

Uradni list

Evropske unije

L 277

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Letnik 65

27. oktober 2022

Vsebina

I Zakonodajni akti

UREDBE

- ★ Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) ⁽¹⁾ 1

II Nezakonodajni akti

MEDNARODNI SPORAZUMI

- ★ Sklep Sveta (EU) 2022/2066 z dne 21. februarja 2022 o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Protokola o izvajanju Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (2021–2026) 103

UREDBE

- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/2067 z dne 25. oktobra 2022 o spremembi Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 o določitvi posebnih ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge ⁽¹⁾ 106
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/2068 z dne 26. oktobra 2022 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije po pregledu zaradi izteka ukrepa v skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta 149

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP.

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

SKLEPI

- ★ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/2069 z dne 30. septembra 2022 o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (notificirano pod dokumentarno številko C(2022) 6859) 195
 - ★ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/2070 z dne 26. oktobra 2022 o neopustitvi dokončnih protidampinških dajatev na uvoz mešanice sečnine in amonijevega nitrata s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike, uvedenih z Izvedbeno uredbo (EU) 2019/1688 208
 - ★ Sklep Evropske centralne banke (EU) 2022/2071 z dne 20. oktobra 2022 o prehodnih določbah za uporabo obveznih rezerv s strani Evropske centralne banke po uvedbi eura na Hrvaškem (ECB/2022/36) 215
-

III *Drugi akti*

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

- ★ Odločba Nadzornega organa EFTE št. 029/22/COL z dne 9. februarja 2022 o spremembi materialnih pravil na področju državne pomoči z uvedbo novih smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 [2022/2072] 218
-

Popravki

- ★ Popravek Direktive (EU) 2015/719 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremembi Direktive Sveta 96/53/ES o določitvi največjih dovoljenih mer določenih cestnih vozil v Skupnosti v notranjem in mednarodnem prometu in največjih dovoljenih tež v mednarodnem prometu (UL L 115, 6.5.2015) 314

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2022/2065 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 19. oktobra 2022

o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Storitve informacijske družbe in zlasti posredniške storitve so postale pomemben del gospodarstva Unije in vsakdanjega življenja njenih državljanov. Dvajset let po sprejetju obstoječega pravnega okvira, ki se uporablja za take storitve in je določen v Direktivi 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, novi in inovativni poslovni modeli in storitve, kot so spletna družbena omrežja in spletne platforme, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, poslovnim uporabnikom in potrošnikom omogočajo razširjanje in dostop do informacij ter trgovanje na nove načine. Večina državljanov Unije zdaj te storitve vsakodnevno uporablja. Vendar pa digitalna preobrazba in vse večja uporaba teh storitev pomenita tudi nova tveganja in izzive za posamezne prejemnike zadevne storitve, podjetja in za družbo kot celoto.
- (2) Države članice vse pogosteje sprejemajo ali načrtujejo sprejetje nacionalnih predpisov na področjih, ki jih zajema ta uredba, s katerimi uvajajo zlasti zahteve glede skrbnosti ponudnikov posredniških storitev kar zadeva način, kako bi morali preprečiti nezakonite vsebine, dezinformacije na spletu in druga družbena tveganja. Ti raznoliki nacionalni predpisi negativno vplivajo na notranji trg, ki na podlagi člena 26 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) zajema območje brez notranjih meja, na katerem sta zagotovljena prost pretok blaga in storitev ter svoboda ustanavljanja, ob upoštevanju čezmejne narave spleta, ki se na splošno uporablja za zagotavljanje navedenih storitev. Pogoji za zagotavljanje posredniških storitev na notranjem trgu bi morali biti harmonizirani, da se podjetjem zagotovi dostop do novih trgov in priložnosti za izkoriščanje prednosti notranjega trga, hkrati pa

⁽¹⁾ UL C 286, 16.7.2021, str. 70.

⁽²⁾ UL C 440, 29.10.2021, str. 67.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 5. julija 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 4. oktobra 2022.

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

potrošnikom in drugim prejemnikom storitev omogoči večja izbira. Za namene te uredbe se za „prejemnike storitev“ štejejo poslovni uporabniki, potrošniki in drugi uporabniki.

- (3) Odgovorno in skrbno vedenje ponudnikov posredniških storitev je bistvenega pomena za varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje ter da se državljanom Unije in drugim osebam omogoči uresničevanje njihovih temeljnih pravic, kot so zagotovljene v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti svoboda izražanja in obveščanja, svoboda gospodarske pobude in pravica do nediskriminacije ter doseganje visoke ravni varstva potrošnikov.
- (4) Za zaščito in izboljšanje delovanja notranjega trga bi bilo torej treba na ravni Unije sprejeti ciljni nabor enovitih, učinkovitih in sorazmernih obveznih pravil. Ta uredba zagotavlja pogoje za pojav in razvoj inovativnih digitalnih storitev na notranjem trgu. Nacionalne regulativne ukrepe na ravni Unije bi bilo treba približati glede zahtev, ki veljajo za ponudnike posredniških storitev, da se prepreči in konča razdrobljenost notranjega trga ter zagotovi pravna varnost, s čimer se bo zmanjšala negotovost razvijalcev in spodbujala interoperabilnost. Tehnološko nevtralne zahteve naj ne bi ovirale inovacij, ampak jih celo spodbujale.
- (5) Ta uredba bi se morala uporabljati za ponudnike nekaterih storitev informacijske družbe, kakor so opredeljene v Direktivi (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, torej katerih koli storitev, ki se običajno opravljajo odplačno, na daljavo, elektronsko in na posamezno zahtevo prejemnika. Natančneje, ta uredba bi se morala uporabljati za ponudnike posredniških storitev, zlasti posredniških storitev, ki vključujejo storitve, znane kot „izključni prenos“, „predpomnjenje“ in „gostovanje“, saj se je z eksponentno rastjo uporabe teh storitev, večinoma za vsakovrstne zakonite in družbeno koristne namene, povečala tudi njihova vloga pri posredovanju in širjenju nezakonitih ali drugače škodljivih informacij in dejavnosti.
- (6) V praksi nekateri ponudniki posredniških storitev posredujejo pri storitvah, ki se ne zagotavljajo vedno elektronsko, na primer pri storitvah informacijske tehnologije na daljavo, prevoza, namestitve ali storitev dostave. Ta uredba bi se morala uporabljati le za posredniške storitve in ne bi smela vplivati na zahteve, določene v pravu Unije ali nacionalnem pravu, ki se nanašajo na proizvode ali storitve, ki se posredujejo prek posredniških storitev, tudi kadar je posredniška storitev sestavni del druge storitve, ki ni posredniška storitev, kot je priznано v sodni praksi Sodišča Evropske unije.
- (7) Da se zagotovijo učinkovitost pravil iz te uredbe in enaki konkurenčni pogoji na notranjem trgu, bi se morala ta pravila uporabljati za ponudnike posredniških storitev ne glede na kraj njihovega sedeža ali njihovo lokacijo, če ponujajo storitve v Uniji, kar se dokazuje s pomembno povezavo z Unijo.
- (8) Domneva se, da taka pomembna povezava z Unijo obstaja, kadar ima ponudnik storitve sedež v Uniji, kadar pa takega sedeža nima, pa na podlagi znatnega števila prejemnikov storitve v eni ali več državah članicah glede na število prebivalcev te države oziroma držav ali na podlagi ciljnega usmerjanja dejavnosti v eno ali več držav članic. Ciljno usmerjanje dejavnosti v eno ali več držav članic je mogoče ugotoviti na podlagi vseh relevantnih okoliščin, vključno z dejavniki, kot so uporaba jezika ali denarne valute, ki se v tej državi članici na splošno uporablja, ali možnost naročanja proizvodov ali storitev ali uporaba ustrezne vrhnje domene. O ciljnem usmerjanju dejavnosti v posamezno državo članico je mogoče sklepati tudi iz razpoložljivosti aplikacije v zadevni nacionalni trgovini za aplikacije, iz zagotavljanja lokalnega oglaševanja ali oglaševanja v jeziku, ki se uporablja v tej državi članici, ali iz

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L 241, 17.9.2015, str. 1).

vzdrževanja odnosov s strankami, na primer z zagotavljanjem storitev za pomoč strankam v jeziku, ki se na splošno uporablja v tej državi članici. O pomembni povezavi bi bilo mogoče sklepati tudi, kadar ponudnik storitve svoje dejavnosti usmeri v eno ali več držav članic v smislu člena 17(1), točka (c), Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾. Nasprotno pa zgolj tehnična dostopnost spletnega mesta iz Unije sama po sebi ne zadošča za ugotovitev pomembne povezave z Unijo.

- (9) Ta uredba v celoti harmonizira pravila, ki se uporabljajo za posredniške storitve na notranjem trgu s ciljem, da se zagotovi varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje, ki ustrezno ureja razširjanje nezakonitih spletnih vsebin in družbena tveganja, do katerih lahko pride zaradi razširjanja dezinformacij ali drugih vsebin, in znotraj katerega so temeljne pravice iz Listine učinkovito zaščitene in se spodbujajo inovacije. Države članice zato ne bi smele sprejemati ali ohranjati dodatnih nacionalnih zahtev v zvezi z zadevami, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, razen če je to izrecno določeno v tej uredbi, saj bi to vplivalo na neposredno in enotno uporabo v celoti harmoniziranih pravil, ki se uporabljajo za ponudnike posredniških storitev v skladu s cilji te uredbe. To ne bi smelo preprečiti možnosti uporabe druge nacionalne zakonodaje, ki se v skladu s pravom Unije uporablja za ponudnike posredniških storitev, tudi Direktive 2000/31/ES, zlasti njenega člena 3, kadar določbe nacionalnega prava uresničujejo druge legitimne cilje javnega interesa, kot jih zasleduje ta uredba.
- (10) Ta uredba ne bi smela posegati v druge akte prava Unije, ki urejajo zagotavljanje storitev informacijske družbe na splošno, ki urejajo druge vidike zagotavljanja posredniških storitev na notranjem trgu ali ki določajo in dopolnjujejo harmonizirana pravila iz te uredbe, kot so Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, vključno z njenimi določbami glede platform za izmenjavo videoposnetkov, uredbe (EU) 2019/1148 ⁽⁸⁾, (EU) 2019/1150 ⁽⁹⁾, (EU) 2021/784 ⁽¹⁰⁾ in (EU) 2021/1232 ⁽¹¹⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ in določbe prava Unije iz uredbe o evropskem nalogu za predložitev in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih zadevah ter direktive o določitvi harmoniziranih pravil o imenovanju pravnih zastopnikov za namene zbiranja dokazov v kazenskih postopkih.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

⁽⁷⁾ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL L 95, 15.4.2010, str. 1).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2019/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o trženju in uporabi predhodnih sestavin za eksplozive, spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 98/2013 (UL L 186, 11.7.2019, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2019/1150 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o spodbujanju pravičnosti in preglednosti za poslovne uporabnike spletnih posredniških storitev (UL L 186, 11.7.2019, str. 57).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o obravnavanju razširjanja terorističnih spletnih vsebin (UL L 172, 17.5.2021, str. 79).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/1232 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. julija 2021 očasnem odstopanju od nekaterih določb Direktive 2002/58/ES glede uporabe tehnologij s strani ponudnikov medosebnih komunikacijskih storitev, neodvisnih od številke, za obdelavo osebnih in drugih podatkov za namene boja proti spolni zlorabi otrok na spletu (UL L 274, 30.7.2021, str. 41).

⁽¹²⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

Podobno zaradi jasnosti ta uredba ne bi smela posegati v pravo Unije o varstvu potrošnikov, zlasti v uredbi (EU) 2017/2394 ⁽¹³⁾ in (EU) 2019/1020 ⁽¹⁴⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, direktive 2001/95/ES ⁽¹⁵⁾, 2005/29/ES ⁽¹⁶⁾, 2011/83/EU ⁽¹⁷⁾ in 2013/11/EU ⁽¹⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktivo Sveta 93/13/EGS ⁽¹⁹⁾, in o varstvu osebnih podatkov, zlasti v Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾.

Ta uredba prav tako ne bi smela posegati v pravila Unije o mednarodnem zasebnem pravu, zlasti pravila o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, kot je Uredba (EU) št. 1215/2012, ter pravila o pravu, ki se uporablja za pogodbene in nepogodbene obveznosti. Varstvo posameznikov v zvezi z obdelavo osebnih podatkov urejajo le pravila prava Unije z navedenega področja, zlasti Uredba (EU) 2016/679 in Direktiva 2002/58/ES. Ta uredba prav tako ne bi smela posegati v pravo Unije o delovnih pogojih in pravo Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah. Vendar, kolikor imajo ti pravni akti Unije enake cilje, kot so določeni v tej uredbi, bi se morala pravila iz te uredbe uporabljati glede vprašanj, ki niso urejena ali niso v celoti urejena v navedenih drugih pravnih aktih, ter glede vprašanj, pri katerih navedeni drugi pravni akti državam članicam dopuščajo možnost sprejemanja nekaterih ukrepov na nacionalni ravni.

- (11) Pojasniti bi bilo treba, da ta uredba ne posega v pravo Unije o avtorski pravici in sorodnih pravicah, vključno z direktivami 2001/29/ES ⁽²¹⁾, 2004/48/ES ⁽²²⁾ in (EU) 2019/790 ⁽²³⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, ki določajo specifična pravila in postopke, ki se ne bi smeli spreminjati.
- (12) Da se izpolni cilj zagotavljanja varnega, predvidljivega in zaupanja vrednega spletnega okolja, bi moral za namene te uredbe pojem „nezakonita vsebina“ splošno odražati obstoječa pravila v nespletnem okolju. Zlasti bi bilo treba pojem „nezakonita vsebina“ opredeliti široko, da bi zajemal informacije, ki se nanašajo na nezakonite vsebine, proizvode, storitve in dejavnosti. Ta pojem bi bilo treba zlasti razumeti tako, da se nanaša na informacije, ne glede na njihovo obliko, ki so na podlagi prava, ki se uporablja, same po sebi nezakonite, na primer nezakoniti sovražni govor ali teroristična vsebina in protipravna diskriminatorna vsebina, ali da veljavna pravila določajo, da so nezakonite, ker se nanašajo na nezakonite dejavnosti. Zajemajo na primer tudi izmenjavo fotografij, ki prikazujejo spolno zlorabo otrok, protipravno izmenjavo zasebnih fotografij brez privolitve, spletno zalezovanje, prodajo

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 345, 27.12.2017, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (UL L 169, 25.6.2019, str. 1).

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov (UL L 11, 15.1.2002, str. 4).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

⁽¹⁸⁾ Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov) (UL L 165, 18.6.2013, str. 63).

⁽¹⁹⁾ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21.4.1993, str. 29).

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽²¹⁾ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁽²²⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 157, 30.4.2004, str. 45).

⁽²³⁾ Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L 130, 17.5.2019, str. 92).

neskladnih ali ponarejenih proizvodov, prodajo proizvodov ali zagotavljanje storitev, ki kršijo pravo o varstvu potrošnikov, neodobreno uporabo gradiva, zaščenega z avtorskimi pravicami, nezakonito ponudbo nastanitvenih storitev ali nezakonito prodajo živih živali. Nasprotno pa se videoposnetek očitnega potencialnega kaznivega dejanja ne bi smel šteti za nezakonito vsebino zgolj zato, ker prikazuje nezakonito dejanje, kadar snemanje ali razširjanje takega videoposnetka v javnost ni nezakonito na podlagi nacionalnega prava ali prava Unije. V tem smislu ni pomembno, ali nezakonitost informacij ali dejavnosti izhaja iz prava Unije ali iz nacionalnega prava, ki je skladno s pravom Unije, niti kakšna je konkretna narava ali področje zadevnega prava.

- (13) V zvezi s posebnimi značilnostmi zadevnih storitev in glede na dejstvo, da morajo njihovi ponudniki zato prevzeti nekatere specifične obveznosti, je treba v širši kategoriji ponudnikov storitev gostovanja, kot je opredeljeno v tej uredbi, razlikovati podkategorijo spletnih platform. Spletne platforme, kot so družbena omrežja, ali spletne platforme, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, bi morale biti opredeljene kot ponudniki storitev gostovanja, ki na zahtevo prejemnikov storitev shranjujejo njihove informacije in ki te informacije na zahtevo prejemnikov storitev tudi razširjajo v javnost. Da pa bi se preprečilo uvajanje preširokih obveznosti, se ponudniki storitev gostovanja ne bi smeli šteti za spletne platforme, kadar je razširjanje v javnost le manjša ali povsem pomožna funkcija, ki je neločljivo povezana z drugo storitvijo, ali manjša funkcionalnost primarne storitve, ter te dodatne funkcije ali manjše funkcionalnosti iz objektivnih tehničnih razlogov ni mogoče uporabljati brez navedene druge ali primarne storitve, vključitev te funkcije ali funkcionalnosti v storitev pa ni namenjena izogibanju uporabi pravil iz te uredbe, ki se uporabljajo za spletne platforme. Taka funkcija je na primer oddelek s komentarji uporabnikov v spletnem časopisu, pri katerem je jasno, da gre za dodatno funkcijo glavne storitve, ki je objava novic v okviru uredniške odgovornosti založnika. Nasprotno pa bi bilo treba shranjevanje komentarjev na družbenem omrežju šteti kot storitev spletne platforme, kadar je jasno, da to ni nepomembna funkcija ponujene storitve, četudi je zgolj dodatna funkcija pri objavljanju objav prejemnikov storitve. Za namene te uredbe se storitve računalništva v oblaku ali spletnega gostovanja ne bi smele šteti za spletno platformo, kadar razširjanje določenih informacij v javnost pomeni manjšo in dodatno funkcijo ali manjšo funkcionalnost takih storitev.

Poleg tega storitve računalništva v oblaku in storitve spletnega gostovanja, kadar delujejo kot infrastruktura, na primer kot temeljna storitev infrastrukturnega shranjevanja in računalništva internetne aplikacije, spletnega mesta ali spletne platforme, same po sebi ne bi smele veljati za razširjanje informacij v javnost, shranjenih ali obdelanih na zahtevo prejemnika aplikacije, spletnega mesta ali spletne platforme, ki jih gostijo.

- (14) Pojem „razširjanje v javnost“, kot je uporabljen v tej uredbi, bi moral vključevati dajanje informacij na razpolago potencialno neomejenemu številu oseb, kar pomeni omogočanje preprostega dostopa do informacij prejemnikom storitve na splošno, pri čemer prejemniku storitve, ki zagotavlja informacije, ni treba storiti ničesar, ne glede na to, ali te osebe dejansko izkoristijo dostop do teh informacij. V skladu s tem bi bilo treba v primerih, kadar dostop do informacij zahteva registracijo ali sprejem v skupino prejemnikov storitve, šteti, da se te informacije razširjajo v javnost samo, kadar so prejemniki storitve, ki želijo dostopati do informacij, avtomatično registrirani ali sprejeti brez človeškega dejavnika pri odločanju ali izbiranju, komu dovoliti dostop. Medosebne komunikacijske storitve, kakor so opredeljene v Direktivi (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾, kot so elektronska sporočila ali storitve pošiljanja zasebnih sporočil, ne spadajo na področje uporabe opredelitve spletnih platform, saj se uporabljajo za medosebno komunikacijo med končnim številom oseb, ki jih izbere pobudnik komunikacije. Se pa obveznosti iz te uredbe za ponudnike spletnih platform lahko uporabljajo v zvezi s storitvami, ki omogočajo dajanje informacij na razpolago potencialno neskončnemu številu prejemnikov, ki jih ne izbere pobudnik komunikacije, na primer prek javnih skupin ali odprtih kanalov. V smislu te uredbe bi se moralo šteti, da se informacije razširjajo v javnost le, kadar se razširjanje zgodi na neposredno zahtevo prejemnika storitve, ki je zagotovil informacije.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

- (15) Kadar so nekatere storitve, ki jih zagotavlja ponudnik, zajete s to uredbo, druge pa ne, ali kadar so storitve, ki jih zagotavlja ponudnik, zajete v različnih oddelkih te uredbe, bi se morale ustrezne določbe te uredbe uporabljati le glede tistih storitev, ki spadajo na njihovo področje uporabe.
- (16) Pravna varnost, zagotovljena na podlagi horizontalnega okvira pogojnih izjem od odgovornosti ponudnikov posredniških storitev, določenih v Direktivi 2000/31/ES, je omogočila pojav in razvoj številnih novih storitev na notranjem trgu. Ta okvir bi bilo zato treba ohraniti. Vendar bi bilo treba ta okvir zaradi razlik pri prenosu in uporabi ustreznih pravil na nacionalni ravni ter zaradi jasnosti in skladnosti vključiti v to uredbo. Pojasniti bi bilo treba tudi nekatere elemente tega okvira, ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije.
- (17) Pravila o odgovornosti ponudnikov posredniških storitev iz te uredbe bi morala določati le, kdaj zadevni ponudnik posredniških storitev ne more biti odgovoren v zvezi z nezakonito vsebino, ki jo zagotavljajo prejemniki storitve. Ta pravila se ne bi smela razumeti kot podlaga za ugotavljanje, kdaj se šteje, da je ponudnik odgovoren, saj se to ugotavlja na podlagi veljavnih pravil prava Unije ali nacionalnega prava. Poleg tega bi se morale izjeme od odgovornosti, določene v tej uredbi, uporabljati v zvezi s katero koli vrsto odgovornosti glede katere koli nezakonite vsebine, ne glede na podrobno področje ali naravo teh pravil.
- (18) Izjeme od odgovornosti, določene v tej uredbi, se ne bi smele uporabljati, kadar ima ponudnik posredniških storitev take vrste dejavno vlogo, ki mu omogoča obveščenost o informacijah, ki jih zagotavlja prejemnik storitve, ali če ima nadzor nad njimi, ter njegova vloga ni omejena samo na nevtralno zagotavljanje storitev s tehnično in samodejno obdelavo informacij, ki jih zagotavlja prejemnik storitve. Skladno s tem te izjeme ne bi smele biti na voljo v zvezi z odgovornostjo, ki se nanaša na informacije, ki jih ne zagotavlja prejemnik storitve, ampak sam ponudnik posredniške storitve, vključno kadar so informacije pripravljene v okviru uredniške odgovornosti navedenega ponudnika.
- (19) Glede na to, da se dejavnosti „izključnega prenosa“, „predpomnjenja“ in „gostovanja“ razlikujejo ter da se razlikujejo tudi položaji in zmožnosti ponudnikov teh storitev, je treba razlikovati med pravili, ki se uporabljajo za te storitve, kolikor zanje na podlagi te uredbe veljajo različne zahteve in pogoji, razlikuje pa se tudi njihovo področje uporabe, kot je razložilo Sodišče Evropske unije.
- (20) Kadar ponudnik posredniških storitev namenoma sodeluje s prejemnikom storitev, da bi izvajal nezakonite dejavnosti, bi se moralo šteti, da svojih storitev ne zagotavlja nevtralno in zato ponudnik ne bi smel biti upravičen do izjem od odgovornosti iz te uredbe. To bi moralo veljati na primer takrat, kadar ponudnik ponuja svojo storitev z glavnim namenom omogočiti nezakonite dejavnosti, na primer tako, da izrecno izrazi, da je njegov namen omogočiti nezakonite dejavnosti, ali da so njegove storitve ustrezne za ta namen. Zgolj dejstvo, da storitev ponuja šifrirane prenose ali kateri koli drug sistem, ki onemogoča identifikacijo uporabnikov, pa se samo po sebi ne bi smelo šteti za omogočanje nezakonitih dejavnosti.
- (21) Ponudniku bi morale biti na voljo izjeme od odgovornosti za storitve „izključnega prenosa“ in „predpomnjenja“, kadar nikakor ne sodeluje pri prenosu informacij ali dostopanju do njih. To med drugim pomeni, da ponudnik ne spreminja informacij, ki jih prenaša ali do katerih zagotavlja dostop. Vendar se ta zahteva ne bi smela razumeti tako, da se nanaša tudi na manipulacije tehnične narave, do katerih prihaja med prenosom ali dostopom, vse dokler te manipulacije ne spreminjajo celovitosti prenesenih informacij ali informacij, do katerih se zagotavlja dostop.
- (22) Če želi ponudnik izkoristiti izjemo od odgovornosti za storitve gostovanja, bi moral ukrepati takoj, ko dejansko izve za nezakonite dejavnosti ali nezakonito vsebino, in odstraniti ali onemogočiti dostop do te vsebine. Odstranitev ali onemogočanje dostopa bi se moralo izvajati ob upoštevanju temeljnih pravic prejemnika storitve, vključno s pravico do svobode izražanja in obveščanja. Ponudnik lahko za tako nezakonito naravo vsebine dejansko izve med drugim na podlagi preiskav na lastno pobudo ali na podlagi prijav posameznikov ali subjektov v skladu s to uredbo, če so take prijave dovolj natančne in ustrezno utemeljene, tako da skrbnemu gospodarskemu subjektu omogočajo razumno prepoznavanje in oceno domnevno nezakonite vsebine ter, kadar je ustrezno, ukrepanje zoper

njo. Vendar se ne more šteti, da je ponudnik dejansko izvedel za nezakonito vsebino samo zato, ker se na splošno zaveda, da se njegova storitev uporablja tudi za shranjevanje nezakonitih vsebin. Poleg tega dejstvo, da ponudnik avtomatizirano indeksira informacije, naložene v njegovo storitev, da ima funkcijo iskanja ali da informacije priporoča na podlagi profilov ali preferenc prejemnikov storitve, ne zadostuje za sklepanje, da je ta ponudnik izrecno seznanjen z nezakonitimi dejavnostmi, ki se izvajajo na tej platformi, ali z nezakonito vsebino, shranjeno na njej.

- (23) Izjema od odgovornosti se ne bi smela uporabljati, kadar prejemnik storitve deluje na podlagi pooblastila ali pod nadzorom ponudnika storitev gostovanja. Kadar na primer ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, določi ceno blaga ali storitev, ki jih ponuja trgovec, bi se lahko štelo, da trgovec deluje na podlagi pooblastila ali pod nadzorom te spletne platforme.
- (24) Da se zagotovi učinkovito varstvo potrošnikov pri sodelovanju pri posredovanih trgovinskih poslih na spletu, nekateri ponudniki storitev gostovanja, in sicer spletne platforme, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ne bi smeli biti upravičeni do izjeme od odgovornosti za ponudnike storitev gostovanja, določene v tej uredbi, če te spletne platforme ponujajo relevantne informacije o takih transakcijah tako, da potrošniki menijo, da so take informacije zagotovile spletne platforme same ali trgovci, ki delujejo na podlagi njihovega pooblastila ali pod njihovim nadzorom, in da te spletne platforme zato vedo za te informacije ali imajo nadzor nad njimi, tudi če temu dejansko ni tako. Primeri takega ravnanja bi lahko bili na primer, kadar spletna platforma ne prikaže jasne identitete trgovca v skladu s to uredbo, kadar spletna platforma zadrži identiteto ali kontaktne podatke trgovca, dokler ni sklenjena pogodba med trgovcem in potrošnikom, ali kadar spletna platforma trži proizvod ali storitev v svojem imenu, namesto da bi uporabile ime trgovca, ki bo dobavil tak proizvod ali storitev. V tem smislu bi bilo treba objektivno in na podlagi vseh okoliščin ugotoviti, ali bi predstavitev lahko privedla povprečnega potrošnika do domnevanja, da je zadevno informacijo zagotovila bodisi spletna platforma sama bodisi trgovci, ki delujejo na podlagi njenega pooblastila ali pod njenim nadzorom.
- (25) Izjeme od odgovornosti, določene v tej uredbi, ne bi smele vplivati na možnost uporabe drugih vrst odredb zoper ponudnike posredniških storitev, tudi kadar izpolnjujejo pogoje za te izjeme. Take odredbe bi lahko vključevale zlasti odločbe sodišč ali upravnih organov, izdane v skladu s pravom Unije, ki bi zahtevale prenehanje ali preprečevanje vseh kršitev, vključno z odstranitvijo nezakonitih vsebin, navedenih v teh odločbah, ali z onemogočenjem dostopa do njih.
- (26) Da se zagotovi pravna varnost in da se ne odvrča od dejavnosti, katerih cilj je zaznavanje, prepoznavanje in ukrepanje zoper nezakonite vsebine, ki jih ponudniki vseh kategorij posredniških storitev izvajajo prostovoljno, bi bilo treba pojasniti, da zgolj dejstvo, da ponudniki izvajajo take dejavnosti, ne pomeni, da jim izjeme od odgovornosti iz te uredbe niso na voljo, če se te dejavnosti izvajajo v dobri veri in z ustrežno skrbnostjo. Pogoj ravnanja v dobri veri in z ustrežno skrbnostjo bi moral vključevati objektivno, nediskriminatorno in sorazmerno ravnanje ob ustreznem upoštevanju pravic in legitimnih interesov vseh udeleženih strani ter zagotovitev potrebnih zaščitnih ukrepov v zvezi z neupravičenim odstranjevanjem zakonitih vsebin v skladu s ciljem in zahtevami te uredbe. Zato bi zadevni ponudniki morali na primer sprejeti razumne ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da je ustrezna tehnologija, kadar se za izvajanje takih dejavnosti uporabljajo avtomatizirana orodja, dovolj zanesljiva, da v največji možni meri omeji stopnjo napak. Poleg tega je treba pojasniti, da zgolj dejstvo, da ponudniki v dobri veri sprejmejo ukrepe za zagotavljanje skladnosti z zahtevami iz prava Unije, vključno s tistimi iz te uredbe glede izvajanja svojih pogojev poslovanja, še ne bi smelo pomeniti, da jim izjeme od odgovornosti iz te uredbe niso na voljo. Zato se vse take dejavnosti in ukrepi, ki jih lahko sprejme ponudnik, ne bi smele upoštevati pri ugotavljanju, ali se ponudnik lahko sklicuje na izjemo od odgovornosti, zlasti glede tega, ali ponudnik svoje storitve zagotavlja nevtralnno in s tem spada na področje uporabe ustrezne določbe, čeprav to pravilo ne pomeni samodejno, da se lahko ponudnik zagotovo sklicuje nanjo. Prostovoljni ukrepi se ne bi smeli uporabljati za izogibanje obveznostim, ki jih imajo ponudniki posredniških storitev na podlagi te uredbe.

- (27) Medtem ko se pravila o odgovornosti ponudnikov posredniških storitev iz te uredbe nanašajo na izjeme od odgovornosti ponudnikov posredniških storitev, je treba spomniti, da čeprav imajo taki ponudniki na splošno pomembno vlogo, se problematika nezakonitih vsebin in dejavnosti na spletu ne bi smela reševati le z osredotočanjem na njihove odgovornosti. Kadar je mogoče, bi morale tretje osebe, na katere vpliva nezakonita vsebina, ki se prenaša prek spleta ali shranjuje na njem, poskusiti rešiti spor, ki se nanaša na tako vsebino, brez vključevanja zadevnega ponudnika posredniških storitev. Kadar veljavna pravila prava Unije in nacionalnega prava tako določata, bi morali biti prejemniki storitve odgovorni za nezakonito vsebino, ki jo zagotavljajo in morda razširjajo v javnost prek posredniških storitev. Kadar je primerno, bi morali tudi drugi akterji, kot so skupine moderatorjev v zaprtih spletnih okoljih, zlasti v primeru velikih skupin, pomagati pri preprečevanju razširjanja nezakonitih spletnih vsebin v skladu z veljavnim pravom. Poleg tega, kadar je treba vključiti ponudnike storitev informacijske družbe, vključno s ponudniki posredniških storitev, bi morale biti vse zahteve ali odločbe za tako vključitev na splošno naslovljene na določenega ponudnika, ki ima tehnične in operativne zmožnosti za ukrepanje zoper posamezne dele nezakonitih vsebin, da se preprečijo in čim bolj zmanjšajo vsi morebitni negativni učinki na razpoložljivost in dostopnost informacij, ki niso nezakonita vsebina.
- (28) Od leta 2000 so se pojavile nove tehnologije, ki izboljšujejo razpoložljivost, učinkovitost, hitrost, zanesljivost, zmogljivost in varnost sistemov za prenos, „najdljivost“ in shranjevanje podatkov na spletu, zaradi česar so spletni ekosistemi vse bolj kompleksni. V tem smislu bi bilo treba spomniti, da se lahko tudi ponudniki storitev, ki vzpostavljajo in omogočajo temeljno logično arhitekturo in pravilno delovanje interneta, vključno s tehničnimi pomožnimi funkcijami, sklicujejo na izjeme od odgovornosti iz te uredbe, če je njihove storitve mogoče opredeliti kot „izključni prenos“, „predpomnjenje“ ali „gostovanje“. Take storitve vključujejo na primer brezžična lokalna omrežja, storitve sistema domenskih imen (DNS), registre vrhnjih domenskih imen, registratorje, certifikacijske organe, ki izdajajo digitalna potrdila, navidezna zasebna omrežja, spletne iskalnike, storitve infrastrukture v oblaku ali omrežja za dostavo vsebine, ki omogočajo, locirajo ali izboljšujejo funkcije drugih ponudnikov posredniških storitev. Prav tako so zelo napredovale storitve, ki se uporabljajo za namene komunikacije, ter tehnični načini njihove dostave, iz česar so nastale spletne storitve, kot so govor po IP, storitve pošiljanja sporočil in storitve elektronske pošte, pri katerih se komunikacija dostavlja prek storitve dostopa do interneta. Tudi te storitve se lahko sklicujejo na izjeme od odgovornosti, če jih je mogoče opredeliti kot storitve „izključnega prenosa“, „predpomnjenja“ ali „gostovanja“.
- (29) Posredniške storitve zajemajo širok razpon gospodarskih dejavnosti, ki potekajo na spletu in se nenehno razvijajo, da se omogoči hiter, varen in zanesljiv prenos informacij ter zagotovi priročnost vsem udeležencem spletnega okolja. Tako na primer posredniške storitve „izključnega prenosa“ vključujejo generične kategorije storitev, kot so stičišča omrežij, brezžične dostopovne točke, virtualna zasebna omrežja, storitve in razreševalniki sistema domenskih imen, registri vrhnjih domenskih imen, registratorji, certifikacijski organi, ki izdajajo digitalna potrdila, govor po IP in druge medosebne komunikacijske storitve, medtem ko generični primeri posredniških storitev „predpomnjenja“ vključujejo izključno zagotavljanje omrežij za dostavo vsebin, obratnih posredniških strežnikov ali strežnikov za prilagajanje vsebine. Take storitve so ključne za zagotavljanje nemotenega in učinkovitega prenosa informacij, ki se zagotavlja na internetu. Primeri „storitev gostovanja“ vključujejo kategorije storitev, kot so računalništvo v oblaku, spletno gostovanje, storitve oglaševanja na iskalnikih ali storitve, ki omogočajo izmenjavo informacij in vsebin na spletu, vključno s hrambo datotek in njihovo souporabo. Posredniške storitve se lahko opravljajo ločeno, kot del druge vrste posredniških storitev ali hkrati z drugimi posredniškimi storitvami. Ali gre pri storitvi za „izključni prenos“, „predpomnjenje“ ali „gostovanje“, je odvisno izključno od njenih tehničnih funkcionalnosti, ki se lahko sčasoma razvijejo, in bi bilo treba presoditi za vsak primer posebej.
- (30) Za ponudnike posredniških storitev ne bi smela veljati nobena pravna ali dejanska obveznost spremljanja v zvezi s splošnimi obveznostmi. To ne velja za obveznosti spremljanja v posameznem primeru in zlasti ne vpliva na odločbe nacionalnih organov v skladu z nacionalno zakonodajo, ob upoštevanju prava Unije, kakor ga razlaga Sodišče Evropske unije, ter v skladu s pogoji, določenimi v tej uredbi. Nič v tej uredbi se ne bi smelo razumeti kot uvajanje splošne obveznosti spremljanja ali splošne obveznosti aktivnega iskanja dejstev ali kot splošna obveznost ponudnikov, da morajo sprejeti proaktivne ukrepe v zvezi z nezakonito vsebino.

- (31) Odvisno od pravnega sistema posamezne države članice in zadevnega pravnega področja lahko nacionalni pravosodni ali upravni organi, vključno z organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, ponudnikom posredniških storitev določijo, da morajo ukrepati zoper enega ali več specifičnih delov nezakonitih vsebin ali zagotoviti nekatere specifične informacije. Nacionalni predpisi, na podlagi katerih se take odločbe izdajajo, se precej razlikujejo, odločbe pa se vse bolj izdajajo v čezmejnih primerih. Določiti je treba nekatere pogoje, ki jih morajo te odločbe izpolnjevati, ter nekatere dodatne zahteve, ki se nanašajo na obravnavo takih odločb, da se zagotovi njihovo učinkovito in uspešno izpolnjevanje, zlasti v čezmejnem okviru, in da bodo lahko zadevni javni organi izvajali svoje naloge, ponudnikom pa ne bodo naložena nesorazmerna bremena, ter da se prepreči neupravičen vpliv na pravice in zakonite interese tretjih oseb. Zato bi morala ta uredba harmonizirati le nekatere specifične minimalne pogoje, ki bi jih morale izpolnjevati te odločbe, zato da bi bili ponudniki posredniških storitev dolžni zadevne uradne organe obveščati o učinkovanju teh odločb. Zato ta uredba ne zagotavlja pravne podlage za izdajo takih odločb niti ne ureja njihovega ozemeljskega področja uporabe ali čezmejnega izvrševanja.
- (32) Veljavno pravo Unije ali nacionalno pravo, na podlagi katerega se te odločbe izdajo, lahko zahteva dodatne pogoje in bi moralo biti tudi podlaga za izvrševanje zadevnih odločb. V primeru neizpolnitve takih odločb bi morala imeti država članica izdajateljica možnost, da jih izvrši v skladu s svojim nacionalnim pravom. Veljavno nacionalno pravo bi moralo biti skladno s pravom Unije, vključno z Listino in določbami PDEU o svobodi ustanavljanja in svobodi opravljanja storitev v Uniji, zlasti v zvezi s spletnimi igrami na srečo in stavami. Podobno uporaba takih nacionalnih predpisov za izvrševanje zadevnih odločb ne posega v veljavne pravne akte Unije ali mednarodne sporazume, ki so jih sklenile Unija ali države članice v zvezi s čezmejnimi priznavanjem, uveljavljanjem in izvrševanjem teh odločb, zlasti v civilnih in kazenskih zadevah. Po drugi strani bi morala za izvrševanje obveznosti obveščanja zadevnih organov o učinkovanju teh odločb, za razliko od njihovega izvrševanja, veljati pravila iz te uredbe.
- (33) Ponudnik posredniških storitev bi moral v skladu z roki, določenimi v ustreznem pravu Unije ali nacionalnem pravu, o vseh nadaljnjih ukrepih v zvezi s takimi odločbami brez nepotrebnega odlašanja obvestiti organ izdajatelja.
- (34) Ustrezni nacionalni organi bi morali imeti možnost, da na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, ki je skladno s pravom Unije, zlasti z Listino, izdajo take odločbe zoper nezakonite vsebine ali odločbe o zagotavljanju informacij in jih naslovijo na ponudnike posredniških storitev, vključno s tistimi, ki imajo sedež v drugi državi članici. Vendar ta uredba ne bi smela posegati v pravo Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih ali kazenskih zadevah, vključno z Uredbo (EU) št. 1215/2012 in uredbo o evropskem nalogu za predložitev in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih zadevah, niti v nacionalno kazensko ali civilno procesno pravo. Zato se, kadar posamezno navedeno pravo v okviru kazenskih ali civilnih postopkov nalaga pogoje, ki so dodatni ali nezdržljivi s pogoji iz te uredbe v zvezi z odločbami za ukrepanje zoper nezakonite vsebine ali za zagotavljanje informacij, pogoji iz te uredbe lahko ne uporabljajo ali se lahko prilagodijo. Zlasti obveznost koordinatorja digitalnih storitev iz države članice organa izdajatelja, da pošlje kopijo odločbe vsem drugim koordinatorjem digitalnih storitev, se lahko ne uporablja v okviru kazenskih postopkov ali se lahko prilagodi, kadar tako določa nacionalno kazensko procesno pravo, ki se uporablja.

Poleg tega bi se morala obveznost, da morajo odločbe vsebovati obrazložitev s pojasnilom, zakaj obravnavane informacije predstavljajo nezakonito vsebino, po potrebi prilagoditi na podlagi nacionalnega kazenskega procesnega prava, ki se uporablja za preprečevanje, preiskovanje, odkrivanje in pregon kaznivih dejanj. Tudi obveznost ponudnikov posredniških storitev, da obvestijo prejemnika storitve, bi se lahko odložila v skladu z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom, zlasti v okviru kazenskih, civilnih ali upravnih postopkov. Poleg tega bi se morale odločbe izdajati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 in s prepovedjo splošne obveznosti spremljanja informacij ali aktivnega iskanja dejstev oziroma okoliščin, ki kažejo na nezakonito dejavnost, kakor je določeno v tej uredbi. Pogoji in zahteve iz te uredbe, ki se nanašajo na odločbe za ukrepanje zoper nezakonite vsebine, ne posegajo v druge akte Unije, ki določajo podobne sisteme za ukrepanje zoper posebne vrste nezakonitih vsebin, kot je Uredba (EU) 2021/784, Uredba (EU) 2019/1020 ali Uredba (EU) 2017/2394, ki organom za izvrševanje potrošniškega prava v državah članicah nalaga posebne pristojnosti za odreditev zagotavljanja informacij, pri tem pa pogoji in

zahteve, ki se nanašajo na odločbe za zagotavljanje informacij, ne posegajo v druge akte Unije, ki zagotavljajo podobna relevantna pravila na posameznih področjih. Navedeni pogoji in zahteve ne bi smeli posegati v pravila o hrambi in shranjevanju na podlagi veljavnega nacionalnega prava, v skladu s pravom Unije in zahtevami za varstvo zaupnosti, ki jih izdajo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v zvezi z nerazkrivanjem informacij. Ti pogoji in zahteve ne bi smeli vplivati na možnost držav članic, da od ponudnika posredniških storitev zahtevajo, da prepreči kršitev v skladu s pravom Unije, vključno s to uredbo, in zlasti s prepovedjo splošnih obveznosti spremljanja.

- (35) Pogoji in zahteve iz te uredbe bi morali biti izpolnjeni najpozneje ob posredovanju naročila zadevnemu ponudniku. Odločba se zato lahko izda v enem od uradnih jezikov organa izdajatelja zadevne države članice. Kadar pa se ta jezik razlikuje od jezika, ki ga navede ponudnik posredniških storitev, ali drugega uradnega jezika države članice, o katerem se dogovorita organ, ki je odločbo izdal, in ponudnik posredniških storitev, bi bilo treba posredovani odločbi priložiti prevod vsaj tistih elementov odločbe, ki so določeni v tej uredbi. Kadar se je ponudnik posredniških storitev dogovoril z organi države članice, da bo uporabljal določen jezik, bi ga bilo treba spodbujati, da odločbe, ki jih izdajo organi v drugih državah članicah, v istem jeziku tudi sprejema. Odločbe bi morale vključevati elemente, ki bi naslovniku omogočale identifikacijo organa izdajatelja, vključno s kontaktnimi podatki kontaktne točke znotraj navedenega organa, kadar je to ustrezno, in preverjanje verodostojnosti odločbe.
- (36) Ozemeljsko področje uporabe takih odločb o ukrepanju zoper nezakonite vsebine bi moralo biti jasno določeno na podlagi veljavnega prava Unije ali nacionalnega prava, ki omogoča izdajo odločbe, ter ne bi smelo presežati tega, kar je nujno potrebno za doseganje njenih ciljev. V tem smislu bi moral nacionalni pravosodni ali upravni organ, ki bi lahko bil organ za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, ki izda odločbo, pretehtati med ciljem odločbe v skladu s pravno podlago, ki omogoča njeno izdajo, ter pravicami in zakonitimi interesi vseh tretjih oseb, na katere odločba morda vpliva, zlasti njihovimi temeljnimi pravicami na podlagi Listine. Zlasti v čezmejnem okviru bi moral biti učinek odločbe načeloma omejen na ozemlje države članice izdajateljice, razen če nezakonitost vsebine izhaja neposredno iz prava Unije ali če organ izdajatelj meni, da zadevne pravice terjajo širše ozemeljsko področje uporabe v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom, ob upoštevanju interesov mednarodne pravne kurtoazije.
- (37) Odločbe o zagotavljanju informacij, ki jih ureja ta uredba, se nanašajo na predložitev specifičnih informacij o posameznih prejemnikih zadevne posredniške storitve, ki so identificirani v teh odločbah za namene ugotavljanja skladnosti prejemnikov storitve z veljavnimi pravili Unije ali nacionalnimi pravili. S takimi odločbami bi bilo treba zahtevati informacije, da bi se omogočila identifikacija prejemnikov zadevne storitve. Odločbe, ki se nanašajo na informacije o skupini prejemnikov storitve, ki niso posebej identificirani, vključno z odločbami o zagotavljanju zbirnih informacij za statistične namene ali oblikovanje politik na podlagi dokazov, zato niso zajete z zahtevami iz te uredbe glede zagotavljanja informacij.
- (38) Glede odločb o ukrepanju zoper nezakonito vsebino in zagotavljanju informacij se uporabljajo pravila, ki ščitijo pristojnost države članice, v kateri ima zadevni ponudnik storitve sedež, in pravila, ki določajo morebitna odstopanja od te pristojnosti v nekaterih primerih, določena v členu 3 Direktive 2000/31/ES, vendar le če so izpolnjeni pogoji iz navedenega člena. Ker se zadevne odločbe nanašajo na specifične primere nezakonitih vsebin oziroma informacij, kadar so naslovljene na ponudnike posredniških storitev s sedežem v drugi državi članici, načeloma ne omejujejo svobode teh ponudnikov pri čezmejnem zagotavljanju njihovih storitev. Zato se glede teh odločb ne uporabljajo pravila iz člena 3 Direktive 2000/31/ES, vključno s tistimi, ki se nanašajo na to, da je treba s posebnimi razlogi utemeljiti ukrepe, ki odstopajo od pristojnosti države članice, v kateri ima ponudnik storitve svoj sedež, in pravili o obveščanju o takih ukrepih.

- (39) Zahteve po zagotavljanju informacij o mehanizmih pravnih sredstev, ki so na voljo ponudniku posredniške storitve in prejemniku storitve, ki je zagotovil vsebino, vključujejo zahtevo po zagotavljanju informacij o upravnih mehanizmih za obravnavo pritožb in pravnih sredstvih, vključno s pritožbami zoper odločbe, ki jih izdajo pravosodni organi. Poleg tega bi lahko koordinatorji digitalnih storitev razvili nacionalna orodja in usmeritve v zvezi z mehanizmi za pritožbe in pravnih sredstev, ki se uporabljajo na njihovem ozemlju, da bi prejemnikom storitve olajšali dostop do teh mehanizmov. Države članice bi morale pri uporabi te uredbe spoštovati temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, kot je določeno v členu 47 Listine. Ta uredba zadevnim nacionalnim pravosodnim ali upravnim organom zato ne bi smela preprečevati, da na podlagi veljavnega prava Unije ali nacionalnega prava izdajo odločbo za ponovno objavo vsebine, če je bila ta skladna s pogoji poslovanja ponudnika posredniške storitve, a jo je ponudnik storitev zmotno štel za nezakonito in je bila odstranjena.
- (40) Za doseganje ciljev te uredbe in zlasti za izboljšanje delovanja notranjega trga ter zagotavljanje varnega in preglednega spletnega okolja je treba vzpostaviti jasen, učinkovit, predvidljiv in uravnotežen nabor harmoniziranih obveznosti glede potrebne skrbnosti ponudnikov posredniških storitev. Cilj teh obveznosti bi moral biti zlasti zagotavljanje različnih ciljev javne politike, kot so varnost in zaupanje prejemnikov storitve, vključno s potrošniki, mladoletniki in uporabniki, ki so še posebej izpostavljeni sovražnemu govoru, spolnemu nadlegovanju ali drugim diskriminatornim dejanjem, zaščita ustreznih temeljnih pravic iz Listine, da se zagotovi smiselna odgovornost navedenih ponudnikov in opolnomočenje prejemnikov ter drugih prizadetih strani, obenem pa spodbujati potrebni nadzor, ki ga morajo izvajati pristojni organi.
- (41) V tem oziru je pomembno, da se obveznosti glede potrebne skrbnosti prilagodijo vrsti, obsegu in naravi zadevne posredniške storitve. Ta uredba torej določa osnovne obveznosti vseh ponudnikov posredniških storitev ter dodatne obveznosti ponudnikov storitev gostovanja in natančnejše obveznosti spletnih platform in zelo velikih spletnih platform ter zelo velikih spletnih iskalnikov. Če ponudnik posredniške storitve glede na naravo svojih storitev in svojo velikost spada v številne različne kategorije, bi moral pri teh storitvah zagotoviti skladnost z vsemi ustreznimi obveznostmi iz te uredbe. Te harmonizirane obveznosti potrebne skrbnosti, ki bi morale biti razumne in nepristranske, so potrebne za naslavljanje prepoznanih pomislekov javne politike, kot so zaščita zakonitih interesov prejemnikov storitve, obravnava nezakonitih praks in zaščita temeljnih pravic, določenih v Listini. Obveznosti potrebne skrbnosti so neodvisne od vprašanja odgovornosti ponudnikov posredniških storitev, zato jih je treba ocenjevati ločeno.
- (42) Za spodbujanje nemotenih in učinkovitih dvosmernih komunikacij, kadar je to ustrezno, tudi s potrditvijo prejema takih komunikacij, v zvezi z vprašanji, zajetimi s to uredbo, bi bilo treba od ponudnikov posredniških storitev zahtevati, da določijo enotno elektronsko kontaktno točko ter objavijo in posodablajo zadevne informacije v zvezi s to kontaktno točko, vključno z jeziki, ki naj se pri takih komunikacijah uporabijo. Elektronsko kontaktno točko lahko uporabljajo tudi zaupanja vredni prijavitelji in strokovni subjekti, ki so v posebnem razmerju do ponudnika posredniških storitev. V nasprotju s pravnim zastopnikom bi morala biti elektronska kontaktna točka namenjena operativnim dejavnostim, pri čemer se ne bi smelo zahtevati, da mora imeti tudi fizično lokacijo. Ponudniki posredniških storitev lahko določijo isto enotno kontaktno točko za zahteve iz te uredbe, kot tudi za namene drugih aktov prava Unije. Pri določanju jezikov komunikacije se ponudnike posredniških storitev spodbuja, naj zagotovijo, da izbrani jeziki sami po sebi ne bodo predstavljali ovire za komunikacijo. Po potrebi bi morale biti ponudnikom posredniških storitev in organom držav članic omogočeno, da sklenejo ločen dogovor o jeziku komunikacije ali poiščejo alternativne načine za premostitev jezikovnih ovir, vključno z uporabo vseh razpoložljivih tehnoloških sredstev ali notranjih in zunanjih človeških virov.
- (43) Od ponudnikov posredniških storitev bi bilo treba zahtevati tudi, da določijo enotno kontaktno točko za prejemnike storitev, ki bo omogočala hitro, neposredno in učinkovito komunikacijo, zlasti prek preprosto dostopnih sredstev, kot so telefonske številke, elektronski naslovi, elektronski kontaktni obrazci, klepetalni boti ali takojšnje sporočanje. Če prejemnik storitve komunicira s klepetalnimi boti, bi moralo biti to izrecno navedeno. Ponudniki posredniških storitev bi morali prejemnikom storitev omogočiti, da izberejo sredstva neposredne in učinkovite komunikacije, ki ne temeljijo izključno na avtomatiziranih orodjih. Ponudniki posredniških storitev bi si morali po najboljših močeh prizadevati zagotoviti dovolj človeških in finančnih virov za pravočasno in učinkovito komunikacijo.

- (44) Ponudniki posredniških storitev, ki imajo sedež v tretjih državah in storitve ponujajo v Uniji, bi morali določiti ustrezno pooblaščenega pravnega zastopnika v Uniji ter ustreznim organom zagotoviti informacije o svojem pravnem zastopniku in jih javno objaviti. Da bi izpolnili to obveznost, bi morali taki ponudniki posredniških storitev zagotoviti, da ima določeni pravni zastopnik potrebna pooblastila in vire za sodelovanje z ustreznimi organi. To bi na primer lahko veljalo, kadar ponudnik posredniških storitev imenuje hčerinsko družbo iste skupine ponudnika ali njegovo matično družbo, če ima ta hčerinska družba ali matična družba sedež v Uniji. To lahko tudi ne bi veljalo v primeru, kadar zoper pravnega zastopnika tečejo postopki sanacije, stečaja ali insolventnosti fizičnih oseb ali podjetij. Ta obveznost bi morala omogočiti učinkovit nadzor in po potrebi izvrševanje te uredbe v zvezi s temi ponudniki. Obstajati bi morala možnost, da pravnega zastopnika v skladu z nacionalnim pravom pooblasti več kot en ponudnik posredniških storitev. Pravnemu zastopniku bi moralo biti omogočeno, da hkrati deluje kot kontaktna točka, če so izpolnjene ustrezne zahteve iz te uredbe.
- (45) Čeprav bi se načeloma morala upoštevati pogodbeno svoboda ponudnikov posredniških storitev, je v interesu preglednosti za zaščito prejemnikov storitve in da se preprečijo nepošteni ali pristranski izidi, primerno določiti nekatera pravila glede vsebine, uporabe in izvrševanja pogojev poslovanja teh ponudnikov. Ponudniki posredniških storitev bi morali v svojih pogojih poslovanja jasno navesti in posodobljati informacije, na podlagi katerih lahko omejijo zagotavljanje svojih storitev. Zlasti bi morali vključevati informacije o vseh politikah, postopkih, ukrepih in orodjih, ki se uporabljajo za moderiranje vsebin, vključno z algoritemskim odločanjem in človeškim pregledom, kot tudi poslovnik njihovega notranjega sistema za obravnavo pritožb. Zagotoviti bi morali tudi preprosto dostopne informacije o pravici do ukinitve uporabe storitve. Ponudniki posredniških storitev lahko v svojih pogojih uporabe uporabijo grafične elemente, kot so ikone ali slike, da ponazorijo glavne elemente zahtev glede informacij iz te uredbe. Ponudniki bi morali prejemnike svojih storitev na ustrezen način obvestiti o večjih spremembah pogojev poslovanja, na primer kadar spreminjajo pravila o informacijah, ki so dovoljene na njihovi storitvi, ali o drugih takih spremembah, ki bi lahko neposredno vplivale na zmožnost prejemnikov, da uporabijo storitev.
- (46) Ponudniki posredniških storitev, ki so namenjene predvsem mladoletnikom, na primer z obliko ali trženjem storitve, ali ki jih večinoma uporabljajo mladoletniki, bi si morali posebej prizadevati, da bi bila razlaga njihovih pogojev poslovanja mladoletnikom preprosto razumljiva.
- (47) Ponudniki posredniških storitev bi morali pri zasnovi, uporabi in izvrševanju teh omejitev delovati nepristransko in nediskriminatorno ter upoštevati pravice in legitimne interese prejemnikov storitve, vključno s temeljnimi pravicami, kot so določene v Listini. Ponudniki zelo velikih spletnih platform bi morali na primer zlasti ustrezno upoštevati svobodo izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralnostjo medijev. Vsi ponudniki posredniških storitev bi morali tudi upoštevati ustrezne mednarodne standarde za varstvo človekovih pravic, kot so vodilna načela Organizacije Združenih Narodov o podjetništvu in človekovih pravicah.
- (48) Glede na njihovo posebno vlogo in doseg je primerno, da se zelo velikim spletnim platformam in zelo velikim spletnim iskalnikom naložijo dodatne zahteve glede informacij in preglednosti pogojev poslovanja. Zato bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov svoje pogoje poslovanja zagotoviti v uradnih jezikih vseh držav članic, v katerih ponujajo svoje storitve, prejemnikom storitev pa bi morali zagotoviti tudi jedrnat in preprosto berljiv povzetek glavnih elementov pogojev poslovanja. Taki povzetki bi morali prepoznati glavne elemente zahtev glede informacij, vključno z možnostjo preproste izključitve neobveznih klavzul.

- (49) Za zagotavljanje ustrezne ravni preglednosti in odgovornosti bi morali ponudniki posredniških storitev javno objaviti letno poročilo v strojno berljivi obliki in v skladu s harmoniziranimi zahtevami iz te uredbe o moderiranju vsebine, ki ga opravljajo, vključno z ukrepi, sprejetimi na podlagi uporabe in izvrševanja njihovih pogojev poslovanja. Vendar pa, da bi se izognili nesorazmernosti bremena, se obveznost poročanja o preglednosti ne bi smela uporabljati za ponudnike, ki so mikro ali mala podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽²⁵⁾, in ki niso zelo velike spletne platforme v smislu te uredbe.
- (50) Ponudniki storitev gostovanja imajo posebej pomembno vlogo pri spoprijemanju z nezakonito vsebino na spletu, saj na zahtevo prejemnikov storitve shranjujejo informacije, ki jih zagotavljajo prejemniki ter običajno zagotavljajo dostop do teh informacij drugim prejemnikom, včasih v velikem obsegu. Pomembno je, da vsi ponudniki storitev gostovanja ne glede na svojo velikost, vzpostavijo uporabniku preprosto dostopne in prijazne mehanizme prijave in ukrepanja, ki lajšajo obveščanje ponudnika zadevnih storitev gostovanja o konkretnih vrstah informacij, pri katerih gre po mnenju prijavitelja za nezakonito vsebino (v nadaljnjem besedilu: prijava), na podlagi česar se lahko ponudnik odloči, ali se strinja z navedeno oceno in ali želi odstraniti ali onemogočiti dostop do te vsebine (v nadaljnjem besedilu: ukrepanje). Zagotoviti bi bilo treba, da bo mogoče take mehanizme jasno prepoznati, da se bodo nahajali blizu zadevnih informacij ter da jih bo mogoče vsaj tako enostavno najti in uporabljati kot mehanizme za prijavo vsebin, ki kršijo pogoje ponudnika storitev gostovanja. Če so izpolnjene zahteve glede prijav, bi morale biti posameznikom ali subjektom omogočeno, da z eno samo prijavo naenkrat prijavijo več konkretnih primerov domnevno nezakonite vsebine, da bi zagotovili učinkovito delovanje mehanizmov prijave in ukrepanja. Mehanizem obveščanja bi moral omogočati identifikacijo posameznika ali subjekta, ki je predložil prijavo, vendar tega ne bi smel zahtevati. Za nekatere vrste sporočenih informacij bo morda potrebna identiteta posameznika ali subjekta, ki je predložil prijavo, da se ugotovi, ali gre pri zadevni informaciji res za nezakonito vsebino, kot se domneva. Obveznost vzpostavitve mehanizmov prijave in ukrepanja bi se morala na primer nanašati na storitve hrambe datotek in njihove souporabe, storitve spletnega gostovanja, strežnike za oglaševanje in strani za shranjevanje besedil (ang. paste bins), če se štejejo za storitve gostovanja, ki jih zajema ta uredba.
- (51) Ker je treba ustrezno upoštevati temeljne pravice, ki jih Listina zagotavlja vsem zadevnim stranem, bi morali biti vsi ukrepi ponudnika storitev gostovanja ob prejemu prijave strogo ciljno usmerjeni, kar pomeni, da bi morali biti namenjeni odstranitvi informacij, za katere se šteje, da so nezakonita vsebina, ali onemogočenju dostopa do njih, ne da bi to neupravičeno vplivalo na svobodo izražanja in obveščanja prejemnikov storitve. Prijave bi bilo treba zato praviloma nasloviti na ponudnike storitev gostovanja, za katere se lahko upravičeno pričakuje, da bodo imeli tehnično in operativno zmožnost ukrepanja proti takim posameznim informacijam. Ponudniki storitev gostovanja, ki prejmejo prijavo, za katero iz tehničnih ali operativnih razlogov ne morejo odstraniti posamezne informacije, bi morali o tem obvestiti osebo ali subjekt, ki je vložil prijavo.
- (52) Pravila o takih mehanizmih prijave in ukrepanja bi morala biti harmonizirana na ravni Unije, da se zagotovi pravočasna, skrbna in nepristranska obdelava prijav na podlagi enotnih, preglednih in jasnih pravil, ki zagotavljajo zanesljivo zaščito pravic in zakonitih interesov vseh prizadetih strani, zlasti njihovih temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina, ne glede na državo članico, v kateri ima tak udeleženec sedež ali prebivališče, in ne glede na zadevno pravno področje. Te temeljne pravice med drugim vključujejo: za prejemnike storitev pravico do svobode izražanja in obveščanja, pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, pravico do varstva osebnih podatkov, prepoved diskriminacije in pravico do učinkovitega pravnega sredstva; za ponudnike storitev pravico do poslovanja, vključno s pogodbeno svobodo; za strani, ki jih prizadene nezakonita vsebina, pravico do človekovega dostojanstva, pravice otrok, pravico do varstva premoženja, vključno z intelektualno lastnino, ter prepoved diskriminacije. Ponudniki storitev gostovanja bi morali na podlagi prijav pravočasno ukrepati, pri tem pa zlasti upoštevati vrsto prijavljene nezakonite vsebine in nujnost ukrepanja. Od takih ponudnikov se na primer lahko pričakuje, da bodo brez odlašanja ukrepali ob prijavi domnevno nezakonite vsebine, ki ogroža življenje ali varnost oseb. Ponudnik storitev gostovanja bi moral – potem ko se odloči, ali bo na podlagi prijave ukrepal – o tem brez nepotrebnega odlašanja obvestiti posameznika oziroma subjekt, ki je zadevno vsebino prijavil.

⁽²⁵⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (53) Mehanizmi prijave in ukrepanja bi morali omogočati predložitev prijav, ki so dovolj natančne in ustrezno utemeljene, da lahko zadevni ponudnik storitev gostovanja sprejme informirano in skrbno odločitev, združljivo s svobodo izražanja in obveščanja, v zvezi z vsebino, na katero se nanaša prijava, zlasti, ali je treba to vsebino šteti za nezakonito in jo odstraniti ali onemogočiti dostop do nje. Ti mehanizmi bi morali omogočati lažje vlaganje prijav, ki vsebujejo obrazložitev razlogov, zakaj posameznik ali subjekt, ki je predložil prijavo, meni, da gre za nezakonito vsebino, in jasno opredeljujejo mesto, kjer se ta vsebina nahaja. Kadar prijava vsebuje dovolj informacij, da lahko skrbni ponudnik storitev gostovanja brez podrobnega pravnega pregleda prepozna, da je vsebina nedvomno nezakonita, bi bilo treba šteti, da je za nezakonitost vsebine dejansko izvedel že s prijavo. Razen za predložitev prijav v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 3 do 7 Direktive 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾ bi bilo treba s temi mehanizmi od posameznika ali subjekta, ki je predložil prijavo, zahtevati, naj razkrije svojo identiteto, da se preprečijo zlorabe.
- (54) Kadar se ponudnik storitev gostovanja, ker so informacije, ki so jih zagotovili prejemniki, nezakonita vsebina ali so nezdržljive z njegovimi pogoji poslovanja, odloči umakniti ali onemogočiti dostop do informacij, ki jih zagotavlja prejemnik storitve, ali kako drugače omejiti njihovo vidnost ali monetizacijo, na primer po prejetju prijave ali v okviru ukrepanja na lastno pobudo, tudi izključno z uporabo avtomatiziranih sredstev, bi moral tak ponudnik prejemnika na jasen in preprosto razumljiv način obvestiti o svoji odločitvi, o razlogih zanjo in o pravnih sredstvih, ki so na voljo za izpodbijanje odločitve, pri tem pa upoštevati negativne posledice, ki jih take odločitve lahko imajo za prejemnika, tudi glede uresničevanja njegove temeljne pravice do svobode izražanja. Ta obveznost bi morala veljati ne glede na razloge odločitve, zlasti pa ne glede na to, ali je bil ukrep sprejet, ker se domneva, da je informacija, o kateri je vložena prijava, nezakonita vsebina oziroma da je neskladna s pogoji poslovanja, ki se uporabljajo. Kadar je odločitev sprejeta po prejemu prijave, bi moral ponudnik storitev gostovanja razkriti identiteto osebe ali subjekta, ki je prejemniku storitve predložil prijavo, samo, kadar je ta informacija potrebna za prepoznavanje nezakonitosti vsebine, na primer v primerih kršitev pravic intelektualne lastnine.
- (55) Omejitev vidnosti lahko vključuje razvrstitev na nižje mesto v sistemih razvrščanja ali priporočilnih sistemih, pa tudi omejitev dostopa enega ali več prejemnikov storitve ali blokiranje uporabnika v spletni skupnosti brez da bi se uporabnik tega zavedal („nevidna prepoved“). Monetizacija s prihodki od oglaševanja informacije, ki jo zagotovi prejemnik storitve, se lahko omeji z začasno ustavitvijo ali ukinitvijo denarnega plačila ali prihodkov, povezanih s to informacijo. Vendar pa se obveznost, da se zagotovi obrazložitev, ne bi smela uporabljati v zvezi z zavajajočimi komercialnimi vsebinami velikega obsega, ki se razširjajo z namerno manipulacijo storitve, zlasti z njeno neavtentično uporabo, kot je uporaba botov ali lažnih računov ali druge zavajajoče uporabe storitve. Ne glede na druge možnosti, ki so na voljo za izpodbijanje odločitve ponudnika storitev gostovanja, bi moral imeti prejemnik storitve vedno pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu z nacionalnim pravom.
- (56) V nekaterih primerih lahko ponudnik storitev gostovanja izve, na primer na podlagi prijave prijavitelja ali svojih prostovoljnih ukrepov, za informacije, ki se nanašajo na nekatere dejavnosti prejemnika storitve, na primer zagotavljanje nekaterih vrst nezakonitih vsebin, na podlagi česar obstaja, ob upoštevanju vseh zadevnih okoliščin, o katerih je ponudnik storitev gostovanja obveščen, razumno upravičen sum, da je ta prejemnik morda storil, morda pravkar izvaja ali je verjetno da bo storil kaznivo dejanje, ki ogroža življenje ali varnost oseb, kot so kazniva dejanja, navedena v Direktivi 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾, Direktivi 2011/93/EU ali Direktivi (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾. Zaradi konkretne vsebine bi se na primer lahko pojavil sum ogrožanja javnosti, kot je spodbujanje k terorizmu v smislu člena 21 Direktive (EU) 2017/541. V takih primerih bi moral ponudnik storitev gostovanja o takem sumu brez odlašanja obvestiti pristojne organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Ponudnik storitev gostovanja bi moral zagotoviti vse

⁽²⁶⁾ Direktiva 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ (UL L 335, 17.12.2011, str. 1).

⁽²⁷⁾ Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L 101, 15.4.2011, str. 1).

⁽²⁸⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ (UL L 88, 31.3.2017, str. 6).

ustrezne informacije, ki so mu na voljo, vključno z vsebino in časom objave, če je na voljo, časovnim pasom, obrazložitvijo suma in informacijami, ki so potrebne za lociranje in identifikacijo zadevnega prejemnika storitve, kadar je to ustrezno. Ta uredba ne zagotavlja pravne podlage za oblikovanje profilov prejemnikov storitev, da bi lahko ponudniki storitev gostovanja potencialno prepoznali kazniva dejanja. Ponudniki storitev gostovanja bi morali pri obveščanju organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj prav tako upoštevati druga veljavna pravila prava Unije ali nacionalnega prava za zaščito pravic in svoboščin posameznikov.

- (57) Da se prepreči nalaganje nesorazmernih bremen, se dodatne obveznosti, ki jih ta uredba nalaga ponudnikom spletnih platform, vključno s platformami, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ne bi smele uporabljati za ponudnike, ki se štejejo za mikro ali mala podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES. Iz istega razloga se te dodatne obveznosti za ponudnike spletnih platform, ki so se prej šteli za mikro ali mala podjetja, ne bi smele uporabljati še v obdobju 12 mesecev po tem, ko so izgubili ta status. Taki ponudniki ne bi smeli biti izvzeti iz obveznosti zagotavljanja informacij o povprečnem številu mesečnih aktivnih prejemnikih storitve na zahtevo koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisije. Vendar glede na to, da imajo zelo velike spletne platforme ali zelo veliki spletni iskalniki večji doseg in večji vpliv na to, kako prejemniki storitve pridobivajo informacije in komunicirajo po spletu, taki ponudniki ne bi smeli biti upravičeni do te izključitve, ne glede na to, ali izpolnjujejo pogoje za mikro ali mala podjetja oziroma so jih nedavno izpolnjevali. Pravila za konsolidacijo iz Priporočila 2003/361/ES pripomorejo k preprečevanju vsakršnega izogibanja tem dodatnim obveznostim. Nič v tej uredbi ponudnikom spletnih platform, ki so zajeti s to izključitvijo, ne preprečuje, da prostovoljno vzpostavijo sistem, ki bo izpolnjeval eno ali več teh obveznosti.
- (58) Prejemniki storitve bi morali imeti na voljo možnost preprostega in učinkovitega izpodbijanja nekaterih odločitev ponudnikov spletnih platform glede nezakonitosti vsebin ali njihove neskladnosti s pogoji poslovanja, ki negativno vplivajo nanje. Zato bi bilo treba od ponudnikov spletnih platform zahtevati, naj zagotovijo notranje sisteme za obravnavo pritožb, ki izpolnjujejo nekatere pogoje, katerih cilj je zagotavljati, da so sistemi preprosto dostopni ter da omogočajo hitre, nediskriminatorne, nepristranske in poštene rezultate, in se, kadar se za to uporabijo avtomatizirana sredstva, zanje uporabi človeški pregled. Taki sistemi bi morali vsem prejemnikom storitve omogočati, da vložijo pritožbo, in ne bi smeli določati formalnih zahtev, na primer napotovati na določene ustrezne pravne določbe ali zapletena pravna pojasnila. Prejemniki storitve, ki v mehanizmu prijave in ukrepanja iz te uredbe ali v mehanizmu za prijavo vsebin, ki kršijo pogoje uporabe ponudnika spletnih platform, vložijo prijavo, bi morali biti upravičeni, da uporabijo pritožbeni mehanizem za izpodbijanje odločitve ponudnika spletne platforme o njihovih prijavah, vključno kadar menijo, da ukrep, ki ga je sprejel ta ponudnik, ni bil ustrezen. Možnost vložitve pritožbe za razveljavitev izpodbijanih odločitev bi morala biti na voljo vsaj šest mesecev, računano od trenutka, ko ponudnik spletnih platform prejemnika storitve obvesti o odločitvi.
- (59) Poleg tega bi bilo treba določiti možnost dobroverne uporabe izvensodnega reševanja tovrstnih sporov, tudi tistih, ki jih ni bilo mogoče zadovoljivo rešiti v okviru notranjega sistema za obravnavo pritožb, in sicer pri certificiranih organih, ki so neodvisni ter ki imajo potrebna sredstva in strokovno znanje za pošteno, hitro in stroškovno učinkovito izvajanje dejavnosti. Neodvisnost organov za izvensodno reševanje sporov bi bilo treba zagotoviti tudi na ravni fizičnih oseb, odgovornih za reševanje sporov, vključno s pravili o nasprotju interesov. Pristojbine, ki jih zaračunavajo organi za izvensodno reševanje sporov, bi morale biti razumne, dostopne, privlačne, cenovno sprejemljive za potrošnike in sorazmerne ter bi jih bilo treba presoditi za vsak primer posebej. Kadar pristojni koordinator digitalnih storitev certificira organ za izvensodno reševanje sporov, bi morala biti ta certifikacija veljavna v vseh državah članicah. Ponudniki spletnih platform bi morali imeti možnost, da zavrnejo sodelovanje v postopkih izvensodnega reševanja sporov na podlagi te uredbe, če je bil isti spor, zlasti v zvezi z zadevnimi informacijami in razlogi za sprejetje izpodbijane odločitve, učinkini odločitve in razlogi za izpodbijanje odločitve, že rešen ali ravno teče v postopku pred pristojnim sodiščem ali pred drugim pristojnim organom za izvensodno reševanje sporov. Prejemniki storitve bi morali imeti možnost izbire med notranjim pritožbenim mehanizmom,

izvensodno poravnavo sporov in možnostjo, da v kateri koli fazi sprožijo sodne postopke. Ker izid postopka izvensodnega reševanja sporov ni zavezujoč, se strankam ne bi smelo preprečevati, da v zvezi z istim sporom sprožijo sodne postopke. Tako zagotovljene možnosti izpodbijanja odločitev ponudnikov spletnih platform nikakor ne bi smele vplivati na možnost sodnega varstva v skladu s predpisi zadevne države članice in zato ne bi smele vplivati na možnost učinkovitega sodnega varstva iz člena 47 Listine. Določbe te uredbe o izvensodnem reševanju sporov od držav članic ne bi smele zahtevati, da ustanovijo take organe za izvensodno reševanje sporov.

- (60) V zvezi s pogodbenimi spori med potrošniki in podjetji glede nakupa blaga ali storitev Direktiva 2013/11/EU zagotavlja, da imajo potrošniki iz Unije in podjetja v Uniji dostop do subjektov za alternativno reševanje sporov, katerih kakovost je potrjena. V tem smislu bi bilo treba pojasniti, da pravila te uredbe o izvensodnem reševanju sporov ne posegajo v navedeno direktivo, vključno kar zadeva pravico potrošnikov na podlagi navedene direktive, da se lahko iz postopka kadar koli umaknejo, če niso zadovoljni z izvajanjem ali vodenjem postopka.
- (61) Ukrepe zoper nezakonite vsebine je mogoče sprejemati hitreje in bolj zanesljivo, kadar ponudniki spletnih platform sprejmejo potrebne ukrepe, da se zagotovi prednostna obravnava prijav, ki jih prek mehanizmov prijave in ukrepanja, zahtevanih s to uredbo, vložijo zaupanja vredni prijavitelji, ki delujejo na svojem strokovnem področju, vendar to ne posega v zahtevo, da je treba vse prijave, vložene na podlagi navedenih mehanizmov, obravnavati ter o njih odločiti pravočasno, skrbno in nepristransko. Tak status zaupanja vrednega prijavitelja bi moral podeliti koordinator digitalnih storitev v državi članici sedeža prosilca in bi ga morali priznati vsi ponudniki spletnih platform v okviru te uredbe. Tak status zaupanja vrednega prijavitelja bi se smel podeliti le subjektom, ne posameznikom, in sicer tistim, ki med drugim izkažejo, da imajo posebno strokovno znanje in sposobnost pri spoprijemanju z nezakonito vsebino ter da delujejo skrbno, točno in objektivno. Taki subjekti so lahko po naravi javni, na primer glede terorističnih vsebin so to lahko enote nacionalnih organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ali Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), lahko pa so tudi nevladne organizacije in zasebni ali delno javni organi, kot so organizacije, ki sestavljajo mrežo enotnih telefonskih števil INHOPE za poročanje v zvezi s posnetki spolne zlorabe otrok, ali organizacije, ki se ukvarjajo s prijavo nezakonitih rasističnih in ksenofobnih vsebin na spletu. Da se prepreči zmanjšanje dodane vrednosti takšnega mehanizma, bi bilo treba omejiti skupno število zaupanja vrednih prijaviteljev, ki jim je v skladu s to uredbo podeljen ta status. Zlasti panožna združenja, ki zastopajo interese svojih članov, se spodbuja, da se prijavijo za status zaupanja vrednih prijaviteljev, in sicer brez poseganja v pravico zasebnih subjektov ali posameznikov, da sklepajo dvostranske sporazume s ponudniki spletnih platform.
- (62) Zaupanja vredni prijavitelji bi morali objaviti preprosta razumljiva in podrobna poročila o prijavah, predloženih v skladu s to uredbo. V teh poročilih bi morale biti navedene informacije, kot so število prijav, razčlenjeno po ponudnikih storitev gostovanja, vrsti vsebine, in ukrepih, ki jih je sprejel ponudnik storitev. Glede na to, da so zaupanja vredni prijavitelji že izkazali strokovno znanje in kompetence, se lahko pričakuje, da bo obravnava njihovih prijav manj obremenjujoča in zato hitrejša v primerjavi s prijavami, ki jih vložijo drugi prejemniki storitve. Vendar se lahko povprečni čas, potreben za obravnavo, še vedno razlikuje glede na dejavnike, kot so med drugim vrsta nezakonite vsebine, kakovost prijav in dejanski tehnični postopki za predložitev takih prijav.

Medtem ko kodeks ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu iz leta 2016 določa referenčno merilo za sodelujoča podjetja glede časa, ki je potreben za obdelavo veljavnih prijav za odstranitev nezakonitega sovražnega govora, pa lahko na primer druge vrste nezakonitih vsebin zahtevajo precej drugačen časovni okvir za obdelavo, odvisno od konkretnih dejstev in okoliščin ter vrst obravnavanih nezakonitih vsebin. Da bi preprečili zlorabe statusa zaupanja vrednega prijavitelja, bi moralo biti mogoče ta status začasno preklicati, če koordinator digitalnih storitev v državi sedeža iz upravičenih razlogov začne preiskavo. Pravila te uredbe o zaupanja vrednih prijaviteljih se ne bi smela razumeti tako, da se ponudnikom spletnih platform prepreči zagotavljanje podobne

obravnave prijav, ki jih vložijo subjekti ali posamezniki, ki na podlagi te uredbe nimajo statusa zaupanja vrednega prijavitelja, ali da se jim prepreči drugačno sodelovanje z drugimi subjekti, v skladu z veljavnim pravom, vključno s to uredbo in Uredbo (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾. Pravila te uredbe ponudnikom spletnih platform ne bi smela preprečevati, da zaupanja vredne prijavitelje ali podobne mehanizme uporabijo za hitro in zanesljivo ukrepanje zoper vsebino, ki je nezdržljiva z njihovimi pogoji poslovanja, zlasti zoper vsebino, ki škoduje ranljivim prejemnikom storitve, kot so mladoletne osebe.

- (63) Zloraba spletnih platform s pogostim zagotavljanjem očitno nezakonitih vsebin ali s pogostim vlaganjem očitno neutemeljenih prijav ali pritožb na podlagi mehanizmov oziroma sistemov, vzpostavljenih na podlagi te uredbe, spodkopava zaupanje ter škoduje pravicam in zakonitim interesom zadevnih strani. Zato je treba vzpostaviti ustrezne sorazmerne in učinkovite zaščitne ukrepe zoper take zlorabe, pri čemer je treba spoštovati pravice in zakonite interese vseh udeleženih strani, vključno z veljavnimi temeljnimi pravicami in svoboščinami, kot so določene v Listini, zlasti svobodo izražanja. Informacije bi se morale šteti za očitno nezakonito vsebino in prijave oziroma pritožbe bi se morale šteti za očitno neutemeljene, kadar je nestrokovnjaku celo brez temeljite analize jasno, da gre za nezakonito vsebino oziroma da so prijave ali pritožbe neutemeljene.
- (64) Pod nekaterimi pogoji bi morali ponudniki spletnih platform začasno prekiniti svoje zadevne dejavnosti v zvezi z osebo, ki sodeluje pri zlorabah. To ne posega v svobodo ponudnikov spletnih platform, da določijo svoje pogoje poslovanja in vzpostavijo strožje ukrepe v primeru očitno nezakonitih vsebin, povezanih s hudimi kaznivimi dejanji, kot so posnetki o spolni zlorabi otrok. Za namene preglednosti bi bilo treba to možnost jasno in dovolj podrobno določiti v pogojih poslovanja spletnih platform. Zoper s tem povezane odločitve ponudnikov spletnih platform bi morala biti vedno na voljo pravna sredstva, odločitve pa bi morale biti predmet nadzora pristojnega koordinatorja digitalnih storitev. Ponudniki spletnih platform bi morali pred odločitvijo o začasni prekinitvi poslati predhodno opozorilo, ki bi moralo vključevati razloge za morebitno začasno prekinitve in pravna sredstva zoper to odločitev ponudnikov spletnih platform. Pri odločanju o začasni prekinitvi bi morali ponudniki spletnih platform poslati obrazložitev v skladu s pravili iz te uredbe. Pravila te uredbe o zlorabi ponudnikom spletnih platform ne bi smela preprečevati sprejemanja drugih ukrepov za obravnavo nezakonitih vsebin, ki jih zagotavljajo prejemniki njihovih storitev, ali za obravnavo drugih zlorab njihovih storitev, vključno s kršitvijo pogojev poslovanja, v skladu z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom. Ta pravila ne posegajo v uveljavljanje kakršne koli odgovornosti oseb, ki sodelujejo pri zlorabi, vključno z odškodnino, kakor določa pravo Unije ali nacionalno pravo.
- (65) Glede na posebne odgovornosti in obveznosti ponudnikov spletnih platform bi morale zanje veljati obveznosti poročanja o preglednosti, ki veljajo poleg obveznosti poročanja o preglednosti, ki se na podlagi te uredbe uporabljajo za vse ponudnike posredniških storitev. Da se ugotovi, ali so spletne platforme in spletni iskalniki morda zelo velike spletne platforme ali zelo veliki spletni iskalniki, za katere na podlagi te uredbe veljajo nekatere dodatne obveznosti, bi morale obveznosti poročanja o preglednosti za ponudnike spletnih platform in spletnih iskalnikov vključevati nekatere obveznosti, ki se nanašajo na objavo in sporočanje informacij o povprečnem številu aktivnih prejemnikov storitve v Uniji na mesec.
- (66) Da se zagotovi preglednost in omogoči nadzor nad odločitvami pri moderiranju vsebin spletnih platform s strani ponudnikov spletnih platform ter spremlja širjenje nezakonitih spletnih vsebin, bi morala Komisija vzdrževati in objaviti podatkovno zbirko, ki vsebuje odločitve in obrazložitve ponudnikov spletnih platform, kadar odstranijo ali drugače omejijo razpoložljivost informacij in dostop do njih. Da bi se podatkovna zbirka stalno posodabljala, bi

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L 135, 24.5.2016, str. 53).

morali ponudniki spletnih platform brez nepotrebnega odlašanja po sprejetju odločitve v standardni obliki predložiti vse odločitve in obrazložitve, da se omogočijo posodobitve v realnem času, kadar je to tehnično izvedljivo in sorazmerno s sredstvi zadevne spletne platforme. Strukturirana zbirka podatkov bi morala omogočati dostop do ustreznih informacij in poizvedbe v zvezi z njimi, zlasti kar zadeva vrsto obravnavanih domnevno nezakonitih vsebin.

- (67) Temni vzorci na spletnih vmesnikih spletnih platform so prakse, ki namerno ali dejansko bistveno izkrivljajo ali zmanjšujejo zmožnost prejemnikov storitve, da sprejemajo samostojne in ozaveščene izbire ali odločitve. Te prakse se lahko uporabijo za napeljevanje prejemnikov storitve k nezaželenemu vedenju, ali k neželenim odločitvam, ki imajo zanje negativne posledice. Ponudnikom spletnih platform bi bilo zato treba prepovedati, da bi prek strukture, zasnove ali funkcionalnosti spletnega vmesnika ali njegovega dela prejemnike storitve zavedli ali k čemu napeljali ter izkrivili ali ogrozili njihovo neodvisnost, odločanje ali izbiro. To bi med drugim moralo vključevati izkoriščevalsko zasnovane možnosti izbire, zato da se prejemnike usmeri k ravnanju, ki koristi ponudniku spletnih platform, a morda ni v interesu prejemnikov, pri čemer se možnosti izbire ne predstavijo na nevtralen način, na primer tako, da je določena možnost izbire, ko se mora prejemnik odločiti med njimi, vizualno, avditivno ali kako drugače bolj vpadljiva.

Prepoved bi morala vključevati tudi večkratno zahtevanje od prejemnika storitve, naj izbere, kadar je bila taka izbira že opravljena, kar bi postopek preklica storitve znatno bolj otežilo kot postopek njene potrditve ali nekatere izbire bolj otežilo ali upočasnilo kot druge, zaradi česar bi bilo nerazumno težko prekiniti nakupe ali se odjaviti s posamezne spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, pa tudi zavajanje prejemnikov storitve, tako da jih napeljujejo na odločitve o transakcijah ter privzete nastavitve, ki jih je zelo težko spremeniti, s čimer se nerazumno pristransko vpliva na to, kako prejemnik storitve sprejema odločitve, kar izkrivlja in ovira njegovo avtonomijo, odločanje in izbiro. Vendar se pravila, ki preprečujejo temne vzorce, ne bi smela razumeti v smislu, da ponudnikom storitev onemogočajo neposredno interakcijo s prejemniki storitve in jim ponujajo nove ali dodatne storitve. Zakonite prakse, na primer oglaševalske, ki so v skladu s pravom Unije, same po sebi ne bi smele veljati za temne vzorce. Ta pravila o temnih vzorcih bi bilo treba razlagati tako, da zajemajo prepovedane prakse, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, če te prakse niso zajete že v Direktivi 2005/29/ES ali Uredbi (EU) 2016/679.

- (68) Spletno oglaševanje ima pomembno vlogo v spletnem okolju, tudi v zvezi z zagotavljanjem spletnih platform, kadar se zagotavljanje storitve včasih v celoti ali delno neposredno ali posredno krije s prihodki iz oglaševanja. Vendar pa lahko spletno oglaševanje prispeva k znatnim tveganjem, ki segajo od oglasov, ki so sami po sebi nezakonita vsebina, do prispevanja k finančnim spodbudam za objavo ali poudarjanje nezakonitih ali drugače škodljivih vsebin in dejavnosti na spletu ali do diskriminatornega prikazovanja oglasov, ki vplivajo na enako obravnavo in priložnosti državljanov. Poleg zahtev, ki izhajajo iz člena 6 Direktive 2000/31/ES, bi bilo torej treba od ponudnikov spletnih platform zahtevati, da zagotovijo, da so prejemnikom storitve na voljo nekatere individualizirane informacije, ki so potrebne, da lahko razumejo, kdaj in v imenu koga je oglas predstavljen. Zagotoviti bi morali, da so te informacije poudarjene, tudi s standardiziranimi vizualnimi ali zvočnimi znaki, jasno prepoznavne in za povprečnega prejemnika storitve nedvoumne, prilagoditi pa bi jih bilo treba naravi spletnega vmesnika posamezne storitve. Poleg tega bi bilo treba prejemnikom storitve neposredno v spletnem vmesniku, kjer se prikaže oglas, zagotoviti enostaven dostop do informacij o glavnih parametrih, ki se uporabljajo pri odločitvi, da se jim prikaže posamezni oglas, pri čemer bi jim bilo treba zagotoviti smiselna pojasnila glede logike, ki se je v ta namen uporabila, tudi kadar ta temelji na oblikovanju profilov.

Taka pojasnila bi morala vsebovati tudi informacije o metodi, uporabljeni za prikaz oglasa – na primer, ali gre za kontekstualno ali drugo vrsto oglaševanja – in, kadar je to ustrezno, o glavnih uporabljenih merilih za oblikovanje profilov; prejemnika bi morala seznaniti tudi z vsemi sredstvi, ki so mu na voljo za spremembo teh meril. Zahteve te uredbe o zagotavljanju informacij v zvezi z oglaševanjem ne posegajo v uporabo zadevnih določb Uredbe (EU) 2016/679, zlasti tistih, ki se nanašajo na pravico do ugovora, avtomatizirano sprejemanje posameznih odločitev, vključno z oblikovanjem profilov, in zlasti na obveznost pridobitve soglasja od posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, še pred obdelavo osebnih podatkov za ciljno oglaševanje. Prav tako ne posega v določbe iz Direktive 2002/58/ES, zlasti tiste, ki se nanašajo na shranjevanje informacij v terminalski opremi in na dostop do

v njej shranjenih informacij. Ta uredba dopolnjuje uporabo Direktive 2010/13/EU, s katero se nalagajo ukrepi, ki uporabnikom omogočajo, da prijavijo avdiovizualna komercialna sporočila v videoposnetkih, ki jih ustvarijo uporabniki. Prav tako dopolnjuje obveznosti trgovcev glede razkritja komercialnih sporočil, ki izhajajo iz Direktive 2005/29/ES.

- (69) Kadar so prejemnikom storitve predstavljeni oglasi, ki temeljijo na tehnikah ciljnega usmerjanja, ki so optimizirane tako, da ustrezajo njihovim interesom in bi lahko izkoriščale njihove ranljive točke, ima to lahko še posebej resne negativne učinke. V nekaterih primerih lahko manipulativne tehnike negativno vplivajo na cele skupine in tako povečajo družbeno škodo, na primer s prispevanjem k dezinformacijskim kampanjam ali diskriminiranjem nekaterih skupin. Spletne platforme so izrazito dovzetno okolje za take prakse in pomenijo večje družbeno tveganje. Zato ponudniki spletnih platform ne bi smeli prikazovati oglasov na podlagi oblikovanja profilov, kakor je opredeljeno v členu 4, točka 4, Uredbe (EU) 2016/679, z uporabo posebnih vrst osebnih podatkov iz člena 9(1) navedene uredbe, vključno z uporabo kategorij oblikovanja profilov na podlagi teh posebnih kategorij. Ta prepoved ne posega v obveznosti, ki veljajo za ponudnike spletnih platform ali katerega koli drugega ponudnika storitve ali oglaševalca, vključenega v razširjanje oglasov na podlagi prava Unije o varstvu osebnih podatkov.
- (70) Bistveni del poslovanja spletne platforme je način, na katerega se informacije prednostno razvrščajo in prikazujejo na njenem spletnem vmesniku, da se prejemniku storitve olajša in optimizira dostop do informacij. To se na primer doseže z algoritemskimi predlogi, razvrščanjem in prednostnim razvrščanjem informacij, razlikovanjem na podlagi besedila ali drugih vizualnih prikazov ali z drugim urejanjem informacij, ki ga izvajajo prejemniki. Takšni priporočilni sistemi lahko pomembno vplivajo na zmožnost prejemnikov za pridobivanje informacij na spletu in interakcijo z njimi, vključno z lažjim iskanjem ustreznih informacij za prejemnike storitve in prispevanjem k boljši uporabniški izkušnji. Prav tako imajo pomembno vlogo pri poudarjanju nekaterih sporočil, viralnem širjenju informacij in spodbujanju spletnega vedenja. Zato bi morale spletne platforme dosledno skrbeti, da so prejemniki njihove storitve poučeni, kako priporočilni sistem vpliva na način, kako je informacija prikazana, in da lahko na to tudi sami vplivajo. Jasno in na preprosto razumljiv način bi morale predstaviti parametre teh priporočilnih sistemov in zagotoviti, da bi prejemniki storitve razumeli, kako se zanje informacije prednostno razvrščajo. Ti parametri bi morali vključevati vsaj najpomembnejša merila za določanje, katere informacije se predlagajo prejemniku storitve, in razloge za njihovo večjo ali manjšo pomembnost, tudi kadar so informacije prednostno razvrščene na podlagi oblikovanja profilov in prejemnikovega spletnega vedenja.
- (71) Pomemben cilj politike Unije je zaščita mladoletnikov. Za spletno platformo se lahko šteje, da je dostopna mladoletnikom, kadar njeni pogoji poslovanja dovoljujejo uporabo storitve mladoletnikom, kadar je njena storitev namenjena mladoletnikom ali jih ti večinoma uporabljajo ali kadar se ponudnik kako drugače zaveda, da so nekateri prejemniki njegove storitve mladoletni, na primer zato, ker že obdeluje osebne podatke prejemnikov svoje storitve, kjer je njihova starost razkrita za druge namene. Ponudniki spletnih platform, ki jih uporabljajo mladoletniki, bi morali sprejeti ustrezne in sorazmerne ukrepe za njihovo varstvo, na primer z zasnovo svojih spletnih vmesnikov ali njihovih delov z najvišjo stopnjo zasebnosti, varnosti in varstva mladoletnikov, kadar je to ustrezno, ali s sprejetjem standardov za zaščito mladoletnikov ali sodelovanjem pri kodeksih ravnanja za njihovo zaščito. Upoštevati bi morali dobro prakso in razpoložljive usmeritve, kot so tiste iz sporočila Komisije o digitalnem desetletju za otroke in mlade: nova evropska strategija za boljši internet za otroke (BIK+). Ponudniki spletnih platform ne bi smeli prikazovati oglasov na podlagi oblikovanja profilov z uporabo osebnih podatkov prejemnika storitve, ko z razumno gotovostjo vedo, da je prejemnik storitve mladoleten. V skladu z Uredbo (EU) 2016/679, zlasti z načelom najmanjšega obsega podatkov, kot je določeno v členu 5(1), točka (c), navedene uredbe, ta prepoved ponudnika spletne platforme ne bi smela voditi k ohranjanju, pridobivanju ali obdelavi več osebnih podatkov, kot jih že ima, da bi ocenil, ali je prejemnik storitve mladoleten. Zato ta obveznost ponudnikov spletnih platform ne bi smela spodbujati k zbiranju podatkov o starosti prejemnikov storitve pred njeno uporabo. To ne bi smelo posegati v obveznosti iz prava Unije o varstvu osebnih podatkov.

- (72) Da bi prispevale k varnemu, zaupanja vrednemu in preglednemu spletnemu okolju za potrošnike in tudi druge zainteresirane strani, kot so trgovci konkurenti in imetniki pravic intelektualne lastnine, ter odvrčale trgovce od prodaje proizvodov ali storitev v nasprotju z veljavnimi pravili, bi morale spletne platforme, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, zagotoviti sledljivost takih trgovcev. Od trgovca bi se torej morale zahtevati, da ponudnikom spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, zagotovi nekatere bistvene informacije, tudi za namene pošiljanja promocijskih sporočil o proizvodih ali ponujanja proizvodov. Ta zahteva bi se morala nanašati tudi na trgovce, ki na podlagi temeljnih pogodb promovirajo sporočila o proizvodih ali storitvah v imenu blagovnih znamk. Ti ponudniki spletnih platform bi morali varno shranjevati vse informacije ves čas trajanja njihovega pogodbenega razmerja s trgovcem in še šest mesecev zatem, zato da se lahko v zvezi z njim vložijo pritožbe oziroma izvršijo izdane odločbe.

Ta obveznost je potrebna in sorazmerna, zato da se lahko v skladu z veljavnim pravom, tudi glede varstva osebnih podatkov, omogoči dostop do informacij javnim organom in zasebnim subjektom, ki imajo zakoniti interes za to, tudi na podlagi odločb o zagotavljanju informacij iz te uredbe. Ta obveznost ne vpliva na morebitne obveznosti ohranjanja nekaterih vsebin za daljša obdobja na podlagi drugega prava Unije ali nacionalnega prava, v skladu s pravom Unije. Brez poseganja v opredelitev iz te uredbe bi moral biti vsak trgovec, ne glede na to, ali je fizična ali pravna oseba, identificiran na podlagi člena 6a(1), točka (b), Direktive 2011/83/EU in člena 7(4), točka (f), Direktive 2005/29/ES, pri ponujanju proizvoda ali storitve prek spletne platforme sledljiv. Direktiva 2000/31/ES zavezuje vse ponudnike storitev informacijske družbe, da prejemnikom storitve in pristojnim organom omogočijo preprost, neposreden in stalen dostop do nekaterih informacij, ki omogočajo identifikacijo vseh ponudnikov. Zahteve glede sledljivosti za ponudnike spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, iz te uredbe ne vplivajo na uporabo Direktive Sveta (EU) 2021/514⁽³⁰⁾, ki sledi drugim legitimnim ciljem javnega interesa.

- (73) Da se zagotovi učinkovita in ustrezna uporaba te obveznosti in da se ne naloži nesorazmerno breme, bi si morali ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, po najboljših močeh prizadevati za oceno zanesljivosti informacij, ki jih zagotavljajo zadevni trgovci, zlasti z uporabo prosto dostopnih uradnih spletnih podatkovnih zbirk in spletnih vmesnikov, kot so nacionalni poslovni registri in sistem izmenjave podatkov o DDV, ali tako da od zadevnih trgovcev zahtevajo predložitev zaupanja vrednih dokazil, kot so kopije osebnih dokumentov, overjeni izpiski s plačilnih računov, potrdila družb in izpiski iz poslovnega registra. Uporabijo lahko tudi druge vire, ki so na voljo prek oddaljenega odstopa in ki zagotavljajo podobno stopnjo zanesljivosti za zagotavljanje izpolnjevanja te obveznosti. Vendar pa se od zadevnih ponudnikov spletnih platform ne bi smelo zahtevati izvajanje prekomernih ali dragih spletnih dejavnosti iskanja dejstev ali izvajati takojšnjih nesorazmernih preverjanj. Prav tako se ne bi smelo razumeti, da ti ponudniki, ki so si po najboljših močeh prizadevali za to, kot zahteva ta uredba, jamčijo zanesljivost informacij do potrošnikov ali drugih zainteresiranih strani.

- (74) Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, bi morali zasnovati in organizirati svoj spletni vmesnik tako, da bodo trgovcem omogočali izpolnjevanje obveznosti, ki jih imajo na podlagi ustreznega prava Unije, zlasti zahtev iz členov 6 in 8 Direktive 2011/83/EU, člena 7 Direktive 2005/29/ES, členov 5 in 6 Direktive 2000/31/ES ter člena 3 Direktive 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³¹⁾. V ta namen bi si morali zadevni ponudniki spletnih platform po najboljših močeh prizadevati oceniti, ali so trgovci, ki uporabljajo njihove storitve, v skladu z ustreznim veljavnim pravom Unije na svoje spletne vmesnike naložili popolne informacije. Dokler take informacije niso popolne, bi morali ponudniki spletnih platform zagotoviti, da se proizvodi ali storitve ne ponujajo. To ne bi smelo pomeniti obveznosti za zadevne ponudnike spletnih platform, da morajo na splošno nadzirati proizvode ali storitve, ki jih trgovci ponujajo prek njihovih storitev, niti splošne obveznosti ugotavljanja dejstev, zlasti ne tega, da bi morali oceniti točnost informacij, ki jih zagotavljajo trgovci. Spletni vmesniki bi morali biti uporabnikom prijazni in preprosto dostopni trgovcem in potrošnikom. Poleg tega bi

⁽³⁰⁾ Direktiva Sveta (EU) 2021/514 z dne 22. marca 2021 o spremembi Direktive 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja (UL L 104, 25.3.2021, str. 1).

⁽³¹⁾ Direktiva 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov (UL L 80, 18.3.1998, str. 27).

si morali ponudniki zadevnih spletnih platform po tem, ko trgovcu dovolijo ponujanje proizvoda ali storitve, razumno prizadevati za naključno preverjanje, ali so ponujeni proizvodi ali storitve v katerih koli uradnih, prosto dostopnih in strojno berljivih spletnih podatkovnih zbirkah ali spletnih vmesnikih, ki so na voljo v državi članici ali Uniji, prepoznani kot nezakoniti. Komisija bi morala spodbujati tudi sledljivost proizvodov s tehnološkimi rešitvami, kot so digitalno podpisane hitroodzivne kode (ali „kode QR“) ali nezamenljivi žetoni. Komisija bi morala spodbujati razvoj standardov, dokler pa jih ni, pa razvoj tržnih rešitev, ki bi bile sprejemljive za zadevne strani.

- (75) Glede na pomen zelo velikih spletnih platform zaradi njihovega dosega, ki je izražen zlasti v številu prejemnikov storitve, pri spodbujanju javne razprave, ekonomskih transakcijah ter razširjanju informacij, mnenj in zamisli v javnost in tudi pri vplivu na to, kako prejemniki pridobivajo in sporočajo informacije na spletu, je treba ponudnikom teh platform poleg obveznosti, ki sicer veljajo za vse spletne platforme, naložiti še posebne obveznosti. Ker imajo osrednjo vlogo pri iskanju in omogočanju dostopa do informacij na spletu tudi zelo veliki spletni iskalniki, je treba te obveznosti v obsegu, v katerem se uporabljajo, naložiti tudi njihovim ponudnikom. Te dodatne obveznosti za ponudnike zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov so potrebne za reševanje teh javnopolitičnih pomislekov, saj ni alternativnih in manj omejujočih ukrepov, s katerimi bi dejansko dosegli enak rezultat.
- (76) Zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki lahko povzročajo družbena tveganja, ki se po obsegu in učinku razlikujejo od tistih, ki jih povzročajo manjše platforme. Za ponudnike takih zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi torej morali veljati najvišji standardi obveznosti glede potrebne skrbnosti, sorazmerno z njihovim družbenim vplivom. Ko število aktivnih prejemnikov na spletni platformi ali aktivnih prejemnikov spletnega iskalnika doseže znaten delež prebivalstva Unije, izračunano kot povprečje šestih mesecev, imajo lahko sistemska tveganja, ki jih spletna platforma oziroma spletni iskalnik povzroča, nesorazmeren učinek v Uniji. Domnevati bi bilo treba, da tak znaten doseg obstaja, kadar tako število presega operativno mejno vrednost, ki je določena pri 45 milijonih, tj. pri ekvivalentu 10 % prebivalstva Unije. Ta operativna mejna vrednost bi se morala po potrebi posodabljalati in na Komisijo bi bilo zato treba prenesti pooblastilo za dopolnitev določb te uredbe s sprejetjem delegiranih aktov.
- (77) Za določitev dosega posamezne spletne platforme ali spletnega iskalnika je treba določiti povprečno število aktivnih prejemnikov vsake storitve posebej. Glede na to bi morale število povprečnih mesečnih aktivnih prejemnikov spletne platforme odražati vse prejemnike, ki vsaj enkrat v danem obdobju dejansko uporabljajo storitev, in sicer tako, da so izpostavljeni informacijam, ki se razširjajo na spletnem vmesniku spletne platforme, kot je gledanje ali poslušanje ali zagotavljanje informacij, kot so vsebine trgovcev na spletnih platformah, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci.

Za namene te uredbe uporaba ni omejena na interakcijo z informacijami s klikanjem, komentiranjem, povezovanjem, deljenjem, nakupom ali izvedbo transakcij na spletni platformi. Zato se pojem aktivnega prejemnika storitve ne ujema nujno s pojmom registriranega uporabnika storitve. Kar zadeva spletne iskalnike, bi moral pojem aktivnih prejemnikov storitve zajemati tiste, ki si ogledujejo informacije na njihovem spletnem vmesniku, ne pa na primer lastnikov spletnih mest, indeksiranih s spletnim iskalnikom, saj ti storitve aktivno ne uporabljajo. Število aktivnih prejemnikov storitve bi moralo vključevati vse edinstvene prejemnike storitve, ki sodelujejo pri posamezni storitvi. V ta namen bi bilo treba prejemnika storitve, ki uporablja različne spletne vmesnike, kot so spletna mesta ali aplikacije, tudi kadar do storitev dostopa prek različnih enotnih naslovov vira (URL) ali domenskih imen, šteti samo enkrat, kadar je to mogoče. Vendar pojem aktivnega prejemnika storitve ne bi smel vključevati naključne uporabe storitve s strani prejemnikov drugih ponudnikov posredniških storitev, ki prek povezovanja ali indeksiranja s strani ponudnika spletnega iskalnika posredno dajejo na voljo informacije, ki jih gosti ponudnik spletnih platform. Poleg tega ta uredba od ponudnikov spletnih platform ali spletnih iskalnikov ne zahteva, da bi izrecno sledili posameznikom na spletu. Kadar lahko taki ponudniki brez nadaljnje obdelave osebnih podatkov in sledenja odštejejo avtomatizirane uporabnike, kot so boti ali strgalniki (ang. scrapers), lahko to storijo. Na določitev števila

aktivnih prejemnikov storitve lahko vplivata tržni in tehnični razvoj, zato bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za dopolnitev določb te uredbe s sprejetjem delegiranih aktov v zvezi z določitvijo metodologije za določanje aktivnih prejemnikov spletne platforme ali spletnega iskalnika, kadar je to potrebno, tako da se upošteva narava storitve in način, kako prejemniki storitve komunicirajo z njo.

- (78) Zaradi mrežnih učinkov, značilnih za platformno gospodarstvo, se lahko baza uporabnikov spletne platforme ali spletnega iskalnika zelo hitro poveča in doseže obseg zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika s povezanim učinkom na notranji trg. Primer tega je lahko eksponentna rast v kratkih časovnih obdobjih ali velika globalna prisotnost in promet, ki spletni platformi ali spletnemu iskalniku omogočata polno izkoriščanje mrežnih učinkov ter ekonomije obsega in razpona. Velik letni promet ali tržna kapitalizacija sta zlasti lahko kazalnika hitre rasti v smislu dosega uporabnikov. V teh primerih bi koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisija morala imeti možnost od ponudnika spletne platforme ali spletnega iskalnika zahtevati pogostejše poročanje o številu aktivnih prejemnikov storitve, da se lahko pravočasno prepozna trenutek, od katerega naprej naj se ta platforma ali spletni iskalnik za namene te uredbe obravnava kot zelo velika spletna platforma ali zelo veliki spletni iskalnik.
- (79) Zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki se lahko uporabljajo tako, da imajo velik vpliv na varnost na spletu, na oblikovanje javnega mnenja in razprave ter na spletno trgovanje. Svoje storitve na splošno oblikujejo tako, da se optimizirajo koristi za njihove poslovne modele, ki pogosto temeljijo na oglaševanju, kar lahko povzroči družbene pomisleke. Za učinkovito prepoznavanje in zmanjševanje tveganj ter družbene in gospodarske škode, ki lahko nastane, sta potrebna učinkovita regulacija in izvrševanje. Na podlagi te uredbe bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov torej oceniti sistemska tveganja, ki izhajajo iz zasnove, delovanja in uporabe njihovih storitev in iz potencialnih zlorab s strani prejemnikov storitve, ter sprejeti ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja ob spoštovanju temeljnih pravic. Ponudniki bi morali pri določanju pomembnosti morebitnih negativnih posledic in učinkov upoštevati resnost morebitnega učinka in verjetnost vseh takih sistemskih tveganj. Ocenili bi lahko na primer, ali lahko morebitni negativni učinek vpliva na veliko število oseb, ali bi utegnil biti nepovraten ali kako težko je odpraviti in ponovno vzpostaviti stanje izpred morebitnega učinka.
- (80) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali poglobljeno oceniti štiri kategorije sistemskih tveganj. Prva kategorija se nanaša na tveganja, povezana z razširjanjem nezakonitih vsebin, kot je razširjanje posnetkov spolne zlorabe otrok ali nezakonitega sovražnega govora, ali z drugimi vrstami zlorabe njihovih storitev za kazniva dejanja in z izvajanjem nezakonitih dejavnosti, kot je prodaja proizvodov ali storitev, prepovedanih na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, vključno z nevarnimi ali ponarejenimi proizvodi ali z nezakonito trgovino z živalmi. Takšno razširjanje ali dejavnosti lahko na primer pomenijo znatno sistemsko tveganje, kadar se lahko dostop do nezakonitih vsebin hitro in široko razširi prek računov z izrazito širokim dometom ali z drugimi sredstvi ojačevanja. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali oceniti tveganje razširjanja nezakonitih vsebin ne glede na to, ali so te informacije tudi nezdržljive z njihovimi pogoji poslovanja ali ne. Ta ocena ne posega v osebno odgovornost prejemnika storitve zelo velikih spletnih platform ali lastnikov spletnih mest, indeksiranih z zelo velikimi spletnimi iskalniki, za morebitno nezakonitost njihove dejavnosti na podlagi veljavnega prava.
- (81) Druga kategorija se nanaša na dejanski ali predvidljivi vpliv storitve na uresničevanje temeljnih pravic, kot so zaščiten z Listino, med drugim človekovega dostojanstva, svobode izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralizmom medijev, pravice do zasebnega življenja, varstva osebnih podatkov, prepovedi diskriminacije, pravic otrok in varstva potrošnikov. Taka tveganja lahko na primer izhajajo iz zasnove algoritemskih sistemov, ki jih uporabljajo zelo velike spletne platforme ali zelo veliki spletni iskalniki, ali iz zlorabe njihovih storitev z vlaganjem

neupravičenih prijav ali z drugimi metodami za oviranje svobode govora ali konkurence. Pri ocenjevanju tveganj za otrokove pravice bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov na primer upoštevati, kako lahko razumljiva sta zasnova in delovanje storitve za mladoletne osebe ter kako bi bile lahko mladoletne osebe prek njihovih storitev izpostavljene vsebinam, ki bi lahko ogrozile njihovo zdravje ter telesni, duševni in moralni razvoj. Takšna tveganja se lahko pojavijo na primer v zvezi z zasnovo spletnih vmesnikov, ki namerno ali nenamerno izkoriščajo šibke točke in neizkušenost mladoletnih oseb ali lahko povzročijo zasvojeno vedenje.

- (82) Tretja kategorija tveganj se nanaša na dejanske ali predvidljive negativne učinke na demokratične procese, državljansko razpravo in volilne procese ter javno varnost.
- (83) Četrta kategorija tveganj izhaja iz podobnih pomislekov v zvezi z zasnovo, delovanjem ali uporabo storitve, vključno z manipulacijo zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov z dejanskim ali predvidljivim negativnim učinkom na varovanje javnega zdravja in mladoletnikov ter resnimi negativnimi posledicami za telesno in duševno stanje osebe ali z nasiljem na podlagi spola. Taka tveganja lahko izhajajo tudi iz usklajenih dezinformacijskih kampanj, povezanih z javnim zdravjem, ali iz zasnove spletnih vmesnikov, ki lahko spodbudijo vedenjsko zasvojenost prejemnikov storitve.
- (84) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi se morali pri ocenjevanju takih sistemskih tveganj osredotočiti na sisteme ali druge elemente, ki lahko prispevajo k tveganjem, vključno z vsemi relevantnimi algoritemskimi sistemi, zlasti pa na njihove priporočilne in oglaševalske sisteme, pri čemer bi morali biti pozorni na s tem povezane prakse zbiranja in uporabe podatkov. Oceniti bi morali tudi, ali so njihovi pogoji poslovanja in njihovo izvrševanje, pa tudi postopki moderiranja vsebine, tehnična orodja in razporejeni viri, ustrezni. Pri ocenjevanju sistemskih tveganj, prepoznanih v tej uredbi, bi se morali ti ponudniki osredotočiti tudi na informacije, ki niso nezakonite, vendar prispevajo k sistemskim tveganjem, prepoznanim v tej uredbi. Taki ponudniki bi zato morali biti zlasti pozorni na to, kako se njihove storitve uporabljajo za razširjanje ali ojačevanje zavajajočih ali varljivih vsebin, vključno z dezinformacijami. Kadar algoritemsko ojačevanje informacij prispeva k sistemskim tveganjem, bi morali ponudniki to ustrezno upoštevati v svojih ocenah tveganja. Kadar so tveganja lokalizirana ali obstajajo jezikovne razlike, bi morali ti ponudniki v svojih ocenah tveganja upoštevati tudi to. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali zlasti oceniti, kako k tem tveganjem prispevajo zasnova in delovanje njihove storitve ter namerna in pogosto usklajena manipulacija in uporaba njihovih storitev ali sistemska kršitev njihovih pogojev uporabe. Taka tveganja lahko na primer izhajajo iz neavtentične uporabe storitve, kot je oblikovanje lažnih računov, iz uporabe botov ali zavajajoče uporabe storitve ter iz drugega samodejnega ali delno samodejnega vedenja, ki lahko povzroči hitro in obsežno razširjanje informacij v javnost, pri katerih gre za nezakonito vsebino ali ki so neskladne s pogoji poslovanja spletne platforme oziroma spletnega iskalnika in ki prispevajo k dezinformacijskim kampanjam.
- (85) Da bi lahko ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov pri kasnejših ocenah tveganja vzajemno izhajali iz preteklih ocen, ter da bi se tako pokazale spremembe prepoznanih tveganj ter da bi bile preiskave in ukrepi izvrševanja lažji, bi morali ti ponudniki hraniti vsa dokazila v zvezi z izvedenimi ocenami tveganja, kot so informacije o njihovi pripravi, osnovni podatki in podatki o preskušanju algoritemskih sistemov.
- (86) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali uporabiti potrebna sredstva za skrbno zmanjševanje sistemskih tveganj, prepoznanih v ocenah tveganja, ob spoštovanju temeljnih pravic. Vsi sprejeti ukrepi bi morali upoštevati zahteve potrebne skrbnosti iz te uredbe ter biti smotrni in učinkoviti pri zmanjševanju prepoznanih sistemskih tveganj. Morali bi biti sorazmerni glede na ekonomsko zmogljivost ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika in na potrebo, da bi se bilo treba izogibati nepotrebnim omejitvam pri uporabi njihove storitve, ob ustreznem upoštevanju morebitnih negativnih učinkov na navedene temeljne pravice. Ti ponudniki bi morali posebno pozornost nameniti vplivu na svobodo izražanja.

- (87) Na podlagi takih ukrepov za zmanjševanje tveganja bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov na primer razmisliti o vseh potrebnih prilagoditvah zasnove, značilnosti ali delovanja svoje storitve, kot je zasnova spletnega vmesnika. Po potrebi in v skladu s pravili te uredbe o pogojih uporabe storitev bi morali svoje pogoje uporabe prilagoditi in uporabiti. Drugi ustrezni ukrepi bi lahko vključevali prilagoditev njihovih sistemov za moderiranje vsebin in notranjih postopkov ali prilagoditev njihovih postopkov odločanja in virov, vključno z osebjem za moderiranje vsebin, njegovim usposabljanjem in lokalnim strokovnim znanjem. To zadeva zlasti hitrost in kakovost obdelave prijav. V zvezi s tem na primer kodeks ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu iz leta 2016 kot referenčno merilo za obdelavo veljavnih prijav za odstranitev nezakonitega sovražnega govora določa 24-urni rok. Ponudniki zelo velikih spletnih platform, zlasti tistih, ki se uporabljajo predvsem za razširjanje pornografskih vsebin v javnost, bi morali skrbno izpolnjevati vse svoje obveznosti iz te uredbe v zvezi z nezakonitimi vsebinami, ki pomenijo kibernetško nasilje, vključno z nezakonitimi pornografskimi vsebinami, zlasti tako, da bi zagotovili, da lahko žrtve učinkovito uveljavijo svoje pravice v zvezi z vsebinami, ki predstavljajo izmenjavo intimnega ali manipuliranega gradiva brez soglasja, in sicer s hitro obdelavo prijav in odstranitvijo takih vsebin brez nepotrebnega odlašanja. Za obravnavo prijav drugih vrst nezakonitih vsebin so lahko potrebni daljši ali krajši roki, kar je odvisno od dejstev, okoliščin ter vrst posamezne nezakonite vsebine. Ti ponudniki lahko tudi začnejo sodelovati z zaupanja vrednimi prijavitelji ali izboljšajo sodelovanje z njimi ter organizirajo ustrezna usposabljanja in izmenjave z organizacijami, ki imajo status zaupanja vrednega prijavitelja.
- (88) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali biti skrbni tudi pri ukrepih, ki jih sprejmejo za preskušanje in po potrebi prilagoditev svojih algoritemskih sistemov, zlasti priporočilnih sistemov. Morda bi pri tem morali zmanjšati tudi negativne učinke personaliziranih priporočil in popraviti merila, ki se uporabljajo za njihova priporočila. Sistemska tveganja lahko pospešijo ali sprožijo tudi oglaševalski sistemi, ki jih uporabljajo ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov. Ti ponudniki bi morali razmisliti o popravnihih ukrepih, kot je ukinitvev prihodkov od oglaševanja za specifične informacije, ali druge ukrepe, kot je izboljšanje prepoznavnosti verodostojnih virov informacij, ali o strukturni prilagoditvi svojih oglaševalskih sistemov. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morda morali okrepiti svoje notranje postopke ali nadzor vseh svojih dejavnosti, zlasti v zvezi z odkrivanjem sistemskih tveganj, in pri novih funkcionalnostih izvajati pogostejše ali bolj usmerjene ocene tveganja. Kadar so tveganja prisotna zlasti na različnih spletnih platformah ali spletnih iskalnikih, bi morali sodelovati z drugimi ponudniki storitev, vključno z oblikovanjem kodeksov ravnanja ali s sprejetjem drugih samoregulativnih ukrepov oziroma s pridružitvijo že veljavnim kodeksom ravnanja in ukrepom. Razmisliti bi morali tudi o ukrepih za ozaveščanje, zlasti kadar so tveganja povezana s kampanjami dezinformiranja.
- (89) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali pri sprejemanju ukrepov, kot sta prilagoditev zasnove svoje storitve in spletnega vmesnika, upoštevati korist mladoletnikov, zlasti kadar so njihove storitve namenjene predvsem mladoletnikom ali jih ti pretežno uporabljajo. Zagotoviti bi morali, da bodo njihove storitve organizirane tako, da bodo mladoletnikom omogočale preprost dostop do mehanizmov iz te uredbe, kadar je to ustrezno, vključno z mehanizmi prijave in ukrepanja ter pritožbenimi mehanizmi. Sprejeti bi morali tudi ukrepe za zaščito mladoletnikov pred vsebino, ki bi lahko ogrozila njihov telesni, duševni ali moralni razvoj, in zagotoviti orodja, ki bodo omogočala pogojni dostop do takih informacij. Ponudniki lahko pri izbiri ustreznih ukrepov za zmanjšanje tveganja po potrebi upoštevajo dobro prakso v panogi, tudi prakse, ki so bile vzpostavljene v okviru samoregulativnega sodelovanja, kot so kodeksi ravnanja, in bi morali upoštevati smernice Komisije.
- (90) Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali zagotoviti, da njihov pristop k oceni in zmanjševanju tveganja temelji na najboljših razpoložljivih informacijah in znanstvenih spoznanjih ter da svoje predpostavke preizkusijo s skupinami, na katere tveganja in sprejeti ukrepi najbolj vplivajo. V ta namen bi morali ponudniki, kadar je to ustrezno, izvesti svoje ocene tveganja in zasnovati ukrepe za zmanjšanje tveganja v sodelovanju s predstavniki prejemnikov storitve, predstavniki skupin, na katere lahko njihove storitve potencialno

vplivajo, neodvisnimi strokovnjaki in organizacijami civilne družbe. Prizadevati bi si morali za vključitev teh posvetov v svoje metodologije za ocenjevanje tveganj in zasnovu ukrepov za zmanjševanje tveganj, po potrebi tudi z raziskavami, fokusnimi skupinami, okroglimi mizami ter drugimi metodami posvetovanja in zasnove. Pri oceni, ali je ukrep razumen, sorazmeren in učinkovit, bi bilo treba posebno pozornost nameniti pravici do svobode izražanja.

- (91) V času krize bi ponudniki zelo velikih spletnih platform morda morali nujno sprejeti nekatere posebne ukrepe, poleg ukrepov, ki bi jih sprejeli na podlagi svojih drugih obveznosti na podlagi te uredbe. V zvezi s tem bi bilo treba šteti, da do krize pride, kadar nastopijo izredne razmere, ki lahko povzročijo resno grožnjo javni varnosti ali javnemu zdravju v Uniji ali njenih znatnih delih. Takšne krize bi lahko bile posledica oboroženih spopadov ali terorističnih dejanj, vključno z novimi konflikti ali terorističnimi dejanji, naravnimi nesrečami, kot so potresi in orkani, ter pandemij in drugih resnih čezmejnih nevarnosti za javno zdravje. Komisija bi morala imeti možnost, da na priporočilo Evropskega odbora za digitalne storitve (v nadaljnjem besedilu: Odbor) od ponudnikov zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov zahteva, da nujno začnejo krizno odzivanje. Ukrepi, ki jih ti ponudniki lahko prepoznajo in razmislijo o njihovi uporabi, lahko na primer vključujejo prilagoditev procesov moderiranja vsebin in povečanje sredstev za moderiranje vsebin, prilagoditev pogojev poslovanja, ustreznih algoritemskih in oglaševalskih sistemov, intenzivnejše sodelovanje z zaupanja vrednimi prijavitelji, sprejetje ukrepov za ozaveščanje in spodbujanje zaupanja vrednih informacij ter prilagoditev zasnov svojih spletnih vmesnikov. Določiti bi bilo treba potrebne zahteve za zagotovitev, da se taki ukrepi sprejmejo v zelo kratkem času in da se mehanizem za odzivanje na krize uporabi le, kadar in kolikor je to nujno potrebno, vsi ukrepi, sprejeti v okviru tega mehanizma, pa morajo biti učinkoviti in sorazmerni, pri čemer se ustrezno upoštevajo pravice in zakoniti interesi vseh zadevnih strani. Uporaba mehanizma ne bi smela posegati v druge določbe te uredbe, kot so določbe o ocenah tveganja ter ukrepih za zmanjšanje tveganj in njihovo izvrševanje in določbe o kriznih protokolih.
- (92) Ker je treba neodvisnim strokovnjakom omogočiti preverjanje, bi morali biti ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov na podlagi neodvisnih revizij odgovorni za izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe ter, kadar je to ustrezno, vseh dodatnih zavez, prevzetih na podlagi kodeksov ravnanja in kriznih protokolov. Da bi se revizije izvajale uspešno, učinkovito in pravočasno, bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov organizacijam, ki izvajajo revizije, zagotoviti potrebno sodelovanje in pomoč, vključno s tem, da revizorjem omogočijo dostop do vseh relevantnih podatkov in prostorov, potrebnih za pravilno izvedbo revizije, po potrebi tudi do podatkov, povezanih z algoritemskimi sistemi, ter z odgovarjanjem na ustna ali pisna vprašanja. Revizorjem bi morala biti omogočena tudi uporaba drugih virov objektivnih informacij, vključno s študijami preverjenih raziskovalcev. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov ne bi smeli ovirati izvedbe revizije. Revizije bi bilo treba izvajati v skladu z dobro sektorsko prakso ter visoko poklicno etiko in objektivnostjo, po možnosti ob ustreznem upoštevanju revizijskih standardov in kodeksov ravnanja. Revizorji bi morali zagotavljati zaupnost, varnost in celovitost informacij, kot so poslovne skrivnosti, ki jih pridobijo pri izvajanju svojih nalog. To zagotovilo ne bi smelo omogočati izogibanja veljavnim revizijskim obveznostim iz te uredbe. Revizorji bi morali imeti potrebno strokovno znanje na področju obvladovanja tveganj in tehnično sposobnost za revizijo algoritmov. Morali bi biti neodvisni, da lahko ustrezno in zaupanja vredno opravljajo svoje naloge. Izpolnjevat bi morali temeljne zahteve glede neodvisnosti za prepovedane nerevizijske storitve, obvezno kroženje in nepogojne pristojbine. Če njihova neodvisnost in tehnične kompetence niso nedvomne, bi morali od revizijskega posla odstopiti ali ga zavrniti.
- (93) Revizijsko poročilo bi moralo biti utemeljeno, da se zagotovi smiselno pojasnilo izvedenih dejavnosti in doseženih zaključkov. Prispevati bi moralo k obveščanju in, kadar je to ustrezno, vsebovati predloge za izboljšave ukrepov, ki jih ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov sprejemajo za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi te uredbe. Revizijsko poročilo bi se moralo po prejetju revizijskega poročila posredovati koordinatorski digitalnih storitev v državi sedeža, Komisiji in Odboru. Ponudniki bi morali tudi brez nepotrebnega odlašanja poslati vsako zaključeno poročilo o oceni tveganja in ukrepih za zmanjšanje tveganja ter poslati tudi poročilo o izvedbi revizijskih priporočil ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, iz katerega bi bilo razvidno, kako so bila revizijska priporočila upoštevana. Revizijsko poročilo bi moralo

vključevati revizijsko mnenje, ki temelji na zaključkih na podlagi dokazov, pridobljenih v okviru revizije. „Pozitivno mnenje“ bi moralo biti izdano, kadar iz vseh dokazov izhaja, da ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika izpolnjuje obveznosti iz te uredbe ali, kadar je ustrezno, zagotavlja skladnost z vsemi danimi zavezami na podlagi kodeksa ravnanja ali kriznega protokola, zlasti s prepoznavanjem, oceno in zmanjševanjem sistemskih tveganj, ki izhajajo iz njenega oziroma njegovega sistema in storitev. Kadar želi revizor vključiti opombe, ki nimajo pomembnega vpliva na rezultat revizije, bi moral te opombe priložiti „pozitivnemu mnenju“. „Negativno mnenje“ se izda, kadar revizor meni, da ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ne zagotavlja skladnosti s to uredbo ali sprejetimi zavezami. Kadar v revizijskem mnenju ni mogoče doseči sklepa o določenih elementih, ki spadajo na področje revizije, bi bilo treba v revizijskem mnenju obrazložiti razloge, zakaj takega sklepa ni bilo mogoče doseči. Poročilo bi moralo po potrebi vsebovati opis določenih elementov, ki jih ni bilo mogoče revidirati, in obrazložitev, zakaj to ni bilo mogoče.

- (94) Obveznosti ocenjevanja in zmanjševanja tveganj bi morale v vsakem posameznem primeru povzročiti, da bodo morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov oceniti in po potrebi prilagoditi zasnovo svojih priporočilnih sistemov, na primer s sprejetjem ukrepov za preprečitev ali zmanjšanje pristranskosti, ki vodijo v diskriminacijo oseb v ranljivem položaju, zlasti kadar je taka prilagoditev v skladu s pravom o varstvu podatkov in kadar so informacije personalizirane na podlagi posebnih kategorij osebnih podatkov iz člena 9 Uredbe (EU) 2016/679. Poleg tega in kot dopolnitev obveznosti glede preglednosti, ki veljajo za priporočilne sisteme spletnih platform, bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov dosledno zagotavljati, da imajo prejemniki njihovih storitev pri glavnih parametrih svojih priporočilnih sistemov na voljo alternativne možnosti, ki ne temeljijo na oblikovanju profilov v smislu Uredbe (EU) 2016/679. Take odločitve bi morale biti neposredno dostopne prek spletnega vmesnika, na katerem so prikazana priporočila.
- (95) Ogllaševalski sistemi, ki jih uporabljajo zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki, predstavljajo posebna tveganja ter zahtevajo nadaljnji javni in regulativni nadzor zaradi svojega obsega in zmožnosti ciljnega usmerjanja na prejemnike storitev ter njihovega doseganja na podlagi vedenja prejemnikov znotraj in zunaj spletnega vmesnika posamezne platforme ali iskalnika. Zelo velike spletne platforme ali zelo veliki spletni iskalniki bi morali zagotoviti javni dostop do odložišč oglasov, ki se prikazujejo na njihovih spletnih vmesnikih, da se olajšata nadzor in raziskovanje novih tveganj, ki izhajajo iz spletnega razširjanja oglasov, na primer v zvezi z nezakonitimi oglasi ali manipulativnimi tehnikami in dezinformacijami, ki imajo dejanski in predvidljiv negativen učinek na javno zdravje, javno varnost, državljansko razpravo, politično udejstvovanje in enakost. Odložišča bi morala vključevati vsebino oglasov, vključno z imenom proizvoda, storitve ali blagovne znamke in predmetom oglasa, ter s tem povezane podatke o oglaševalcu in, če ne gre za isto osebo, o fizični ali pravni osebi, ki je plačala oglas, ter o objavi oglasa, zlasti kadar gre za ciljno oglaševanje. Te informacije bi morale vključevati informacije o merilih za ciljno oglaševanje in merilih za objavo, zlasti kadar se oglasi pošljejo osebam v ranljivem položaju, kot so mladoletne osebe.
- (96) Za zagotovitev ustreznega spremljanja in ocene izpolnjevanja obveznosti zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, kot so določene v tej uredbi, lahko koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisija zahteva dostop do specifičnih podatkov ali poročanje o njih, vključno s podatki, povezanimi z algoritmi. Taka zahteva lahko vključuje na primer podatke, potrebne za oceno tveganj in morebitne škode, ki bi izhajala iz sistemov zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, podatke o točnosti, delovanju in preskušanju algoritmskih sistemov za moderiranje vsebine, priporočilnih sistemov ali oglaševalskih sistemov, vključno z učnimi podatki in algoritmi, kadar je to ustrezno, ali podatke o postopkih in rezultatih moderiranja vsebine ali notranjih sistemov za obravnavo pritožb, v smislu te uredbe. Take zahteve za dostop do podatkov ne bi smele vključevati zahtev za predložitev specifičnih informacij o posameznih prejemnikih storitve za namene

ugotavljanja skladnosti takih prejemnikov z drugim veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom. Preiskave raziskovalcev v zvezi z razvojem in resnostjo spletnih sistemskih tveganj so še zlasti pomembne za zmanjševanje informacijskih asimetrij ter za vzpostavitev odporne sistema za zmanjševanje tveganj, kar lahko koristi ponudnikom spletnih platform, ponudnikom spletnih iskalnikov, koordinatorjem digitalnih storitev, drugim pristojnim organom, Komisiji in javnosti.

- (97) Ta uredba torej zagotavlja okvir, na podlagi katerega lahko preverjeni raziskovalci, povezani z raziskovalno organizacijo v smislu člena 2 Direktive (EU) 2019/790, kar lahko za namen te uredbe vključuje organizacije civilne družbe, ki izvajajo znanstvene raziskave, katerih glavni cilj je podpirati njihovo poslanstvo javnega interesa, od zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov zahtevajo dostop do podatkov. Vse zahteve za dostop do podatkov na podlagi tega okvira bi morale biti sorazmerne ter ustrezno zaščititi pravice in zakonite interese, vključno z osebnimi podatki, poslovnimi skrivnostmi in drugimi zaupnimi informacijami, zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika in vseh drugih zadevnih strani, vključno s prejemniki storitve. Vendar za zagotovitev, da se doseže cilj te uredbe, upoštevanje poslovnih interesov ponudnikov ne bi smelo privedi do zavrnitve dostopa do podatkov, potrebnih za posebni raziskovalni cilj na podlagi zahteve iz te uredbe. V zvezi s tem bi morali ponudniki, ne da bi posegali v Direktivo (EU) 2016/943 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³²⁾, raziskovalcem zagotoviti ustrezen dostop, po potrebi tudi s tehnično zaščito, na primer s podatkovnimi trezorji. Zahteve za dostop do podatkov bi lahko na primer zajemale število ogledov ali, kadar je to ustrezno, druge vrste dostopa prejemnikov storitve do vsebine, preden jih ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov odstranijo.
- (98) Poleg tega, kadar so podatki javno dostopni, taki ponudniki raziskovalcem, ki izpolnjujejo ustrezen podsklop meril, ne bi smeli preprečevati uporabe teh podatkov v raziskovalne namene, s katerimi se prispeva k odkrivanju, prepoznavanju in razumevanju sistemskih tveganj. Takim raziskovalcem bi morali zagotoviti dostop do javno dostopnih podatkov, kadar je to tehnično izvedljivo, v realnem času, na primer o zbirnih interakcijah z vsebino z javnih strani, javnih skupin ali javnih osebnosti, vključno s podatki o vtisu in sodelovanju, kot so število odzivov, deljenj in komentarjev prejemnikov storitve. Ponudnike zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov bi bilo treba spodbujati k sodelovanju z raziskovalci in zagotavljanju širšega dostopa do podatkov za spremljanje družbenih vprašanj s prostovoljnimi prizadevanji, vključno z zavezami in postopki, dogovorjenimi v okviru kodeksov ravnanja ali kriznih protokolov. Ti ponudniki in raziskovalci bi morali posebno pozornost nameniti varstvu osebnih podatkov in zagotoviti, da je vsaka obdelava osebnih podatkov skladna z Uredbo (EU) 2016/679. Ponudniki bi morali osebne podatke anonimizirati ali psevdonimizirati, razen kadar bi to onemogočilo želeni namen raziskav.
- (99) Glede na kompleksnost delovanja uporabljenih sistemov in sistemska tveganja, ki jih povzročajo družbi, bi morali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov vzpostaviti funkcijo za zagotavljanje skladnosti, ki bi morala biti neodvisna od operativnih funkcij teh ponudnikov. Vodja funkcije za zagotavljanje skladnosti bi moral poročati neposredno vodstvu teh ponudnikov, tudi v zvezi s pomisleki o neskladnosti s to uredbo. Odgovorne osebe, ki bi opravljale funkcijo za zagotavljanje skladnosti, bi morale imeti potrebne kvalifikacije, znanje, izkušnje in zmožnosti za izvajanje ukrepov in spremljanje skladnosti s to uredbo znotraj organizacije ponudnikov zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov bi morali zagotoviti, da je funkcija zagotavljanja skladnosti ustrezno in pravočasno vključena v vsa vprašanja, povezana s to uredbo, tudi v strategijo za oceno in zmanjševanje tveganja ter posebne ukrepe in po potrebi v oceno tega, kako ti ponudniki izpolnjujejo prevzete zaveze na podlagi kodeksov ravnanja in kriznih protokolov, h katerim so pristopili.

⁽³²⁾ Direktiva (EU) 2016/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o varstvu nerazkritega strokovnega znanja in izkušeni ter poslovnih informacij (poslovnih skrivnosti) pred njihovo protipravno pridobitvijo, uporabo in razkritjem (UL L 157, 15.6.2016, str. 1).

- (100) Ob upoštevanju dodatnih tveganj, ki izhajajo iz dejavnosti zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov in njihovih dodatnih obveznosti na podlagi te uredbe, bi se morale za te platforme in iskalnike izrecno uporabljati dodatne zahteve glede preglednosti, predvsem obveznost celostnega poročanja o izvedenih ocenah tveganja in posledično sprejetih ukrepih, kot je določeno v tej uredbi.
- (101) Komisija bi morala imeti na voljo vse potrebne vire za izvajanje svojih nalog iz te uredbe, in sicer tako glede zaposlovanja, strokovnega znanja kot tudi finančnih sredstev. Da se zagotovi razpoložljivost virov, potrebnih za ustrezen nadzor na ravni Unije na podlagi te uredbe, in glede na to, da bi morale imeti države članice pravico, da ponudnikom s sedežem na njihovem ozemlju v zvezi z nadzornimi in izvršilnimi nalogami, ki jih izvajajo njihovi organi, zaračunajo pristojbino za nadzor, bi morala Komisija zelo velikim spletnim platformam in zelo velikim spletnim iskalnikom zaračunavati pristojbino za nadzor, katere raven bi morala biti določena na letni ravni. Skupni znesek zaračunane letne pristojbine za nadzor bi bilo treba določiti na podlagi skupnega zneska stroškov, ki jih ima Komisija pri izvajanju nadzornih nalog na podlagi te uredbe, kot se razumno oceni vnaprej. Tak znesek bi moral vključevati stroške, povezane z izvajanjem posebnih pooblastil in nalog nadzora, preiskav, izvrševanja in spremljanja v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, vključno s stroški, povezanimi z določitvijo zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov ali vzpostavitvijo, vzdrževanjem in delovanjem podatkovnih zbirk, predvidenih na podlagi te uredbe.

Vključevati bi moral tudi stroške, povezane z vzpostavitvijo, vzdrževanjem in delovanjem osnovne informacijske in institucionalne infrastrukture za sodelovanje med koordinatori digitalnih storitev, Odborom in Komisijo, saj imajo zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki zaradi svoje velikosti in dosega pomemben vpliv na vire, potrebne za podporo taki infrastrukturi. Pri oceni skupnih stroškov bi bilo treba upoštevati stroške nadzora, nastale v preteklem letu, po potrebi vključno s tistimi stroški, ki presežejo posamezno letno pristojbino za nadzor, zaračunano v predhodnem letu. Zunanji namenski prejemi, ki izhajajo iz letne pristojbine za nadzor, bi se lahko uporabili za financiranje dodatnih človeških virov, kot so pogodbeni uslužbenci in napoteni nacionalni strokovnjaki, ter kritje drugih odhodkov, povezanih z izpolnjevanjem nalog, ki so Komisiji zaupane s to uredbo. Letna pristojbina za nadzor, ki se zaračuna ponudnikom zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, bi morala biti sorazmerna z velikostjo storitve, kot se odraža v številu njenih aktivnih prejemnikov storitve v Uniji. Poleg tega posamezna letna pristojbina za nadzor ne bi smela presegati skupne zgornje meje za vsakega ponudnika zelo velikih spletnih platform ali zelo velikega spletnega iskalnika, pri čemer se upošteva gospodarska zmogljivost ponudnika določene storitve ali storitev.

- (102) Za spodbujanje učinkovite in dosledne uporabe obveznosti iz te uredbe, ki lahko zahtevajo izvajanje na podlagi tehnoloških sredstev, je pomembno spodbujati prostovoljne standarde glede nekaterih tehničnih postopkov, kadar lahko industrija pomaga pri razvoju standardiziranih načinov za podporo ponudnikom posredniških storitev pri zagotavljanju skladnosti s to uredbo, kot je omogočanje predložitve prijav, vključno prek vmesnikov za aplikacijsko programiranje, ali standardov v zvezi s pogoji poslovanja ali standardov glede revizij ali standardov glede interoperabilnosti oglaševalskih odložišč. Poleg tega bi taki standardi lahko vključevali standarde, povezane s spletnim oglaševanjem, priporočilnimi sistemi, dostopnostjo in varstvom mladoletnikov na spletu. Ponudniki posredniških storitev te standarde lahko sprejmejo, a njihovo sprejetje ne predpostavlja skladnosti s to uredbo. Hkrati bi bili lahko z zagotavljanjem najboljših praks taki standardi izrazito uporabni za relativno majhne ponudnike posredniških storitev. Standardi bi lahko razlikovali med različnimi vrstami nezakonitih vsebin ali različnimi vrstami posredniških storitev, kot je ustrezno.
- (103) Komisija in Odbor bi morala spodbujati oblikovanje prostovoljnih kodeksov ravnanja in izvajanje določb teh kodeksov, da se prispeva k uporabi te uredbe. Komisija in Odbor bi si morala prizadevati, da bo v kodeksih ravnanja jasno opredeljena narava zastavljenih ciljev javnega interesa, da bodo vsebovali mehanizme za neodvisno ocenjevanje doseganja teh ciljev in da bo jasno opredeljena vloga pristojnih organov. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti preprečevanju negativnih učinkov na varnost, varstvo zasebnosti in osebnih podatkov ter prepovedi nalaganja splošnih obveznosti spremljanja. Čeprav bi moralo biti izvajanje kodeksov ravnanja merljivo in podvrženo javnemu nadzoru, to ne bi smelo ovirati prostovoljnega značaja takih kodeksov in pa svobode

zainteresiranih strani, da se lahko same odločijo, ali jih bodo upoštevale ali ne. V določenih okoliščinah je pomembno, da zelo velike spletne platforme sodelujejo pri oblikovanju posebnih kodeksov ravnanja in jih nato tudi upoštevajo. Nič v tej uredbi drugim ponudnikom storitev ne preprečuje upoštevanja istih standardov potrebne skrbnosti ter dobrih praks in smernic, ki jih pripravita Komisija in Odbor, z upoštevanjem istih kodeksov ravnanja.

- (104) Ustrezno je, da se v tej uredbi prepoznajo nekatera področja, ki bi jih bilo dobro upoštevati pri pripravi takih kodeksov ravnanja. Zlasti ukrepe za zmanjševanje tveganj v zvezi s specifičnimi vrstami nezakonitih vsebin bi bilo treba proučiti na podlagi samoregulativnih in koregulativnih dogovorov. Drugo področje, ki bi ga bilo treba upoštevati, so morebitni negativni vplivi sistemskih tveganj na družbo in demokracijo, kot so dezinformacije ali manipulativne dejavnosti in zlorabe ali kateri koli škodljivi vplivi na mladoletnike. To vključuje usklajeno delovanje, katerega cilj je povečati količino informacij, vključno z dezinformacijami, na primer z uporabo botov ali lažnih računov za ustvarjanje namerno netočnih ali zavajajočih informacij, včasih z namenom pridobitve gospodarske koristi, kar pa je še zlasti škodljivo za ranljive prejemnike storitve, kot so mladoletniki. Na teh področjih se lahko to, da zelo velika spletna platforma ali zelo velik spletni iskalnik upošteva posamezni kodeks ravnanja in zagotavlja skladnost z njim, šteje za ustrezen ukrep zmanjševanja tveganja. To, da ponudnik spletne platforme ali spletnega iskalnika brez ustreznega pojasnila zavrne povabilo Komisije k sodelovanju pri uporabi takega kodeksa ravnanja, se lahko, kadar je ustrezno, upošteva pri ugotavljanju, ali je spletna platforma ali spletni iskalnik kršil obveznosti iz te uredbe. Izpolnjevanje zahtev te uredbe pa se ne bi smelo predpostaviti zgolj na podlagi tega, da subjekt sodeluje pri posameznem kodeksu ravnanja in ga izvaja.
- (105) S kodeksi ravnanja bi morali, v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom, povečati dostopnost zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, da bi invalidom olajšali njihovo predvidljivo uporabo. S kodeksi ravnanja bi zlasti lahko zagotovili, da bi bile informacije predstavljene na lahko zaznaven, uporaben, razumljiv in zanesljiv način ter da bi bili obrazci in ukrepi, zasnovani na podlagi te uredbe, dani na voljo tako, da bi jih bilo enostavno najti in da bi bili dostopni invalidom.
- (106) Pravila te uredbe, ki se nanašajo na kodekse ravnanja, bi lahko bila osnova za že vzpostavljena samoregulativna prizadevanja na ravni Unije, vključno z zavezo o varnosti izdelkov, Memorandumom o soglasju o prodaji ponarejenega blaga po internetu, kodeksom ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu in kodeksom ravnanja glede dezinformacij. Zlasti v zvezi s slednjim se je v skladu z usmeritvami Komisije kodeks ravnanja glede dezinformacij okreplil, kot je bilo napovedano v akcijskem načrtu za evropsko demokracijo.
- (107) Pri spletnem oglaševanju običajno sodeluje več akterjev, vključno s posredniškimi storitvami, ki povezujejo subjekte, ki objavljajo oglase, in oglaševalce. Kodeksi ravnanja bi morali podpirati in dopolnjevati obveznosti glede preglednosti, ki se nanašajo na oglaševanje, za ponudnike spletnih platform, zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, kot so določeni v tej uredbi, da se zagotovijo prilagodljivi in učinkoviti mehanizmi za spodbujanje in krepitev izpolnjevanja navedenih obveznosti, predvsem glede načinov prenosa zadevnih informacij. To bi moralo vključevati olajšanje prenosa informacij o oglaševalcu, ki plača oglas, kadar se razlikuje od fizične ali pravne osebe, v imenu katere je oglas predstavljen na spletnem vmesniku spletne platforme. Kodeksi ravnanja bi morali vključevati tudi ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da se pomembne informacije o monetizaciji podatkov ustrezno delijo po celotni vrednostni verigi. Z vključitvijo zelo različnih deležnikov bi se navedenim kodeksom ravnanja zagotovile široka podpora, tehnična zanesljivost, učinkovitost ter nudila najvišja raven prijaznosti uporabniku, da se zagotovi izpolnjevanje ciljev v zvezi z obveznostjo glede preglednosti. Da bi bili kodeksi ravnanja učinkoviti, bi morala Komisija pri njihovi pripravi vključiti mehanizme ocenjevanja. Kadar je to ustrezno, lahko Komisija za mnenje o zadevnem kodeksu ravnanja zaprosi Agencijo za temeljne pravice ali Evropskega nadzornika za varstvo podatkov.

- (108) Komisija lahko začne pripravo prostovoljnih kriznih protokolov za usklajevanje hitrega, kolektivnega in čezmejnega odziva v spletnem okolju, ki bi bili zelo velikim spletnim platformam in zelo velikim spletnim iskalnikom na voljo poleg mehanizma za odzivanje na krize. To se lahko zgodi na primer, kadar se spletne platforme zlorabijo za hitro razširjanje nezakonitih vsebin ali dezinformacij ali kadar nastane potreba po hitrem razširjanju zanesljivih informacij. Glede na pomembno vlogo zelo velikih spletnih platform pri razširjanju informacij v naših družbah in prek meja bi bilo treba ponudnike takih platform spodbujati k pripravi in uporabi specifičnih kriznih protokolov. Taki krizni protokoli bi se lahko aktivirali le za omejen čas, sprejeti ukrepi pa bi morali prav tako biti omejeni na to, kar je nujno potrebno za obravnavo izjemnih okoliščin. Navedeni ukrepi bi morali biti skladni s to uredbo in ne bi smeli pomeniti splošne obveznosti, na podlagi katere bi morali sodelujoči ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov spremljati informacije, ki jih prenašajo ali shranjujejo, niti obveznosti aktivnega iskanja dejstev ali okoliščin, ki kažejo na nezakonito vsebino.
- (109) Da bi se zagotovil ustrezen nadzor in izvrševanje obveznosti iz te uredbe, bi morale države članice določiti vsaj en organ, ki bi bil zadolžen za nadzor uporabe in za izvrševanje te uredbe, brez poseganja v možnost, da za to imenujejo obstoječ organ, in v njegovo pravno obliko v skladu z nacionalnim pravom. Vendar pa bi morale države članice imeti možnost, da pooblastijo več kot en pristojni organ za opravljanje specifičnih nadzornih ali izvršilnih nalog in pristojnosti v zvezi z uporabo te uredbe, na primer na posameznih področjih, na katerih lahko prav tako pooblastijo obstoječe organe, kot so regulatorji elektronskih komunikacij, regulatorji medijev ali organi za varstvo potrošnikov, odvisno od ustavne, organizacijske in upravne strukture v posamezni državi članici. Vsi pristojni organi bi morali pri opravljanju svojih nalog prispevati k doseganju ciljev te uredbe, in sicer k pravilnemu delovanju notranjega trga posredniških storitev, v okviru katerega se harmonizirana pravila za varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje, ki spodbuja inovacije, zlasti obveznosti glede potrebne skrbnosti, ki se uporabljajo za različne kategorije ponudnikov posredniških storitev, učinkovito nadzorujejo in izvršujejo, da se zagotovi učinkovita zaščita temeljnih pravic iz Listine, vključno z načelom varstva potrošnikov. Ta uredba od držav članic ne zahteva, da pristojnim organom naložijo nalogo odločanja o zakonitosti posameznih vsebin.
- (110) Glede na čezmejno naravo obravnavanih storitev in horizontalni nabor obveznosti, ki jih uvaja ta uredba, bi bilo treba v vsaki državi članici za koordinatorja digitalnih storitev imenovati en organ, ki mu je zaupano izvajanje nadzora nad uporabo in, kadar je potrebno, izvrševanje te uredbe. Kadar je v državi članici več pristojnih organov imenovanih za nadzor uporabe in za izvrševanje te uredbe, bi bilo za koordinatorja digitalnih storitev treba določiti samo en organ v tej državi članici. Koordinator digitalnih storitev bi moral delovati kot enotna kontaktna točka glede vseh zadev v zvezi z uporabo te uredbe za Komisijo, Odbor, koordinatorje digitalnih storitev drugih držav članic in za druge pristojne organe zadevne države članice. Zlasti kadar je v eni državi članici več organov pristojnih za izvajanje nalog na podlagi te uredbe, bi moral koordinator digitalnih storitev navedene organe usklajevati in sodelovati z njimi v skladu z nacionalnim pravom, ki določa njihove naloge, ter brez poseganja v neodvisno oceno ostalih pristojnih organov. Koordinator digitalnih storitev bi moral v okviru sodelovanja pri nadzoru in izvrševanju na ravni Unije poskrbeti za dejansko vključenost vseh zadevnih pristojnih organov in pravočasno poročati o njihovi oceni, kar pa ga hierarhično ne postavlja nad ostale pristojne organe pri opravljanju njihovih nalog. Poleg posebnih mehanizmov iz te uredbe v zvezi s sodelovanjem na ravni Unije bi morale države članice poskrbeti za sodelovanje med koordinatorjem digitalnih storitev in drugimi pristojnimi organi, določenimi na nacionalni ravni, po potrebi z ustreznimi orodji, na primer z združevanjem virov, skupnimi projektnimi skupinami, skupnimi preiskavami in mehanizmi medsebojne pomoči.
- (111) Koordinator digitalnih storitev in drugi pristojni organi, določeni na podlagi te uredbe, imajo ključno vlogo pri zagotavljanju učinkovitosti pravic in obveznosti iz te uredbe ter pri doseganju njenih ciljev. Zato je treba zagotoviti, da bodo imeli ti organi potrebna sredstva, vključno s finančnimi in človeškimi viri, za nadzor vseh ponudnikov posredniških storitev, ki spadajo v njihovo pristojnost, v interesu vseh državljanov Unije. Zaradi raznolikosti ponudnikov posredniških storitev in načinov, na katere pri zagotavljanju storitev uporabljajo napredne tehnologije, je bistveno tudi, da imajo koordinator digitalnih storitev in ustrezni pristojni organi na voljo dovolj osebja in strokovnjakov s specializiranimi znanji in spretnostmi ter dovolj naprednih tehničnih sredstev in da finančne vire za

opravljanje svojih nalog avtonomno upravljajo. Poleg tega bi bilo treba pri ravni virov upoštevati velikost, kompleksnost in morebitni družbeni vpliv ponudnikov posredniških storitev, ki spadajo v njihovo pristojnost, ter doseg njihovih storitev po vsej Uniji. Ta uredba ne posega v možnost držav članic, da vzpostavijo mehanizme financiranja na podlagi pristojbine za nadzor, ki jo zaračunajo ponudnikom posredniških storitev na podlagi nacionalnega prava v skladu s pravom Unije, če se zaračunava ponudnikom posredniških storitev z glavnim sedežem v zadevni državi članici, če je strogo omejena na to, kar je potrebno in sorazmerno za kritje stroškov za izpolnjevanje nalog, prenesenih na pristojne organe na podlagi te uredbe, razen nalog, prenesenih na Komisijo, ter če je zagotovljena ustrezna preglednost v zvezi z zaračunavanjem in uporabo te pristojbine za nadzor.

- (112) Pristojni organi, določeni na podlagi te uredbe, bi morali biti popolnoma neodvisni od zasebnih in javnih organov ter ne imeti niti obveznosti niti možnosti prositi za navodila ali jih prejeti, niti od vlade, hkrati pa to ne posega v specifične obveznosti sodelovanja z drugimi pristojnimi organi, koordinatorji digitalnih storitev, Odborom in Komisijo. Po drugi strani neodvisnost teh organov ne bi smela pomeniti, da v skladu z ustavami posameznih držav in brez ogrožanja doseganja ciljev te uredbe ne morejo biti podvrženi sorazmernim mehanizmom odgovornosti v zvezi s splošnimi dejavnostmi koordinatorjev digitalnih storitev, na primer v zvezi z njihovimi finančnimi izdatki ali poročanjem nacionalnim parlamentom. Zahteva po neodvisnosti tudi ne bi smela preprečevati sodnega nadzora ali pomeniti, da se ne smejo posvetovati ali redno izmenjevati mnenj z drugimi nacionalnimi organi, vključno z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, organi za krizno upravljanje ali organi za varstvo potrošnikov, kadar je to ustrezno, da bi se medsebojno obveščali o tekočih preiskavah, ne da bi to vplivalo na izvajanje njihovih zadevnih pooblastil.
- (113) Države članice lahko obstoječ nacionalni organ določijo za koordinatorja digitalnih storitev ali pa mu zaupajo posebne naloge glede nadzora uporabe in izvrševanja te uredbe, če vsak tak imenovani organ izpolnjuje zahteve iz te uredbe, na primer v zvezi z neodvisnostjo. Poleg tega lahko države članice načeloma združijo funkcije znotraj obstoječega organa v skladu s pravom Unije. Taki ukrepi lahko med drugim vključujejo prepoved razrešitve predsednika ali člana odbora kolegijskega organa obstoječega organa pred iztekom njegovega mandata zgolj zaradi institucionalne reforme, ki vključuje združitev različnih funkcij znotraj enega organa, če ne obstajajo pravila, ki bi zagotavljala, da taka razrešitev ne ogroža neodvisnosti in nepristranskosti takih članov.
- (114) Države članice bi morale koordinatorjem digitalnih storitev in vsem drugim pristojnim organom, določenim na podlagi te uredbe, zagotoviti ustrezna pooblastila in sredstva za učinkovito izvajanje preiskav in izvrševanje v skladu z nalogami, ki so jim bile naložene. To vključuje pooblastilo pristojnih organov, da v primeru nevarnosti resne škode sprejmejočasne ukrepe v skladu z nacionalnim pravom. Takičasni ukrepi, ki lahko vključujejo odločbe o ustavitvi ali odpravi določene domnevne kršitve, ne bi smeli presežati tistega, kar je potrebno za preprečitev resne škode do sprejetja končne odločitve. Koordinatorji digitalnih storitev bi zlasti morali imeti možnost iskanja in pridobivanja informacij na svojem ozemlju, tudi v okviru skupnih preiskav, ob ustreznem upoštevanju dejstva, da bi moral ukrepe nadzora in izvrševanja v zvezi s ponudnikom, ki je v pristojnosti druge države članice ali Komisije, sprejeti koordinator digitalnih storitev navedene druge države članice, kadar je to ustrezno v skladu s postopki, ki se nanašajo na čezmejno sodelovanje, ali po potrebi Komisija.
- (115) Države članice bi morale v svojem nacionalnem pravu v skladu s pravom Unije ter zlasti v skladu s to uredbo in Listino opredeliti podrobne pogoje in omejitve glede izvrševanja pristojnosti za preiskovanje in izvrševanje svojih koordinatorjev digitalnih storitev in drugih pristojnih organov, kadar je ustrezno, na podlagi te uredbe.

- (116) Pri izvrševanju navedenih pooblastil bi morali pristojni organi zagotoviti skladnost z veljavnimi nacionalnimi pravili glede postopkov in zadev, na primer, da je potrebna predhodna sodna odločba za vstop v nekatere prostore ter da obstaja varovanje zaupnosti sporazumevanja med odvetnikom in stranko. Te določbe bi morale zlasti zagotoviti upoštevanje temeljnih pravic do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, vključno s pravico do obrambe in pravico do spoštovanja zasebnega življenja. V zvezi s tem se lahko za ustrezno osnovo štejejo jamstva, ki se zagotavljajo v zvezi s postopki Komisije na podlagi te uredbe. Pred sprejetjem končne odločitve bi moral biti zagotovljen predhoden pošten in nepristranski postopek, vključno s pravico zadevnih oseb do izjave in pravico do dostopa do spisa, ob varovanju zaupnosti in poklicnih ali poslovnih skrivnosti, veljati pa bi morala tudi obveznost, da je treba odločitev smiselno utemeljiti. To pa ne bi smelo preprečiti sprejetja ukrepov v ustrezno utemeljenih nujnih primerih ter ob izpolnjevanju ustreznih pogojev in postopkovnih pravil. Izvrševanje pooblastil bi med drugim moralo biti tudi sorazmerno z naravo kršitve ter skupno dejansko ali potencialno škodo, ki lahko izhaja iz kršitve ali domnevne kršitve. Pristojni organi bi morali upoštevati vsa relevantna dejstva in okoliščine zadeve, vključno z informacijami, ki jih zberejo pristojni organi v drugih državah članicah.
- (117) Države članice bi morale zagotoviti učinkovito, sorazmerno in odvračilno sankcioniranje kršitev obveznosti iz te uredbe, pri tem pa upoštevati naravo, resnost, ponavljanje in trajanje kršitve glede na zadevni javni interes, obseg in vrsto izvedenih dejavnosti ter gospodarsko zmogljivost kršitelja. Pri kaznih bi bilo treba zlasti upoštevati, ali zadevni ponudnik posredniških storitev sistematično oziroma večkrat ne izpolnjuje svojih obveznosti, ki izhajajo iz te uredbe, ter, kadar je ustrezno, število prizadetih prejemnikov storitve, ali je kršitev namerna ali posledica malomarnosti in ali je ponudnik dejaven v več državah članicah. Kadar je v tej uredbi določen najvišji znesek glob ali periodičnih denarnih kazni, bi se ta moral uporabljati za vsako kršitev te uredbe posebej in brez poseganja v prilagajanje glob ali periodičnih denarnih kazni za posamezno kršitve. Države članice bi morale zagotoviti, da bo naložitev glob ali periodičnih denarnih kazni za kršitve v vsakem posameznem primeru učinkovita, sorazmerna in odvračilna, tako da pri določanju nacionalnih pravil in postopkov v skladu s to uredbo upoštevajo vsa merila v zvezi s splošnimi pogoji za naložitev glob ali periodičnih denarnih kazni.
- (118) Za zagotavljanje učinkovitega izvrševanja obveznosti iz te uredbe bi bilo treba posameznikom ali predstavniškim organizacijam omogočiti, da pri koordinatorju digitalnih storitev na ozemlju, kjer so prejeli storitev, vložijo vse pritožbe, ki se nanašajo na izpolnjevanje teh obveznosti, brez poseganja v pravila te uredbe o dodeljevanju pristojnosti in v pravila, ki se uporabljajo za obravnavanje pritožb v skladu z nacionalnimi načeli dobrega upravljanja. Pritožbe bi lahko vsebovale verodostojen pregled pomislekov, ki se nanašajo na zagotavljanje skladnosti določenega ponudnika posredniških storitev, in bi lahko koordinatorju digitalnih storitev zagotovile informacije o vseh drugih medsektorskih vprašanjih. Koordinator digitalnih storitev bi moral vključiti druge nacionalne pristojne organe in koordinatorja digitalnih storitev iz druge države članice, zlasti iz tiste države članice, v kateri ima ponudnik posredniških storitev sedež, če zadeva zahteva čezmejno sodelovanje.
- (119) Države članice bi morale zagotoviti, da lahko koordinatorji digitalnih storitev sprejemajo ukrepe, s katerimi se lahko učinkovito obravnavajo nekatere posebno hude in vztrajne kršitve te uredbe ter ki so sorazmerni s temi kršitvami. Ustrezno je zahtevati, da za take ukrepe veljajo dodatna jamstva, zlasti kadar lahko navedeni ukrepi vplivajo na pravice in interese tretjih oseb, kot se lahko zlasti zgodi v primeru omejitve dostopa do spletnih vmesnikov. Potencialno prizadetim tretjim osebam bi bilo zlasti treba omogočiti, da povejo svoje stališče, take odločbe pa bi se lahko izdale le, kadar niso razumno na voljo pristojnosti za tako ukrepanje na podlagi drugih aktov prava Unije ali nacionalnega prava, na primer za zaščito skupnih interesov potrošnikov, zagotovitev hitre odstranitve spletnih strani, ki vsebujejo ali razširjajo otroško pornografijo, ali onemogočanje dostopa do storitev, ki jih tretja oseba uporablja za kršitev pravice intelektualne lastnine.

- (120) Taka odločba o omejitvi dostopa ne bi smela presežati tega, kar je nujno potrebno za doseganje njenega cilja. Zato bi morala biti časna in načeloma naslovljena na ponudnika posredniških storitev, kot je zadevni ponudnik storitev gostovanja, ponudnik internetnih storitev oziroma domenski register ali registrator, ki ima razumne možnosti, da navedeni cilj doseže brez nepotrebne omejevanja dostopa do zakonitih informacij.
- (121) Brez poseganja v določbe te uredbe o izjemi od odgovornosti v zvezi z informacijami, ki se prenesejo ali hranijo na zahtevo prejemnika storitve, bi moral biti ponudnik posredniških storitev odgovoren za škodo, ki jo prejemniki storitve utrpijo, ker je ta ponudnik kršil obveznosti iz te uredbe. Tako nadomestilo za škodo bi moralo biti v skladu s pravili in postopki, določenimi v veljavnem nacionalnem pravu, in ne bi smelo posegati v druge možnosti pravnega varstva, ki so na voljo na podlagi pravil o varstvu potrošnikov.
- (122) Koordinator digitalnih storitev bi moral redno objavljati poročilo o dejavnostih, ki se izvajajo na podlagi te uredbe, na primer na svojem spletnem mestu. Poročilo bi zlasti moralo biti objavljeno v strojno berljivem formatu in vključevati pregled prejetih pritožb in ukrepanja v zvezi z njimi, na primer skupno število prejetih pritožb in število pritožb, ki so privedle do začetka formalne preiskave ali pošiljanja pritožb drugim koordinatorjem digitalnih storitev, in sicer brez navajanja kakršnih koli osebnih podatkov. Glede na to, da je koordinator digitalnih storitev prek sistema za izmenjavo informacij obveščen o odločbah o ukrepanju zoper nezakonito vsebino ali o predložitvi informacij, ki jih ureja ta uredba, bi moral v svoje letno poročilo vključiti število in kategorije takih odločb, naslovljenih na ponudnike posredniških storitev, ki jih izdajo pravosodni in upravni organi v njegovi državi članici.
- (123) Zavoljo jasnosti, preprostosti in učinkovitosti bi morala biti pooblastila za nadzor in izvrševanje obveznosti na podlagi te uredbe prenesena na pristojne organe v državi članici, v kateri ima ponudnik posredniških storitev sedež, tj. glavni ali statutarni sedež, na katerem se izvajajo glavne finančne funkcije in operativni nadzor. Za ponudnike, ki v Uniji nimajo sedeža, vendar v njej ponujajo storitve in zato spadajo na področje uporabe te uredbe, bi morala biti pristojna država članica, v kateri so ti ponudniki imenovali svojega pravnega zastopnika, ob upoštevanju funkcije pravnih zastopnikov iz te uredbe. Za učinkovito uporabo te uredbe pa bi morale biti za ponudnike, ki ne imenujejo pravnega zastopnika, pristojne vse države članice ali, kadar je to ustrezno, Komisija. To pristojnost lahko izvaja kateri koli pristojni organ ali Komisija, če proti ponudniku ne potekajo izvršilni postopki zaradi istih dejstev pri drugem pristojnem organu ali pri Komisiji. Da bi zagotovili spoštovanje načela *ne bis in idem* in zlasti preprečili, da bi se ista kršitev obveznosti iz te uredbe sankcionirala več kot enkrat, bi morala vsaka država članica, ki namerava izvajati svojo pristojnost v zvezi s takimi ponudniki, brez nepotrebne odlašanja o tem obvestiti vse druge organe, vključno s Komisijo, prek sistema za izmenjavo informacij, vzpostavljenega za namen te uredbe.
- (124) Glede na morebitne učinke in izzive, povezane z njihovim učinkovitim nadzorom, so v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov potrebna posebna pravila nadzora in izvrševanja. Komisija bi morala biti ob podpori pristojnih nacionalnih organov, kadar je to ustrezno, odgovorna za nadzor in javno izvrševanje sistemskih vprašanj, kot so vprašanja s širokim vplivom na kolektivne interese prejemnikov storitve. Zato bi morala imeti Komisija izključna pooblastila za nadzor in izvrševanje dodatnih obveznosti, ki so namenjene obvladovanju sistemskih tveganj in so s to uredbo naložene ponudnikom zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov. Izključna pooblastila Komisije ne bi smela posegati v določene upravne naloge, ki so s to uredbo dodeljene pristojnim organom države članice sedeža, kot je preverjanje raziskovalcev.

- (125) Komisija in nacionalni pristojni organi bi si morali deliti pooblastila za nadzor in izvrševanje obveznosti potrebne skrbnosti, razen dodatnih obveznosti ponudnikov za obvladovanje sistemskih tveganj, naloženih zelo velikim spletnim platformam in zelo velikim spletnim iskalnikom s to uredbe. Po eni strani bi lahko bila Komisija v številnih primerih primernejša za obravnavanje sistemskih kršitev, ki so jih storili ti ponudniki, kot so tiste, ki vplivajo na več držav članic ali resne ponavljajoče se kršitve ali nevzpostavitev učinkovitih mehanizmov, ki jih zahteva ta uredba. Po drugi strani bi lahko bili pristojni organi v državi članici, v kateri je glavni sedež ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, primernejši za obravnavanje posameznih kršitev, ki so jih storili ti ponudniki in ki ne sprožajo nobenih sistemskih ali čezmejnih vprašanj. Zavoljo učinkovitosti ter da bi preprečili podvajanje in zagotovili spoštovanje načela ne bis in idem, bi morala Komisija v danem primeru oceniti, ali se ji zdi primerno izvajati te deljene pristojnosti, in če bi začela postopke, države članice ne bi smele več imeti možnosti za to. Države članice bi morale tesno sodelovati tako med seboj kot s Komisijo, Komisija pa bi morala tesno sodelovati z državami članicami, da bi zagotovile nemoteno in učinkovito delovanje sistema nadzora in izvrševanja, vzpostavljenega s to uredbo.
- (126) Pravila te uredbe o dodeljevanju pristojnosti ne bi smela posegati v določbe prava Unije in nacionalna pravila o mednarodnem zasebnem pravu v zvezi s pristojnostjo in veljavnim pravom v civilnih in gospodarskih zadevah, kot so postopki, ki jih začnejo potrošniki pred sodišči države članice, v kateri imajo stalno prebivališče, v skladu z ustreznimi določbami prava Unije. Kar zadeva obveznosti, ki jih ta uredba nalaga ponudnikom posredniških storitev, da organ izdajatelj, obvestijo o učinku odločb o ukrepanju zoper nezakonito vsebino in odločb o zagotavljanju informacij, bi se morala pravila o dodeljevanju pristojnosti uporabljati le za nadzor izvrševanja navedenih obveznosti, ne pa tudi za druge zadeve, povezane z odločbo, kot je pristojnost za izdajo odločbe.
- (127) Glede na čezmejno in medsektorsko razsežnost posredniških storitev je potrebna visoka raven sodelovanja, da se zagotovita dosledna uporaba te uredbe in razpoložljivost ustreznih informacij za izvajanje nalog izvrševanja prek sistema za izmenjavo informacij. Sodelovanje lahko poteka v različnih oblikah, odvisno od obravnavnih vprašanj, in brez poseganja v posamezne skupne preiskave. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ponudnika posredniških storitev bi moral v vsakem primeru obvestiti druge koordinatorje digitalnih storitev o vprašanjih, preiskavah in ukrepih, ki bodo sprejeti v zvezi s tem ponudnikom. Kadar ima pristojni organ v državi članici informacije, pomembne za preiskavo, ki jo izvajajo pristojni organi v državi članici sedeža, ali kadar lahko na svojem ozemlju zbere take informacije, do katerih pristojni organi v državi članici sedeža nimajo dostopa, bi moral koordinator digitalnih storitev v namembni državi koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža pravočasno pomagati, tudi z izvajanjem svojih preiskovalnih pooblastil v skladu z veljavnimi nacionalnimi postopki in Listino. Naslovnik takih preiskovalnih ukrepov bi jih moral spoštovati in v nasprotnem primeru odgovarjati, pristojni organi v državi članici sedeža pa bi morali imeti možnost, da se zanesejo na informacije, zbrane z medsebojno pomočjo, da se zagotovi skladnost s to uredbo.
- (128) Koordinator digitalnih storitev v namembni državi, zlasti na podlagi prejetih pritožb ali informacij drugih nacionalnih pristojnih organov, kadar je ustrezno, oziroma odbor, kadar vprašanje zadeva vsaj tri države članice, bi moral imeti možnost, da od koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža zahteva, da sprejme preiskovalne ali izvršilne ukrepe v zvezi s ponudnikom v svoji pristojnosti. Take zahteve za ukrepanje bi morale temeljiti na dobro utemeljenih dokazih o obstoju domnevne kršitve, ki negativno vpliva na kolektivne interese prejemnikov storitve v njihovi državi članici ali ima negativen družbeni vpliv. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža bi moral imeti možnost, da se zaneša na medsebojno pomoč ali povabi koordinatorja digitalnih storitev, ki je predložil zahtevo, k skupni preiskavi, če so za sprejetje odločitve potrebne dodatne informacije, brez poseganja v možnost, da za oceno zadeve zaprosi Komisijo, če ima razloge za sum, da bi lahko šlo za sistemsko kršitev zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika.

- (129) Odbor bi moral imeti možnost predložiti zadevo Komisiji v primeru kakršnega koli nesoglasja glede ocen ali sprejetih oziroma predlaganih ukrepov ali glede nesprejetja katerih koli ukrepov v skladu s to uredbo in na podlagi zahteve za čezmejno sodelovanje ali skupno preiskavo. Kadar Komisija na podlagi informacij, ki jih predložijo zadevni organi, meni, da predlagani ukrepi, vključno s predlagano višino denarnih kazni, ne morejo zagotoviti učinkovitega izvrševanja obveznosti iz te uredbe, bi morala glede tega imeti možnost izraziti svoje resne pomisleke in zahtevati, da pristojni koordinator digitalnih storitev ponovno oceni zadevo in sprejme potrebne ukrepe, da se v določenem obdobju zagotovi skladnost s to uredbo. Ta možnost ne posega v splošno obveznost Komisije glede nadziranja uporabe in, kadar je potrebno, izvrševanja prava Unije pod nadzorom Sodišča Evropske unije v skladu s Pogodbama.
- (130) Koordinatorji digitalnih storitev v državi sedeža bi morali imeti možnost prek sistema za izmenjavo informacij druge koordinatorje digitalnih storitev povabiti k skupni preiskavi domnevne kršitve te uredbe, da se spodbudijo čezmejni nadzor in preiskave obveznosti, določenih v tej uredbi, v katere je vključenih več držav članic. Drugi koordinatorji digitalnih storitev in po potrebi drugi pristojni organi bi morali imeti možnost, da se pridružijo preiskavi, ki jo predlaga koordinator digitalnih storitev v državi sedeža, razen če slednji meni, da bi preveliko število sodelujočih organov lahko vplivalo na učinkovitost preiskave, pri čemer upošteva značilnosti domnevne kršitve in neobstoje neposrednih učinkov na prejemnike storitve v navedenih državah članicah. Skupne preiskovalne dejavnosti lahko vključujejo razne dejavnosti, ki jih koordinator digitalnih storitev v državi sedeža usklajuje glede na razpoložljivost sodelujočih organov, kot so usklajeno zbiranje podatkov, združevanje virov, projektne skupine, usklajene zahteve za predložitev informacij ali skupnih preiskav prostorov. Vsi pristojni organi, ki sodelujejo v skupni preiskavi, bi morali sodelovati s koordinatorjem digitalnih storitev, tudi tako, da v skladu z veljavnimi nacionalnimi postopki izvajajo svoja preiskovalna pooblastila na svojem ozemlju. Skupno preiskavo bi bilo treba zaključiti v določenem časovnem okviru s končnim poročilom, v katerem bi se upošteval prispevek vseh sodelujočih pristojnih organov. Tudi Odbor lahko, kadar to zahtevajo vsaj trije koordinatorji digitalnih storitev v namembnih državah, koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža priporoči, naj začne takšno skupno preiskavo, in nakaže njeno organizacijo. Da bi se izognili zastojem, bi moral imeti Odbor možnost, da zadevo v posebnih primerih predloži Komisiji, tudi kadar koordinator digitalnih storitev v državi sedeža zavrne začetek preiskave in se Odbor ne strinja z njegovo utemeljitvijo.
- (131) Za zagotovitev dosledne uporabe te uredbe je treba vzpostaviti neodvisno svetovalno skupino na ravni Unije, Odbor, ki bi bil v podporo Komisiji in bi ji pomagal pri usklajevanju ukrepov koordinatorjev digitalnih storitev. Odbor bi morali sestavljati koordinatorji digitalnih storitev, kadar so bili ti imenovani, brez poseganja v možnost, da na svoja srečanja povabijo ali v ta namen imenujejo delegate iz drugih pristojnih organov, ki so jim zaupane posebne naloge na podlagi te uredbe, kadar je to potrebno na podlagi nacionalne dodelitve nalog in pristojnosti. Če je več sodelujočih iz posamezne države članice, bi morale biti glasovalne pravice omejene na enega predstavnika na državo članico.
- (132) Odbor bi moral prispevati k doseganju skupnega cilja Unije glede dosledne uporabe te uredbe ter k sodelovanju med pristojnimi organi, tudi s svetovanjem Komisiji in koordinatorjem digitalnih storitev o ustreznih ukrepih preiskovanja in izvrševanja, zlasti v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov in zlasti ob upoštevanju svobode ponudnikov posredniških storitev, da zagotavljajo storitve po vsej Uniji. Odbor bi moral tudi prispevati k pripravi ustreznih osnutkov in kodeksov ravnanja ter k analizi novih splošnih trendov v razvoju digitalnih storitev v Uniji, tudi z izdajanjem mnenj ali priporočil o zadevah, povezanih s standardi.

- (133) V ta namen bi moralo biti Odboru omogočeno sprejemati mnenja, zahteve in priporočila, naslovljena na koordinatorje digitalnih storitev ali druge pristojne nacionalne organe. Čeprav niso pravno zavezujoči, bi morala biti odločitve o njihovem neupoštevanju ustrezno pojasnjena in bi jo Komisija lahko upoštevala pri oceni zagotavljanja skladnosti zadevne države članice s to uredbo.
- (134) Odbor bi moral združiti predstavnike koordinatorjev digitalnih storitev in potencialno tudi drugih pristojnih organov pod predsedovanjem Komisije, da se zagotovi povsem evropska razsežnost ocene zadev, ki so mu predložene. Glede na morebitne medsektorske elemente, ki bi lahko bili pomembni za druge regulativne okvire na ravni Unije, bi moral imeti Odbor možnost sodelovati z drugimi organi, uradi, agencijami in svetovalnimi skupinami Unije, ki imajo odgovornosti na področjih, kot so enakost, vključno z enakostjo spolov, prepoved diskriminacije, varstvo podatkov, elektronske komunikacije, avdiovizualne storitve, odkrivanje in preiskovanje goljufij zoper proračun Unije v zvezi s carinskimi datjavami, varstvo potrošnikov ali konkurenčno pravo, kot je potrebno za izvajanje njegovih nalog.
- (135) Komisija bi morala prek predsedujočega sodelovati v Odboru brez glasovalnih pravic. Prav tako bi morala prek predsedujočega zagotoviti, da se dnevni red srečanj opredeli v skladu z zahtevami članov Odbora, kakor je določeno v poslovniku, ter v skladu z dolžnostmi Odbora, kakor so navedene v tej uredbi.
- (136) Da se zagotovi podpora dejavnostim Odbora, bi moral imeti Odbor dostop do strokovnega znanja in kadrovskega virov Komisije ter pristojnih nacionalnih organov. Specifična operativna ureditev internega delovanja Odbora bi morala biti nadalje opredeljena v poslovniku Odbora.
- (137) Ob upoštevanju pomena zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov zaradi njihovega dosega in vpliva lahko njihovo neizpolnjevanje posebnih obveznosti, ki se zanje uporabljajo, vpliva na znatno število prejemnikov storitev v več državah članicah ter lahko povzroči veliko družbeno škodo, tako neizpolnjevanje obveznosti pa je lahko tudi zelo težko prepoznati in obravnavati. Zato bi morala Komisija v sodelovanju s koordinatorji digitalnih storitev in Odborom razviti strokovno znanje in zmogljivosti Unije v zvezi z nadzorom zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov. Komisija bi zato morala imeti možnost, da usklajuje in se zanese na strokovno znanje in vire takih organov, na primer s stalnim ali začasnim analiziranjem posebnih trendov ali vprašanj, ki se pojavljajo v zvezi z eno ali več zelo velikimi spletnimi platformami ali zelo velikimi spletnimi iskalniki. Pri razvoju tovrstnih zmogljivosti bi morale države članice sodelovati s Komisijo, po potrebi tudi z napotitvijo osebja, in prispevati k vzpostavitvi skupne nadzorne zmogljivosti Unije. Za razvoj strokovnega znanja in zmogljivosti Unije lahko Komisija uporabi tudi strokovno znanje in zmogljivosti opazovalnice gospodarstva spletnih platform, ki je bila ustanovljena s Sklepom Komisije z dne 26. aprila 2018 o vzpostavitvi opazovalnice gospodarstva spletnih platform, ustreznih strokovnih organov in centrov odličnosti. V ta namen lahko Komisija k sodelovanju povabi strokovnjake s posebnim strokovnim znanjem, zlasti preverjene raziskovalce, predstavnike agencij in organov Unije, predstavnike industrije, združenja, ki zastopajo uporabnike ali civilno družbo, mednarodne organizacije, strokovnjake iz zasebnega sektorja in druge deležnike.
- (138) Komisija bi morala imeti možnost, da na lastno pobudo v skladu s pooblastili iz te uredbe preiskuje kršitve, tudi tako, da zahteva dostop do podatkov, zahteva informacije ali izvaja inšpekcijske preglede ter se zanaša na podporo koordinatorjev digitalnih storitev. Kadar se pri nadzoru, ki ga izvajajo pristojni nacionalni organi nad posameznimi domnevnimi kršitvami ponudnikov zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, pokaže, da gre za sistemska vprašanja, kot so vprašanja s širokim vplivom na kolektivne interese prejemnikov storitve, bi morali imeti koordinatorji digitalnih storitev možnost, da na podlagi ustrezno utemeljene zahteve taka vprašanja predložijo Komisiji. V taki zahtevi bi morala biti navedena vsaj vsa potrebna dejstva in okoliščine, ki podpirajo domnevo o kršitvi in njeni sistemski naravi. Komisija bi morala imeti možnost, da glede na izid svoje ocene sprejme potrebne preiskovalne in izvršilne ukrepe na podlagi te uredbe, vključno, kadar je ustrezno, z začetkom preiskave ali sprejetjem začasnih ukrepov.

- (139) Da bi Komisija lahko učinkovito opravljala svoje naloge, bi morala ohraniti polje proste presoje pri odločanju o začetku postopkov proti ponudnikom zelo velikih spletnih platform ali zelo velikega spletnega iskalnika. Ko Komisija začne postopke, bi moralo biti zadevnemu koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža preprečeno izvajati svoja preiskovalna in izvršilna pooblastila v zvezi z zadevnim ravnanjem ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, da se preprečijo podvajanje, neskladnosti in tveganja z vidika načela ne bis in idem. Vendar bi Komisija morala imeti možnost, da od koordinatorjev digitalnih storitev zahteva posamezen ali skupen prispevek k preiskavi. Koordinator digitalnih storitev bi si moral v skladu z dolžnostjo lojalnega sodelovanja po najboljših močeh prizadevati za izpolnitev upravičenih in sorazmernih zahtev Komisije v okviru preiskave. Poleg tega bi morali koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ter Odbor in vsi drugi koordinatorji digitalnih storitev, kadar je ustrezno, Komisiji zagotoviti vse potrebne informacije in pomoč, da lahko učinkovito izvaja svoje naloge, vključno z informacijami, zbranimi v okviru dejavnosti zbiranja podatkov ali dostopanja do njih, kolikor tega ne preprečuje pravna podlaga, v skladu s katero so bile zbrane informacije. Po drugi strani pa bi morala Komisija koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža in Odbor obveščati o izvajanju svojih pooblastil in zlasti o tem, kdaj namerava začeti postopek in izvajati svoja preiskovalna pooblastila. Ko Komisija zadevnim ponudnikom zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov sporoči svoje predhodne ugotovitve, vključno s katero koli zadevo, ki ji ugovarja, bi jih morala sporočiti tudi Odboru. Odbor bi moral predložiti svoja stališča o ugovorih in oceni Komisije, ki bi morala to mnenje upoštevati pri utemeljitvi končne odločitve Komisije.
- (140) Glede na posebne izzive, ki lahko izhajajo iz zagotavljanja skladnosti ponudnikov zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, ter glede na pomen učinkovitega zagotavljanja skladnosti, ob upoštevanju velikosti in vpliva takih platform ali iskalnikov ter škode, ki jo lahko povzročijo, bi morala imeti Komisija močna preiskovalna in izvršilna pooblastila, ki bi ji omogočala preiskovanje, izvrševanje in spremljanje spoštovanja pravil iz te uredbe, ob polnem upoštevanju temeljne pravice do izjave in do dostopa do spisa v okviru postopkov izvrševanja, načela sorazmernosti ter pravic in interesov prizadetih strani.
- (141) Komisija bi morala imeti možnost, da zahteva informacije, potrebne za zagotavljanje učinkovitega izvajanja in izpolnjevanja obveznosti iz te uredbe po vsej Uniji. Komisija bi zlasti morala imeti dostop do vseh relevantnih dokumentov, podatkov in informacij, potrebnih za začetek in vodenje preiskav ter za spremljanje izpolnjevanja zadevnih obveznosti iz te uredbe, ne glede na to, kdo poseduje take dokumente, podatke ali informacije, in ne glede na njihovo obliko ali zapis, pomnilniški medij ali natančno lokacijo, kjer so shranjeni. Komisija bi morala imeti možnost z ustrezno utemeljeno zahtevo po informacijah neposredno zahtevati, da ji zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, pa tudi vse druge fizične ali pravne osebe, ki delujejo v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti ter za katere se lahko razumno domneva, da so seznanjene z informacijami v zvezi z domnevno kršitvijo ali kršitvijo, kakor je ustrezno, zagotovijo vse ustrezne dokaze, podatke in informacije. Poleg tega bi morala imeti Komisija za namene te uredbe možnost zahtevati vse relevantne informacije od vsakega javnega organa, telesa ali agencije v državi članici. Komisija bi morala imeti možnost, da prek izvajanja preiskovalnih pooblastil, kot so zahteve za predložitev informacij ali razgovore, zahteva dostop do dokumentov, podatkov, informacij, podatkovnih zbirk in algoritmov zadevnih oseb ter pojasnila v zvezi z njimi, pa tudi da opravi razgovore z vsemi fizičnimi ali pravnimi osebami, z njihovim soglasjem, ki bi lahko imele uporabne informacije, in s kakršnimi koli tehničnimi sredstvi posname njihove izjave. Komisija bi morala biti prav tako pristojna, da izvede take preiskave, kot so potrebne za izvrševanje ustreznih določb te uredbe. Navedena preiskovalna pooblastila so namenjena dopolnjevanju možnosti, da lahko Komisija prosi za pomoč koordinatorje digitalnih storitev in druge organe držav članic, na primer pri zagotavljanju informacij ali pri izvrševanju navedenih pooblastil.

- (142) Začasni ukrepi so lahko pomembno orodje za preprečevanje, da kršitev, ki se preiskuje, med preiskavo ne bi povzročila tveganja resne škode za prejemnike storitve. To orodje je pomembno tudi pri preprečevanju sprememb, ki bi jih bilo zelo težko odpraviti s sklepom, ki ga Komisija sprejme ob koncu postopkov. Komisija bi zato morala biti pooblaščenca, da v okviru postopkov, ki so bili sproženi z namenom morebitnega sprejetja sklepa o neizpolnjevanju obveznosti, s sklepom uvede začasne ukrepe. To pooblastilo bi se moralo uporabljati v primerih, ko Komisija *prima facie* ugotovi, da je ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika kršil obveznosti iz te uredbe. Sklep o uvedbi začasnih ukrepov bi moral veljati samo za določeno obdobje, bodisi dokler Komisija ne zaključi postopkov bodisi do določenega roka, ki se lahko podaljša, če je to potrebno in ustrezno.
- (143) Komisija bi morala imeti možnost, da sprejme potrebne ukrepe za spremljanje učinkovitosti izvajanja in izpolnjevanja obveznosti iz te uredbe. Taki ukrepi bi morali vključevati možnost, da se imenuje neodvisne zunanje strokovnjake in revizorje, ki bi Komisiji v tem procesu pomagali, po potrebi tudi iz pristojnih organov držav članic, kot so organi za varstvo podatkov ali potrošnikov. Komisija bi morala pri imenovanju revizorjev zagotoviti zadostno menjavanje po načelu rotacije.
- (144) Izpolnjevanje zadevnih obveznosti, uvedenih na podlagi te uredbe, bi moralo biti izvršljivo z globami in periodičnimi denarnimi kaznimi. V ta namen bi bilo treba za neizpolnjevanje obveznosti in kršitev postopkovnih pravil določiti tudi ustrezno višino glob in periodičnih denarnih kazni, ob upoštevanju ustreznih zastaralnih rokov, ki so v skladu z načeloma proporcionalnosti in ne bis in idem. Komisija in ustrezni nacionalni organi bi morali svoja prizadevanja pri izvrševanju usklajevati, da bi zagotovili spoštovanje teh načel. Zlasti bi morala Komisija upoštevati vse globe in kazni, izrečene isti pravni osebi za ista dejstva s končno odločitvijo v postopkih v zvezi s kršitvijo drugih pravil Unije ali nacionalnih pravil, da bi zagotovila, da bi bil skupek izrečenih glob in denarnih kazni sorazmeren in da bi ustrezal teži storjenih kršitev. Vsi sklepi, ki jih Komisija sprejme na podlagi te uredbe, so predmet nadzora Sodišča Evropske unije v skladu s PDEU. Sodišče Evropske unije bi moralo imeti v skladu s členom 261 PDEU neomejeno pristojnost glede glob in denarnih kazni.
- (145) Ker imajo lahko kršitve dodatnih obveznosti, ki so namenjene obvladovanju sistemskih tveganj, ki se uporabljajo samo za zelo velike spletne platforme in zelo velike spletne iskalnike, znatne družbene učinke in da bi ta vprašanja javne politike obravnavali, je treba zagotoviti sistem okrepljenega nadzora nad vsemi ukrepi, sprejetimi za učinkovito ustavitev in odpravo kršitev te uredbe. Ko se ugotovi in po potrebi sankcionira kršitev ene od določb te uredbe, ki se uporabljajo samo za zelo velike spletne platforme ali zelo velike spletne iskalnike, bi morala Komisija od ponudnika take platforme ali iskalnika zahtevati, naj pripravi podroben akcijski načrt za odpravo morebitnih učinkov kršitve v prihodnosti in načrt v roku, ki ga določi Komisija, pošlje koordinadorjem digitalnih storitev, Komisiji in Odboru. Komisija bi morala ob upoštevanju mnenja Odbora ugotoviti, ali ukrepi iz akcijskega načrta zadoščajo za odpravo kršitve, pri tem pa upoštevati tudi, ali je med predlaganimi ukrepi spoštovanje ustreznega kodeksa ravnanja. Prav tako bi morala Komisija spremljati vse ukrepe, ki jih nato sprejme zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, kot je določeno v njegovem akcijskem načrtu, pri čemer bi morala upoštevati tudi neodvisno revizijo ponudnika. Če bi Komisija po izvajanju akcijskega načrta še vedno menila, da kršitev ni bila v celoti odpravljena ali da akcijski načrt ni bil izveden ali da je neustrezen, bi morala imeti možnost uporabiti vsa preiskovalna ali izvršilna pooblastila na podlagi te uredbe, vključno s pooblastilom za nalaganje denarnih kazni in začetkom postopka za onemogočenje dostopa do storitve, ki je predmet kršitve.

- (146) Zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika in druge osebe, nad katerimi Komisija izvaja svoja pooblastila in katerih interesi bi lahko bili prizadeti z odločitvijo, bi morali imeti možnost predhodno predložiti svoja stališča, sprejete odločitve pa bi morale biti objavljene v različnih medijih. Ob zagotavljanju pravic zadevnih strani do obrambe, zlasti pravice do dostopa do spisa, je bistvenega pomena varstvo zaupnih informacij. Nadalje, ob upoštevanju zaupnosti informacij bi morala Komisija zagotoviti, da se vsaka informacija, na katero se sklicuje pri svojem sklepu, razkrije v tolikšnem obsegu, da lahko naslovnik sklepa razume dejstva in pomisleke, na podlagi katerih je bil sklep sprejet.
- (147) Za zagotovitev harmonizirane uporabe in izvrševanja te uredbe je pomembno zagotoviti, da bodo nacionalni organi, vključno z nacionalnimi sodišči, imeli vse potrebne informacije, da njihove odločitve ne bodo v nasprotju s sklepom, ki ga Komisija sprejme na podlagi te uredbe. To ne posega v člen 267 PDEU.
- (148) Za učinkovito izvrševanje in spremljanje te uredbe je potrebna nemotena izmenjava informacij v realnem času med koordinatorji digitalnih storitev, Odborom in Komisijo, na podlagi pretoka informacij in postopki iz te uredbe. To lahko po potrebi upravičuje tudi dostop drugih pristojnih organov do tega sistema. Glede na to, da so izmenjane informacije lahko zaupne ali vključujejo osebne podatke, bi morale ostati zaščitene pred nepooblaščenim dostopom v skladu z nameni, za katere so bile informacije zbrane. Zato bi morala vsa komunikacija med temi organi potekati na podlagi zanesljivega in varnega sistema za izmenjavo informacij, katerega podrobnosti bi bilo treba določiti v izvedbenem aktu. Sistem za izmenjavo informacij lahko temelji na orodjih, ki so na voljo na notranjem trgu, če se lahko z njimi stroškovno učinkovito izpolnijo cilji te uredbe.
- (149) Brez poseganja v pravice prejemnikov storitev, da se obrnejo na zastopnika v skladu z Direktivo (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³³⁾ ali do drugih oblik zastopanja na podlagi nacionalnega prava, bi morali imeti prejemniki storitev tudi pravico, da za uveljavljanje svojih pravic iz te uredbe pooblastijo pravno osebo ali javni organ. Take pravice lahko vključujejo pravice glede predložitve prijav, izpodbijanja odločitev, ki jih sprejmejo ponudniki posredniških storitev, in vlaganja pritožb proti ponudnikom zaradi kršitve te uredbe. Nekateri organi, organizacije in združenja imajo posebno strokovno znanje in kompetence za odkrivanje napačnih ali neupravičenih odločitev glede moderiranja vsebin in za opozarjanje nanje, njihove pritožbe v imenu prejemnikov storitve pa lahko pozitivno vplivajo na svobodo izražanja in obveščanja na splošno, zato bi morali ponudniki spletnih platform te pritožbe obravnavati brez nepotrebnega odlašanja.
- (150) Komisija bi morala v interesu uspešnosti in učinkovitosti opraviti splošno vrednotenje te uredbe. V tem splošnem vrednotenju bi morala med drugim obravnavati zlasti obseg storitev, ki jih zajema ta uredba, medsebojno delovanje z drugimi pravnimi akti, vpliv te uredbe na delovanje notranjega trga, zlasti v zvezi z digitalnimi storitvami, izvajanje kodeksov ravnanja, obveznostjo določitve pravnega zastopnika s sedežem v Uniji, učinek obveznosti na mala in mikro podjetja, učinkovitost mehanizma nadzora in izvrševanja ter vpliv na pravico do svobode izražanja in obveščanja. Da bi se izognili nesorazmernim bremenom in da bi ta uredba ostala učinkovita, bi morala Komisija v treh letih od začetka uporabe te uredbe oceniti učinek obveznosti iz te uredbe na mala in srednja podjetja, v treh letih od njenega začetka veljavnosti pa obseg storitev, ki jih zajema ta uredba, zlasti za zelo velike spletne platforme in zelo velike spletne iskalnike, in medsebojno delovanje z drugimi pravnimi akti.

⁽³³⁾ Direktiva (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES (UL L 409, 4.12.2020, str. 1).

- (151) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev predlog v zvezi z obliko, vsebino in drugimi podrobnostmi poročil o moderiranju vsebine, za določitev zneska letne pristojbine za nadzor, ki se zaračuna ponudnikom zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, za določitev praktičnih ureditev za postopke, zaslišanja in izpogajano razkritje informacij v okviru nadzora, preiskave, izvrševanja ter spremljanja v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov ter za določitev praktičnih in operativnih ureditev za delovanje sistema za izmenjavo informacij ter njegovo interoperabilnost z drugimi ustreznimi sistemi. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁴⁾.
- (152) Za doseganje ciljev te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za dopolnitev te uredbe v zvezi z merili za identifikacijo zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, postopkovnimi koraki, metodologijami revizije in predlogami za poročanje o revizijah, tehničnimi specifikacijami glede zahtev za dostop ter podrobno metodologijo in postopki za določanje pristojbine za nadzor. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽³⁵⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (153) Ta uredba upošteva temeljne pravice iz Listine in temeljne pravice, ki pomenijo splošna načela prava Unije. To uredbi bi bilo zato treba razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi temeljnimi pravicami, vključno s svobodo izražanja in obveščanja ter s svobodo in pluralnostjo medijev. Pri izvajanju pooblastil iz te uredbe bi morali vsi sodelujoči javni organi v primeru konfliktov v zvezi z zadevnimi temeljnimi pravicami v skladu z načelom sorazmernosti doseči pošteno ravnovesje med zadevnimi pravicami.
- (154) Glede na obseg in učinek družbenih tveganj, ki jih zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki lahko povzročijo, potrebo po prednostnem obravnavanju teh tveganj in zmožnost, da se sprejmejo potrebni ukrepi, je utemeljeno omejiti obdobje, po katerem se ta uredba začne uporabljati za ponudnike navedenih storitev.
- (155) Ker ciljev te uredbe, in sicer prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga ter zagotavljanju varnega, predvidljivega in zaupanja vrednega spletnega okolja, v katerem se ustrezno upoštevajo temeljne pravice iz Listine, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj same ne morejo doseči potrebne harmonizacije in sodelovanja, temveč se zaradi ozemelskega in osebnega področja uporabe lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (156) V skladu s členom 42(1) Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁶⁾ je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 10. februarja 2021 ⁽³⁷⁾ –

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽³⁵⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

⁽³⁷⁾ UL C 149, 27.4.2021, str. 3.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Namen te uredbe je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga posredniških storitev, s tem ko določa harmonizirana pravila za varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje, ki spodbuja inovacije in v katerem so učinkovito zaščitene temeljne pravice iz Listine, vključno z načelom varstva potrošnikov.
2. Ta uredba določa harmonizirana pravila o zagotavljanju posredniških storitev na notranjem trgu. Zlasti določa:
 - (a) okvir za pogojno izjemo od odgovornosti ponudnikov posredniških storitev;
 - (b) pravila o specifičnih obveznostih glede zagotavljanja potrebne skrbnosti, prilagojena nekaterim specifičnim kategorijam ponudnikov posredniških storitev;
 - (c) pravila o izvajanju in izvrševanju te uredbe, vključno glede sodelovanja pristojnih organov in usklajevanja med njimi.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za posredniške storitve, ki se ponujajo prejemnikom storitve, ki imajo svoj sedež ali se nahajajo v Uniji, ne glede na to, kje imajo ponudniki navedenih posredniških storitev svoj sedež.
2. Ta uredba se ne uporablja za storitve, ki niso posredniške storitve, ali za zahteve, določene v zvezi s takimi storitvami, ne glede na to, ali se storitve izvajajo z uporabo posredniških storitev.
3. Ta uredba ne vpliva na uporabo Direktive 2000/31/ES.
4. Ta uredba ne posega v pravila, določena v drugih pravnih aktih Unije, ki urejajo druge vidike zagotavljanja posredniških storitev na notranjem trgu ali natančneje določajo in dopolnjujejo to uredbo, zlasti v:
 - (a) Direktivi 2010/13/EU;
 - (b) pravu Unije o avtorski pravici in sorodnih pravicah;
 - (c) Uredbi (EU) 2021/784;
 - (d) Uredbi (EU) 2019/1148;
 - (e) Uredbi (EU) 2019/1150;
 - (f) pravu Unije o varstvu potrošnikov in varnosti proizvodov, vključno z uredbama (EU) 2017/2394 in (EU) 2019/1020 ter direktivama 2001/95/ES in 2013/11/EU;
 - (g) pravu Unije o varstvu osebnih podatkov, zlasti v Uredbi (EU) 2016/679 in Direktivi 2002/58/ES;

- (h) pravu Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah, zlasti v Uredbi (EU) št. 1215/2012 ali katerem koli pravnem aktu Unije, ki določa pravila o pravu, ki se uporablja za pogodbene in nepogodbene obveznosti;
- (i) pravu Unije na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, zlasti uredbi o evropskem nalogu za predložitev in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih zadevah;
- (j) direktivi o določitvi harmoniziranih pravil o imenovanju pravnih zastopnikov za namene zbiranja dokazov v kazenskih postopkih.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „storitev informacijske družbe“ pomeni „storitev“, kakor je opredeljena v členu 1(1), točka (b), Direktive (EU) 2015/1535;
- (b) „prejemnik storitve“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki uporablja posredniško storitev, zlasti za namene iskanja informacij ali omogočanja dostopa do njih;
- (c) „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki deluje za namene, ki so zunaj okvira njegove trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti;
- (d) „ponujati storitve v Uniji“ pomeni omogočati fizičnim ali pravnim osebam v eni ali več državah članicah, da uporabljajo storitve ponudnika posredniških storitev, ki ima pomembno povezavo z Unijo;
- (e) „pomembna povezava z Unijo“ pomeni povezavo med ponudnikom posredniških storitev z Unijo, do katere pride zato, ker ima ta ponudnik sedež v Uniji, ali na podlagi posebnih dejanskih meril, kot na primer:
 - pomembno število prejemnikov storitve v eni ali več državah članicah glede na število njenih oziroma njihovih prebivalcev; ali
 - ciljno usmerjanje dejavnosti na eno ali več držav članic;
- (f) „trgovec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ne glede na to, ali je v zasebni ali javni lasti, ki deluje, vključno prek katere koli osebe, ki deluje v njenem imenu ali po njenem naročilu, za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno ali poklicno dejavnostjo;
- (g) „posredniška storitev“ pomeni eno od naslednjih storitev informacijske družbe:
 - (i) storitev „izključnega prenosa“, ki vključuje prenos informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju ali zagotavljanje dostopa do komunikacijskega omrežja;
 - (ii) storitev „predpomnjenja“, ki vključuje prenos informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju ter vključuje samodejno, vmesno in začasno shranjevanje teh informacij, katerega edini namen je izboljšati učinkovitost nadaljnega prenosa informacij drugim prejemnikom na njihovo zahtevo;
 - (iii) storitev „gostovanja“, ki vključuje shranjevanje informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve in ki se zagotovijo na njegovo zahtevo;
- (h) „nezakonita vsebina“ pomeni vsako informacijo, ki sama po sebi ali v povezavi z dejavnostjo, vključno s prodajo proizvodov ali zagotavljanjem storitev, ni skladna s pravom Unije ali pravom katere koli države članice, ki je skladno s pravom Unije, ne glede na natančen predmet urejanja ali naravo takega prava;

- (i) „spletna platforma“ pomeni storitev gostovanja, ki na zahtevo prejemnika storitve shranjuje in razširja informacije v javnost, razen če je navedena dejavnost manjša in zgolj dodatna funkcija druge storitve ali manjša funkcionalnost primarne storitve ter je iz objektivnih in tehničnih razlogov ni mogoče uporabljati brez navedene druge storitve, vključitev funkcije ali funkcionalnosti v drugo storitev pa ni namenjena izogibanju uporabi te uredbe;
- (j) „spletni iskalnik“ pomeni posredniško storitev, ki uporabnikom omogoča vnos poizvedb za izvedbo iskanja po načeloma vseh spletnih mestih ali vseh spletnih mestih v določenem jeziku, na podlagi poizvedbe na katero koli temo v obliki ključne besede, glasovne zahteve, fraze ali drugega vnosa, in poda rezultate v katerem koli formatu, v katerem je možno najti informacije, povezane z zahtevano vsebino;
- (k) „razširjanje v javnost“ pomeni dajanje informacij na voljo potencialno neomejenemu številu tretjih oseb na zahtevo prejemnika storitve, ki je take informacije zagotovil;
- (l) „pogodba, sklenjena na daljavo“, pomeni „pogodbo, sklenjeno na daljavo“, kakor je opredeljena v členu 2, točka 7, Direktive 2011/83/EU;
- (m) „spletni vmesnik“ pomeni vsako programsko opremo, vključno s spletnim mestom ali njegovim delom, in aplikacije, vključno z mobilnimi aplikacijami;
- (n) „koordinator digitalnih storitev v državi sedeža“ pomeni koordinatorja digitalnih storitev države članice, v kateri ima ponudnik posredniških storitev glavni sedež ali v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik;
- (o) „koordinator digitalnih storitev v namembni državi“ pomeni koordinatorja digitalnih storitev države članice, v kateri se posredniška storitev zagotavlja;
- (p) „aktivni prejemnik spletne platforme“ pomeni prejemnika storitve, ki uporablja spletno platformo tako, da od nje zahteva, da gosti informacijo, ali pa je izpostavljen informaciji, ki jo gosti spletna platforma in se razširja prek njenega spletnega vmesnika;
- (q) „aktivni prejemnik spletnega iskalnika“ pomeni prejemnika storitve, ki je predložil poizvedbo spletnemu iskalniku in bil izpostavljen informaciji, ki je indeksirana in prikazana na njegovem spletnem vmesniku;
- (r) „oglas“ pomeni informacijo, namenjeno spodbujanju sporočila pravne ali fizične osebe, ne glede na to, ali gre za tržne ali netržne namene, ki jih spletna platforma predstavlja na svojem spletnem vmesniku v zameno za plačilo, ki je namenjeno posebej spodbujanju navedene informacije;
- (s) „priporočilni sistem“ pomeni v celoti ali delno avtomatiziran sistem, ki ga spletna platforma uporablja, da lahko v svojem spletnem vmesniku prejemnikom storitve predlaga specifične informacije ali jih prednostno razvršča, vključno na podlagi iskanja, ki ga izvede prejemnik storitve, ali da na drug način opredeli vrstni red ali pomembnost prikazanih informacij;
- (t) „moderiranje vsebine“ pomeni avtomatizirane ali neavtomatizirane dejavnosti, ki jih izvajajo ponudniki posredniških storitev, katerih cilj je zlasti zaznavati, prepoznavati in obravnavati nezakonito vsebino ali informacije, ki jih zagotavljajo prejemniki storitev in ki niso skladne z njihovimi pogoji poslovanja, vključno s sprejetimi ukrepi, ki vplivajo na razpoložljivost, vidnost in dostopnost navedene nezakonite vsebine ali navedenih informacij, kot so razvrstitev na nižje mesto, demonetizacija, onemogočanje dostopa do ali odstranitev takih informacij, ali ki vplivajo na zmožnost prejemnikov storitve, da zagotavljajo navedene informacije, na primer z ukinitvijo ali začasnim onemogočanjem prejemnikovega računa;
- (u) „pogoji poslovanja“ pomeni vse klavzule ne glede na njihovo ime ali obliko, ki urejajo pogodbeno razmerje med ponudnikom posredniških storitev in prejemnikom storitve;

- (v) „invalidi“ pomeni „invalidi“, kakor so opredeljeni v členu 3, točka 1, Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁸⁾;
- (w) „komercialno sporočilo“ pomeni „komercialno sporočilo“, kakor je opredeljeno v členu 2, točka (f), Direktive 2000/31/ES;
- (x) „promet“ pomeni prihodek, ki ga podjetje ustvari, v smislu člena 5(1) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽³⁹⁾.

POGLAVJE II

ODGOVORNOST PONUDNIKOV POSREDNIŠKIH STORITEV

Člen 4

„Izključni prenos“

1. Kadar se zagotavlja storitev informacijske družbe, ki vključuje prenos informacij, ki jih zagotavlja prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju ali zagotavljanje dostopa do komunikacijskega omrežja, ponudnik storitve ni odgovoren za prenesene informacije ali informacije, do katerih se dostopa, pod pogojem da ponudnik:

- (a) ne sproži prenosa;
- (b) ne izbere prejemnika prenosa in
- (c) ne izbira ali spreminja informacij, ki so vsebovane v prenosu.

2. Prenos in zagotovitev dostopa iz odstavka 1 vključujeta samodejno, vmesno in začasno shranjevanje prenesenih informacij, če je to namenjeno zgolj izvajanju prenosa v komunikacijskem omrežju in če se informacije ne shranijo za daljše obdobje, kot je upravičeno potrebno za prenos.

3. Ta člen ne posega v možnost, da pravosodni ali upravni organ v skladu s pravnim sistemom države članice od ponudnika storitve zahteva ustavitev ali preprečitev kršitve.

Člen 5

„Predpomnjenje“

1. Kadar se zagotavlja storitev informacijske družbe, ki vključuje prenos informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju, ponudnik storitve ni odgovoren za samodejno, vmesno in začasno shranjevanje navedenih informacij, ki je namenjeno zgolj učinkovitejšemu ali varnejšemu nadaljnjemu prenosu informacij drugim prejemnikom storitve na njihovo zahtevo, pod pogojem da ponudnik:

- (a) ne spreminja informacij;
- (b) izpolnjuje pogoje za dostop do informacij;
- (c) upošteva pravila o posodabljanju informacij, določena na način, ki je splošno priznan in uporabljen v industriji;

⁽³⁸⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

⁽³⁹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

- (d) za pridobivanje podatkov o rabi informacij ne posega v zakonito uporabo splošno priznane in v industriji uporabljene tehnologije ter
 - (e) hitro ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do informacij, ki jih je shranil, takoj ko je dejansko obveščen, da so bile informacije na začetnem izhodnem mestu prenosa odstranjene iz omrežja ali da je bil dostop do njih onemogočen ali da je pravosodni ali upravni organ odredil tako odstranitev ali onemogočanje.
2. Ta člen ne posega v možnost, da pravosodni ali upravni organ v skladu s pravnim sistemom države članice od ponudnika storitve zahteva ustavitev ali preprečitev kršitve.

Člen 6

Gostovanje

1. Kadar se zagotavlja storitev informacijske družbe, ki vključuje shranjevanje informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, ponudnik storitve ni odgovoren za informacije, shranjene na zahtevo prejemnika storitve, pod pogojem da ponudnik:
- (a) dejansko ne ve za nezakonito dejavnost ali nezakonito vsebino in mu v zvezi z odškodninskimi zahtevki niso znana dejstva ali okoliščine, iz katerih je očitno, da gre za nezakonito dejavnost ali nezakonito vsebino, ali
 - (b) takoj ko za to izve hitro ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do nezakonite vsebine.
2. Odstavek 1 se ne uporablja, kadar prejemnik storitve ukrepa na podlagi pooblastila ali pod nadzorom ponudnika.
3. Odstavek 1 se ne uporablja v zvezi z odgovornostjo spletnih platform na podlagi prava o varstvu potrošnikov, kadar te potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, kadar taka spletna platforma prikazuje posamezno informacijo ali drugače omogoča izvedbo posameznega posla tako, da bi povprečen potrošnik lahko menil, da informacijo, ali proizvod oziroma storitev, ki je predmet posla, zagotavlja bodisi sama spletna platforma bodisi prejemnik storitve, ki deluje na podlagi njenega pooblastila ali pod njenim nadzorom.
4. Ta člen ne posega v možnost, da pravosodni ali upravni organ v skladu s pravnim sistemom države članice od ponudnika storitve zahteva ustavitev ali preprečitev kršitve.

Člen 7

Prostovoljne preiskave na lastno pobudo in zagotavljanje pravne skladnosti

Ne šteje se, da ponudniki posredniških storitev niso upravičeni do izjem od odgovornosti iz členov 4, 5 in 6 zgolj zato, ker v dobri veri in skrbno opravljajo prostovoljne preiskave na lastno pobudo ali sprejmejo druge ukrepe, katerih namen je zaznavanje, prepoznavanje in odstranitev ali onemogočanje dostopa do nezakonite vsebine, ali ker izvajajo potrebne ukrepe za zagotavljanje skladnosti z zahtevami prava Unije in nacionalnega prava v skladu s pravom Unije, vključno z zahtevami iz te uredbe.

Člen 8

Brez splošnih obveznosti spremljanja ali obveznosti aktivnega iskanja dejstev

Za ponudnike posredniških storitev se ne nalaga splošna obveznost spremljanja informacij, ki jih ti prenašajo ali shranjujejo, niti obveznost aktivnega iskanja dejstev ali okoliščin, ki kažejo na nezakonito dejavnost.

Člen 9

Odločbe o ukrepanju zoper nezakonito vsebino

1. Ob prejetju odločbe, da morajo ukrepati zoper eno ali več specifičnih nezakonitih vsebin, ki jo izdajo ustrezni nacionalni pravosodni ali upravni organi na podlagi veljavnega prava Unije ali nacionalnega prava v skladu s pravom Unije, ponudniki posredniških storitev brez nepotrebnega odlašanja obvestijo organ, ki je odločbo izdal, ali kateri koli drugi organ, naveden v odločbi, o vseh učinkih odločbe ter navedejo, ali in kdaj je odločba začela učinkovati.
2. Države članice zagotovijo, da ko se odločba iz odstavka 1 posreduje ponudniku, izpolnjuje vsaj naslednje pogoje:
 - (a) navedena odločba vsebuje naslednje elemente:
 - (i) sklic na pravno podlago odločbe iz prava Unije ali nacionalnega prava;
 - (ii) obrazložitev, zakaj je informacija nezakonita vsebina, s sklicevanjem na eno ali več specifičnih določb prava Unije ali nacionalnega prava v skladu s pravom Unije;
 - (iii) informacije, ki identificirajo organ izdajatelja;
 - (iv) jasne informacije, ki ponudniku posredniških storitev omogočajo prepoznavanje in lociranje zadevne nezakonite vsebine, kot na primer enega ali več natančnih URL in po potrebi dodatne informacije;
 - (v) informacije o mehanizmih pravnih sredstev, ki so na voljo ponudniku posredniških storitev in prejemniku storitve, ki je zagotovil vsebino;
 - (vi) kadar je to ustrezno, informacije o tem, kateri organ mora prejeti informacije o učinkovanju odločb;
 - (b) ozemeljsko področje uporabe navedene odločbe na podlagi veljavnih pravil prava Unije ali nacionalnega prava, vključno z Listino, in, kadar je ustrezno, splošnih pravil mednarodnega prava je omejeno na to, kar je nujno potrebno za doseganje njenega cilja;
 - (c) navedena odločba se posreduje v enem od jezikov, ki jih ponudnik posredniških storitev navede v skladu s členom 11(3), ali v drugem uradnem jeziku držav članic, o katerem se dogovorita organ, ki je odločbo izdal, in navedeni ponudnik, ter se pošlje elektronski kontaktni točki, ki jo določi navedeni ponudnik, v skladu s členom 11; kadar odločba ni sestavljena v jeziku, ki ga navede ponudnik posredniških storitev, ali v drugem dvostransko dogovorjenem jeziku, se lahko posreduje v jeziku organa, ki je odločbo izdal, če mu je priložen prevod vsaj elementov iz točk (a) in (b) tega odstavka v tak naveden ali dvostransko dogovorjen jezik.
3. Organ, ki izda odločbo, ali po potrebi organ, naveden v odločbi, jo posreduje skupaj z vsemi informacijami, ki jih je prejel od ponudnika posredniških storitev, glede učinkovanja te odločbe koordinatorju digitalnih storitev iz države članice organa izdajatelja.
4. Po prejemu odločbe pravosodnega ali upravnega organa koordinator digitalnih storitev iz zadevne države članice brez nepotrebnega odlašanja posreduje kopijo odločbe iz odstavka 1 tega člena vsem drugim koordinatorjem digitalnih storitev prek sistema, vzpostavljenega v skladu s členom 85.
5. Najpozneje ob začetku učinkovanja odločbe ali po potrebi ob času, ki ga organ izdajatelj določi v svoji odločbi, ponudniki posredniških storitev zadevnega prejemnika storitve obvestijo o prejeti odločbi in njenem učinkovanju. Take informacije, ki se zagotovijo prejemniku storitve, vključujejo obrazložitev, možnosti obstoječih pravnih sredstev in opis ozemeljskega področja uporabe odločbe v skladu z odstavkom 2.

6. Pogoji in zahteve iz tega člena ne posegajo v nacionalno civilno in kazensko procesno pravo.

Člen 10

Odločbe o zagotavljanju informacij

1. Ob prejemu odločbe, da morajo zagotoviti specifične informacije o enem ali več posameznih prejemnikih storitve, ki jo izdajo ustrezni nacionalni pravosodni ali upravni organi na podlagi veljavnega prava Unije ali nacionalnega prava v skladu s pravom Unije, ponudniki posredniških storitev brez nepotrebne oblašanja obvestijo organ, ki je odločbo izdal, ali kateri koli drug organ, naveden v odločbi, o prejemu odločbe in učinkovanju odločbe ter navedejo, ali in kdaj je odločba začela učinkovati.

2. Države članice zagotovijo, da ko se odločba iz odstavka 1 posreduje ponudniku, izpolnjuje vsaj naslednje pogoje:

(a) navedena odločba vsebuje naslednje elemente:

(i) sklic na pravno podlago odločbe iz prava Unije ali nacionalnega prava;

(ii) informacije, ki identificirajo organ izdajatelja;

(iii) jasne informacije, ki ponudniku posredniških storitev omogočajo identifikacijo določenega prejemnika ali prejemnikov, o katerih se zahtevajo informacije, kot so eno ali več imen računov ali edinstvenih identifikatorjev;

(iv) obrazložitev ciljev, za katere se informacije zahtevajo, ter zakaj je predložitev informacij potrebna in sorazmerna, da se ugotovi, ali prejemniki posredniških storitev zagotavljajo skladnost z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom v skladu s pravom Unije, razen če take izjave ni mogoče predložiti iz razlogov, ki se nanašajo na preprečevanje, preiskavo, zaznavanje in pregon kaznivih dejanj;

(v) informacije o mehanizmih pravnih sredstev, ki so na voljo zadevnemu ponudniku in prejemniku storitve;

(vi) po potrebi informacije o tem, kateri organ mora prejeti informacije o učinkovanju odločb;

(b) navedena odločba od ponudnika zahteva le, naj zagotovi informacije, ki jih je že zbral za namene zagotavljanja storitve in ki so pod njegovim nadzorom;

(c) navedena odločba se posreduje v enem od jezikov, ki jih ponudnik posredniških storitev navede na podlagi člena 11(3), ali v drugem uradnem jeziku držav članic, o katerem se dogovorita organ, ki je odločbo izdal, in ponudnik, ter se pošlje elektronski kontaktni točki, ki jo določi navedeni ponudnik, v skladu s členom 11; kadar odločba ni sestavljena v jeziku, ki ga navede ponudnik posredniških storitev, ali v drugem dvostransko dogovorjenem jeziku, se lahko posreduje v jeziku organa, ki je odločbo izdal, če mu je priložen prevod vsaj elementov iz točk (a) in (b) tega odstavka v tak naveden ali dvostransko dogovorjen jezik.

3. Organ, ki izda odločbo, ali po potrebi organ, naveden v odločbi, jo posreduje skupaj z vsemi informacijami, ki jih je prejel od ponudnika posredniških storitev, glede učinkovanja te odločbe koordinatorju digitalnih storitev iz države članice organa izdajatelja.

4. Po prejemu odločbe pravosodnega ali upravnega organa koordinator digitalnih storitev zadevne države članice brez nepotrebne oblašanja posreduje kopijo odločbe iz odstavka 1 tega člena vsem drugim koordinatorjem digitalnih storitev prek sistema, vzpostavljenega v skladu s členom 85.

5. Najpozneje ob začetku učinkovanja odločbe ali, kadar je ustrezno, ob času, ki ga organ izdajatelj določi v svoji odločbi, ponudniki posredniških storitev zadevnega prejemnika storitve obvestijo o prejeti odločbi in njenem učinkovanju. Take informacije, ki se zagotovijo prejemniku storitve, vključujejo obrazložitev in možnosti obstoječih pravnih sredstev v skladu z odstavkom 2.
6. Pogoji in zahteve iz tega člena ne posegajo v nacionalno civilno in kazensko procesno pravo.

POGLAVJE III

OBVEZNOSTI GLEDE POTREBNE SKRBNOSTI ZA PREGLEDNO IN VARNO SPLETNO OKOLJE

ODDELEK 1

Določbe, ki se uporabljajo za vse ponudnike posredniških storitev

Člen 11

Kontaktne točke za organe držav članic, Komisijo in Odbor

1. Ponudniki posredniških storitev določijo enotno kontaktno točko, da se jim omogoči neposredno komuniciranje prek elektronskih sredstev z organi držav članic, Komisijo in Odborom iz člena 61 za uporabo te uredbe.
2. Ponudniki posredniških storitev javno objavijo informacije, potrebne za preprosto identifikacijo enotnih kontaktnih točk in komunikacijo z njimi. Te informacije so preprosto dostopne in se posodobljajo.
3. Ponudniki posredniških storitev med informacijami iz odstavka 2 navedejo uradni jezik ali jezike držav članic, ki se lahko poleg jezika, ki ga razume največje možno število državljanov Unije, uporabijo za komunikacijo z njihovimi kontaktnimi točkami, ter pri tem vključijo vsaj en uradni jezik države članice, v kateri ima ponudnik posredniških storitev glavni sedež ali v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik.

Člen 12

Kontaktne točke za prejemnike storitve

1. Ponudniki posredniških storitev določijo enotno kontaktno točko, da se prejemnikom storitve omogoča neposredno in hitro komunikacijo z njimi prek elektronskih sredstev in na uporabniku prijazen način, tudi tako, da prejemnikom storitve omogoči, da izberejo komunikacijska sredstva, ki ne temeljijo zgolj na avtomatiziranih orodjih.
2. Poleg obveznosti iz Direktive 2000/31/ES ponudniki posredniških storitev javno objavijo informacije, ki jih prejemniki storitve potrebujejo za preprosto identifikacijo svojih enotnih kontaktnih točk in komunikacijo z njimi. Te informacije so preprosto dostopne in se posodobljajo.

Člen 13

Pravni zastopniki

1. Ponudniki posredniških storitev, ki nimajo sedeža v Uniji, vendar v Uniji ponujajo storitve, pisno določijo pravno ali fizično osebo, ki deluje kot njihov pravni zastopnik v eni od držav članic, v katerih ponudnik ponuja storitve.

2. Ponudniki posredniških storitev svoje pravne zastopnike pooblastijo za namen, da lahko poleg ali namesto njih komunicirajo s pristojnimi organi držav članic, Komisijo in Odborom v zvezi z vsemi vprašanji, potrebnimi za prejemanje sklepov, izdanih v zvezi s to uredbo, skladnost z njimi in njihovo izvrševanje. Ponudniki posredniških storitev svojim pravnim zastopnikom zagotovijo potrebna pooblastila in zadostne vire za zagotovitev njihovega učinkovitega in pravočasnega sodelovanja s pristojnimi organi držav članic, Komisijo in Odborom ter za izpolnjevanje takih sklepov.
3. Določeni pravni zastopnik je lahko odgovoren za neizpolnjevanje obveznosti na podlagi te uredbe, brez poseganja v odgovornost in sodne postopke, ki se lahko uvedejo zoper ponudnika posredniških storitev.
4. Ponudniki posredniških storitev koordinatorju digitalnih storitev v državi članici, v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik, sporočijo ime, poštni naslov, elektronski naslov in telefonsko številko navedenega pravnega zastopnika. Poleg tega zagotovijo, da so navedene informacije na voljo javnosti, preprosto dostopne, točne in posodobljene.
5. Določitev pravnega zastopnika v Uniji na podlagi odstavka 1 ne pomeni ustanovitve sedeža v Uniji.

Člen 14

Pogoji poslovanja

1. Ponudniki posredniških storitev v svojih pogojih poslovanja vključijo informacije o vseh omejitvah, ki jih uvedejo glede uporabe svoje storitve v zvezi z informacijami, ki jih zagotovijo prejemniki storitve. Navedene informacije vključujejo informacije o vseh politikah, postopkih, ukrepih in orodjih, uporabljenih za moderiranje vsebin, vključno z algoritemskim odločanjem in človeškim pregledom, ter o poslovniku notranjega sistema za obravnavo pritožb. Predstavljene so v jasnem, preprostem, razumljivem, uporabniku prijaznem in nedvoumnem jeziku ter so javno objavljeni v preprosto dostopni in strojno berljivi obliki.
2. Ponudniki posredniških storitev obvestijo prejemnike storitve o vseh pomembnih spremembah pogojev poslovanja.
3. Kadar je posredniška storitev namenjena predvsem mladoletnikom ali jo ti pretežno uporabljajo, ponudnik te posredniške storitve pojasni pogoje in vse omejitve uporabe storitve na način, ki ga mladoletniki razumejo.
4. Ponudniki posredniških storitev pri uporabi in izvrševanju omejitev iz odstavka 1 ravnavo skrbno, objektivno in sorazmerno, pri čemer ustrezno upoštevajo pravice in zakonite interese vseh udeleženi strani, vključno s temeljnimi pravicami prejemnikov storitve, kot so svoboda izražanja, svoboda in pluralnost medijev ter druge temeljne pravice in svoboščine, kot so določene v Listini.
5. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov zagotovijo prejemnikom storitev jedrat, preprosto dostopen in strojno berljiv povzetek pogojev poslovanja v jasnem in nedvoumnem jeziku, vključno z razpoložljivimi pravnimi sredstvi in njihovimi mehanizmi.
6. Zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki v smislu člena 33, svoje pogoje poslovanja objavijo v uradnih jezikih vseh držav članic, v katerih ponujajo svoje storitve.

Člen 15

Obveznosti poročanja o preglednosti za ponudnike posredniških storitev

1. Ponudniki posredniških storitev vsaj enkrat letno javno objavijo v strojno berljivi obliki in na preprosto dostopen način jasna, preprosto razumljiva poročila o vsem moderiranju vsebin, ki so ga izvajali v zadevnem obdobju. Ta poročila po potrebi vsebujejo zlasti naslednje informacije:

- (a) za ponudnike posredniških storitev o številu prejetih odločb organov držav članic, vključno z odločbami, izdanimi v skladu s členoma 9 in 10, razvrščenih glede na vrsto zadevne nezakonite vsebine, državi članici, ki odločbo izda, in o srednjem času, ki je potreben za obveščanje organa, ki je odločbo izdal, ali katerega koli drugega organa, določenega v odločbi, o prejemu in za učinkovanje odločbe;
- (b) za ponudnike storitev gostovanja o številu prijav, predloženih v skladu s členom 16 in razvrščenih glede na vrsto zadevne domnevne nezakonite vsebine, številu prijav, ki so jih predložili zaupanja vredni prijavitelji, vseh ukrepov, sprejetih na podlagi prijav, pri čemer se upošteva, ali je bil ukrep sprejet na podlagi prava ali pogojev poslovanja ponudnika, številu prijav, obdelanih z uporabo avtomatiziranih sredstev, ter o srednjem času, potrebnem za sprejetje ukrepov;
- (c) za ponudnike posredniških storitev o smiselni in razumljivi informacijah o moderiranju vsebin na lastno pobudo ponudnikov, vključno z uporabo avtomatiziranih orodij, o ukrepih, sprejetih za zagotavljanje usposabljanja in pomoči osebam, odgovornim za moderiranje vsebin, številu in vrsti sprejetih ukrepov, ki vplivajo na razpoložljivost, prepoznavnost in dostopnost informacij, ki jih zagotavljajo prejemniki storitve, ter o zmožnosti prejemnikov, da zagotavljajo informacije prek storitve, ter o druge povezanih omejitvah storitve; sporočene informacije se razvrstijo glede na vrsto nezakonite vsebine ali kršitve pogojev poslovanja ponudnika storitve, metodo odkrivanja in vrsto uporabljene omejitve;
- (d) za ponudnike posredniških storitev o številu pritožb, prejetih prek notranjih sistemov za obravnavo pritožb v skladu s pogoji poslovanja ponudnika, in, za ponudnike spletnih platform, v skladu s členom 20, o podlagi za navedene pritožbe, odločitvah, sprejetih v zvezi z navedenimi pritožbami, srednjem času, potrebnem za sprejetje navedenih odločitev, in številu primerov, ko so bile te odločitve razveljavljene;
- (e) vsaki uporabi avtomatiziranih sredstev za moderiranje vsebin, vključno s kvalitativnim opisom, navedbo natančnih namenov, kazalniki točnosti in možno stopnjo napak avtomatiziranih sredstev, uporabljenih pri izpolnjevanju teh namenov, in vseh uporabljenih zaščitnih ukrepov.

2. Odstavek 1 tega člena se ne uporablja za ponudnike posredniških storitev, ki se štejejo za mikro ali mala podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES in ki niso zelo velike spletne platforme v smislu člena 33 te uredbe.

3. Komisija lahko sprejme izvedbene akte za določitev predlog v zvezi z obliko, vsebino in drugimi podrobnostmi poročil na podlagi odstavka 1 tega člena, vključno z usklajenimi obdobji poročanja. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 88.

ODDELEK 2

Dodatne določbe, ki se uporabljajo za ponudnike storitev gostovanja, vključno s spletnimi platformami

Člen 16

Mehanizmi prijave in ukrepanja

1. Ponudniki storitev gostovanja vzpostavijo mehanizme, s katerimi omogočijo, da jih lahko vsak posameznik ali subjekt obvesti, da njihova storitev vključuje posamezne informacije, za katere posameznik ali subjekt meni, da pomenijo nezakonito vsebino. Ti mehanizmi so zlahka dostopni, uporabniku prijazni in omogočajo izključno elektronsko predložitev prijav.

2. Mehanizmi iz odstavka 1 olajšujejo predložitev dovolj natančnih in ustrezno utemeljenih prijav. V ta namen ponudniki storitev gostovanja sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo in olajšajo predložitev prijav, ki vsebujejo vse naslednje elemente:

- (a) ustrezno utemeljeno pojasnilo razlogov, zakaj posameznik ali subjekt domneva, da je zadevna informacija nezakonita vsebina;
- (b) jasno navedbo točne elektronske lokacije navedene informacije, kot je točen URL ali URL-ji, in po potrebi dodatne informacije, na podlagi katerih je mogoče prepoznati nezakonito vsebino, odvisno od vrste vsebine in konkretne storitve gostovanja;
- (c) ime in elektronski naslov posameznika ali subjekta, ki je predložil prijavo, razen v primeru informacij, za katere se šteje, da vključujejo eno od kaznivih dejanj iz členov 3 do 7 Direktive 2011/93/EU;
- (d) izjavo, ki potrjuje, da je posameznik ali subjekt, ki je predložil prijavo, v dobri veri prepričan, da so informacije in navedbe v prijavi točne in popolne.

3. Šteje se, da na podlagi prijav iz tega člena, nastane dejansko znanje o zadevni specifični informaciji za namene člena 6, kadar skrbnemu ponudniku storitev gostovanja omogočajo, da brez podrobnega pravnega pregleda prepozna nezakonitost zadevne dejavnosti ali informacije.

4. Kadar prijava vsebuje elektronske kontaktne podatke posameznika ali subjekta, ki jo je predložil, ponudnik storitev gostovanja temu posamezniku ali subjektu brez nepotrebnega odlašanja pošlje potrdilo o prejemu prijave.

5. Ponudnik tega posameznika ali subjekt brez nepotrebnega odlašanja tudi obvesti o svoji odločitvi v zvezi z informacijo, na katero se nanaša prijava, in sporoči informacije o možnih pravnih sredstvih v zvezi s to odločitvijo.

6. Ponudniki storitev gostovanja pravočasno, skrbno, nepristransko in objektivno obravnavajo vsako prijavo, ki jo prejmejo na podlagi mehanizmov iz odstavka 1, ter sprejmejo odločitve v zvezi z informacijami, na katere se prijave nanašajo. Kadar za navedeno obdelavo ali odločanje uporabljajo avtomatizirana sredstva, informacije o tem vključijo v obvestilu iz odstavka 5.

Člen 17

Obrazložitev

1. Ponudniki storitev gostovanja vsem prizadetim prejemnikom storitve predložijo jasno in specifično obrazložitev za katero koli od naslednjih omejitev, uvedenih zato, ker so informacije, ki jih je zagotovil prejemnik storitve, nezakonita vsebina ali so nezdržljive z njihovimi pogoji poslovanja:

- (a) katere koli omejitve vidnosti posameznih informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, vključno z odstranitvijo vsebine, z onemogočitvijo dostopa do nje ali razvrstitvijo vsebine na nižje mesto;
- (b) začasna prekinitvev, ustavitvev ali druga omejitev denarnih plačil;
- (c) začasna prekinitvev ali prenehanje zagotavljanja celotne storitve ali njenega dela;
- (d) začasna onemogočitev ali ukinitvev računa prejemnika storitve.

2. Odstavek 1 se uporablja le, kadar ponudnik razpolaga z ustreznimi elektronskimi kontaktnimi podatki. Uporabi se najpozneje od datuma uvedbe omejitve ne glede na to, zakaj ali kako je bila uvedena.

Odstavek 1 se ne uporablja, kadar so informacije zavajajoče obsežne komercialne vsebine.

3. Obrazložitev iz odstavka 1 vsebuje vsaj naslednje informacije:
- (a) informacijo o tem, ali odločitev vključuje odstranitev informacije, onemogočitev dostopa do nje, razvrstitev na nižje mesto ali omejitev vidljivosti informacije ali začasno onemogočitev ali ukinitve denarnih plačil za to informacijo ali uvaja druge ukrepe iz odstavka 1 v zvezi z informacijo, po potrebi pa tudi ozemeljsko področje uporabe odločitve in njeno trajanje;
 - (b) dejstva in okoliščine, upoštevane ob sprejetju odločitve, po potrebi vključno z informacijo o tem, ali je bila odločitev sprejeta na podlagi prijave, predložene v skladu s členom 16, ali na podlagi prostovoljnih samoiniciativnih preiskav in, kadar je nujno potrebno, identitete prijavitelja;
 - (c) po potrebi informacije o uporabi avtomatiziranih sredstev pri sprejemanju odločitve, vključno z informacijo o tem, ali je bila odločitev sprejeta v zvezi z vsebino, zaznano ali prepoznano z uporabo avtomatiziranih sredstev;
 - (d) kadar se odločitev nanaša na domnevno nezakonito vsebino, sklic na uporabljeno pravno podlago in pojasnilo, zakaj se informacija glede na navedeno podlago šteje za nezakonito vsebino;
 - (e) kadar odločitev temelji na domnevni nezdružljivosti informacije s pogoji poslovanja ponudnika storitev gostovanja, sklic na uporabljeno pogodbeno podlago in pojasnilo, zakaj se informacija šteje za nezdružljivo z navedeno podlago;
 - (f) jasne in uporabniku prijazne informacije o možnih pravnih sredstvih, ki so na voljo prejemniku storitve v zvezi z odločitvijo, zlasti prek notranjega mehanizma za obravnavo pritožb, izvensodnega reševanja sporov in sodnega varstva, kadar je to potrebno.
4. Informacije, ki jih ponudniki storitev gostovanja zagotovijo v skladu s tem členom, so jasne in preprosto razumljive ter kar najbolj točne in specifične glede na zadevne okoliščine. Informacije zadevnemu prejemniku storitev zlasti zagotavljajo razumno možnost učinkovite uporabe možnih pravnih sredstev iz odstavka 3, točka (f).
5. Ta člen se ne uporablja za morebitne odločbe iz člena 9.

Člen 18

Obveščanje o sumih kaznivih dejanj

1. Kadar ponudnik storitev gostovanja izve za kakršne koli informacije, ki vzbudijo sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, ki vključuje ogrožanje življenja ali varnosti ene ali več oseb, ali da se tako kaznivo dejanje izvaja ali je verjetno, da bo storjeno, o svojem sumu takoj obvesti organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ali pravosodne organe zadevne države članice ali držav članic ter predloži vse ustrezne informacije, ki jih ima na voljo.
2. Kadar ponudnik storitev gostovanja ne more z zadostno gotovostjo identificirati zadevne države članice, obvesti organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj države članice, v kateri ima sedež ali v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik, ali Europol ali oboje.

Za namene tega člena zadevna država članica pomeni državo članico, v kateri naj bi bilo kaznivo dejanje storjeno ali se izvaja ali je verjetno, da bo storjeno, ali državo članico, v kateri domnevni storilec kaznivega dejanja prebiva ali se nahaja, ali državo članico, v kateri prebiva ali se nahaja žrtev domnevnega kaznivega dejanja.

ODDELEK 3

Dodatne določbe, ki se uporabljajo za ponudnike spletnih platform

Člen 19

Izključitev mikro in malih podjetij

1. Ta oddelek, z izjemo člena 24(3), se ne uporablja za ponudnike spletnih platform, ki se štejejo za mikro ali mala podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES.

Ta oddelek, z izjemo člena 24(3), se ne uporablja za ponudnike spletnih platform, ki so v preteklosti izpolnjevali pogoje za status mikro ali malega podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES, in sicer 12 mesecev po tem, ko so izgubili ta status na podlagi člena 4(2) navedenega priporočila, razen če so zelo velike spletne platforme v skladu s členom 33.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena se ta oddelek uporablja za ponudnike spletnih platform, ki so bile določene kot zelo velike spletne platforme v skladu s členom 33, ne glede na to, ali se štejejo za mikro ali mala podjetja.

Člen 20

Notranji sistem za obravnavo pritožb

1. Ponudniki spletnih platform prejemnikom storitve, vključno s posamezniki ali subjekti, ki so predložili prijavo, za obdobje vsaj šestih mesecev po odločitvi iz tega odstavka omogočajo dostop do učinkovitega notranjega sistema za obravnavo pritožb, ki jim omogoča, da vložijo elektronske in brezplačne pritožbe zoper odločitve, ki jo je ponudnik spletne platforme sprejel po prejemu prijave, ali zoper naslednje odločitve, ki jih sprejme ponudnik spletne platforme z obrazložitvijo, da se informacije, ki so jih zagotovili prejemniki, štejejo za nezakonito vsebino ali so nezdržljive z njegovimi pogoji poslovanja:

- (a) odločitve, ali naj se odstranijo informacije ali onemogoči dostop do njih ali se omeji njihova vidnost, ali ne;
- (b) odločitve, ali naj se začasno prekine ali preneha zagotavljanje celotne storitve ali njenega dela prejemnikom ali ne;
- (c) odločitve, ali naj se začasno onemogoči ali ukine račun prejemnikov ali ne;
- (d) odločitve, ali naj se začasno onemogoči, ustavi ali drugače omeji možnost monetizacije informacij, ki jo zagotovijo prejemniki, ali ne.

2. Obdobje najmanj šestih mesecev iz odstavka 1 tega člena se začne na dan, ko je prejemnik storitve obveščen o odločitvi v skladu s členom 16(5) ali členom 17.

3. Ponudniki spletnih platform zagotovijo, da so njihovi notranji sistemi za obravnavo pritožb zlahka dostopni, uporabniku prijazni ter omogočajo in olajšujejo predložitev dovolj natančnih in ustrezno utemeljenih pritožb.

4. Ponudniki spletnih platform pravočasno, nediskriminatorno, skrbno in nepristransko obravnavajo pritožbe, predložene prek notranjega sistema za obravnavo pritožb. Kadar pritožba vsebuje zadostne razloge, da ponudnik spletne platforme meni, da njegova odločitev, da ne bo ukrepal v zvezi s prijavo, ni utemeljena ali da informacije, na katere se nanaša pritožba, niso nezakonite in nezdržljive s pogoji poslovanja spletne platforme, ali vsebuje informacije, ki kažejo, da ravnanje pritožnika ne upravičuje sprejetega ukrepa, ponudnik spletne platforme brez nepotrebnega odlašanja razveljavi svojo odločitev iz odstavka 1.

5. Ponudniki spletnih platform pritožnike brez nepotrebne oblašanja obvestijo o svoji utemeljeni odločitvi v zvezi z informacijami, na katere se nanaša pritožba, ter možnosti izvensodnega reševanja sporov iz člena 21 in o drugih razpoložljivih pravnih sredstvih.

6. Ponudniki spletnih platform zagotovijo, da se odločitve iz odstavka 5 sprejmejo pod nadzorom ustrezno usposobljenega oseba in ne izključno na podlagi avtomatiziranih sredstev.

Člen 21

Izvensodno reševanje sporov

1. Prejemniki storitve, vključno s posamezniki ali subjekti, ki so predložili prijave, na katere so naslovljene odločitve iz člena 20(1), lahko izberejo kateri koli organ za izvensodno reševanje sporov, ki je bil v skladu z odstavkom 3 tega člena certificiran za reševanje sporov v zvezi z navedenimi odločitvami, vključno s pritožbami, ki niso bile rešene z uporabo notranjega sistema za obravnavo pritožb iz navedenega člena.

Ponudniki spletnih platform zagotovijo, da so informacije o možnosti prejemnikov storitve za dostop do izvensodnega reševanja sporov iz prvega pododstavka na jasn in uporabniku prijazen način preprosto dostopne na njihovem spletnem vmesniku.

Prvi pododstavek ne posega v pravico zadevnega prejemnika storitve, da kadar koli začne postopke za izpodbijanje teh odločitev ponudnikov spletnih platform pred sodiščem v skladu z veljavnim pravom.

2. Obe strani v dobri veri sodelujeta z izbranim potrjenim organom za izvensodno reševanje sporov, da bi rešili spor.

Ponudniki spletnih platform lahko zavrnejo sodelovanje s takim organom za izvensodno reševanje sporov, če je bil spor v zvezi z istimi informacijami in istimi razlogi za domnevno nezakonitost ali nezdružljivost vsebine že rešen.

Certificirani organ za izvensodno reševanje sporov ni pristojen, da stranem naloži zavezujočo rešitev spora.

3. Koordinator digitalnih storitev države članice, v kateri ima organ za izvensodno reševanje sporov sedež, za obdobje največ petih let z možnostjo podaljšanja in na željo organa certificira organ, kadar ta dokaže, da izpolnjuje vse naslednje pogoje:

- (a) je nepristranski in neodvisen, tudi finančno neodvisen, od ponudnikov spletnih platform in prejemnikov storitev, ki jih zagotavljajo ponudniki spletnih platform, tudi od posameznikov ali subjektov, ki so predložili prijave;
- (b) ima potrebno strokovno znanje v zvezi z vprašanji, ki se pojavljajo na enem ali več posebnih področjih nezakonitih vsebin, ali v zvezi z uporabo in izvrševanjem pogojev poslovanja ene ali več vrst spletnih platform, s katerim lahko učinkovito prispeva k reševanju spora;
- (c) njegovi člani so plačani na način, ki ni povezan z rezultatom postopka;
- (d) izvensodno reševanje sporov, ki ga ponuja, je preprosto dostopno prek tehnologije za elektronske komunikacije ter omogoča sprožitev postopka za reševanje sporov in predložitev potrebnih dokazil po spletu;
- (e) spore lahko rešuje hitro, učinkovito in stroškovno učinkovito ter v vsaj enem od uradnih jezikov institucij Unije;
- (f) izvensodno reševanje sporov, ki ga ponuja, poteka v skladu z jasnim in poštenim poslovnikom, ki je preprosto in javno dostopen ter je v skladu z veljavnim pravom, vključno s tem členom.

Koordinator digitalnih storitev po potrebi v certifikatu navede:

- (a) specifična vprašanja, na katera se nanaša strokovno znanje organa, kakor je določeno v točki (b) prvega pododstavka; in
- (b) uradni jezik ali jezike institucij Unije, ki jih lahko organ uporablja za reševanje sporov kakor je določeno v točki (e) prvega pododstavka.

4. Certificirani organi za izvensodno reševanje sporov vsako leto poročajo koordinatorju digitalnih storitev, ki jih je certificiral, o svojem delovanju, pri čemer navedejo vsaj število sporov, ki so jih prejeli, informacije o izidih teh sporov, povprečni čas, potreben za njihovo rešitev, in morebitne pomanjkljivosti ali težave, s katerimi so se srečali. Na zahtevo koordinatorja digitalnih storitev zagotovijo dodatne informacije.

Koordinatorji digitalnih storitev vsaki dve leti pripravijo poročilo o delovanju organov za izvensodno reševanje sporov, ki so jih certificirali. V poročilu se zlasti:

- (a) navede število sporov, ki jih je vsak certificirani organ za izvensodno reševanje sporov prejel letno;
- (b) navede izid postopkov, predloženih tem organom, in povprečni čas, potreben za rešitev sporov;
- (c) prepozna in pojasni vse sistematične ali sektorske pomanjkljivosti ali težave, ki so se pojavile v zvezi z delovanjem teh organov;
- (d) prepozna primere dobre prakse v zvezi s tem delovanjem;
- (e) navede priporočila o tem, kako po potrebi izboljšati to delovanje.

Certificirani organi za izvensodno reševanje sporov dajo svoje odločitve na voljo stranem v razumnem obdobju in ne pozneje kot v 90 koledarskih dneh po prejemu pritožbe. V primeru zelo zapletenih sporov lahko certificirani organ za izvensodno reševanje sporov po lastni presoji podaljša obdobje 90 koledarskih dni za dodatno obdobje, ki ne presega 90 dni, pri čemer je skupno trajanje največ 180 dni.

5. Če organ za izvensodno reševanje sporov pri reševanju spora odloči v korist prejelnika storitve, vključno s posameznikom ali subjektom, ki je predložil prijavo, ponudnik spletne platforme krije vse pristojbine, ki jih organ za izvensodno reševanje sporov zaračuna, in temu prejelniku, tudi posamezniku ali subjektu, povrne morebitne druge razumne stroške, ki jih je plačal v zvezi z reševanjem spora. Če organ za izvensodno reševanje sporov pri reševanju spora odloči v korist ponudnika spletne platforme, prejelniku storitve, vključno s posameznikom ali subjektom, ni treba povrniti pristojbin ali drugih stroškov, ki jih je ponudnik spletne platforme plačal ali jih mora plačati v zvezi z reševanjem spora, razen če organ za izvensodno reševanje sporov ugotovi, da je ta prejelnik očitno ravnal v slabi veri.

Pristojbine, ki jih organ za izvensodno reševanje sporov zaračuna ponudnikom spletnih platform za reševanje spora, so razumne in v nobenem primeru ne presegajo stroškov organa. Za prejelnike storitev je reševanje spora na voljo brezplačno ali za simbolično pristojbino.

Certificirani organi za izvensodno reševanje sporov zadevnega prejelnika storitve, vključno s posamezniki ali subjekti, ki so predložili prijavo, in zadevnega ponudnika spletne platforme s pristojbinami ali mehanizmi za določanje pristojbin seznanijo pred začetkom reševanja spora.

6. Države članice lahko ustanovijo organe za izvensodno reševanje sporov za namene odstavka 1 ali podpirajo dejavnosti nekaterih ali vseh organov za izvensodno reševanje sporov, ki so jih certificirale v skladu z odstavkom 3.

Države članice zagotovijo, da nobena od njihovih dejavnosti, izvedenih na podlagi prvega pododstavka, ne vpliva na zmožnost njihovih koordinatorjev digitalnih storitev, da certificirajo zadevne organe v skladu z odstavkom 3.

7. Koordinator digitalnih storitev, ki je certificiral organ za izvensodno reševanje sporov, to certifikacijo prekliče, če po preiskavi, opravljeni na lastno pobudo ali na podlagi informacij, prejetih od tretjih oseb, ugotovi, da organ za izvensodno reševanje sporov ne izpolnjuje več pogojev iz odstavka 3. Preden navedeno certifikacijo prekliče, zagotovi temu organu možnost, da se odzove na ugotovitve preiskave in namero o preklicu certifikacije organa za izvensodno reševanje sporov.

8. Koordinatorji digitalnih storitev Komisiji priglasijo organe za izvensodno reševanje sporov, ki so jih certificirali v skladu z odstavkom 3, po potrebi vključno s specifikacijami iz drugega pododstavka navedenega odstavka, pa tudi organe za izvensodno reševanje sporov, katerih certifikacijo so preklicali. Komisija objavi seznam navedenih organov, vključno z navedenimi specifikacijami, na preprosto dostopnem namenskem spletnem mestu in ga posodablja.

9. Ta člen ne posega v Direktivo 2013/11/EU niti v postopke in organe za alternativno reševanje potrošniških sporov, določene na podlagi navedene direktive.

Člen 22

Zaupanja vredni prijavitelji

1. Ponudniki spletnih platform sprejmejo potrebne tehnične in organizacijske ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se prijave, ki jih zaupanja vredni prijavitelji na strokovnem področju, za katerega so bili določeni, predložijo prek mehanizmov iz člena 16, obravnavajo prednostno, odločitve o njih pa sprejemajo brez nepotrebnega odlašanja.

2. Status „zaupanja vrednega prijavitelja“ na podlagi te uredbe koordinator digitalnih storitev države članice, v kateri ima prosilec sedež, na podlagi vloge katerega koli subjekta, podeli prosilcu, ki dokaže, da izpolnjuje vse naslednje pogoje:

- (a) ima posebno strokovno znanje in kompetence za namene zaznavanja in prepoznavanja nezakonitih vsebin ter obveščanja o njih;
- (b) je neodvisen od katerega koli ponudnika spletnih platform;
- (c) dejavnosti za namene predložitve prijav opravlja skrbno, natančno in objektivno.

3. Zaupanja vredni prijavitelji vsaj enkrat letno objavijo preprosto razumljivo in podrobno poročilo o prijavah, ki so jih v zadevnem obdobju predložili v skladu s členom 16. V poročilu navedejo vsaj število prijav, razdeljenih glede na:

- (a) identiteto ponudnika storitev gostovanja;
- (b) vrsto prijavljene domnevno nezakonite vsebine;
- (c) ukrepe, ki jih je sprejel ponudnik.

Ta poročila vsebujejo obrazložitev vzpostavljenih postopkov za zagotovitev, da zaupanja vredni prijavitelj ohrani svojo neodvisnost.

Zaupanja vredni prijavitelji ta poročila pošljejo koordinatorju digitalnih storitev, ki jim je podelil status, in jih javno objavijo. Informacije v teh poročilih ne vsebujejo osebnih podatkov.

4. Koordinatorji digitalnih storitev Komisiji in Odboru sporočijo imena, naslove in elektronske naslove subjektov, ki so jim podelili status zaupanja vrednega prijavitelja v skladu z odstavkom 2 ali katerih status zaupanja vrednega prijavitelja so začasno odvzeli v skladu z odstavkom 6 ali preklicali v skladu z odstavkom 7.

5. Komisija objavi informacije iz odstavka 4 v javno dostopni zbirki podatkov v preprosto dostopnem in strojno berljivem formatu, ki jo posodablja.

6. Kadar ima ponudnik spletnih platform informacije, ki kažejo, da je zaupanja vredni prijavitelj prek mehanizmov iz člena 16 predložil precejšnje število nezadostno natančnih, netočnih ali neustrezno utemeljenih prijav, vključno z informacijami, zbranimi v zvezi z obravnavo pritožb v okviru notranjih sistemov za obravnavo pritožb iz člena 20(4), te informacije sporoči koordinatorju digitalnih storitev, ki je zadevnemu subjektu podelil status zaupanja vrednega prijavitelja, ter priloži potrebna pojasnila in dokazila. Ko koordinator digitalnih storitev prejme informacije od ponudnika spletnih platform in če meni, da obstajajo upravičeni razlogi za začetek preiskave, se status zaupanja vrednega prijavitelja v obdobju preiskave začasno odvzame. Ta preiskava se izvede brez nepotrebnega odlašanja.

7. Koordinator digitalnih storitev, ki je subjektu podelil status zaupanja vrednega prijavitelja, navedeni status prekliče, če po preiskavi, opravljeni bodisi na lastno pobudo ali na podlagi informacij, prejetih od tretjih oseb, vključno z informacijami, ki jih je predložil ponudnik spletnih platform v skladu z odstavkom 6, ugotovi, da subjekt ne izpolnjuje več pogojev iz odstavka 2. Pred preklicem navedenega statusa koordinator digitalnih storitev da subjektu možnost, da se odzove na ugotovitve preiskave in namero o preklicu statusa zaupanja vrednega prijavitelja, ki ga ima subjekt.

8. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom po potrebi izda smernice za pomoč ponudnikom spletnih platform in koordinatorjem digitalnih storitev pri uporabi odstavkov 2, 6 in 7.

Člen 23

Ukrepi proti zlorabi in zaščita pred njo

1. Ponudniki spletnih platform za razumno obdobje in po izdaji predhodnega opozorila začasno prekinejo zagotavljanje svojih storitev prejemnikom storitve, ki pogosto objavljajo očitno nezakonite vsebine.

2. Ponudniki spletnih platform za razumno obdobje in po izdaji predhodnega opozorila začasno prekinejo obravnavo prijav in pritožb, ki jih prek mehanizmov prijave in ukrepanja ter notranjih sistemov za obravnavo pritožb iz člena 16 oziroma 20 predložijo posamezniki, subjekti ali pritožniki, ki pogosto predložijo očitno neutemeljene prijave ali pritožbe.

3. Ponudniki spletnih platform pri odločanju o začasni prekinitvi za vsak primer posebej ter pravočasno, skrbno in objektivno preučijo, ali je prejemnik storitve, posameznik, subjekt ali pritožnik storil dejanje zlorabe iz odstavkov 1 in 2, pri čemer upoštevajo vsa ustrezna dejstva in okoliščine, razvidne iz informacij, ki jih ima ponudnik spletnih platform. Te okoliščine vključujejo vsaj naslednje:

(a) absolutno število očitno nezakonitih vsebin ali očitno neutemeljenih prijav ali pritožb, predloženih v določenem časovnem obdobju;

(b) relativni delež zgoraj navedenega glede na skupno število zagotovljenih informacij ali predloženih prijav v določenem časovnem obdobju;

(c) resnost zlorab, vključno z naravo nezakonite vsebine, in njihove posledice;

(d) namero prejemnika storitve, posameznika, subjekta ali pritožnika, kadar jo je mogoče prepoznati.

4. Ponudniki spletnih platform v svojih pogojih poslovanja jasno in podrobno določijo svojo politiko v zvezi z zlorabo iz odstavkov 1 in 2 ter navedejo primere dejstev in okoliščin, ki jih upoštevajo pri presojanju, ali določeno ravnanje pomeni zlorabo, in trajanje začasne prekinitve.

Člen 24

Obveznosti poročanja o preglednosti za ponudnike spletnih platform

1. Ponudniki spletnih platform poleg informacij iz člena 15 v poročila iz navedenega člena vključijo informacije o:
 - (a) številu sporov, predloženih organom za izvensodno reševanje sporov iz člena 21, izidih reševanja sporov in srednjem času, potrebnem za končanje postopkov reševanja sporov, pa tudi o deležu sporov, v zvezi s katerimi je ponudnik spletne platforme uresničil odločitve organa;
 - (b) številu začasnih prekinitev, uvedenih na podlagi člena 23, pri čemer upoštevajo razliko med začasnimi prekinitvami, uvedenimi zaradi zagotovitve očitno nezakonitih vsebin, predložitve očitno neutemeljenih prijav in predložitve očitno neutemeljenih pritožb.
2. Ponudniki do 17. februarja 2023 in nato vsaj enkrat vsakih šest mesecev za vsako spletno platformo ali spletni iskalnik v javno dostopnem oddelku svojega spletnega vmesnika objavijo informacije o povprečnih mesečnih aktivnih prejemnikih storitve v Uniji, izračunane kot povprečje v obdobju zadnjih šestih mesecev in v skladu z metodologijo, določeno v delegiranih aktih iz člena 33(3), kadar so bili ti delegirani akti sprejeti.
3. Ponudniki spletnih platform ali spletnih iskalnikov koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža in Komisiji na njuno zahtevo in brez nepotrebnega odlašanja sporočijo informacije iz odstavka 2, posodobljene do trenutka take zahteve. Ta koordinator digitalnih storitev ali Komisija lahko od ponudnika spletne platforme ali spletnega iskalnika zahteva predložitev dodatnih informacij v zvezi z izračunom iz navedenega odstavka, vključno s pojasnili in utemeljitvijo v zvezi z uporabljenimi podatki. Te informacije ne vključujejo osebnih podatkov.
4. Ko koordinator digitalnih storitev v državi sedeža na podlagi informacij, prejetih na podlagi odstavkov 2 in 3 tega člena, utemeljeno meni, da ponudnik spletnih platform ali spletnih iskalnikov dosega prag povprečnih mesečnih aktivnih prejemnikov storitve v Uniji, določen v členu 33(1), o tem obvesti Komisijo.
5. Ponudniki spletnih platform brez nepotrebnega odlašanja Komisiji predložijo odločitve in obrazložitve iz člena 17(1) z namenom vključitve v javno dostopno strojno berljivo zbirko podatkov, ki jo upravlja Komisija. Ponudniki spletnih platform zagotovijo, da predložene informacije ne vsebujejo osebnih podatkov.
6. Komisija lahko sprejme izvedbene akte za določitev predlog v zvezi z obliko, vsebino in drugimi podrobnostmi poročil na podlagi odstavka 1 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 88.

Člen 25

Zasnova in organizacija spletnega vmesnika

1. Ponudniki spletnih platform ne zasnujejo, organizirajo ali upravljajo svojih spletnih vmesnikov na način, ki zavaja ali manipulira prejemnike njihove storitve ali kako drugače bistveno izkrivlja ali zmanjšuje zmožnost prejemnikov njihovih storitev, da sprejemajo svobodne in informirane odločitve.
2. Prepoved iz odstavka 1 se ne uporablja za prakse, zajete z Direktivo 2005/29/ES ali Uredbo (EU) 2016/679.
3. Komisija lahko izda smernice o uporabi odstavka 1 za posebne prakse, zlasti tiste, ki:
 - (a) dodatno izpostavljajo nekatere možnosti, med katerimi izbira prejemnik storitve;

- (b) od prejemnika storitve večkrat zahtevajo, naj izbere, potem ko je že izbral, zlasti s pojavnimi okni, ki zmotijo uporabniško izkušnjo;
- (c) otežujejo postopek prekinitve storitve v primerjavi s postopkom prijave nanjo.

Člen 26

Oglaševanje na spletnih platformah

1. Ponudniki spletnih platform, ki na svojih spletnih vmesnikih prikazujejo oglase, zagotovijo, da lahko za vsak posamezen oglas, prikazan vsakemu posameznemu prejemniku, prejemniki storitve jasno, jedrnato, nedvoumno in v realnem času prepoznajo naslednje:

- (a) da je informacija oglas, vključno s pomočjo vidnih označb, ki lahko upoštevajo standarde na podlagi člena 44;
- (b) fizično ali pravno osebo, v imenu katere je oglas predstavljen;
- (c) fizično ali pravno osebo, ki je plačala oglas, če to ni fizična ali pravna oseba iz točke (b);
- (d) smiselne informacije, neposredno in preprosto dostopne prek oglasa, o glavnih parametrih, uporabljenih za določitev prejemnika, ki mu je oglas predstavljen, in po potrebi kako te parametre spremeniti.

2. Ponudniki spletnih platform prejemnikom storitve zagotovijo funkcionalnost, s katero izjavijo, ali je vsebina, ki jo zagotavljajo, komercialno sporočilo ali pa vsebuje komercialna sporočila.

Kadar prejemnik storitve poda izjavo na podlagi tega odstavka, ponudnik spletnih platform zagotovi, da lahko drugi prejemniki storitve jasno in nedvoumno ter v realnem času, tudi s pomočjo vidnih označb, ki lahko upoštevajo standarde na podlagi člena 44, prepoznajo, da je vsebina, ki jo zagotovi prejemnik storitve, komercialno sporočilo ali vsebuje komercialna sporočila, kakor je opisano v navedeni izjavi.

3. Ponudniki spletnih platform prejemnikom storitve ne predstavljajo oglasov na podlagi oblikovanja profilov, kakor je opredeljeno v členu 4, točka 4, Uredbe (EU) 2016/679, pri čemer uporabljajo posebne vrste osebnih podatkov iz člena 9(1) Uredbe (EU) 2016/679.

Člen 27

Preglednost priporočilnega sistema

1. Ponudniki spletnih platform, ki uporabljajo priporočilne sisteme, v svojih pogojih poslovanja v preprostem in razumljivem jeziku določijo glavne parametre, ki jih uporabljajo v svojih priporočilnih sistemih, ter morebitne možnosti, s katerimi lahko prejemniki storitve spreminjajo te glavne parametre ali vplivajo nanje.

2. Glavni parametri iz odstavka 1 pojasnijo, zakaj se prejemniku storitve predlagajo nekatere informacije. To vključuje vsaj:

- (a) merila, ki so najpomembnejša pri določanju informacij, predlaganih prejemniku storitve;
- (b) razloge za relativno pomembnost teh parametrov.

3. Kadar je na podlagi odstavka 1 za priporočilne sisteme, ki določajo relativni vrstni red informacij, predstavljenih prejemnikom storitve, na voljo več možnosti, ponudniki spletnih platform dajo na voljo funkcionalnost, da prejemnik storitve kadar koli izbere in spremeni svojo prednostno možnost. Ta funkcionalnost je neposredno in preprosto dostopna prek posebnega oddelka spletnega vmesnika spletne platforme, v katerem se prednostno razvrščajo informacije.

Člen 28

Zaščita mladoletnikov na spletu

1. Ponudniki spletnih platform, ki so dostopne mladoletnikom, sprejmejo ustrezne in sorazmerne ukrepe za zagotovitev visoke ravni zasebnosti, varnosti in varstva mladoletnikov pri njihovih storitvah.
2. Ponudniki spletnih platform na svojem vmesniku ne prikazujejo oglasov na podlagi oblikovanja profilov, kakor je opredeljeno v členu 4, točka 4, Uredbe (EU) 2016/679 z uporabo osebnih podatkov prejemnika storitve, ko z razumno gotovostjo vedo, da je prejemnik storitve mladoleten.
3. Izpolnjevanje obveznosti iz tega člena ponudnikov spletnih platform ne zavezuje k obdelavi dodatnih osebnih podatkov, da bi ocenili, ali je prejemnik storitve mladoleten.
4. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom izda smernice za pomoč ponudnikom spletnih platform pri uporabi odstavka 1.

ODDELEK 4

Dodatne določbe, ki se uporabljajo za ponudnike spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci

Člen 29

Izključitev mikro in malih podjetij

1. Ta oddelek se ne uporablja za ponudnike spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ki se štejejo za mikro ali mala podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES.

Ta oddelek se ne uporablja za ponudnike spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ki so v preteklosti izpolnjevala pogoje za status mikro ali malega podjetja, kakor so opredeljena v Priporočilu 2003/361/ES, in sicer 12 mesecev po tem, ko so izgubila ta status na podlagi člena 4(2) navedenega priporočila, razen če so zelo velike spletne platforme v skladu s členom 33.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena se ta oddelek uporablja za ponudnike spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ki so bile določene kot zelo velike spletne platforme v skladu s členom 33, ne glede na to, ali se štejejo za mikro ali mala podjetja.

Člen 30

Sledljivost trgovcev

1. Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, zagotovijo, da lahko trgovci uporabljajo te spletne platforme za promoviranje sporočil ali ponujanje proizvodov ali storitev potrošnikom v Uniji le, če so, kadar je to ustrezno za trgovca, pred uporabo njihovih storitev v te namene pridobili naslednje informacije:

- (a) ime, naslov, telefonsko številko in elektronski naslov trgovca;
- (b) izvod identifikacijskega dokumenta trgovca ali katere koli druge elektronske identifikacije, kakor je opredeljena v členu 3 Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁰⁾;

⁽⁴⁰⁾ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

- (c) podatke o plačilnem računu trgovca;
- (d) kadar je trgovec vpisan v trgovski ali podoben javni register, trgovski register, v katerega je vpisan, in številko njegovega vpisa v register ali enakovredno identifikacijsko oznako v navedenem registru;
- (e) izjavo o skladnosti trgovca, s katero se zaveže, da bo ponujal le proizvode ali storitve, ki so v skladu z veljavnimi pravili prava Unije.

2. Ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, si po prejemu informacij iz odstavka 1 in še preden zadevnemu trgovcu dovoli uporabo svojih storitev, kar najboljše prizadeva oceniti, ali so informacije iz odstavka 1, točke (a) do (e), zanesljive in popolne, pri čemer uporabi vsako prosto dostopno uradno spletno podatkovno zbirko ali spletni vmesnik, ki ga da na voljo država članica ali Unija, ali od trgovca zahteva predložitev dokazil iz zanesljivih virov. Za namen te uredbe so trgovci odgovorni za točnost zagotovljenih informacij.

Kar zadeva trgovce, ki že uporabljajo storitve ponudnikov spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, za namene iz odstavka 1 na dan 17. februarja 2024, ponudniki po najboljših močeh pridobijo informacije, ki so jih zadevni trgovci navedli v 12 mesecih. Kadar zadevni trgovci informacij ne zagotovijo v tem obdobju, ponudniki začasno prekinajo zagotavljanje svojih storitev tem trgovcem, dokler ne zagotovijo vseh informacij.

3. Kadar ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, pridobi zadostne dokaze ali utemeljeno meni, da je informacija iz odstavka 1, pridobljena od zadevnega trgovca, nepravilna, nepopolna ali neposodobljena, od trgovca zahteva, naj nemudoma ali v roku, določenem v pravu Unije in nacionalnem pravu, popravi informacijo.

Kadar trgovec ne popravi ali dopolni navedene informacije, ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, hitro začasno prekinje zagotavljanje svoje storitve temu trgovcu v zvezi s ponujanjem proizvodov ali storitev potrošnikom v Uniji, dokler trgovec v celoti ne izpolni zahteve.

4. Brez poseganja v člen 4 Uredbe (EU) 2019/1150, če ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, trgovcu zavrne uporabo njegove storitve na podlagi odstavka 1 ali začasno prekinje zagotavljanje njegove storitve na podlagi odstavka 3 tega člena, ima zadevni trgovec pravico do vložitve pritožbe, kakor je določeno v členih 20 in 21 te uredbe.

5. Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, varno hranijo informacije, pridobljene na podlagi odstavkov 1 in 2, za obdobje šestih mesecev po koncu pogodbenega razmerja z zadevnim trgovcem. Nato informacije izbrišejo.

6. Brez poseganja v odstavek 2 tega člena ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, razkrije informacije tretjim osebam le, kadar se to zahteva v skladu z veljavnim pravom, vključno z odločbami iz člena 10 in katerimi koli odločbami, ki jih pristojni organi držav članic ali Komisija izdajo zaradi opravljanja svojih nalog na podlagi te uredbe.

7. Ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, da na svoji spletni platformi prejemnikom storitve na voljo informacije iz odstavka 1, točke (a), (d) in (e), na jasnem, preprosto dostopen in razumljiv način. Te informacije so na voljo vsaj na spletnem vmesniku spletne platforme, kjer je predstavljena informacija o proizvodu ali storitvi.

Člen 31

Skladnost zasnove

1. Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, zagotovijo, da je njihov spletni vmesnik zasnovan in organiziran tako, da trgovcem omogoča, da izpolnijo svoje obveznosti v zvezi s predpogodbenimi informacijami, skladnostjo in informacijami o varnosti proizvodov na podlagi veljavnega prava Unije.

Zadevni ponudnik zlasti zagotovi, da njegov spletni vmesnik trgovcem omogoča, da zagotovijo informacije o imenu, naslovu, telefonski številki in elektronskem naslovu gospodarskega subjekta, kakor je opredeljen v členu 3, točka 13, Uredbe (EU) 2019/1020 in drugem pravu Unije.

2. Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, zagotovijo, da je njihov spletni vmesnik oblikovan in organiziran tako, da trgovcem omogoča, da zagotovijo vsaj:

- (a) informacije, potrebne za jasno in nedvoumno identifikacijo proizvodov ali storitev, ki se promovirajo ali ponujajo potrošnikom v Uniji prek storitev ponudnikov;
- (b) vse prepoznavne znake trgovca, kot so blagovna znamka, simbol ali logotip; in
- (c) po potrebi informacije o etiketiranju in označevanju v skladu s pravili veljavnega prava Unije o varnosti in skladnosti proizvodov.

3. Ponudniki spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, si čim bolj prizadevajo oceniti, ali so taki trgovci zagotovili informacije iz odstavkov 1 in 2, preden trgovcu omogočijo ponujanje njihovega proizvoda ali storitve na teh platformah. Potem, ko trgovcu omogočijo ponujanje proizvodov ali storitev na njegovi spletni platformi, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, si ponudnik razumno prizadeva naključno preveriti v kateri koli uradni, prosto dostopni in strojno berljivi spletni podatkovni zbirki ali spletnem vmesniku, ali so bili ponujeni proizvodi ali storitve prepoznani kot nezakoniti.

Člen 32

Pravica do obveščeniosti

1. Kadar ponudnik spletne platforme, ki potrošnikom omogoča sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, ne glede na uporabljeno sredstvo izve za nezakonit proizvod ali storitev, ki jo trgovec ponuja potrošnikom v Uniji prek svojih storitev, obvesti potrošnike, ki so kupili nezakoniti proizvod ali storitev prek njegovih storitev, če le ima njihove kontaktne podatke o:

- (a) dejstvu, da je proizvod ali storitev nezakonita;
- (b) identiteti trgovca; in
- (c) vseh ustreznih pravnih sredstvih.

Obveznost iz prvega pododstavka je omejena na nakupe nezakonitih proizvodov ali storitev, opravljenih v šestih mesecih od trenutka, ko je ponudnik izvedel za nezakonitost.

2. Kadar, v okoliščinah iz odstavka 1, ponudnik spletnih platform, ki potrošnikom omogočajo sklepanje pogodb na daljavo s trgovci, nima kontaktnih podatkov vseh zadevnih potrošnikov, na svojem spletnem vmesniku javno objavi preprosto dostopne informacije o nezakonitem proizvodu ali storitvi, identiteti trgovca in vseh ustreznih pravnih sredstvih.

ODDELEK 5

Dodatne obveznosti za ponudnike zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov za obvladovanje sistemskih tveganj

Člen 33

Zelo velike spletne platforme in zelo veliki spletni iskalniki

1. Ta oddelek se uporablja za spletne platforme in spletne iskalnike, ki na mesec povprečno dosegajo število vsaj 45 milijonov aktivnih prejemnikov storitve v Uniji ter so na podlagi odstavka 4 določene kot zelo velike spletne platforme ali zelo veliki spletni iskalniki.

2. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 87 za prilagoditev povprečnega mesečnega števila aktivnih prejemnikov storitve v Uniji iz odstavka 1, kadar se število prebivalstva Unije poveča ali zmanjša za vsaj 5 % glede na število prebivalstva v letu 2020 ali, po prilagoditvi z delegiranim aktom, glede na število prebivalstva v letu, v katerem je bil sprejet najnovejši delegirani akt. V takem primeru prilagodi število tako, da ustreza 10% prebivalstva Unije v letu, v katerem sprejme delegirani akt, in ga zaokroži navzgor ali navzdol tako, da je število mogoče izraziti v milijonih.

3. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom sprejme delegirane akte v skladu s členom 87, da dopolni določbe te uredbe z določitvijo metodologije za izračun povprečnega mesečnega števila aktivnih prejemnikov storitve v Uniji za potrebe odstavka 1 tega člena in člena 24(2), s čimer zagotovi, da bo metodologija upoštevala tržni in tehnološki razvoj.

4. Komisija po posvetovanju z državo članico sedeža ali po upoštevanju informacij, ki jih zagotovi koordinator digitalnih storitev v državi sedeža na podlagi člena 24(4), sprejme sklep, s katero za namene te uredbe kot zelo veliko spletno platformo ali zelo velik spletni iskalnik določi spletno platformo ali spletni iskalnik, katerega povprečno mesečno število aktivnih prejemnikov storitve je enako številu iz odstavka 1 tega člena ali večje. Komisija sprejme svoj sklep na podlagi podatkov, ki jih sporoči ponudnik spletne platforme ali spletnega iskalnika na podlagi člena 24(2), ali informacij, ki se zahtevajo na podlagi člena 24(3), ali vseh drugih informacij, ki so ji na voljo.

Če ponudnik spletne platforme ali spletnega iskalnika ne izpolnjuje zahtev iz člena 24(2) ali zahteve koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisije na podlagi člena 24(3), to Komisiji ne preprečuje, da tega ponudnika določi kot ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika na podlagi tega odstavka.

Kadar Komisija svoj sklep utemelji na podlagi drugih informacij, ki jih ima na voljo na podlagi prvega pododstavka tega odstavka, ali na podlagi dodatnih informacij, zahtevanih na podlagi člena 24(3), zadevnemu ponudniku spletne platforme ali spletnega iskalnika omogoči, da v desetih delovnih dneh predloži svoja stališča o predhodnih ugotovitvah Komisije glede njene namere, da spletno platformo ali spletni iskalnik določi kot zelo veliko spletno platformo ali zelo velik spletni iskalnik. Komisija predložena stališča zadevnega ponudnika ustrezno upošteva.

Če zadevni ponudnik spletne platforme ali spletnega iskalnika na podlagi tretjega pododstavka ne predloži svojih stališč, to Komisiji ne preprečuje, da to spletno platformo ali ta spletni iskalnik na podlagi drugih razpoložljivih informacij, ki jih ima na voljo, določi kot zelo veliko spletno platformo ali zelo velik spletni iskalnik.

5. Komisija razveljavi določitev, če v neprekinjenem obdobju enega leta število povprečnih mesečnih dejavnih prejemnikov storitve na spletni platformi ali spletnem iskalniku ni enako številu iz odstavka 1 ali višje od njega.

6. Komisija o svojih sklepih na podlagi odstavkov 4 in 5 brez nepotrebnega odlašanja obvesti zadevnega ponudnika spletne platforme ali spletnega iskalnika, Odbor in koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža.

Komisija zagotovi, da se seznam določenih zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in ga posodablja. Obveznosti iz tega oddelka se začnejo ali prenehajo uporabljati za zadevne zelo velike spletne platforme in zelo velike spletne iskalnike štiri mesece po obvestilu zadevnemu ponudniku iz prvega pododstavka.

Člen 34

Ocena tveganja

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov skrbno prepoznajo, analizirajo in ocenijo vsa sistemska tveganja v Uniji, ki izhajajo iz zasnove ali delovanja njihove storitve in njenih povezanih sistemov, vključno z algoritemskimi sistemi, ali iz uporabe njihovih storitev.

Izvedejo ocene tveganja do datuma začetka uporabe iz člena 33(6), drugi pododstavek, in nato vsaj enkrat letno, v vsakem primeru pa pred uvedbo funkcionalnosti, ki bodo verjetno imele kritičen vpliv na tveganja, prepoznajo na podlagi tega člena. Ta ocena tveganja je specifična za njihove storitve in sorazmerna s sistemskimi tveganji, ob upoštevanju njihove resnosti in verjetnosti, ter vključuje naslednja sistemska tveganja:

- (a) razširjanje nezakonitih vsebin prek njihovih storitev;
- (b) vse dejanske ali predvidljive negativne vplive na uresničevanje temeljnih pravic, zlasti temeljne pravice do človekovega dostojanstva, določene v členu 1 Listine, do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, določene v členu 7 Listine, do varstva osebnih podatkov, določene v členu 8 Listine, do svobode izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralnostjo medijev, določene v členu 11 Listine, do prepovedi diskriminacije, določene v členu 21 Listine, do spoštovanja pravic otroka, določene v členu 24 Listine, in do visoke ravni varstva potrošnikov, določene v členu 38 Listine;
- (c) vse dejanske ali predvidljive negativne učinke na družbeni diskurz in volilne procese ter javno varnost;
- (d) vse dejanske ali predvidljive negativne učinke v zvezi z nasiljem na podlagi spola ter varovanjem javnega zdravja in mladoletnikov ter resne negativne posledice za dobro telesno in duševno počutje ljudi.

2. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov pri izvajanju ocen tveganja upoštevajo zlasti to, ali in kako naslednji dejavniki vplivajo na katero koli sistemsko tveganje iz odstavka 1:

- (a) zasnova njihovih priporočilnih sistemov in vseh drugih ustreznih algoritemskih sistemov;
- (b) njihovi sistemi za moderiranje vsebine;
- (c) veljavni pogoji poslovanja in njihovo izvrševanje;
- (d) sistemi za izbiro in prikazovanje oglasov;
- (e) prakse ponudnika v zvezi s podatki.

V ocenah se analizira tudi, ali in kako na tveganja na podlagi odstavka 1 vpliva namerna manipulacija njihove storitve, vključno z neavtentično uporabo ali avtomatiziranim izkoriščanjem storitve, ter poudarjanje in potencialno hitro in obsežno razširjanje nezakonitih vsebin in informacij, ki so nezdržljive z njihovimi pogoji poslovanja.

Pri oceni se upoštevajo posebni regionalni ali jezikovni vidiki, tudi kadar so specifični za posamezno državo članico.

3. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov dokazila k ocenam tveganja hranijo vsaj tri leta po izvedbi ocen tveganja ter jih na zahtevo posredujejo Komisiji in koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža.

Člen 35

Zmanjševanje tveganj

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov uvedejo razumne, sorazmerne in učinkovite ukrepe za zmanjševanje tveganj, prilagojene specifičnim sistemskim tveganjem, prepoznanim na podlagi člena 34, s posebnim poudarkom na učinkih takšnih ukrepov na temeljne pravice. Taki ukrepi lahko po potrebi vključujejo:

- (a) prilagoditev zasnove, značilnosti ali delovanja storitev, vključno z njihovimi spletnimi vmesniki;
- (b) prilagoditev njihovih pogojev poslovanja in njihovega izvrševanja;
- (c) prilagoditev postopkov za moderiranje vsebin, vključno s hitrostjo in kakovostjo obdelave prijav, povezanih s specifičnimi vrstami nezakonitih vsebin, in po potrebi hitro odstranitvijo prijavljenih vsebin ali onemogočitvijo dostopa do njih, zlasti v zvezi z nezakonitim sovražnim govorom ali kibernetiskim nasiljem, pa tudi prilagoditev vseh ustreznih postopkov odločanja in namenskih virov za moderiranje vsebin;
- (d) testiranje in prilagajanje njihovih algoritemskih sistemov, vključno z njihovimi priporočilnimi sistemi;
- (e) prilagoditev njihovih sistemov oglaševanja in sprejetje ciljno usmerjenih ukrepov za omejitev ali prilagoditev prikazovanja oglasov v zvezi s storitvijo, ki jo zagotavljajo;
- (f) okrepitev notranjih postopkov, virov, testiranja, dokumentiranja ali nadzora katere koli od njihovih dejavnosti, zlasti v zvezi z odkrivanjem sistemskih tveganj;
- (g) vzpostavitev ali prilagoditev sodelovanja z zaupanja vrednimi prijavitelji v skladu s členom 22 in izvajanje odločitev organov za izvensodno reševanje sporov na podlagi člena 21;
- (h) vzpostavitev ali prilagoditev sodelovanja z drugimi ponudniki spletnih platform ali spletnih iskalnikov na podlagi kodeksov ravnanja in kriznih protokolov iz členov 45 oziroma 48;
- (i) sprejemanje ukrepov za ozaveščanje in prilagajanje spletnega vmesnika, da bi prejemnikom storitev dali več informacij;
- (j) sprejemanje ciljno usmerjenih ukrepov za varstvo pravic otrok, vključno z orodji za preverjanje starosti in starševski nadzor in orodji za pomoč mladoletnikom pri sporočanju zlorab ali pridobivanju podpore, kot je ustrezno;
- (k) zagotavljanje, da se informacija, najsi gre za ustvarjeno ali prirejeno sliko, avdio ali video, ki je bistveno podobna obstoječim osebam, predmetom, krajem ali drugim subjektom ali dogodkom in se osebi napačno zdi pristna ali resnična, razlikuje na podlagi vidnih oznak, ko je predstavljena na njihovih spletnih vmesnikih, in poleg tega zagotavljanje funkcionalnosti, ki je preprosta za uporabo in ki prejemnikom storitve omogoča, da navedejo tako informacijo.

2. Odbor v sodelovanju s Komisijo enkrat letno objavi celovita poročila. Ta poročila vključujejo naslednje:

- (a) prepoznavanje in oceno najpomembnejših in ponavljajočih se sistemskih tveganj, ki jih sporočijo ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov ali se prepoznajo na podlagi drugih virov informacij, zlasti tistih, predloženih v skladu s členi 39, 40 in 42;

- (b) dobre prakse za ponudnike zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov za zmanjševanje prepoznanih sistemskih tveganj.

Ta poročila prikazujejo sistemska tveganja za posamezne države članice, v katerih so se pojavila, in za Unijo kot celoto, kakor je ustrezno.

3. Komisija lahko v sodelovanju s koordinatorji digitalnih storitev izda smernice o uporabi odstavka 1 v zvezi s specifičnimi tveganji, zlasti za predstavitev dobrih praks in priporočil možnih ukrepov ob ustreznem upoštevanju morebitnih posledic ukrepov za temeljne pravice vseh udeleženih strani, določene v Listini. Komisija pri pripravi navedenih smernic organizira javna posvetovanja.

Člen 36

Mehanizem za odzivanje na krize

1. V primeru krize lahko Komisija na priporočilo Odbora sprejme sklep, s katerim od enega ali več ponudnikov zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov zahteva, da sprejmejo enega ali več naslednjih ukrepov:

- (a) ocenijo, ali in v kakšnem obsegu ter kako delovanje in uporaba njihovih storitev znatno prispevata k resni grožnji iz odstavka 2 oziroma bi lahko k njej znatno prispevala;
- (b) prepoznajo in uporabljajo specifične, učinkovite in sorazmerne ukrepe, kot so ukrepi iz člena 35(1) ali člena 48(2), da bi preprečili, odpravili ali omejili vsak tak prispevek k resni grožnji, prepoznani v skladu s točko (a) tega odstavka;
- (c) poročajo Komisiji do določenega datuma ali v rednih časovnih presledkih, določenih v sklepu, o ocenah iz točke (a), o natančni vsebini, izvajanju ter kvalitativnem in kvantitativnem učinku posebnih ukrepov, sprejetih na podlagi točke (b), ter o vseh drugih vprašanih v zvezi s temi ocenami ali navedenimi ukrepi, kot je določeno v sklepu.

Ponudnik oziroma ponudniki storitev pri prepoznavanju in uporabi ukrepov na podlagi točke (b) tega odstavka ustrezno upoštevajo težo resne grožnje iz odstavka 2, nujnost ukrepov ter dejanske ali morebitne posledice za pravice in zakonite interese vseh zadevnih strani, vključno z možnostjo, da se z ukrepi ne spoštuje temeljnih pravic določenih v Listini.

2. Za namen tega člena se šteje, da je do krize prišlo, kadar izredne razmere povzročijo resno grožnjo javni varnosti ali javnemu zdravju v Uniji ali v njenem znatnem delu.

3. Komisija pri sprejemanju sklepa iz odstavka 1 poskrbi, da so izpolnjene vse naslednje zahteve:

- (a) ukrepi, ki jih zahteva sklep, so strogo nujni, utemeljeni in sorazmerni, ter zlasti upoštevajo težo resne grožnje iz odstavka 2, nujnost ukrepov ter dejanske ali morebitne posledice za pravice in zakonite interese vseh zadevnih strani, vključno z možnostjo, da ukrepi ne spoštujejo temeljnih pravic, določenih v Listini;
- (b) v sklepu je določeno razumno obdobje, v katerem je treba sprejeti posebne ukrepe iz odstavka 1, točka (b), zlasti ob upoštevanju nujnosti teh ukrepov in časa, ki je potreben za njihovo pripravo in izvajanje;
- (c) ukrepi, ki jih zahteva sklep, so omejeni na obdobje, ki ni daljše od treh mesecev.

4. Komisija po sprejetju sklepa iz odstavka 1 brez nepotrebnega odlašanja sprejme naslednje ukrepe:

- (a) o sklepu obvesti ponudnika oziroma ponudnike, na katere se sklep nanaša;

- (b) sklep javno objavi in
- (c) o sklepu obvesti Odbor, ga pozove, naj predloži svoja stališča o njem, in ga še naprej obvešča o vseh nadaljnjih spremembah v zvezi s sklepom.

5. Ponudnik oziroma ponudniki, na katere se nanaša sklep Komisije, izberejo posebne ukrepe, ki jih je treba sprejeti na podlagi odstavka 1, točka (b), in odstavka 7, drugi pododstavek.

6. Komisija lahko na lastno pobudo ali na zahtevo ponudnika začne dialog s ponudnikom, da bi ugotovila, ali so glede na specifične okoliščine ponudnika načrtovani ali izvedeni ukrepi iz odstavka 1, točka (b), učinkoviti in sorazmerni pri doseganju zastavljenih ciljev. Komisija zlasti zagotovi, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev na podlagi odstavka 1, točka (b), izpolnjujejo zahteve iz odstavka 3, točki (a) in (c).

7. Komisija spremlja uporabo posebnih ukrepov, sprejetih na podlagi sklepa iz odstavka 1 tega člena, na podlagi poročil iz točke (c) navedenega odstavka in vseh drugih ustreznih informacij, tudi informacij, ki jih lahko zahteva na podlagi člena 40 ali 67, ob upoštevanju razvoja krize. Komisija o tem spremljanju redno poroča Odboru in vsaj enkrat mesečno.

Kadar Komisija meni, da predvideni ali izvedeni posebni ukrepi na podlagi odstavka 1, točka (b), niso učinkoviti ali sorazmerni, lahko po posvetovanju z Odborom sprejme sklep, s katerim od ponudnika zahteva, da pregleda prepoznavo ali uporabo teh posebnih ukrepov.

8. Kadar je to primerno glede na razvoj krize, lahko Komisija na podlagi priporočila Odbora spremeni sklep iz odstavka 1 ali odstavka 7, drugi pododstavek, tako da:

- (a) sklep prekliče in po potrebi od zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zahteva, da preneha uporabljati ukrepe, ki so prepoznani in se izvajajo na podlagi odstavka 1, točka (b), ali odstavkom 7, drugi pododstavek, zlasti kadar ni več razlogov za takšne ukrepe;
- (b) podaljša obdobje iz odstavka 3, točka (c), za največ tri mesece;
- (c) upošteva izkušnje, pridobljene pri izvajanju ukrepov, zlasti glede možnosti, da ukrepi ne spoštujejo temeljnih pravic, določenih v Listini.

9. Zahteve iz odstavkov 1 do 6 se uporabljajo za sklep in spremembo sklepa iz tega člena.

10. Komisija v največji možni meri upošteva priporočila Odbora, izdana na podlagi tega člena.

11. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu vsako leto po sprejetju sklepov v skladu s tem členom, v vsakem primeru pa tri mesece po koncu krize, poroča o uporabi posebnih ukrepov, sprejetih na podlagi teh sklepov.

Člen 37

Neodvisna revizija

1. V zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov se na njihove stroške vsaj enkrat letno opravi neodvisna revizija, da se oceni skladnost z:

- (a) obveznostmi iz poglavja III;
- (b) vsemi zavezami, sprejetimi na podlagi kodeksov ravnanja iz členov 45 in 46 ter kriznimi protokoli iz člena 48.

2. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov z organizacijami, ki izvajajo revizije na podlagi tega člena, sodelujejo in jim zagotovijo potrebno pomoč, da lahko te revizije izvedejo uspešno, učinkovito in pravočasno, tudi tako, da jim omogočijo dostop do vseh ustreznih podatkov in prostorov ter odgovorijo na ustna ali pisna vprašanja. Izvajanja revizije ne ovirajo, nanj ne vplivajo neupravičeno in ga ne spodkopavajo.

Take revizije, poskrbijo za ustrezno stopnjo zaupnosti in poslovno skrivnost informacij, pridobljenih od ponudnikov zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov in tretjih oseb v okviru revizij, tudi po njihovem zaključku. Vendar izpolnjevanje te zahteve ne sme negativno vplivati na izvajanje revizij in drugih določb te uredbe, zlasti tistih o preglednosti, nadzoru in izvrševanju. Kadar je potrebno za namene poročanja o preglednosti na podlagi člena 42(4), so revizijskemu poročilu in poročilu o izvedbi revizijskih priporočil iz odstavkov 4 in 6 tega člena priložene različice, ki ne vsebujejo nobenih informacij, ki bi jih bilo mogoče razumno označiti za zaupne.

3. Revizije, opravljene na podlagi odstavka 1, opravljajo organizacije, ki:

(a) so neodvisne od zadevnega ponudnika zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov in katere koli pravne osebe, povezane s tem ponudnikom ter z njim niso v nasprotju interesov; zlasti:

(i) niso opravljale nerevizijskih storitev, povezanih z revidiranimi zadevami, za zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika in za katero koli pravno osebo, povezano s tem ponudnikom, v 12 mesecih pred začetkom revizije, in se zavežejo, da zanje tovrstnih storitev ne bodo opravljale v obdobju 12 mesecev po zaključku revizije;

(ii) niso opravljale revizijskih storitev na podlagi tega člena za zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali za katero koli pravno osebo, povezano s tem ponudnikom, v obdobju največ 10 zaporednih let;

(iii) ne opravljajo revizije v zameno za plačila, ki so odvisna od rezultata revizije;

(b) imajo dokazano strokovno znanje na področju obvladovanja tveganja, tehnične usposobljenosti in zmogljivosti;

(c) so dokazano objektivne in upoštevajo poklicno etiko, ki temelji zlasti na spoštovanju kodeksov ravnanja ali ustreznih standardov.

4. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov zagotovijo, da organizacije, ki opravljajo revizije, za vsako revizijo pripravijo revizijsko poročilo. To poročilo vsebuje pisno utemeljitev in vključuje vsaj:

(a) ime, naslov in kontaktno točko ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, v zvezi s katero je bila opravljena revizija, ter zajeto obdobje;

(b) ime in naslov organizacije ali organizacij, ki so opravile revizijo;

(c) izjavo o interesih;

(d) opis posameznih elementov, zajetih z revizijo, in uporabljene metodologije;

(e) opis in povzetek glavnih ugotovitev revizije;

(f) seznam tretjih oseb, s katerimi je bilo v okviru revizije opravljeno posvetovanje;

(g) revizijsko mnenje o tem, ali je ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, v zvezi s katero je bila opravljena revizija, izpolnil obveznosti in zaveze iz odstavka 1, ki je lahko „pozitivno“, „pozitivno s pripombami“ ali „negativno“;

(h) kadar revizijsko mnenje ni „pozitivno“, operativna priporočila glede specifičnih ukrepov za zagotovitev skladnosti in priporočeni časovni okvir za zagotovitev skladnosti.

5. Kadar organizacija, ki je izvedla revizijo, ni mogla opraviti revizije nekaterih specifičnih elementov ali predložiti revizijskega mnenja na podlagi svojih preiskav, revizijsko poročilo vključuje obrazložitev okoliščin in razlogov, zakaj teh elementov ni bilo mogoče revizijsko pregledati.

6. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, ki prejmejo revizijsko poročilo, ki ni „pozitivno“, ustrezno upoštevajo operativna priporočila, naslovljena nanje, da bi sprejeli potrebne ukrepe za njihovo izvedbo. V enem mesecu od prejema priporočil sprejmejo poročilo o izvedbi revizijskih priporočil, v katerem določijo navedene ukrepe. Kadar ne izvedejo operativnih priporočil, v poročilu o izvedbi revizijskih priporočil navedejo razloge za to in določijo alternativne ukrepe, ki so jih sprejele za obravnavo prepoznanih primerov neskladnosti.

7. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 87 za dopolnitev te uredbe z določitvijo potrebnih pravil za izvajanje revizij na podlagi tega člena, zlasti v zvezi s potrebnimi pravili o postopkovnih korakih, metodologijah revizije in predlogah za poročanje o revizijah, opravljenih na podlagi tega člena. V teh delegiranih aktih se upoštevajo vsi prostovoljni revizijski standardi iz člena 44(1), točka (e).

Člen 38

Priporočilni sistemi

Poleg obveznosti iz člena 27 ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, ki uporabljajo priporočilne sisteme, omogočijo vsaj eno možnost za vsak njihov priporočilni sistem, ki ne temelji na oblikovanju profilov, kakor so opredeljeni v členu 4, točka 4, Uredbe (EU) 2016/679.

Člen 39

Dodatna preglednost spletnega oglaševanja

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, ki na svojih spletnih vmesnikih predstavljajo oglase, za celotno obdobje, v katerem predstavljajo oglas, in za eno leto po zadnji predstavitvi oglasa na njihovih spletnih vmesnikih pripravijo in v posebnem oddelku svojega spletnega vmesnika z zanesljivim orodjem, po katerem je mogoče iskati in ki omogoča iskanje na podlagi več meril, ter prek svojih vmesnikov za aplikacijsko programiranje v odložišču javno objavijo informacije iz odstavka 2. Poleg tega zagotovijo, da odložišče ne vsebuje osebnih podatkov prejemnikov storitve, ki jim je bil ali bi jim lahko bil oglas predstavljen in si razumno prizadevajo, da so informacije točne in popolne.

2. Odložišče vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) vsebino oglasa, vključno z imenom proizvoda, storitve ali blagovne znamke in predmetom oglasa;
- (b) fizično ali pravno osebo, v imenu katere je oglas predstavljen;
- (c) fizično ali pravno osebo, ki je plačala oglas, če to ni fizična ali pravna oseba iz točke (b);
- (d) obdobje, v katerem je bil oglas predstavljen;
- (e) informacije o tem, ali je bil oglas predviden za predstavitev eni ali več posebnim skupinam prejemnikov storitve, in če je bil, glavne parametre, uporabljene v ta namen, in po potrebi tudi glavne parametre, uporabljene za izključitev ene ali več tovrstnih posameznih skupin;
- (f) komercialna sporočila, objavljena na zelo velikih spletnih platformah in prepoznana na podlagi člena 26(2);
- (g) skupno število doseženih prejemnikov storitve, po potrebi pa tudi skupna števila, razčlenjena po državah članicah za skupino ali skupine prejemnikov, ki jim je bil oglas posebej namenjen.

3. Kar zadeva odstavek 2, točke (a), (b) in (c), kadar je ponudnik zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov odstranil ali onemogočil dostop do določenega oglasa na podlagi domnevne nezakonitosti ali nezdržljivosti s svojimi pogoji poslovanja, odložišče ne vključuje informacij iz navedenih točk. V takem primeru odložišče za zadevni specifični oglas vključuje informacije iz člena 17(3), točke (a) do (e), ali člena 9(2), točka (a)(i), kakor je ustrezno.

Komisija lahko po posvetovanju z Odborom, ustreznimi preverjenimi raziskovalci iz člena 40 in javnostjo izda smernice o strukturi, organizaciji in funkcionalnostih odložišč iz tega člena.

Člen 40

Dostop do podatkov in nadzor nad njimi

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisiji na obrazloženo zahtevo in v razumnem roku, določenem v tej zahtevi, zagotovijo dostop do podatkov, potrebnih za spremljanje in oceno skladnosti s to uredbo.

2. Koordinatorji digitalnih storitev in Komisija podatke, do katerih se dostopa na podlagi odstavka 1, uporabljajo samo za namene spremljanja in ocenjevanja skladnosti s to uredbo ter ustrezno upoštevajo pravice in interese ponudnikov zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov in zadevnih prejemnikov storitve, vključno z varstvom osebnih podatkov, varstvom zaupnih informacij, zlasti poslovnih skrivnosti, in ohranjanjem varnosti njihovih storitev.

3. Za namene odstavka 1 ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov na zahtevo koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža ali Komisije pojasnijo zasnovo, logiko, delovanje in preskušanje svojih algoritemskih sistemov, vključno z njihovimi priporočilnimi sistemi.

4. Ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov na obrazloženo zahtevo koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža v razumnem roku, določenem v zahtevi, zagotovijo dostop do podatkov preverjenim raziskovalcem, ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka 8 tega člena, izključno za izvajanje raziskav, ki prispevajo k zaznavanju, prepoznavanju in razumevanju sistemskih tveganj v Uniji, kakor so določena na podlagi člena 34(1), in k oceni ustreznosti, učinkovitosti in učinkov ukrepov za zmanjševanje tveganj na podlagi člena 35.

5. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov lahko v 15 dneh od prejema zahteve iz odstavka 4 od koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža zahtevajo, da spremeni zahtevo, kadar menijo, da ne morejo zagotoviti dostopa do zahtevanih podatkov iz enega od naslednjih razlogov:

(a) nimajo dostopa do podatkov;

(b) zagotovitev dostopa do podatkov bo povzročila precejšnje ranljivosti varnosti njihove storitve ali varstva zaupnih informacij, zlasti poslovnih skrivnosti.

6. Zahteve za spremembo na podlagi odstavka 5 vsebujejo predloge enega ali več alternativnih načinov za zagotovitev dostopa do zahtevanih podatkov ali drugih podatkov, ki so ustrezni in zadostni za namen zahteve.

Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža v 15 dneh sprejme odločitev o zahtevi za spremembo ter jo sporoči ponudniku zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, kadar je ustrezno, skupaj s spremenjeno zahtevo in novim obdobjem za njeno izpolnitev.

7. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov olajšajo in zagotovijo dostop do podatkov na podlagi odstavkov 1 in 4 prek ustreznih vmesnikov, navedenih v zahtevi, vključno s spletnimi podatkovnimi zbirkami ali vmesniki za aplikacijsko programiranje.

8. Na podlagi ustrežno utemeljene vloge raziskovalcev koordinator digitalnih storitev v državi sedeža takim raziskovalcem za posebno raziskavo iz vloge podeli status „preverjenih raziskovalcev“ in izda obrazloženo zahtevo za dostop do podatkov ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika na podlagi odstavka 4, kadar raziskovalci dokažejo, da izpolnjujejo vse naslednje pogoje:

- (a) povezani so z raziskovalno organizacijo, kakor je opredeljena v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2019/790;
- (b) neodvisni so od komercialnih interesov;
- (c) njihova vloga razkriva financiranje raziskave;
- (d) sposobni so upoštevati specifične zahteve glede varnosti in zaupnosti podatkov, ki ustrezajo posamezni zahtevi, ter varovati osebne podatke, v svoji zahtevi pa opišejo ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, ki so jih sprejeli v ta namen;
- (e) njihova vloga dokazuje, da so njihov dostop do podatkov in zahtevani časovni okviri potrebni in sorazmerni za namene njihove raziskave ter da bodo pričakovani rezultati te raziskave prispevali k namenom iz odstavka 4;
- (f) načrtovane raziskovalne dejavnosti se bodo izvajale za namene določene v odstavku 4;
- (g) zavezali so se, da bodo svoje rezultate raziskav javno in brezplačno objavili v razumnem roku po zaključku raziskave ob upoštevanju pravic in interesov zadevnih prejemnikov storitve v skladu z Uredbo (EU) 2016/679.

Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža po prejemu vloge na podlagi tega odstavka o tem obvesti Komisijo in Odbor.

9. Raziskovalci lahko svojo vlogo predložijo tudi koordinatorju digitalnih storitev v državi članici raziskovalne organizacije, s katero so povezani. Koordinator digitalnih storitev po prejemu vloge na podlagi tega odstavka opravi začetno oceno, ali zadevni raziskovalci izpolnjujejo vse pogoje iz odstavka 8. Zadevni koordinator digitalnih storitev nato prijavo skupaj z dokazili, ki so jih predložili zadevni raziskovalci, in začetno oceno pošlje koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža brez nepotrebnega odlašanja sprejme odločitev, ali bo raziskovalcu podelil status „preverjenega raziskovalca“.

Ob ustreznem upoštevanju predložene začetne ocene je za končno odločitev, ali se raziskovalcu podeli status „preverjenega raziskovalca“, na podlagi odstavka 8 pristojen koordinator digitalnih storitev v državi sedeža.

10. Koordinator digitalnih storitev, ki je podelil status preverjenega raziskovalca in ponudnikom zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov izdal obrazloženo zahtevo za dostop do podatkov v korist preverjenega raziskovalca, izda sklep o preklicu dostopa, če po preiskavi na lastno pobudo ali na podlagi informacij, prejetih od tretjih oseb, ugotovi, da preverjeni raziskovalec ne izpolnjuje več pogojev iz odstavka 8, in o odločitvi obvesti zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika. Koordinator digitalnih storitev pred ukinitvijo dostopa preverjenemu raziskovalcu omogoči, da se odzove na ugotovitve zadevne preiskave in namero o preklicu dostopa.

11. Koordinatorji digitalnih storitev v državi sedeža Odboru sporočijo imena in kontaktne podatke fizičnih oseb ali subjektov, ki so jim v skladu z odstavkom 8 dodelili status „preverjenega raziskovalca“, ter namen raziskave, v zvezi s katero je bila vložena vloga, ali, kadar so ukinili dostop do podatkov v skladu z odstavkom 10, Odboru sporočijo to informacijo.

12. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov brez nepotrebnega odlašanja omogočijo dostop do podatkov, vključno s podatki v realnem času, kadar je to tehnično izvedljivo, če so podatki na njihovem spletnem vmesniku javno dostopni raziskovalcem, vključno s tistimi, ki so povezani z neprofitnimi organi, organizacijami in združenji, ki izpolnjujejo pogoje iz odstavka 8, točke (b), (c), (d) in (e), in ki uporabljajo podatke izključno za izvajanje raziskav, ki prispevajo k zaznavanju, prepoznavanju in razumevanju sistemskih tveganj v Uniji na podlagi člena 34(1).

13. Komisija po posvetovanju z Odborom sprejme delegirane akte o dopolnitvi te uredbe za določitev tehničnih pogojev, pod katerimi si morajo ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov izmenjevati podatke na podlagi odstavkov 1 in 4, ter namenov, za katere se lahko podatki uporabljajo. Ti delegirani akti določajo specifične pogoje v okviru katerih lahko poteka taka izmenjava podatkov z raziskovalci v skladu z Uredbo (EU) 2016/679, kot tudi ustrezne objektivne indikatorje, postopke in, kadar je to potrebno, neodvisne svetovalne mehanizme, ki podpirajo izmenjavo podatkov, ob upoštevanju pravic in interesov zadevnih ponudnikov zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov in zadevnih prejemnikov storitve, vključno z varstvom zaupnih informacij, zlasti poslovnih skrivnosti, ter ohranjanjem varnosti njihovih storitev.

Člen 41

Funkcija za zagotavljanje skladnosti

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov vzpostavijo funkcijo za zagotavljanje skladnosti, ki je neodvisna od njihovih operativnih funkcij in jo opravlja ena ali več odgovornih oseb za zagotavljanje skladnosti, vključno z vodjo funkcije za zagotavljanje skladnosti. Ta funkcija za zagotavljanje skladnosti ima zadostna pooblastila, ugled in vire ter dostop do upravljalnega organa ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, da lahko spremlja skladnost navedenega ponudnika s to uredbo.

2. Upravljalni organ ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zagotovi, da imajo odgovorne osebe za zagotavljanje skladnosti poklicne kvalifikacije, znanje, izkušnje in sposobnosti, potrebne za izpolnjevanje nalog iz odstavka 3.

Upravljalni organ ponudnika zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov zagotovi, da je vodja funkcije za zagotavljanje skladnosti neodvisni višji vodstveni delavec z ločeno odgovornostjo za funkcijo za zagotavljanje skladnosti.

Vodja funkcije za zagotavljanje skladnosti poroča neposredno upravljalnemu organu ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ter lahko izrazi pomisleke in navedeni organ opozori, kadar tveganja iz člena 34 ali neskladnost s to uredbo vplivajo ali bi lahko vplivala na zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, brez poseganja v odgovornosti upravljalnega organa v njegovi nadzorni in vodstveni funkciji.

Vodja funkcije za zagotavljanje skladnosti se ne razreši brez predhodne odobritve upravljalnega organa ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika.

3. Odgovorne osebe za zagotavljanje skladnosti opravljajo naslednje naloge:

(a) sodelujejo s koordinatorjem digitalnih storitev v državi sedeža in Komisijo za namen te uredbe;

(b) zagotavljajo, da se prepoznajo vsa tveganja iz člena 34 in da se o njih ustrezno poroča ter da se sprejmejo razumni, sorazmerni in učinkoviti ukrepi za zmanjševanje tveganj na podlagi člena 35;

(c) organizirajo in nadzorujejo dejavnosti ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika v zvezi z neodvisno revizijo na podlagi člena 37;

- (d) obveščajo vodstvo in zaposlene pri ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika o zadevnih obveznostih na podlagi te uredbe ter jim svetujejo o teh obveznostih;
- (e) spremljajo skladnost ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika z obveznostmi, ki jih ima na podlagi te uredbe;
- (f) po potrebi spremljajo skladnost ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zavezami, sprejetimi na podlagi kodeksov ravnanja na podlagi členov 45 in 46 ali kriznih protokolov na podlagi člena 48.

4. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža in Komisiji sporočijo ime in kontaktne podatke vodje funkcije za zagotavljanje skladnosti.

5. Upravljalni organ ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika opredeli, nadzoruje in je odgovoren za izvajanje ponudnikove ureditve upravljanja, ki zagotavlja neodvisnost funkcije za zagotavljanje skladnosti, vključno z razdelitvijo odgovornosti pri organizaciji ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, preprečevanjem navzkrižja interesov in preišljenim upravljanjem sistemskih tveganj, prepoznanih na podlagi člena 34.

6. Upravljalni organ redno, vsaj enkrat letno potrjuje in pregleduje strategije in politike za zatiranje, obvladovanje, spremljanje in zmanjševanje tveganj, prepoznanih na podlagi člena 34, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena zelo velika spletna platforma ali zelo velik spletni iskalnik.

7. Upravljalni organ nameni dovolj časa obravnavi ukrepov v zvezi z obvladovanjem tveganja. Dejavno sodeluje pri odločitvah v zvezi z obvladovanjem tveganja in zagotavlja, da se za obvladovanje tveganj, prepoznanih v skladu s členom 34, dodelijo ustrezni viri.

Člen 42

Obveznosti poročanja o preglednosti

1. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov objavijo poročila iz člena 15 najpozneje v dveh mesecih od datuma začetka uporabe iz člena 33(6), drugi pododstavek, nato pa vsaj vsakih šest mesecev.

2. V poročilih iz odstavka 1 tega člena, ki jih objavijo ponudniki zelo velikih spletnih platform, se poleg informacij iz člena 15 in člena 24(1) navedejo:

- (a) človeški viri, ki jih ponudnik zelo velikih spletnih platform nameni moderiranju vsebin v zvezi s storitvijo, ki se ponuja v Uniji, za vsak ustrezeni uradni jezik držav članic, vključno z izpolnjevanjem obveznosti iz členov 16 in 22 ter izpolnjevanjem obveznosti iz člena 20;
- (b) kvalifikacije in jezikovno strokovno znanje oseb, ki izvajajo dejavnosti iz točke (a), ter usposabljanje in podporo temu osebju;
- (c) kazalnike točnosti in s tem povezane informacije iz člena 15(1), točka (e), za vsak uradni jezik držav članic.

Poročila se objavijo v vsaj enem od uradnih jezikov držav članic.

3. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov poleg informacij iz člena 24(2) v poročila iz odstavka 1 tega člena vključijo informacije o povprečnem mesečnem številu prejemnikov storitve za vsako državo članico.

4. Ponudniki zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov najpozneje tri mesece po prejemu vsakega revizijskega poročila na podlagi odstavka 37(4) brez nepotrebne odlašanja po zaključku koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža in Komisiji pošljejo in javno objavijo:

- (a) poročilo o rezultatih ocene tveganja na podlagi člena 34;
- (b) specifične ukrepe za zmanjšanje tveganja, uvedene na podlagi člena 35(1);
- (c) revizijsko poročilo iz člena 37(4);
- (d) poročilo o izvedbi revizijskih priporočil iz člena 37(6);
- (e) po potrebi informacije o posvetovanjih, ki jih je ponudnik izvedel v podporo ocenam tveganja in zasnovi ukrepov za zmanjšanje tveganja.

5. Kadar ponudnik zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov meni, da bi lahko objava informacij na podlagi odstavka 4 povzročila razkritje zaupnih informacij navedenega ponudnika ali prejemnikov storitve ali precejšnje ranljivosti za varnost njegove storitve, ogrozi javno varnost ali škoduje prejemnikom, lahko takšne informacije odstrani iz javno razpoložljivih poročil. V tem primeru koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža in Komisiji posreduje popolna poročila in priloži obrazložitev razlogov za odstranitev informacij iz javno razpoložljivih poročil.

Člen 43

Pristojbina za nadzor

1. Komisija ponudnikom zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov ob določitvi na podlagi člena 33 zaračuna letno pristojbino za nadzor.
2. Skupni znesek letnih pristojbin za nadzor krije ocenjene stroške, ki jih ima Komisija v zvezi s svojimi nadzornimi nalogami na podlagi te uredbe, zlasti stroške, povezane z določitvijo na podlagi člena 33, vzpostavitvijo, vzdrževanjem in delovanjem podatkovne zbirke na podlagi člena 24(5) ter sistemom za izmenjavo informacij na podlagi člena 85, napotitvami na podlagi člena 59, podporo Odboru na podlagi člena 62 ter nadzornimi nalogami na podlagi člena 56 in oddelkom 4 poglavja IV.
3. Ponudnikom zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov se na podlagi člena 33 za vsako storitev, za katero so bili določeni, zaračuna letna pristojbina za nadzor.

Komisija sprejme izvedbene akte s katerimi določitvi znesek letne pristojbine za nadzor za vsakega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika. Pri sprejemanju teh izvedbenih aktov Komisija uporablja metodologijo, določeno v delegiranem aktu iz odstavka 4 tega člena, in spoštuje načela iz odstavka 5 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 88.

4. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 87 v zvezi z določitvijo podrobne metodologije in postopkov za:
 - (a) določitev ocenjenih stroškov iz odstavka 2;
 - (b) določitev posameznih letnih pristojbin za nadzor iz odstavka 5, točki (b) in (c);
 - (c) določitev najvišje skupne mejne vrednosti, določene v odstavku 5, točka (c), in
 - (d) podrobne ureditve, potrebne za izvrševanje plačil.

Pri sprejemanju teh delegiranih aktov Komisija spoštuje načela iz odstavka 5 tega člena.

5. Izvedbeni akt iz odstavka 3 in delegirani akt iz odstavka 4 spoštujeta naslednja načela:
- (a) pri oceni skupnega zneska letne pristojbine za nadzor se upoštevajo stroški, nastali v prejšnjem letu;
 - (b) letna pristojbina za nadzor je sorazmerna s številom povprečnih mesečnih aktivnih prejemnikov v Uniji vsake zelo velike spletne platforme ali vsakega zelo velikega spletnega iskalnika, določenega na podlagi člena 33;
 - (c) skupni znesek letne pristojbine za nadzor, ki se zaračuna določenemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega iskalnika, v nobenem primeru ne presega 0,05 % njegovega svetovnega letnega neto prihodka v predhodnem poslovnem letu.
6. Individualne letne pristojbine za nadzor, ki se zaračunajo na podlagi odstavka 1 tega člena, so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴¹⁾.
7. Komisija letno poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o skupnem znesku stroškov, nastalih zaradi izpolnjevanja nalog na podlagi te uredbe, in skupnem znesku posameznih letnih pristojbin za nadzor, zaračunanih v predhodnem letu.

ODDELEK 6

Druge določbe v zvezi z obveznostmi glede potrebne skrbnosti

Člen 44

Standardi

1. Komisija se posvetuje z Odborom ter podpira in spodbuja razvoj in izvedbo prostovoljnih standardov, ki jih ustrezni evropski in mednarodni organi za standardizacijo določijo vsaj v zvezi z:
- (a) elektronsko predložitvijo prijav na podlagi člena 16;
 - (b) predlogami, zasnovano in postopkovnimi standardi za komunikacijo s prejemniki storitve na uporabniku prijazen način o omejitvah, ki izhajajo iz pogojev in njihovih sprememb;
 - (c) elektronsko predložitvijo prijav zaupanja vrednih prijaviteljev na podlagi člena 22, vključno prek vmesnikov za aplikacijsko programiranje;
 - (d) specifičnimi vmesniki, vključno z vmesniki za aplikacijsko programiranje, za olajšanje izpolnjevanja obveznosti iz členov 39 in 40;
 - (e) revizijo zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov na podlagi člena 37;
 - (f) interoperabilnostjo odložišč oglasov iz člena 39(2);
 - (g) prenosom podatkov med posredniki oglaševanja v podporo obveznostim glede preglednosti na podlagi člena 26(1), točke (b), (c) in (d);
 - (h) tehničnimi ukrepi, ki omogočajo izpolnjevanje obveznosti v zvezi z oglaševanjem iz te uredbe, vključno z obveznostmi glede vidnih oznak za oglase in komercialna sporočila iz člena 26;

⁽⁴¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (i) izbranimi vmesniki in predstavitevijo informacij o glavnih parametrih različnih vrst priporočilnih sistemov v skladu s členoma 27 in 38;
- (j) standardi za ciljno usmerjene ukrepe za zaščito mladoletnikov na spletu.

2. Komisija podpira posodobitev standardov glede na tehnološki razvoj in ravnanje zadevnih prejemnikov storitve. Ustrezne informacije o posodobitvi standardov so na voljo javnosti in preprosto dostopne.

Člen 45

Kodeksi ravnanja

1. Komisija in Odbor spodbujata in olajšujeta pripravo prostovoljnih kodeksov ravnanja na ravni Unije kot prispevek k ustrezni uporabi te uredbe, zlasti ob upoštevanju specifičnih izzivov pri spopadanju z različnimi vrstami nezakonitih vsebin in sistemskih tveganj ter v skladu s pravom Unije, zlasti o konkurenci in varstvu osebnih podatkov.

2. Kadar se pojavi znatno sistemsko tveganje v smislu člena 34(1), ki se nanaša na več zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, lahko Komisija povabi zadevne ponudnike zelo velikih spletnih platform ali zadevne ponudnike zelo velikih spletnih iskalnikov ter druge ponudnike zelo velikih spletnih platform, zelo velikih spletnih iskalnikov, spletnih platform in drugih posredniških storitev, kakor je ustrezno, pa tudi ustrezne pristojne organe, organizacije civilne družbe in druge ustrezne deležnike k sodelovanju pri pripravi kodeksov ravnanja, vključno z določitvijo zavez za sprejetje specifičnih ukrepov za zmanjševanje tveganj ter okvira za redno poročanje o vseh sprejetih ukrepih in njihovih rezultatih.

3. Komisija in Odbor ter, kadar je to ustrezno, drugi ustrezni organi si pri učinkovanju odstavkov 1 in 2 prizadevajo zagotoviti, da se v kodeksih ravnanja jasno določijo njihovi specifični cilji, navedejo ključni kazalniki uspešnosti za merjenje izpolnjevanja navedenih ciljev ter ustrezno upoštevajo potrebe in interese vseh zainteresiranih strani na ravni Unije, zlasti z državljani. Poleg tega si Komisija in Odbor prizadevata zagotoviti, da udeleženci redno poročajo Komisiji in zadevnim koordinatorjem digitalnih storitev v državi sedeža o vseh sprejetih ukrepih in njihovih rezultatih, izmerjenih na podlagi navedenih ključnih kazalnikov uspešnosti. Pri ključnih kazalnikih uspešnosti in zavezah glede poročanja se upoštevajo razlike v velikosti in zmogljivosti različnih udeležencev.

4. Komisija in Odbor ocenita, ali kodeksi ravnanja izpolnjujejo namene določene v odstavkih 1 in 3, ter redno spremljata in ovrednotita izpolnjevanje njihovih ciljev, ob upoštevanju ključnih kazalnikov uspešnosti, ki jih lahko vsebujejo. Svoje sklepe ugotovitve objavita.

Komisija in Odbor tudi spodbujata in olajšujeta redne preglede in prilagoditve kodeksov ravnanja.

V primeru sistematičnega nespoštovanja kodeksov ravnanja lahko Komisija in Odbor pozoveta podpisnike kodeksov ravnanja, naj sprejmejo potrebne ukrepe.

Člen 46

Kodeksi ravnanja za spletno oglaševanje

1. Komisija spodbuja in olajšuje pripravo prostovoljnih kodeksov ravnanja na ravni Unije s strani ponudnikov spletnih platform in drugih ustreznih ponudnikov storitev, kot so ponudniki storitev posredovanja spletnega oglaševanja, drugih akterjev, vključenih v vrednostno verigo programatičnega oglaševanja, ali organizacij, ki zastopajo prejemnike storitev, in organizacij civilne družbe ali ustreznih organov v podporo dodatni preglednosti za akterje v vrednostni verigi spletnega oglaševanja, ki presega zahteve členov 26 in 39.

2. Komisija si prizadeva zagotoviti, da so kodeksi ravnanja namenjeni učinkovitemu prenosu informacij, ki v celoti spoštuje pravice in interese vseh udeleženi strani ter konkurenčnemu, preglednemu in pravičnemu okolju spletnega oglaševanja v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom, zlasti o konkurenci in varstvu zasebnosti in osebnih podatkov. Komisija si prizadeva zagotoviti, da se s kodeksi ravnanja obravnava vsaj:
 - (a) prenos informacij, ki jih hranijo ponudniki posredovanja spletnega oglaševanja, prejemnikom storitve v zvezi z zahtevami iz člena 26(1), točke (b), (c) in (d);
 - (b) prenos informacij, ki jih hranijo ponudniki posredovanja spletnega oglaševanja, v odložišča na podlagi člena 39.
 - (c) pomembne informacije o monetizaciji podatkov.
3. Komisija spodbuja razvoj kodeksov ravnanja do 18. februarja 2025 in začetek njihove uporabe do 18. avgusta 2025.
4. Komisija vse akterje v vrednostni verigi spletnega oglaševanja iz odstavka 1 spodbuja, da podpirajo zaveze iz kodeksov ravnanja in jih spoštujejo.

Člen 47

Kodeksi ravnanja za dostopnost

1. Komisija spodbuja in olajšuje pripravo kodeksov ravnanja na ravni Unije v sodelovanju s ponudniki spletnih platform in drugih ustreznih ponudnikov storitev, organizacij, ki zastopajo prejemnike storitve, in organizacij civilne družbe ali ustreznih organov, da bi spodbujali polno in učinkovito enakopravno udeležbo z izboljšanjem dostopa do spletnih storitev, ki prek svoje prvotne zasnove ali naknadne prilagoditve obravnavajo posebne potrebe invalidov.
2. Komisija si prizadeva zagotoviti, da se s kodeksi ravnanja zasleduje cilj zagotavljanja, da so te storitve dostopne v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom, da bi se invalidom karseda povečala predvidljiva uporaba teh storitev. Komisija si prizadeva zagotoviti, da se s kodeksi ravnanja obravnavajo vsaj naslednji cilji:
 - (a) zasnova in prilagajanje storitev, da bodo dostopne invalidom, tako da bodo zaznavne, uporabne, razumljive in zanesljive;
 - (b) pojasnitev, kako storitve izpolnjujejo veljavne zahteve glede dostopnosti, in dajanje teh informacij na voljo javnosti na dostopen način za invalide;
 - (c) dajanje na voljo informacij, obrazcev in ukrepov, zagotovljenih na podlagi te uredbe, na tak način, da jih je preprosto najti in razumeti ter so dostopni invalidom.
3. Komisija spodbuja razvoj kodeksov ravnanja do 18. februarja 2025 in začetek njihove uporabe do 18. avgusta 2025.

Člen 48

Krizni protokoli

1. Odbor lahko Komisiji priporoči, naj v skladu z odstavki 2, 3 in 4 začne pripravo prostovoljnih kriznih protokolov za obravnavo kriz. Te krize so strogo omejene na izredne okoliščine, ki vplivajo na javno varnost ali javno zdravje.

2. Komisija spodbuja in olajšuje sodelovanje ponudnikom zelo velikih spletnih platform, zelo velikih spletnih iskalnikov in po potrebi ponudnikom drugih spletnih platform ali drugih spletnih iskalnikov pri pripravi, preskušanju in uporabi navedenih kriznih protokolov. Komisija si prizadeva zagotoviti, da ti krizni protokoli vključujejo enega ali več naslednjih ukrepov:

- (a) vidno prikazovanje informacij o krizi, ki jih zagotovijo organi držav članic ali se zagotovijo na ravni Unije ali pa jih, odvisno od okoliščin krize, zagotovijo drugi ustrezni verodostojni organi;
- (b) zagotavljanje, da ponudnik posredniških storitev določi posebno kontaktno točko za krizno upravljanje; kadar je ustrezno, je to lahko elektronska kontaktna točka iz člena 11 ali, v primeru ponudnikov zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, odgovorna oseba za zagotavljanje skladnosti iz člena 41;
- (c) prilagoditev virov, namenjenih izpolnjevanju obveznosti iz členov 16, 20, 22, 23 in 35, potrebam, ki so se pojavile zaradi krize, kadar je ustrezno.

3. Komisija v pripravo in preskušanje kriznih protokolov ter nadzor nad njihovo uporabo po potrebi vključi organe držav članic, lahko pa tudi organe, urade in agencije Unije. Kadar je potrebno in ustrezno, lahko Komisija v pripravo kriznih protokolov vključi tudi organizacije civilne družbe ali druge ustrezne organizacije.

4. Komisija si prizadeva zagotoviti, da krizni protokoli jasno določajo vse od naslednjega:

- (a) specifične parametre za opredelitev specifične izredne okoliščine, ki naj bi se obravnavala s kriznim protokolom, in njegove cilje;
- (b) vlogo vsakega udeleženca in ukrepe, ki jih mora vzpostaviti pri pripravah in ob začetku izvajanja kriznega protokola;
- (c) jasen postopek za določitev, kdaj je treba začeti izvajati krizni protokol;
- (d) jasen postopek za določitev obdobja, v katerem je treba sprejeti ukrepe, potrebne ob začetku izvajanja kriznega protokola, ki je strogo omejeno na to, kar je potrebno za obravnavo zadevnih izrednih okoliščin;
- (e) zaščitne ukrepe za obravnavo vseh negativnih vplivov na uresničevanje temeljnih pravic, določenih v Listini, zlasti svobode izražanja in obveščanja ter pravice do nediskriminacije;
- (f) postopek za javno poročanje o vseh sprejetih ukrepih, njihovem trajanju in rezultatih po koncu krize.

5. Če Komisija meni, da krizni protokol ne zagotavlja učinkovite obravnave krize ali varovanja uresničevanja temeljnih pravic iz odstavka 4, točka (e), od udeležencev zahteva, naj revidirajo krizni protokol, tudi s sprejetjem dodatnih ukrepov.

POGLAVJE IV

IZVAJANJE, SODELOVANJE, KAZNI IN IZVRŠEVANJE

ODDELEK 1

Pristojni organi in nacionalni koordinatorji digitalnih storitev

Člen 49

Pristojni organi in koordinatorji digitalnih storitev

1. Države članice določijo enega ali več pristojnih organov, ki so odgovorni za nadzor ponudnikov posredniških storitev in izvrševanje te uredbe (v nadaljnjem besedilu: pristojni organi).

2. Države članice enega od pristojnih organov imenujejo za svojega koordinatorja digitalnih storitev. Koordinator digitalnih storitev je pristojen za vse zadeve v zvezi z nadzorom in izvrševanjem te uredbe v posamezni državi članici, razen če ni zadevna država članica nekaterih specifičnih nalog ali sektorjev dodelila drugim pristojnim organom. V vsakem primeru je koordinator digitalnih storitev pristojen za zagotavljanje usklajevanja na nacionalni ravni v zvezi z navedenimi zadevami ter za prispevanje k učinkovitemu in doslednemu nadzoru in izvrševanju te uredbe po vsej Uniji.

V ta namen koordinatorji digitalnih storitev sodelujejo med seboj, z drugimi nacionalnimi pristojnimi organi, Odborom in Komisijo, in to brez poseganja v možnost držav članic, da zagotovijo mehanizme sodelovanja in redne izmenjave stališč med koordinatorjem digitalnih storitev in drugimi nacionalnimi organi, kadar je to ustrezno za opravljanje njihovih posameznih nalog.

Kadar država članica poleg koordinatorja digitalnih storitev imenuje enega ali več pristojnih organov, zagotovi, da so naloge navedenih organov in koordinatorja digitalnih storitev jasno opredeljene ter da pri njihovem opravljanju tesno in učinkovito sodelujejo.

3. Države članice imenujejo koordinatorje digitalnih storitev do 17. februarja 2024.

Države članice javno objavijo, Komisiji in Odboru pa sporočijo ime svojega pristojnega organa, določenega za koordinatorja digitalnih storitev, ter informacije o tem, kako je mogoče vzpostaviti stik z njim. Zadevna država članica Komisiji in Odboru sporoči imena drugih pristojnih organov iz odstavka 2 in njihove zadevne naloge.

4. Določbe iz členov 50, 51 in 56, ki se uporabljajo za koordinatorje digitalnih storitev, se uporabljajo tudi za vse druge pristojne organe, ki jih države članice imenujejo v na podlagi odstavka 1 tega člena.

Člen 50

Zahteve za koordinatorje digitalnih storitev

1. Države članice zagotovijo, da njihovi koordinatorji digitalnih storitev nepristransko, pregledno in pravočasno opravljajo svoje naloge na podlagi te uredbe. Države članice zagotovijo, da imajo njihovi koordinatorji digitalnih storitev vse potrebne vire za opravljanje svojih nalog, vključno z zadostnimi tehničnimi, finančnimi in človeškimi viri za ustrezen nadzor vseh ponudnikov posredniških storitev v njihovi pristojnosti. Vsaka država članica zagotovi, da ima njen koordinator digitalnih storitev zadostno avtonomijo pri upravljanju svojega proračuna v okviru splošnih omejitev proračuna, da ne bi negativno vplivala na neodvisnost koordinatorja digitalnih storitev.

2. Koordinatorji digitalnih storitev pri opravljanju svojih nalog in izvajanju pooblastil v skladu s to uredbo ravnajo popolnoma neodvisno. Niso izpostavljeni neposrednemu ali posrednemu zunanjemu vplivu niti ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od katerega koli drugega javnega organa ali zasebnega subjekta.

3. Odstavek 2 tega člena ne posega v naloge koordinatorjev digitalnih storitev v sistemu nadzora in izvrševanja, določenem v tej uredbi, ter v sodelovanje z drugimi pristojnimi organi v skladu s členom 49(2). Odstavek 2 tega člena ne preprečuje izvajanja sodnega nadzora in tudi ne posega v sorazmerne zahteve glede odgovornosti v zvezi s splošnimi dejavnostmi koordinatorjev digitalnih storitev, kot so finančni odhodki ali poročanje nacionalnim parlamentom, če te zahteve ne ogrožajo doseganja ciljev te uredbe.

Člen 51

Pooblastila koordinatorjev digitalnih storitev

1. Kadar je to potrebno za opravljanje njihovih nalog na podlagi te uredbo, imajo koordinatorji digitalnih storitev naslednja pooblastila za preiskovanje v zvezi z ravnanjem ponudnikov posredniških storitev, ki spadajo v pristojnost njihove države članice:

- (a) pooblastilo, da od navedenih ponudnikov in vseh drugih oseb, ki delujejo v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti ter za katere se lahko razumno domneva, da so seznanjene z informacijami v zvezi z domnevno kršitvijo te uredbe, vključno z organizacijami, ki izvajajo revizije iz člena 37 in člena 75(2), zahtevajo, da brez nepotrebnega odlašanja predložijo take informacije;
- (b) pooblastilo, da izvajajo inšpekcijske preglede v vseh prostorih, ki jih navedeni ponudniki ali navedene osebe uporabljajo v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti, ali da od pravosodnega organa v njihovi državi članici zahtevajo, da odredi takšne inšpekcijske preglede, ali da izvajanje takšnih inšpekcijskih pregledov zahtevajo od drugih javnih organov, z namenom preučitve, zasega, odvzema ali pridobitve izvodov informacij v zvezi z domnevno kršitvijo v kakršni koli obliki, ne glede na pomnilniški medij;
- (c) pooblastilo, da od katerega koli člana osebja ali predstavnika navedenih ponudnikov ali oseb zahtevajo pojasnila glede kakršnih koli informacij v zvezi z domnevno kršitvijo in z njihovim soglasjem s kakršnimi koli tehničnimi sredstvi zabeležijo odgovore.

2. Kadar je to potrebno za opravljanje njihovih nalog na podlagi te uredbo, imajo koordinatorji digitalnih storitev naslednja izvršilna pooblastila v zvezi s ponudniki posredniških storitev, ki spadajo v pristojnost njihove države članice:

- (a) pooblastilo, da sprejmejo zaveze navedenih ponudnikov v zvezi z njihovo skladnostjo s to uredbo in da te zaveze določijo za zavezujoče;
- (b) pooblastilo, da odredijo prenehanje kršitev in po potrebi naložijo popravne ukrepe, sorazmerne s kršitvijo in potrebne za učinkovito ustavitve kršitve, ali da to zahtevajo od pravosodnega organa v njihovi državi članici;
- (c) pooblastilo, da v skladu s členom 52 naložijo globe za neskladnost s to uredbo, vključno z neizpolnitvijo morebitnih preiskovalnih nalogov, izdanih na podlagi odstavka 1 tega člena, ali da naložitev glob zahtevajo od pravosodnega organa v njihovi državi članici;
- (d) pooblastilo, da v skladu s členom 52 naložijo periodično denarno kazen za zagotovitev ustavitve kršitve v skladu z odločbo, izdano na podlagi točke (b) tega pododstavka, ali za neizpolnitev morebitnih preiskovalnih nalogov, izdanih na podlagi odstavka 1 tega člena, ali da naložitev periodične denarne kazni zahtevajo od pravosodnega organa v njihovi državi članici;
- (e) pooblastilo za sprejetje začasnih ukrepov za preprečitev nevarnosti resne škode ali za to, da od ustreznega pravosodnega organa zahtevajo, da to stori.

Kar zadeva prvi pododstavek, točki (c) in (d), imajo koordinatorji digitalnih storitev izvršilna pooblastila iz navedenih točk tudi v zvezi z drugimi osebami iz odstavka 1 v primeru neizpolnjevanja katerih koli odločb, ki so bile tem osebam izdane na podlagi navedenega odstavka. Ta izvršilna pooblastila izvajajo šele po tem, ko navedenim drugim osebam pravočasno predložijo vse ustrezne informacije v zvezi s takimi odločbami, vključno z veljavnim obdobjem, globami ali periodičnimi plačili, ki se lahko naložijo za neizpolnitev, ter možnimi pravnimi sredstvi.

3. Kadar je to potrebno za opravljanje njihovih nalog na podlagi te uredbe, imajo koordinatorji digitalnih storitev tudi pooblastilo za sprejemanje naslednjih ukrepov v zvezi s ponudniki posredniških storitev, ki spadajo v pristojnost njihove države članice, če so bila vsa druga pooblastila za zagotovitev prenehanja kršitve na podlagi tega člena izčrpana, ter kršitev ni bila odpravljena ali se nadaljuje in povzroča resno škodo, ki je ni mogoče preprečiti z izvajanjem drugih pooblastil na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava:

- (a) zahtevajo lahko, da upravljalni organ navedenih ponudnikov brez nepotrebnega odlašanja preuči razmere, sprejme in predloži akcijski načrt, ki določa ukrepe, potrebne za ustavitev kršitve, zagotovi, da ponudnik sprejme navedene ukrepe, ter poroča o sprejetih ukrepih;
- (b) kadar koordinator digitalnih storitev meni, da ponudnik posredniških storitev ni ustrezno izpolnil zahtev iz točke (a), da kršitev ni bila odpravljena ali se nadaljuje in povzroča resno škodo ter ta kršitev vključuje kaznivo dejanje, ki ogroža življenje ali varnost oseb, od pristojnega pravosodnega organa njegove države članice zahteva, naj odredi začasno omejitev dostopa prejemnikov storitve, na katere se nanaša kršitev, ali, le kadar to ni tehnično izvedljivo, do spletnega vmesnika ponudnika posredniških storitev, na katerem je prišlo do kršitve.

Kadar koordinator digitalnih storitev ne ravna na zahtevo Komisije iz člena 82, pred predložitvijo zahteve iz prvega pododstavka, točka (b), tega odstavka, povabi zainteresirane strani, da v obdobju, ki ni krajše od dveh tednov, predložijo pisne pripombe, pri čemer opiše ukrepe, ki jih namerava zahtevati, in identificira predvidenega naslovnika ali naslovnike ukrepov. Ponudnik posredniških storitev, predvideni naslovnik ali naslovniki in vse druge tretje osebe, ki izkažejo zakoniti interes, imajo pravico sodelovati v postopku pred pristojnim pravosodnim organom. Vsak odrejeni ukrep je sorazmeren glede na naravo, resnost, ponavljanje in trajanje kršitve ter ne povzroča neupravičenega omejevanja dostopa zadevnih prejemnikov storitve do zakonitih informacij.

Omejitev dostopa velja za obdobje štirih tednov, pri čemer lahko pristojni pravosodni organ s svojo odločbo koordinatorju digitalnih storitev dovoli, da to obdobje podaljša za nadaljnja enako dolga obdobja, in določi največje število podaljšanj. Koordinator digitalnih storitev podaljša obdobje le, kadar ob upoštevanju pravic in interesov vseh strani, na katere vpliva navedena omejitev, ter vseh ustreznih okoliščin, vključno z vsemi informacijami, ki mu jih zagotovijo ponudnik posredniških storitev, naslovnik ali naslovniki in vse druge tretje osebe, ki so izkazale zakoniti interes, meni, da sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- (a) ponudnik posredniških storitev ni sprejel ukrepov, potrebnih za ustavitev kršitve;
- (b) glede na število prizadetih prejemnikov ter morebitni obstoj ustreznih in preprosto dostopnih alternativ začasna omejitev ne povzroča neupravičenega omejevanja dostopa prejemnikov storitve do zakonitih informacij.

Kadar koordinator digitalnih storitev meni, da sta pogoja iz tretjega pododstavka, točki (a) in (b), izpolnjena, obdobja pa na podlagi tretjega pododstavka ne more dodatno podaljšati, pristojnemu pravosodnemu organu predloži novo zahtevo iz prvega pododstavka, točka (b).

4. Pooblastila iz odstavkov 1, 2 in 3 ne posegajo v oddelek 3.
5. Ukrepi, ki jih koordinatorji digitalnih storitev sprejmejo pri izvajanju svojih pooblastil iz odstavkov 1, 2 in 3, so učinkoviti, odvrtačilni in sorazmerni, pri njih pa se upoštevajo zlasti narava, resnost, ponavljanje in trajanje kršitve ali domnevne kršitve, na katero se nanašajo, kadar je ustrezno pa tudi ekonomska, tehnična in operativna zmogljivost zadevnega ponudnika posredniških storitev.
6. Države članice določijo posebna pravila in postopke za izvajanje pooblastil na podlagi odstavkov 1, 2 in 3 ter zagotovijo, da za vsakršno izvajanje navedenih pooblastil veljajo ustrezni zaščitni ukrepi, določeni v veljavnem nacionalnem pravu, v skladu z Listino in splošnimi načeli prava Unije. Zlasti se ti ukrepi sprejmejo le v skladu s pravico do spoštovanja zasebnega življenja in pravico do obrambe, vključno s pravico do izjave in dostopa do spisa, ter ob upoštevanju pravice vseh prizadetih strani do učinkovitega pravnega sredstva.

Člen 52

Kazni

1. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe s strani ponudnikov posredniških storitev v njihovi pristojnosti, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo v skladu s členom 51.
2. Kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.
3. Države članice zagotovijo, da je najvišji znesek glob, ki se lahko naložijo za neizpolnjevanje obveznosti iz te uredbe, 6 % letnega svetovnega prometa zadevnega ponudnika posredniških storitev v predhodnem poslovnem letu. Države članice zagotovijo, da je najvišji znesek globe, ki se lahko naloži za predložitev nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij ali opustitev odgovora ali popravka nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij ter neprivolitve v inšpekcijski pregled 1 % letnih prihodkov ali svetovnega prometa zadevnega ponudnika posredniških storitev ali osebe v predhodnem poslovnem letu.
4. Države članice zagotovijo, da je najvišji znesek periodične denarne kazni 5 % povprečnega svetovnega dnevnega prometa ali prihodkov zadevnega ponudnika posredniških storitev v predhodnem poslovnem letu na dan, izračunano od datuma, navedenega v zadevni odločitvi.

Člen 53

Pravica do vložitve pritožbe

Prejemniki storitve ter vsi organi, organizacije ali združenja, ki imajo pooblastilo za izvrševanje pravic iz te uredbe v njihovem imenu, imajo pravico, da pri koordinatorju digitalnih storitev države članice, v kateri se prejemnik storitve nahaja ali ima sedež, vložijo pritožbo zaradi domnevne kršitve te uredbe zoper ponudnike posredniških storitev. Koordinator digitalnih storitev oceni pritožbo in jo po potrebi pošlje koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža, pri čemer ji priloži tudi mnenje, če meni, da je to primerno. Kadar je za pritožbo pristojen drug pristojni organ v državi članici, koordinator digitalnih storitev, ki je prejel pritožbo, pošlje pritožbo navedenemu organu. Med temi postopki imata obe strani pravico biti zaslišani in biti ustrezno obveščeni o stanju pritožbe v skladu z nacionalnim pravom.

*Člen 54***Odškodnina**

Prejemniki storitve imajo pravico, da od ponudnikov posredniških storitev v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom zahtevajo odškodnino v zvezi s kakršno koli škodo ali izgubo, ki so jo utrpeli, ker so ponudniki kršili obveznosti na podlagi te uredbe.

*Člen 55***Poročila o dejavnostih**

1. Koordinatorji digitalnih storitev pripravijo letna poročila o svojih dejavnostih na podlagi te uredbo, vključno s številom pritožb, prejetih na podlagi člena 53, in pregledom nadaljnjega ukrepanja na njihovi podlagi. Koordinatorji digitalnih storitev letna poročila javno objavijo v strojno berljivi obliki, ob upoštevanju veljavnih pravil o zaupnosti informacij iz člena 84, ter jih posredujejo Komisiji in Odboru.
2. Letno poročilo vključuje tudi naslednje informacije:
 - (a) število in predmet odločb o ukrepanju zoper nezakonito vsebino in odločb o predložitvi informacij, ki jih v skladu s členoma 9 in 10 izda kateri koli nacionalni pravosodni ali upravni organ države članice zadevnega koordinatorja digitalnih storitev;
 - (b) učinke navedenih odločb, kot se sporočijo koordinatorju digitalnih storitev v skladu s členoma 9 in 10.
3. Kadar je država članica na podlagi člena 49 določila več pristojnih organov, zagotovi, da koordinator digitalnih storitev pripravi enotno poročilo, ki zajema dejavnosti vseh pristojnih organov, ter da mu drugi zadevni pristojni organi zagotovijo vse ustrezne informacije in potrebno podporo.

ODDELEK 2

Pristojnosti, usklajena preiskava in mehanizmi za doslednost*Člen 56***Pristojnosti**

1. Država članica, v kateri je glavni sedež ponudnika posredniških storitev, ima izključno pristojnost za nadzor in izvrševanje te uredbe, razen pristojnosti iz odstavkov 2, 3 in 4.
2. Komisija ima izključno pristojnost za nadzor in izvrševanje oddelka 5 poglavja III.
3. Komisija ima pristojnost za nadzor in izvrševanje te uredbe, razen tistih iz oddelka 5 poglavja III v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov.
4. Kadar Komisija ni začela postopkov za isto kršitev, ima država članica, v kateri je glavni sedež ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, pristojnost za nadzor in izvrševanje obveznosti na podlagi te uredbe, razen tistih iz oddelka 5 poglavja III v zvezi s temi ponudniki.
5. Države članice in Komisija v tesnem sodelovanju nadzorujejo in izvršujejo določbe te uredbe.

6. Kadar ponudnik posredniških storitev nima sedeža v Uniji, ima država članica, v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik, ali Komisija, kakor je ustrezno, v skladu z odstavkoma 1 in 4 tega člena pristojnost za nadzor in izvrševanje ustreznih obveznosti na podlagi te uredbe.

7. Kadar ponudnik posredniških storitev ne imenuje pravnega zastopnika v skladu s členom 13, imajo vse države članice pristojnost v skladu s tem členom, v primeru ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika pa ima pristojnost za nadzor in izvrševanje Komisija.

Kadar koordinator digitalnih storitev namerava izvajati pooblastila na podlagi tega odstavka, o tem obvesti vse druge koordinatorje digitalnih storitev in Komisijo ter zagotovi spoštovanje veljavnih zaščitnih ukrepov, določenih v Listini, zlasti v izogib temu, da bi bilo isto ravnanje sankcionirano več kot enkrat zaradi kršitve obveznosti iz te uredbe. Kadar namerava Komisija izvajati pooblastila iz tega odstavka, o tej nameri obvesti vse druge koordinatorje digitalnih storitev. Po obvestilu na podlagi tega odstavka druge države članice ne sprožijo postopkov za isto kršitev, kot je navedena v obvestilu.

Člen 57

Medsebojna pomoč

1. Koordinatorji digitalnih storitev in Komisija tesno sodelujejo in si medsebojno pomagajo pri dosledni in učinkoviti uporabi te uredbe. Medsebojna pomoč vključuje zlasti izmenjavo informacij v skladu s tem členom in dolžnost koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža, da vse koordinatorje digitalnih storitev v namembnih državah, odbor in Komisijo obvesti o začetku preiskave in nameri o sprejetju končne odločitve, vključno s svojo oceno, v zvezi z določenim ponudnikom posredniških storitev.

2. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža lahko za namene preiskave od drugih koordinatorjev digitalnih storitev zahteva, da zagotovijo specifične informacije, ki jih imajo v zvezi z določenim ponudnikom posredniških storitev, ali da izvajajo svoja preiskovalna pooblastila iz člena 51(1) v zvezi s specifičnimi informacijami v svojih državah članicah. Po potrebi lahko koordinator digitalnih storitev, ki prejme zahtevo, vključi druge pristojne organe ali druge javne organe zadevne države članice.

3. Koordinator digitalnih storitev, ki prejme zahtevo na podlagi odstavka 2, jo izpolni in koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža brez nepotrebnega odlašanja in najpozneje dva meseca po njenem prejemu obvesti o sprejetem ukrepu, razen če:

- (a) obseg ali predmet zahteve ni dovolj natančno določen, utemeljen ali sorazmeren glede na namene preiskave ali
- (b) niti koordinator digitalnih storitev, ki prejme zahtevo, niti drug pristojni organ ali drug javni organ navedene države članice nimata zahtevanih informacij niti nimata dostopa do njih ali
- (c) zahteve ni mogoče izpolniti, ne da bi kršili pravo Unije ali nacionalno pravo.

Koordinator digitalnih storitev, ki prejme zahtevo, zavrnitev utemelji z obrazloženim odgovorom v obdobju iz prvega pododstavka.

Člen 58

Čezmejno sodelovanje med koordinatorji digitalnih storitev

1. Kadar koordinator digitalnih storitev v namembni državi utemeljeno sumi, da je ponudnik posredniške storitve kršil to uredbo tako, da je negativno vplival na prejemnike storitve v državi članici tega koordinatorja digitalnih storitev, lahko, razen če je Komisija začela preiskavo za isto domnevno kršitev, od koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža zahteva, naj oceni zadevo ter sprejme preiskovalne in izvršilne ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti s to uredbo.

2. Razen če je Komisija začela preiskavo za isto domnevno kršitev in na zahtevo vsaj treh koordinatorjev digitalnih storitev v namembnih državah, ki utemeljeno sumijo, da je določen ponudnik posredniških storitev kršil to uredbo tako, da je negativno vplival na prejemnike storitve v njihovih državah članicah, lahko Odbor zahteva, naj koordinator digitalnih storitev v državi sedeža oceni zadevo ter sprejme preiskovalne in izvršilne ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti s to uredbo.
3. Zahteva na podlagi odstavka 1 oziroma odstavka 2 se ustrezno utemelji in vsebuje vsaj:
- (a) kontaktno točko zadevnega ponudnika posredniških storitev, kot je določena v členu 11;
 - (b) opis ustreznih dejstev, zadevnih določb te uredbe in razlogov, zakaj koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, ali Odbor sumi, da je ponudnik kršil to uredbo, vključno z opisom negativnih vplivov domnevne kršitve;
 - (c) vse druge informacije, za katere koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, ali Odbor meni, da so pomembne, kadar je ustrezno, tudi informacije, zbrane na lastno pobudo, ali predloge specifičnih preiskovalnih ali izvršilnih ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti, vključno z začasnimi ukrepi.
4. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža v največji možni meri upošteva zahtevo na podlagi odstavka 1 ali 2 tega člena. Kadar meni, da nima zadostnih informacij za ukrepanje na podlagi zahteve, in utemeljeno meni, da bi lahko koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, ali Odbor zagotovil dodatne informacije, lahko koordinator digitalnih storitev bodisi zahteva takšne informacije v skladu s členom 57 bodisi sproži skupno preiskavo na podlagi člena 60(1), v kateri sodeluje vsaj koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo. Obdobje iz odstavka 5 tega člena se začasno prekine do predložitve navedenih dodatnih informacij ali do zavrnitve povabila k sodelovanju v skupni preiskavi.
5. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža brez nepotrebnega odlašanja, vsekakor pa najpozneje v dveh mesecih od prejema zahteve na podlagi odstavka 1 ali 2 koordinatorju digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, in Odboru sporoči oceno domnevne kršitve in pojasnilo vseh s tem povezanih preiskovalnih ali izvršilnih ukrepov, sprejetih ali načrtovanih za zagotovitev skladnosti s to uredbo.

Člen 59

Predložitev zadeve Komisiji

1. Če v obdobju iz člena 58(5) ni sporočila ali če se Odbor ne strinja z oceno ali ukrepi, sprejetimi ali načrtovanimi na podlagi člena 58(5), ali v primerih iz člena 60(3), lahko Odbor zadevo predloži Komisiji skupaj z vsemi ustreznimi informacijami. Navedene informacije vključujejo vsaj zahtevo ali priporočilo, poslano koordinatorju za digitalne storitve v državi sedeža, oceno, ki jo je pripravil ta koordinator digitalnih storitev, razloge za nestrinjanje in vse dodatne informacije, ki utemeljujejo predložitev.
2. Komisija oceni zadevo v dveh mesecih od njene predložitve na podlagi odstavka 1 ter po posvetovanju s koordinatorjem digitalnih storitev v državi sedeža.
3. Kadar Komisija na podlagi odstavka 2 tega člena meni, da so ocena ali preiskovalni ali izvršilni ukrepi, sprejeti ali načrtovani na podlagi člena 58(5), nezadostni za zagotovitev učinkovitega izvrševanja ali drugače nezdružljivi s to uredbo, o svojem stališču obvesti koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža in Odbor ter od koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža zahteva, naj preuči zadevo.

Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža sprejme potrebne preiskovalne ali izvršilne ukrepe za zagotovitev skladnosti s to uredbo, pri čemer v največji možni meri upošteva stališča in zahtevo Komisije za pregled. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža v dveh mesecih od zahteve za pregled obvesti Komisijo in koordinatorja digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, ali Odbor, ki je ukrepal na podlagi člena 58(1) ali (2).

Člen 60

Skupne preiskave

1. Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža lahko začne in vodi skupne preiskave s sodelovanjem enega ali več drugih zadevnih koordinatorjev digitalnih storitev:

- (a) na lastno pobudo, da se preišče domnevna kršitev določenega ponudnika posredniških storitev v več državah članicah te uredbe, v sodelovanju z zadevnimi koordinatorji digitalnih storitev, ali
- (b) na priporočilo Odbora, ki ukrepa na zahtevo vsaj treh koordinatorjev digitalnih storitev, ki izrazijo utemeljen sum, da so bili zaradi kršitve s strani določenega ponudnika posredniških storitev prizadeti prejemniki storitve v njihovih državah članicah.

2. Sodelovanje v skupni preiskavi na podlagi odstavka 1 lahko zahteva vsak koordinator digitalnih storitev, ki za to izkaže zakoniti interes. Skupna preiskava se zaključi v treh mesecih od njenega začetka, razen če se udeleženci ne dogovorijo drugače.

Koordinator digitalnih storitev v državi sedeža svoje predhodno stališče o domnevni kršitvi sporoči najpozneje en mesec po izteku roka iz prvega pododstavka vsem koordinatorjem digitalnih storitev, Komisiji in Odboru. V predhodnem stališču se upoštevajo mnenja vseh drugih koordinatorjev digitalnih storitev, ki sodelujejo v skupni preiskavi. Kadar je ustrezno, se v tem predhodnem stališču navedejo tudi izvršilni ukrepi, ki jih je treba načrtovati.

3. Odbor lahko zadevo predloži Komisiji na podlagi člena 59, kadar:

- (a) koordinator digitalnih storitev v državi sedeža svojega predhodnega stališča ni sporočil v roku iz odstavka 2;
- (b) se Odbor v bistvu ne strinja s predhodnim stališčem, ki ga je sporočil koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ali
- (c) koordinator digitalnih storitev v državi sedeža ni začel skupne preiskave takoj po prejemu priporočila Odbora na podlagi odstavka 1, točka (b).

4. Sodelujoči koordinatorji digitalnih storitev pri izvajanju skupne preiskave v dobri veri sodelujejo, pri tem pa, kadar je ustrezno, upoštevajo napotke koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža in priporočilo Odbora. Koordinatorji digitalnih storitev v namembni državi, ki sodelujejo v skupni preiskavi, lahko na zahtevo koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža ali po posvetovanju z njim izvajajo svoja preiskovalna pooblastila iz člena 51(1) v zvezi z zadevnimi ponudniki posredniških storitev domnevne kršitve, glede z informacij in prostorov na njihovem ozemlju.

ODDELEK 3

Evropski odbor za digitalne storitve

Člen 61

Evropski odbor za digitalne storitve

1. Ustanovi se neodvisna svetovalna skupina koordinatorjev digitalnih storitev za nadzor nad ponudniki posredniških storitev, imenovana Evropski odbor za digitalne storitve (v nadaljnjem besedilu: Odbor).
2. Odbor svetuje koordinatorjem digitalnih storitev in Komisiji v skladu s to uredbo za doseganje naslednjih ciljev:
 - (a) prispevati k dosledni uporabi te uredbe ter učinkovitemu sodelovanju koordinatorjev digitalnih storitev in Komisije v zvezi z zadevami, zajetimi s to uredbo;
 - (b) usklajevati smernice in analize, ki jih pripravijo Komisija, koordinatorji digitalnih storitev in drugi pristojni organi v zvezi z vprašanji, ki se pojavijo na celotnem notranjem trgu v zvezi z zadevami, zajetimi s to uredbo, ter prispevati k tem smernicam in analizam;
 - (c) podpirati koordinatorje digitalnih storitev in Komisijo pri nadzorovanju zelo velikih spletnih platform.

Člen 62

Struktura Odbora

1. Odbor sestavljajo koordinatorji digitalnih storitev, ki jih zastopajo uradniki na visoki ravni. Če ena ali več držav članic koordinatorja digitalnih storitev ne imenuje, to Odboru ne preprečuje izvajanja svojih nalog na podlagi te uredbe. Kadar to določa nacionalno pravo, lahko v Odboru poleg koordinatorja digitalnih storitev sodelujejo še drugi pristojni organi s specifičnimi operativnimi odgovornostmi za uporabo in izvrševanje te uredbe. Na sestanke se lahko povabijo drugi nacionalni organi, kadar so vprašanja, o katerih se razpravlja, pomembna zanje.
2. Odboru predseduje Komisija. Komisija sklicuje sestanke in pripravi dnevni red v skladu z nalogami Odbora na podlagi te uredbe in skladno z njegovim poslovníkom. Ko Odbor prejme zahtevo, da sprejme priporočilo na podlagi te uredbe, se da zahteva takoj na voljo drugim koordinatorjem digitalnih storitev prek sistema za izmenjavo informacij iz člena 85.
3. Vsaka država članica ima en glas. Komisija nima glasovalnih pravic.

Odbor sprejme akte z navadno večino. Odbor pri sprejemanju priporočila Komisiji iz člena 36(1), prvi pododstavek, glasuje v 48 urah po zahtevi predsednika Odbora.

4. Komisija zagotavlja upravno in analitično podporo dejavnostim Odbora na podlagi te uredbe.
5. Odbor lahko na sestanke povabi strokovnjake in opazovalce ter sodeluje z drugimi organi, uradi, agencijami in svetovalnimi skupinami Unije, po potrebi pa tudi z zunanjimi strokovnjaki. Odbor javno objavi rezultate tega sodelovanja.
6. Odbor se lahko posvetuje z zainteresiranimi stranmi in javno objavi rezultate takega posvetovanja.
7. Odbor sprejme svoj poslovnik po soglasju Komisije.

Člen 63

Naloge Odbora

1. Kadar je potrebno za izpolnjevanje ciljev iz člena 61(2), Odbor zlasti:
 - (a) podpira usklajevanje skupnih preiskav;
 - (b) podpira pristojne organe pri analizi poročil in rezultatov revizij zelo velikih spletnih platform ali zelo velikih spletnih iskalnikov, ki jih je treba posredovati na podlagi te uredbe;
 - (c) izda mnenja, priporočila ali nasvete koordinatorjem digitalnih storitev v skladu s to uredbo, pri čemer upošteva zlasti svobodo opravljanja storitev ponudnikov posredniških storitev;
 - (d) svetuje Komisiji, naj sprejme ukrepe iz člena 66, in sprejme mnenja v zvezi z zelo velikimi spletnimi platformami ali zelo velikimi spletnimi iskalniki v skladu s to uredbo;
 - (e) v sodelovanju z ustreznimi deležniki podpira in spodbuja razvoj in izvajanje evropskih standardov, smernic, poročil, predlog in kodeksov ravnanja iz te uredbe, tudi tako, da izdaja mnenja, ali priporočila o zadevah v zvezi s členom 44, ter prepoznavanje nastajajočih vprašanj v zvezi z zadevami, zajetimi s to uredbo.
2. Koordinatorji digitalnih storitev in, kadar je ustrezno, drugi pristojni organi, ki ne upoštevajo mnenj, zahtev ali priporočil, ki so naslovljeni nanje in jih je sprejel Odbor, pri poročanju na podlagi te uredbe ali ob sprejetju ustreznih sklepov, kakor je ustrezno, navedejo razloge za svojo odločitev, pa tudi pojasnilo v zvezi s preiskavami in ukrepi, ki so jih izvedli.

ODDELEK 4

Nadzor, preiskave, izvrševanje in spremljanje v zvezi s ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov

Člen 64

Razvoj strokovnega znanja in zmogljivosti

1. Komisija v sodelovanju s koordinatorji digitalnih storitev in Odborom razvija strokovno znanje in zmogljivosti Unije, po potrebi tudi z napotitvijo osebja iz držav članic.
2. Poleg tega Komisija v sodelovanju s koordinatorji digitalnih storitev in Odborom usklajuje ocenjevanje sistemskih in nastajajočih težav po vsej Uniji v zvezi z zelo velikimi spletnimi platformami ali zelo velikimi spletnimi iskalniki o zadevah, zajetih s to uredbo.
3. Komisija lahko koordinatorje digitalnih storitev, Odbor in druge organe, urade in agencije Unije z ustreznim strokovnim znanjem zaprosi za podporo pri ocenjevanju sistemskih in nastajajočih vprašanj po vsej Uniji na podlagi te uredbe.
4. Države članice sodelujejo s Komisijo zlasti prek svojih zadevnih koordinatorjev digitalnih storitev in, kadar je ustrezno, drugih pristojnih organov, tudi tako, da dajo na voljo svoje strokovno znanje in zmogljivosti.

Člen 65

Izvrševanje obveznosti ponudnikov zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov

1. Komisija lahko za namene preiskovanja, ali ponudniki zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov izpolnjujejo obveznosti iz te uredbe, preiskovalna pooblastila iz tega oddelka izvaja že pred začetkom postopka na podlagi člena 66(2). Ta pooblastila lahko izvaja na lastno pobudo ali na zahtevo na podlagi odstavka 2 tega člena.
2. Kadar koordinator digitalnih storitev utemeljeno sumi, da ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika krši določbe oddelka 5 poglavja III ali sistematično krši katero koli od določb te uredbe, zaradi česar so huje prizadeti prejemniki storitve v njegovi državi članici, lahko Komisiji prek sistema za izmenjavo informacij iz člena 85 pošlje zahtevo, naj zadevo oceni.
3. Zahteva na podlagi odstavka 2 se ustrezno utemelji in vsebuje vsaj:
 - (a) kontaktno točko zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, kakor je določeno v členu 11;
 - (b) opis relevantnih dejstev, zadevne določbe te uredbe in razloge, zakaj koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, sumi, da je ponudnik zadevne zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika kršil to uredbo, vključno z opisom dejstev, iz katerih je razvidno, da gre pri domnevni kršitvi za sistemsko kršitev;
 - (c) vse druge informacije, za katere koordinator digitalnih storitev, ki je poslal zahtevo, meni, da so relevantne, kadar je ustrezno, tudi informacije, zbrane na lastno pobudo.

Člen 66

Začetek postopkov Komisije in sodelovanje v preiskavi

1. Komisija lahko začne postopke za morebitno sprejetje sklepov na podlagi členov 73 in 74 v zvezi z zadevnim ravnanjem ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, za katerega Komisija sumi, da je kršil katero koli od določb te uredbe.
2. Kadar se Komisija odloči začeti postopek na podlagi odstavka 1 tega člena, o tem prek sistema za izmenjavo informacij iz člena 85 obvesti vse koordinatorje digitalnih storitev in odbor, pa tudi zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika.

Koordinatorji digitalnih storitev po prejemu obvestila o začetku postopkov Komisiji brez nepotrebnega odlašanja pošljejo vse informacije, ki jih imajo o kršitvi.

Če Komisija začne postopek na podlagi odstavka 1 tega člena, koordinator digitalnih storitev, ali drug pristojni organ, kadar je ustrezno, ni več pooblaščen za nadzor in izvrševanje po tej uredbi na podlagi člena 56(4).

3. Komisija lahko pri izvajanju svojih pooblastil za preiskovanje na podlagi te uredbe zahteva individualno ali skupno podporo vseh koordinatorjev digitalnih storitev, ki jih zadeva domnevna kršitev, vključno s koordinatorjem digitalnih storitev v državi sedeža. Koordinatorji digitalnih storitev, ki so prejeli tako zahtevo, in vsak drug pristojni organ, kadar ga je vključil koordinator digitalnih storitev, resnično in pravočasno sodelujejo s Komisijo ter imajo pravico izvajati svoja pooblastila za preiskovanje iz člena 51(1) v zvezi s ponudnikom zadevne zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika o informacijah, osebah in prostorih, ki so na ozemlju njihove države članice, in v skladu z zahtevo.

4. Komisija predloži koordinatorju digitalnih storitev v državi sedeža in Odboru vse relevantne informacije o izvajanju pooblastil iz členov 67 do 72 in svoje predhodne ugotovitve iz člena 79(1). Odbor predloži Komisiji svoja stališča o predhodnih ugotovitvah v obdobju, določenem na podlagi člena 79(2). Komisija vsa stališča Odbora v največji možni meri upošteva pri svojem sklepu.

Člen 67

Zahteve za informacije

1. Da bi Komisija lahko opravljala naloge, ki jih ima na podlagi tega oddelka, lahko s preprosto zahtevo ali sklepom od zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ter vsake druge fizične ali pravne osebe, ki deluje v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti ter za katero se lahko razumno domneva, da je seznanjena z informacijami v zvezi z domnevno kršitvijo, vključno z organizacijami, ki izvajajo revizije iz člena 37 in člena 75(2), zahteva, da takšne informacije zagotovi v razumnem obdobju.

2. Komisija pri pošiljanju preproste zahteve za informacije zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali drugi osebi iz odstavka 1 tega člena navede pravno podlago in namen zahteve ter določi zahtevane informacije, obdobje, v katerem jih je treba zagotoviti, in globe za predložitev nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij, določene v členu 74.

3. Kadar Komisija s sklepom zahteva, naj zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga oseba iz odstavka 1 tega člena zagotovi informacije, navede pravno podlago in namen zahteve ter določi zahtevane informacije in obdobje, v katerem jih je treba zagotoviti. Poleg tega navede globe, določene v členu 74, in navede ali naloži periodične denarne kazni, določene v členu 76. Opozori tudi na pravico, da sklep pregleda Sodišče Evropske unije.

4. Ponudniki zadevne zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga oseba iz odstavka 1 ali njihovi zastopniki, v primeru pravnih oseb pa tudi podjetja ali družbe, ali, kadar nimajo pravne osebnosti, osebe, ki so po zakonu ali njihovi ustavi pooblašene, da jih zastopajo, predložijo zahtevane informacije v imenu zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge osebe iz odstavka 1. Pooblašeni odvetniki lahko predložijo informacije v imenu svojih strank. Stranke so kljub temu v celoti odgovorne, če so predložene informacije nepopolne, nepravilne ali zavajajoče.

5. Na zahtevo Komisije koordinatorji digitalnih storitev in drugi pristojni organi Komisiji zagotovijo vse potrebne informacije za izvajanje nalog, ki jih ima na podlagi tega oddelka.

6. Komisija po pošiljanju enostavnega zahtevka ali sklepa iz odstavka 1 tega člena brez nepotrebnega odlašanja pošlje kopijo koordinatorjem digitalnih storitev prek sistema za izmenjavo informacij iz člena 85.

Člen 68

Pooblastila za opravljanje razgovorov in pridobivanje izjav

1. Da bi lahko Komisija opravljala naloge, ki jih ima na podlagi tega oddelka, lahko opravi razgovore z vsemi fizičnimi ali pravnimi osebami, ki soglašajo s tem, za zbiranje informacij glede predmeta preiskave v zvezi z domnevno kršitvijo. Komisija ima pravico, da tak razgovor snema z ustreznimi tehničnimi sredstvi.

2. Če razgovor iz odstavka 1 poteka v prostorih, ki niso prostori Komisije, ta o tem obvesti koordinatorja digitalnih storitev države članice, na ozemlju katere poteka razgovor. Če zadevni koordinator digitalnih storitev tako zahteva, lahko njegovi uradniki pri razgovoru sodelujejo z uradniki in drugimi spremljevalnimi osebami, ki jih je za vodenje razgovora pooblastila Komisija.

Člen 69

Pooblastilo za izvajanje inšpekcijskih pregledov

1. Da bi lahko Komisija opravljala naloge, ki jih ima na podlagi tega oddelka, lahko izvaja vse potrebne inšpekcijske preglede v prostorih zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge osebe iz člena 67(1).

2. Uradniki in druge spremljevalne osebe, ki jih Komisija pooblasti za izvajanje inšpekcijskega pregleda, so pooblašteni, da:

- (a) vstopijo v vse prostore, na zemljišče in v prevozna sredstva zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe;
- (b) pregledajo poslovne knjige in druge evidence v zvezi z zagotavljanjem zadevne storitve, ne glede na nosilec, na katerem so shranjeni;
- (c) vzamejo ali pridobijo kopije ali izvlečke iz takih poslovnih knjig ali drugih evidenc v vseh oblikah;
- (d) od ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe zahtevajo, da omogoči dostop do svoje organizacije, delovanja, informacijskega sistema, algoritmov, ravnanja s podatki in poslovnih praks ter da evidentira ali dokumentira dana pojasnila;
- (e) pečatijo vse prostore, ki se uporabljajo v okviru trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe, ter poslovne knjige ali druge evidence za obdobje in v obsegu, ki sta potrebna za inšpekcijski pregled;
- (f) od vsakega predstavnika ali člana osebja ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe zahtevajo pojasnila o dejstvih ali dokumentih, povezanih s predmetom in namenom pregleda, ter zabeležijo odgovore;
- (g) naslovijo vprašanja v zvezi s predmetom in namenom inšpekcijskega pregleda na vsakega takega predstavnika ali člana osebja ter njegove odgovore zabeležijo.

3. Inšpekcijski pregledi se lahko izvajajo s pomočjo revizorjev ali strokovnjakov, ki jih imenuje Komisija na podlagi člena 72(2), in s koordinatorjem digitalnih storitev ali drugimi pristojnimi nacionalnimi organi države članice, na ozemlju katere se bo izvajal inšpekcijski pregled.

4. Kadar izročene poslovne knjige ali druge evidence, povezane z zagotavljanjem zadevne storitve, niso popolne ali kadar so odgovori na vprašanja, zastavljena na podlagi odstavka 2 tega člena, nepravilni, nepopolni ali so zavajajoči, uradniki in druge spremljevalne osebe, ki jih je Komisija pooblastila za izvajanje inšpekcijskega pregleda, izvajajo svoja pooblastila na podlagi predložitve pisnega pooblastila, v katerem sta navedena predmet in namen pregleda ter kazni, določene v členih 74 in 76. Komisija pred inšpekcijskim pregledom koordinatorja digitalnih storitev države članice, na ozemlju katere se bo izvajal inšpekcijski pregled, o tem pravočasno obvesti.

5. Uradniki in druge spremljevalne osebe, ki jih pooblasti Komisija, revizorji in strokovnjaki, ki jih imenuje Komisija, koordinator digitalnih storitev ali drugi pristojni organi države članice, na ozemlju katere se inšpekcijski pregled izvaja, lahko med inšpekcijskimi pregledi od ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe zahtevajo, da predloži pojasnila o svoji organizaciji, delovanju, informacijskem sistemu, algoritmih, ravnanju s podatki in poslovanju, ter lahko naslovijo vprašanja na njihovo ključno osebje.

6. Ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga zadevna fizična ali pravna oseba mora sodelovati v inšpekcijskem pregledu, ki ga s sklepom odredi Komisija. V sklepu so navedeni predmet in namen inšpekcijskega pregleda, datum začetka in kazni, določene v členih 74 in 76, ter pravica, da sklep pregleda Sodišče Evropske unije. Komisija se pred sprejetjem tega sklepa posvetuje s koordinatorjem digitalnih storitev države članice, na ozemlju katere bo opravljen inšpekcijski pregled.

7. Uradniki koordinatorja digitalnih storitev države članice, na ozemlju katere se bo inšpekcijski pregled izvajal, in druge osebe, ki jih ta koordinator pooblasti ali imenuje, na zahtevo tega koordinatorja digitalnih storitev ali Komisije aktivno pomagajo uradnikom in drugim spremljevalnim osebam, ki jih pooblasti Komisija v zvezi s pregledom. Za to imajo pooblastila, navedena v odstavku 2.

8. Kadar uradniki in druge spremljevalne osebe, ki jih pooblasti Komisija, ugotovijo, da ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga zadevna oseba nasprotuje inšpekcijskemu pregledu, odrejenemu na podlagi tega člena, jim država članica, na ozemlju katere naj bi pregled potekal, na zahtevo teh uradnikov ali drugih spremljajočih oseb in v skladu z nacionalnim pravom države članice zagotovi potrebno pomoč, tudi v obliki prisilnih ukrepov, ki jih sprejme pristojni organ za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, da jim omogoči izvedbo inšpekcijskega pregleda, kadar je to ustrezno na podlagi nacionalnega prava.

9. Če je za pomoč iz odstavka 8 potrebno dovoljenje nacionalnega pravosodnega organa v skladu z nacionalnim pravom zadevne države članice, koordinator digitalnih storitev te države članice zaprosi zanj na zahtevo uradnikov in drugih spremljajočih oseb, ki jih pooblasti Komisija. Prošnja za tako odobritev se lahko uporabi tudi kot previdnostni ukrep.

10. Kadar se zaprosi za dovoljenje iz odstavka 9, nacionalni pravosodni organ, ki odloča o zadevi, preveri, ali je sklep Komisije o odreditvi inšpekcijskega pregleda pristen in da predvideni prisilni ukrepi niso niti samovoljni niti pretirani glede na predmet inšpekcijskega pregleda. Pri takem preverjanju lahko nacionalni pravosodni organ neposredno ali prek koordinatorjev digitalnih storitev zadevne države članice Komisijo zaprosi za podrobna pojasnila, zlasti glede razlogov, na podlagi katerih Komisija sumi o kršitvi te uredbe, glede resnosti domnevne kršitve in glede vpletenosti ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge zadevne osebe. Vendar pa nacionalni pravosodni organ ne presoja o potrebnosti inšpekcijskega pregleda niti ne zahteva informacij iz spisa Komisije. Zakonitost sklepa Komisije lahko preverja le Sodišče Evropske unije.

Člen 70

Začasni ukrepi

1. Kadar je nujno zaradi tveganja resne škode za prejemnike storitve, lahko Komisija v okviru postopka, na podlagi katerega se lahko sprejme sklep o neskladnosti na podlagi člena 73(1), na podlagi *prima facie* ugotovitve kršitve s sklepom odredi začasne ukrepe zoper zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika.

2. Sklep na podlagi odstavka 1 se uporablja v določenem obdobju in ga je mogoče podaljšati, kolikor je to potrebno in primerno.

Člen 71

Zaveze

1. Če se zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika med postopkom na podlagi tega oddelka zaveže, da bo zagotovil skladnost z ustreznimi določbami te uredbe, lahko Komisija s sklepom določi, da so navedene zaveze zavezujoče za zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, in izjavi, da dodatnih razlogov za ukrepanje ni.
2. Komisija lahko na zahtevo ali na lastno pobudo znova začne postopke:
 - (a) kadar je bistveno spremenjeno katero koli od dejstev, na katerih je temeljil sklep;
 - (b) kadar zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ravna v nasprotju s svojimi zavezami ali
 - (c) kadar je sklep temeljil na nepopolnih, nepravilnih ali zavajajočih informacijah, ki jih je predložil zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga oseba iz člena 67(1).
3. Kadar Komisija meni, da z zavezami zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ni mogoče zagotoviti dejanske skladnosti z ustreznimi določbami te uredbe, ob zaključku postopkov zavrne navedene zaveze z obrazloženim sklepom.

Člen 72

Ukrepi spremljanja

1. Komisija lahko za namene opravljanja nalog, ki jih ima na podlagi tega oddelka, sprejme ukrepe, potrebne za spremljanje učinkovitega izvajanja te uredbe in skladnosti z njo s strani ponudnikov zelo velike spletne platforme in zelo velikih spletnih iskalnikov. Komisija jim lahko odredi, da morajo zagotoviti dostop do svojih podatkovnih zbirk in algoritmov ter pojasnila v zvezi z njimi. Takšni ukrepi lahko vključujejo naložitev obveznosti ponudnikom zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, da hranijo vse dokumente, za katere se šteje, da so potrebni za oceno izvajanja in skladnosti obveznosti na podlagi te uredbe.
2. Ukrepi na podlagi odstavka 1 lahko vključujejo imenovanje neodvisnih zunanjih strokovnjakov in revizorjev ter strokovnjakov in revizorjev pristojnih nacionalnih organov s soglasjem zadevnega organa za pomoč Komisiji pri spremljanju dejanskega izvajanja in skladnosti z ustreznimi določbami te uredbe in zagotovitev specifičnega strokovnega znanja Komisiji.

Člen 73

Neskladnost

1. Komisija sprejme sklep o neskladnosti, kadar ugotovi neskladnost zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika z enim od naslednjega:
 - (a) ustreznimi določbami te uredbe;
 - (b) začasnimi ukrepi, odrejenimi na podlagi člena 70;
 - (c) zavezami, ki so zavezujoče na podlagi člena 71.

2. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi odstavka 1 sporoči svoje predhodne ugotovitve zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika. Komisija v predhodnih ugotovitvah pojasni ukrepe, ki jih namerava sprejeti ali za katere meni, da bi jih moral sprejeti zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika za učinkovito obravnavanje predhodnih ugotovitev.
3. Komisija v sklepu, sprejetem na podlagi odstavka 1, odredi, da mora zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika v razumnem obdobju, ki je v njem določen, sprejeti ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti s sklepom na podlagi odstavka 1, in zagotoviti informacije o ukrepih, ki jih ta ponudnik namerava sprejeti za skladnost s sklepom.
4. Zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika Komisiji predloži opis ukrepov, ki jih je sprejel za zagotovitev skladnosti s sklepom na podlagi odstavka 1 po njihovi izvedbi.
5. Kadar Komisija ugotovi, da pogoji iz odstavka 1 niso izpolnjeni, s sklepom konča preiskavo. Sklep se začne uporabljati takoj.

Člen 74

Globe

1. Komisija lahko v sklepu iz člena 73 zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika naloži globe, ki ne presegajo 6 % njegovega skupnega svetovnega letnega prometa v predhodnem poslovnem letu, kadar ugotovi, da ponudnik namerno ali iz malomarnosti:
 - (a) krši ustrezne določbe te uredbe;
 - (b) ne izpolnjuje sklepa, s katerim so odrejeni začasni ukrepi na podlagi člena 70, ali
 - (c) ne izvede zaveze, ki je bila s sklepom na podlagi člena 71 določena za zavezujočo.
2. Komisija lahko sprejme sklep, s katerim zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali drugi fizični ali pravni osebi iz člena 67(1) naloži globe, ki ne presegajo 1 % skupnega letnega prihodka ali svetovnega prometa v predhodnem poslovnem letu, kadar namerno ali iz malomarnosti:
 - (a) v odziv na preprosto zahtevo ali zahtevo na podlagi sklepa na podlagi člena 67 predloži nepravilne, nepopolne ali zavajajoče informacije;
 - (b) v določenem obdobju ne odgovori na zahtevo za informacije iz sklepa;
 - (c) v obdobju, ki ga določi Komisija, ne popravi nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij, ki jih je predložil član osebja, ali ne predloži ali zavrne predložitev popolnih informacij;
 - (d) ne sodeluje v inšpekcijskem pregledu na podlagi člena 69;
 - (e) ne izvede ukrepov, ki jih je sprejela Komisija na podlagi člena 72 ali
 - (f) ne izpolnjuje pogojev za dostop do spisa Komisije na podlagi člena 79(4).
3. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi odstavka 2 tega člena sporoči svoje predhodne ugotovitve zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali drugi osebi iz člena 67(1).
4. Komisija pri določitvi zneska globe upošteva naravo, resnost, trajanje in ponavljanje kršitve, za globe, naložene na podlagi odstavka 2, pa tudi nastalo zamudo v postopku.

Člen 75

Okrepljeni nadzor nad ukrepi za odpravo kršitev obveznosti iz oddelka 5 poglavja III

1. Kadar Komisija na podlagi člena 73 sprejme sklep v zvezi s kršitvijo ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika katere od določb iz oddelka 5 poglavja III, uporabi sistem okrepljenega nadzora iz tega člena. Pri tem v največji možni meri upošteva vsako mnenje Odbora na podlagi tega člena.
2. Komisija v sklepu iz člena 73 od zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zahteva, da v razumnem obdobju, določenem v sklepu, pripravi akcijski načrt, v katerem določi potrebne ukrepe za ustavitev ali odpravo kršitve, ter ga sporoči koordinatorjem digitalnih storitev, Komisiji in Odboru. Ti ukrepi vključujejo zavezo za izvedbo neodvisne revizije v skladu s členom 37(3) in (4) o izvajanju drugih ukrepov ter opredelijo identiteto revizorjev in metodologijo, časovni raspored in nadaljnje ukrepe po reviziji. Ukrepi lahko po potrebi vključujejo tudi zavezo o sodelovanju pri ustreznem kodeksu ravnanja iz člena 45.
3. Odbor v enem mesecu od prejema akcijskega načrta Komisiji sporoči svoje mnenje o načrtu. Komisija v enem mesecu po prejemu tega mnenja odloči, ali ukrepi iz akcijskega načrta zadostujejo za ustavitev ali odpravo kršitve, in določi razumno obdobje za njihovo izvedbo. Pri tem sklepu se upošteva morebitna zaveza spoštovanju ustreznih kodeksov ravnanja. Komisija nato spremlja izvajanje akcijskega načrta. V ta namen ponudnik zadevne zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika Komisiji brez nepotrebnega odlašanja, ko je na voljo, pošlje revizijsko poročilo in jo obvešča o sprejetih ukrepih za izvajanje akcijskega načrta. Komisija lahko, kadar je to potrebno za tako spremljanje, od zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zahteva, da predloži dodatne informacije v razumnem obdobju, ki ga določi Komisija.

Komisija Odbor in koordinatorje digitalnih storitev obvešča o izvajanju akcijskega načrta in o njegovem spremljanju.

4. Komisija lahko sprejme potrebne ukrepe v skladu s to uredbo, zlasti s členom 76(1), točka (e), in členom 82(1), kadar:
 - (a) zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika v ustreznem obdobju ne predloži nobenega akcijskega načrta, revizijskega poročila, potrebnih posodobitev ali dodatnih informacij;
 - (b) Komisija zavrne predlagani akcijski načrt, ker meni, da v njem določeni ukrepi ne zadostujejo za ustavitev ali odpravo kršitve ali
 - (c) Komisija na podlagi revizijskega poročila, vseh predloženih posodobitev ali dodatnih informacij ali drugih ustreznih informacij, ki so ji na voljo, meni, da izvajanje akcijskega načrta ne zadostuje za ustavitev ali odpravo kršitve.

Člen 76

Periodične denarne kazni

1. Komisija lahko sprejme sklep, s katerim zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali drugi osebi iz člena 67(1), kakor je ustrezno, naloži periodične denarne kazni, ki ne presegajo 5 % povprečnega dnevnega dohodka ali svetovnega letnega prometa v predhodnem poslovnem letu na dan, izračunano od dneva, imenovanega s sklepom, da navedenega ponudnika ali osebo prisili k:
 - (a) predložitvi pravilnih in popolnih informacij v odziv na sklep, s katerim se zahtevajo informacije, na podlagi člena 67;
 - (b) sodelovanju v inšpekcijskem pregledu, ki ga je Komisija odredila s sklepom na podlagi člena 69;

- (c) upoštevanju sklepa na podlagi člena 70(1), s katerim so odrejeni začasni ukrepi;
- (d) izpolnitvi zavez, določenih za zavezujoče s sklepom na podlagi člena 71(1);
- (e) upoštevanju sklepa na podlagi člena 73(1), kadar je ustrezno, vključno z zahtevami, ki jih vsebuje v zvezi z akcijskim načrtom iz člena 75.

2. Kadar zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga oseba iz člena 67(1) izpolni obveznost, za izvršitev katere je bila določena periodična denarna kazen, lahko Komisija določi nižji končni znesek periodične denarne kazni od tistega na podlagi prvotnega sklepa.

Člen 77

Zastaralni rok za naložitev kazni

1. Za pooblastila, prenesena na Komisijo v skladu s členoma 74 in 76, se uporablja petletni zastaralni rok.
2. Rok začne teči na dan, ko je storjena kršitev. Vendar v primeru trajajočih ali ponavljajočih se kršitev rok začne teči na dan prenehanja kršitve.
3. Z vsakim ukrepom, ki ga sprejme Komisija ali koordinator digitalnih storitev zaradi preiskave ali postopka v zvezi s kršitvijo, se zastaralni rok za naložitev glob ali periodičnih denarnih kazni pretrga. Ukrepi, zaradi katerih se zastaralni rok pretrga, vključujejo zlasti:
 - (a) zahteve Komisije ali koordinatorja digitalnih storitev za informacije;
 - (b) inšpekcijski pregled;
 - (c) začetek postopka s strani Komisije na podlagi člena 66(1).
4. Po vsakem pretrganju začne zastaralni rok teči znova. Vendar zastaralni rok za naložitev glob ali periodičnih denarnih kazni preteče najpozneje na dan, ko se izteče obdobje, enako dvakratnemu obdobju zastaralnega roka, ne da bi Komisija naložila globo ali periodično denarno kazen. Ta rok se podaljša za čas, za katerega je bil zastaralni rok začasno prekinjen na podlagi odstavka 5.
5. Zastaralni rok za naložitev glob ali periodičnih denarnih kazni se začasno prekine, dokler o sklepu Komisije tečejo postopki pred Sodiščem Evropske unije.

Člen 78

Zastaralni rok za izvrševanje kazni

1. Za pooblastilo Komisije za izvrševanje sklepov, sprejetih v skladu s členoma 74 in 76, se uporablja petletni zastaralni rok.
2. Rok začne teči na dan, ko sklep postane pravnomočen.
3. Zastaralni rok za izvrševanje kazni se pretrga:
 - (a) z uradnim obvestilom o sklepu, s katerim se spremeni prvotni znesek globe ali periodične denarne kazni ali zavrne vloga za spremembo;
 - (b) z vsakim ukrepom, ki ga sprejme Komisija ali država članica na zahtevo Komisije zaradi izvršitve plačila globe ali periodične denarne kazni.
4. Po vsakem pretrganju začne zastaralni rok teči znova.

5. Zastaralni rok za izvrševanje kazni se začasno prekine za toliko časa, dokler:
- (a) traja plačilni rok;
 - (b) je začasno ustavljena izvršitev plačila na podlagi odločbe Sodišča Evropske unije ali odločbe nacionalnega sodišča.

Člen 79

Pravica do izjave in dostop do spisa

1. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi člena 73(1), člena 74 ali člena 76 zadevnemu ponudniku zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali drugi osebi iz člena 67(1) zagotovi priložnost za izjavo v zvezi s:
 - (a) predhodnimi ugotovitvami Komisije, vključno z vsemi zadevami, proti katerim Komisija ugovarja in
 - (b) ukrepi, ki bi jih Komisija lahko nameravala sprejeti zaradi predhodnih ugotovitev iz točke (a).
2. Zadevni ponudnik zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druga oseba iz člena 67(1) lahko predloži svoje pripombe k predhodnim ugotovitvam Komisije v razumnem obdobju, ki ga Komisija določi v predhodnih ugotovitvah in ne sme biti krajši kot 14 dni.
3. Sklepi Komisije temeljijo samo na nasprotovanjih, v zvezi s katerimi so imele zadevne strani možnost dati pripombe.
4. Pravica do obrambe zadevnih strani se v postopkih v celoti spoštuje. Zadevne strani imajo pravico do dostopa do spisa Komisije pod pogoji izpogajanega razkritja in ob upoštevanju zakonitega interesa zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika ali druge osebe za varovanje njihovih poslovnih skrivnosti. Komisija je pooblaščenca, da v primeru nestrinjanja med stranmi sprejme sklepe, v katerih določi takšne pogoje razkritja. Pravica do dostopa do spisa Komisije se ne uporablja za zaupne informacije in notranje dokumente Komisije, Odbora, koordinatorjev digitalnih storitev, drugih pristojnih organov ali drugih javnih organov držav članic. Zlasti se ne uporablja za korespondenco med Komisijo in navedenimi organi. Nič v tem odstavku ne preprečuje Komisiji, da razkrije in uporabi informacije, ki so potrebne za dokazovanje kršitve.
5. Informacije, zbrane na podlagi členov 67, 68 in 69, se uporabijo samo za namen te uredbe.

Člen 80

Objava sklepov

1. Komisija objavi sklepe, ki jih sprejme na podlagi člena 70(1), člena 71(1) ter členov 73 do 76. V taki objavi so navedena imena strani in glavna vsebina sklepa, vključno z vsemi naloženimi kaznimi.
2. Pri objavi se upoštevajo pravice in zakoniti interesi zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika, vseh drugih oseb iz člena 67(1) in vseh tretjih oseb za varovanje njihovih zaupnih informacij.

Člen 81

Nadzor Sodišča Evropske unije

V skladu s členom 261 PDEU ima Sodišče Evropske unije neomejeno pristojnost za nadzor sklepov, s katerimi je Komisija naložila globe ali periodične denarne kazni. Naloženo globo ali periodično denarno kazen lahko prekliče, zniža ali zviša.

Člen 82

Zahteve za omejitve dostopa in sodelovanje z nacionalnimi sodišči

1. Kadar so bila vsa pooblastila za zagotovitev prenehanja kršitve te uredbe na podlagi tega oddelka izčrpana, vendar kršitev ni bila odpravljena in povzroča resno škodo, ki je ni mogoče preprečiti z izvajanjem drugih pooblastil na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, lahko Komisija od koordinatorja digitalnih storitev v državi sedeža zadevnega ponudnika zelo velike spletne platforme ali zelo velikega spletnega iskalnika zahteva, da ukrepa na podlagi člena 51(3).

Komisija pred predložitvijo take zahteve koordinatorju digitalnih storitev povabi zainteresirane strani, da v obdobju, ki ni krajši od 14 delovnih dni, predložijo pisne pripombe, pri čemer opiše ukrepe, ki jih namerava zahtevati, in identificira predvidenega naslovnika ali naslovnike ukrepov.

2. Kadar je potrebno zaradi usklajene uporabe te uredbe, lahko Komisija pristojnemu pravosodnemu organu iz člena 51(3) na lastno pobudo predloži pisne pripombe. Ob dovoljenju zadevnega pravosodnega organa lahko predloži tudi ustne pripombe.

Komisija lahko samo za namene priprave svojih pripomb od navedenega pravosodnega organa zahteva, naj ji pošlje ali zagotovi pošiljanje vseh dokumentov, potrebnih za oceno zadeve.

3. Ko nacionalno sodišče odloči o zadevi, ki je že predmet sklepa, ki ga Komisija sprejme na podlagi te uredbe, to nacionalno sodišče ne sprejme nobene odločitve, ki bi bila v nasprotju s tem sklepom Komisije. Nacionalna sodišča se prav tako izogibajo sprejemanju odločb, ki bi bile v nasprotju s sklepom, ki ga namerava sprejeti Komisija v že začetem postopku na podlagi te uredbe. Zato lahko nacionalno sodišče oceni, ali je potrebno, da svoje postopke ustavi. To ne posega v člen 267 PDEU.

Člen 83

Izvedbeni akti v zvezi s posredovanjem Komisije

V zvezi s posredovanjem Komisije, zajetim s tem oddelkom, lahko Komisija sprejme izvedbene akte glede praktičnih ureditev za:

- (a) postopke na podlagi členov 69 in 72;
- (b) zaslišanja iz člena 79;
- (c) izpogajano razkritje informacij iz člena 79.

Pred sprejemanjem kakršnih koli ukrepov na podlagi prvega pododstavka tega člena Komisija objavi osnutek teh ukrepov in povabi vse zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe v obdobju, ki ga določi v osnutku in ni krajši od enega meseca. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 88.

ODDELEK 5

Skupne določbe o izvrševanju

Člen 84

Poslovna skrivnost

Brez poseganja v izmenjavo in uporabo informacij iz tega poglavja Komisija, Odbor, pristojni organi držav članic ter njihovi zadevni uradniki, uslužbenci in druge osebe, ki delujejo pod njihovim nadzorom, ter vse druge vključene fizične ali pravne osebe, vključno z revizorji in strokovnjaki, imenovanimi na podlagi člena 72(2), ne razkrijejo informacij, ki so jih pridobili ali si jih izmenjali na podlagi te uredbe ter za katere velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti.

*Člen 85***Sistem za izmenjavo informacij**

1. Komisija vzpostavi in vzdržuje zanesljiv in varen sistem za izmenjavo informacij, ki podpira komunikacijo med koordinatorji digitalnih storitev, Komisijo in Odborom. Drugim pristojnim organom se lahko odobri dostop do tega sistema, kadar je to potrebno za opravljanje nalog, ki so jim dodeljene v skladu s to uredbo.
2. Koordinatorji digitalnih storitev, Komisija in Odbor uporabljajo sistem za izmenjavo informacij za vso komunikacijo na podlagi te uredbe.
3. Komisija sprejme izvedbene akte za določitev praktičnih in operativnih ureditev za delovanje sistema za izmenjavo informacij in njegovo interoperabilnost z drugimi ustreznimi sistemi. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 88.

*Člen 86***Zastopanje**

1. Brez poseganja v Direktivo (EU) 2020/1828 ali katero koli drugo vrsto zastopanja na podlagi nacionalnega prava imajo prejemniki posredniških storitev vsaj pravico, da pooblastijo organ, organizacijo ali združenje za uveljavljanje pravic, dodeljenih s to uredbo v njihovem imenu, če organ, organizacija ali združenje izpolnjuje vse naslednje pogoje:
 - (a) deluje neprofitno;
 - (b) je pravilno ustanovljen/-a/-o v skladu s pravom države članice;
 - (c) statutarno določeni cilji organa, organizacije ali združenja vključujejo zakoniti interes za zagotovitev skladnosti s to uredbo.
2. Ponudniki spletnih platform sprejmejo potrebne tehnične in organizacijske ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se kršitve, ki jih predložijo organi, organizacije ali združenja iz odstavka 1 tega člena v imenu prejemnikov storitve prek mehanizmov iz člena 20(1), obravnavajo, odločitve o njih pa sprejemajo prednostno in brez nepotrebnega odlašanja.

ODDELEK 6

Delegirani in izvedbeni akti*Člen 87***Izvajanje prenosa pooblastila**

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 24, 33, 37, 40 in 43 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 16. novembra 2022. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje takemu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz členov 24, 33, 37, 40 in 43 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 24, 33, 37, 40 in 43, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku treh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za tri mesece.

Člen 88

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga Odbor za digitalne storitve. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE V

KONCNE DOLOCBE

Člen 89

Spremembe Direktive 2000/31/ES

1. Členi 12 do 15 Direktive 2000/31/ES se črtajo.
2. Sklicevanje na člene 12 do 15 Direktive 2000/31/ES se šteje za sklicevanje na člen 4, 5, 6 oziroma 8 te uredbe.

Člen 90

Sprememba Direktive (EU) 2020/1828

V Prilogi I k Direktivi (EU) 2020/1828 se doda naslednja točka:

„(68) Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1).“

Člen 91

Pregled

1. Komisija do 18. februarja 2027 ovrednoti morebiten učinek te uredbe na razvoj in gospodarsko rast malih in srednjih podjetij ter o tem poroča Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru.

Komisija do 17. novembra 2025 ovrednoti in poroča Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o:

- (a) uporabi člena 33, vključno s področjem uporabe ponudnikov posredniških storitev, za katere veljajo obveznosti iz oddelka 5 poglavja III te uredbe;
- (b) načinu, kako ta uredba vpliva na druge pravne akte, zlasti akte iz člena 2(3) in (4).

2. Komisija do 17. novembra 2027 in nato vsakih pet let ovrednoti to uredbo ter o tem poroča Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru.

V tem poročilu se obravnava zlasti:

- (a) uporaba odstavka 1, drugi pododstavek, točki (a) in (b);
- (b) prispevek te uredbe k poglobitvi in učinkovitemu delovanju notranjega trga posredniških storitev, zlasti kar zadeva čezmejno zagotavljanje digitalnih storitev;
- (c) uporaba členov 13, 16, 20, 21, 45 in 46;
- (d) obseg obveznosti za mala podjetja in mikropodjetja;
- (e) učinkovitost mehanizmov nadzora in izvrševanja;
- (f) vpliv na spoštovanje pravice do svobode izražanja in obveščanja.

3. Poročilu iz odstavkov 1 in 2 se, kadar je ustrezno, priloži predlog spremembe te uredbe.

4. Komisija v poročilu iz odstavka 2 tega člena oceni tudi letna poročila koordinatorjev digitalnih storitev o njihovih dejavnostih, ki jih predložijo Komisiji in Odboru na podlagi člena 55(1), in o njih poroča.

5. Za namen odstavka 2 države članice in Odbor pošljejo informacije na zahtevo Komisije.

6. Komisija pri izvajanju vrednotenja iz odstavka 2 upošteva stališča in ugotovitve Evropskega parlamenta, Sveta ter drugih ustreznih organov ali virov in posebno pozornost nameni malim in srednjim podjetjem ter položaju novih konkurentov.

7. Komisija do 18. februarja 2027 po posvetovanju z Odborom oceni delovanje Odbora in uporabo člena 43, pri čemer upošteva prva leta uporabe te uredbe, ter o tem poroča Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru. Na podlagi ugotovitev in mnenja Odbora, ki se upošteva v največji možni meri, se temu poročilu po potrebi priloži predlog spremembe te uredbe v zvezi s strukturo Odbora.

Člen 92

Pričakovana uporaba za ponudnike zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov

Ta uredba se za ponudnike zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov, določenih na podlagi člena 33(4), začne uporabljati štiri mesece po uradnem obvestilu zadevnemu ponudniku iz člena 33(6), kadar je ta datum pred 17. februarjem 2024.

Člen 93

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Ta uredba se uporablja od 17. februarja 2024.

Člen 24(2), (3) in (6), člen 33(3) do (6), člen 37(7), člen 40(13), člen 43 ter oddelki 4, 5 in 6 poglavja IV se uporabljajo od 16. novembra 2022.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 19. oktobra 2022

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednik
M. BEK

II

(Nezakonodajni akti)

MEDNARODNI SPORAZUMI

SKLEP SVETA (EU) 2022/2066

z dne 21. februarja 2022

o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Protokola o izvajanju Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (2021–2026)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 43 Pogodbe v povezavi s točko (a)(v) drugega pododstavka člena 218(6) in členom 218 (7) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju odobritve Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Protokol o izvajanju (2021–2026) ⁽²⁾ Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (v nadaljnjem besedilu: Protokol) je bil v skladu s Sklepom Sveta (EU) 2021/1117 ⁽³⁾ podpisan 29. junija 2021 s pridržkom njegove poznejše sklenitve.
- (2) Protokol se začasno uporablja od datuma njegovega podpisa.
- (3) Cilj Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo ⁽⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) in Protokola je Uniji in Gabonski republiko (v nadaljnjem besedilu: Gabon) omogočiti tesnejše sodelovanje pri nadaljnjem spodbujanju razvoja trajnostne ribiške politike ter omogočiti odgovorno izkoriščanje ribolovnih virov na ribolovnem območju Gabona in v Atlantskem oceanu, pri tem pa prispevati k dostojnim delovnim pogojem v ribiškem sektorju.
- (4) Protokol bi bilo treba odobriti.
- (5) S členom 9 Sporazuma je ustanovljen Skupni odbor, pristojen za spremljanje izvajanja Sporazuma. Prav tako lahko Skupni odbor na podlagi člena 19(5) Protokola sprejme določene spremembe Protokola. Da bi olajšali sprejetje teh sprememb, bi bilo treba Komisijo pooblastiti, da jih, pod posebnimi vsebinskimi in postopkovnimi pogoji, odobri v imenu Unije po poenostavljenem postopku.
- (6) Stališče Unije o predlaganih spremembah Protokola bi moral določiti Svet. Komisija bi morala predlagane spremembe odobriti v imenu Unije, razen če jim v skladu s členom 16(4) Pogodbe o Evropski uniji ne nasprotuje manjšina držav članic, ki lahko prepreči sprejetje odločitve.

⁽¹⁾ Odobritev z dne 14. decembra 2021 (še ni objavljena v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL L 242, 8.7.2021, str. 5.

⁽³⁾ Sklep Sveta (EU) 2021/1117 z dne 28. junija 2021 o podpisu v imenu Evropske unije in začasni uporabi Protokola o izvajanju Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (2021–2026) (UL L 242, 8.7.2021, str. 3).

⁽⁴⁾ UL L 109, 26.4.2007, str. 3.

- (7) Protokol bi mora začeti veljati čim prej glede na gospodarski pomen ribolovnih dejavnosti Unije na ribolovnem območju Gabona in glede na potrebo po čim krajšem obdobju prekinitve takih dejavnosti –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Protokol o izvajanju Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (2021–2026) (v nadaljnjem besedilu: Protokol) se odobri v imenu Unije.

Člen 2

Predsednik Sveta v imenu Unije poda uradno obvestilo iz člena 26 Protokola.

Člen 3

V skladu s postopkom iz priloge k temu sklepu je Komisija pooblaščenca, da v imenu Unije odobri spremembe Protokola, ki jih sprejme Skupni odbor, ustanovljen s členom 9 Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo.

Člen 4

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju, 21. februarja 2022

Za Svet
predsednik
J. DENORMANDIE

PRILOGA

POSTOPEK ZA ODOBRITEV SPREMEMB PROTOKOLA, KI JIH SPREJME SKUPNI ODBOR

Ko Skupni odbor prejme zahtevek za sprejetje sprememb Protokola v skladu s členom 19(5) Protokola o izvajanju Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Gabonsko republiko in Evropsko skupnostjo (2021–2026) (v nadaljnjem besedilu: Protokol), je Komisija pooblaščenca, da v imenu Unije odobri predlagane spremembe v skladu z naslednjimi pogoji:

1. Komisija zagotovi, da je odobritev v imenu Unije:
 - (a) v skladu s cilji skupne ribiške politike;
 - (b) združljiva z ustreznimi pravili, sprejetimi v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, ter upošteva skupno upravljanje obalnih držav;
 - (c) upošteva statistične in biološke informacije ter druge najnovejše ustrezne informacije, posredovane Komisiji.
 2. Preden Komisija v imenu Unije odobri predlagane spremembe, jih dovolj zgodaj pred zadevnim sestankom Skupnega odbora predloži Svetu.
 3. Svet oceni skladnost predlaganih sprememb s pogoji iz točke 1 te priloge.
 4. Komisija predlagane spremembe odobri v imenu Unije, razen če jim ne nasprotuje določeno število držav članic, ki ustreza manjšini v Svetu, ki lahko prepreči sprejetje odločitve, v skladu s členom 16(4) Pogodbe o Evropski uniji. Če obstaja taka manjšina, ki lahko prepreči sprejetje odločitve, Komisija v imenu Unije zavrne predlagane spremembe.
 5. Če je na poznejših sestankih Skupnega odbora, tudi med sestankom na kraju samem, nemogoče doseči dogovor, se zadeva znova predloži Svetu v skladu s postopkom iz točk 2 do 4, da bi se v stališču Unije upoštevali novi elementi.
 6. Komisija je pozvana, da v ustreznem roku sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev nadaljnega ukrepanja v zvezi s sklepom Skupnega odbora, po potrebi pa tudi objavi zadevni sklep v *Uradnem listu Evropske unije* in predloži kakršne koli predloge, potrebne za izvajanje navedenega sklepa.
 7. V zvezi z drugimi zadevami, ki se ne nanašajo na spremembe Protokola v skladu s členom 19(5) Protokola, se stališče, ki ga sprejme Unija v okviru Skupnega odbora, določi v skladu s Pogodbama in uveljavljenimi delovnimi praksami.
-

UREDBE

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/2067

z dne 25. oktobra 2022

o spremembi Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 o določitvi posebnih ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali („Pravila o zdravju živali“) ⁽¹⁾ in zlasti člena 71(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Afriška prašičja kuga je nalezljiva virusna bolezen, ki prizadene gojene in divje prašiče ter lahko močno vpliva na zadevno populacijo živali in donosnost gojenja, kar povzroča motnje pri premikih pošiljk navedenih živali in proizvodov iz njih znotraj Unije in pri izvozu v tretje države.
- (2) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/605 ⁽²⁾ je bila sprejeta v okviru Uredbe (EU) 2016/429 in določa posebne ukrepe za obvladovanje afriške prašičje kuge, ki jih začasno uporabljajo države članice iz Priloge I k Uredbi (v nadaljnjem besedilu: zadevne države članice) na območjih z omejitvami I, II in III iz navedene priloge.
- (3) Območja z omejitvami I, II in III iz Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 temeljijo na epidemioloških razmerah v zvezi z afriško prašičjo kugo v Uniji. Priloga I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 je bila nazadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2022/1911 ⁽³⁾, in sicer po spremembi epidemioloških razmer v zvezi z navedeno boleznijo v Nemčiji in Italiji. Od datuma sprejetja navedene izvedbene uredbe so se epidemiološke razmere v zvezi z navedeno boleznijo v nekaterih zadevnih državah članicah spremenile.
- (4) Vse spremembe območij z omejitvami I, II in III v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 bi morale temeljiti na epidemioloških razmerah v zvezi z afriško prašičjo kugo na območjih, ki jih je prizadela navedena bolezen, in splošnih epidemioloških razmerah v zvezi z afriško prašičjo kugo v zadevni državi članici, ravni tveganja za nadaljnje širjenje navedene bolezni, znanstveno utemeljenih načelih in merilih za geografsko opredelitev območij zaradi afriške prašičje kuge ter smernicah Unije, dogovorjenih z državami članicami v Stalnem odboru za rastline, živali, hrano in krmo, ki so javno dostopne na spletnem mestu Komisije ⁽⁴⁾. Take spremembe bi morale upoštevati tudi mednarodne standarde, kot je Kodeks za zdravje kopenskih živali ⁽⁵⁾ Svetovne organizacije za zdravje živali (WOAH), in utemeljitve za določitev območij, ki jih predložijo pristojni organi zadevnih držav članic.

⁽¹⁾ UL L 84, 31.3.2016, str. 1.

⁽²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/605 z dne 7. aprila 2021 o določitvi posebnih ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge (UL L 129, 15.4.2021, str. 1).

⁽³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/1911 z dne 6. oktobra 2022 o spremembi Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 o določitvi posebnih ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge (UL L 261, 7.10.2022, str. 6).

⁽⁴⁾ Delovni dokument SANTE/7112/2015/Rev. 3 „Principles and criteria for geographically defining ASF regionalisation“ (Načela in merila za geografsko opredelitev regionalizacije afriške prašičje kuge); https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en.

⁽⁵⁾ Kodeks za zdravje kopenskih živali OIE, 29. izdaja, 2021. Zvezka I in II ISBN 978-92-95115-40-8; <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>.

- (5) Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/689 ⁽⁶⁾ dopolnjuje pravila za obvladovanje bolezni s seznama iz člena 9(1), točke (a), (b) in (c), Uredbe (EU) 2016/429, ki so opredeljene kot bolezni kategorij A, B in C v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2018/1882 ⁽⁷⁾. Zlasti člen 9 Delegirane uredbe (EU) 2020/689 določa nekatere ukrepe za razvrstitev živali ali skupine živali kot sum primera ali potrjen primer bolezni s seznama, vključno z afriško prašičjo kugo.
- (6) Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/687 ⁽⁸⁾ dopolnjuje pravila za obvladovanje bolezni s seznama iz člena 9(1), točke (a), (b) in (c), Uredbe (EU) 2016/429, ki so opredeljene kot bolezni kategorij A, B in C v Izvedbeni uredbi (EU) 2018/1882. Zlasti členi 63 do 66 Delegirane uredbe (EU) 2020/687 določajo nekatere ukrepe, ki jih je treba sprejeti v primeru uradne potrditve izbruha bolezni kategorije A pri divjih živalih, vključno z afriško prašičjo kugo pri divjih prašičih. Navedeni ukrepi zlasti predvidevajo vzpostavitev okuženega območja ter prepovedi premikov divjih živali vrst s seznama in njihovih proizvodov živalskega izvora.
- (7) Italija je maja 2022 po sumu primera afriške prašičje kuge pri divjem prašiču v pokrajini Rieti v deželi Lacij Komisijo obvestila o trenutnih razmerah v zvezi s to boleznijo na svojem ozemlju. Pristojni organ navedene države članice je z uporabo previdnostnega načela primer suma afriške prašičje kuge obravnaval kot potrjen primer afriške prašičje kuge in vzpostavil okuženo območje, kot je v primeru uradne potrditve navedene bolezni določeno v Delegirani uredbi (EU) 2020/687 in Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605.
- (8) Italija je oktobra 2022 obvestila Komisijo, da stalni in podrobni ukrepi za obvladovanje bolezni ter pasivno spremljanje gojenih in divjih prašičev dokazujejo odsotnost kroženja virusa afriške prašičje kuge v provinci Rieti in da lahko italijanski pristojni organ sklene, da se sum primera afriške prašičje kuge v provinci Rieti ne bi smel šteti za potrjeni primer afriške prašičje kuge v skladu s členom 9(2), točka (b), Delegirane uredbe (EU) 2020/689, saj kljub temu, da je bila pri rezultatih testov na živali ugotovljena nukleinska kislina, specifična za to bolezen, žival ni kazala nobenih kliničnih znakov, skladnih z boleznijo, in so bile vse epidemiološke povezave z drugimi sumi primerov ali potrjenimi primeri izključene.
- (9) Od datuma sprejetja Izvedbene uredbe (EU) 2022/1911 je poleg tega prišlo do novih izbruhov afriške prašičje kuge pri divjih prašičih v Nemčiji. Poleg tega so se epidemiološke razmere v zvezi z gojenimi in divjimi prašiči na nekaterih območjih, navedenih kot območja z omejitvami I in III na Poljskem, izboljšale.
- (10) Oktobra 2022 je bilo ugotovljenih več izbruhov afriške prašičje kuge pri divjih prašičih v zvezni deželi Brandenburg v Nemčiji na območju, ki je trenutno navedeno kot območje z omejitvami II v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 in se nahaja v neposredni bližini območja v zvezi deželi Brandenburg, ki je trenutno navedeno kot območje z omejitvami I v navedeni prilogi. Navedeni novi izbruhi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih pomenijo povišanje stopnje tveganja, ki bi ga bilo treba upoštevati v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605. Zato bi bilo treba sedanje meje območij z omejitvami I in II spremeniti, da se upoštevajo navedeni nedavni izbruhi.
- (11) Po navedenih nedavnih izbruhih afriške prašičje kuge pri divjih prašičih v zvezni deželi Brandenburg v Nemčiji in ob upoštevanju trenutnih epidemioloških razmer v zvezi z afriško prašičjo kugo v Uniji je bila določitev območij v tej državi članici ponovno ocenjena in posodobljena v skladu s členi 5, 6 in 7 Izvedbene uredbe (EU) 2021/605. Poleg tega so bili ponovno ocenjeni in posodobljeni tudi obstoječi ukrepi za obvladovanje tveganja. Navedene spremembe bi bilo treba upoštevati v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605.

⁽⁶⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/689 z dne 17. decembra 2019 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil za spremljanje, programe izkoreninjenja in status prost nekaterih bolezni s seznama in porajajočih se bolezni (UL L 174, 3.6.2020, str. 211).

⁽⁷⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/1882 z dne 3. decembra 2018 o uporabi nekaterih pravil za preprečevanje in obvladovanje bolezni za kategorije bolezni s seznama ter o oblikovanju seznama vrst in skupin vrst, ki predstavljajo znatno tveganje za širjenje navedenih bolezni s seznama (UL L 308, 4.12.2018, str. 21).

⁽⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/687 z dne 17. decembra 2019 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil za preprečevanje in obvladovanje nekaterih bolezni s seznama (UL L 174, 3.6.2020, str. 64).

- (12) Ob upoštevanju učinkovitosti ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge pri gojenih prašičih na nekaterih območjih z omejitvami III iz Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605, ki se izvajajo na Poljskem v skladu z Delegirano uredbo (EU) 2020/687, in zlasti tistih iz členov 22, 25 in 40 navedene uredbe, in v skladu z ukrepi za zmanjšanje tveganja za afriško prašičjo kugo iz Kodeksa WOAAH bi bilo treba nekatera območja v lublinskem, podkarpatskem, velikopoljskem in lubuškem vojvodstvu, ki so trenutno navedena kot območja z omejitvami III v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605, zdaj navesti kot območja z omejitvami II v navedeni prilogi zaradi odsotnosti izbruhov afriške prašičje kuge pri gojenih prašičih na navedenih območjih z omejitvami III v zadnjih dvanajstih mesecih, medtem ko je bolezen še vedno prisotna pri divjih prašičih. Navedena območja z omejitvami III bi bilo zdaj treba navesti kot območja z omejitvami II ob upoštevanju trenutnih epidemioloških razmer v zvezi z afriško prašičjo kugo.
- (13) Poleg tega bi bilo treba ob upoštevanju učinkovitosti ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge pri gojenih prašičih na območjih z omejitvami I iz Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605, ki se izvajajo na Poljskem v skladu z Delegirano uredbo (EU) 2020/687, in zlasti tistih iz členov 64, 65 in 67 navedene uredbe, in v skladu z ukrepi za zmanjšanje tveganja za afriško prašičjo kugo iz Kodeksa WOAAH nekatera območja v podkarpatskem, loškem in šlezijjskem vojvodstvu na Poljskem, ki so trenutno navedena kot območja z omejitvami I v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605, zdaj črtati kot območja z omejitvami I v navedeni prilogi zaradi odsotnosti izbruhov afriške prašičje kuge pri gojenih in divjih prašičih na navedenih območjih z omejitvami I v zadnjih dvanajstih mesecih. Območja z omejitvami I bi bilo zdaj treba črtati iz navedene priloge, da se upoštevajo trenutne epidemiološke razmere v zvezi z afriško prašičjo kugo.
- (14) Na podlagi informacij in utemeljitev, prejetih od Italije, zlasti ob upoštevanju dokončane epidemiološke preiskave in učinkovitosti ukrepov za obvladovanje afriške prašičje kuge ter ob upoštevanju trenutnega ugodnega stanja glede afriške prašičje kuge pri divjih prašičih v deželi Lacij in ukrepov za obvladovanje bolezni, ki jih Italija ustrezno izvaja, da se preprečijo kakršne koli nepotrebne motnje za trgovino, je primerno, da se območja z omejitvami I in II v provinci Rieti črtajo iz Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605, da se upoštevajo trenutne epidemiološke razmere v zvezi z afriško prašičjo kugo v navedeni državi članici.
- (15) Da bi se upoštevale nedavne spremembe epidemioloških razmer v zvezi z afriško prašičjo kugo v Uniji in proaktivno obvladovala tveganja, povezana s širjenjem navedene bolezni, bi bilo treba v Nemčiji in na Poljskem razmejiti dovolj velika nova območja z omejitvami ter jih navesti kot območja z omejitvami I in II v Prilogi I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605. Iz navedene priloge bi bilo treba črtati tudi nekatere dele območij z omejitvami I za Poljsko. Ker so razmere v zvezi z afriško prašičjo kugo v Uniji zelo dinamične, so se pri razmejitvi navedenih novih območij z omejitvami upoštevale epidemiološke razmere na okoliških območjih.
- (16) Glede na nujnost epidemioloških razmer v Uniji v zvezi s širjenjem afriške prašičje kuge je pomembno, da spremembe Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 iz te izvedbene uredbe začnejo veljati čim prej.
- (17) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Priloga I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 se nadomesti z besedilom iz Priloge k tej uredbi.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 25. oktobra 2022

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOGA

Priloga I k Izvedbeni uredbi (EU) 2021/605 se nadomesti z naslednjim:

„PRILOGA I

OBMOČJA Z OMEJITVAMI

DEL I

1. Nemčija

Naslednja območja z omejitvami I v Nemčiji:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

— Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

— Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

— Gemeinde Neu Zauche,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegadel,

— Gemeinde Spreewaldheide,

— Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

— Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167

— Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167

— Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

— Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

— Gemeine Garzau-Garzin,

— Gemeinde Waldsiefersdorf,

— Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Reichenow-Mögelin,

— Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

— Gemeinde Oberbarnim,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

— Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,

— Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

— Landkreis Barnim:

— Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

- Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,
- Gemeinde Althüttendorf,
- Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
- Gemeinde Britz,
- Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
- Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
- Gemeinde Breydin,
- Gemeinde Melchow,
- Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
- Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
 - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görldorf, Wolletz und Altkünkendorf,
 - Gemeinde Zichow,
 - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
 - Gemeinde Tantow,
 - Gemeinde Mescherin außer der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Storkow (Mark),
 - Gemeinde Spreehagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreehagen,
 - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
 - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

- Gemeinde Rauen,
- Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmütelsees und von der südlichen Spitze des Scharmütelsees südlich der B246,
- Gemeinde Reichenwalde,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmütelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
- Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,
 - Gemeinde Drachhausen,
 - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
 - Gemeinde Drehnow,
 - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
 - Gemeinde Guhrow,
 - Gemeinde Werben,
 - Gemeinde Dissen-Striesow,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Drebkau mit den Gemarkungen Jehserig, Schorbus, Domsdorf, Drebkau, Laubst, Leuthen, Siewisch, Casel und Greifenhain,
 - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow nördl. der BAB 15, Kolkwitz, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Krieschow, Limberg, Glinzig, Milkersdorf und Hähnchen,
 - Gemeinde Burg (Spreewald)
 - Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Neupetershain,
 - Gemeinde Lauchhammer,
 - Gemeinde Schwarzheide,
 - Gemeinde Schipkau,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg, Reppist, Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,
 - die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,
 - Gemeinde Neu-Seeland mit den Gemarkungen Lieske, Bahnsdorf und Lindchen,
 - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Dörrwalde und Allmosen,
 - Gemeinde Tettau,
- Landkreis Elbe-Elster:
 - Gemeinde Großthiemig,
 - Gemeinde Hirschfeld,
 - Gemeinde Gröden,

- Gemeinde Schraden,
- Gemeinde Merzdorf,
- Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Präsen, Stolzenhain a.d. Röder,
- Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,
 - Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüten, Klockow, Premslin, Glövizin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Gülitz-Reetz,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
 - Gemeinde Triglitz,
 - Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
 - Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
 - Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
 - Gemeinde Meyenburg,
 - Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen
 - Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Cunewalde,
 - Gemeinde Demitz-Thumitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Doberschau-Gaußig,
 - Gemeinde Göda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großpostwitz/O.L.,
 - Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,
 - Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Neukirch/Lausitz,
 - Gemeinde Obergurig,
 - Gemeinde Schmölln-Putzkau,
 - Gemeinde Sohland a. d. Spree,
 - Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Bischhofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,
 - Gemeinde Stadt Wilthen,
 - Gemeinde Steinigtwolmsdorf,

- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Hirschstein,
 - Gemeinde Käbschütztal,
 - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Röderau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
 - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,
 - Gemeinde Stadt Riesa,
 - Gemeinde Stadt Strehla,
 - Gemeinde Stauchitz,
 - Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Zeithain,
- Landkreis Mittelsachsen:
 - Gemeinde Reinsberg,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Bannewitz,
 - Gemeinde Dürnröhrsdorf-Dittersbach,
 - Gemeinde Kreischa,
 - Gemeinde Lohmen,
 - Gemeinde Müglitztal,
 - Gemeinde Stadt Dohna,
 - Gemeinde Stadt Freital,
 - Gemeinde Stadt Heidenau,
 - Gemeinde Stadt Hohnstein,
 - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,
 - Gemeinde Stadt Pirna,
 - Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
 - Gemeinde Stadt Stolpen,
 - Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

— Landkreis Vorpommern Greifswald

- Gemeinde Penkun,
- Gemeinde Nadrensee,
- Gemeinde Krackow,
- Gemeinde Glasow,
- Gemeinde Grambow,

— Landkreis Ludwigslust-Parchim:

- Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortschaften: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,
- Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf,
- Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Brenz, Alt Brenz,
- Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortschaften: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,
- Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsvorf,
- Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,
- Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Fresenbrügge, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,
- Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortschaften: Groß Laasch,
- Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Beckentin, Kremmin,
- Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Schlemmin, Kritzow,
- Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortschaft: Matzlow-Garwitz (teilweise),
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,
- Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortschaften: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,
- Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,
- Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dargelütz, Neuhof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,
- Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,
- Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortschaften: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,
- Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,
- Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,
- Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Bentheden, Bentheden, Tannenhof, Werder.

2. Estonija

Naslednja območja z omejitvami I v Estoniji:

- Hiiu maakond.

3. Grčija

Naslednja območja z omejitvami I v Grčiji:

- in the regional unit of Drama:
 - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
 - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
 - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
 - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
 - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
 - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinis and Oraio and (in Myki municipality),
 - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
 - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
 - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
 - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
 - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
 - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavroklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),
 - the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofofos, Petroti, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
 - the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteicho municipality),
- in the regional unit of Serres:
 - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petrissi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

- the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
- the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Latvija

Naslednja območja z omejitvami I v Latviji:

- Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes.

5. Litva

Naslednja območja z omejitvami I v Litvi:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijos,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Bartninkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. Madžarska

Naslednja območja z omejitvami I na Madžarskem:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Poljska

Naslednja območja z omejitvami I na Poljskem:

w województwie kujawsko - pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kołaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
- powiat miejski Ostrołęka,
- gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie płockim,
- powiat miejski Płock,
- powiat ciechanowski,
- gminy Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
- powiat sierpecki,
- gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,
- część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Dzieżgowo, Lipowicz Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
- powiat przasnyski,
- powiat makowski,
- powiat pułtuski,
- część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,

- gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
 - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
 - powiat gostyniński,
- w województwie podkarpackim:
- gmina Krempna w powiecie jasielskim,
 - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
 - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat miejski Przemyśl,
 - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mlecza w powiecie przeworskim,
 - powiat łańcucki,
 - gminy Trzebownisko, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
 - gmina Raniżów w powiecie kolbuszowskim,
 - część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,
- w województwie świętokrzyskim:
- gminy Nowy Korczyn, Solec-Zdrój, Wiślica, Stopnica, Tuczępy, Busko Zdrój w powiecie buskim,
 - powiat kazimierski,
 - powiat skarżyski,
 - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
 - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - powiat ostrowiecki,
 - gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Bodzentyn, Bieliny, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na północ od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

- gminy Działoszyce, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,
- gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,
- gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernozia, Chąšno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
- gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
- gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
- powiat miejski Skierniewice,
- gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
- gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Zelechlinek w powiecie tomaszowskim,

gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim, w województwie pomorskim:

- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
- powiat gdański,
- Miasto Gdańsk,
- powiat tczewski,
- powiat kwidzyński,

w województwie lubuskim:

- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
- gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
- gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
- część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
- miasto Świeradów - Zdrój w powiecie lubańskim,
- gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Mirsk w powiecie lwóweckim,
- gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica w powiecie karkonoskim,
- część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,
- gminy Bolków, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor w powiecie jaworskim,
- gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,
- gminy Dzierżoniów, Pieszycy, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierzoniowskim,
- gminy Głuszycza, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,
- gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,
- gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
- gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- gmina Czempin w powiecie kościańskim,
- gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gmina Kiszkowo i część gminy Kłecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
 - gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
 - powiat pleszewski,
 - gmina Zagórz w powiecie słupeckim,
 - gmina Pызdry w powiecie wrzesińskim,
 - gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,
 - powiat ostrowski,
 - powiat miejski Kalisz,
 - powiat kaliski,
 - powiat turecki,
 - gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, Rychwał w powiecie konińskim,
 - powiat kępiński,
 - powiat ostrzeszowski,
- w województwie opolskim:
- gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,
 - gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
 - gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,
 - gmina Grodków w powiecie brzeskim,
 - gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
 - powiat miejski Opole,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
 - gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,
 - gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
 - gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,
 - część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
 - gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,
- w województwie małopolskim:
- powiat brzeski,
 - powiat gorlicki,
 - powiat proszowicki,

- część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,
- powiat miejski Nowy Sącz,
- powiat tarnowski,
- powiat miejski Tarnów,
- część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. Slovaška

Naslednja območja z omejitvami I na Slovaškem:

- in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Bíňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Lubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Lefa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Keť, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Szadice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátorovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská,
- in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdovce, Lišov,
- the whole district of Ružomberok,
- in the region of Turčianske Teplice, municipalities of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,
- in the district of Martin, municipalities of Blatnica, Folkušová, Necpaly,
- in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kraľovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatiná, Chlebnice, Krivá,
- in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,
- in the district of Žarnovica, the municipalities of Rudno nad Hronom, Voznica, Hodruša-Hámre,
- the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. Italija

Naslednja območja z omejitvami I v Italiji:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,
- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,
- in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata;
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegale, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

- in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara;

West: the municipality of Fiumicino;

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio;

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

DEL II

1. Bolgarija

Naslednja območja z omejitvami II v Bolgariji:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,

- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,
- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Nemčija

Naslednja območja z omejitvami II v Nemčiji:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
 - Gemeinde Mixdorf
 - Gemeinde Schlaubetal,
 - Gemeinde Neuzelle,
 - Gemeinde Neißemünde,
 - Gemeinde Lawitz,
 - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
 - Gemeinde Vogelsang,
 - Gemeinde Ziltendorf,
 - Gemeinde Wiesenau,
 - Gemeinde Friedland,
 - Gemeinde Siehdichum,
 - Gemeinde Müllrose,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Jacobsdorf
 - Gemeinde Groß Lindow,
 - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
 - Gemeinde Ragow-Merz,
 - Gemeinde Beeskow,
 - Gemeinde Rietz-Neuendorf,
 - Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
 - Gemeinde Langewahl,
 - Gemeinde Berkenbrück,
 - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,

- Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
- Gemeinde Diensdorf-Radlow,
- Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Jamlitz,
 - Gemeinde Lieberose,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Schenkendöbern,
 - Gemeinde Guben,
 - Gemeinde Jänschwalde,
 - Gemeinde Tauer,
 - Gemeinde Peitz,
 - Gemeinde Kolkwitz mit der Gemarkung Klein Gaglow südl. der BAB 15,
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,
 - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
 - Gemeinde Heinersbrück,
 - Gemeinde Forst,
 - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
 - Gemeinde Neiße-Malxetal,
 - Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,
 - Gemeinde Tschernitz,
 - Gemeinde Döbern,
 - Gemeinde Felixsee,
 - Gemeinde Wiesengrund,
 - Gemeinde Sprememberg,
 - Gemeinde Welzow,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree,
 - Gemeinde Drebkau mit der Gemarkung Kausche,
 - Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB 15,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
 - Gemeinde Neuhardenberg
 - Gemeinde Golzow,
 - Gemeinde Küstriner Vorland,
 - Gemeinde Alt Tucheband,
 - Gemeinde Reitwein,

- Gemeinde Podelzig,
- Gemeinde Gusow-Platkow,
- Gemeinde Seelow,
- Gemeinde Vierlinden,
- Gemeinde Lindendorf,
- Gemeinde Fichtenhöhe,
- Gemeinde Lietzen,
- Gemeinde Falkenhagen (Mark),
- Gemeinde Zeschdorf,
- Gemeinde Treplin,
- Gemeinde Lebus,
- Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
- Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
- Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße ‚Sophienhof‘ dieser westlich folgend bis ‚Ruesterchegraben‘ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung ‚Herrnhof‘, weiter entlang ‚Letschiner Hauptgraben‘ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
- Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altglietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
- Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
- Gemeinde Oderaue,
- Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Beauregard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
- Gemeinde Neulewin,
- Gemeinde Neutrebbin,
- Gemeinde Letschin,
- Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
 - Gemeinde Parsteinsee,
 - Gemeinde Oderberg,
 - Gemeinde Liepe,
 - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
 - Gemeinde Niederfinow,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,
 - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,
 - Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,

- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
 - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
 - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
 - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
 - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
 - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,
- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhoof und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Berge,
 - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütkenhof, Putlitz, Weitendorf und Telschow,
 - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krependorf,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Senftenberg mit der Gemarkung Peickwitz,
 - Gemeinde Hohenbocka,
 - Gemeinde Grünewald,
 - Gemeinde Hermsdorf,
 - Gemeinde Kroppen,
 - Gemeinde Ortrand,
 - Gemeinde Großmehlen,
 - Gemeinde Lindenau,
 - Gemeinde Frauendorf,
 - Gemeinde Ruhland,
 - Gemeinde Guteborn
 - Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen:

- Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,
- Gemeinde Burkau,
- Gemeinde Crostwitz,
- Gemeinde Demitz-Thumitz nördlich der S111,
- Gemeinde Elsterheide,
- Gemeinde Frankenthal,
- Gemeinde Göda nördlich der S111,
- Gemeinde Großdubrau,
- Gemeinde Großharthau nördlich der B6,
- Gemeinde Großnaundorf,
- Gemeinde Haselbachtal,
- Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,
- Gemeinde Königswartha,
- Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,
- Gemeinde Laußnitz,
- Gemeinde Lichtenberg,
- Gemeinde Lohsa,
- Gemeinde Malschwitz,
- Gemeinde Nebelschütz,
- Gemeinde Neukirch,
- Gemeinde Neschwitz,
- Gemeinde Ohorn,
- Gemeinde Oßling,
- Gemeinde Ottendorf-Okrilla,
- Gemeinde Panschwitz-Kuckau,
- Gemeinde Puschwitz,
- Gemeinde Räckelwitz,
- Gemeinde Radibor,
- Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,
- Gemeinde Rammenau,
- Gemeinde Schwepnitz,
- Gemeinde Spreetal,
- Gemeinde Stadt Bautzen nördlich der S111 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,
- Gemeinde Stadt Bernsdorf,
- Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 nördlich der S111,
- Gemeinde Stadt Elstra,
- Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,
- Gemeinde Stadt Hoyerswerda,
- Gemeinde Stadt Kamenz,

- Gemeinde Stadt Königsbrück,
 - Gemeinde Stadt Lauta,
 - Gemeinde Stadt Pulsnitz,
 - Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,
 - Gemeinde Stadt Weißenberg,
 - Gemeinde Stadt Wittichenau,
 - Gemeinde Steina,
 - Gemeinde Wachau,
 - Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,
 - Landkreis Görlitz,
 - Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,
 - Gemeinde Ebersbach,
 - Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Klipphausen östlich der S177,
 - Gemeinde Lampertswalde,
 - Gemeinde Moritzburg,
 - Gemeinde Niederau östlich der B101,
 - Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Priestewitz,
 - Gemeinde Röderau östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Schönfeld,
 - Gemeinde Stadt Coswig,
 - Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Stadt Großenhain,
 - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,
 - Gemeinde Stadt Radebeul,
 - Gemeinde Stadt Radeburg,
 - Gemeinde Thiendorf,
 - Gemeinde Weinböhla,
 - Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahrten Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,
- Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,
 - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bauerkühl,
 - Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),

- Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage:
- Dambeck (bei Ludwigslust),
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
- Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
- Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen:
- Groß Godems, Klein Godems,
- Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
- Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien,
- Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
- Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,
- Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
- Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,
- Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,
- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Polnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Polnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,
- Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. Estonija

Naslednja območja z omejitvami II v Estoniji:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. Latvija

Naslednja območja z omejitvami II v Latviji:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes, novada Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Malienas, Mālpes, Mārkalnes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, Ziemera pagasts, Jaunannas pagasta daļa uz ziemeļrietumiem no Pededzes upes, Alūksnes pilsēta,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu, novada Baltinavas, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilžas, Vectilžas, Vecumu, Žīguru, Viļakas pilsēta,

- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaikšu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,
- Dobeles novads,
- Gulbenes, novada Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas pagasts, Litenes pagasta daļa uz rietumiem no Pededzes upes, Gulbenes pilsēta,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novada Alsungas, Gudenieku, Kurmāles, Rendas, Kabiles, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P120, Kuldīgas pilsēta,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu, novada Aglonas, Aizkalnes, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasts, Galēnu pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V742, Preiļu pilsēta,
- Rēzeknes, novada Audriņu, Bērzgales, Čornajas, Dekšāres, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Mākoņkalna, Nagļu, Nautrēnu, Ozolaines, Ozolmuižas, Pušas, Rikavas, Sakstagala, Sokolku, Stoļerovas, Stružānu, Vērēmu, Viļānu pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz austrumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz austrumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V577, V742, Viļānu pilsēta,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,

- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novada Ances, Popes, Puzes, Tārgales, Vārves, Užavas, Usmas, Jūrkalnes pagasts, Ugāles pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1347, uz austrumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei, Piltenes pilsēta,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Litva

Naslednija območja z omejitvami II v Litvi:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Akmenės rajono savivaldybė,
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,
- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė: Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija.
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Sugincių ir Videniškių seniūnijos,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,

- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė,
- Šakių rajono savivaldybė: Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė: Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musinkų ir Širvintų seniūnijos,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Žemaitkiemo seniūnijos,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Avižienių, Bezdonių, Buivydžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukainių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Madžarska

Naslednja območja z omejitvami II na Madžarskem:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252450, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Poljska

Naslednja območja z omejitvami II na Poljskem:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- część powiatu węgorzewskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat olsztyński,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- gmina Iłowo – Osada, część gminy wiejskiej Działdowo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wchodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Płońnica położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wchodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Lidzbark położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- gminy Łomża, Piątnica, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Łomża,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,
- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,
- powiat białostocki,
- powiat suwalski,
- powiat miejski Suwałki,
- powiat augustowski,
- powiat sokólski,
- powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
- powiat łosicki,
- powiat sochaczewski,
- powiat zwoleński,
- powiat kozienicki,
- powiat lipski,
- powiat radomski
- powiat miejski Radom,
- powiat szydłowiecki,
- gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
- gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
- gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
- powiat nowodworski,
- gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
- gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tłuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tłuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tłuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,

- powiat garwoliński,
 - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
 - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
 - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,
 - powiat otwocki,
 - powiat warszawski zachodni,
 - powiat legionowski,
 - powiat piaseczyński,
 - powiat pruszkowski,
 - powiat grójecki,
 - powiat grodziski,
 - powiat żyrardowski,
 - powiat białobrzegi,
 - powiat przysuski,
 - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
 - powiat miejski Biała Podlaska,
 - powiat janowski,
 - powiat puławski,
 - powiat rycki,
 - powiat łukowski,
 - powiat lubelski,
 - powiat miejski Lublin,
 - powiat lubartowski,
 - powiat łęczyński,
 - powiat świdnicki,
 - powiat biłgorajski,
 - powiat hrubieszowski,
 - powiat krasnostawski,
 - powiat chełmski,
 - powiat miejski Chełm,
 - powiat tomaszowski,
 - powiat kraśnicki,
 - powiat opolski,
 - powiat parczewski,

- powiat włodawski,
 - powiat radzyński,
 - powiat miejski Zamość,
 - powiat zamojski,
- w województwie podkarpackim:
- powiat stalowowolski,
 - powiat lubaczowski,
 - gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat jarosławski,
 - gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
 - gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
 - powiat leżajski,
 - powiat niżański,
 - powiat tarnobrzeski,
 - gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
 - gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,
 - część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
 - część powiatu mieleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- w województwie małopolskim:
- gminy Nawojowa, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,
 - gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,
- w województwie pomorskim:
- gminy Dzierżgoń i Stary Dzierżgoń w powiecie sztumskim,
 - gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
 - gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
 - część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

- gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,
- w województwie lubuskim:
- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
 - powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
 - gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
 - powiat żarski,
 - powiat słubicki,
 - gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnicza, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
 - powiat krośnieński,
 - powiat zielonogórski
 - powiat miejski Zielona Góra,
 - powiat nowosolski,
 - powiat sulęciński,
 - powiat międzyrzecki,
 - powiat świebodziński,
 - powiat wschowski,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
 - gminy Gaworzyce, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,
 - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,
 - gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,
 - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
 - gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,
 - gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,
 - gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
 - gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,
 - powiat miejski Wrocław,
 - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
 - gminy Jelcz - Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,

- gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sułów - Gruszcza w powiecie milickim,
- część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat głogowski,
- gmina Niechlów w powiecie górowskim,
- gmina Świerzawa, Wojcieszków, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Gryfów Śląski, Lubomierz, Lwówek Śląski, Wleń w powiecie lwóweckim,
- gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów - Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,
- powiat miejski Wałbrzych,
- gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- powiat międzychodzki,
- powiat nowotomyski,
- powiat obornicki,
- część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
- powiat miejski Poznań,
- gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gminy
- część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
- gmina Pępowo w powiecie gostyńskim,
- gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,
- gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,

— gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

— gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

— gmina Kołbaskowo w powiecie polickim,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim.

8. Slovaška

Naslednja območja z omejitvami II na Slovaškem:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hlivišťa, Ruská Bystrá, Podhorod', Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

- in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,
- the whole district of Lučenec,
- the whole district of Poltár,
- the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Detva,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,
- the whole district of Banská Stiavnica,
- in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Brezno,
- the whole district of Liptovský Mikuláš,
- the whole district of Trebišov.

9. Italija

Naslednja območja z omejitvami II v Italiji:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovalo, Grogno, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d'Acqui, Castelletto d'Erro, Ponti, Denice,
- in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia;
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

- the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Health Unit 'ASL RM1'.

DEL III

1. Bolgarija

Naslednja območja z omejitvami III v Bolgariji:

- in Blagoevgrad region:
 - the whole municipality of Sandanski
 - the whole municipality of Strumyani
 - the whole municipality of Petrich,

- the Pazardzhik region:
 - the whole municipality of Pazardzhik,
 - the whole municipality of Panagyurishte,
 - the whole municipality of Lesichevo,
 - the whole municipality of Septemvri,
 - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
 - the whole municipality of Hisar,
 - the whole municipality of Suedinenie,
 - the whole municipality of Maritsa
 - the whole municipality of Rodopi,
 - the whole municipality of Plovdiv,
- in Varna region:
 - the whole municipality of Byala,
 - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Italija

Naslednja območja z omejitvami III v Italiji:

- Sardinia Region: the whole territory.

3. Latvija

Naslednja območja z omejitvami III v Latviji:

- Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,
- Kuldīgas novada Rudbāržu, Nīkrāces, Padures, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P120, Skrundas pilsēta,
- Ventpils novada Zlēku pagasts, Ugāles pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1347, uz rietumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei,
- Alūksnes novada Jaunannas pagasta daļa uz dienvidaustrumiem no Pededzes upes,
- Balvu novada Kubulu, Viksnas, Bērzkalnes, Balvu pagasts, Balvu pilsēta,
- Gulbenes novada Litenes pagasta daļa uz austrumiem no Pededzes upes,
- Preiļu novada Silajāņu pagasts, Galēnu pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V742,
- Rēzeknes novada Silmalas pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz rietumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz rietumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V577, V742.

4. Litva

Naslednja območja z omejitvami III v Litvi:

- Jurbarko rajono savivaldybė: Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliuonos ir Šimkaičių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybė: Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,

- Marijampolės savivaldybė: Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybė: Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.
- Kazlų rūdos savivaldybė: Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Gižų, Kybartų, Klausučių, Pilviškių, Šeimenos ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.
- Širvintų rajono savivaldybė: Alionių ir Zibalų seniūnijos,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Želvos seniūnija,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Paberžės seniūnija.

5. Poljska

Naslednja območja z omejitvami III na Poljskem:

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Banie, Trzcińsko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- powiat nowomiejski,
- gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,
- gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody - Bałupiany - Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,
- część gminy Pozdezdrze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kuty – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorzewskim,
- część gminy Kruklanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podlesne w powiecie giżyckim,
- część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbianki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie podkarpackim:

- gminy Borowa, Czermin, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne w powiecie mieleckim,

w województwie lubuskim:

- gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie żagańskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świąciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,

- powiat miejski Leszno,
- gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,
- część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Gostyń, Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,
- część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- powiat rawicki,
- gmina Pniewy, część gminy Duszniki położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A2 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy, łączącą miejscowości Ceradz Kościelny – Grzebienisko – Wierzeja – Wilkowo, biegnącą do skrzyżowania z autostradą A2, część gminy Kaźmierz położona zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna, część gminy Ostroróg położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 116 oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 116 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 184 do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna biegnącą od południowej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 184 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 184 biegnącą od przecięcia z rzeką Sarna do północnej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

w województwie dolnośląskim:

- część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim
- gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
- część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice - Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim
- gmina Gromadka w powiecie bolesławieckim,
- gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,
- gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,
- powiat miejski Legnica,
- część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,
- część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice - Sulimierz-Sułów - Gruszczyca w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Gnojno, Pacanów w powiecie buskim,
- gminy Łubnice, Oleśnica, Połaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
- gminy Chmielnik, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na południe od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,
- gmina Kije w powiecie pińczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim,

w województwie małopolskim:

- gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim.

6. Romunija

Naslednja območja z omejitvami III v Romuniji:

- Zona oraşului Bucureşti,
- Judeţul Constanţa,
- Judeţul Satu Mare,
- Judeţul Tulcea,
- Judeţul Bacău,
- Judeţul Bihor,
- Judeţul Bistriţa Năsăud,
- Judeţul Brăila,
- Judeţul Buzău,
- Judeţul Călăraşi,
- Judeţul Dâmboviţa,
- Judeţul Galaţi,
- Judeţul Giurgiu,
- Judeţul Ialomiţa,
- Judeţul Ilfov,
- Judeţul Prahova,

- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,
- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

7. Slovaška

Naslednja območja z omejitvami III na Slovaškem:

- The whole district of Vranov and Topľou,
- In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,
- In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky, Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vrbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,
- In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovec, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojín, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,
- In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,

- In the district Of Sabinov: Daletice,
 - In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vífaz, Župčany,
 - the whole district of Medzilaborce,
 - In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Mikové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišľovce, Jakušovce, Kolbovce,
 - In the district of Svidník: Pstruša,
 - In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliach, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Trnie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,
 - In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Mólča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,
 - The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II.“
-

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/2068**z dne 26. oktobra 2022****o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije po pregledu zaradi izteka ukrepa v skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: osnovna uredba), in zlasti člena 11(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) 2015/477 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2015 o ukrepih, ki jih lahko sprejme Evropska unija v zvezi s kombiniranim učinkom protidampinških ali protisubvencijskih ukrepov z zaščitnimi ukrepi ⁽²⁾, in zlasti člena 1 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK**1.1. Prejšnje preiskave in veljavni ukrepi**

- (1) Evropska komisija je z Uredbo (EU) 2016/1328 ⁽³⁾ uvedla protidampinške dajatve na uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (v nadaljnjem besedilu: LRK ali Kitajska) in Ruske federacije (v nadaljnjem besedilu: Rusija) (v nadaljnjem besedilu: prvotni ukrepi). Za preiskavo, zaradi katere so bili uvedeni prvotni ukrepi, se v nadaljnjem besedilu uporablja izraz prvotna preiskava.
- (2) Veljavne protidampinške dajatve za LRK znašajo 19,7 % na uvoz od vzorčenih proizvajalcev izvoznikov, 20,5 % za nevzorčene sodelujoče družbe in 22,1 % za vse druge družbe, dajatve za Rusijo pa znašajo od 18,7 % do 34 % za vzorčene proizvajalce izvoznike in 36,1 % za vse druge družbe.

1.2. Zahtevek za pregled zaradi izteka ukrepa

- (3) Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija) je po objavi obvestila o bližnjem izteku veljavnosti ukrepov ⁽⁴⁾ prejela zahtevek za pregled v skladu s členom 11(2) osnovne uredbe.

⁽¹⁾ UL L 176, 30.6.2016, str. 21.

⁽²⁾ UL L 83, 27.3.2015, str. 11.

⁽³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1328 z dne 29. julija 2016 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve in dokončnem pobiranju začasne dajatve, uvedene na uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije (UL L 210, 4.8.2016, str. 1).

⁽⁴⁾ UL C 389, 16.11.2020, str. 4.

- (4) Zahtevek za pregled je 3. maja 2021 vložilo Evropsko jeklarsko združenje (v nadaljnjem besedilu: združenje Eurofer ali vložnik) v imenu industrije hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v Uniji v smislu člena 5(4) osnovne uredbe. Zahtevek za pregled je temeljil na izhodišču, da bi iztek veljavnosti ukrepov verjetno povzročil ponovitev dampa in nadaljevanje ali ponovitev škode industriji Unije.

1.3. Začetek pregleda zaradi izteka ukrepa

- (5) Komisija je po posvetovanju z odborom, ustanovljenim s členom 15(1) osnovne uredbe, ugotovila, da obstajajo zadostni dokazi za začetek pregleda zaradi izteka ukrepa, zato je 3. avgusta 2021 začela pregled zaradi izteka ukrepa v zvezi z uvozom hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz LRK in Rusije (v nadaljnjem besedilu: zadevni državi) v Unijo na podlagi člena 11(2) osnovne uredbe. Obvestilo o začetku je objavila v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o začetku).

1.4. Obdobje preiskave v zvezi s pregledom in obravnavano obdobje

- (6) Preiskava v zvezi z nadaljevanjem ali ponovitvijo dampa je zajemala obdobje od 1. julija 2020 do 30. junija 2021 (v nadaljnjem besedilu: obdobje preiskave v zvezi s pregledom). Proučitev trendov, pomembnih za oceno verjetnosti nadaljevanja ali ponovitve škode, je zajemala obdobje od 1. januarja 2017 do konca obdobja preiskave v zvezi s pregledom (v nadaljnjem besedilu: obravnavano obdobje).

1.5. Zainteresirane strani

- (7) Komisija je v obvestilu o začetku zainteresirane strani pozvala, naj z njo stopijo v stik, če želijo sodelovati v preiskavi. Poleg tega je o začetku pregleda zaradi izteka ukrepa posebej obvestila vložnika, vse znane proizvajalce Unije, znane proizvajalce v LRK in Rusiji ter organe LRK in Rusije, znane uvoznike, uporabnike in trgovce ter jih povabila k sodelovanju.

1.6. Pripombe glede začetka preiskave

- (8) Zainteresirane strani so imele možnost, da predložijo pripombe o začetku pregleda zaradi izteka ukrepa in zahtevajo zaslišanje pred Komisijo in/ali pooblaščenecem za zaslišanje v trgovinskih postopkih. Komisija je prejela pripombe treh proizvajalcev izvoznikov iz Rusije, ruske vlade, enega nepovezanega uvoznika in enega uporabnika.
- (9) V svojih pripombah glede začetka preiskave so trije ruski proizvajalci izvozniki trdili, da vložnik ni predložil zadostnih in zanesljivih dokazov o verjetnosti nadaljevanja ali ponovitve škodljivega dampa zaradi uvoza iz Rusije. Poleg tega so ruska vlada, ruski proizvajalci izvozniki, nepovezani uvoznik in uporabnik trdili, da ni vzročne zveze med stanjem škode v industriji Unije in uvozom hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz Kitajske in Rusije. Obrazložitev različnih strani je bila, da so škodo industriji Unije, če je ta obstajala, povzročili drugi dejavniki in ne škodljivi uvoz iz Rusije in Kitajske, saj je bil obseg uvoza hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz zadevnih držav zanemarljiv.
- (10) Vendar je vložnik v obvestilu o začetku navedel tudi, „da je razlog za odpravo škode, kot je bila prvotno ugotovljena, predvsem obstoj ukrepov, ter da bi ponoven pojav znatnejšega uvoza po dampinških cenah iz zadevnih držav verjetno ponovno škodoval industriji Unije, če bi se ukrepi iztekli“ ⁽⁶⁾. Namen preiskave v zvezi s pregledom je bil ugotoviti, ali bi iztek ukrepov lahko povzročil nadaljevanje ali ponovitev škode zaradi dampinškega uvoza iz zadevnih držav. Informacije, ki jih je predložil vložnik v začetni fazi, so bile zadosten dokaz, da se bo škoda zaradi dampinškega uvoza ponovila, če se bo ta nadaljeval v večjem obsegu. Komisija je zato zavrnila trditve strani o vzročni zvezi.

⁽⁵⁾ Obvestilo o začetku pregleda zaradi izteka protidampinških ukrepov za uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije (UL C 311, 3.8.2021, str. 6).

⁽⁶⁾ UL C 311, 3.8.2021, str. 8, odstavek 4.2.

- (11) Ruska vlada je trdila, da vložnik pri izračunu normalne vrednosti ni predložil zadostnih dokazov o povečanem dampedu, kot je določeno v členu 5.2 protidampinškega sporazuma. Poleg tega je trdila, da informacije, predložene v javni različici zahtevka za pregled zaradi izteka ukrepa, niso bile dovolj podrobne in niso vsebovale natančnih števil, na podlagi katerih se je izračunala stopnja, temveč so bili navedeni le približni stroški prevoza, izvozni stroški in cene hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla na ruskem trgu ter tudi približni izračuni. Ruska vlada je od Komisije zahtevala, naj prouči izračune, navedene v zahtevku, in predloži dokaze o verodostojnosti teh izračunov. Poleg tega se je ruska vlada sklicevala na člen 6.2 protidampinškega sporazuma in navedla, da je vložnik, ki ni omogočil ustrezne seznanitve z vsebino zaupno predloženih informacij, ruski vladi, ruskim proizvajalcem in drugim zainteresiranim stranem preprečil, da bi v celoti zaščitili svoje interese, ter pozvala Komisijo in Eurofer, naj predložita podrobnejše podatke o izračunih stopnje dampedu.
- (12) V zvezi s trditvijo o zadostnosti dokazov je bilo v zahtevku za pregled potrjeno, da se je ruski izvoz zadevnega izdelka v Unijo močno zmanjšal v primerjavi z obdobjem prvotne preiskave. Zato je bila v zahtevku ocenjena verjetnost ponovitve dampedu s sklicevanjem na izvozne cene za tretje države, razen za Unijo. Analiza dokazov je pokazala, da je zahtevek vseboval zadostne dokaze o verjetnosti ponovitve dampedu.
- (13) Pri stopnji dampedu, izračunani v zahtevku, se je upoštevalo oblikovanje cen ruskih proizvajalcev izvoznikov na trgih tretjih držav, zato ni nujno odražalo točne stopnje dampedu, ki je bila izračunana v preiskavi. Vendar je vložnik v zahtevku predložil zadostne dokaze o izvozni ceni in normalni vrednosti, ki kažejo na verjetnost ponovitve dampedu. Vložnik je predložil tudi dovolj podroben opis metodologije, ki jo je uporabil pri izračunu dampedu, da bi omogočil ustrezno seznanitev z vsebino informacij, ki so bile predložene zaupno.
- (14) Da bi ocenil normalno vrednost hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla za ruske proizvajalce izvoznike, je vložnik zbral javno dostopne in naročniške informacije o domačih prodajnih cenah ene tone hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla glavnih izvoznikov na njihovem domačem trgu v referenčnem obdobju. Komisija je preverila in potrdila izvozno ceno na podlagi podatkovne zbirke Global Trade Atlas (GTA).
- (15) Ker je bil uvoz izdelka, ki se pregleduje, iz Rusije v Unijo po uvedbi protidampinških dajatev leta 2016 zanemarljiv, je vložnik določil izvozno ceno na podlagi več virov informacij o izvoznih cenah ruskih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla za katero koli tretjo državo v letu 2020. Te izvozne cene za eno tono hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla so bile določene na podlagi tržnih informacij o izvoznih cenah iz Rusije. Izvozna cena je bila preverjena in potrjena s povprečno ceno GTA za tri glavne ruske namembne kraje izvoza.
- (16) Vložnik je tako primerjal povprečno izvozno ceno franko tovarna hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz Rusije z normalno vrednostjo, določeno na podlagi ruskih domačih cen.
- (17) Komisija je v svoji predpisani analizi upoštevala samo tiste elemente, za katere so bili dokazi dovolj ustrezni in točni.
- (18) Zato so bile trditve ruske vlade zavrjene.
- (19) Komisija je menila, da je nezaupna različica zahtevka, ki je bila zainteresiranim stranem na voljo za pregled v spisu, vsebovala vse bistvene dokaze in nezaupne povzetke zaupnih podatkov, da bi lahko ustrezno uveljavljale pravico do obrambe. Zato je bila ta trditev zavrjena.

1.7. Vzorčenje

- (20) Komisija je v obvestilu o začetku navedla, da bo morda izbrala vzorec zainteresiranih strani v skladu s členom 17 osnovne uredbe.

1.7.1. Vzorčenje proizvajalcev Unije

- (21) Komisija je v obvestilu o začetku navedla, da je začasno izbrala vzorec treh proizvajalcev Unije. Izbrala ga je na podlagi obsega proizvodnje in prodaje podobnega izdelka. Vzorec je vključeval tri proizvajalce Unije, ki so predstavljali več kot 30 % ocenjenega celotnega obsega proizvodnje podobnega izdelka v Uniji in več kot 20 % ocenjenega celotnega obsega prodaje.
- (22) Komisija je v skladu s členom 17(2) osnovne uredbe zainteresirane strani povabila k predložitvi pripomb o začasnem vzorcu. Ker ni prejela nobenih pripomb, je bil začasni vzorec potrjen in se je štel za reprezentativnega za industrijo Unije.

1.7.2. Vzorčenje uvoznikov

- (23) Da bi se Komisija lahko odločila, ali je vzorčenje potrebno, in da bi v tem primeru lahko izbrala vzorec, je nepovezane uvoznike pozvala, naj predložijo informacije, navedene v Prilogi k obvestilu o začetku.
- (24) Noben nepovezani izvoznik ni izpolnil obrazca za vzorčenje. Zato se je Komisija odločila, da vzorčenje ni potrebno.

1.7.3. Vzorčenje proizvajalcev izvoznikov v Rusiji in na Kitajskem

- (25) Da bi se lahko Komisija odločila, ali je vzorčenje potrebno, in da bi lahko v tem primeru izbrala vzorec, je vse proizvajalce izvoznike iz Rusije in Kitajske pozvala, naj predložijo informacije, določene v obvestilu o začetku. Poleg tega je kitajske in ruske organe pozvala, naj navedejo morebitne druge proizvajalce izvoznike, ki bi jih zanimalo sodelovanje v preiskavi, in/ali vzpostavijo stik z njimi.
- (26) Na začetku je Komisija kopije vprašalnikov dala na voljo zainteresiranim stranem za pregled v spisu in na spletnem mestu GD za trgovino.
- (27) Noben kitajski proizvajalec izvoznik ni predložil zahtevanih informacij niti/ozziroma se ni strinjal z vključitvijo v vzorec. Komisija je obvestila predstavništvo Ljudske republike Kitajske pri Evropski uniji, da namerava uporabiti razpoložljiva dejstva v skladu s členom 18 osnovne uredbe. Komisija ni prejela nobenih pripomb.
- (28) Ker kitajski proizvajalci niso sodelovali, so bile ugotovitve v zvezi z uvozom iz LRK sprejete na podlagi razpoložljivih dejstev v skladu s členom 18 osnovne uredbe, zlasti na podlagi trgovinske statistike o uvozu in izvozu (Eurostat, Global Trade Atlas (GTA) ⁽⁷⁾ in OECD ⁽⁸⁾).
- (29) Trije ruski proizvajalci izvozniki, tj. PJSC Magnitogorsk Iron and Steel Works (MMK) in njegove povezane družbe (skupina MMK), PJSG Novolipetsk Steel (NLMK) in njegove povezane družbe (skupina NLMK) ter PJSC Severstal (Severstal) in njegove povezane družbe (skupina SEVERSTAL), so predložili zahtevane informacije in se strinjali z vključitvijo v vzorec. Vendar so 6. septembra 2021 obvestili Komisijo o svoji odločitvi, da ne bodo predložili izpolnjenih protidampinskih vprašalnikov, da pa bodo sodelovali s Komisijo pri vseh drugih vidikih pregleda zaradi izteka ukrepa, kot so pripombe v zvezi z zahtevkom za pregled, verjetnost nadaljevanja ali ponovitve škode in interes Unije. Nato so 13. septembra 2021 predložili pripombe v zvezi z zahtevkom za pregled zaradi izteka ukrepa, domnevnim nadaljevanjem in verjetnostjo ponovitve škodljivega dampinga ter interesom Unije. Komisijo so pozvali, naj selektivno preveri ustrezne podatke, specifične za določeno družbo, kot so podatki o proizvodnji, zmogljivosti in izkoriščenosti zmogljivosti, ki so bili predloženi skupaj s pripombami.

⁽⁷⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽⁸⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

- (30) Na podlagi tega sporočila je Komisija 21. septembra in 19. novembra 2021 obvestila zgoraj navedene proizvajalce izvoznike, da jih šteje za nesodelujoče strani ter da namerava za sprejetje ugotovitev v okviru preiskave uporabiti člen 18 osnovne uredbe in razpoložljiva dejstva. O svoji nameri, da bo uporabila razpoložljiva dejstva v skladu s členom 18 osnovne uredbe, je obvestila tudi ruske organe.
- (31) 30. septembra in 29. novembra 2021 je Komisija prejela pripombe treh ruskih proizvajalcev izvoznikov v zvezi z uporabo člena 18 osnovne uredbe. Ti se niso strinjali z oceno Komisije glede njihovega statusa sodelovanja in ponovili svojo namero, da bodo sodelovali pri drugih vidikih pregleda, kot so nadaljevanje ali ponovitev škode, verjetnost nadaljnjega škodljivega dampa in interes Unije. Komisijo so ponovno pozvali, naj preveri podatke o proizvodnji, zmogljivosti in izkoriščenosti zmogljivosti, ki so jih predložili.
- (32) V zvezi s tem ruski proizvajalci izvozniki niso predložili zahtevanih potrebnih informacij v svojih izpolnjenih vprašalnikih. Komisija je menila, da so ruski proizvajalci izvozniki predložili samo razdrobljene informacije, ki so bile omejene na proizvodnjo, zmogljivost in obseg proizvodnje, brez ustreznih dokazov. Ker proizvajalci izvozniki niso predložili zadostnih in zanesljivih informacij, na podlagi katerih bi Komisija lahko sprejela utemeljeno točno ugotovitev, je Komisija uporabila informacije, ki so bile na voljo v spisu, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 30. V vsakem primeru je v zvezi s tem v največji možni meri uporabila informacije, ki so jih predložili trije ruski proizvajalci.
- (33) Komisija je vladi Ljudske republike Kitajske (v nadaljnjem besedilu: kitajska vlada) poslala vprašalnik o obstoju znatnega izkrivljanja v LRK v smislu člena 2(6a), točka (b), osnovne uredbe.
- (34) Komisija je poslala vprašalnike tudi vzorčnim proizvajalcem Unije. Isti vprašalniki so bili na dan začetka postopka na voljo tudi na spletu ⁽⁹⁾. Poleg tega je Komisija poslala vprašalnik združenju proizvajalcev Unije Eurofer.
- (35) Izpolnjene vprašalnike so poslali trije vzorčni proizvajalci Unije in Eurofer.

1.7.4. Preverjanje

- (36) Komisija je zbrala in preverila vse informacije, ki so bile po njenem mnenju potrebne za ugotovitev verjetnosti nadaljevanja ali ponovitve dampa in škode ter interesa Unije. Komisija zaradi izbruha pandemije COVID-19 in posledičnih ukrepov, sprejetih za obvladovanje izbruha (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o COVID-19) ⁽¹⁰⁾, ni mogla opraviti preveritvenih obiskov v prostorih vzorčenih družb. Namesto tega je Komisija na daljavo navzkrižno preverila informacije, ki sta jih prek videokonference predložile naslednje družbe:

proizvajalci Unije:

- Voestalpine Stahl GmbH, Avstrija,
- ThyssenKrupp Steel Europe AG, Nemčija,
- ArcelorMittal Belgium, Belgija.

1.8. Nadaljnji postopek

- (37) Komisija je 19. avgusta 2022 razkrila bistvena dejstva in premisleke, na podlagi katerih je nameravala ohraniti veljavne protidampinške dajatve na uvoz iz LRK in Rusije. Vsem stranem je bila zagotovljena možnost, da predložijo pripombe v zvezi z razkritjem.

⁽⁹⁾ https://trade.ec.europa.eu/tdi/case_details.cfm?id=2538

⁽¹⁰⁾ Obvestilo o posledicah, ki jih ima izbruh COVID-19 na protidampinške in protisubvencijske preiskave (2020/C 86/06) (UL C 86, 16.3.2020, str. 6).

- (38) Komisija je obravnavala pripombe zainteresiranih strani in jih ustrezno upoštevala. Stranem, ki so to zahtevale, je bilo odobreno zaslišanje.

2. IZDELEK, KI SE PREGLEDUJE, ZADEVNI IZDELEK IN PODOBNI IZDELEK

2.1. Izdelek, ki se pregleduje

- (39) Izdelek, ki se pregleduje, je enak kot v prvotni preiskavi, in sicer so to ploščato valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla, razen nerjavnega jekla, vseh širin, hladno valjani (hladno deformirani), neplatirani, neprevlečeni in neprekriti in brez nadaljnje obdelave, ki se trenutno uvrščajo pod oznake KN ex 7209 15 00 (oznaka TARIC 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (oznaka TARIC 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (oznaka TARIC 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (oznake TARIC 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 in 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (oznaki TARIC 7211 29 00 19 in 7211 29 00 99), 7225 50 80 in 7226 92 00 (v nadaljnjem besedilu: izdelek, ki se pregleduje).
- (40) Naslednje vrste izdelka so izključene iz opredelitve izdelka, ki se pregleduje:
- ploščato valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla, vseh širin, hladno valjani (hladno deformirani), neplatirani, neprevlečeni in neprekriti, brez nadaljnje obdelave, v kolobarjih ali ne, vseh debelin, elektropločevine;
 - ploščato valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla, vseh širin, hladno valjani (hladno deformirani), neplatirani, neprevlečeni in neprekriti, v kolobarjih, debeline manj kot 0,35 mm, žarjeni (znani kot „črna pločevina“);
 - ploščato valjani izdelki iz drugega legiranega jekla, vseh širin, iz silicijevega jekla za elektropločevine in
 - ploščato valjani izdelki iz legiranega jekla, hladno valjani (hladno deformirani), brez nadaljnje obdelave, iz hitroreznega jekla.
- (41) Hladno valjani ploščati izdelki iz jekla se proizvajajo iz vroče valjanih kolobarjev. Za postopek hladnega valjanja je značilno, da se plošča ali trak, ki je bil predhodno vroče valjan in dekapiran, obdela s hladnimi valji, tj. pri temperaturi, nižji od temperature zmeščanja kovine. Hladno valjani ploščati izdelki iz jekla se proizvedejo tako, da izpolnjujejo določene specifikacije ali notranje specifikacije končnih uporabnikov. Dobavijo se lahko v različnih oblikah: v kolobarjih (naoljenih ali nenaoljenih), v rezanih dolžinah (ploščah) ali ozkih trakovih. Hladno valjani ploščati izdelki iz jekla so industrijski vložek, ki ga končni uporabniki kupijo za različne namene, zlasti v proizvodnji (v splošni industriji, pakirni industriji, avtomobilski industriji itd.), a tudi v gradbeništvu.

2.2. Zadevni izdelek

- (42) Zadevni izdelek v tej preiskavi je izdelek, ki se pregleduje, s poreklom iz LRK in Rusije.

2.3. Podobni izdelek

- (43) Kot je bilo ugotovljeno v prvotni preiskavi in potrjeno v tej preiskavi v zvezi s pregledom zaradi izteka ukrepa, imajo naslednji izdelki enake osnovne fizikalne lastnosti ter so namenjeni enakim osnovnim uporabam:
- zadevni izdelek, kadar se izvažata v Unijo;
 - izdelek, ki se pregleduje in prodaja na domačem trgu LRK in Rusije, ter
 - izdelek, ki se pregleduje in ki ga v Uniji proizvaja in prodaja industrija Unije.
- (44) Zato se ti izdelki štejejo za podobne izdelke v smislu člena 1(4) osnovne uredbe.

3. DAMPING

3.1. Ljudska republika Kitajska

3.1.1. Uvodne ugotovitve

- (45) V obdobju preiskave v zvezi s pregledom se je uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz Kitajske nadaljeval, čeprav v manjšem obsegu kot v obdobju prvotne preiskave (tj. od 1. aprila 2014 do 31. marca 2015). Po podatkih Eurostata je uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz Kitajske v obdobju preiskave v zvezi s pregledom predstavljal manj kot 1 % trga Unije v primerjavi z 10,3-odstotnim ⁽¹¹⁾ tržnim deležem med prvotno preiskavo. Kitajska je v absolutnem smislu v obdobju preiskave v zvezi s pregledom v Unijo izvozila približno 32 000 ton, kar je precejšnje zmanjšanje v primerjavi s približno 732 000 tonami ⁽¹²⁾, ki jih je v Unijo izvozila v obdobju prvotne preiskave.
- (46) Komisija je med prvotno preiskavo ugotovila, da je na trgu Unije obstajal znaten damping pri izvozu zadevnega izdelka iz Kitajske. Stopnje dampinga sodelujočih kitajskih izvoznikov so se gibale med 52,7 % in 59,2 %. Stopnja protidampinskih dajatev, uvedenih na uvoz iz Kitajske, je bila zaradi uporabe pravila nižje dajatve določena precej nižje ter se je gibala med 19,7 % in 22,1 %.
- (47) Kot je navedeno v uvodni izjavi 27, v preiskavi ni sodeloval noben kitajski izvoznik/proizvajalec. Zato je Komisija organe LRK obvestila, da bo zaradi nesodelovanja za ugotovitve glede LRK morda uporabila člen 18 osnovne uredbe. Komisija v zvezi s tem ni prejela nobenih pripomb ali zahtevkov za posredovanje pooblaščenca za zaslihanje.
- (48) Zato so v skladu s členom 18(1) osnovne uredbe ugotovitve v zvezi z verjetnostjo nadaljevanja ali ponovitve dampinga v zvezi z LRK temeljile na razpoložljivih dejstvih, zlasti informacijah iz zahtevka za pregled zaradi izteka ukrepa in stališč zainteresiranih strani, v povezavi z drugimi viri informacij, kot so trgovinska statistika o uvozu in izvozu (Eurostat, GTA ⁽¹³⁾ in OECD ⁽¹⁴⁾) ter neodvisni ponudniki finančnih podatkov, kot je publikacija Global Financials, ki jo izdaja družba Dunn & Bradstreet ⁽¹⁵⁾.

3.1.2. Damping

3.1.2.1. Postopek za določitev normalne vrednosti na podlagi člena 2(6a) osnovne uredbe za uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz LRK

- (49) Glede na zadostne dokaze, ki so bili na voljo ob začetku preiskave in kažejo na znatno izkrivljanje v zvezi z LRK v smislu člena 2(6a), točka (b), osnovne uredbe, je Komisija začela preiskavo na podlagi člena 2(6a) osnovne uredbe.
- (50) Da bi Komisija pridobila informacije, ki so bile po njenem mnenju potrebne za preiskavo v zvezi z domnevnim znatnim izkrivljanjem, je poslala vprašalnik kitajski vladi. Poleg tega je v točki 5.3.2 obvestila o začetku vse zainteresirane strani pozvala, naj izrazijo svoja stališča ter predložijo informacije in dokaze v zvezi z uporabo člena 2(6a) osnovne uredbe v 37 dneh od datuma objave obvestila o začetku v *Uradnem listu Evropske unije*. Kitajska vlada ni poslala izpolnjenega vprašalnika in Komisija ni v roku prejela nobenega dopisa v zvezi z uporabo člena 2(6a) osnovne uredbe. Komisija je nato 13. septembra 2021 kitajsko vlado z verbalno noto obvestila, da bo pri ugotavljanju obstoja znatnega izkrivljanja v LRK uporabila razpoložljiva dejstva v smislu člena 18 osnovne uredbe.

⁽¹¹⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/181 z dne 10. februarja 2016 o uvedbi začasne protidampinske dajatve na uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije (UL L 37, 12.2.2016, str. 17), uvodna izjava 113.

⁽¹²⁾ Glej prejšnjo opombo.

⁽¹³⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽¹⁴⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

⁽¹⁵⁾ <https://ec.altares.eu/>

- (51) V točki 5.3.2 obvestila o začetku je tudi navedla, da je bila glede na razpoložljive dokaze v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe možna reprezentativna tretja država za Kitajsko v tem primeru Brazilija, da bi se določila normalna vrednost na podlagi neizkrivljenih cen ali referenčnih vrednosti. Navedla je tudi, da bo v skladu z merili iz člena 2(6a), prva alineja, osnovne uredbe proučila druge možne primerne države.
- (52) Komisija je 24. novembra 2020 z obvestilom (v nadaljnjem besedilu: prvo obvestilo) zainteresirane strani obvestila o zadevnih virih, ki jih je nameravala uporabiti za določitev normalne vrednosti. V navedenem obvestilu je zagotovila seznam vseh proizvodnih dejavnikov, kot so surovine, delovna sila in energija, ki se uporabljajo v proizvodnji nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Poleg tega je na podlagi meril, ki usmerjajo izbiro neizkrivljenih cen ali referenčnih vrednosti, opredelila morebitne reprezentativne države, in sicer Brazilijo, Mehiko, Rusijo in Turčijo. V zvezi s prvim obvestilom ni prejela pripomb.
- (53) Komisija je 17. marca 2022 z drugim obvestilom (v nadaljnjem besedilu: drugo obvestilo) zainteresirane strani obvestila o zadevnih virih, ki jih je nameravala uporabiti za določitev normalne vrednosti, pri čemer je kot reprezentativno državo izbrala Brazilijo. Komisija ni prejela nobenih pripomb.

3.1.2.2. Normalna vrednost

- (54) V skladu s členom 2(1) osnovne uredbe „[n]ormalna vrednost običajno temelji na cenah, ki so jih neodvisne stranke plačale ali jih plačujejo v običajnem poteku trgovanja v državi izvoznici“.
- (55) Vendar je v členu 2(6a), točka (a), osnovne uredbe navedeno, da „[č]e se [...] ugotovi, da ni primerno uporabiti domačih cen in stroškov v državi izvoznici zaradi znatnega izkrivljanja v tej državi v smislu točke (b), se normalna vrednost računsko določi izključno na podlagi stroškov proizvodnje in prodaje, ki odražajo neizkrivljene cene ali referenčne vrednosti,“ ter „vključuje neizkrivljen in razumen znesek za administrativne, prodajne in splošne stroške ter za dobiček“.
- (56) Kot je podrobneje pojasnjeno v naslednjih pododdelkih, je Komisija v tej preiskavi sklenila, da je bila glede na razpoložljive dokaze ter zaradi nesodelovanja kitajske vlade in kitajskih proizvajalcev izvoznikov uporaba člena 2(6a) osnovne uredbe primerna.

3.1.3. Obstoj znatnega izkrivljanja

- (57) Komisija je v nedavnih preiskavah v zvezi z jeklarskim sektorjem v LRK ⁽¹⁶⁾ ugotovila, da so bila prisotna znatna izkrivljanja v smislu člena 2(6a), točka (b), osnovne uredbe.
- (58) Komisija je v navedenih preiskavah ugotovila, da v LRK obstaja znatno poseganje države, kar izkrivlja učinkovito dodeljevanje sredstev v skladu s tržnimi načeli ⁽¹⁷⁾. Komisija je sklenila, da kitajska vlada v sektorju jekla, ki je glavna surovina za proizvodnjo izdelka, ki se pregleduje, ohranja znatno stopnjo lastništva v smislu člena 2(6a), točka (b),

⁽¹⁶⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/191 z dne 16. februarja 2022 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih pritrilnih elementov iz železa ali jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (UL L 36, 17.2.2022, str. 1); Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/2239 z dne 15. decembra 2021 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih velikih jeklenih vetrnih stolpov s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (UL L 450, 16.12.2021, str. 59); Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/635 z dne 16. aprila 2021 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih varjenih cevi iz železa ali nelegiranega jekla s poreklom iz Belorusije, Ljudske republike Kitajske in Rusije po pregledu zaradi izteka ukrepa v skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 132, 19.4.2021, str. 145) in Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/508 z dne 7. aprila 2020 o uvedbi začasne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih vroče valjanih plošč in kolobarjev iz nerjavnega jekla s poreklom iz Indonezije, Ljudske republike Kitajske in Tajvana (UL L 110, 8.4.2020, str. 3).

⁽¹⁷⁾ Glej Izvedbeno uredbu (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbu (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbu (EU) 2021/635, uvodne izjave 149–150, in Izvedbeno uredbu (EU) 2020/508, uvodne izjave 158–159.

prva alineja, osnovne uredbe ⁽¹⁸⁾ ter da ji prisotnost v podjetjih v smislu člena 2(6a), točka (b), druga alineja, osnovne uredbe ⁽¹⁹⁾ omogoča, da vpliva na cene in stroške. Komisija je nadalje ugotovila, da imajo prisotnost države na finančnih trgih in njeno poseganje vanje ter zagotavljanje surovin in vložkov še dodatni učinek izkrivljanja na trgu. Sistem načrtovanja v LRK na splošno dejansko prispeva k temu, da se sredstva usmerjajo v sektorje, ki jih je kitajska vlada opredelila kot strateške ali kako drugače politično pomembne, in se ne dodeljujejo v skladu s tržnimi silami ⁽²⁰⁾. Komisija je sklenila tudi, da kitajska zakonodaja o stečaju in lastnini ne deluje pravilno v smislu člena 2(6a), točka (b), četrta alineja, osnovne uredbe, kar povzroča izkrivljanja zlasti pri ohranjanju plačilno nesposobnih podjetij in dodeljevanju pravic do uporabe zemljišč v LRK ⁽²¹⁾. Ugotovila je tudi izkrivljanje stroškov plač v jeklarskem sektorju v smislu člena 2(6a), točka (b), peta alineja, osnovne uredbe in izkrivljanje na finančnih trgih v smislu člena 2(6a), točka (b), šesta alineja, osnovne uredbe ⁽²²⁾, zlasti glede dostopa gospodarskih subjektov do kapitala v LRK ⁽²³⁾.

- (59) Komisija je v tej preiskavi, podobno kot v prejšnjih preiskavah v zvezi z jeklarskim sektorjem v LRK, proučila, ali je primerno uporabiti domače cene in stroške v LRK ali ne, ker obstajajo znatna izkrivljanja v smislu člena 2(6a), točka (b), osnovne uredbe. To je storila na podlagi razpoložljivih dokazov v spisu, vključno z dokazi v zahtevku in delovnem dokumentu služb Komisije o znatnih izkrivljanjih v gospodarstvu Ljudske republike Kitajske za namene preiskav trgovinske zaščite ⁽²⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: poročilo), ki temelji na javno dostopnih virih. Navedena analiza je vključevala proučitev znatnih posegov države v gospodarstvu LRK na splošno in tudi posebnih razmer na trgu v zadevnem sektorju, ki vključuje izdelek, ki se pregleduje. Komisija je te dokazne elemente dodatno dopolnila z lastno raziskavo o različnih merilih, pomembnih za potrditev obstoja znatnih izkrivljanj v LRK, kar je bilo ugotovljeno tudi v njenih prejšnjih preiskavah v zvezi s tem.

⁽¹⁸⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 115–118, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 122–127.

⁽¹⁹⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 119–122, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 128–132. Čeprav se lahko šteje, da pravica ustreznih državnih organov do imenovanja in razrešitve ključnega poslovodnega osebja v podjetjih v državni lasti, kot je določena v kitajski zakonodaji, izraža ustrezne lastniške pravice, so celice KKP v podjetjih v državni lasti in zasebnih podjetjih še en pomemben kanal, prek katerega lahko država vpliva na poslovne odločitve. V skladu s pravom gospodarskih družb LRK je treba v vsaki družbi ustanoviti organizacijo KKP (z vsaj tremi člani KKP, kot je določeno v statutu KKP), družba pa zagotovi potrebne pogoje za dejavnosti organizacije partije. Zdi se, da se v preteklosti ta zahteva ni vedno upoštevala ali strogo izvrševala. Vendar je KKP vsaj od leta 2016 okrepila zahteve po nadzoru nad poslovnimi odločitvami podjetij v državni lasti v smislu uveljavljanja političnega načela. Po poročilih naj bi tudi izvajala pritisk na zasebne družbe ter zahtevala, naj na prvo mesto postavijo „patriotizem“ in sledijo partijski disciplini. Leta 2017 so poročali o obstoju partijskih celic v 70 % od približno 1,86 milijona družb v zasebni lasti, pri čemer se je vse bolj povečeval pritisk, da morajo imeti organizacije KKP zadnjo besedo pri poslovnih odločitvah v družbah. Ta pravila se splošno uporabljajo v celotnem kitajskem gospodarstvu, in sicer v vseh sektorjih, vključno s proizvajalci hladno valjanih izdelkov iz nerjavnega jekla in dobavitelji vložkov zanje.

⁽²⁰⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 123–129, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 133–138.

⁽²¹⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 130–133, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 139–142.

⁽²²⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 134–135, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 143–144.

⁽²³⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2022/191, uvodne izjave 195–201, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/2239, uvodne izjave 67–74, Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodne izjave 136–145, in Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodne izjave 145–154.

⁽²⁴⁾ Delovni dokument služb Komisije SWD(2017) 483 final/2, z dne 20. decembra 2017, na voljo na spletnem naslovu: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156474.pdf.

- (60) V zahtevku je bilo navedeno, da na kitajsko gospodarstvo kot celoto v veliki meri vplivajo različna vseobsegajoča posredovanja kitajske vlade ali drugih javnih organov na različnih ravneh upravljanja, zaradi česar domačih cen in stroškov kitajske jeklarske industrije ni mogoče uporabiti v sedanji preiskavi. Za potrditev stališča se je zahtevek skliceval na nedavne preiskave kitajskega jeklarskega sektorja ⁽²⁵⁾, ki jih je opravila Komisija, oziroma na sklepe svetovnega foruma G20 o presežni jeklarski zmogljivosti ⁽²⁶⁾.
- (61) Natančneje, v zahtevku je bilo poudarjeno, da je kitajska vlada na podlagi doktrine o „socialističnem tržnem gospodarstvu“, določene v ustavi LRK, vseprisotnosti Kitajske komunistične partije (KKP) in vpliva vlade na gospodarstvo s pobudami za strateško načrtovanje, kot sta 13. in 14. petletni načrt, posreduje na različne načine, tj. upravno, finančno in regulativno.
- (62) V zahtevku so bili navedeni primeri elementov, ki kažejo na obstoj izkrivljanj, kot so navedeni v členu 2(6a), točka b, prva do šesta alinea, osnovne uredbe. Vložnik, ki se je skliceval na prejšnje preiskave Komisije v jeklarskem sektorju, poročilo ter poročila organov tretjih držav (trgovinskega predstavnika Združenih držav) in drugih institucij (MDS), je navedel, da:
- trg hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v veliki meri oskrbujejo družbe, ki delujejo v okviru lastništva, pod nadzorom ali nadzorom politik ali po navodilih organov LRK, zlasti glede na vpliv KKP na zasebne družbe in družbe v državni lasti prek imenovanj KKP v družbah ter glede na sistematično prepletanje državnih uradov in uradov KKP. Vložnik je nadalje navedel, da je v jeklarskem sektorju približno polovica družb v državni lasti in polovica zasebnih družb v smislu proizvodnje in proizvodne zmogljivosti, vendar so štirje od petih največjih proizvajalcev jekla družbe v državni lasti, vključno z družbo Baowu, drugim največjim proizvajalcem surovega jekla na svetu, ki je v celoti v državni lasti in tesno usklajen s politiko kitajske vlade na področju jeklarstva. V zvezi s tem je poudaril, da kitajska vlada izvaja načrt za konsolidacijo 70 % proizvodnje železa in jekla v desetih vodilnih družbah do leta 2025, ta strategija pa vpliva tudi na industrijo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, npr. prevzem proizvajalca hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, tj. družbe Maanshan Iron & Steel, ki ga je leta 2019 izvedla družba Baowu;
 - lahko država zaradi svoje prisotnosti v družbah vpliva na cene ali stroške, zlasti z izvajanjem regulativnega in upravljaljskega nadzora nad družbami v državni lasti ter v okviru vse večje vloge KKP v zasebnih družbah in družbah v državni lasti, od katerih se v zadnjih letih zahteva, da pomembne odločitve prepustijo KKP. Vložnik se je nadalje skliceval na osebna prekrivanja med kitajskim združenjem za železo in jeklo (CISA), ki je pod državnim nadzorom, in največjim zasebnim proizvajalcem jekla, skupino Shagang, ter na prisotnost države v družbah v zgornjem delu sektorja, za katere so določeni cilji, posledica tega pa so izjemno nizke cene za jeklarsko industrijo;
 - javne politike ali ukrepi diskriminirajo v korist domačih dobaviteljev ali kako drugače vplivajo na sile prostega trga, zlasti glede na sistem načrtovanja, ki sredstva usmerja v izbrane industrije, kot je jeklarski sektor. Vložnik je to ponazoril s sklicevanjem na osnutek 14. petletnega načrta za jeklarsko industrijo, v katerem je ponovno poudarjen njegov pomen za kitajsko gospodarstvo, ter s sklicevanjem na druge načrte in strateške dokumente, ki predvidevajo podporo za jeklarski sektor, kot je načrt Made in China 2025. Nadalje se je skliceval na druge javne politike, ki vplivajo na sile prostega trga, na primer na to, da kitajska vlada v okviru številnih ukrepov, kot so izvozne kvote, zahteve za izvozna dovoljenja, izvozne dajatve ali rabati na DDV, usmerja cene surovin z diferenciacijo cen energije. V zahtevku so poleg tega opisane spodbude, ki so jih kitajski organi zagotovili proizvajalcem jekla, ki sodelujejo v pobudi En pas, ena pot, katere namen je spodbuditi prisotnost kitajskih družb na tujih trgih;

⁽²⁵⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/649 z dne 5. aprila 2017 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih vroče valjanih ploščatih izdelkov iz železa, nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (UL L 92, 6.4.2017, str. 68); Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/969 z dne 8. junija 2017 o uvedbi dokončnih izravnalnih dajatev na uvoz nekaterih vroče valjanih ploščatih izdelkov iz železa, nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2017/649 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih vroče valjanih ploščatih izdelkov iz železa, nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (UL L 146, 9.6.2017, str. 17) in Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/688 z dne 2. maja 2019 o uvedbi dokončne izravnalne dajatve na uvoz nekaterih vrst jeklenih izdelkov, prevlečenih z organskimi premazi, s poreklom iz Ljudske republike Kitajske po pregledu zaradi izteka ukrepov v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2016/1037 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 116, 3.5.2019, str. 39).

⁽²⁶⁾ Svetovni forum o presežni jeklarski zmogljivosti, ministrsko poročilo, 20. september 2018.

- zaradi neobstoja, diskriminatorne uporabe ali neustreznega izvrševanja stečajne zakonodaje, prava gospodarskih družb ali stvarnega prava preživijo ali se v velikem številu pojavijo tako imenovane „zombi“ družbe, kar prispeva k vztrajnemu obstoju neizkoriščenih zmogljivosti, to pa je težava, ki jo občuti zlasti jeklarski sektor in ki se širi na kitajske finančne trge in trge posojil. Vložnik je tudi poudaril, da glede na to, da na Kitajskem ni zasebnega lastništva zemljišč, kitajska država posreduje v rabo zemljišč v jeklarskem sektorju, kar je Komisija že ugotovila tudi v prejšnjih preiskavah ⁽²⁷⁾;
- so stroški plač izkrivljeni, saj ni svobodnih pogajanj, edini pravno priznani sindikat ASFTU pa je pod vodstvom KKP. Vložnik je tudi poudaril, da Kitajska še vedno ni ratificirala več temeljnih konvencij MOD in da sistem prijave gospodinjestev vpliva na kitajsko delovno silo;
- dostop do financiranja zagotovijo institucije, ki izvajajo cilje javne politike ali sicer ne delujejo neodvisno od države zaradi prevladujoče prisotnosti bank v državni lasti ali pod nadzorom države, v katerih imata država in KKP vpliv na kadrovske in poslovne odločitve ter ki ravnajo v skladu s cilji države na področju industrijske politike. Kot je navedeno v zahtevku, imajo kitajski proizvajalci hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla precejšnjo korist od preferenčnih posojil, ki jih zagotavljajo navedene banke. Vložnik je poudaril, da morajo tudi zasebne banke pri svojem poslovanju upoštevati nacionalno politiko. Podobno kot izkrivljanja v bančnem sektorju sta v zahtevku opisani prevladujoča vloga vladnih akterjev na trgu obveznic in izkrivljuječa vloga bonitetnih agencij v državni lasti ali zasebnih agencij, ki so pod močnim vplivom države, s čimer se spodbujaniam industrijam omogoča financiranje po ugodnejših stopnjah, kot so sicer na voljo na finančnih trgih, ki delujejo v skladu s tržnimi načeli.

(63) Kot je navedeno v uvodni izjavi 50, kitajska vlada ni predložila pripomb ali dokazov, ki bi podpirali ali izpodbijali obstoječe dokaze v spisu zadeve, vključno s poročilom in dodatnimi dokazi o obstoju znatnih izkrivljanj in/ali ustreznosti uporabe člena 2(6a) osnovne uredbe v obravnavani zadevi, ki jih je predložil vložnik.

(64) Zlasti v sektorju izdelka, ki se pregleduje, tj. jeklarskem sektorju, kitajska vlada ohranja znatno stopnjo lastništva. Večina največjih proizvajalcev hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla je v državni lasti, na primer Hebei Iron and Steel, Handan Iron and Steel, Baoshan Iron and Steel, Shanghai Meishan Iron and Steel, BX Steel Posco Cold Rolled Sheet, WISCO International Economic and Trading, Maanshan Iron and Steel, Tianjin Rolling One Steel ali Inner Mongolia Baotu Steel Union. Baosteel, še eno pomembno kitajsko podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo jekla, je del družbe China Baowu Steel Group Co. Ltd. (prej Baosteel Group and Wuhan Iron & Steel), ki je največji proizvajalec jekla ⁽²⁸⁾ in v 100-odstotni končni lasti zvezne komisije SASAC ⁽²⁹⁾. Nominalni števili podjetij v državni lasti in zasebnih podjetij sta skoraj enaki, med petimi kitajskimi proizvajalci jekla, ki so uvrščeni med deset vodilnih proizvajalcev jekla na svetu, pa so štiri podjetja v državni lasti ⁽³⁰⁾. Čeprav je deset vodilnih proizvajalcev leta 2016 predstavljalo samo okrog 36 % celotne industrijske proizvodnje, je kitajska vlada istega leta določila cilj, da do leta 2025 konsolidira 60 % do 70 % proizvodnje jekla v približno desetih velikih podjetjih ⁽³¹⁾. To namero je ponovila aprila 2019, ko je napovedala objavo smernic o konsolidaciji jeklarske industrije ⁽³²⁾. Posledica take konsolidacije so lahko prisilne združitve dobičkonosnih zasebnih družb z neuspešnimi podjetji v državni lasti ⁽³³⁾. Ker kitajski izvozniki izdelka, ki se pregleduje, niso sodelovali, ni bilo mogoče določiti natančnega razmerja med zasebnimi in državnimi proizvajalci hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Ker pa specifične informacije za sektor hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla morda niso na voljo, sektor predstavlja podsektor jeklarske industrije, ugotovitve v zvezi z jeklarskim sektorjem pa veljajo tudi za izdelek, ki se pregleduje.

⁽²⁷⁾ Izvedbena uredba (EU) 2019/688, uvodna izjava 86.

⁽²⁸⁾ Na voljo na spletnem naslovu: <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/top-producers/> (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽²⁹⁾ Glej na primer: www.fitchratings.com/research/corporate-finance/china-baowu-steel-group-corporation-limited-05-03-2021 (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽³⁰⁾ Poročilo – poglavje 14, str. 358: 51 % zasebnih družb in 49 % podjetij v državni lasti glede na proizvodnjo ter 44 % podjetij v državni lasti in 56 % zasebnih družb glede na zmogljivost.

⁽³¹⁾ Na voljo na spletnem naslovu: www.gov.cn/zhengce/content/2016-02/04/content_5039353.htm; https://policyn.com/policy_ticker/higher-expectations-for-large-scale-steel-enterprise/?iframe=1&secret=c8uthafuthefra4e in www.xinhuanet.com/english/2019-04/23/c_138001574.htm (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽³²⁾ Na voljo na spletnem naslovu: http://www.jckb.cn/2019-04/23/c_137999653.htm (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽³³⁾ Tak primer je bila združitev zasebne družbe Rizhao in podjetja v državni lasti Shandong Iron and Steel leta 2009. Glej pekinško poročilo o jeklu, str. 58, in pridobljeni večinski delež skupine China Baowu Steel v družbi Magang Steel junija 2019, glej <https://www.ft.com/content/a7c93fae-85bc-11e9-a028-86cea8523dc2> (obiskano 4. avgusta 2022).

- (65) Najnovejši kitajski dokumenti politike o jeklarskem sektorju potrjujejo pomen, ki ga kitajska vlada še vedno pripisuje sektorju, in namero o posredovanju v sektorju za njegovo oblikovanje v skladu s politikami vlade. To je razvidno iz osnutka usmerjevalnega mnenja ministrstva za industrijo in informacijsko tehnologijo o spodbujanju visokokakovostnega razvoja jeklarske industrije, ki poziva k nadaljnemu utrjevanju industrijskih temeljev in znatnemu izboljšanju ravni modernizacije industrijske verige ⁽³⁴⁾, ali iz 14. petletnega načrta o razvoju industrije surovin, v skladu s katerim bo sektor „upošteval kombinacijo vodilnega položaja na trgu in spodbud vlade“ ter „razvijal skupino glavnih družb z vodilno vlogo na ekološkem področju in ključno konkurenčnostjo“ ⁽³⁵⁾. Podobne primere namere kitajskih organov, da nadzirajo in usmerjajo razvoj sektorja, je mogoče opaziti na ravni provinc, na primer v Shandongu, ki ne predvideva zgolj „vzpostavitve jeklarske industrijske ekologije [...], izgradnje proizvodnih parkov, podaljšanja industrijske verige in ustvarjanja industrijskih grozdov“, temveč želi, da bi jeklarska industrija „zagotovila prikaz preoblikovanja in nadgradnje [...] v sami provinci in celotni državi“ ⁽³⁶⁾.
- (66) Kar zadeva možnost kitajske vlade, da s prisotnostjo v podjetjih v smislu člena 2(6a), točka (b), druga alineja, osnovne uredbe vpliva na cene in stroške, zaradi nesodelovanja proizvajalcev hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla ni bilo mogoče sistematično ugotoviti obstoja osebnih povezav med proizvajalci izdelka, ki se pregleduje, in KKP. Ker pa hladno valjani ploščati izdelki iz jekla predstavljajo podsektor jeklarskega sektorja, so razpoložljive informacije, ki se nanašajo na proizvajalce jekla, pomembne tudi za te izdelke. Na primer, predsednik odbora direktorjev družbe Boawu obenem opravlja tudi funkcijo sekretarja partijskega odbora, namestnik sekretarja partijskega odbora pa je generalni direktor ⁽³⁷⁾. Podobno predsednik odbora direktorjev družbe Baosteel zaseda položaj sekretarja partijskega odbora, izvršni direktor pa je namestnik sekretarja partijskega odbora ⁽³⁸⁾. Na splošno, glede na splošno veljavnost zakonodaje o prisotnosti KKP v družbah ni mogoče domnevati, da bi bila sposobnost kitajske vlade, da s prisotnostjo države v družbah vpliva na cene in stroške, drugačna kot v jeklarskem sektorju na splošno.
- (67) Javna in zasebna podjetja v sektorju hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla so podvržena političnemu nadzoru in navodilom. Naslednji primeri ponazarjajo zgoraj opisani trend vse večjega poseganja kitajske vlade v sektor hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Številni proizvajalci hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla na svojih spletiščih izrecno poudarjajo dejavnosti za krepitev partije, v svojih upravah imajo člane partije in poudarjajo svojo povezanost s KKP. Na primer, družba Baowu navaja, da je v skupini 301 partijski odbor, med osebjem družbe Baowu pa je 84 571 članov KKP ⁽³⁹⁾. Poleg tega ta skupina v zvezi z dejavnostmi za krepitev partije v podjetju navaja naslednje: „Okrepiti vodilno vlogo partije in izboljšati upravljanje podjetij, izboljšati sodoben poslovni sistem. Skupina China Baowu v celoti izvaja zahteve iz „mnenj o kreptvi vodilne vloge partije pri izboljšanju korporativnega upravljanja centralnih podjetij“ [...]. S spremenjenim in izboljšanim sistemom odločanja o pomembnih zadevah so se dodatno izboljšali pristojnost odločanja partijskega odbora, odbora direktorjev, vodstvenih delavcev in drugih organov upravljanja, odločanje o zadevah in oblike odločanja, ki jih je odobril odbor direktorjev [...]. [...] Skupina Baowu spoštuje in izvaja sočasno načrtovanje krepitev partije in reforme podjetja, sočasno ustanavljanje partijskih organizacij in delovnih institucij, sočasno razporejanje vodij partijske organizacije in osebja, pristojnega za partijske zadeve“ ⁽⁴⁰⁾.
- (68) Poleg tega so v sektorju hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla vzpostavljene politike, ki diskriminirajo v korist domačih proizvajalcev ali kako drugače vplivajo na trg v smislu člena 2(6a), točka (b), tretja alineja, osnovne uredbe. Čeprav je industrija hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla specializirana industrija in med preiskavo ni bilo mogoče opredeliti posebnih dokumentov politike, ki bi izrecno usmerjali razvoj industrije hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla kot take, ima koristi od vladnih smernic in poseganja v jeklarski sektor, saj hladno valjani ploščati izdelki iz jekla predstavljajo enega od njegovih podsektorjev.

⁽³⁴⁾ Glej: https://www.miit.gov.cn/gzcy/yjzj/art/2020/art_af1bef04b9624997956b2bff6cdb7383.html (obiskano 13. januarja 2022).

⁽³⁵⁾ Glej oddelek IV, pododdelek 3, načrta, na voljo na spletnem naslovu: https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (obiskano 13. januarja 2022).

⁽³⁶⁾ Glej predgovor k 14. petletnemu načrtu o razvoju jeklarske industrije.

⁽³⁷⁾ Glej spletno mesto skupine, na voljo na spletnem naslovu: http://www.baowugroup.com/about/board_of_directors (obiskano 28. marca 2022).

⁽³⁸⁾ Glej spletno mesto družbe, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.baosteel.com/about/manager> (obiskano 28. marca 2022).

⁽³⁹⁾ Glej spletno mesto skupine, na voljo na spletnem naslovu: http://www.baowugroup.com/party_building/overview (obiskano 28. marca 2022).

⁽⁴⁰⁾ *Prav tam.*

- (69) Kitajska vlada šteje jeklarsko industrijo za ključno ⁽⁴¹⁾. To je potrjeno v številnih načrtih, smernicah in drugih dokumentih, osredotočenih na jeklo, ki se izdajajo na nacionalni, regionalni in občinski ravni, na primer v načrtu za prilagoditev in posodobitev jeklarske industrije za obdobje 2016–2020, ki je veljal v večjem delu obdobja preiskave. V njem je bilo navedeno, da je jeklarska industrija „pomemben, temeljni sektor kitajskega gospodarstva, nacionalni temelj“ ⁽⁴²⁾. Glavne naloge in cilji, določeni v načrtu, zajemajo vse vidike razvoja industrije ⁽⁴³⁾. V 13. petletnem načrtu za gospodarski in družbeni razvoj ⁽⁴⁴⁾, ki se je uporabljal v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, je bila predvidena podpora za družbe, ki proizvajajo vrhunske izdelke iz jekla ⁽⁴⁵⁾. Osredotočen je bil tudi na doseganje kakovosti, vzdržljivosti in zanesljivosti izdelkov s podporo družbam, ki uporabljajo tehnologije, povezane s proizvodnjo čistega jekla, natančnim valjanjem in izboljšanjem kakovosti ⁽⁴⁶⁾. Podobno je kitajska vlada na podlagi 14. petletnega načrta, sprejetega marca 2021, predvidela preoblikovanje in nadgradnjo ter optimizacijo in strukturno prilagoditev jeklarske industrije ⁽⁴⁷⁾.
- (70) V katalogu s smernicami za prestrukturiranje industrije (različica iz leta 2019) ⁽⁴⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: katalog) je jeklarstvo navedeno kot spodbujana industrija. Druga pomembna surovina za proizvodnjo hladno valjanih pločevinastih izdelkov iz jekla je železova ruda. Železova ruda je bila v večjem delu obdobja preiskave v zvezi s pregledom vključena v nacionalni načrt za mineralne surovine za obdobje 2016–2020. Načrt je med drugim predvideval „zagotovitev koncentracije podjetij in razvoj tržno konkurenčnih velikih in srednje velikih rudnikov“, „zagotovitev usmerjanja lokalnih virov, da bi bili koncentrirani na velike rudarske skupine“, „zmanjšanje bremena za podjetja, ki pridobivajo železovo rudo, povečanje konkurenčnosti domačih podjetij, ki pridobivajo železovo rudo“, „ustrezen nadzor nad razvojem 1 000 metrov globokih rudnikov in manjših rudnikov železove rude z nižjo vsebnostjo železa“.
- (71) Železova ruda je omenjena tudi v 13. petletnem načrtu za jeklo za obdobje 2016–2020, ki je veljal v večjem delu obdobja preiskave v zvezi s pregledom. V načrtu je bilo za železovo rudo predvideno naslednje: „še naprej podpirati raziskovalna dela na ključnih domačih območjih pridobivanja mineralov, [...], zagotoviti podporo številnim obstoječim in močno konkurenčnim domačim podjetjem, ki pridobivajo železovo rudo, kar omogoča širši in okrepljen razvoj, [...], in povečati vlogo domačih baz nahajališč mineralnih surovin z vidika varnosti (zalog)“.
- (72) Železova ruda je uvrščena v okvir „nastajajoče strateške industrije“ in je zato vključena v 13. petletni načrt za nastajajočo strateško industrijo. Železova ruda in železove zlitine so navedene tudi v katalogu. Železove zlitine so nadalje omenjene v katalogu smernic ministrstva za industrijo in informacijsko tehnologijo za industrijski razvoj in prenos za leto 2018. Zgornji primeri, ki se nanašajo na jeklarski sektor na splošno in zlasti na družbe za pridobivanje železove rude, ki je pomembna surovina za proizvodnjo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, kažejo, kakšen pomen kitajska vlada pripisuje tem sektorjem. Kitajska vlada zato usmerja tudi nadaljnji razvoj sektorja hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v skladu z raznovrstnimi orodji in smernicami politike ter nadzira praktično vsak vidik razvoja in delovanja sektorja. Tako ima industrija hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla koristi od vladnih smernic in poseganja v zvezi z glavno surovino za proizvodnjo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, tj. železom.
- (73) Skratka, kitajska vlada je sprejela ukrepe, s katerimi gospodarske subjekte spodbuja k izpolnjevanju ciljev javne politike v podporo spodbujanim industrijam, vključno s proizvodnjo glavnih surovin za proizvodnjo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Taki ukrepi preprečujejo nemoteno delovanje tržnih sil.

⁽⁴¹⁾ Poročilo, del III, poglavje 14, str. 346 in naslednje.

⁽⁴²⁾ Uvod v načrt za prilagoditev in posodobitev jeklarske industrije.

⁽⁴³⁾ Poročilo, poglavje 14, str. 347.

⁽⁴⁴⁾ The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (13. petletni načrt za gospodarski in družbeni razvoj Ljudske republike Kitajske (2016–2020)), na voljo na spletnem naslovu: <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf> (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽⁴⁵⁾ Poročilo – poglavje 14, str. 349.

⁽⁴⁶⁾ Poročilo – poglavje 14, str. 352.

⁽⁴⁷⁾ Glej del III, člen VIII 14. petletnega načrta za gospodarski in družbeni razvoj Ljudske republike Kitajske ter dolgoročne cilje za leto 2035, na voljo na spletnem naslovu: <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/> (obiskano 4. avgusta 2022).

⁽⁴⁸⁾ „Katalog s smernicami za prestrukturiranje industrije (različica iz leta 2019)“, odobren s odlokom nacionalne komisije za razvoj in reforme Ljudske republike Kitajske št. 29 z dne 27. avgusta 2019, na voljo na spletnem naslovu: <http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf> (obiskano 27. junija 2022).

- (74) V tej preiskavi ni bilo razkritih nobenih dokazov, da diskriminatorna uporaba ali neustrezno izvrševanje zakonodaje o stečaju in lastnini v skladu s členom 2(6a), točka (b), četrta alineja, osnovne uredbe v sektorju hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz uvodne izjave 55 ne bi vplivala na proizvajalce izdelka, ki se pregleduje.
- (75) Na sektor CRF vplivajo tudi izkrivljanja stroškov plač v smislu člena 2(6a), točka (b), peta alineja, osnovne uredbe, kot je prav tako navedeno zgoraj v uvodni izjavi 55. Navedena izkrivljanja vplivajo na sektor neposredno (pri proizvodnji izdelka, ki se pregleduje, ali glavnih vložkih) in posredno (pri dostopu do kapitala ali vložkov družb, za katere velja isti sistem delovnega prava v LRK) ⁽⁴⁹⁾.
- (76) Prav tako v tej preiskavi niso bili predloženi dokazi, da na sektor hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla ne vpliva poseganje države v finančni sistem v smislu člena 2(6a), točka (b), šesta alineja, osnovne uredbe, kot je prav tako navedeno zgoraj v uvodni izjavi 55. Zato znatno poseganje države v finančni sistem močno vpliva na tržne razmere na vseh ravneh.
- (77) Komisija opozarja, da so za proizvodnjo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla potrebni številni vložki. Ko proizvajalci hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla kupijo/naročijo te vložke, so cene, ki jih plačajo (in ki so evidentirane kot njihovi stroški), očitno izpostavljene istim zgoraj navedenim sistemskim izkrivljanjem. Dobavitelji vložkov na primer zaposlujejo delovno silo, ki je izpostavljena izkrivljanjem. Lahko si izposodijo denar, ki je izpostavljen izkrivljanju v finančnem sektorju/pri dodeljevanju kapitala. Poleg tega zanje velja planski sistem, ki se uporablja na vseh ravneh upravljanja in v vseh sektorjih.
- (78) Posledica tega je, da domače prodajne cene hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla niso primerne za uporabo v smislu člena 2(6a), točka (a), osnovne uredbe, poleg tega pa to vpliva tudi na vse stroške vložkov (vključno s surovinami, energijo, zemljišči, financiranjem, delom itd.), saj država z znatnim poseganjem vpliva na oblikovanje cen vložkov, kot je opisano v delih I in II poročila. Opisana poseganja države v zvezi z dodeljevanjem kapitala, zemljišči, delom, energijo in surovinami so dejansko prisotna po vsej LRK. To na primer pomeni, da je vložek, ki je sam po sebi proizveden v LRK, z združevanjem različnih proizvodnih dejavnikov izpostavljen znatnemu izkrivljanju. Enako velja za vložke v vložke in tako dalje.
- (79) Kitajska vlada ali proizvajalci izvozniki v tej preiskavi niso predložili nobenih nasprotnih dokazov ali protiargumentov.
- (80) Razpoložljivi dokazi so torej pokazali, da cene ali stroški izdelka, ki se pregleduje, vključno s stroški surovin, energije in dela, niso rezultat sil prostega trga zaradi znatnega poseganja države v smislu člena 2(6a), točka (b), osnovne uredbe, kot kaže dejanski ali možni učinek enega ali več zadevnih elementov iz navedenega člena. Na podlagi navedenega in zaradi nesodelovanja kitajske vlade je Komisija sklenila, da v tem primeru ni ustrezno uporabiti domačih cen in stroškov za določitev normalne vrednosti. Komisija je zato normalno vrednost konstruirala izključno na podlagi proizvodnih in prodajnih stroškov, ki odražajo neizkrivljene cene ali referenčne vrednosti, v tem primeru torej na podlagi ustreznih proizvodnih in prodajnih stroškov v ustrezni reprezentativni državi v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe, kot je opisano v naslednjem oddelku.

3.1.4. Reprezentativna država

3.1.4.1. Splošne pripombe

- (81) Izbira reprezentativne države je temeljila na naslednjih merilih v skladu s členom 2(6a) osnovne uredbe:
- stopnji gospodarskega razvoja, ki je podobna stopnji na Kitajskem. Komisija je za ta namen uporabila države, ki imajo glede na podatkovno zbirko Svetovne banke podoben bruto nacionalni dohodek na prebivalca kot Kitajska ⁽⁵⁰⁾;

⁽⁴⁹⁾ Glej Izvedbeno uredbo (EU) 2021/635, uvodni izjavi 134 in 135, ter Izvedbeno uredbo (EU) 2020/508, uvodni izjavi 143 in 144.

⁽⁵⁰⁾ Odprti podatki Svetovne banke – višji srednji dohodek, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>.

- proizvodnji izdelka, ki se pregleduje, v navedeni državi ⁽⁵¹⁾;
- razpoložljivosti ustreznih javnih podatkov v reprezentativni državi;
- če je možnih reprezentativnih držav več, imajo prednost države z ustrezno ravno socialne zaščite in varstva okolja, če je to primerno.

(82) Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 52 in 53, je Komisija izdala dve obvestili za spis o virih za določitev normalne vrednosti. V teh obvestilih so bila opisana dejstva in dokazi, na katerih temeljijo ustrezna merila. Strani niso predložile nobenih pripomb o teh elementih niti o ustreznih virih, kot so določeni v dveh zgoraj navedenih obvestilih. V drugem obvestilu je Komisija zainteresirane strani obvestila, da namerava razmisliti o uporabi Brazilije kot primerne reprezentativne države v tej zadevi, če bo potrjen obstoj znatnih izkrivljanj na podlagi člena 2(6a) osnovne uredbe.

3.1.4.2. Stopnja gospodarske razvitosti, ki je podobna stopnji v LRK

- (83) V prvem obvestilu o proizvodnih dejavnikih je Komisija opredelila Brazilijo, Mehiko, Rusijo in Turčijo kot države, ki imajo glede na podatke Svetovne banke podobno stopnjo gospodarske razvitosti kot LRK, tj. Svetovna banka vse te države na podlagi bruto nacionalnega dohodka uvršča med države z višjim srednjim dohodkom, za katere je bilo znano, da se je v njih proizvajal izdelek, ki se pregleduje.
- (84) Vložnik je v svojem zahtevku za domnevno primerno reprezentativno državo predlagal Brazilijo, saj tam deluje več povezanih proizvajalcev jekla, poleg tega pa je Brazilija odličen primer konkurenčnega domačega trga za glavne izdelke iz jekla, med drugim tudi za izdelek, ki se pregleduje. Vložnik je v svojem zahtevku navedel tudi, da se vsi vložki, ki se v Braziliji uporabljajo za proizvodnjo izdelka v preiskavi, na splošno uvažajo iz več virov, v velikem obsegu iz neizkrivljenih.
- (85) V zvezi z državami, opredeljenimi v navedenem obvestilu, niso bile prejete nobene pripombe.

3.1.4.3. Razpoložljivost ustreznih javnih podatkov v reprezentativni državi

- (86) Komisija je v prvem obvestilu navedla, da je bilo treba za države, ki so bile opredeljene kot države, v katerih se proizvaja izdelek, ki se pregleduje, tj. Brazilijo, Mehiko, Rusijo in Turčijo, razpoložljivost javnih podatkov dodatno preveriti, zlasti kar zadeva javne finančne podatke proizvajalcev izdelka, ki se pregleduje.
- (87) V zvezi z Mehiko je Komisija določila dve družbi, ki sta bili v prvem obvestilu opredeljeni kot proizvajalki. Vendar je ena od teh družb od leta 2016 in leta 2020 ustvarjala izgubo. V zvezi z drugo družbo se je izkazalo, da njeni računovodski izkazi za leto 2020 niso skladni z njenimi računovodskimi izkazi za predhodno leto (leto 2019); neto prodaja je bila leta 2020 na primer sedemkrat manjša kot leta 2019. Na voljo ni bilo nobenih informacij, ki bi utemeljile takšno razliko v neto prodaji (ki je vplivala tudi na neto dobiček) med letoma 2020 in 2019. Zato se je štelo, da nobena od družb ni ustrezna kandidatka za določitev režijskih stroškov proizvodnje, PSA-stroškov in dobička. Ker Komisija v spisu ni imela na voljo drugih informacij o prisotnosti drugih družb, ki v Mehiki proizvajajo izdelek, ki se pregleduje, in katerih finančni podatki so takoj dostopni, je sklenila, da Mehike ne more več šteti za primerno reprezentativno državo.
- (88) V zvezi z Rusijo je Komisija določila dve družbi, ki sta bili v prvem obvestilu opredeljeni kot proizvajalki in za kateri so bili finančni podatki javno dostopni. Obe sta v letu 2020 in predhodnih letih ustvarjali dobiček. Vendar, kot je navedeno v uvodni izjavi 91, je Komisija ugotovila številne težave v zvezi z razpoložljivimi podatki za Rusijo, saj ta ni uvažala številnih pomembnih surovin, kot je utekočinjeni zemeljski plin, ki se uporablja za proizvodnjo izdelka v preiskavi. Poleg tega se je zdelo, da so cene zemeljskega plina v Rusiji izkrivljene. Komisija je zato sklenila, da se Rusija ne more šteti za primerno reprezentativno državo za to preiskavo.

⁽⁵¹⁾ Če nobena država s podobno stopnjo razvoja ne proizvaja izdelka, ki se pregleduje, se lahko upošteva proizvodnja izdelka, ki je v isti splošni kategoriji in/ali sektorju kot izdelek, ki se pregleduje.

- (89) V zvezi s Turčijo je Komisija v prvem obvestilu dve družbi opredelila kot proizvajalki. Vendar za eno od teh družb ni bilo na voljo nobenih novejših takoj dostopnih računovodskih izkazov. Za drugo družbo je Komisija kljub dejstvu, da je ta družba v letu 2020 in predhodnih letih ustvarjala dobiček, štela, da raven njenih prodajnih in splošnih stroškov (PSA-stroški) ni bila razumna, saj so bili PSA-stroški družbe, izraženi kot odstotek njenih stroškov proizvodnje, nizki (manj kot 2 % leta 2020) ali celo negativni. Komisija je zato sklenila, da podatkov o teh družbah ne more uporabiti kot neizkrivljenega in razumnega zneska PSA-stroškov za določitev neizkrivljene normalne vrednosti. Posledično je Komisija sklenila, da se Turčija ne more šteti za primerno reprezentativno državo za to preiskavo.
- (90) V zvezi z Brazilijo je Komisija v prvem obvestilu opredelila pet družb, ki proizvajajo hladno valjane ploščate izdelke iz jekla. Vendar sta dve od teh petih družb imeli negativne prodajne in splošne stroške (PSA-stroški), ki so bili izraženi kot odstotek njihovih stroškov proizvodnje, zato njihovih podatkov ni bilo mogoče uporabiti za določitev neizkrivljene normalne vrednosti. Nedavni javni finančni podatki za druge tri brazilske družbe so pokazali dobiček in razumen znesek PSA-stroškov za leto 2020.
- (91) Komisija je analizirala tudi uvoz glavnih proizvodnih dejavnikov v Brazilijo, Mehiko, Rusijo in Turčijo. Analiza podatkov o uvozu je pokazala, da Rusija ni uvažala nekaterih pomembnih dejavnikov proizvodnje. Poleg tega se je zdelo, da so cene zemeljskega plina v Rusiji izkrivljene. Navedena analiza je tudi pokazala, da Turčija ni uvažala utekočinjenega zemeljskega plina (HS 2711 11 zemeljski plin, utekočinjen) in da je uvozila samo omejeno količino kisika (HS 2804 40 kisik). Zato ne Rusije ne Turčije ni bilo mogoče šteti za ustrezno reprezentativno državo.
- (92) Komisija je glede na navedeno zainteresirane strani v drugem obvestilu obvestila, da namerava v skladu s členom 2(6a), točka (a), prva alineja, osnovne uredbe uporabiti Brazilijo kot primerno reprezentativno državo in tri brazilske družbe (ArcelorMittal Brazil, CSN in Usiminas), da bi pridobila neizkrivljene cene ali referenčne vrednosti za izračun normalne vrednosti.
- (93) Zainteresirane strani so bile pozvane, naj predložijo pripombe o primernosti Brazilije kot reprezentativne države in treh družb (ArcelorMittal Brazil, CSN in Usiminas) kot proizvajalk v reprezentativni državi. Po drugem obvestilu Komisija ni prejela nobenih pripomb.

3.1.4.4. Raven socialne zaščite in varstva okolja

- (94) Ker je bilo na podlagi vseh navedenih elementov ugotovljeno, da je Brazilija edina primerna reprezentativna država, ni bilo treba oceniti ravni socialne zaščite in varstva okolja v skladu z zadnjim stavkom člena 2(6a), točka (a), prva alineja, osnovne uredbe.

3.1.4.5. Sklep

- (95) Glede na zgornjo analizo je Brazilija izpolnila merila iz člena 2(6a), točka (a), prva alineja, osnovne uredbe in se lahko šteje za primerno reprezentativno državo.

3.1.5. Viri, uporabljeni za določitev neizkrivljenih stroškov

- (96) Komisija je v prvem obvestilu navedla proizvodne dejavnike, kot so materiali, energija in delo, ki jih proizvajalci izvozniki uporabljajo pri proizvodnji izdelka, ki se pregleduje, ter zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe in javno dostopne informacije o neizkrivljenih vrednostih za vsak proizvodni dejavnik, omenjen v navedenem obvestilu.

- (97) Komisija je nato v drugem obvestilu navedla, da bo za konstruiranje normalne vrednosti v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe uporabila podatkovno zbirko GTA, da bi opredelila neizkrivljene stroške pri večini proizvodnih dejavnikov, zlasti surovinah. Poleg tega je navedla, da bo za določitev neizkrivljenih stroškov energije uporabila naslednje vire: ceno električne energije, kot jo zaračunava eden od največjih dobaviteljev električne energije v Braziliji, družba EDP Brasil ⁽³²⁾, podatke pa bo uporabila za ceno zemeljskega plina v Braziliji, kot je dodatno pojasnjeno v uvodni izjavi 109. Komisija je tudi navedla, da bo za določitev neizkrivljenih stroškov dela uporabila statistične podatke MOD, da bi določila plače v Braziliji. Statistični podatki MOD ⁽³³⁾ zagotavljajo informacije o mesečnih plačah zaposlenih ⁽³⁴⁾ in povprečnih opravljenih tedenskih urah v proizvodnem sektorju v Braziliji ⁽³⁵⁾ za leto 2020.
- (98) Komisija je v drugem obvestilu zainteresirane strani tudi obvestila, da bo na podlagi informacij, ki jih je v zahtevku predložil vložnik, zaradi nesodelovanja kitajskih proizvajalcev izvoznikov združila nekatere surovine z zanemarljivim vplivom na celotne stroške proizvodnje pod postavko „potrošno blago“. Obvestila je tudi, da bo za določitev zneska potrošnega blaga ob uporabi določenih neizkrivljenih referenčnih vrednosti v primerni reprezentativni državi uporabila odstotek za ponovni izračun stroška surovin na podlagi informacij, ki jih je vložnik navedel v svojem zahtevku.
- (99) Komisija ni prejela nobenih pripomb.

3.1.6. Neizkrivljeni stroški in referenčne vrednosti

3.1.6.1. Proizvodni dejavniki

- (100) Komisija je pozvala vložnika, naj pojasni zadevne proizvodne dejavnike, ki se uporabljajo v proizvodnih postopkih, od vroče valjanih polizdelkov naprej, ter predloži najnovije informacije o ravni stroškov prevoza, ki zajemajo celotno obdobje preiskave v zvezi s pregledom. Vložnik je zahtevane informacije predložil 17. februarja 2022.
- (101) Ob upoštevanju vseh informacij na podlagi zahtevka in naknadnih informacij, ki jih je predložil vložnik, so bili za določitev normalne vrednosti v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe opredeljeni naslednji proizvodni dejavniki in njihovi viri:

Preglednica 1

Proizvodni dejavniki nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov

Proizvodni dejavnik	Oznaka blaga	Neizkrivljena vrednost v CNY	Merska enota
Surovine			
Dolomit	251810, 251820 in 251830	169,9	tona
Apnenec	252100	160,8	tona
Živo apno	252210	852,8	tona
Železove rude in koncentradi	260111 in 260112	1 206,8	tona
Izdelki iz železa	720310 in 720390	453 671	tona

⁽³²⁾ [https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-\(grupo-a\)](https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a)) in <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽³³⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽³⁴⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽³⁵⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

Antracit in bituminozni premog	270111 in 270112	662	tona
Koks in polkoksi iz črnega premoga	270400	2 027,6	tona
Kisik	280440	8 796,3	kubični meter
Fero-mangan	720211 in 720219	9 388,2	tona
Fero-krom	720241 in 720249	9 470,6	tona
Polizdelki iz železa ali nelegiranega jekla	7207	4 256,3	tona
Ploščati valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla	72081000, 72082500, 72082610, 72082690, 72082710, 72082790, 72083610, 72083690, 72083700, 72083810, 72083890, 72083910, 72083990, 72084000, 72085100, 72085200, 72085300, 72085400, 72089000, 72111300, 72111400, 72111900	4 637,9	tona
Ploščati valjani izdelki iz drugih legiranih jekel, širine 600 mm ali več	72253000, 72254010, 72254090	8 539,6	tona
Ploščati valjani izdelki iz drugih legiranih jekel, širine manj kot 600 mm	72269100	9 081,8	tona
Stranski proizvod: odpadki			
Odpadki in ostanki železa ali jekla	720430 in 720449	2 383,3	tona
Ostružki, odrezki, okruški, odpadki nastali pri mletju, pri žaganju ali piljenju, pri lupljenju ali striženju in stiskanju, iz železa ali jekla	720441	3 269,1	tona
Delo			
Delo		24,8	na delovno uro
Energetika			
Električna energija		547,7	kWh
Zemeljski plin	271111 in 271112	1 638	tona

3.1.6.2. Surovine

- (102) Na podlagi informacij, ki jih je vložnik predložil v svojem zahtevku, se za proizvodnjo nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla uporabljata dva glavna proizvodna postopka:

- prvi proizvodni postopek, ki se začne pri surovinah z uporabo kisikovega konverterja: prvi korak pri tem proizvodnem postopku je proizvodnja trdih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz surovin (zlasti železove rude in koksne premoga), tj. izdelka, ki se pridobi takoj, ko gre vroče valjani material skozi valjarniško ogrodje za hladno valjanje, da se zmanjša njegova debelina. Drugi korak je žarjenje, tj. ponovno segrevanje trdih hladno valjanih ploščatih izdelkov, da se ohranijo lastnosti jekla;
 - drugi proizvodni postopek od polizdelkov naprej, tj. vroče valjanih ploščatih izdelkov iz jekla: proizvodnja hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla se začne s kupljenimi vroče valjanimi kolobarji iz jekla (v nadaljnjem besedilu: dekapirani kolobarji), ki bodo predstavljali precejšen delež stroškov vložkov.
- (103) Komisija je za določitev neizkrivljene cene surovin (v primeru prvega proizvodnega postopka) in vroče valjanih ploščatih izdelkov iz jekla (v primeru drugega proizvodnega postopka), kot so dostavljeni do vrat proizvajalca iz reprezentativne države, kot osnovo uporabila tehtano povprečje uvozne cene za reprezentativno državo, kot je navedena v GTA, ter ji prištela uvozne dajatve in stroške prevoza. Uvozna cena v reprezentativni državi je bila določena kot tehtano povprečje cen uvoza na enoto iz vseh tretjih držav, razen LRK in držav, ki niso članice STO, naštetih v Prilogi 1 k Uredbi (EU) 2015/755 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁶⁾. Komisija se je odločila, da bo izključila uvoz iz LRK v reprezentativno državo, saj je v uvodni izjavi 80 ugotovila, da ni primerno uporabiti domačih cen in stroškov v LRK zaradi obstoja znatnih izkrivljanj v skladu s členom 2(6a), točka (b), osnovne uredbe. Ker ni dokazov, ki bi potrdili, da isto izkrivljanje ne vpliva enako na izdelke, namenjene izvozu, je Komisija menila, da isto izkrivljanje vpliva na izvozne cene. Po izključitvi uvoza iz LRK v reprezentativno državo je obseg uvoza iz drugih tretjih držav ostal reprezentativen.
- (104) Več proizvodnih dejavnikov je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom predstavljalo zanemarljiv delež celotnih stroškov surovin. Ker vrednost, ki se je zanje uporabljala, ne glede na uporabljeni vir ni znatno vplivala na izračune stopnje dampa, se je Komisija odločila, da bo te stroške vključila med potrošno blago. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 98, je ob uporabi določenih neizkrivljenih referenčnih vrednosti v primerni reprezentativni državi uporabila za določitev zneska potrošnega blaga odstotek, ki ga je vložnik navedel v svojem zahtevku.
- (105) V zvezi z uvoznimi dajatvami je Komisija opozorila, da Brazilija uvaža svoje najpomembnejše surovine (železovo rudo iz več kot petih držav ter premog in koks) iz več kot 10 držav. Glede na to, da pri pregledu zaradi izteka ukrepa ni treba izračunati natančne stopnje dampa, temveč je treba ugotoviti verjetnost nadaljevanja ali ponovitve dampa, je Komisija izračunala uvozne dajatve za vsako surovino na podlagi reprezentativnih količin uvoza iz omejenega števila držav, ki so predstavljale vsaj 80 % celotnega uvoza najpomembnejših surovin (železove rude, premoga in koksa).
- (106) V zvezi s stroški prevoza je Komisija glede na to, da sodelovanja ni bilo, pozvala vložnika, naj predloži najnovije informacije o ravni stroškov notranjega prevoza, ki zajemajo celotno obdobje preiskave v zvezi s pregledom. Vložnik je zahtevane informacije predložil 4. oziroma 17. februarja 2022. Komisija je stroške notranjega prevoza za dobavo surovin izrazila kot odstotek dejanskih stroškov teh surovin in nato enak odstotek uporabila za neizkrivljene stroške istih surovin, da bi dobila neizkrivljene stroške prevoza. Menila je, da bi se razmerje med surovino proizvajalca izvoznika in sporočenimi stroški prevoza lahko smiselno uporabilo kot kazalnik za oceno neizkrivljenih stroškov prevoza surovin, ko so dostavljene v tovarno družbe.

3.1.6.3. Delo

- (107) Komisija je za določitev plač v Braziliji uporabila statistične podatke MOD. Statistični podatki MOD ⁽⁵⁷⁾ zagotavljajo informacije o mesečnih plačah zaposlenih ⁽⁵⁸⁾ in povprečnih opravljenih tedenskih urah v proizvodnem sektorju v Braziliji ⁽⁵⁹⁾ za leto 2020.

⁽⁵⁶⁾ Uredba (EU) 2015/755 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o skupnih pravilih za uvoz iz nekaterih tretjih držav (UL L 123, 19.5.2015, str. 33). Člen 2(7) osnovne uredbe določa, da se domače cene v teh državah ne morejo uporabljati za določitev normalne vrednosti in da so taki podatki o uvozu v vsakem primeru zanemarljivi.

⁽⁵⁷⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁵⁸⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_CO_CUR_NB_A

⁽⁵⁹⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

3.1.6.4. Električna energija

- (108) Komisija je za določitev neizkrivljene vrednosti stroškov električne energije uporabila ceno električne energije, kot jo je navedel eden od največjih dobaviteljev električne energije v Braziliji, tj. družba EDP Brasil ⁽⁶⁰⁾.

3.1.6.5. Zemeljski plin

- (109) Cena zemeljskega plina v Braziliji je bila določena na podlagi podatkov, ki določajo uvozno ceno s plačano dajatvijo za uvožen plin z združitvijo uvoznih količin in vrednosti, pridobljenih iz GTA, s podatki o cenah, pridobljenimi na portalu MacMap ⁽⁶¹⁾.

3.1.6.6. Režijski stroški proizvodnje, PSA-stroški, dobiček in amortizacija

- (110) V skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe „[r]ačunsko določena normalna vrednost vključuje neizkrivljen in razumen znesek za upravne, prodajne in splošne stroške ter za dobiček“. Poleg tega je treba določiti vrednost režijskih stroškov proizvodnje, da bi se zajeli stroški, ki niso vključeni v zgoraj navedene proizvodne dejavnike.
- (111) Komisija je uporabila finančne podatke treh brazilskih družb (ArcelorMittal Brazil, CSN in Usiminas), tj. proizvajalcev v reprezentativni državi, kot je navedeno v uvodni izjavi 90.
- (112) Za določitev neizkrivljene vrednosti režijskih stroškov proizvodnje in glede na nesodelovanje kitajskih proizvajalcev izvoznikov je Komisija uporabila razpoložljiva dejstva v skladu s členom 18 osnovne uredbe. Zato je na podlagi podatkov, ki jih je vložnik predložil v svojem zahtevku, določila razmerje med režijskimi stroški proizvodnje ter skupnimi stroški proizvodnje in stroški dela. Nato je ta odstotek uporabila za neizkrivljeno vrednost proizvodnih stroškov, da bi pridobila neizkrivljeno vrednost režijskih stroškov proizvodnje.

3.1.7. Izračun normalne vrednosti

- (113) Komisija je na podlagi navedenega v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe konstruirala normalno vrednost glede na vrsto izdelka na podlagi franko tovarna.
- (114) Prvič, Komisija je določila neizkrivljene proizvodne stroške. Zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov se je oprla na informacije, ki jih je v zahtevku za pregled vložnik predložil o uporabi posameznih dejavnikov (material in delovna sila) za proizvodnjo izdelka, ki se pregleduje.
- (115) Ko so bili določeni neizkrivljeni stroški proizvodnje, je Komisija dodala režijske stroške proizvodnje, PSA-stroške in dobiček, kot so navedeni v uvodni izjavi 112. Režijski stroški proizvodnje so bili določeni na podlagi podatkov, ki jih je predložil vložnik v zahtevku za pregled. Kot je navedeno v uvodni izjavi 111, so bili PSA-stroški in dobiček določeni na podlagi finančnih podatkov treh brazilskih družb (ArcelorMittal Brazil, CSN in Usiminas). Komisija je neizkrivljenim proizvodnim stroškom dodala naslednje elemente:
- režijske stroške proizvodnje, ki so skupaj predstavljali 10 % neposrednih stroškov proizvodnje od prvega proizvodnega postopka naprej, in 2 % neposrednih stroškov proizvodnje od drugega proizvodnega postopka naprej;

⁽⁶⁰⁾ <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-grupo-a> in <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽⁶¹⁾ www.macmap.org

- PSA-stroške in druge stroške, ki so predstavljali 18,5 % stroškov prodanega blaga treh navedenih brazilskih družb, ter
- dobiček treh navedenih brazilskih družb, ki je znašal 14,7 % stroškov prodanega blaga in je bil uporabljen za celotne neizkrivljene proizvodne stroške.

(116) Na podlagi tega je Komisija v skladu s členom 2(6a), točka (a), osnovne uredbe normalno vrednost konstruirala glede na vrsto izdelka na podlagi franko tovarna. Konstruirana normalna vrednost se je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom gibala med 1 200 in 1 400 EUR/tono ali med 1 500 in 1 700 EUR/tono, odvisno od proizvodnega postopka (v zvezi s tem glej uvodno izjavo 102).

3.1.8. Izvozna cena

(117) Zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov iz Kitajske je bila izvozna cena določena na podlagi podatkov iz člena 14(6) ⁽⁶²⁾ na ravni CIF.

3.1.9. Primerjava

(118) Komisija je primerjala konstruirano normalno vrednost, določeno na podlagi člena 2(6a), točka (a), osnovne uredbe, in izvozno ceno, kot je določena zgoraj.

(119) Kadar je Komisija to lahko upravičila s potrebo po zagotovitvi poštene primerjave, je v skladu s členom 2(10) osnovne uredbe normalno vrednost in/ali izvozno ceno prilagodila glede na razlike, ki so vplivale na cene in njihovo primerljivost. Na podlagi informacij, ki jih je predložil vložnik, so bile opravljene prilagoditve izvozne cene za stroške pomorskega in notranjega prevoza ter raztovarjanja v višini 140,44 EUR/tono, da bi se dosegla cena franko tovarna.

3.1.10. Nadaljevanje dampinga

(120) Komisija je na tej podlagi ugotovila, da je bila izvozna cena za 29,7 % nižja od normalne vrednosti v prvem proizvodnem postopku od surovin naprej, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 102, in za 8,83 % v drugem proizvodnem postopku od polizdelkov naprej.

(121) Ker pa je bil obseg zadevnega uvoza zelo omejen in je predstavljal manj kot 0,5 % celotnega uvoza v Unijo ter manj kot 1 % tržnega deleža na trgu Unije, so se cene šteje za nereprezentativne. Komisija je zato sklenila, da te majhne količine ne zagotavljajo zadostne podlage za ugotovitev o nadaljevanju dampinga. Zato je Komisija proučila verjetnost ponovitve dampinga.

3.1.11. Verjetnost ponovitve dampinga

(122) V zvezi z verjetnostjo ponovitve dampinga so bili analizirani naslednji dodatni elementi: izvoz v tretje države, proizvodna in neizkoriščena zmogljivost na Kitajskem ter privlačnost trga Unije.

3.1.11.1. Primerjava izvoznih cen za tretje države in izvoznih cen za Unijo

(123) Komisija je analizirala cenovni vzorec kitajskega izvoza v tretje države v OPP. Zato je za obdobje preiskave v zvezi s pregledom uporabila javno dostopne informacije, kot so kitajski statistični podatki o izvozu, kot so navedeni v podatkovni zbirki Global Trade Atlas (GTA), ter pridobila podatke o količinah in vrednostih izvoza nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla pod oznakami HS 7209 15 90, 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 90, 7209 25 00, 7209 26 00, 7209 27 00, 7209 28 00, 7211 23 00, 7211 29 00, 7225 50 00 in 7226 92 00. Izvozne količine (v tonah) v vse države (vključno z Evropsko unijo) znašajo 3 253 368 ton, od česar je izvoz v Unijo obsegal 31 602 toni ali približno 1 %.

⁽⁶²⁾ Podatkovna zbirka iz člena 14(6) vsebuje podatke o uvozu izdelkov, ki jih je treba registrirati ali ki so predmet protidampinških ali protisubvencijskih ukrepov, iz držav, ki jih postopek zadeva, in iz drugih tretjih držav, na ravni 10-mestnih oznak TARIC.

- (124) Glede na kitajske statistične podatke o izvozu, kot so navedeni v podatkovni zbirki GTA, je povprečna izvozna cena na ravni CIF iz Kitajske v druge države znašala 629 EUR/tono in je bila prilagojena ceni franko tovarna (po prilagoditvah stroškom pomorskega in notranjega prevoza ter raztovarjanja), ki je znašala 585 EUR/tono. Slednja cena je bila v obdobju preiskave v zvezi s pregledom celo nižja od izvozne cene za EU.
- (125) Zato se je štelo, da bodo kitajski proizvajalci izvozniki v primeru razveljavitve veljavnih ukrepov v Unijo verjetno začeli prodajati po cenah, ki so nižje od ugotovljene normalne vrednosti.

3.1.11.2. Proizvodna in neizkoriščena zmogljivost na Kitajskem

- (126) V zahtevku vložnika je navedeno, da je na Kitajskem več kot 50 izvoznikov, ki proizvajajo izdelek, ki se pregleduje. V skladu s kitajskimi statističnimi podatki o izvozu, kot so navedeni v podatkovni zbirki GTA, so tudi kitajski proizvajalci izvozniki izvažali v preostale dele sveta.
- (127) Komisija je zaradi nesodelovanja kitajskih proizvajalcev izvoznikov na Kitajskem svoje ugotovitve v zvezi z zmogljivostjo drugih proizvajalcev izvoznikov utemeljila na razpoložljivih dejstvih in se oprla na informacije v zahtevku za pregled zaradi izteka ukrepa ter druge razpoložljive vire, kot so Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1029 ⁽⁶³⁾, dokument OECD o nedavnem razvoju zmogljivosti proizvodnje jekla v letu 2021 ⁽⁶⁴⁾, objavljen septembra 2021, ter podatke Svetovnega jeklarskega združenja (World Steel Association) za leto 2021 ⁽⁶⁵⁾.
- (128) Prvič, v skladu z informacijami iz zahtevka za pregled zaradi izteka ukrepa je bila celotna kitajska zmogljivost ocenjena na 120 milijonov ton, proizvodnja in kitajska potrošnja pa sta bili vsaka posebej ocenjeni na 100 milijonov ton v letu 2020. Na tej podlagi je bila neizkoriščena zmogljivost na Kitajskem v letu 2020 ocenjena na 20 milijonov ton, kar velja za neizkoriščeno zmogljivost v obdobju preiskave v zvezi s pregledom in kar v navedenem obdobju znatno presega celotno potrošnjo Unije na prostem trgu (približno 9,7 milijona ton). Drugič, v Izvedbeni uredbi (EU) 2021/1029 je navedeno, da je v ministrskem poročilu svetovnega foruma o presežni jeklarski zmogljivosti za leto 2020 kljub „izjemnem[u] porastu potrošnje na Kitajskem“ (glej uvodno izjavo 36 Uredbe (EU) 2021/1029) na podlagi podatkov za obdobje do leta 2019 navedeno, da „napoved glede povpraševanja neposredno nakazuje, da se bo svetovna vrzel med zmogljivostjo in povpraševanjem, ki je pokazatelj tveganja čezmerne ponudbe na trgu jekla, leta 2020 znatno povečala na vsaj 606 mmt“. Ugotovljeno je bilo tudi, da lahko ta „preobrat v presežni zmogljivosti povzroči trgovinske motnje, močno zniža cene jekla in škoduje gospodarski trajnostnosti jeklarske industrije“. Tretjič, to stanje je bilo potrjeno tudi v dokumentu OECD z naslovom Nedavni razvoj zmogljivosti proizvodnje jekla v letu 2021. Dokument se ni skliceval samo na „število novih naložb, povezanih z ukrepi Kitajske, za nadomestitev zastarelih in majhnih jeklarn, zlasti na vzhodnih in južnih obalnih območjih Kitajske,“ temveč tudi na dejstvo, da je kitajska vlada „odkrila primere širjenja proizvodne zmogljivosti nekaterih valjarn jekla v okviru sheme zamenjav zmogljivosti“. Poleg tega se je dokument OECD skliceval na naložbe kitajskih jeklarskih družb v državah južne Azije, kot so Filipini in Indonezija. Tudi če podatki Svetovnega jeklarskega združenja (World Steel Association) za leto 2021 veljajo samo za surovo jeklo, se lahko šteje, da so indikativni za zadevni izdelek, saj je proizvodnja hladno valjanega jekla v osnovi drugi jeklarski proizvodni postopek, ki sledi proizvodnji vroče valjanega jekla. V zvezi s tem so podatki za proizvodnjo surovega jekla za leto 2021 pokazali, da Kitajska pokriva 52,9 % svetovne proizvodnje jekla, kar je tudi pokazatelj ogromne proizvodne zmogljivosti za zadevni izdelek v LRK v letu 2021.
- (129) Poleg tega so nekateri glavni trgi, kot so ZDA in Indija, zaščiteni s protidampinškimi ukrepi za izdelek, ki se pregleduje, kar zmanjšuje dostop kitajskih proizvajalcev izvoznikov.
- (130) Na podlagi tega je verjetno, da bodo kitajski proizvajalci v primeru izteka ukrepov svoje neizkoriščene zmogljivosti usmerili na trg Unije v velikih količinah po dampinških cenah.

3.1.11.3. Privlačnost trga Unije

- (131) Trg Unije je med največjimi trgi nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla na svetu.

⁽⁶³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1029 z dne 24. junija 2021 o spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/159 zaradi podaljšanja zaščitnega ukrepa v zvezi z uvozom nekaterih izdelkov iz jekla (UL L 225 I, 25.6.2021, str. 1).

⁽⁶⁴⁾ <https://www.oecd.org/industry/ind/latest-developments-in-steelmaking-capacity-2021.pdf>

⁽⁶⁵⁾ <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/>

- (132) Vložnik je v svojem zahtevku trdil, da zaščitni ukrepi Unije za jeklo, ki se uporabljajo za izdelek, ki se pregleduje, ne bodo zadostovali za zaščito trga Unije pred znatnim uvozom po dampinških cenah. Ker Kitajska za izdelek, ki se pregleduje, ni prejela nobene kvote za posamezno državo, imajo kitajski proizvajalci izvozniki dostop do velike količine preostale kvote, v okviru katere bi lahko v primeru izteka protidampinških ukrepov usmerili svoj izvoz na trg Unije. V primeru razveljavitve protidampinških ukrepov bi se obseg kitajskega izvoza v okviru preostale kvote zato verjetno znatno povečal in tako preplaval trg Unije, preden bi se začela uporabljati kakršna koli dajatev zunaj kvote v okviru zaščitnega ukrepa.
- (133) Uvoznik Duferco S.A. je navedel ⁽⁶⁶⁾, da so kitajski organi odpravili 13-odstotni rabat na davek na dodano vrednost za izvoz jekla, vključno z uvozom izdelka, ki se pregleduje, da bi omejili proizvodnjo jekla na Kitajskem (zaradi zmanjšanja njenih emisij ogljika) in hkrati zagotovili kitajsko domačo dobavo. Duferco S.A. je navedel, da se bodo cene kitajskega uvoza zato verjetno zvišale, s tem pa se bo zmanjšala privlačnost trga Unije. Vendar Komisija te trditve ni mogla potrditi, saj je gibanje količin in cen odvisno tudi od številnih drugih elementov, na primer obstoječe presežne zmogljivosti in privlačnosti trga Unije v primerjavi z drugimi tretjimi državami.

3.1.11.4. Sklep o verjetnosti ponovitve

- (134) Trg Unije je zelo privlačen, saj je med največjimi na svetu. Poleg tega je, kot je določeno v preglednici 7 v uvodni izjavi 202, tehtano povprečje prodajnih cen na enoto vzorčenih proizvajalcev Unije za nepovezane stranke na prostem trgu v Uniji v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašalo 622 EUR/tono, kar je višje od povprečne izvozne cene iz Kitajske, prilagojene ceni franko tovarna, ki znaša 585 EUR/tono (glej uvodno izjavo 124). Zato bi Kitajski proizvajalci v primeru izteka veljavnih protidampinških ukrepov lahko uporabili svojo neizkoriščeno zmogljivost, poleg tega pa preusmerili del svojega manj dobičkonosnega izvoza iz tretjih držav na trg Unije.
- (135) Na podlagi navedenega je bilo ugotovljeno, da v primeru izteka ukrepov obstaja verjetnost ponovitve dampinga.

3.2. Rusija

3.2.1. Uvodne ugotovitve

- (136) V obdobju preiskave v zvezi s pregledom se je uvoz izdelka, ki se pregleduje, iz Rusije nadaljeval, čeprav na znatno nižji ravni kot v obdobju prvotne preiskave (tj. od 1. aprila 2014 do 31. marca 2015). V skladu s statističnimi podatki iz podatkovne zbirke Comext (Eurostat) je uvoz hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz Rusije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašal manj kot 3 000 ton v primerjavi s približno 700 000 tonami v obdobju prvotne preiskave. Uvoz hladno valjanih ploščatih izdelkov iz Rusije je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašal skoraj 0 % tržnega deleža celotnega trga Unije in prostega trga Unije v primerjavi z 9,8-odstotnim tržnim deležem v obdobju prvotne preiskave.
- (137) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 29, so se na začetku javili trije ruski proizvajalci izvozniki in izrazili pripravljenost za sodelovanje. Vendar so kasneje obvestili Komisijo, da ne nameravajo izpolniti vprašalnika za proizvajalce izvoznike.
- (138) Zato so ugotovitve v zvezi z nadaljevanjem dampinga in verjetnostjo ponovitve dampinga temeljile na razpoložljivih dejstvih v skladu s členom 18 osnovne uredbe.

⁽⁶⁶⁾ Začetek pregleda zaradi izteka protidampinških ukrepov za uvoz nekaterih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije, predloženo v imenu družbe Duferco S.A., 27. avgust 2021, oddelek 4.1, Kitajska, strani 6 in 7.

3.2.2. Nadaljevanje dampinskega uvoza v obdobju preiskave v zvezi s pregledom

3.2.2.1. Normalna vrednost

- (139) Kot je navedeno v uvodni izjavi 138 zgoraj, je morala Komisija zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov iz Rusije pri določanju normalne vrednosti uporabiti razpoložljiva dejstva. Zato je za hladno valjane ploščate izdelke iz jekla z območja Volge v Rusiji uporabila podatke, ki jih je za obdobje preiskave v zvezi s pregledom predložil vložnik na podlagi referenčnih vrednosti domačih cen družbe MEPS International⁽⁶⁷⁾. Na navedeni podlagi je normalna vrednost v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašala 702,97 EUR/tono.

3.2.2.2. Izvozna cena

- (140) Komisija je zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov iz Rusije morala pri določanju izvozne cene uporabiti razpoložljiva dejstva.

- (141) Izvozna cena je bila določena na podlagi podatkov o cenah CIF iz Eurostata. Znašala je 755,65 EUR/tono.

3.2.2.3. Primerjava

- (142) Komisija je normalno vrednost in izvozno ceno izdelka, ki se pregleduje, primerjala na podlagi franko tovarna. Na podlagi informacij, ki jih je predložil vložnik, so bile opravljene prilagoditve izvozne cene za stroške pomorskega in notranjega prevoza ter raztovarjanja v višini 127,84 EUR/tono, da bi se dosegla cena franko tovarna. Na tej podlagi je prilagojena izvozna cena franko tovarna za Unijo znašala 627,81 EUR/tono.

3.2.2.4. Nadaljevanje dampinga

- (143) Zgornja primerjava je pokazala, da so bile izvozne cene za Unijo, izražene kot odstotek vrednosti cene CIF, za 10 % nižje od določene normalne vrednosti.

- (144) Ker pa je bil obseg zadevnega uvoza zelo omejen ter je predstavljal manj kot 1 % celotnega uvoza v Unijo in skoraj ničodstotni delež na trgu Unije, je Komisija proučila tudi verjetnost ponovitve dampinga.

3.2.3. Verjetnost ponovitve dampinga v primeru razveljavitve ukrepov

- (145) Komisija je v skladu s členom 11(2) osnovne uredbe proučila verjetnost ponovitve dampinga v primeru izteka ukrepov. V zvezi s tem je analizirala naslednje dodatne elemente: izvoz v tretje države, proizvodno in neizkoriščeno zmogljivost v Rusiji ter privlačnost trga Unije.

3.2.3.1. Izvoz v tretje države

(a) Normalna vrednost

- (146) Konstruirana normalna vrednost je bila določena, kot je pojasnjeno v oddelku 3.2.2.1 zgoraj.

(b) Izvozna cena

- (147) Izvozna cena je bila določena na podlagi izvozne cene izdelka, ki se pregleduje, za druge tretje države. V zvezi s tem je Komisija zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov uporabila podatkovno zbirko GTA. Povprečna izvozna cena CIF za tretje države je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašala 536 EUR/tono. Izvozna cena CIF za tretje države se je znižala na raven franko tovarna z odbitkom stroškov prevoza in zavarovanja ter stroškov notranjega prevoza v Rusiji, kar je znašalo 127,84 EUR/tono, kot je navedeno v uvodni izjavi 141. Na tej podlagi je prilagojena izvozna cena franko tovarna za tretje države znašala 408,72 EUR/tono.

⁽⁶⁷⁾ Global Steel Prices, Indexes & Forecasts | MEPS International.

(c) **Primerjava cen**

- (148) Komisija je normalno vrednost, določeno v oddelku 3.2.2.1, in povprečno izvozno ceno za tretje države primerjala na podlagi franko tovarna.
- (149) Zgornja primerjava je pokazala, da je bil ruski izvoz izdelka, ki se pregleduje, v tretje države, izražen kot odstotek vrednosti cene CIF, za 55 % nižji od določene normalne vrednosti.
- (150) Trije ruski proizvajalci izvozniki so v pripombah glede začetka preiskave trdili, da izvozne cene za tretje države niso bolj reprezentativne od izvoznih cen za Unijo, saj ta izvoz, predvsem v Turčijo, vključuje cenejše vrste hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, kar bi pojasnilo njihove nižje cene. Navedli so, da so višje ruske izvozne cene, ki jih je sporočil Eurostat, reprezentativne in da jih je treba uporabiti pri oceni.
- (151) Komisija je v zvezi s tem ugotovila, da niso bili predloženi nobeni dokazi, ki bi utemeljili trditev glede razlik v vrstah izdelka. Trije ruski proizvajalci izvozniki niso predložili niti izpolnjenega vprašalnika, ki bi Komisiji omogočil, da izvede oceno glede vrst izdelka, ki se izvažajo v Unijo. Komisija je zato, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 138, svojo oceno utemeljila na razpoložljivih dejstvih. Za določitev ruske izvozne cene za tretje države je kot najprimernejši vir uporabila podatkovno zbirko GTA. Komisija je v vsakem primeru, tudi če bi se uporabile ruske izvozne cene za Unijo, kot so predlagali trije ruski izvozniki, v oddelku 3.2.2.4 zgoraj ugotovila, da so ruske izvozne cene za Unijo, ki jih je zagotovil Eurostat, izražene kot odstotek vrednosti cene CIF, za 10 % nižje od določene normalne vrednosti. Trditev je bila zato zavrnjena.

3.2.3.2. Proizvodna zmogljivost in neizkoriščena zmogljivost v Rusiji

- (152) Zaradi nesodelovanja ruskih proizvajalcev izvoznikov sta bili proizvodna zmogljivost in neizkoriščena zmogljivost v Rusiji določeni na podlagi razpoložljivih dejstev in zlasti informacij, ki jih je predložil vložnik in ki se nanašajo na obdobje preiskave v zvezi s pregledom.
- (153) V skladu z informacijami, ki jih je predložil vložnik, je celotna proizvodna zmogljivost za izdelek, ki se pregleduje, v Rusiji v obdobju preiskave v zvezi s pregledom preseгла 12 000 000 ton. Vložnik je ocenil, da imajo ruski proizvajalci neizkoriščene zmogljivosti v višini približno dveh milijonov ton, ki jih domači trg ne more absorbirati. Poleg tega je vložnik navedel, da so ruski proizvajalci med letoma 2016 in 2021 povečali proizvodno zmogljivost za hladno valjano jeklo za približno 1 150 000 ton.
- (154) Ruski proizvajalci izvozniki so izpodbijali oceno neizkoriščene zmogljivosti v Rusiji, kot jo je predložil vložnik. V svojih pripombah glede začetka preiskave so predložili podatke o celotni proizvodni zmogljivosti industrije hladno valjanih ploščatih izdelkov v Rusiji, celotnem obsegu proizvodnje in stopnji izkoriščenosti zmogljivosti. Trdili so, da je imela ruska industrija hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla leta 2020 neizkoriščeno zmogljivost v višini [1,8–2,3] milijona ton, kar je predstavljalo le [4–8] % celotne potrošnje Unije (32,4 milijona ton). Poleg tega so navedli, da se bo ob upoštevanju ocenjene rasti potrošnje in proizvodnje hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v Rusiji in Evrazijski gospodarski uniji (EAEU) neizkoriščena zmogljivost ruske industrije hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla predvidoma še naprej zmanjševala.
- (155) V zvezi s tem, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 32, ruski proizvajalci izvozniki niso poslali izpolnjenih vprašalnikov, zato je Komisija menila, da so predložili le razdrobljene informacije o proizvodnji, zmogljivosti in obsegu proizvodnje brez dokazil, ki jih Komisija ni mogla preveriti. Ker proizvajalci izvozniki niso zagotovili zadostnih in zanesljivih informacij o proizvodni zmogljivosti in obsegu proizvodnje, je Komisija uporabila informacije, ki so bile na voljo v spisu.

- (156) Poleg tega so ruski proizvajalci izvozniki podatke o proizvodnji, zmogljivosti in izkoriščenosti zmogljivosti predložili le v občutljivi različici brez nezaupnega povzetka. Kot je navedeno v obvestilu o začetku, če zainteresirana stran, ki je predložila zaupne informacije, ne utemelji svojega zahtevka za zaupno obravnavo ali ne priloži nezaupnega povzetka v predpisani obliki in zahtevane kakovosti, lahko Komisija zanemari take informacije, razen če je mogoče na podlagi ustreznega vira zadovoljivo dokazati, da so pravilne. Ker so bile informacije o proizvodnji, zmogljivosti in izkoriščenosti zmogljivosti predložene le v občutljivi različici in druge zainteresirane strani v zvezi z njimi niso mogle predložiti pripomb, ni bilo mogoče zadovoljivo dokazati, da so informacije pravilne.
- (157) V vsakem primeru se zadevni podatki, ki so jih predložili ruski proizvajalci izvozniki, in podatki, ki jih je predložil vložnik, niso bistveno razlikovali. Zato je Komisija menila, da ocena na podlagi podatkov, ki so jih predložili ruski proizvajalci izvozniki, ne bi privedla do drugačnega sklepa. Komisija je zato to trditve zavrnila.
- (158) Po razkritju so ruska vlada in proizvajalci izvozniki izpodbijali ugotovitve Komisije, da proizvajalci izvozniki niso polno sodelovali v preiskavi in da ni bila predložena nobena smiselna odprta različica (kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 156). Zato so proizvajalci izvozniki trdili, da je Komisija v zvezi s tem zlorabila svoja diskrecijska pooblastila.
- (159) Prvič, Komisija je ugotovila, da so proizvajalci izvozniki informacije o zmogljivostih družb predložili le v obliki indeksov, ki stranem ni omogočala, da bi predložile pripombe o točni nameščenosti zmogljivosti (razponi niso bili predloženi). V odprti različici niso bili predloženi niti podatki o proizvodnji niti podatki o izkoriščenosti zmogljivosti. Zato je Komisija ponovila svojo ugotovitev, da druge zainteresirane strani niso mogle pregledati odprte različice informacij o proizvodnji, zmogljivosti in izkoriščenosti zmogljivosti. Drugič, te informacije niso bile predložene v izpoljenih vprašalnikih in jih ni bilo mogoče navzkrižno preveriti z drugimi deli vprašalnikov in osnovnimi dokumenti, ki jih morajo družbe predložiti kot dokaz v podporo informacijam, predloženim v izpoljenem vprašalniku. Nazadnje, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 157, je Komisija ugotovila, da se njene ugotovitve o neizkoriščeni zmogljivosti ob upoštevanju predloženih podatkov ne bi bile spremenile. Zato je Komisija te trditve zavrnila.
- (160) Neizkoriščena zmogljivost izdelka, ki se pregleduje, ki je na voljo v Rusiji, predstavlja približno 21 % celotne potrošnje Unije na prostem trgu v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, če temelji na zahtevku, in približno 20 %, če se upoštevajo pripombe ruskih proizvajalcev izvoznikov.
- (161) Komisija je na podlagi navedenega sklenila, da imajo ruski proizvajalci izvozniki precejšnje neizkoriščene zmogljivosti, ki bi jih lahko v primeru izteka ukrepov uporabili za proizvodnjo hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla za izvoz v Unijo.

3.2.3.3. Privlačnost trga Unije

- (162) Komisija je ugotovila, da so ruski proizvajalci izvozniki izvažali izdelke, ki se pregleduje, na tretje trge po cenah, ki so bile za približno 14 % nižje od povprečnih prodajnih cen proizvajalcev Unije na trgu Unije. Ob upoštevanju te ravni cen je izvoz v Unijo potencialno veliko privlačnejši za ruske izvoznike kot izvoz v vse druge države.
- (163) Trg Unije je privlačen tudi zaradi geografske bližine in velikosti, saj je njegova celotna potrošnja v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašala 33 579 173 ton, vključno s potrošnjo na prostem trgu v višini 9 677 020 ton.

- (164) Obseg izvoza v tretje države je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znašal 580 000 ton, kar je predstavljalo 6 % potrošnje na prostem trgu Unije. To predstavlja dodatno količino hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla, ki bi se v primeru izteka ukrepov lahko preusmerila na trg Unije zaradi njegove privlačnosti.
- (165) Po razkritju so proizvajalci izvozniki in ruska vlada trdili, da trg Unije zaradi sankcij ni več privlačen za proizvajalce izvoznike ter da so bili že v obdobju pred sankcijami „trgovinski tokovi, infrastruktura in dobavne verige uničeni“ in da bo trajalo več let, da se ponovno vzpostavijo.
- (166) Medtem ko je trditev o sankcijah obravnavana v uvodnih izjavah 167 in 172, je Komisija ugotovila, da niso bili predloženi nobeni dokazi v zvezi s trditvijo, da bo za ponovno vzpostavitev izvoza v Unijo potrebnih več let. Hkrati je Komisija glede na znatno nižje cene, po katerih ruski proizvajalci izvozniki še naprej izvažajo v druge dele sveta, geografsko bližino in velikost trga Unije ter znaten obseg izvoza v tretje države, ki bi ga bilo mogoče preusmeriti v Unijo, ponovila svoje ugotovitve, da je trg Unije privlačen za ruske proizvajalce izvoznike.
- (167) Nedavni dogodki te ugotovitve ne izpodbijajo. Komisija je v zvezi s tem ugotovila, da je Unija po začetku preiskave zaradi vojaške agresije Ruske federacije proti Ukrajini uvedla več svežnjevk sankcij proti Rusiji, ki so vplivale na izdelke iz jekla in/ali jeklarske družbe, ki proizvajajo in izvažajo izdelek, ki se pregleduje, tudi po obdobju preiskave v zvezi s pregledom. Zadnji sveženj sankcij, ki zajema izdelek, ki se pregleduje, in/ali proizvajalce izvoznike, vsebuje prepoved uvoza hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Ta prepoved je začela veljati 16. marca 2022⁽⁶⁸⁾. Ker so te sankcije povezane z vojaško agresijo in spremljajočimi se geopolitičnimi razmerami, njihovega obsega, spreminjanja in/ali trajanja ni mogoče predvideti. Poleg tega protidampinški ukrepi trajajo pet let. Glede na navedene negotovosti in dejstvo, da lahko Svet kadar koli dodatno spremeni točen obseg in trajanje sankcij, je Komisija ugotovila, da te ne morejo vplivati na njene sklepe v tem postopku.

3.2.3.4. Sklep o verjetnosti ponovitve dampa

- (168) Komisija je ugotovila, da ruski proizvajalci izvozniki prodajajo v tretje države po cenah, ki so nižje od normalne vrednosti.
- (169) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 161, je imela Rusija v obdobju preiskave v zvezi s pregledom znatno neizkoriščeno zmogljivost, ki je predstavljala približno 21 % celotne potrošnje Unije na prostem trgu v navedenem obdobju ter se je med letoma 2016 in 2021 povečala.
- (170) Nazadnje, privlačnost trga Unije v smislu velikosti, geografske bližine in cen kaže, da bi se ruski izvoz in neizkoriščena zmogljivost v primeru izteka ukrepov verjetno (pre)usmerila v Unijo.
- (171) Po razkritju je ruska vlada trdila, da ni verjetno, da bi se damping ponovil, saj je bil uvoz zanemarljiv, ruski proizvajalci pa so zaradi sankcij popolnoma ustavili izvoz v Unijo za nedoločeno daljše obdobje.
- (172) V zvezi z izvozom v Unijo je Komisija opozorila, da je ugotovila verjetnost ponovitve dampa na podlagi navedenih elementov, ki ne vključujejo trenutne ravni izvoza v Unijo, ki se šteje za začasno stanje, ki se lahko kadar koli spremeni. Ker so obseg, spremembe in/ali trajanje veljavnih sankcij nepredvidljivi in se lahko kadar koli spremenijo, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 167, je Komisija ugotovila, da ne morejo vplivati na sklepe v tem

⁽⁶⁸⁾ Uredba Sveta (EU) št. 833/2014 z dne 31. julija 2014 o omejevalnih ukrepih zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini (UL L 229, 31.7.2014, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2022/428 (UL L 87 I, 15.3.2022, str. 13). Glej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220413> za konsolidirano različico Uredbe (EU) št. 833/2014, ki vsebuje vse spremembe v zvezi s svežnjem sankcij.

postopku. Tako nedavni dogodki, ki začasno vplivajo na uvoz iz Rusije v Unijo, v tem primeru ne morejo vplivati na ugotovitve v zvezi s ponovitvijo dampinga, zato so bile te trditve zavržene.

(173) Zato je Komisija sklenila, da obstaja verjetnost ponovitve dampinga, če se ukrepi ne bi podaljšali.

4. ŠKODA

4.1. Opredelitev industrije Unije in proizvodnje Unije

(174) Podoben izdelek je v obravnavanem obdobju v Uniji proizvajalo 21 proizvajalcev. Ti proizvajalci predstavljajo industrijo Unije v smislu člena 4(1) osnovne uredbe.

(175) Celotna proizvodnja Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom je bila določena na približno 30,5 milijona ton. Komisija je ta podatek določila na podlagi vseh razpoložljivih informacij v zvezi z industrijo Unije, na primer podatkov, ki jih je predložil vložnik. Kot je navedeno v uvodni izjavi 21, je bil izbran vzorec treh proizvajalcev Unije, ki so predstavljali več kot 30 % celotne proizvodnje podobnega izdelka v Uniji.

(176) Ker je industrija Unije večinoma vertikalno integrirana in se hladno valjani ploščati izdelki iz jekla obravnavajo kot osnovna surovina za proizvodnjo različnih izdelkov z dodano vrednostjo, ki so nižje v prodajni verigi, sta se potrošnja za zaprti trg in potrošnja za prosti trg analizirali ločeno.

(177) Razlikovanje med zaprtim in prostim trgom je pomembno za analizo škode, saj izdelki za lastno uporabo niso izpostavljeni neposredni konkurenci, ki jo pomeni uvoz, transferne cene pa se določajo v okviru skupin v skladu z različnimi cenovnimi politikami in zato niso zanesljive. Nasprotno s tem je proizvodnja, ki je namenjena za prosti trg, v neposredni konkurenci z uvozom zadevnega izdelka, cene pa so proste tržne cene.

(178) Da bi lahko Komisija industrijo Unije ponazorila čim celoviteje in podobno kot v prvotni preiskavi, je pridobila podatke za celotno dejavnost hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla in določila, ali je proizvodnja namenjena za lastne potrebe ali za prosti trg. Ugotovila je, da je približno 78 % celotne proizvodnje proizvajalcev Unije namenjene za lastne potrebe.

(179) Komisija je nekatere gospodarske kazalnike, ki se nanašajo na industrijo Unije, proučila le na podlagi podatkov za prosti trg. Ti kazalniki so: obseg prodaje in prodajne cene na trgu Unije, tržni delež, obseg izvoza, cene in dobičkonosnost. V primeru drugih kazalnikov, kot so proizvodnja, zmogljivost, produktivnost, zaposlenost in plače, se spodaj upoštevani podatki nanašajo na celotno dejavnost, zato ločevanje podatkov ni bilo upravičeno.

4.2. Potrošnja Unije

(180) Komisija je potrošnjo Unije določila na podlagi podatkov (a) združenja Eurofer o prodaji podobnega izdelka s strani industrije Unije v Uniji, ki je bila navzkrižno preverjena z vzorčenimi proizvajalci Unije, in (b) uvoza izdelka, ki se pregleduje, iz vseh tretjih držav, kot ga navaja Eurostat.

(181) Potrošnja Unije se je gibala, kot sledi:

Preglednica 2

Potrošnja Unije (v tonah)

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Skupna potrošnja Unije	39 389 717	38 484 642	31 808 880	33 579 173
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Zaprti trg	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Prosti trg	11 181 772	10 355 209	9 157 856	9 677 020
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	87

Vir: podatki, ki jih je predložilo združenje Eurofer in so bili navzkrižno preverjeni z izpolnjenimi vprašalniki vzorčenih proizvajalcev, Eurostat.

- (182) Potrošnja na prostem trgu se je glede na 7 122 682 ton, porabljenih v obdobju prvotne preiskave (od 1. aprila 2014 do 31. marca 2015) povečala. Vendar se je v obravnavanem obdobju potrošnja Unije za lastne potrebe zmanjšala za približno 15 %, potrošnja Unije na prostem trgu Unije pa za približno 13 %. Med letoma 2018 in 2019 je potrošnja na zaprtem trgu ostala stabilna, medtem ko se je na prostem trgu zmanjšala za 7 %. Do največjega zmanjšanja je prišlo med letoma 2019 in 2020, ko sta se prosta potrošnja in potrošnja za lastne potrebe znatno zmanjšali, in sicer za 11 % oziroma 20 %. To zmanjševanje se je začelo leta 2019 zaradi splošne upočasnitve rasti v Uniji, vendar se je še okrepilo zaradi splošne upočasnitve gospodarske rasti, ki jo je povzročila pandemija COVID-19. Upočasnitev gospodarske rasti na splošno in zlasti v proizvodnem sektorju vpliva na splošno povpraševanje po jeklu. To je še posebej vplivalo na avtomobilsko industrijo, ki predstavlja pomemben del uporabnikov hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Od leta 2020 do obdobja preiskave v zvezi s pregledom sta se potrošnja za lastne potrebe in prosta potrošnja povečali za 5 %, vendar ravni iz leta 2018 nista več dosegli.

4.3. Uvoz iz zadevnih držav in preostalega sveta

4.3.1. Obseg in tržni delež uvoza iz zadevnih držav in preostalega sveta

- (183) Komisija je obseg uvoza določila na podlagi podatkov Eurostata. Tržni delež uvoza je bil določen na podlagi primerjave obsega uvoza in potrošnje Unije na prostem trgu, kot je navedena v preglednici 2 zgoraj.

- (184) Uvoz iz zadevnih držav in preostalega sveta v Unijo se je gibal, kot sledi:

Preglednica 3

Obseg uvoza (v tonah) in tržni delež

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Obseg uvoza iz zadevnih držav	14 367	4 286	1 435	9 713
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	30	10	68
Tržni delež	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Obseg uvoza iz LRK	2 305	1 275	423	7 065
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	55	18	307
Tržni delež LRK	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Obseg uvoza iz Rusije	12 062	3 011	1 012	2 648
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	25	8	22
Tržni delež Rusije	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Obseg uvoza iz preostalega sveta	2 279 706	2 113 190	1 876 491	2 154 420
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	95
Tržni delež preostalega sveta	20,39 %	20,41 %	20,49 %	22,26 %

Vir: Eurostat.

- (185) Čeprav je uvoz iz zadevnih držav predstavljal 20 % tržnega deleža in 1,4 milijona ton v obdobju prvotne preiskave, je po podatkih Eurostata praktično izginil s trga Unije. Uvoz iz zadevnih držav se je v obravnavanem obdobju dejansko še naprej zmanjševal, pri čemer se je s 14 367 ton zmanjšal na 9 713 ton. Čeprav se je obseg uvoza iz obeh zadevnih držav med letom 2020 in obdobjem preiskave v zvezi s pregledom ponovno nekoliko povečal zaradi povečane potrošnje v istem obdobju, je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom še vedno predstavljal le 0,1-odstotni tržni delež.

- (186) Celotni uvoz izdelka, ki se pregleduje, iz tretjih držav, ki niso zadevne države, se je v obravnavanem obdobju zmanjšal za 5 % (z 2,28 na 2,15 milijona ton). To je v skladu z enakim negativnim trendom potrošnje na prostem trgu Unije, kot je naveden v preglednici 2, vendar v manjši meri. Poleg tega so tretje države v obravnavanem obdobju svoj tržni delež na prostem trgu ohranile (in ga celo povečale za skoraj dve odstotni točki), medtem ko je industrija Unije izgubila skoraj 2 % tržnega deleža. Vendar je bila dobava hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla na prostem trgu razdrobljena, saj nobena tretja država ni imela več kot 4-odstotnega tržnega deleža na trgu Unije ⁽⁶⁹⁾.

4.4. Gospodarski položaj industrije Unije

4.4.1. Splošne pripombe

- (187) Ocena gospodarskega položaja industrije Unije je vključevala vrednotenje vseh ekonomskih kazalnikov, ki so vplivali na položaj industrije Unije v obravnavanem obdobju.
- (188) Komisija je za določitev škode razlikovala med makro- in mikroekonomskimi kazalniki škode. Makroekonomske kazalnike je ocenila na podlagi podatkov iz izpolnjenega vprašalnika, ki ga je predložilo združenje Eurofer v zvezi s prodajo podobnega izdelka industrije Unije, in jih navzkrižno preverila s podatki, ki so jih predložili vzorčni proizvajalci Unije. Mikroekonomske kazalnike je Komisija ocenila na podlagi podatkov iz vprašalnikov, ki so jih izpolnili vzorčni proizvajalci Unije. Za oba sklopa podatkov je bilo ugotovljeno, da sta reprezentativna za gospodarski položaj industrije Unije.
- (189) Makroekonomski kazalniki so proizvodnja, proizvodna zmogljivost, izkoriščenost zmogljivosti, obseg prodaje, tržni delež, rast, zaposlenost, produktivnost, višina stopnje dampinga in okrevanje od preteklega dampinga.
- (190) Mikroekonomski kazalniki so povprečne cene na enoto, stroški na enoto, stroški dela, zaloge, dobičkonosnost, denarni tok, naložbe, donosnost naložb in zmožnost zbiranja kapitala.

4.4.2. Makroekonomski kazalniki

4.4.2.1. Proizvodnja, proizvodna zmogljivost in izkoriščenost zmogljivosti

- (191) Celotna proizvodnja Unije, proizvodna zmogljivost in izkoriščenost zmogljivosti so se v obravnavanem obdobju gibale na naslednji način:

Preglednica 4

Proizvodnja, proizvodna zmogljivost in izkoriščenost zmogljivosti

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Obseg proizvodnje (v tonah)	36 298 267	35 686 689	29 229 520	30 520 404
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	84
Proizvodna zmogljivost (v tonah)	45 912 036	45 976 102	48 542 510	44 909 450
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	106	98

⁽⁶⁹⁾ Indija, Turčija, Ukrajina in Republika Koreja so bile edine države, katerih tržni deleže je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom presegal 3 %, samo Tajvan in Združeno kraljestvo pa sta imela več kot 2-odstotni tržni delež.

Izkoriščenost zmogljivosti (v %)	79	78	60	68
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	76	86

Vir: Eurofer, vzorčni proizvajalci Unije.

- (192) Obseg proizvodnje se je od začetka obravnavanega obdobja znatno zmanjšal. Zmanjšanje je v veliki meri v skladu s trendom in obsegom, kot sta bila ugotovljena pri zmanjšanju skupne potrošnje Unije. Obseg proizvodnje se je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom zmanjšal za 16 %.
- (193) Tudi proizvodna zmogljivost se je v obravnavanem obdobju nekoliko zmanjšala in je na veliko nižji ravni kot med prvotno preiskavo. Deloma je to zato, ker je bilo Združeno kraljestvo med prvotno preiskavo še vedno država članica Unije, v sedanji preiskavi v zvezi s pregledom pa se njegova proizvodna zmogljivost ni več upoštevala. Poleg tega je industrija Unije sprejela ukrepe za prilagoditev in racionalizacijo svojih zmogljivosti v skladu s potrošnjo na trgu. Stopnje izkoriščenosti zmogljivosti so se zato v primerjavi s prvotno preiskavo sprva izboljšale. Od upočasnitve rasti v Uniji leta 2019 in zlasti od začetka pandemije COVID-19 pa so se v obravnavanem obdobju ponovno znatno znižale, čeprav so se v obdobju preiskave v zvezi s pregledom nekoliko izboljšale (leta 2020 so se v primerjavi z letom 2018 znižale za 20 odstotnih točk, v obdobju preiskave v zvezi s pregledom pa za 11 odstotnih točk v primerjavi z letom 2018).

4.4.2.2. Obseg prodaje in tržni delež

- (194) Obseg prodaje in tržni delež industrije Unije sta se v obravnavanem obdobju gibala, kot sledi:

Preglednica 5

Obseg prodaje (v tonah) in tržni delež

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Celotni obseg prodaje na prostem in zaprtim trgu Unije	37 095 644	36 367 167	29 930 954	31 415 040
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Prodaja in uporaba na zaprtim trgu	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Prodaja na prostem trgu	8 887 699	8 237 733	7 279 930	7 512 887
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	85
Tržni delež prodaje na prostem trgu	79 %	80 %	79 %	78 %

Vir: Eurofer, vzorčni proizvajalci Unije.

- (195) Celotna prodaja v Uniji je bila v obravnavanem obdobju v skladu z negativnim trendom in se je na splošno zmanjšala za 15 %. Enak trend s podobnim obsegom je opazen za zaprti in prosti trg, kar je v skladu z zmanjšanjem potrošnje, prikazanim v preglednici 2.
- (196) Tržni delež industrije Unije na prostem trgu je v obravnavanem obdobju ostal precej stabilen, vendar se je v obdobju preiskave v zvezi s pregledom zmanjšal za skoraj 2 %. To se ujema s povečanjem tržnega deleža tretjih držav v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, kot je prikazano v preglednici 3.

4.4.2.3. Rast

- (197) Industrija Unije zaradi zmanjšanja potrošnje ni beležila le izgube obsega prodaje v Uniji, temveč tudi tržnega deleža na prostem trgu. Zato v obravnavanem obdobju ni beležila rasti.

4.4.2.4. Zaposlenost in produktivnost

- (198) Zaposlenost in produktivnost sta se v obravnavanem obdobju gibali na naslednji način:

Preglednica 6

Zaposlenost in produktivnost

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Število zaposlenih	9 634	9 137	9 773	9 321
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	95	101	97
Produktivnost (v tonah/ zaposlenega)	3 768	3 906	2 991	3 274
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	104	79	87

Vir: Eurofer, vzorčni proizvajalci Unije.

- (199) Industriji Unije ni uspelo ohraniti števila zaposlenih, vključenih v proizvodnjo izdelka, ki se pregleduje; to se je med letom 2018 in obdobjem preiskave v zvezi s pregledom na splošno zmanjšalo za 3 %.
- (200) Produktivnost delovne sile industrije Unije, merjena kot proizvodnja (v tonah) na zaposlenega, je bila v obravnavanem obdobju v skladu z negativnim trendom (-13 %). Znatno zmanjšanje produktivnosti je v primerjavi z manjšim zmanjšanjem števila zaposlenih mogoče pojasniti z večjim zmanjšanjem obsega proizvodnje, kar je povezano tudi z zmanjšanjem prodaje in povpraševanja po izdelkih industrije Unije na domačem in izvoznem trgu.

4.4.2.5. Višina stopnje dampa in okrevanje po preteklem dampaingu

- (201) Vse stopnje dampa, ugotovljene v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, so bile znatno višje od stopnje *de minimis*. Hkrati je bil obseg uvoza v obdobju preiskave v zvezi s pregledom zelo omejen in je predstavljal samo 0,1 % potrošnje Unije. Protidampinški ukrepi, ki so bili uvedeni po prvotni preiskavi, so industriji Unije omogočili, da si je opomogla od pretekega dampa, kot je razvidno iz podatkov za leto 2018 in kot potrjujejo izjave vložnika v zahtevku za pregled.

4.4.3. Mikroekonomski kazalniki

4.4.3.1. Cene in dejavniki, ki vplivajo nanje

- (202) Tehtano povprečje prodajnih cen vzorčenih proizvajalcev Unije na enoto in njihovi stroški proizvodnje za nepovezane stranke v Uniji so se v obravnavanem obdobju gibali, kot sledi:

Preglednica 7

Prodajne cene in stroški proizvodnje v Uniji (v EUR/tono)

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Povprečna prodajna cena na enoto v Uniji na prostem trgu	654	613	553	622
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	94	85	95
Proizvodni stroški na enoto	592	617	573	643
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	104	97	109

Vir: vzorčeni proizvajalci Unije.

- (203) V celotnem obravnavanem obdobju so se prodajne cene na trgu Unije za nepovezane stranke (prosti trg) zmanjšale za 5 %. Podrobna analiza kaže, da so se med letoma 2018 in 2020 prodajne cene znižale za 15 %, nato pa se v obdobju preiskave zvezi s pregledom ponovno zvišale za 12 %. V istem obdobju so stroški proizvodnje nihali, vendar so bili v obdobju preiskave v zvezi s pregledom skoraj 10 % višji kot leta 2018. Razen leta 2018 so bili povprečni stroški proizvodnje v vseh letih višji od povprečne prodajne cene. Čeprav so se prodajne cene med letom 2020 in obdobjem preiskave v zvezi s pregledom znatno zvišale, industrija Unije še ni mogla dvigniti prodajne cene na raven, ki bi zadostovala za kritje stroškov proizvodnje.

4.4.3.2. Stroški dela

- (204) Povprečni stroški dela vzorčenih proizvajalcev Unije so se v obravnavanem obdobju gibali, kot sledi:

Preglednica 8

Povprečni stroški dela na zaposlenega

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Povprečni stroški dela na zaposlenega (v EUR)	91 664	97 412	93 113	97 981
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	106	102	107

Vir: vzorčeni proizvajalci Unije.

- (205) V obravnavanem obdobju so povprečni stroški dela nihali, vendar so se na splošno zvišali za 7 %. Ker se je število zaposlenih zmanjšalo, so se znižali tudi skupni stroški dela, vendar v manjši meri.

4.4.3.3. Zaloge

- (206) Ravni zalog vzorčenih proizvajalcev Unije so se v obravnavanem obdobju gibale, kot sledi:

Preglednica 9

Zaloge

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Končne zaloge (v tonah)	488 722	429 657	284 572	262 487
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	88	58	54
Končne zaloge kot delež proizvodnje (v %)	4	4	3	2
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	88	65	55

Vir: vzorčeni proizvajalci Unije.

- (207) V obravnavanem obdobju so se zaloge industrije Unije nenehno zmanjševale. Običajno vse spremembe zalog hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla sledijo enakim trendom kot proizvodnja, ki se je v obravnavanem obdobju prav tako zmanjšala, kot je prikazano v preglednici 4 ⁽⁷⁰⁾. Vendar so se v obravnavanem obdobju v eni od vzorčenih družb izvajale določene dejavnosti prestrukturiranja, ki so vključevale delno razdružitev, vključno z zalogami. Poleg tega je imela ena od vzorčenih družb v določenem obdobju težave z več kosi opreme, zaradi česar je bilo treba prodati več zalog, kot je bilo predvideno. Vendar se, kot je bilo ugotovljeno tudi v prvotni preiskavi, zaloge ne štejejo za pomemben kazalnik škode za to industrijo, saj večino vrst podobnega izdelka proizvaja industrija Unije na podlagi posebnih naročil uporabnikov ⁽⁷¹⁾.

4.4.3.4. Dobičkonosnost, denarni tok, naložbe, donosnost naložb in zmožnost zbiranja kapitala

- (208) Dobičkonosnost, denarni tok, naložbe in donosnost naložb vzorčenih proizvajalcev Unije so se v obravnavanem obdobju gibali, kot sledi:

Preglednica 10

Dobičkonosnost, denarni tok, naložbe in donosnost naložb

	2018	2019	2020	Obdobje preiskave v zvezi s pregledom
Dobičkonosnost prodaje nepovezanim strankam v Uniji (v % prihodkov od prodaje)	16,1	- 2,8	- 14,7	- 3,1

⁽⁷⁰⁾ To je bilo potrjeno tudi v prvotni preiskavi; glej uvodno izjavo 136 Izvedbene uredbe (EU) 2016/181.

⁽⁷¹⁾ Izvedbena uredba (EU) 2016/181, uvodna izjava 136.

<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	- 17	- 92	- 20
Denarni tok (v EUR)	1 197 337 649	1 024 735 660	744 992 480	822 335 704
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	86	62	69
Naložbe (v EUR)	65 866 851	75 059 376	61 159 498	72 616 722
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	114	93	110
Donosnost naložb (v %)	5	0	- 3	- 1
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	- 8	- 69	- 12

Vir: vzorčeni proizvajalci Unije.

- (209) Komisija je dobičkonosnost vzorčenih proizvajalcev Unije določila tako, da je neto dobiček pred obdavčitvijo pri prodaji podobnega izdelka nepovezanim strankam v Uniji izrazila kot delež prihodkov od te prodaje.
- (210) Zaradi uvedbe protidampinških ukrepov je industrija Unije po obdobju prvotne preiskave lahko izboljšala svojo dobičkonosnost in celo preseгла ciljni dobiček, določen v navedeni preiskavi ⁽⁷²⁾. Vendar so po najvišji ravni leta 2018 proizvodni stroški na enoto zaradi zmanjšanja potrošnje Unije na prostem trgu skupaj z nižjimi prodajnimi cenami v naslednjih letih, kot je prikazano v preglednici 7, presegli povprečno prodajno ceno. Zmanjšanje potrošnje hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v Uniji industriji Unije ni omogočilo, da bi določila prodajne cene na ravni, ki bi vsaj pokrila stroške proizvodnje.
- (211) Neto denarni tok pomeni zmožnost proizvajalcev Unije, da sami financirajo svoje dejavnosti. Trend neto denarnega toka se je v veliki meri gibal v skladu z dobičkonosnostjo, saj je leta 2018 dosegel najvišjo vrednost, nato pa se je v letih 2019 in 2020 znatno zmanjšal, v obdobju preiskave pa nekoliko okrepil, vendar je bil še vedno pod ravnmi iz let 2018 in 2019.
- (212) Donosnost naložb je dobiček, izražen kot delež neto knjigovodske vrednosti naložb. Čeprav so se naložbe v obravnavanem obdobju na splošno povečale, so leta 2020 in v obdobju preiskave v zvezi s pregledom ostale pod ravnjo iz leta 2019. Donosnost naložb se je razvijala negativno in je sledila enakemu trendu kot dobičkonosnost.

4.5. Sklep o škodi

- (213) Večina makroekonomskih kazalnikov, kot so proizvodnja, izkoriščenost zmogljivosti, obseg prodaje na trgu Unije (zaprtim in prostem trgu), tržni delež, zaposlenost in produktivnost, se je v obravnavanem obdobju gibala negativno. Podobno se je tudi večina mikroekonomskih kazalnikov, kot so prodajne cene na prostem trgu Unije, stroški proizvodnje, dobičkonosnost, končne zaloge, denarni tok in donosnost naložb, v obravnavanem obdobju gibala negativno. Pozitivno so se gibale samo naložbe.

⁽⁷²⁾ Izvedbena uredba (EU) 2016/1328.

- (214) Čeprav je industriji Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom uspelo zvišati cene, je imela industrija Unije v zadevnem obdobju še vedno negativno stopnjo dobička v višini $-3,1$ %. Poslabšala sta se tudi denarni tok in donosnost naložb, kar je industriji Unije otežilo zbiranje kapitala in rast.
- (215) Na podlagi navedenega je Komisija sklenila, da si je industrija Unije do leta 2018 opomogla od pretekle znatne škode v smislu člena 3(5) osnovne uredbe, ki jo je povzročil dampinški uvoz iz Kitajske in Rusije. Vendar se je v obravnavanem obdobju slika škode še poslabšala in industrija Unije je bila v obdobju preiskave v zvezi s pregledom ponovno v gospodarsko nestabilnem in škodljivem položaju.
- (216) Po razkritju se ruska vlada ni strinjala s sklepom Komisije glede položaja industrije Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom. Po navedbah ruske vlade se je njen položaj v obdobju preiskave v zvezi s pregledom izboljšal v primerjavi s prejšnjim letom, razen stroškov proizvodnje na enoto.
- (217) Čeprav je res, da so se nekateri kazalniki škode med letom 2020 in obdobjem preiskave v zvezi s pregledom nekoliko izboljšali, kot je poudarjeno tudi v zgornji analizi (na primer v uvodnih izjavah 193 in 211), so kazalniki v obravnavanem obdobju pokazali poslabšanje. Vendar izboljšanje, ugotovljeno v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, ni zadostovalo, da bi industrija Unije izšla iz gospodarsko občutljivega položaja, s katerim se je soočala od leta 2018. Komisija je zato to trditev zavrnila.
- (218) Komisija je zaradi zanemarljivih ravni uvoza iz zadevnih držav v obravnavanem obdobju sklenila, da uvoz iz Kitajske in Rusije ni mogel povzročiti škode, ki jo je utrpela industrija Unije.
- (219) Zato je Komisija nadalje proučila verjetnost ponovitve škode, ki jo je prvotno povzročil dampinški uvoz iz Kitajske in Rusije, v primeru razveljavitve ukrepov.

5. VERJETNOST PONOVIŠČENE ŠKODE

- (220) Komisija je v uvodni izjavi 215 sklenila, da je bila industrija Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom v gospodarsko nestabilnem položaju. V uvodni izjavi 218 je tudi sklenila, da ni mogoče, da bi škoda, povzročena industriji Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom, nastala zaradi dampinškega uvoza iz Kitajske in Rusije, saj je bil njegov obseg zelo omejen. Zato je v skladu s členom 11(2) osnovne uredbe ocenila, ali v primeru izteka ukrepov obstaja verjetnost ponovitve škode, ki jo je povzročil dampinški uvoz iz Kitajske in Rusije.
- (221) Komisija je v zvezi s tem proučila proizvodno in prosto zmogljivost zadevnih držav, razmerje med izvoznimi cenami za tretje države in ravno cen v Uniji ter vpliv morebitnega uvoza in ravni cen takega uvoza iz teh držav na stanje industrije Unije v primeru izteka ukrepov.

5.1. Neizkoriščena zmogljivost na Kitajskem in v Rusiji ter privlačnost trga Unije

- (222) Kot je opisano v oddelkih 3.1.11.2 in 3.2.3.2, imajo proizvajalci izvozniki iz Kitajske in Rusije znatne neizkoriščene zmogljivosti, ki skupaj znatno presegajo sedanji obseg proizvodnje ter domače povpraševanje v navedenih državah. Te neizkoriščene zmogljivosti bi se lahko v primeru izteka ukrepov uporabile za proizvodnjo izdelka, ki se pregleduje, za izvoz v Unijo. Količine, ki bi jih lahko izvozili kitajski in ruski proizvajalci izvozniki, so znatne v primerjavi z velikostjo trga Unije. Neizkoriščene zmogljivosti so v obdobju preiskave v zvezi s pregledom predstavljale več kot dvakratnik celotne potrošnje Unije.

- (223) Kot je opisano v oddelkih 3.1.11.1 in 3.2.3.1, so kitajski in ruski proizvajalci izvozniki na svoje glavne tretje trge izvažali po cenah, ki so bile znatno nižje od ugotovljene normalne vrednosti, poleg tega pa so bile v obdobju preiskave v zvezi s pregledom nižje od povprečnih (ciljnih) prodajnih cen proizvajalcev Unije na trgu Unije. Zato je lahko ob upoštevanju ravni cen izvoza iz Kitajske in Rusije na druge tretje trge izvoz v Unijo za izvoznike iz navedenih držav veliko privlačnejši. Posledično je mogoče utemeljeno pričakovati, da bi v primeru razveljavitve ukrepov ruski in kitajski proizvajalci izvozniki ponovno začeli izvažati velike količine izdelka, ki se pregleduje, v Unijo. To pričakovanje še dodatno krepi razpoložljivost znatnih neizkoriščenih zmogljivosti na Kitajskem in v Rusiji. Kot je navedeno v uvodni izjavi 167 in čeprav trenutno za Unijo velja prepoved uvoza nekaterih jeklenih izdelkov, ki se izvažajo iz Rusije, vključno s hladno valjanimi ploščatimi izdelki iz jekla ⁽⁷³⁾, je verjetno, da bo to začasen ukrep, in ni mogoče predvideti njegovega trajanja glede na trajanje podaljšanja sedanjih ukrepov. Zato ne vpliva na sklepe o privlačnosti trga Unije.
- (224) Trije ruski proizvajalci izvozniki so trdili, da je vložnik v svojem zahtevku precenil privlačnost trga Unije za Rusijo. Po navedbah ruskih družb bi bil njihov izvoz v tretje države v primeru povečanja izvoza namenjen ruskim preferencialnim trgovskim partnerjem in ne Uniji. Vendar, kot je poudaril tudi vložnik, ni razloga, da bi se ruske neizkoriščene zmogljivosti uporabljale za povečanje izvoza za ruske preferencialne trgovske partnerice. Dajatve za njihov izvoz so že zdaj ničelne. Nasprotno pa za izvoz v Unijo trenutno veljajo dajatve, primerjava ruskih in kitajskih cen za tretje države skupaj s protidampinško dajatvijo Unije pa ne bi povzročila nelojalnega nižanja ciljne cene, za razliko od odprave protidampinške dajatve. Zato trditev, da se bo izvoz takim trgovskim partnericam povečal, ni prepričljiva, saj niso navedli nobene spremembe, ki bi se lahko zgodila v bližnji prihodnosti in povečala izvoz iz Rusije v te države. Komisija je zato zavrnila trditev ruskih izvoznikov.
- (225) Po razkritju so trije ruski proizvajalci izvozniki in ruska vlada trdili, da ne obstaja verjetnost ponovitve škodljivega dampa iz Rusije. Po njihovem mnenju „pravo in praksa EU dokazujeta, da so sankcije EU dolgoročen instrument politike“, medtem ko „protidampinški ukrepi EU nimajo vnaprej določene dolžine trajanja“ ⁽⁷⁴⁾. Ruski proizvajalci izvozniki so trdili, da nič ne kaže na to, da bodo sankcije proti Rusiji omiljene ali odpravljene. Vendar trg EU tudi v primeru odprave sankcij ni privlačen za ruske izvoznike „zaradi velikega tveganja uvedbe strogih trgovskih omejitev“.
- (226) Kot je navedeno tudi v uvodnih izjavah 165 in 166, ni bil predložen noben dokaz, da bi bil trg Unije v scenariju brez sankcij manj privlačen za ruske izvoznike. Poleg tega je v uvodnih izjavah 172, 223 in 248 te uredbe pojasnjeno, zakaj po mnenju Komisije sankcije ne morejo vplivati na sklepe v tem postopku. Zato so bile te trditve zavrnjene.

5.2. Vpliv na položaj industrije Unije

- (227) Da bi ugotovila, kako bi uvoz iz Kitajske in Rusije vplival na industrijo Unije v primeru izteka ukrepov, je Komisija izvedla prospektivno in primerjalno analizo cen brez protidampinških ukrepov.
- (228) Zaradi nesodelovanja proizvajalcev izvoznikov v zadevnih državah in zelo majhnih količin, uvoženih v Unijo iz teh držav, v obdobju preiskave v zvezi s pregledom ni bilo mogoče določiti zanesljivih uvoznih cen. Zato na tej podlagi ni bilo mogoče opraviti smiselnega izračuna nelojalnega nižanja cen. V teh okoliščinah je Komisija za oceno verjetne

⁽⁷³⁾ Glej Uredbo (EU) 2022/428 o spremembi Uredbe (EU) št. 833/2014 o omejevalnih ukrepih zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini.

⁽⁷⁴⁾ Po navedbah ruskih proizvajalcev izvoznikov se vsi protidampinški ukrepi „ukinejo, ko pogoji, ki so bili podlaga za njihovo uvedbo, ne obstajajo več“, medtem ko Komisija protidampinške ukrepe uporablja „kot orodje za dolgoročno trgovsko zaščito“.

cene, po kateri bi kitajski in ruski proizvajalci prodajali pri izvozu na trg Unije, opravila primerjavo med povprečno ceno vzorčnih proizvajalcev Unije (franko tovarna) in ustrezno tehtano povprečno ceno izdelka, ki se pregleduje, pri izvozu iz Kitajske in Rusije v tretje države ⁽⁷⁵⁾.

- (229) Rezultat primerjave je bil izražen kot odstotek prihodkov od prodaje vzorčenih proizvajalcev Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom. Za Rusijo je razlika v ceni znašala skoraj 13 %. Zato je Komisija ugotovila, da bi ruske cene nelojalno nižale prodajne cene Unije na trgu Unije na podobni ravni, če bi ukrepi prenehali veljati.
- (230) Enaka primerjava za Kitajsko je pokazala, da izvozne cene iz Kitajske v tretje države niso bile nižje od cen Unije. Vendar je nadaljnja analiza pokazala, da so bile te cene še vedno nižje od ciljne cene Unije. Ob uporabi enakega ciljnega dobička kot v prvotni preiskavi (9,9 %) ⁽⁷⁶⁾ je bilo ugotovljeno, da uvoz iz Kitajske na ravni kitajskih izvoznih cen za tretje države poteka po cenah, ki so za 10 % nižje od ciljne cene Unije. Zato bi uvoz iz Kitajske verjetno povzročil škodo, če se ukrepi ne bi ohranili.

5.3. Sklep

- (231) Komisija je na tej podlagi sklenila, da se bo zaradi neobstoja ukrepov najverjetneje močno povečal dampinški uvoz iz Kitajske in Rusije po škodljivih cenah, znatna škoda pa bi se verjetno ponovila.

6. INTERES UNIJE

- (232) Komisija je v skladu s členom 21 osnovne uredbe proučila, ali bi bila ohranitev obstoječih protidampinških ukrepov očitno v nasprotju z interesom Unije kot celote. Določitev interesa Unije je temeljila na proučitvi vseh različnih interesov, vključno z interesi industrije Unije, uvoznikov in uporabnikov.

6.1. Interes industrije Unije

- (233) Industrija Unije se nahaja v 14 državah članicah (v Nemčiji, na Slovaškem, v Italiji, Sloveniji, Luksemburgu, Grčiji, Belgiji, na Nizozemskem, v Avstriji, na Finskem, Švedskem, Portugalskem, Madžarskem in v Španiji). V zvezi z izdelkom, ki se pregleduje, zaposluje več kot 9 000 delavcev.
- (234) Čeprav so veljavni protidampinški ukrepi preprečevali, da bi dampinški uvoz iz Kitajske in Rusije vstopil na trg Unije v velikem obsegu, je bila industrija Unije v obdobju preiskave v zvezi s pregledom v gospodarsko nestabilnem položaju, kot potrjuje tudi negativno gibanje kazalnikov škode.
- (235) Komisija je na podlagi navedenega ugotovila, da v primeru izteka ukrepov obstaja velika verjetnost ponovitve škode, ki jo je prvotno povzročil uvoz iz zadevnih držav. Pritok znatnih količin dampinškega uvoza iz Rusije in Kitajske bi poslabšal že tako zelo nestabilen gospodarski položaj industrije Unije in ogrozil njeno sposobnost preživetja.
- (236) Komisija je zato sklenila, da je ohranitev protidampinških ukrepov proti Rusiji in Kitajski v interesu industrije Unije.

6.2. Interes uporabnikov in nepovezanih uvoznikov

- (237) Komisija je stopila v stik z vsemi znanimi uporabniki in nepovezanimi uvozniki. Noben uporabnik ali nepovezani uvoznik se ni javil niti sodeloval v tej preiskavi s predložitvijo izpolnjenega vprašalnika.

⁽⁷⁵⁾ Ta cena je bila z ustreznimi prilagoditvami za stroške po uvozu določena na podlagi cen CIF, kot je navedeno v GTA (<https://www.gtis.com/gta/>).

⁽⁷⁶⁾ Izvedbena uredba (EU) 2016/1328, uvodna izjava 156.

- (238) En nepovezani uvoznik, Duferco S.A., in en uporabnik, ATS S.A., sta predložila pripombe glede začetka preiskave. Po navedbah družbe Duferco S.A. so se cene jekla znatno zvišale, kar je povzročilo pomanjkanje v dobavni verigi. Ruska vlada je opozorila tudi na uporabnike in potrošnike v Uniji, ki jih je prizadelo občutno zvišanje cen hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Družba ATS S.A. in trije ruski proizvajalci izvozniki se sklicujejo na zvišanje cen v prvi polovici leta 2021, ki je po njihovih navedbah povzročilo škodo uporabnikom in potrošnikom hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla. Trdijo tudi, da so obstoječi zaščitni ukrepi za uvoz jeklenih izdelkov samostojen instrument trgovinske zaščite, ki prispeva k rasti cen in neravnovesju med povpraševanjem in ponudbo ⁽⁷⁾.
- (239) V tem pogledu so zaščitni ukrepi drugače utemeljeni, njihov cilj pa se razlikuje od ciljev protidampinskih ukrepov. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 132, zaščitni ukrepi ne zadostujejo za zaščito trga Unije pred uvozom znatnih količin po dampinskih cenah. Poleg tega so podatki, ki jih je družba Duferco S.A. predložila v podporo svoji izjavi, iz aprila in julija 2021 ter zajemajo trende, opažene v obdobju preiskave v zvezi s pregledom. Kot je pokazala analiza v oddelku 4.4.2, je bila izkoriščenost zmogljivosti industrije Unije v istem obdobju le 68-odstotna, njene prodajne cene pa so bile na razmeroma nizki ravni. S tem se je pokazalo, da je dovolj prostora za povečanje proizvodnje po konkurenčnih cenah.
- (240) Družba ATS S.A. ali ruski proizvajalci izvozniki niso predložili nobenih dokazov, ki bi utemeljevali trditve iz njihovih pripomb. Kot je razvidno iz analize v oddelku 4.4.3, podatki za obdobje preiskave v zvezi s pregledom, ki vključuje prvo polovico leta 2021, niso potrdili navedb družbe ATS S.A. Cene industrije Unije dejansko niso dosegale neobičajno visoke ravni. Bile so nižje od stroškov na enoto in celo nižje od izvoznih cen nekaterih tretjih držav, vključno s Kitajsko, pa tudi nižje od ciljne cene industrije Unije.
- (241) Ker nobena od zainteresiranih strani iz uvodne izjave 238 niti noben drug uporabnik ali nepovezani uvoznik ni predložil izpolnjenega vprašalnika ali kakršnih koli drugih informacij poleg zgoraj navedenih pripomb, Komisija ni imela na voljo dovolj informacij, na podlagi katerih bi lahko sklenila, da bi nadaljevanje ukrepov škodovalo interesom uporabnikov ali uvoznikov.

6.3. Sklep o interesu Unije

- (242) Komisija je na podlagi navedenega sklenila, da ni utemeljenih razlogov v interesu Unije, ki bi nasprotovali ohranitvi obstoječih ukrepov za uvoz izdelka, ki se pregleduje, s poreklom iz Rusije in Kitajske.

7. ZAHTEVKI ZA OPUSTITEV/PRENEHANJE UKREPOV

- (243) Trije ruski proizvajalci izvozniki in en uporabnik (ATS S.A.) so trdili, da je treba sedanje ukrepe opustiti. Poleg tega je še pred začetkom preiskave v zvezi s pregledom zaradi izteka ukrepa podobno zahteval tudi nepovezani uvoznik iz Združenega kraljestva (Stemcor London Limited).
- (244) Trditve, ki so jih predložile različne strani, so se nanašale na domnevno nedavno občutno zvišanje cen v Uniji od konca leta 2020, zmanjševanje uvoza hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla iz zadevnih držav ter domnevno neravnovesje med povpraševanjem in ponudbo. Predloženi dokazi in podatki v podporo tem trditvam so se kljub temu, da so bili omejeni, skoraj v celoti nanašali na obdobje preiskave v zvezi s pregledom. Nobena od strani ni predložila nobenih podatkov, povezanih z obdobjem po obdobju preiskave v zvezi s pregledom, ali podatkov o prihodnjih napovedih, ki bi podprli njihove trditve, razen prodajnih cen Unije v tretjem četrtletju leta 2021 in omembe zmerne negativnega trenda ob koncu leta 2021. Trije ruski proizvajalci izvozniki so trdili, da bi bila „analitična napoved prihodnjega razvoja trga v obdobju 2022–2023 negotova in bi predvidevala veliko število alternativnih, celo nasprotujočih si scenarijev. Tudi najbolj zapleteni gospodarski kazalniki ne morejo jasno prikazati prihodnjega razvoja.“ Zato je v tej fazi na tej podlagi težko sklepati o obstoju začasne spremembe tržnih razmer.

⁽⁷⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/978 z dne 23. junija 2022 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 o uvedbi dokončnega zaščitnega ukrepa v zvezi z uvozom nekaterih izdelkov iz jekla (UL L 167, 24.6.2022, str. 58).

- (245) Komisija je v zvezi s tem opozorila, da člen 14(4) osnovne uredbe določa, da se protidampinški ukrepi lahko opustijo v interesu Unije, kadar se tržne razmere začasno spremenijo do te mere, da se škoda zaradi take opustitve verjetno ne bi ponovila.
- (246) Komisija je v zvezi z drugim elementom in kot je določeno v oddelkih o škodi, ponovitvi škode in interesu Unije (uvodna izjava 174 in nadaljnje), ugotovila, da je bila industrija Unije v OPP še vedno v nestabilnem položaju in da v vsakem primeru obstaja velika verjetnost, da se bo znatna škoda, prvotno povzročena z dampinškim uvozom iz Kitajske in Rusije po škodljivih cenah, v primeru izteka ukrepov ponovila. Poleg tega je ugotovila, da ne obstajajo utemeljeni razlogi v interesu Unije, ki bi nasprotovali ohranitvi ukrepov. Zato na podlagi informacij, ki so bile na voljo v tej preiskavi, na tej stopnji ni mogla skleniti, da se škoda zaradi opustitve verjetno ne bo ponovila in da bi bila opustitev ukrepov v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe v interesu Unije. Zato je trditev zavrnila. Komisija si je pridržala pravico, da v ustreznem času dodatno prouči potrebo po opustitvi ukrepov v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe.
- (247) Poleg tega so skupine NLMK, Severstal in MMK trdile, da zaradi popolne ustavitve dobave ruskih hladno valjanih ploščatih izdelkov iz jekla v Unijo zaradi uvedenih sankcij ni pravne podlage za ohranitev ukrepov niti kot rezultat tekočega pregleda zaradi izteka ukrepov niti v zakonsko določenem obdobju uporabe ukrepov. Proizvajalci izvozniki so trdili, da je temeljna preusmeritev trgovinskih tokov, ki so jo povzročile navedene sankcije, trajna. V skladu s to trditvijo ukrepi ne bi služili svojemu namenu zaščite industrije in trga Unije pred nepoštenimi trgovinskimi praksami tujih izvoznikov in zato niso potrebni v skladu s členom 11(1) osnovne uredbe.
- (248) Komisija je ugotovila, da je po začetku preiskave zaradi vojaške agresije Ruske federacije proti Ukrajini Unija uvedla več svežnjev sankcij proti Rusiji, ki so vplivale na izdelke iz jekla in/ali jeklarske družbe, ki proizvajajo in izvažajo izdelek v preiskavi, tudi po obdobju preiskave v zvezi s pregledom. Vendar pa v nasprotju s trditvami proizvajalcev izvoznikov trenutnih razmer ni mogoče šteti za trajne. Kot je navedeno v uvodnih izjavah 167 in 172, je Komisija ugotovila, da te sankcije ne morejo vplivati na njene sklepe v tej preiskavi. Ugotovila je, da so kljub sedanjim sankcijam ukrepi še vedno potrebni v smislu člena 11(1) in (2) osnovne uredbe.

8. PROTIDAMPINŠKI UKREPI

- (249) Na podlagi sklepov Komisije v zvezi s ponovitvijo dampa, ponovitvijo škode in interesom Unije bi bilo treba protidampinške ukrepe za hladno valjane ploščate izdelke iz jekla iz Rusije in Kitajske ohraniti.
- (250) Za zagotovitev uporabe individualnih protidampinških dajatev so potrebni posebni ukrepi. Družbe, za katere veljajo individualne protidampinške dajatve, morajo carinskemu organom držav članic predložiti veljaven trgovinski račun. Ta račun mora ustrezati zahtevam iz člena 1(3) te uredbe. Za uvoz, za katerega ta račun ni predložen, bi bilo treba uporabiti protidampinško dajatev, ki se uporablja za „vse druge družbe“.
- (251) Čeprav je predložitev tega računa potrebna, da lahko carinski organi držav članic uporabijo individualne stopnje protidampinške dajatve za uvoz, pa to ni edini element, ki ga morajo carinski organi upoštevati. Čeprav predloženi račun izpolnjuje vse zahteve iz člena 1(3) te uredbe, morajo carinski organi držav članic izvajati svoje običajne kontrole in lahko kot v vseh drugih primerih zahtevajo dodatne dokumente (odpreme listine itd.) za preverjanje točnosti navedb v deklaraciji in da se zagotovi upravičenost naknadne uporabe nižje stopnje dajatve v skladu s carinsko zakonodajo.

- (252) Če bi se po uvedbi zadevnih ukrepov obseg izvoza ene od družb, za katere veljajo nižje individualne stopnje dajatev, znatno povečal, bi se tako povečanje obsega lahko obravnavalo kot sprememba v vzorcu trgovanja, nastala zaradi uvedbe ukrepov v smislu člena 13(1) osnovne uredbe. V takih okoliščinah in če so izpolnjeni pogoji, se lahko začne preiskava proti izogibanju. S to preiskavo se lahko med drugim prouči potreba po odpravi individualnih stopenj dajatve in posledični uvedbi dajatve na ravni države.
- (253) Stopnje protidampinške dajatve za posamezne družbe, opredeljene v tej uredbi, se uporabljajo izključno za uvoz izdelka, ki se pregleduje, s poreklom iz zadevnih držav, ki ga proizvajajo poimensko navedeni pravni subjekti. Za uvoz izdelka, ki se pregleduje in ki ga proizvaja katera koli druga družba, ki ni posebej navedena v izvedbenem delu te uredbe, vključno s subjekti, povezanimi s tistimi, ki so izrecno navedeni, bi morala veljati stopnja dajatve, ki se uporablja za „vse druge družbe“. Individualne stopnje protidampinške dajatve se zanje ne bi smele uporabljati.
- (254) Družba lahko zahteva uporabo teh individualnih stopenj protidampinške dajatve, če naknadno spremeni ime svojega subjekta. Zahtevek je treba nasloviti na Komisijo ⁽⁷⁸⁾. Vsebovati mora vse ustrezne informacije, s katerimi je mogoče dokazati, da sprememba ne vpliva na upravičenost družbe do stopnje dajatve, ki se zanjo uporablja. Če sprememba imena družbe ne vpliva na njeno pravico do izkoriščanja ugodnosti stopnje dajatve, ki se zanjo uporablja, se v *Uradnem listu Evropske unije* objavi uredba o spremembi imena.
- (255) V skladu s členom 109 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁹⁾ je obrestna mera, kadar je treba znesek povrniti na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije, enaka obrestni meri, ki jo Evropska centralna banka uporablja v svojih operacijah glavnega refinanciranja, kakor je objavljena v seriji C Uradnega lista Evropske unije na prvi koledarski dan posameznega meseca.
- (256) Komisija je z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/159 ⁽⁸⁰⁾ uvedla zaščitni ukrep v zvezi z nekaterimi izdelki iz jekla za obdobje treh let. Z Izvedbeno uredbo (EU) 2021/1029 je bil zaščitni ukrep podaljšan do 30. junija 2024. Izdelek, ki se pregleduje, spada v eno izmed kategorij izdelkov, ki jih zajema zaščitni ukrep. Posledično bi bilo treba, ko bodo tarife kvote, določene v okviru zaščitnega ukrepa, presežene, za isti uvoz plačati tako tarifno dajatev nad kvoto kot tudi protidampinško dajatev. Ker lahko taka kumulacija protidampinških ukrepov z zaščitnimi ukrepi povzroči večji učinek na trgovino, kot je zaželeno, je Komisija sklenila, da v času uporabe zaščitne dajatve prepreči sočasno uporabo protidampinške dajatve in tarifne dajatve nad kvoto za izdelek, ki se pregleduje.
- (257) To pomeni, da kadar se za izdelek, ki se pregleduje, začne uporabljati tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 in preseže stopnjo protidampinških dajatev v skladu s to uredbo, se pobira samo tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159. V obdobju sočasne uporabe zaščitnih in protidampinških dajatev se pobiranje dajatev, uvedenih v skladu s to uredbo, opusti. Kadar se za izdelek, ki se pregleduje, začne uporabljati tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 in je ta določena na ravni, ki je nižja od stopnje protidampinških dajatev iz te uredbe, se tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 pobere poleg razlike med navedeno dajatvijo in višjimi protidampinškimi dajatvami, uvedenimi v skladu s to uredbo. Del zneska protidampinških dajatev, ki ni bil pobran, se opusti.

⁽⁷⁸⁾ European Commission, Directorate-General for Trade, Directorate G, Rue de la Loi 170, 1040 Bruxelles/Brussel, Belgique/België.

⁽⁷⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁽⁸⁰⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/159 z dne 31. januarja 2019 o uvedbi dokončnih zaščitnih ukrepov proti uvozu nekaterih izdelkov iz jekla (UL L 31, 1.2.2019, str. 27).

(258) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 15(1) Uredbe (EU) 2016/1036 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

1. Uvede se dokončna protidampinška dajatev na uvoz ploščato valjanih izdelkov iz železa ali nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla, razen nerjavnega jekla, vseh širin, hladno valjanih (hladno deformiranih), neplatiranih, neprevlečenih in neprekritih in brez nadaljnje obdelave, ki se trenutno uvrščajo pod oznake KN ex 7209 15 00 (oznaka TARIC 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (oznaka TARIC 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (oznaka TARIC 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (oznake TARIC 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 in 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (oznaki TARIC 7211 29 00 19 in 7211 29 00 99), 7225 50 80 in 7226 92 00, ter s poreklom iz Ljudske republike Kitajske in Ruske federacije.

Iz opredelitve zadevnega izdelka so izključene naslednje vrste izdelkov:

- ploščato valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla, vseh širin, hladno valjani (hladno deformirani), neplatirani, neprevlečeni in neprekriti, brez nadaljnje obdelave, v kolobarjih ali ne, vseh debelin, elektropločevine,
- ploščato valjani izdelki iz železa ali nelegiranega jekla, vseh širin, hladno valjani (hladno deformirani), neplatirani, neprevlečeni in neprekriti, v kolobarjih, debeline manj kot 0,35 mm, žarjeni (znani kot „črna pločevina“),
- ploščato valjani izdelki iz drugega legiranega jekla, vseh širin, iz silicijevega jekla za elektropločevine in
- ploščato valjani izdelki iz legiranega jekla, hladno valjani (hladno deformirani), brez nadaljnje obdelave, iz hitroreznega jekla.

2. Stopnje dokončne protidampinške dajatve, ki se uporabljajo za neto ceno franko meja Unije pred plačilom dajatve za izdelek iz odstavka 1, ki ga proizvajajo spodaj navedene družbe, so:

Država	Družba	Protidampinška dajatev	Dodatna oznaka TARIC
LRK	Angang Steel Company Limited, Anshan	19,7	C097
	Tianjin Angang Tiantie Cold Rolled Sheets Co. Ltd., Tianjin	19,7	C098
	Druge sodelujoče družbe iz Priloge	20,5	
	Vse druge družbe	22,1	C999
Rusija	Magnitogorsk Iron & Steel Works OJSC, Magnitogorsk	18,7	C099
	PAO Severstal, Cherepovets	34	C100
	Vse druge družbe	36,1	C999

3. Pogoj za uporabo individualnih stopenj dajatve, določenih za družbe iz odstavka 2, je, da se carinskim organom držav članic predloži veljaven trgovinski račun, ki vsebuje izjavo z datumom in podpisom uradnika subjekta, ki izdaja račun, ter njegovim imenom in funkcijo, in sicer: „Podpisani potrjujem, da je (količina) (izdelka, ki se pregleduje), prodanega za izvoz

v Evropsko unijo, ki ga zajema ta račun, proizvedla družba (ime in naslov družbe) (dodatna oznaka TARIC) v [zadevna država]. Izjavljam, da so informacije na tem računu popolne in točne.“ Če tak račun ni predložen, se uporabi dajatev, ki se uporablja za vse druge družbe.

4. Člen 1, odstavek 2, se lahko spremeni, da se dodajo novi proizvajalci izvozniki iz Ljudske republike Kitajske in zanje uvede ustrezna tehtana povprečna stopnja protidampinške dajatve za sodelujoče družbe, ki niso vključene v vzorec. Novi proizvajalec izvoznik predloži dokaze, da:

- (a) v obdobju od 1. aprila 2014 do 31. marca 2015 (obdobje prvotne preiskave) ni izvažal blaga iz člena 1(1) s poreklom iz Ljudske republike Kitajske;
- (b) ni povezan z nobenim izvoznikom ali proizvajalcem, za katerega veljajo ukrepi, uvedeni s to uredbo, ter
- (c) da je izdelek, ki se pregleduje, dejansko izvažal ali je prevzel nepreklicno pogodbeno obveznost, da bo po koncu obdobja prvotne preiskave izvozil znatno količino zadevnega izdelka v Unijo.

5. Če ni določeno drugače, se uporabljajo veljavne določbe v zvezi s carinami.

Člen 2

1. Kadar se za ploščato valjane izdelke iz železa ali nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla, razen nerjavnega jekla, vseh širin, hladno valjane (hladno deformirane), neplatirane, neprevlečene in neprekrute in brez nadaljnje obdelave začne uporabljati tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 in presega raven protidampinške dajatve iz člena 1(2), se pobere samo tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159.

2. V obdobju uporabe odstavka 1 se pobiranje dajatev, uvedenih s to uredbo, opusti.

3. Kadar se za ploščato valjane izdelke iz železa ali nelegiranega jekla ali drugega legiranega jekla, razen nerjavnega jekla, vseh širin, hladno valjane (hladno deformirane), neplatirane, neprevlečene in neprekrute in brez nadaljnje obdelave začne uporabljati tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159 in je določena na ravni, ki je nižja od protidampinške dajatve iz člena 1(2), se pobere tarifna dajatev nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159, ki se ji doda razlika med to dajatvijo in višjo protidampinško dajatvijo iz člena 1(2).

4. Del zneska protidampinške dajatve, ki ni bil pobran v skladu z odstavkom 3, se opusti.

5. Opustitvi iz odstavkov 2 in 4 sta časovno omejeni na obdobje uporabe tarifne dajatve nad kvoto iz člena 1(6) Izvedbene uredbe (EU) 2019/159.

Člen 3

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 26. oktobra 2022

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOGA

Nevzorčeni sodelujoči kitajski proizvajalci izvozniki:

Država	Ime	Dodatna oznaka TARIC
LRK	Hesteel Co., Ltd Tangshan Branch, Tangshan	C103
LRK	Handan Iron & Steel Group Han-Bao Co., Ltd, Handan	C104
LRK	Baoshan Iron & Steel Co., Ltd, Shanghai	C105
LRK	Shanghai Meishan Iron & Steel Co., Ltd, Nanjing	C106
LRK	BX Steel POSCO Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Benxi	C107
LRK	Bengang Steel Plates Co., Ltd, Benxi	C108
LRK	WISCO International Economic & Trading Co. Ltd, Wuhan	C109
LRK	Maanshan Iron & Steel Co., Ltd, Maanshan	C110
LRK	Tianjin Rolling-one Steel Co., Ltd, Tianjin	C111
LRK	Zhangjiagang Yangtze River Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Zhangjiagang	C112
LRK	Inner Mongolia Baotou Steel Union Co., Ltd, Baotou City	C113

SKLEPI

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2022/2069

z dne 30. septembra 2022

o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

(notificirano pod dokumentarno številko C(2022) 6859)

(Besedilo v nizozemskem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ⁽¹⁾ in zlasti odstavka 2, tretji pododstavek, Priloge III k Direktivi,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva 91/676/EGS določa pravila za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.
- (2) Odstavek 2 Priloge III k Direktivi 91/676/EGS določa, da morajo države članice, ki nameravajo vnesti več kot 170 kg dušika iz živinskega gnojila na hektar (ha), določiti količine, da ne bi posegale v doseganje ciljev iz člena 1 navedene direktive. Če država članica na podlagi točke (b) drugega pododstavka dovoli drugačno količino, o tem obvesti Komisijo, ki v skladu z regulativnim postopkom iz člena 9(2) prouči utemeljenost te odločitve.
- (3) Komisija je z Odločbo 2005/880/ES ⁽²⁾ odobrila odstopanje, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive 91/676/EGS, da se dopusti vnos do 250 kg dušika iz gnoja pašne živine na hektar letno na kmetijah z vsaj 70 % travinja.
- (4) Komisija je s Sklepom 2010/65/EU ⁽³⁾ o spremembi Odločbe 2005/880/ES odobrila odstopanje, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive 91/676/EGS, da se dopusti vnos do 250 kg dušika iz gnoja pašne živine na hektar letno na kmetijah z vsaj 70 % travinja do 31. decembra 2013.
- (5) Z Izvedbenim sklepom Komisije 2014/291/EU ⁽⁴⁾, ki je prenehal veljati 31. decembra 2017, je bilo Nizozemski odobreno odstopanje v skladu z Direktivo 91/676/EGS, da se dopusti vnos do 230 kg dušika iz gnoja pašne živine na hektar letno na kmetijah z vsaj 80 % travinja na južnih in osrednjih peščenih tleh ter puhličastih tleh ter do 250 kg dušika na hektar letno na kmetijah na drugih vrstah tal. Navedeno odstopanje je zadevalo 19 564 kmetij v letu 2016, kar ustreza 47 % celotne neto kmetijske površine na Nizozemskem.

⁽¹⁾ UL L 375, 31.12.1991, str. 1.

⁽²⁾ Odločba Komisije 2005/880/ES z dne 8. decembra 2005 o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 324, 10.12.2005, str. 89).

⁽³⁾ Sklep Komisije 2010/65/EU z dne 5. februarja 2010 o spremembi Odločbe 2005/880/ES o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 35, 6.2.2010, str. 18).

⁽⁴⁾ Izvedbeni sklep Komisije 2014/291/EU z dne 16. maja 2014 o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 148, 20.5.2014, str. 88).

- (6) Z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2018/820 ⁽⁵⁾, ki se je prenehal uporabljati 1. januarja 2020, je bilo Nizozemski odobreno odstopanje v skladu z Direktivo 91/676/EGS, da se dopusti vnos do 230 kg dušika iz gnoja pašne živine na hektar letno na kmetijah z vsaj 80 % travinja na južnih in osrednjih peščenih tleh ter puhličastih tleh in do 250 kg dušika na hektar letno na kmetijah na drugih vrstah tal. Navedeno odstopanje je zadevalo 18 818 kmetij v letu 2019, kar ustreza 44,7 % celotne neto kmetijske površine na Nizozemskem.
- (7) Z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2020/1073 ⁽⁶⁾, ki se je prenehal uporabljati 31. decembra 2021, je bilo Nizozemski odobreno odstopanje, da se dopusti vnos do 230 kg dušika iz gnoja pašne živine na hektar letno na kmetijah z vsaj 80 % travinja na južnih in osrednjih peščenih tleh ter puhličastih tleh ter do 250 kg dušika na hektar letno na kmetijah na drugih vrstah tal. Trajanje navedenega izvedbenega sklepa je bilo omejeno na dve leti, da bi se Nizozemski omogočilo, da v celoti izvede okrepljeno strategijo izvrševanja za preprečevanje goljufij pri izvajanju svoje politike v zvezi z gnojenjem. Poleg tega so bili vključeni dodatni pogoji, s katerimi naj bi se zagotovilo, da se količina živine ni povečala in se zmanjšajo emisije amoniaka pri vnosu gnoja.
- (8) Nizozemska je 25. februarja 2022 zaprosila za novo odstopanje v skladu z odstavkom 2, tretji pododstavek, Priloge III k Direktivi 91/676/EGS.
- (9) Podatki ⁽⁷⁾, ki jih je Nizozemska sporočila v skladu s členom 10 Direktive 91/676/EGS, so pokazali, da je bila v obdobju 2016–2019 povprečna koncentracija nitratov na približno 14 % merilnih postaj podzemne vode na Nizozemskem nad 50 mg/l, 5 % med 40 in 50 mg/l ter 73 % pod 25 mg/l. Podatki so pokazali tudi, da je bila v obdobju 2016–2019 povprečna koncentracija nitratov na približno 99 % merilnih postaj površinske vode na Nizozemskem pod 50 mg/l, 96 % navedenih merilnih postaj pa je imelo povprečno koncentracijo nitratov pod 25 mg/l. Kljub temu je bilo v obdobju poročanja 2016–2019 58 % sladkih voda evtrofni, 10 % pa bi jih lahko postalo evtrofni, če ne bodo sprejeti ukrepi.
- (10) Ti podatki, objavljeni v poročilu o členu 10 Direktive 91/676/EGS ⁽⁸⁾, so pokazali tudi velike razlike med nizozemskimi pokrajinami in to, da so se v več nizozemskih pokrajinah pojavili žarišča onesnaženosti zaradi koncentracij nitratov v podzemni vodi in evtrofikacija. V pokrajini *Limburg* je 36 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, 22 % pa negativne trende, medtem ko je bilo 74 % površinskih voda evtrofni, pri 16 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Severni Brabant* je 26 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, 20 % pa negativne trende, medtem ko je bilo 68 % površinskih voda evtrofni, pri 7 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Zelandija* je 14 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, 47 % pa negativne trende, medtem ko je bilo 80 % površinskih voda evtrofni, pri 11 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Južna Holandija* je bilo 54 % površinskih voda evtrofni, pri 17 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Severna Holandija* je bilo 61 % površinskih voda evtrofni, pri 19 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Utrecht* je 24 % postaj podzemne vode pokazalo negativne trende, medtem ko je bilo 43 % površinskih voda evtrofni, pri 10 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Gelderland* je 10 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, 15 % postaj pa je imelo negativne trende. V pokrajini *Overijssel* je 18 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, 19 % pa negativne trende, medtem ko je bilo 67 % površinskih voda evtrofni, pri 4 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Drenthe* je 15 % postaj podzemne vode pokazalo povprečne koncentracije nitratov nad 50 mg/l, medtem ko je bilo 65 % površinskih voda evtrofni, pri 9 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Frizija* je 23 % postaj podzemne vode pokazalo negativne trende v koncentracijah nitratov, medtem ko je bilo 85 % površinskih voda evtrofni. V pokrajini *Groningen* je bilo 52 % površinskih voda evtrofni, pri 11 % pa je obstajalo tveganje, da postanejo evtrofne, če ne bodo sprejeti ukrepi. V pokrajini *Flevoland* je bilo 33 % površinska voda evtrofni.

⁽⁵⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/820 z dne 31. maja 2018 o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 137, 4.6.2018, str. 27).

⁽⁶⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2020/1073 z dne 17. julija 2020 o odobritvi odstopanja, ki ga je zahtevala Nizozemska na podlagi Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 234, 21.7.2020, str. 20).

⁽⁷⁾ COM(2021) 1000 in SWD(2021) 1001, del 28.

⁽⁸⁾ COM(2021) 1000 in SWD(2021) 1001, del 28.

- (11) Podatki, ki jih je Nizozemska sporočila v letih 2020 in 2021 v poročilih iz Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1073, so pokazali povečanje koncentracij nitratov v podzemni vodi na območjih s puhličastimi, peščenimi in glinastimi tlemi. Na jugu in vzhodu območja peščenih tal je bila leta 2021 povprečna koncentracija nitratov v zgornjem metru podzemne vode 67 mg/l. To presega mejno vrednost Unije 50 mg/l. Od leta 2017 se je koncentracija nitratov v tem delu območja peščenih tal podvojila. Povprečna koncentracija na severu območja peščenih tal je ostala nižja od mejne vrednosti Unije, vendar se je leta 2021 povečala na 37 mg/l. Na območju puhličastih tal se je povprečna koncentracija leta 2020 nekoliko zmanjšala na 57 mg/l, vendar je še vedno nad mejno vrednostjo Unije. Na območju glinastih tal so koncentracije nitratov stalno ostajale pod mejno vrednostjo, vendar so se povečale. Na območju šotnih tal so bile izmerjene najnižje koncentracije s povprečno koncentracijo 14 mg/l v letu 2021. Podatki so tudi pokazali, da je voda iz območja korenin s kmetij v mreži za spremljanje odstopanj pogosto presejala norme za koncentracijo nitratov, čeprav je bila povprečna vrednost pod 50 mg/l.
- (12) Nizozemska v skladu s členom 3(5) Direktive 91/676/EGS izvaja delovni program na svojem celotnem ozemlju. Nizozemska je 26. decembra 2021 sprejela nov akcijski program za obdobje 2022–2025 ⁽⁹⁾ (7. akcijski program za nitrate), ki vključuje dodatne ukrepe za zmanjšanje izgub hranil (dušika in fosforja) v okolje in temelji na regionalno diferenciranem pristopu glede na stopnjo onesnaženosti s hranili in vrsto tal. Vendar je presoja vplivov na okolje, ki jo je pri pripravi 7. akcijskega programa za nitrate izvedla znanstvena svetovalna komisija nizozemskih organov (Commissie van Deskundigen Meststoffenwet), pokazala, da morebitni učinki akcijskega programa ne bodo zadostovali za doseganje ciljev glede kakovosti vode. Nizozemska je 25. februarja 2022 sprejela dodatek ⁽¹⁰⁾ k 7. akcijskemu programu za nitrate, ki se nanaša na nacionalni program za podeželje ⁽¹¹⁾, v katerem je določen celovit pristop k naravi, vodi in podnebnju, vključno z emisijami dušika, za izpolnitev okoljskih in podnebnih zahtev Unije. Z dodatkom želi nizozemska vlada svoje ambicije pretvoriti v konkretne ukrepe za doseganje ciljev glede kakovosti vode za hranila iz kmetijskih virov.
- (13) V 7. akcijskem programu za nitrate za obdobje 2022–2025 in njegovem dodatku so določena prizadevanja, potrebna po pokrajinah za doseganje ciljev glede kakovosti vode v zvezi z nitrati in fosforjem iz kmetijskih virov, kot je določeno v Direktivi 91/676/EGS in nizozemskem načrtu upravljanja povodij, sprejetem na podlagi Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾. Kar zadeva koncentracije nitratov v podzemni vodi, si morajo regije Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Centraal zeeklei, Zuidwestelijk zeekleigebied, Westelijk zandgebied nekoliko prizadevati za doseganje ciljev, medtem ko si morajo regije Gelderse Vallei, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Lössgebied precej prizadevati za njihovo doseganje. Kar zadeva koncentracije fosforja v površinskih vodah (eutrofikacija) si morajo regije Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Noordelijk zeekleigebied, Centraal zeeklei nekoliko prizadevati za doseganje ciljev, medtem ko si morajo regije Gelderse Vallei, Lössgebied, Westelijk Zeeklei, Westelijk veengebied, Westelijk zandgebied precej prizadevati za njihovo doseganje. To je v skladu s podatki, ki jih je Nizozemska sporočila v skladu s členom 10 Direktive 91/676/EGS.
- (14) Nizozemska bo sprejela novo opredelitev območij, onesnaženih z nitrati in fosforjem iz kmetijskih virov (območja, onesnažena s hranili), ki bi morala vključevati vsa povodja za merilna mesta podzemnih in površinskih voda, ki kažejo povprečno onesnaženost z nitrati ali občasno onesnaženost z nitrati, tveganje za onesnaženost in naraščajoče trende, ter merilna mesta, ki kažejo eutrofikacijo ali tveganje, da bodo postala eutrofna. Pri opredelitvi je treba upoštevati tudi ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije, zlasti sodnih odločb v zadevah C-221/03 ⁽¹³⁾ in C-543/16 ⁽¹⁴⁾. Če 1. januarja 2024 ne bo nove opredelitve, bodo vsa območja, kjer so potrebna določena ali znatna prizadevanja, opredeljena kot območja, onesnažena s hranili.

⁽⁹⁾ Izvirni naslov „7e Nederlandse actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022-2025)“.

⁽¹⁰⁾ Izvirni naslov „Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn“.

⁽¹¹⁾ Nationaal Programma Landelijk Gebied.

⁽¹²⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

⁽¹³⁾ Sodba Sodišča z dne 22. septembra 2005, C 221/03, Komisija Evropskih skupnosti proti Kraljevini Belgiji, ECLI:EU:C:2005:573.

⁽¹⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 21. junija 2018, Evropska komisija proti Zvezni republiki Nemčiji, C-543/16, ECLI:EU:C:2018:481.

- (15) To zahtevo za odstopanje je treba obravnavati v širšem političnem okviru EU v zvezi z vprašanji upravljanja hranil, zlasti v okviru ciljev direktiv 2000/60/ES, 2006/118/ES⁽¹⁵⁾ in 2008/56/ES⁽¹⁶⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, vse večjimi ambicijami uredbe o porazdelitvi prizadevanj⁽¹⁷⁾ in strateškega načrta SKP za Nizozemsko⁽¹⁸⁾ ter ciljev evropskega zelenega dogovora v zvezi z onesnaženjem s hranili. Evropski zeleni dogovor določa cilje Unije za zmanjšanje izgub hranil in omejitev toplogrednih plinov, ki niso CO₂, in sicer metana in dušikovega oksida, katerih glavni vir sta gnojenje in živinoreja. Unija se je v strategiji „od vil do vilic“⁽¹⁹⁾ in akcijskem načrtu za ničelno onesnaževanje⁽²⁰⁾ zavezala, da bo do leta 2030 za 50 % zmanjšala izgube hranil, kar bo omogočilo 20-odstotno zmanjšanje gnojil in ohranitev rodovitnosti tal, ter za 25 % zmanjšala ekosistemska območja EU, merjena kot območja nad „kritično obremenitvijo“ zaradi usedanja dušika, kjer onesnaženost zraka ogroža biotsko raznovrstnost.
- (16) Nizozemska vlada v „začetnem predlogu nacionalnega programa za podeželje“ z dne 10. junija 2022⁽²¹⁾ navaja: „Največji izzivi so na območjih šotišč, območjih Natura 2000, območjih varstva podzemne vode, ranljivih vodotokih in varovalnih območjih okoli območij Natura 2000. Na navedenih območjih bodo imeli kmetje več omejitev pri poslovanju ali manj možnosti za razvoj. Ekstenzifikacija kmetijstva je torej najprimernejša pot.“ Obstaja tudi „zaveza za oblikovanje prehodnih območij okoli območij Natura 2000“. „Prehodna območja (varovalna območja) okoli območij Natura 2000 so sosednja območja območij Natura 2000, ki prispevajo k obnovi sistema za ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti na zadevnem območju Natura 2000.“
- (17) Komisija je preučila nizozemsko prošnjo za odstopanje ob upoštevanju zahtev in ciljev Direktive 91/676/EGS ter izkušenj iz prejšnjih odločitev o odstopanju in ob upoštevanju 7. akcijskega programa za nitrate in njegovega dodatka. Preučila je tudi trende na področju kakovosti vode in upoštevala cilje evropskega zelenega dogovora. Na podlagi navedenega Komisija meni, da je treba zagotoviti predvidljivo, največ štiriletno prehodno obdobje odstopanja za kmete na travniških kmetijah, dokler načrtovane reforme iz dodatka ne bodo v celoti vključene v nizozemsko zakonodajo, in spremljati postopno izvajanje novih reform. Komisija nadalje meni, da doseganje ciljev Direktive 91/676/EGS zahteva stroge dodatne pogoje, ki jih mora izpolnjevati Nizozemska, zlasti, vendar ne samo na območjih, onesnaženih s hranili. Zahtevano odstopanje bi moralo podpirati reformno pot, opredeljeno v dodatku in v nacionalnem programu za podeželje.
- (18) Odstopanje, odobreno s tem sklepom, ne posega v obveznosti Nizozemske glede uporabe Direktive Sveta 92/43/EGS⁽²²⁾, vključno s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-293/17⁽²³⁾, zlasti glede razlage člena 6(3) navedene direktive; in glede uporabe Direktive 2000/60/ES in Direktive 2008/56/ES, ter ne izključuje, da bodo morda potrebni dodatni ukrepi za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz teh direktiv.

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2006/118/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o varstvu podzemne vode pred onesnaževanjem in poslabšanjem (UL L 372, 27.12.2006, str. 19).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 93 final – Analiza povezav med reformo skupne kmetijske politike in zelenim dogovorom; SWD(2020) 388 final – Priporočila Komisije za strateški načrt SKP Nizozemske. SWD(2020) 388 final.

⁽¹⁹⁾ Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem. COM(2020) 381 final.

⁽²⁰⁾ COM(2021) 400 final.

⁽²¹⁾ Izvirni naslov „Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied – 10 Juni 2022“.

⁽²²⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

⁽²³⁾ Zadeva C-293/17 Coöperatie Mobilisation for the Environment in Vereniging Leefmilieu (ECLI:EU:C:2018:882).

- (19) Zagotoviti je treba, da odobritev dodatnih količin gnoja na hektar na leto ne bo povzročila zamude ali ogrozila zahtev druge zakonodaje Unije, za katero bi onesnaženje z dušikom in fosforjem lahko pomenilo oviro pri doseganju njenih ciljev. Zato nacionalne odobritve odstopanj za posamezne kmete ne bi smele biti dovoljene na območjih varstva podzemne vode in območjih Natura 2000 ali na varovalnih območjih okoli območij Natura 2000, kot so opredeljena v nizozemskem nacionalnem programu za podeželje in katerih velikost bo določena leta 2023.
- (20) Gostota živine na Nizozemskem je še vedno zelo visoka; leta 2016 je bila najvišja v Uniji in skoraj petkrat višja od povprečja Unije. Glede na podatke, ki jih je predložila Nizozemska, se je v obdobju 2019–2021 skupna količina živine v državi zmanjšala za 2,5 %, medtem ko se je število goveda povečalo.
- (21) Skupna proizvodnja gnoja v letu 2020 ne sme biti presežena. Ta zgornja meja največje proizvodnje gnoja bo v nacionalno zakonodajo vključena 1. januarja 2024. Izvajanje reform, načrtovanih v okviru nacionalnega programa za podeželje, bi moralo do konca veljavnosti zdaj veljavnega sklepa privedi do postopnega zmanjšanja proizvodnje gnoja.
- (22) Zlasti na območjih, onesnaženih s hranili, je treba 7. akcijski program za nitrane in njegov dodatek dopolniti s posebnimi ukrepi, ki so priznani učinkoviti pri trajnostnem upravljanju s hranili na ravni kmetij ter zmanjševanju izgub hranil v podzemni vodi in sladki vodi.
- (23) Nizozemska je vzpostavila okrepljeno strategijo izvrševanja, da bi pospešila preprečevanje goljufij pri izvajanju svoje politike v zvezi z gnojenjem. Navedena strategija se je izvajala v letih 2020–2021, vendar je imela nekaj zamud tudi zaradi pandemije COVID. Strategijo je treba učinkovito izvajati v glavnih smereh ukrepanja in jo razširiti na druge regije, kjer neodvisna ocena kaže na veliko tveganje namernega neupoštevanja pravil o ravnanju z gnojem. Prehodno obdobje za načrtovane kmetijske reforme bi prav tako lahko privedlo do večjega števila goljufij, zato bi bilo treba okrepiti nadzor.
- (24) Za dovoljenja za posamezne kmete veljajo določeni pogoji, katerih cilj je zagotoviti, da gnojenje na ravni kmetij temelji na potrebah posevkov, ter preprečiti izgube dušika in fosfata v vodo. Ukrepi, določeni v tem sklepu, bi morali dopolnjevati ukrepe, ki se že uporabljajo v okviru 7. akcijskega programa za nitrane in njegovega dodatka.
- (25) Nizozemska mora izvajati vse ukrepe iz Priloge III k Direktivi (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾ za zmanjšanje emisij amoniaka. V poročilu o učinku Direktive 91/676/EGS na plinaste emisije dušika ⁽²⁵⁾ je bilo ugotovljeno, da lahko v nekaterih regijah z veliko gostoto živine odstopanje povzroči več plinastih emisij. Zato bi bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe za zmanjšanje emisij amoniaka, vključno s tehnikami za omejeno širjenje emisij, po potrebi v kombinaciji z najvišjo temperaturo, pri kateri se lahko uporabi gnoj, in strogo obveznostjo takojšnjega vnosa gnoja/gnojevke v tla, kadar se uporablja na poljih.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

⁽²⁵⁾ Vpliv direktive o nitratih na plinaste emisije dušika, Učinki ukrepov v okviru delovnega programa v zvezi z nitrati na plinaste emisije dušika, Pogodba ENV.B.1/ETU/2010/0009.

- (26) Pogoji iz člena 4 tega sklepa se štejejo za različico predpisanih zahtev upravljanja, določeno v nacionalni zakonodaji v smislu členov 12 in 13 Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾, pogoji iz členov 5 do 9 tega sklepa pa se za subjekte, za katere veljajo odstopanja, štejejo za različico predpisanih zahtev upravljanja, določeno v nacionalni zakonodaji v smislu členov 12 in 13 Uredbe (EU) 2021/2115.
- (27) Nizozemska mora izpolnjevati cilje glede emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okviru podnebne in energetske politike do leta 2030. Spreminjanje rabe zemljišč s travnikov v njive bi povzročilo povečanje emisij ogljika v tleh in povzročilo neskladnost s členom 4 Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾.
- (28) Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾ določa splošna pravila za vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije v Uniji za namene okoljskih politik Unije ter politik ali dejavnosti Unije, ki lahko vplivajo na okolje. Prostorske informacije, zbrane v okviru tega sklepa, bi morale biti, kjer je primerno, skladne z določbami iz navedene direktive. Da bi zmanjšala upravno breme in izboljšala skladnost podatkov, bi morala Nizozemska poleg tega pri zbiranju potrebnih podatkov v skladu s tem sklepom, kjer je to primerno, uporabiti informacije, pridobljene v okviru integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, ki ga je Nizozemska vzpostavila v skladu s členom 67(1) Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾.
- (29) Ta sklep se bo prenehal uporabljati 31. decembra 2025.
- (30) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Odbora za nitrates, ki je bil ustanovljen v skladu s členom 9 Direktive 91/676/EGS–

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Odstopanje

Odstopanje, ki ga je Nizozemska zahtevala z dopisom z dne 25. februarja 2022, da bi dovolila vnos večje količine dušika iz gnoja pašne živine v tla, kot je določeno v odstavku 2, drugi pododstavek, prvi stavek, Priloge III k Direktivi 91/676/EGS, se odobri kot prehodni ukrep, ki spremlja reforme kmetijskega in živinorejskega sektorja na Nizozemskem, da se izpolnijo okoljske in podnebne zahteve EU v zvezi z emisijami dušika (vključno z amoniakom) in hranili v vodi (vključno z Direktivo 91/676/EGS), in pod pogoji iz tega sklepa.

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

⁽²⁷⁾ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okviru podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1).

⁽²⁸⁾ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (ES) št. 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008 (UL L 347, 20.12.2013, str. 549).

Člen 2

Področje uporabe odstopanja

Odstopanje se uporablja za travniške kmetije, ki jim je bilo izdano dovoljenje v skladu s členom 6.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tem sklepu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „travniška kmetija“ pomeni kmetijsko gospodarstvo, kjer vsaj 80 % površine, primerne za vnos gnoja, pokriva trava;
- (2) „pašna živina“ pomeni govedo (razen telet, rejenih za meso), ovce, koze, konje, osle, jelenjad in vodne bivole;
- (3) „kmetijsko zemljišče“ pomeni površino, ki jo ima kmet v lasti, v najemu ali z njo upravlja na podlagi pisne individualne pogodbe, in za katero ima neposredno odgovornost upravljanja;
- (4) „trava“ pomeni trajno travinje ali začasno travinje, ki se vzdržuje manj kot pet let;
- (5) „načrt gnojenja“ pomeni izračun načrtovane uporabe in razpoložljivosti hranil;
- (6) „bilanca gnojenja“ pomeni bilanco hranil na podlagi dejanske uporabe in vnosa hranil.
- (7) „register gnojenja“ pomeni elektronski sistem, s katerim kmetje poročajo o dejanski uporabi hranil in ravnanju z gnojem;
- (8) „južna in osrednja peščena tla“ pomenijo tla, označena kot južna peščena tla in osrednja peščena tla v skladu z nizozemsko zakonodajo, členom 1(1) izvedbene uredbe o zakonu o gnojilih ⁽³⁰⁾;
- (9) „puhličasta tla“ pomeni tla, opredeljena kot puhličasta tla v nizozemski zakonodaji, členu 1(1) izvedbene uredbe o zakonu o gnojilih;
- (10) „hranila“ se nanaša na dušik in fosfat.

Člen 4

Splošni pogoji za odstopanje

Odstopanje se odobri pod naslednjimi pogoji:

- (1) Nizozemska bo najpozneje do 1. januarja 2024 oblikovala novo opredelitev in nov zemljevid območij, onesnaženih z nitrati in fosforjem iz kmetijskih virov (območja, onesnažena s hranili), ki mora vključevati vsa povodja za merilna mesta podzemnih in površinskih voda, ki kažejo povprečno onesnaženost z nitrati ali občasno onesnaženost z nitrati, tveganje za onesnaženost in naraščajoče trende, ter merilna mesta, ki kažejo evtrofikacijo ali tveganje, da bodo postala evtrofna.

Kot prehodni ukrep in do uvedbe nove opredelitve najpozneje do 1. januarja 2024 bodo območja, onesnažena s hranili, zajemala območja južnih in osrednjih peščenih tal ter območja puhličastih tal, od 1. januarja 2023 pa tudi povodja, opredeljena na podlagi regionalnih vodnih teles, ki so v nacionalni analizi kakovosti vode (2020) ⁽³¹⁾ nizozemske agencije za okoljsko presojo (PBL) opredeljena kot območja s pomanjkanjem hranil (slaba, slabša in zmerna).

Od 1. januarja 2024 je treba dokončno določiti in kartirati območja, onesnažena s hranili, ter vključiti vsaj območja, določena leta 2023, in vsa druga dodatna območja, kjer je prispevek kmetijstva k onesnaženosti s hranili velik, tj. več kot 19 % celotne obremenitve s hranili.

⁽³⁰⁾ Izvirni naslov „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet“.

⁽³¹⁾ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-nationale-analyse-waterkwaliteit-4002_0.pdf

Če 1. januarja 2024 dokončna določitev in zemljevid območij, onesnaženih s hranili, ne bosta vzpostavljena, se uporabi določitev iz 7. akcijskega programa za nitratre in njegovega dodatka, ki vključuje vsa območja, kjer so potrebna določena ali znatna prizadevanja za doseganje ciljev kakovosti vode glede koncentracij nitratov in fosforja, kot je določeno v Direktivi 91/676/EGS in nizozemskem načrtu upravljanja povodij, sprejetem v okviru Direktive 2000/60/ES.

- (2) Nizozemska bo spremljala količino proizvedenega gnoja in zagotovila, da proizvodnja gnoja na nacionalni ravni glede dušika in fosfata ne preseže 489,4 milijona kg dušika in 150,7 milijona kg fosfata (količina, proizvedena leta 2020) ter da se bo zaradi izvajanja reform iz dodatka količina proizvedenega gnoja postopoma zmanjšala in leta 2025 ne bo presegala 440 milijonov kg dušika in 135 milijonov kg fosfata.
- (3) Nizozemska od 1. januarja 2023 ne bo odobrila dovoljenj za odstopanja iz člena 5 tega sklepa na območjih Natura 2000, določenih v skladu z Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³²⁾ in Direktivo 92/43/EGS, in od 1. januarja 2024 na varovalnih območjih v bližini območij Natura 2000, kot so opredeljena v nacionalnem programu za podeželje in za katera je presežena kritična obremenitev z dušikom za usedline dušika.
- (4) Od 1. januarja 2023 Nizozemska ne bo izdajala dovoljenj za odstopanja iz člena 5 tega sklepa na območjih varstva podzemne vode. Na območjih, kjer je podzemna voda onesnažena z nitrati, se do 1. januarja 2024 na območjih varstva podzemne vode izvede sveženj obveznih ukrepov za zmanjšanje obremenitve s hranili.
- (5) Nizozemska bo uvedla naslednje ukrepe:
 - (a) od januarja 2023 morajo vsa kmetijska gospodarstva pred rastno sezono pripraviti letni načrt gnojenja. V načrtu gnojenja je opisan kolobar na kmetijskem zemljišču ter načrtovani vnos gnoja ter drugih dušikovih in fosfatnih gnojil.
 - (b) od 1. januarja 2024 se vzpostavi elektronski register gnojil za vnos mineralnih gnojil ter proizvodnjo in vnos gnoja v tla. Do 1. januarja 2025 bodo vsa kmetijska gospodarstva uporabljala elektronski register. Nizozemski organi spremljajo in analizirajo stopnje vnosa gnojil ter kmetom svetujejo, kako zmanjšati skupne stopnje vnosa.
 - (c) Varovalni pasovi na kmetijskih površinah vzdolž vodotokov, na katerih je gnojenje prepovedano. To se od 1. januarja 2023 uporablja za vse vodotoke na kmetijskih parcelah na Nizozemskem. Varovalni pasovi se določijo, kot sledi:
 - (i) najmanj 5 metrov široki varovalni pasovi vzdolž ekološko občutljivih potokov in vodnih teles površinske vode, kot so opredeljeni v Direktivi 2000/60/ES;
 - (ii) najmanj 3 metre široki varovalni pasovi vzdolž vseh drugih vodotokov na kmetijskih območjih, vključno z jarki.

Te najmanjše širine je mogoče prilagoditi na območjih s precejšnjim odvodnjavanjem in namakalnimi jarki na naslednji način:

- 3 metre široki varovalni pas vzdolž vodnih teles površinske vode, kot so opredeljena v Direktivi 2000/60/ES, kjer bi skupna površina 5 metrov širokega varovalnega pasu na ravni parcele obsegala več kot 4 % kmetijske parcele. Če bi skupna površina 3 metre širokega varovalnega pasu vzdolž vodnih teles površinske vode, kot so opredeljena v Direktivi 2000/60/ES in ki niso širša od 10 metrov, na ravni parcele obsegala več kot 4 % kmetijske parcele, se lahko varovalni pas zmanjša na 1 meter.
- 1 meter široki varovalni pas vzdolž vodnih teles površinske vode, kot so opredeljena v Direktivi 2000/60/ES, kjer bi skupna površina 3 metre širokega varovalnega pasova na ravni parcele obsegala več kot 4 % kmetijske parcele. Če bi skupna površina 1 meter širokega varovalnega pasu na ravni parcele obsegala več kot 4 % kmetijske parcele, se lahko varovalni pas zmanjša na 0,5 metra.
- (iii) najmanj 1 meter široki varovalni pas vzdolž vodotokov, ki poleti presahnejo (ti vodotoki bodo suhi vsaj v obdobju od 1. aprila do 1. oktobra).

⁽³²⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

- (d) Na območjih, onesnaženih s hranili, se uporablja naslednji pogoj: skupna stopnja gnojenja z organskimi in kemičnimi gnojili se postopoma zmanjša, tako da bodo stopnje od 1. januarja 2025 za 20 % nižje v primerjavi s stopnjami, objavljenimi v Prilogi k 7. akcijskemu programu za nitratre. Če načrtovana revizija norm za gnojenje določa nižje vrednosti, prevladajo slednje.
- (6) Nizozemska nadalje izvaja okrepljene strategije izvrševanja na podlagi izkušenj, pridobljenih pri izvajanju člena 4(3) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1073. Okrepljena strategija izvrševanja vključuje vsaj naslednje elemente:
- (a) nadaljnjo neodvisno oceno tveganja primerov goljufij ter opredelitev področij in akterjev ravnanja z gnojem in upravljanja z njim, pri katerih obstaja večje tveganje namernega neupoštevanja nacionalnih pravil o gnoju, določenih z izvedbeno uredbo o zakonu o gnojilih ⁽³³⁾, uredbo o uporabi gnojil ⁽³⁴⁾ in uredbo o dejavnostih okoljskega upravljanja ⁽³⁵⁾, če gre za območja brez posevkov, ali na podlagi teh uredb;
- (b) neprekinjeno izvajanje okrepljenega izvrševanja na območjih De Peel, Gelderse Vallei in Twente, ki so bila opredeljena kot območja z visokim tveganjem namernega neupoštevanja nacionalnih pravil o gnoju; okrepljena strategija izvrševanja se pred koncem leta 2025 postopoma razširi na vse druge regije, za katere ocena pokaže, da so na območju z visokim tveganjem, ob upoštevanju pridobljenih izkušenj in najboljših praks;
- (c) poseben poudarek strategije izvrševanja na akterje z visokim tveganjem v vrednostni verigi gnoja, vključno s posredniki in soproizvajalci digestata v vseh pokrajinah;
- (d) avtomatizirani sistem za sprotno poročanje o prevozu gnoja od 1. januarja 2023;
- (e) okrepitev zmogljivosti inšpekcijskih pregledov in nadzora, ki ustreza vsaj 40 % zmogljivosti, potrebnih za poljske preglede travniških kmetij, vključenih v dovoljenje iz člena 11(2), vključno z naključnimi pregledi, ter boljše usmerjanje te zmogljivosti na območjih tveganja ravnanja in upravljanja z gnojem;
- (f) individualni pregled vsaj 5,5 % prašičjih kmetij na leto.

Člen 5

Prošnja za dovoljenje

- (1) Kmetje na travniških kmetijah lahko pri pristojnem organu vložijo prošnjo za letno dovoljenje za vnos večje količine gnoja pašne živine, vključno z gnojem, ki ga izločijo živali same, in sicer za količino gnoja na hektar na leto, ki vsebuje:
- (a) za leto 2022 do 230 kg dušika na hektar na leto na območjih, onesnaženih s hranili, in do 250 kg dušika na hektar na leto na drugih območjih;
- (b) za leto 2023 do 220 kg dušika na hektar na leto na območjih, onesnaženih s hranili, in do 240 kg dušika na hektar na drugih območjih;
- (c) za leto 2024 do 210 kg dušika na hektar na leto na območjih, onesnaženih s hranili, in do 230 kg dušika na hektar na drugih območjih;
- (d) za leto 2025 do 190 kg dušika na hektar na leto na območjih, onesnaženih s hranili, in do 200 kg dušika na hektar na drugih območjih;
- (e) po 31. decembru 2025, do 170 kg dušika na hektar in na leto na vseh območjih.

⁽³³⁾ Izvirni naslov „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet“.

⁽³⁴⁾ Izvirni naslov „Besluit gebruik meststoffen“.

⁽³⁵⁾ Izvirni naslov „Activiteitenbesluit milieubeheer“.

(2) Skupaj s prošnjo iz odstavka 1 vlagatelj predloži pisno izjavo, da izpolnjujejo pogoje iz členov 7 do 9 ter da se strinjajo, da so prošnja ter načrt gnojenja in bilanca gnojenja iz člena 7 lahko predmet pregleda iz člena 11 tega sklepa.

Člen 6

Izdaja dovoljenj

Dovoljenja za travniške kmetije za vnos večje količine gnoja pašne živine na travniških kmetijah, vključno z gnojem, ki ga vnesejo živali same, se izdajo pod pogoji iz členov 7 do 9.

Člen 7

Pogoji glede uporabe gnoja in drugih gnojil na travniških kmetijah, ki jim je bilo odobreno odstopanje

(1) Količina gnoja pašne živine, ki se letno vnese v tla na travniških kmetijah, vključno z gnojem, ki ga vnesejo živali same, ne presega količin, določenih v členu 5.

(2) Fosfat iz kemičnih gnojil se na travniški kmetiji ne uporablja.

(3) Travniška kmetija pripravi načrt gnojenja najpozneje do 28. februarja. Načrt vključuje vsaj elemente iz člena 7(4) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1073. Načrt gnojenja se revidira najpozneje sedem dni po vsaki spremembi kmetijske prakse na travniški kmetiji.

(4) Travniška kmetija vodi bilanco gnojenja za vsako koledarsko leto. Pristojnemu organu se predloži do 31. marca naslednjega koledarskega leta. Bilanca gnojenja vključuje naslednje elemente:

(a) velikost posejanih površin;

(b) število glav in vrsto živine;

(c) količino gnoja, ki ga proizvede posamezna žival;

(d) količino gnojil na travniški kmetiji, ki izvirajo od drugod;

(e) količino in vrsto gnoja, dostavljenega naročnikom, ki se zato na travniški kmetiji ne uporabi, ter imena naročnikov.

(5) Travniška kmetija izvaja analize dušika in fosforja v tleh vsaj vsaka štiri leta za vsako homogeno površino kmetije, ob upoštevanju kolobarjenja in značilnosti tal. Izvede se vsaj ena analiza na pet hektarjev zemljišča. Na podlagi te analize se izvedejo načrt gnojenja kmetije in popravni ukrepi.

(6) Če se travinje preorje zaradi obnove travinja, se po 31. maju vsakega koledarskega leta standard vnosa dušika zmanjša za 50 kg dušika na hektar. Če se travinje preorje za gojenje koruze, se standard vnosa dušika za koruzo zmanjša za 65 kg dušika na hektar.

(7) Kjer kolobarjenje posevkov vključuje stročnice ali druge rastline, ki vežejo atmosferski dušik, se vnos gnojil ustrezno zmanjša.

(8) Gnoj se ne nanaša jeseni pred začetkom setve trave.

Člen 8

Pogoji glede upravljanja zemljišč na travniških kmetijah, ki jim je bilo odobreno odstopanje

- (1) Na območjih, onesnaženih s hranili, se po koruzi pozimi goji trava ali drug posevek, ki pokriva zemljo.
- (2) Naknadni posevki se ne orjejo pred 1. februarjem.
- (3) Na območjih, onesnaženih s hranili, se trava preorje le spomladi, razen za:
 - (a) obnovo travinja, ki se lahko izvede najpozneje do 31. avgusta;
 - (b) sajenje cvetličnih čebulic, ki se lahko opravi jeseni.
- (4) Oranju trave na vseh vrstah tal takoj sledijo posevki z visoko potrebo po dušiku, gnojenje pa temelji na analizi tal glede mineralnega dušika in drugih parametrov, ki predstavljajo osnovo za oceno količine dušika, ki se sprosti zaradi mineralizacije organske snovi v tleh.

Člen 9

Pogoji v zvezi z zmanjšanjem emisij amoniaka, da se zmanjša tudi količina usedlin hranil v vodi

- (1) Na travniških kmetijah, ki jim je bilo izdano dovoljenje v skladu s členom 6, je treba izpolnjevati naslednje pogoje:
 - (a) gnojevka se na travinju na peščenih in puhličastih tleh nanaša s plitvim vbrizgavanjem;
 - (b) gnojevka se na travinju na glinastih in šotnih tleh nanaša s plitvim vbrizgavanjem, z uporabo vlečenih letev in mešanice med gnojevko in vodo v razmerju 2:1 ali s pulznim vbrizgalnikom;
 - (c) vlečenih letev se za nanos gnojevke ne uporablja, kadar je zunanja temperatura 20 °C ali več;
 - (d) gnojevko se nanese na orna zemljišča z vbrizgavanjem ali pa se jo vtire takoj po nanosu v eni potezi;
 - (e) hlevski gnoj se vtire takoj po nanosu v največ dveh potezah.
- (2) Nizozemska zagotovi usposabljanje o ukrepih za zmanjšanje emisij amoniaka vsem kmetom na travniških kmetijah, ki jim je bilo izdano dovoljenje. Prvo usposabljanje se izvede pred 31. decembrom 2023.

Člen 10

Spremljanje

- (1) Pristojni organi zagotovijo, da se pripravijo zemljevidi, ki prikazujejo odstotke naslednjega:
 - (a) travniških kmetij, vključenih v dovoljenja, v vsaki občini;
 - (b) živine, vključene v dovoljenja, v vsaki občini;
 - (c) kmetijskih površin, vključenih v dovoljenja, v vsaki občini.

Navedeni zemljevidi se posodobijo vsako leto.

- (2) Pristojni organi vzpostavijo in vzdržujejo mrežo za spremljanje za vzorčenje talne vode, potokov, plitve podzemne vode in odpadnih vod na merilnih mestih na travniških kmetijah, vključenih v dovoljenja. Ta mreža za spremljanje zagotavlja podatke o koncentraciji nitratov in fosfata v vodi, ki izteka iz območja korenin ter se izliva v sistem podzemne in površinske vode.

- (3) Mreža za spremljanje pokriva vsaj 300 kmetij, vključenih v dovoljenja, in je reprezentativna za vsako vrsto tal (glina, šota, pečena tla in puhličasta tla) in raven onesnaženja, prakse gnojenja ter kolobarjenje posevkov. Sestava mreže za spremljanje se v času uporabe tega sklepa ne spreminja.
- (4) Pristojni organi spremljajo:
- (a) vodo iz območja korenin, površinske vode in podzemne vode;
- (b) napredek pri doseganju ciljev kakovosti vode glede koncentracij nitratov in fosfatov, kot jih določata Direktiva 91/676/EGS in nizozemski načrt upravljanja povodij, sprejet v okviru Direktive 2000/60/ES, na območjih, onesnaženih s hranili.
- (5) Nizozemska Komisiji predloži podatke o koncentracijah nitratov v površinskih in podzemnih vodah ter o koncentracijah fosfatov in trofičnem stanju površinskih voda pod pogoji odstopanja in brez odstopanja.

Člen 11

Nadzor in pregledi

- (1) Pristojni organi izvajajo upravni nadzor nad vsemi prošnjami za dovoljenje, da ocenijo skladnost s pogoji, določenimi v členih 7 do 9. Če nadzor pokaže, da navedeni pogoji niso izpolnjeni, pristojni organi zavrnejo prošnjo, vložnika pa obvestijo o razlogih za zavrnitev.

Pristojni organi izvajajo upravni nadzor nad vsaj 5 % travniških kmetij, vključenih v dovoljenja, v zvezi z rabo zemljišč, številom glav živine in proizvodnjo gnoja.

- (2) Pristojni organi vzpostavijo program poljskih pregledov travniških kmetij, vključenih v dovoljenja, na podlagi tveganja in z ustrežno pogostostjo. V programu se upoštevajo rezultati nadzora iz prejšnjih let in rezultati splošnega naključnega nadzora nad upoštevanjem zakonodaje, s katero se Direktiva 91/676/EGS prenaša v nacionalno zakonodajo, in kakršnih koli informacij, ki bi kazale na neskladnost s pogoji iz členov 7 do 9 tega sklepa.

Poljski pregledi se izvedejo na vsaj 5 % travniških kmetij, vključenih v dovoljenja, da se oceni skladnost s pogoji iz členov 7 do 9. Navedene inšpekcijske preglede dopolnjujejo inšpekcijski pregledi in nadzor iz člena 4(6).

- (3) Kadar se ugotovi, da v katerem koli letu travniška kmetija, vključena v dovoljenje, ni izpolnjevala pogojev iz členov 7 do 9, se imetnika dovoljenja kaznuje v skladu z nacionalnimi predpisi, naslednje leto pa ni upravičen do dovoljenja.
- (4) Pristojnim organom se dodelijo potrebna pooblastila in sredstva za preverjanje skladnosti s pogoji za dovoljenje, izdano v skladu s tem sklepom.

Člen 12

Poročanje

- (1) Pristojni organi vsako leto najpozneje do 30. junija Komisiji predložijo poročilo, ki vključuje naslednje informacije:
- (a) podatke o gnojenju na vseh travniških kmetijah, vključenih v dovoljenja v skladu s členom 6, vključno z informacijami o pridelkih in vrstah tal;
- (b) podatke o spreminjanju števila glav živine za vsako kategorijo živine na Nizozemskem in na travniških kmetijah, vključenih v dovoljenja;
- (c) podatke o spreminjanju nacionalne proizvodnje gnoja glede na dušik in fosfat;
- (d) izvajanje splošnih pogojev iz člena 4;

- (e) zemljevide iz člena 10(1);
 - (f) rezultate spremljanja kakovosti podzemne in površinske vode, kar zadeva koncentracije nitratov in fosfata in eutrofikacijo, vključno s podatki o trendih kakovosti vode za podzemno in površinsko vodo, tako pod pogoji odstopanja kot tudi pod pogoji brez odstopanja, ter učinek odstopanj na kakovost vode, v skladu s členom 10(4) in (5);
 - (g) oceno izvajanja pogojev za dovoljenja iz členov 7 do 9 na podlagi nadzora na ravni kmetij in podatke o kmetijah, ki pogojev ne izpolnjujejo, na podlagi rezultatov upravnega nadzora in inšpekcijskih pregledov iz člena 11;
 - (h) izvajanje okrepljene strategije izvrševanja iz člena 4 s posebnim poročanjem o vsakem od elementov iz člena 4(6).
- (2) Prostorske informacije, vsebovane v poročilu iz odstavka 1, so skladne, kjer je primerno, z Direktivo 2007/2/ES. Nizozemska pri zbiranju potrebnih podatkov uporablja, kadar je to ustrezno, informacije, pridobljene v okviru integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, vzpostavljenega v skladu s členom 67(1) Uredbe (EU) št. 1306/2013.

Člen 13

Obdobje uporabe

Ta sklep se uporablja do 31. decembra 2025.

Člen 14

Naslovník

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Nizozemsko.

V Bruslju, 30. septembra 2022

Za Komisijo
Virginijus SINKEVIČIUS
član Komisije

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2022/2070**z dne 26. oktobra 2022****o neopustitvi dokončnih protidampinških dajatev na uvoz mešanice sečnine in amonijevega nitrata s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike, uvedenih z Izvedbeno uredbo (EU) 2019/1688**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: osnovna uredba), in zlasti člena 14(4) Uredbe,

po posvetovanju z odborom, ustanovljenim na podlagi člena 15(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Komisija je 8. oktobra 2019 z Izvedbeno uredbo (EU) 2019/1688 ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: prvotna uredba) uvedla dokončne protidampinške dajatve na uvoz mešanic sečnine in amonijevega nitrata (v nadaljnjem besedilu: zadevni izdelek) s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike (v nadaljnjem besedilu: zadevne države).
- (2) Združenje uporabnikov zadevnega izdelka Copa-Cogeca (v nadaljnjem besedilu: vložnik) je maja 2021 predložilo informacije v zvezi z domnevno začasno spremembo tržnih pogojev po uvedbi dokončnih ukrepov. Prvotno obdobje preiskave (v nadaljnjem besedilu: prvotno OP) je bilo od 1. julija 2017 do 30. junija 2018. Vložnik je trdil, da bi taka začasna sprememba upravičevala opustitev trenutno veljavnih protidampinških dajatev v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe. Dokaze v podporo opustitvi protidampinških dajatev sta predložili še dve združenji, in sicer AGBP (Association Générale des Producteurs de Blé) in Interore (International Ore & Fertiliser Belgium SA). Te predložitve niso vsebovale vseh potrebnih elementov in dokazov, ki so pomembni za Komisijo, da nadaljuje analizo. Komisija je stopila v stik z vložnikom, da bi zbrala dodatne dokaze v podporo njegovi trditvi o začasni spremembi tržnih pogojev.
- (3) Komisija se je 16. novembra 2021 glede na razpoložljive dokaze odločila, da bo od združenj AGBP, Copa-Cogeca in Fertilizers Europe zahtevala dodatne informacije, ki se nanašajo na obdobje po prvotnem OP, ter, natančneje, informacije o cenah, povpraševanju v Uniji in uspešnosti industrije Unije v tretjem četrtletju leta 2021, da bi proučila in ocenila morebiten učinek domnevnih spremenjenih okoliščin na trgu Unije ter verjetnost nadaljevanja škode zaradi opustitve.
- (4) Po teh predložitvah sta imela združenje Copa-Cogeca (ki je vključilo nekatere argumente združenja AGBP) in industrija Unije možnost, da predložita pripombe.
- (5) Komisija je na podlagi navedenih informacij proučila, ali je taka opustitev upravičena. Obravnavani elementi so povzeti v nadaljevanju.
- (6) Komisija je 20. julija 2022 svoje ugotovitve razkrila združenjem AGBP, Interore, Copa-Cogeca in Fertilizers Europe. Po tem razkritju je bilo določeno obdobje, v katerem so lahko strani predložile pripombe. Pripombe so predložila združenja Interore, Copa-Cogeca in Fertilizers Europe.

⁽¹⁾ UL L 176, 30.6.2016, str. 21.

⁽²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/1688 z dne 8. oktobra 2019 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve in dokončnem pobiranju začasne dajatve, uvedene na uvoz mešanic sečnine in amonijevega nitrata s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike (UL L 258, 9.10.2019, str. 21).

2. PROUČITEV SPREMENJENIH TRŽNIH RAZMER

- (7) Člen 14(4) osnovne uredbe določa, da se lahko protidampinški ukrepi v interesu Unije opustijo, kadar se razmere na trgu začasno spremenijo v tolikšni meri, da je malo verjetno, da bi se škoda zaradi opustitve nadaljevala. Komisija bo te elemente proučila v nadaljevanju.

2.1. Analiza spremenjenih tržnih razmer

- (8) Domnevnečasne spremembe tržnih pogojev so vključevale pomanjkanje ponudbe na trgu Unije, saj se je obseg uvoza zmanjšal, industrija Unije pa je zmanjšala svojo proizvodnjo. Začasno neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem je privedlo do močnega zvišanja cen. Analiza je zajemala dva dela, in sicer, prvič, primerjavo med tržnimi pogoji v prvotnem OP in v letu 2021 ter, drugič, posodobljene informacije o najnovšem razvoju v letu 2022, za katerega so bili na voljo podatki.
- (9) Statistični podatki Eurostata, ki zajemajo obdobje do konca leta 2021, so od uvedbe ukrepov pokazali, da se je uvoz zadevnega izdelka močno zmanjšal. Uvoz iz zadevnih držav se je v primerjavi s prvotnim OP zmanjšal za 69 % in je bil le delno nadomeščen z uvozom iz drugih držav. To je povzročilo zmanjšanje uvoza iz vseh držav porekla za skoraj 60 % v primerjavi z obsegom uvoza v prvotnem OP. Zmanjšal se je tudi tržni delež uvoza, in sicer s 43 % na 19 % na podlagi predpostavke, da je povpraševanje v Uniji ostalo stabilno, kot je navedlo združenje Copa-Cogeca. To je ustvarilo vrzel v ponudbi v višini 1,14 milijona ton v primerjavi s prvotnim OP in letom 2021.
- (10) Združenje Copa-Cogeca je v svojih pripombah k razkritju izpostavilo, da se je uvoz v prvi polovici leta 2022 povečal za več kot 250 % v primerjavi s prvo polovico leta 2021. Opozorilo je, da je to povečanje sovpadalo z znatnim zmanjšanjem proizvodnje Unije, in sicer zaradi dejavnikov, obravnavanih v nadaljevanju. Kar zadeva uvoz, podatki, ki so na voljo Komisiji, potrjujejo to povečanje.

Preglednica 1

Obseg uvoza

(v tisoč tonah)

	OP (od 1. julija 2017 do 30. junija 2018)	2018	2019	2020	Prva polovica 2021	Druga polovica 2021	Prva polovica 2022
Ves uvoz	1 927	1 998	1 322	1 027	294	499	753
Uvoz iz Trinidada in Tobaga	368	361	401	418	172	217	332
Uvoz iz Rusije	613	688	314	90	15	130	320
Uvoz iz Združenih držav	742	890	222	–	–	–	37
Drug uvoz	204	59	385	519	107	152	64

Vir: prvotna uredba in Eurostat.

- (11) V zvezi z morebitnim prihodnjim razvojem uvoza je Komisija ugotovila, da se zdi, da Združene države Amerike (v nadaljnjem besedilu: ZDA) svojo prodajo zadevnega izdelka od leta 2020 usmerjajo na domači trg. Zdi se, da uvedba dokončnih protidampinških ukrepov oktobra 2019 ne vpliva na uvoz iz Trinidada in Tobaga, iz katerega so se še naprej izvažale znatne količine v Unijo. Leta 2021 je ta uvoz predstavljal 50 % (389 000 ton) celotnega uvoza v Unijo. Trinidad in Tobago je v prvih štirih mesecih leta 2022 v Unijo izvozil več kot 234 000 ton, kar je 54 % več kot v istem obdobju lanskega leta (približno 152 000 ton). Tako se zdi, da zadevni izdelek iz Trinidada in Tobaga dejansko še vedno vstopa v Unijo v znatnih količinah.

- (12) Kar zadeva uvoz iz Rusije, se je na podlagi napovedi in sankcij štelo, da je morebitno povečanje uvoza zadevnega izdelka iz Rusije zelo malo verjetno. Rusko ministrstvo za trgovino in industrijo je 4. marca 2022 dejansko naznanilo, da priporoča ruskim proizvajalcem, naj začasno ustavijo izvoz ruskih gnojil, dokler prevozniki ne bodo nadaljevali (rednega) dela in zagotovili, da bodo ruska gnojila v celoti izvožena ⁽³⁾.
- (13) Poleg tega so glavni delničarji večjih ruskih proizvajalcev zadevnega izdelka, kot so Andrej Melničenko skupine EuroChem in njen izvršni direktor Vladimir Raševski, Dmitriy Mazepin skupine Uralchem ter Vjačeslav Moše Kantor skupine ACRON, na seznamu sankcij EU. Čeprav posamezne sankcije niso neposredno vplivale na te ruske družbe, bi lahko vplivale na uvoz iz Rusije. Vendar je treba omeniti, da se je uvoz iz Rusije v letu 2022 nadaljeval v zelo visokih količinah (praktično brez zmanjšanja). Uvoz v prvi polovici leta 2022 se je dejansko povečal na ravni uvoza iz leta 2019. Samo junija 2022 je bil obseg uvoza iz Rusije večji kot v celotni prvi polovici leta 2021.
- (14) Eden od virov uvoza v Unijo je bila tudi Belorusija, vendar je bil ta uvoz ustavljen, ker je glavni beloruski proizvajalec Grodno Azot od 2. decembra 2021 na seznamu sankcij EU.
- (15) Poleg tega je ukrajinski minister za kmetijsko politiko Roman Lešenko 12. marca 2022 napovedal prepoved izvoza gnojil, vključno z zadevnim izdelkom.
- (16) Na podlagi navedenega je Komisija sklenila, da je mogoče razumno pričakovati, da bo Trinidad in Tobago še naprej glavni vir uvoza zadevnega izdelka v Unijo.
- (17) Glede na podatke za leto 2021, zmanjšanje uvoza in stabilno povpraševanje, ocenjeno v uvodni izjavi 9, bi morala industrija Unije svojo prodajo povečati za približno 31 % v primerjavi s prodajo v prvotnem OP, kar bi ustrezalo dodatnim 821 000 tonam. Vendar se je v skladu z zbranimi informacijami o ponudbi industrije Unije proizvodnja po uvedbi ukrepov sicer znatno povečala, vendar to povečanje ni bilo zadostno, da bi v celoti izravnalo upad uvoza. Prodaja industrije Unije na trgu Unije se je v povprečju povečala za približno 17 %, kar ustreza približno 450 000 tonam. Glede na to, da je, kot je navedeno v uvodni izjavi 9, povpraševanje po zadevnem izdelku v Uniji od prvotnega OP ostalo razmeroma stabilno, vrzel v ponudbi, ki je nastala zaradi manjšega obsega uvoza, ni v celoti zapolnjena s povečanjem prodaje industrije Unije, kar je v letu 2021 povzročilo ocenjeno neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem v višini približno 371 000 ton.
- (18) Kar zadeva podatke za leto 2022, kot jih je združenje Copa-Cogeca navedlo v svojih pripombah k razkritju, se zdi, da je industrija Unije znatno zmanjšala svojo proizvodnjo. Posledična vrzel v ponudbi je bila prevelika, da bi se izravnala s povečanjem uvoza v prvi polovici leta 2022, obravnavanim v uvodni izjavi 10.
- (19) Zato je mogoče skleniti, da je po prvotni preiskavi na trgu Unije obstajalo začasno neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem.
- (20) Tržna cena zadevnega izdelka v Uniji (v nadaljnjem besedilu: cena zadevnega izdelka) je bila določena z uporabo povprečne cene mešanice UAN-30, ki se dobavlja v pristanišče Rouen, ki je najbolj priznana reprezentativna tržna cena v Evropi, Francija pa je največja porabnica zadevnega izdelka v Evropski uniji. Cena zadevnega izdelka v Uniji se je v drugi polovici leta 2021 močno zvišala. V teh šestih mesecih so se cene več kot podvojile, decembra 2021 pa so bile skoraj štirikrat višje kot v prvotnem OP. Povprečna cena zadevnega izdelka, ki je v prvotnem OP znašala 154 EUR/tono, je decembra 2021 dosegla 598 EUR/tono.
- (21) Zdi se, da je glavni razlog za to zvišanje cen zemeljskega plina, ki je glede na informacije, zbrane med proizvajalci Unije, predstavljal znaten delež stroškov proizvodnje zadevnega izdelka. Od prvotnega OP so se povprečne cene zemeljskega plina v Uniji zvišale za skoraj 400 %, in sicer s 6,53 USD/MMBtu ⁽⁴⁾ na 32,23 USD/MMBtu v zadnjem četrtletju leta 2021.

⁽³⁾ <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-fertilizers-idINL2N2V71JG>

⁽⁴⁾ MMBtu: Metric Million British Thermal Unit (metrični milijon britanskih toplotnih enot).

- (22) Zvišale so se tudi uvozne cene zadevnega izdelka, vendar v manjši meri kot cene industrije Unije. V letu 2021 so bile cene Trinidada in Tobaga ter Rusije vedno nižje od objavljenih tržnih cen zadevnega izdelka. V prvih dveh četrtletjih leta 2022 to še vedno velja, razen za Trinidad in Tobago, katerega cene v drugem četrtletju leta 2022 so bile nekoliko višje od objavljenih tržnih cen zadevnega izdelka.

Preglednica 2

Objavljene uvozne cene in cene mešanice UAN-30, dobavljene v pristanišče Rouen

(v EUR)

	OP (od 1. julija 2017 do 30. junija 2018)	1. četrtletje 2021	2. četrtletje 2021	3. četrtletje 2021	4. četrtletje 2021	1. četrtletje 2022	2. četrtletje 2022
Uvoz iz Trinidada in Tobaga	140	166	229	222	323	569	700
Uvoz iz Rusije	126	147	ni na voljo	269	302	483	451
Uvoz iz Združenih držav	124	ni na voljo	ni na voljo	ni na voljo	ni na voljo	ni na voljo	653
Drug uvoz	129	164	220	253	303	577	547
Mešanica UAN-30, dobavljena v pristanišče Rouen (Francija)	154	255	237	318	591	695	689

Vir: prvotna uredba, Eurostat in Fertecon.

- (23) Kot je navedeno v uvodnih izjavah 17 in 18, ponudba na trgu EU ni bila sposobna zadostiti povpraševanju, ki se ocenjuje kot razmeroma stabilno. To je skupaj z velikim zvišanjem stroškov surovin verjetno povzročilo zvišanje cen.
- (24) To zvišanje cene zadevnega izdelka pomeni finančno breme za uporabnike, saj zadevnega izdelka ni mogoče zlahka nadomestiti z drugimi dušikovimi gnojili. Zadevni izdelek je tekoč, kmetje, ki ga kupujejo, pa se soočajo z učinkom vezanosti zaradi potrebne opreme za distribucijo te tekočine. Vendar kmetje, ki uporabljajo druga dušikova gnojila, potrebujejo drugačno opremo. Prav tako je količina zadevnega izdelka, ki jo potrebujejo kmetje, neprožna. Kmetje imajo v času sejanja določeno prožnost glede časa uporabe zadevnega izdelka, vendar ne morejo preveč zmanjšati njegove skupne količine, ne da bi tvegali poslabšanje pridelka in kakovosti.
- (25) Na podlagi navedenih razlogov je Komisija sklenila, da je prišlo do začasne spremembe tržnih pogojev od prvotnega OP, in sicer v smislu, da ponudba ne ustreza povpraševanju in višjim cenam.
- (26) Po razkritju sta združenji Interore in Copa-Cogeca ponovili svojo trditev, da industrija Unije zaradi visokih cen plina v Uniji ni povečala svoje proizvodnje, da bi nadomestila uvoz, zato so uporabniki zadevnega izdelka potrebovali uvoz iz ZDA ter Trinidada in Tobaga. Poleg tega je združenje Copa-Cogeca trdilo, da je konkurenca na trgu Unije premajhna.
- (27) Kot je navedeno v uvodni izjavi 25, je Komisija priznala, da ponudba ni mogla zadostiti povpraševanju in da so se cene zadevnega izdelka zvišale. Ker združenje Copa-Cogeca ni predložilo nobenih dokazov, ki bi podprli trditev o pomanjkanju konkurence, je bila ta trditev zavrnjena.

3. VERJETNOST PONOVIŠKE ŠKODE

- (28) Analiza dodatnih informacij, ki jih je Komisija zahtevala od združenja Fertilizers Europe, tj. pritožnika v prvotni preiskavi, da bi v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe proučila, ali je malo verjetno, da bi se škoda zaradi opustitve nadaljevala, je pokazala, da je industrija Unije trenutno še vedno v škodljivem položaju.

- (29) Kljub zvišanju cen zadevnega izdelka je vzporedno zvišanje cen zemeljskega plina zelo negativno vplivalo na dobičkonosnost industrije Unije. Združenje Fertilizers Europe je za prva tri četrtletja leta 2021 predložilo podatke o stroških prodanega zadevnega izdelka, cenah franko tovarna in dobičkonosnosti za proizvajalce Unije, ki predstavljajo 65 % industrije Unije. Ti podatki so pokazali jasen trend upadanja dobičkonosnosti, zaradi česar je prišlo v tretjem četrtletju leta 2021 do povprečnih izgub v višini 9 %.
- (30) Komisija je za posodobitev svojih ugotovitev izvedla tudi simulacije o razvoju dobičkonosnosti industrije Unije v primeru opustitve trenutnih ukrepov. Ta posodobitev je bila izvedena z uporabo trendov cen zemeljskega plina (ki je daleč največji povzročitelj stroškov) in cene zadevnega izdelka med prvim četrtletjem leta 2021 in drugim četrtletjem leta 2022. Ti trendi so bili uporabljeni za posodobitev dejanskih stroškov proizvodnje in ustreznih prihodkov od prodaje industrije Unije, da bi se odražal njen položaj do drugega četrtletja leta 2022. Ta posodobitev je pokazala, da so se izgube industrije Unije v tretjem četrtletju leta 2021 nadaljevale tudi v prvi polovici leta 2022.
- (31) Poleg tega je na podlagi pripomb k razkritju jasno, da je dejanski položaj industrije Unije slabši, kot je bilo predvideno na podlagi simulacije. Medtem ko sta bili v simulaciji predvideni stabilna proizvodnja in prodaja industrije Unije, bi njun upad v letu 2022, kot ga je predstavilo združenje Copa-Cogeca, le še poslabšal položaj industrije Unije. Razlog za to je razvoj cen zemeljskega plina in zadevnega izdelka. Cena zadevnega izdelka se je nekaj časa razvijala pozitivno in dosegla najvišjo vrednost marca 2022 (875 EUR/tono). Nato je začela padati in je junija 2022 dosegla 595 EUR/tono. Komisija ni seznanjena z nobenimi znaki, da se bodo cene zadevnega izdelka v prihodnjih mesecih zvišale. Nasprotno so cene zemeljskega plina v zadnjem četrtletju leta 2021 in prvih dveh četrtletjih leta 2022 ostale visoke (v povprečju 32,34 USD/MMBtu). Maja so se sicer nekoliko znižale (29,8 USD/MMBtu), nato pa so spet začele rasti. Junija so znašale 34,4 USD/MMBtu, obeta pa se še znatnejše povečanje nad 50 USD/MMBtu ^(*).
- (32) V teh okoliščinah proizvajalci Unije niso mogli povečati proizvodnje, da bi v celoti nadomestili uvoz, izgubljen v letu 2021, in so jo morali celo dodatno omejiti, kot je razvidno iz številnih delnih zaprtij proizvodnih linij. Tudi združenje Copa-Cogeca je v svojih pripombah k razkritju samo navedlo, da cene zadevnega izdelka septembra 2022 niso mogle kriti stroškov plina, potrebnega za njegovo proizvodnjo. Ker je že del spremenljivih stroškov presegal prodajne cene zadevnega izdelka na trgu Unije, fiksni stroški na enoto proizvodnje pa so se zaradi upada proizvodnje znatno zvišali, ni sporno, da je industrija Unije še vedno trpela znatno škodo.
- (33) Po razkritju je združenje Fertilizers Europe ponovilo, da naj bi cena plina v Uniji v četrtem četrtletju leta 2022 ostala visoka in da naj bi industrija Unije utrpela škodo zaradi uvoza.
- (34) Po razkritju je združenje Copa-Cogeca med zaslišanjem pripomnilo, da bi morala Komisija za oceno verjetnosti nadaljevanja škode analizirati prodajo in dobičkonosnost industrije Unije po prvotni predložitvi združenja, tj. od julija 2021.
- (35) V zvezi s tem je Komisija ugotovila, da odločanje o opustitvi protidampinskih ukrepov ne more biti statično. Trg zadevnega izdelka v Uniji se je v obdobju po prvotni predložitvi združenja Copa-Cogeca izkazal za zelo nestanovitnega, kar je vplivalo na oceno spremenjenih tržnih razmer in verjetnosti nadaljevanja škode. Informacije, ki jih je prvotno predložilo združenje Copa-Cogeca, so se zato štejele za zastarele in potrebne so bile dodatne informacije. Dodatne informacije, pridobljene od industrije Unije, so pokazale, da so proizvajalci Unije trpeli finančne izgube. Tudi združenje Copa-Cogeca je priznalo, da industrija Unije v letu 2022 trpi škodo. V svojih pripombah k razkritju je tudi združenje samo navedlo, da bi morala prodaja industrije Unije v letu 2022 znatno upasti ter da pod trenutnimi tržnimi pogoji ni dobičkonosno predelovati zemeljski plin v zadevni izdelek, tako da naj bi bilo logično, da so se skoraj vsi objekti za zadevni izdelek v EU zaustavili.

^(*) Na podlagi cene nizozemskih terminskih pogodb za plin, tj. cene dobave na nizozemski virtualni trgovni točki. Nizozemski indeks terminskih pogodb je hkrati tudi tržni indeks, ki ga Svetovna banka uporablja za izračun preteklih cen plina.

- (36) Poleg tega je združenje Copa-Cogeca med zaslišanjem trdilo, da podatki o dobičkonosnosti, ki jih je predložila industrija Unije, niso pregledni in reprezentativni. Kot je navedeno v uvodni izjavi 29, je Komisija pridobila podatke, ki kažejo izgubo sodelujočih proizvajalcev Unije, ki predstavljajo večino proizvodnje Unije. Ti podatki o dobičkonosnosti so temeljili na prihodkih od prodaje in stroških proizvajalcev Unije za zadevni izdelek. Ker so bile te informacije zaupne, je bilo mogoče razkriti le skupne vrednosti za vse sodelujoče proizvajalce Unije. Poleg tega, kot je navedeno v uvodnih izjavah 32 in 35, se zdi, da tudi združenje Copa-Cogeca samo ne izpodbija dejstva, da industrija Unije trpi znatno škodo.
- (37) Po razkritju je združenje Copa-Cogeca trdilo, da bi bilo nadaljevanje ukrepov v nasprotju z interesom Unije in bi negativno vplivalo na proizvodnjo živil v Uniji. Komisija je opozorila, da se lahko v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe ukrepi v interesu Unije opustijo le, če je malo verjetno, da bi se škoda zaradi opustitve nadaljevala. Glede na položaj industrije Unije septembra 2022, kot ga je združenje Copa-Cogeca priznalo v svojih pripombah k razkritju, povzetih v uvodnih izjavah 32 in 35, je industrija Unije še naprej ustvarjala finančne izgube, zato bi se škoda v primeru opustitve ukrepov verjetno poslabšala. Pogoji za opustitev torej niso bili izpolnjeni, Komisija pa je menila, da ni treba oceniti interesa Unije v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe.
- (38) Združenje Copa-Cogeca je trdilo, da zaščitni ukrepi niso potrebni, saj industrija Unije trenutno ne more proizvajati zadevnega izdelka, ker je cena plina veliko višja od cene zadevnega izdelka, zaradi česar se je proizvodnja zadevnega izdelka v Uniji znatno zmanjšala.
- (39) Vendar je Komisija ugotovila, da je združenje Copa-Cogeca predložilo podatke, ki kažejo, da se zadevni izdelek v Uniji še vedno proizvaja in da industrija Unije trpi znatno škodo. Zato je bila ta trditev zavržena.

4. ZAKLJUČEK

- (40) Tržni pogoji so se začasno spremenili v smislu, da ponudba zadevnega izdelka po dostopnih cenah, ki je trenutno na trgu Unije, ni dovolj velika, da bi zadostila stalnemu povpraševanju. To je predvsem posledica dejstva, da se je uvoz zadevnega izdelka znatno zmanjšal in proizvajalci Unije zaradi velikega zvišanja stroškov proizvodnje ne morejo v celoti nadomestiti izgubljenega obsega uvoza.
- (41) Razlog za trenutne rekordno visoke cene zadevnega izdelka so dejansko trenutne rekordno visoke cene zemeljskega plina. Plin je glavna surovina za proizvodnjo zadevnega izdelka. Zaradi teh ekstremnih cen plina je industrija Unije v tretjem četrtletju leta 2021 začela ustvarjati izgube. Tega zvišanja stroškov ni bilo mogoče prenesti na stranke iz dveh razlogov. Prvič, zaradi prožnosti, navedene v uvodni izjavi 24, so se kmetje odločili, da nakup zadevnega izdelka preložijo na sezono gnojenja (pomlad). Drugič, zaradi stalnega pritiska uvoza na cene, kot je prikazano v preglednici 2. Poleg tega, kot so priznale strani, industrija Unije pod trenutnimi tržnimi pogoji ne more proizvajati in prodajati zadevnega izdelka z dobičkom, zato je znaten del njene proizvodne zmogljivosti neizkoriščen. Obstajajo tudi znaki, da bi se z opustitvijo položaj industrije Unije še poslabšal. Dampinški uvoz po nizkih cenah iz zadevnih držav, zlasti Trinidada in Tobaga, bi povzročil dodaten pritisk na cene industrije Unije, kar bi privedlo do tveganja znižanja cen na trgu Unije.
- (42) Ker je proučitev razvoja po OP pokazala, da je industrija Unije še trpela zaradi škodljivega položaja, Komisija ni mogla skleniti, da so se tržne razmere začasno spremenile v tolikšni meri, da je malo verjetno, da bi se škoda zaradi opustitve ukrepov v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe nadaljevala. Ta sklep ne posega v pravico Komisije, da sprejme odločitev v skladu s členom 14(4) osnovne uredbe, če se razmere v prihodnosti spremenijo.
- (43) Zato je Komisija sklenila, da ne opusti protidampinških dajatev na uvoz mešanice sečnine in amonijevega nitrata s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike, uvedenih z Izvedbeno uredbo (EU) 2019/1688 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Pogoji za opustitev dokončne protidampinške dajatve, uvedene s členom 1 Izvedbene uredbe (EU) 2019/1688 na uvoz mešanice sečnine in amonijevega nitrata s poreklom iz Rusije, Trinidada in Tobaga ter Združenih držav Amerike, v skladu s členom 14(4) Uredbe (EU) 2016/1036 niso izpolnjeni.

Člen 2

Ta sklep začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 26. oktobra 2022

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

SKLEP EVROPSKE CENTRALNE BANKE (EU) 2022/2071**z dne 20. oktobra 2022****o prehodnih določbah za uporabo obveznih rezerv s strani Evropske centralne banke po uvedbi eura na Hrvaškem (ECB/2022/36)**

IZVRŠILNI ODBOR EVROPSKE CENTRALNE BANKE JE –

ob upoštevanju Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke ter zlasti člena 19.1 in prve alinee člena 46.2 Statuta,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2531/98 z dne 23. novembra 1998 o uporabi obveznih rezerv Evropske centralne banke ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2532/98 z dne 23. novembra 1998 o pooblastilih Evropske centralne banke za nalaganje sankcij ⁽²⁾,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98 z dne 23. novembra 1998 o zbiranju statističnih informacij s strani Evropske centralne banke ⁽³⁾ ter zlasti členov 5(1) in 6(4) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe Evropske centralne banke (EU) 2021/378 z dne 22. januarja 2021 o uporabi zahtev glede obveznih rezerv (ECB/2021/1) ⁽⁴⁾,

ob upoštevanju Uredbe Evropske centralne banke (EU) 2021/379 z dne 22. januarja 2021 o postavkah bilance stanja kreditnih institucij in sektorja denarnih finančnih institucij (ECB/2021/2) ⁽⁵⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sprejetje eura na Hrvaškem 1. januarja 2023 pomeni, da bodo od tega datuma za institucije na Hrvaškem veljale zahteve glede obveznih rezerv v skladu z Uredbo (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).
- (2) Vključitev teh subjektov v Eurosystemov sistem obveznih rezerv zahteva sprejetje prehodnih določb za zagotovitev nemotene vključitve brez ustvarjanja nesorazmernega bremena za institucije v državah članicah, katerih valuta je euro, vključno s Hrvaško.
- (3) Člen 5 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke določa, da ECB ob pomoči nacionalnih centralnih bank zbira potrebne statistične informacije od pristojnih nacionalnih organov ali neposredno od gospodarskih subjektov tudi za zagotovitev pravočasne priprave države članice na sprejetje eura na področju statistike –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1**Opredelitev pojmov**

V tem sklepu se uporabljajo opredelitve pojmov iz člena 2 Uredbe (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).

⁽¹⁾ UL L 318, 27.11.1998, str. 1.

⁽²⁾ UL L 318, 27.11.1998, str. 4.

⁽³⁾ UL L 318, 27.11.1998, str. 8.

⁽⁴⁾ UL L 73, 3.3.2021, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 73, 3.3.2021, str. 16.

Člen 2

Prehodne določbe za institucije na Hrvaškem

1. Z odstopanjem od člena 8 Uredbe (EU) 2021/378 (ECB/2021/1) poteka za institucije na Hrvaškem prehodno obdobje izpolnjevanja od 1. januarja 2023 do 7. februarja 2023.
2. Osnova za obvezne rezerve se za prehodno obdobje izpolnjevanja za vsako institucijo na Hrvaškem opredeli glede na njeno bilanco stanja na 31. oktober 2022. Hrvatska narodna banka zahteva, da ji institucije na Hrvaškem sporočijo osnovo za obvezne rezerve v skladu z Uredbo (EU) 2021/379 (ECB/2021/2). Hrvatska narodna banka zahteva, da institucije na Hrvaškem, za katere velja odstopanje po členu 9(1) ali (2) ali členu 9(5), točka (a), Uredbe (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), izračunajo osnovo za obvezne rezerve za prehodno obdobje izpolnjevanja na podlagi bilance stanja na 30. september 2022.
3. Za prehodno obdobje izpolnjevanja izračuna obvezne rezerve posamezne institucije na Hrvaškem bodisi ta institucija bodisi centralna banka Hrvatska narodna banka. Stran, ki izračuna obvezne rezerve, predloži izračun drugi strani in ji da na voljo dovolj časa, da ga lahko preveri in predlaga popravke. Izračunane obvezne rezerve, vključno z morebitnimi popravki, obe strani potrdita najpozneje 20. decembra 2022. Če stran, ki je bila obveščena o izračunu, ne potrdi zneska obveznih rezerv do 20. decembra 2022, se šteje, da priznava, da se izračunani znesek uporabi za prehodno obdobje izpolnjevanja.
4. Člen 3(2) do (4) tega sklepa se smiselno uporablja za institucije na Hrvaškem, tako da lahko te institucije za svoja začetna obdobja izpolnjevanja od osnove za obvezne rezerve odštejejo vse obveznosti do institucij na Hrvaškem, čeprav se v času izračuna obveznih rezerv te institucije še ne bodo nahajale na seznamu institucij, za katere veljajo zahteve glede obveznih rezerv, iz člena 3(3) Uredbe (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).

Člen 3

Prehodne določbe za institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro

1. Prehodno obdobje izpolnjevanja za institucije na Hrvaškem ne vpliva na obdobje izpolnjevanja, ki velja za institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro, na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).
2. Institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro, se lahko odločijo, da od osnove za obvezne rezerve za obdobji izpolnjevanja od 21. decembra 2022 do 7. februarja 2023 in od 8. februarja 2023 do 21. marca 2023 odštejejo vse obveznosti do institucij na Hrvaškem, čeprav se v času izračuna obveznih rezerv te institucije še ne bodo nahajale na seznamu institucij, za katere veljajo zahteve glede obveznih rezerv, iz člena 3(3) Uredbe (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).
3. Institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro, ki se odločijo, da odštejejo obveznosti do institucij na Hrvaškem v skladu z odstavkom 2, za obdobji izpolnjevanja od 21. decembra 2022 do 7. februarja 2023 in od 8. februarja 2023 do 21. marca 2023 izračunajo obvezne rezerve na podlagi bilance stanja na 31. oktober 2022 oziroma 31. december 2022 in sporočijo statistične informacije v skladu z delom 1 Priloge III k Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), kjer se institucije na Hrvaškem že prikažejo kot subjekti, za katere velja sistem obveznih rezerv ECB.

To ne posega v obveznost institucij, da sporočijo statistične informacije za ti obdobji v skladu s tabelo 1 v delu 2 Priloge I k Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), kjer se institucije na Hrvaškem še vedno prikažejo kot banke v kategoriji „Tujina“.

Tabele je treba sporočiti v skladu z roki in postopki, določenimi v Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2).

4. Za obdobji izpolnjevanja, ki se začeta v decembru 2022 in februarju 2023, institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro, za katere velja odstopanje po členu 9(1) ali (2) ali členu 9(5), točka (a), Uredbe (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) in ki se odločijo, da odštejejo obveznosti do institucij na Hrvaškem v skladu z odstavkom 2, izračunajo obvezne rezerve na podlagi bilance stanja na 30. september 2022 in sporočijo statistične informacije v skladu z delom 1 Priloge III k Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), kjer se institucije na Hrvaškem že prikažejo kot subjekti, za katere velja sistem obveznih rezerv ECB.

Za obdobji izpolnjevanja, ki se začeta v marcu in maju 2023, institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro, za katere velja odstopanje po členu 9(1) ali (2) ali členu 9(5), točka (a), Uredbe (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) in ki se odločijo, da odštejejo obveznosti do institucij na Hrvaškem v skladu z odstavkom 2, izračunajo obvezne rezerve na podlagi bilance stanja na 31. december 2022 in sporočijo statistične informacije v skladu z delom 1 Priloge III k Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), kjer se institucije na Hrvaškem že prikažejo kot subjekti, za katere velja sistem obveznih rezerv ECB.

To ne posega v obveznost institucij, da sporočijo statistične informacije za ta obdobja v skladu s tabelo 1 v delu 2 Priloge I k Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), kjer se institucije na Hrvaškem še vedno prikažejo kot banke v kategoriji „Tujina“.

Statistične informacije je treba sporočiti v skladu z roki in postopki, določenimi v Uredbi (EU) 2021/379 (ECB/2021/2).

Člen 4

Končne določbe

1. Ta sklep začne učinkovati na dan, ko so o njem uradno obveščeni naslovniki.
2. Uporablja se od 1. novembra 2022.
3. Če ta sklep ne vsebuje posebnih določb, se uporabljajo določbe uredb (EU) 2021/378 (ECB/2021/1) in (EU) 2021/379 (ECB/2021/2).

Člen 5

Naslovniki

Ta sklep je naslovljen na centralno banko Hrvatska narodna banka, institucije na Hrvaškem in institucije v drugih državah članicah, katerih valuta je euro.

V Frankfurtu na Majni, 20. oktobra 2022

Predsednica ECB
Christine LAGARDE

III

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE št. 029/22/COL

z dne 9. februarja 2022

o spremembi materialnih pravil na področju državne pomoči z uvedbo novih smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 [2022/2072]

NADZORNI ORGAN EFTE JE –

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) ter zlasti členov 61 do 63 in Protokola 26,

ob upoštevanju Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču) ter zlasti člena 24 in člena 5(2)(b),

ob upoštevanju Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču (v nadaljnjem besedilu: Protokol 3) ter zlasti člena 1(1) dela I,

ob upoštevanju naslednjega:

V skladu s členom 24 Sporazuma o nadzornem organu in sodišču Nadzorni organ Efte uveljavlja določbe Sporazuma EGP v zvezi z državno pomočjo.

Nadzorni organ Efte v skladu s členom 5(2)(b) Sporazuma o nadzornem organu in sodišču izda obvestila ali smernice o zadevah, ki jih obravnava Sporazum EGP, če to izrecno določa navedeni sporazum ali Sporazum o nadzornem organu in sodišču ali če Nadzorni organ Efte meni, da je to potrebno.

V skladu s členom 1(1) dela I Protokola 3 Nadzorni organ Efte redno pregleduje vse sisteme pomoči, ki obstajajo v državah Efte ⁽¹⁾, in predlaga vse ustrezne ukrepe, potrebne za postopen razvoj ali delovanje Sporazuma EGP.

Smernice Nadzornega organa Efte o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: smernice Nadzornega organa Efte za obdobje 2014–2020) ⁽²⁾, kakor so bile spremenjene ⁽³⁾, so se uporabljale do 31. decembra 2021.

Smernice Nadzornega organa Efte za obdobje 2014–2020 so ustrezale Smernicam Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: Komisija) o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: smernice Komisije za obdobje 2014–2020) ⁽⁴⁾. Smernice Komisije za obdobje 2014–2020, kakor so bile spremenjene ⁽⁵⁾, so se uporabljale do 31. decembra 2021.

⁽¹⁾ Člen 1(b) Sporazuma o nadzornem organu in sodišču določa, da „izraz ‚države Efte‘ pomeni Republiko Islandijo in Kraljevino Norveško ter, pod pogoji, določenimi v členu 1(2) Protokola o prilagoditvi Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča, Kneževino Lihtenštajn“.

⁽²⁾ Odločba Nadzornega organa Efte št. 301/14/COL z dne 16. julija 2014 o osemindvetdeseti spremembi procesnih in materialnih pravil na področju državne pomoči s sprejetjem novih smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL L 131, 28.5.2015, str. 1, in Dopolnilo EGP št. 30, 28.5.2015, str. 1).

⁽³⁾ Odločba Nadzornega organa Efte št. 90/20/COL z dne 15. julija 2020 o stosedmi spremembi procesnih in materialnih pravil na področju državne pomoči s spremembami in podaljšanjem nekaterih smernic o državni pomoči (UL L 359, 29.10.2020, str. 16, in Dopolnilo EGP št. 68, 29.10.2020, str. 4).

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014, str. 1).

⁽⁵⁾ Sporočilo Komisije o podaljšanju veljavnosti in spremembah Smernic o regionalni državni pomoči za obdobje 2014–2020, Smernic o državni pomoči za spodbujanje naložb tveganega financiranja, Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020, Smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah, Sporočila o merilih za analizo združljivosti državne pomoči za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z notranjim trgov, Sporočila Komisije – Okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije in Sporočila Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov 2020/C 224/02 (UL C 224, 8.7.2020, str. 2).

Komisija je 27. januarja 2022 sprejela Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 (v nadaljnjem besedilu: smernice za leto 2022) ⁽⁶⁾.

Smernice za leto 2022 so relevantne tudi za Evropski gospodarski prostor (EGP).

V skladu s ciljem homogenosti iz člena 1 Sporazuma EGP je treba po celotnem EGP zagotoviti enotno uporabo pravil EGP o državni pomoči.

V skladu z odstavkom II naslova „SPLOŠNO“ v Prilogi XV k Sporazumu EGP mora Nadzorni organ Efte po posvetovanju s Komisijo sprejeti akte, ki ustrezajo tistim, ki jih je sprejela Komisija.

Smernice za leto 2022 se lahko sklicujejo na nekatere instrumente politike Evropske unije in na nekatere pravne akte Evropske unije, ki niso bili vključeni v Sporazum EGP. Za zagotovitev enotne uporabe določb o državni pomoči in enakih pogojev konkurence v celotnem EGP bo Nadzorni organ Efte pri ocenjevanju združljivosti pomoči z delovanjem Sporazuma EGP na splošno uporabljal enake referenčne točke kot Komisija,

po posvetovanju s Komisijo,

po posvetovanju z državami Efte –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

1. Materialna pravila na področju državne pomoči se spremenijo z uvedbo novih smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022. Smernice za leto 2022 so priložene tej odločbi in so njen sestavni del.
2. Nadzorni organ Efte te smernice uporablja za oceno združljivosti vseh pomoči, ki jih je treba priglasiti, za podnebje, varstvo okolja in energijo, dodeljenih ali predvidenih za dodelitev od 9. februarja 2022. Nezakonita pomoč bo ocenjena v skladu s pravili, ki se uporabljajo na datum dodelitve pomoči.

Člen 2

Nadzorni organ Efte uporablja smernice za leto 2022 z naslednjimi prilagoditvami, kjer je to ustrezno, kar med drugim vključuje naslednje:

- (a) če obstaja sklic na „državo(-e) članico(-e)“, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na „državo(-e) Efte“ ⁽⁷⁾ ali, kjer je primerno, „državo(-e) EGP“;
- (b) če obstaja sklic na „Evropsko komisijo“, Nadzorni organ Efte to, kjer je primerno, razume kot sklic na „Nadzorni organ Efte“;
- (c) če obstaja sklic na „Pogodbo“ ali „PDEU“, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na „Sporazum EGP“;
- (d) če obstaja sklic na „pravila Unije o državni pomoči“, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na „pravila EGP o državni pomoči“;
- (e) če obstaja sklic na člen 107 PDEU ali dele navedenega člena, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na člen 61 Sporazuma EGP in ustrezne dele navedenega člena;
- (f) če obstaja sklic na člen 108 PDEU ali dele navedenega člena, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na člen 1 dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču in ustrezne dele navedenega člena;

⁽⁶⁾ C(2022) 481 final, smernice še niso bile objavljene v Uradnem listu Evropske unije.

⁽⁷⁾ Izraz „države Efte“ se uporablja za Islandijo, Lihtenštajn in Norveško.

- (g) če obstaja sklic na Uredbo Sveta (EU) 2015/1589 ⁽⁸⁾, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na del II Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču;
- (h) če obstaja sklic na Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽⁹⁾, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na Odločbo Nadzornega organa Efte 195/04/COL;
- (i) če obstaja sklic na besedilo „(ne)združljiv z notranjim trgovom“, Nadzorni organ Efte to razume kot „(ne)združljiv z delovanjem Sporazuma EGP“;
- (j) če obstaja sklic na besedilo „znotraj (ali zunaj) Unije“, Nadzorni organ Efte to razume kot „znotraj (ali zunaj) EGP“;
- (k) če obstaja sklic na „trgovino znotraj Unije“, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na „trgovino znotraj EGP“;
- (l) če Smernice določajo, da se bodo uporabljale za „vse sektorje gospodarske dejavnosti“, jih Nadzorni organ Efte uporablja za „vse sektorje gospodarske dejavnosti ali dele sektorjev gospodarske dejavnosti, ki spadajo na področje uporabe Sporazuma EGP“;
- (m) če obstaja sklic na sporočila, obvestila ali smernice Komisije, Nadzorni organ Efte to razume kot sklic na ustrezne smernice Nadzornega organa Efte.

Člen 3

Točka 468 smernic za leto 2022 se nadomesti z naslednjim:

„Nadzorni organ Efte državam Efte predlaga naslednje ustrezne ukrepe v skladu s členom 1(1) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču:

- (a) države članice po potrebi spremenijo obstoječe sheme pomoči za varstvo okolja in energijo, da jih najpozneje do 31. decembra 2023 uskladijo s temi smernicami;
- (b) države Efte so pozvane, naj do 11. aprila 2022 podajo svoje izrecno brezpogojno soglasje k predlaganim ukrepom. Če Nadzorni organ Efte ne bo prejel nobenega odgovora, bo domneval, da se zadevna država Efte ne strinja s predlaganimi ukrepi.“

V Bruslju, 9. februarja 2022

Za Nadzorni organ Efte

Arne RØKSUND
predsednik
odgovorni član kolegija

Árni Páll ÁRNASON
član kolegija

Stefan BARRIGA
član kolegija

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS
sopodpisana kot direktorica
za pravne in izvršilne zadeve

⁽⁸⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

⁽⁹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

SPOROČILO KOMISIJE

Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022

	<i>Stran</i>
1. UVOD	225
2. PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE POJMOV	227
2.1 Področje uporabe	227
2.2 Ukrepi pomoči, ki jih zajemajo te smernice	227
2.3 Struktura smernic	228
2.4 Opredelitve pojmov	228
3. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI NA PODLAGI ČLENA 107(3), TOČKA (C), POGODBE	239
3.1 Pozitivni pogoj pomoč mora pospeševati razvoj gospodarske dejavnosti	239
3.1.1 Opredelitev gospodarske dejavnosti, ki se pospešuje z ukrepom, pozitivnih učinkov ukrepa za širšo družbo, po potrebi pa tudi njegova ustreznost za specifične politike Unije	239
3.1.2 Spodbujevalni učinek	240
3.1.3 Neobstoj kršitve ustreznih določb prava Unije	241
3.2 Negativni pogoj: pomoč ne sme neupravičeno spreminjati trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi	241
3.2.1 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	241
3.2.1.1 Nujnost pomoči	241
3.2.1.2 Ustreznost	242
3.2.1.2.1 Ustreznost v primerjavi z drugimi instrumenti politike	243
3.2.1.2.2 Ustreznost v primerjavi z drugimi instrumenti pomoči	243
3.2.1.3 Sorazmernost	244
3.2.1.3.1 Kumulacija	245
3.2.1.4 Preglednost	246
3.2.2 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	247
3.3 Primerjava pozitivnih učinkov pomoči z negativnimi učinki na konkurenco in trgovino	248
4. VRSTE POMOČI	249
4.1 Pomoč za zmanjšanje in odvzem emisij toplogrednih plinov, med drugim s podporo za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost	249
4.1.1 Utemeljitev	249
4.1.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti	249
4.1.2.1 Pomoč za energijo iz obnovljivih virov	249
4.1.2.2 Druga pomoč za zmanjšanje in odpravo emisij toplogrednih plinov in energijsko učinkovitost	250
4.1.3 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	250
4.1.3.1 Nujnost pomoči	250
4.1.3.2 Ustreznost	251
4.1.3.3 Upravičenost	251

4.1.3.4	Javno posvetovanje	252
4.1.3.5	Sorazmernost	253
4.1.4	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja	256
4.2	Pomoč za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb	259
4.2.1	Utemeljitev pomoči	259
4.2.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	259
4.2.3	Spodbujevalni učinek	260
4.2.4	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	260
4.2.4.1	Ustreznost	260
4.2.4.2	Sorazmernost	261
4.2.4.3	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja ..	262
4.3	Pomoč za čisto mobilnost	262
4.3.1	Pomoč za nakup in najem čistih vozil in čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve ter za naknadno opremljanje vozil in mobilne opreme za spremljajoče storitve	263
4.3.1.1	Utemeljitev pomoči	263
4.3.1.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	263
4.3.1.3	Spodbujevalni učinek	264
4.3.1.4	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	264
4.3.1.4.1	Ustreznost	264
4.3.1.4.2	Sorazmernost	264
4.3.1.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja ..	266
4.3.2	Pomoč za vzpostavitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom	267
4.3.2.1	Utemeljitev pomoči	267
4.3.2.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	267
4.3.2.3	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	268
4.3.2.3.1	Nujnost pomoči	268
4.3.2.3.2	Ustreznost	268
4.3.2.3.3	Sorazmernost	268
4.3.2.4	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja ..	269
4.4	Pomoč za učinkovito rabo virov in podporo prehodu na krožno gospodarstvo	271
4.4.1	Utemeljitev pomoči	271
4.4.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	272
4.4.3	Spodbujevalni učinek	273
4.4.4	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	274
4.4.4.1	Nujnost pomoči	274
4.4.4.2	Ustreznost	274
4.4.4.3	Sorazmernost	274
4.4.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	276

4.5	Pomoč za preprečevanje ali zmanjšanje onesnaževanja, ki ni onesnaževanje s toplogrednimi plini	276
4.5.1	Utemeljitev pomoči	276
4.5.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	277
4.5.3	Spodbujevalni učinek	278
4.5.4	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	278
4.5.4.1	Nujnost pomoči	278
4.5.4.2	Sorazmernost	278
4.5.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	279
4.6	Pomoč za sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev	279
4.6.1	Utemeljitev pomoči	279
4.6.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	280
4.6.3	Spodbujevalni učinek	280
4.6.4	Sorazmernost	281
4.7	Pomoč v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev	282
4.7.1	Pomoč v obliki znižanj okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev	282
4.7.1.1	Utemeljitev pomoči	282
4.7.1.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	282
4.7.1.3	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	283
4.7.1.3.1	Nujnost	283
4.7.1.3.2	Ustreznost	284
4.7.1.3.3	Sorazmernost	284
4.7.2	Pomoč za varstvo okolja v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev	284
4.7.2.1	Utemeljitev pomoči	284
4.7.2.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	285
4.7.2.3	Spodbujevalni učinek	285
4.7.2.4	Sorazmernost	313
4.7.2.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	286
4.8	Pomoč za zanesljivo oskrbo z električno energijo	286
4.8.1	Utemeljitev pomoči	286
4.8.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	286
4.8.3	Spodbujevalni učinek	287
4.8.4	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	287
4.8.4.1	Nujnost	287
4.8.4.2	Ustreznost	288
4.8.4.3	Upravičenost	288
4.8.4.4	Javno posvetovanje	289
4.8.4.5	Sorazmernost	290

4.8.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja	290
4.9	Pomoč za energetska infrastrukturo	292
4.9.1	Utemeljitev pomoči	292
4.9.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	294
4.9.3	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	294
4.9.3.1	Nujnost in ustreznost	294
4.9.3.2	Sorazmernost pomoči	295
4.9.4	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja	295
4.10	Pomoč za daljinsko ogrevanje in hlajenje	295
4.10.1	Utemeljitev pomoči	295
4.10.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	296
4.10.3	Nujnost in ustreznost	296
4.10.4	Sorazmernost ukrepa pomoči	297
4.10.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja	297
4.11	Pomoč v obliki znižanj dajatev za električno energijo za energetska intenzivne uporabnike	298
4.11.1	Utemeljitev pomoči	298
4.11.2	Področje uporabe: dajatve, v zvezi s katerimi se lahko odobrijo znižanja	299
4.11.3	Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine	299
4.11.3.1	Upravičenost	299
4.11.3.2	Sorazmernost ukrepa pomoči	300
4.11.3.3	Oblika državne pomoči	300
4.11.3.4	Energetski pregledi in sistemi upravljanja	301
4.11.3.5	Prehodna pravila	301
4.12	Pomoč za zaprtje elektrarn, ki uporabljajo premog, šoto ali oljni skrilavec, in rudarskih obratov v zvezi s pridobivanjem premoga, šote ali oljnega skrilavca	302
4.12.1	Pomoč za predčasno zaprtje donosnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca	302
4.12.1.1	Utemeljitev pomoči	302
4.12.1.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	303
4.12.1.3	Spodbujevalni učinek	303
4.12.1.4	Nujnost in ustreznost	303
4.12.1.5	Sorazmernost	303
4.12.1.6	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	304
4.12.2	Pomoč za izredne stroške v zvezi z zaprtjem nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca	304
4.12.2.1	Utemeljitev pomoči	304
4.12.2.2	Področje uporabe in podprte dejavnosti	304
4.12.2.3	Nujnost in ustreznost	305
4.12.2.4	Spodbujevalni učinek in sorazmernost	305
4.12.2.5	Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino	305

4.13	Pomoč za študije ali svetovalne storitve v zvezi s podnebjem, varstvom okolja in energijo	306
4.13.1	Področje uporabe in podprte dejavnosti	306
4.13.2	Spodbujevalni učinek	306
4.13.3	Sorazmernost	306
5.	OCENJEVANJE	306
6.	POROČANJE IN SPREMLJANJE	307
7.	UPORABA	308
8.	REVIZIJA	308

1. UVOD

1. Komisija je evropski zeleni dogovor uvrstila med najpomembnejše politične prednostne naloge, s ciljem preobraziti Unijo v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, ki v letu 2050 ne bo ustvarjalo nobenih neto emisij toplogrednih plinov in v katerem bo gospodarska rast ločena od rabe virov, pri čemer ne bo nihče zapostavljen. Podnebne ambicije Komisije so bile okrepljene leta 2019 s sporočilom o evropskem zelenem dogovoru ⁽¹⁾, v katerem je določen cilj, da EU v letu 2050 ne bo ustvarjala nobenih neto emisij toplogrednih plinov. Da bi Komisija usmerila naše gospodarstvo in družbo na pravično, zeleno in uspešno pot k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, je predlagala tudi zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 ⁽²⁾. Ta ambiciozna cilja sta bila določena v evropskih podnebnih pravilih ⁽³⁾.
2. Sveženj zakonodajnih predlogov, imenovan „Pripravljeni na 55“, podpira doseganje teh ciljev ⁽⁴⁾ in je Unijo usmeril na pot k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050.
3. Za izpolnjevanje ciljev podnebne nevtralnosti, prilagajanja podnebnim spremembam, učinkovite rabe virov in energijske učinkovitosti ter načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“, krožnosti, ničelnega onesnaževanja in obnove biotske raznovrstnosti ter dopolnitev tega z zelenim preходом bodo potrebna precejšnja prizadevanja in ustrezna podpora. Za izpolnitev ambicij, določenih v sporočilu o evropskem zelenem dogovoru, bodo potrebne precejšnje naložbe, med drugim v obnovljive vire energije. Komisija je ocenila, da bodo za doseganje pred kratkim povečanih podnebnih in energetskih ciljev ter ciljev za promet za leto 2030 potrebne dodatne letne naložbe v višini 390 milijard EUR v primerjavi z ravnmi iz obdobja 2011–2020 ⁽⁵⁾, poleg tega pa bo potrebnih še 130 milijard EUR letno za druge, prej določene okoljske cilje ⁽⁶⁾. Zaradi velikosti tega naložbenega izziva je treba stroškovno učinkovito mobilizirati sredstva zasebnega sektorja in javna sredstva. To bo vplivalo na vse sektorje in celotno gospodarstvo Unije.

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov (COM(2020) 562 final).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – „Pripravljeni na 55“: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti (COM(2021) 550 final).

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Gospodarstvo EU po COVID-19: posledice za ekonomsko upravljanje (COM(2021) 662 final).

4. Politika konkurence in zlasti pravila o državni pomoči imajo pomembno vlogo pri omogočanju Uniji, da izpolni svoje cilje politike iz zelenega dogovora, ter pri podpiranju Unije pri tem. V sporočilu o evropskem zelenem dogovoru je izrecno navedeno, da bodo pravila o državni pomoči revidirana, da bodo upoštevala navedene cilje politike, podpirala stroškovno učinkovit in pravičen prehod na podnebno nevtralnost ter olajšala postopno opuščanje fosilnih goriv, hkrati pa zagotavljala enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu. Te smernice izražajo navedeno revizijo.
5. Da bi preprečili, da bi državna pomoč izkrivljala ali bi lahko izkrivljala konkurenco na notranjem trgu in vplivala na trgovino med državami članicami, člen 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije določa načelo, da je državna pomoč prepovedana. Vendar je v določenih primerih lahko taka pomoč združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 107(2) in (3) Pogodbe.
6. Države članice morajo priglasiti državno pomoč v skladu s členom 108(3) Pogodbe, razen ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe o skupinskih izjemah, ki jo je Komisija sprejela v skladu s členom 1 Uredbe Sveta (EU) 2015/1588 ⁽⁷⁾.
7. V tem dokumentu so določene smernice, na podlagi katerih bo Komisija ocenila združljivost ukrepov pomoči za varstvo okolja, vključno z varstvom podnebja, in energijo, za katere velja obveznost priglasitve, na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe. V teh smernicah je treba sklice na „varstvo okolja“ razumeti kot sklice na varstvo okolja, vključno z varstvom podnebja.
8. V skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe se lahko ukrep pomoči razglasi za združljivega z notranjim trgom, če sta izpolnjena dva pogoja, in sicer en pozitiven in en negativen. Pozitiven pogoj je, da mora pomoč pospeševati razvoj gospodarske dejavnosti. Negativen pogoj je, da pomoč ne sme spreminjati trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
9. Na splošno velja, da konkurenčni trgi prinašajo učinkovite rezultate v smislu cen, proizvodnje in rabe virov. Vendar pa je lahko potrebno posredovanje države za pospešitev razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti, ki se brez pomoči sploh ne bi razvijale ali se ne bi razvijale enako hitro ali pod enakimi pogoji. Posredovanje tako prispeva k pametni, trajnostni in vključujoči rasti.
10. V okviru varstva okolja okoljske posledice, nepopolne informacije in pomanjkljivosti pri usklajevanju pomenijo, da udeleženci na trgu pri sprejemanju odločitev o porabi, naložbah in proizvodnji kljub regulativnim posredovanjem morda ne upoštevajo v celoti stroškov in koristi gospodarske dejavnosti. Taka nedelovanja trga, tj. okoliščine, v katerih trgi, če so prepuščeni sami sebi, verjetno ne bodo zagotovili učinkovitih rezultatov, ne prinašajo največjih koristi za potrošnike in širšo družbo, zaradi česar brez državne podpore povzročajo nezadostne ravni varstva okolja v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo.
11. Organi držav članic bi morali zagotoviti, da ukrep pomoči, z njim povezani pogoji, postopki za njegovo sprejetje in podprta dejavnost niso v nasprotju z okoljskim pravom Unije. Organi držav članic bi morali tudi zagotoviti, da ima zadevna javnost možnost posvetovanja pri sprejemanju odločitev o pomočeh. Nazadnje, posamezniki in organizacije bi morali imeti možnost izpodbijati pomoč ali ukrepe za izvajanje pomoči pred nacionalnimi sodišči, če lahko predložijo dokaze, da okoljska zakonodaja Unije ni upoštevana ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 248, 24.9.2015, str. 1).

⁽⁸⁾ Glej sporočilo Komisije o dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (UL C 275, 18.8.2017, str. 1) v zvezi z izvajanjem Aarhuške konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah na nacionalni ravni.

2. PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE POJMOV

2.1 Področje uporabe

12. Te smernice se uporabljajo za državno pomoč, dodeljeno za pospeševanje razvoja gospodarskih dejavnosti na način, s katerim se izboljša varstvo narave, ter dejavnosti v energetskem sektorju, ki jih ureja Pogodba, kolikor so navedeni ukrepi pomoči zajeti v oddelku 2.2 teh smernic. Te smernice se torej uporabljajo tudi za sektorje, za katere veljajo posebna pravila Unije o državni pomoči, razen če ni v teh posebnih pravilih Unije določeno drugače ali če taka posebna pravila ne vsebujejo določb o pomoči za varstvo okolja ali pomoči v energetskem sektorju, ki se uporabljajo za isti ukrep, saj v takem primeru prevladajo posebna pravila za posamezne sektorje. Te smernice prevladajo nad točko 17(b) smernic o letalstvu ⁽⁹⁾ v zvezi z ukrepi okoljske pomoči v korist velikih letališč s številom potnikov več kot 5 milijonov na leto.
13. Te smernice se ne uporabljajo za:
- (a) državno pomoč za zasnovo in proizvodnjo okolju prijaznih izdelkov, strojev, opreme ali prevoznih sredstev, katerih cilj je delovati z manjšo količino naravnih virov, ter ukrepe, ki so bili sprejeti v obratih ali drugih proizvodnih enotah za izboljšanje varnosti ali higiene ⁽¹⁰⁾;
 - (b) državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije, za katero veljajo pravila iz okvira za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije ⁽¹¹⁾;
 - (c) državno pomoč, ki je zajeta v pravilih o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ⁽¹²⁾ ali v sektorju ribištva in akvakulture ⁽¹³⁾;
 - (d) državno pomoč za jedrsko energijo.
14. Pomoč za varstvo okolja in energijo se ne sme dodeliti podjetjem v težavah, kot so opredeljena v smernicah Komisije o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah ⁽¹⁴⁾.
15. Komisija bo pri oceni pomoči za podjetje, ki je naslovnik neporavnanega naloga za vračilo na podlagi predhodnega sklepa Komisije, s katerim je bila pomoč razglašena za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgov, upoštevala znesek pomoči, ki ga je še treba vrniti ⁽¹⁵⁾.

2.2 Ukrepi pomoči, ki jih zajemajo te smernice

16. Komisija je opredelila več kategorij ukrepov za varstvo okolja in energijo, v zvezi s katerimi je lahko državna pomoč pod določenimi pogoji združljiva z notranjim trgov na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe, in sicer:
- (a) pomoč za zmanjšanje in odvzem emisij toplogrednih plinov, tudi prek podpore za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost;
 - (b) pomoč za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb;

⁽⁹⁾ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom (UL C 99, 4.4.2014, str. 3).

⁽¹⁰⁾ Okoljska pomoč je na splošno manj izkrivljajoča in učinkovitejša, če se dodeli potrošniku/uporabniku okolju prijaznih izdelkov, in ne proizvajalcu okolju prijaznega izdelka. To ne posega v možnost držav članic, da dodelijo pomoč podjetjem za povišanje ravni varstva okolja njihovih proizvodnih dejavnosti.

⁽¹¹⁾ Sporočilo Komisije – Okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije (UL C 198, 27.6.2014, str. 1).

⁽¹²⁾ Smernice Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 (UL C 204, 1.7.2014, str. 1).

⁽¹³⁾ Sporočilo Komisije – Smernice za preučitev državne pomoči sektorju ribištva in akvakulture (UL C 217, 2.7.2015, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah (UL C 249, 31.7.2014, str. 1).

⁽¹⁵⁾ Glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 1995, TWD/Komisija, zadevi T-244/93 in T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, točka 56. Glej tudi Sporočilo Komisije – Obvestilo Komisije o vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči (UL C 247, 23.7.2019, str. 1).

- (c) pomoč za nakup in najem čistih vozil (za zračni, cestni, železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnih poteh in pomorski prevoz) in čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve ter za naknadno opremljanje vozil in mobilne opreme za spremljajoče storitve;
- (d) pomoč za vzpostavitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom za čista vozila;
- (e) pomoč za učinkovito rabo virov in podporo prehodu na krožno gospodarstvo;
- (f) pomoč za preprečevanje ali zmanjšanje onesnaževanja, ki ni onesnaževanje s toplogrednimi plini;
- (g) pomoč za sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev;
- (h) pomoč v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev;
- (i) pomoč za zanesljivost oskrbe z električno energijo;
- (j) pomoč za energetska infrastrukturo;
- (k) pomoč za daljinsko ogrevanje in hlajenje;
- (l) pomoč v obliki znižanj dajatev za električno energijo za energetska intenzivne uporabnike;
- (m) pomoč za zaprtje elektrarn, ki uporabljajo premog, šoto ali oljni skrilavec, in rudarskih obratov v zvezi s pridobivanjem premoga, šote ali oljnega skrilavca;
- (n) pomoč za študije ali svetovalne storitve v zvezi s podnebjem, varstvom okolja in energijo.

2.3 Struktura smernic

17. V poglavju 3 so določena merila združljivosti, ki se na splošno uporabljajo za različne vrste pomoči, zajete v teh smernicah. Oddelek 3.2.1.3.1 o kumulaciji se uporablja za vse vrste pomoči, zajete v teh smernicah. V poglavju 4 so določena specifična merila združljivosti, ki se uporabljajo za ukrepe pomoči, zajete v posameznih oddelkih navedenega poglavja. Merila združljivosti iz poglavja 3 se uporabljajo, če posamezni namenski oddelki poglavja 4 ne vsebujejo bolj specifičnih določb.
18. Če ni določeno drugače, se pogoji iz teh smernic uporabljajo za sheme pomoči in individualno pomoč, ki temelji na shemi pomoči ali je dodeljena *ad hoc*.

2.4 Opredelitve pojmov

19. V teh smernicah se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
- (1) „*ad hoc* pomoč“ pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči;
 - (2) „intenzivnost pomoči“ pomeni bruto znesek pomoči, izražen kot odstotek upravičenih stroškov. Vse zneske je treba upoštevati pred odbitkom davkov ali drugih dajatev. Kadar se pomoč ne dodeli v obliki nepovratnih sredstev, mora biti znesek pomoči enak bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev. Pomoč, plačljivo v več obrokih, je treba izračunati v vrednosti ob dodelitvi. Obrestna mera, ki jo je treba uporabiti za diskontiranje in izračun zneska pomoči pri ugodnem posojilu ⁽¹⁶⁾, mora biti referenčna obrestna mera, ki se uporablja ob dodelitvi. Intenzivnost pomoči se izračuna na upravičenca;
 - (3) „območja, ki prejemajo pomoč“ pomeni območja, ki so ob dodelitvi pomoči določena v odobreni karti regionalne pomoči v skladu s členom 107(3), točki (a) in (c), Pogodbe;
 - (4) „izravnava“ za električno energijo pomeni izravnava, kot je opredeljena v členu 2, točka 10, Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾;

⁽¹⁶⁾ Posojilo z obrestno mero, nižjo od tržne.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

- (5) „bilančno odgovorni akter“ pomeni bilančno odgovornega akterja, kot je opredeljen v členu 2, točka 14, Uredbe (EU) 2019/943;
- (6) „biotska raznovrstnost“ pomeni biotsko raznovrstnost, kot je opredeljena v členu 2, točka 15, Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾;
- (7) „pogonska biogoriva“ pomeni pogonska biogoriva, kot so opredeljena v členu 2, točka 33, Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾;
- (8) „bioplin“ pomeni bioplin, kot je opredeljen v členu 2, točka 28, Direktive (EU) 2018/2001;
- (9) „druga tekoča biogoriva“ pomeni biogoriva, kot so opredeljena v členu 2, točka 32, Direktive (EU) 2018/2001;
- (10) „biomasa“ pomeni biološko razgradljive dele izdelkov, odpadkov in ostankov biološkega izvora, kot so opredeljeni v členu 2, točka 24, Direktive (EU) 2018/2001;
- (11) „biomasna goriva“ pomeni biomasna goriva, kot so opredeljena v členu 2, točka 27, Direktive (EU) 2018/2001;
- (12) „mehanizem za zmogljivost“ pomeni mehanizem za zmogljivost, kot je opredeljen v členu 2, točka 22, Uredbe (EU) 2019/943;
- (13) „zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida“ pomeni sklop tehnologij, ki omogočajo zajemanje ogljikovega dioksida (CO₂), ki ga spuščajo industrijski obrati, vključno z emisijami, neločljivo povezanimi s procesi, ali njegovo zajemanje neposredno iz zunanjega zraka za njegov prevoz na območje shranjevanja in vbrizgavanje v primerne podzemne geološke formacije za trajno shranjevanje;
- (14) „zajemanje in uporaba ogljikovega dioksida“ pomeni sklop tehnologij, ki omogočajo zajemanje CO₂, ki ga spuščajo industrijski obrati, vključno z emisijami, neločljivo povezanimi s procesi, ali njegovo zajemanje neposredno iz zunanjega zraka in prevoz na kraj porabe ali uporabe CO₂ za popolno uporabo zadevnega CO₂;
- (15) „odvzem CO₂“ pomeni antropogene dejavnosti za odstranjevanje CO₂ iz ozračja in njegovo trajno shranjevanje v geoloških, kopenskih ali oceanskih zbiralnikih ali izdelkih. Vključuje obstoječo in morebitno antropogeno izboljševanje bioloških ali geokemičnih ponorov ter neposredno zajemanje iz zraka in shranjevanje, ne pa tudi naravne uporabe CO₂, ki je ne povzročajo neposredno človekove dejavnosti;
- (16) „shema obveznosti dobavitelja“ pomeni shema, v okviru katere se ustvarja vrednost za ponujanje blaga ali storitev s certificiranjem tega blaga ali storitev in naložitvijo obveznosti nakupa certifikatov dobaviteljem ali potrošnikom;
- (17) „čista mobilna oprema za zemeljsko oskrbo“ pomeni mobilno opremo, ki se uporablja za spremljajoče storitvene storitve v zračnem ali pomorskem prometu in ima ničelne neposredne (izpušne) emisije CO₂;
- (18) „čista mobilna oprema za spremljajoče storitve“ pomeni čisto mobilno terminalsko opremo in čisto mobilno opremo za zemeljsko oskrbo;
- (19) „čista mobilna terminalska oprema“ pomeni mobilno opremo za natovarjanje, raztovarjanje in pretovarjanje blaga in intermodalnih nakladalnih enot ter prevoz tovora na območju terminalov, ki ima ničelne neposredne (izpušne) emisije CO₂ ali, če ni alternativ z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂, precej manjše neposredne (izpušne) emisije CO₂ kot običajna terminalska oprema;
- (20) „čisto vozilo“ pomeni:
 - (a) za dvo- in trikolesna vozila ter štirikolesnike:
 - (i) vozilo, ki spada na področje uporabe Uredbe (EU) št. 168/2013 ter ima ničelne izpušne emisije CO₂, izračunane v skladu z zahtevami iz člena 24 navedene uredbe in Priloge V k navedeni uredbi;

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

(b) za lahka cestna vozila:

- (i) vozilo kategorije M1, M2 ali N1 z ničelnimi izpušnimi emisijami CO₂, kot je določeno v skladu z Uredbo (EU) 2017/1151 ⁽²⁰⁾;
- (ii) čisto vozilo, kot je opredeljeno v členu 4, točka 4(a), Direktive 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾;

(c) za težka cestna vozila:

- (i) brezemisijsko težko vozilo, kot je opredeljeno v členu 4, točka 5, Direktive 2009/33/ES;
- (ii) do 31. decembra 2025 nizkoemisijsko težko vozilo, kot je opredeljeno v členu 3, točka 12, Uredbe (EU) 2019/1242 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾;
- (iii) do 31. decembra 2025 čisto vozilo, kot je opredeljeno v členu 4, točka 4(b), Direktive 2009/33/ES in ki ne spada na področje uporabe Uredbe (EU) 2019/1242;

(d) za plovila za celinsko plovbo:

- (i) plovilo za celinsko plovbo za prevoz potnikov ali tovora z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂;
- (ii) plovilo za celinsko plovbo za prevoz potnikov s hibridnim motorjem ali motorjem na kombinirano gorivo, ki pridobi vsaj 50 % energije za običajno delovanje iz goriv z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂ ali električnega omrežja;
- (iii) plovilo za celinsko plovbo za prevoz tovora, katerega neposredne (izpušne) emisije CO₂ na tonski kilometer (g CO₂/tkm), izračunane (ali ocenjene v primeru novih plovil) z uporabo operativnega kazalnika energijske učinkovitosti Mednarodne pomorske organizacije, so za 50 % manjše od povprečne referenčne vrednosti za emisije CO₂, določene za težka vozila (podskupina vozil 5-LH) v skladu s členom 11 Uredbe (EU) 2019/1242.

Komisija bo pri ocenjevanju, ali se plovilo šteje za čisto vozilo, upoštevala razvoj v zadevnem sektorju, vključno s sklicevanjem na tehnična merila za pregled, na podlagi katerih se dejavnost šteje za dejavnost, ki bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, kot je določeno v ustreznem delegiranem aktu na podlagi Uredbe (EU) 2020/852;

(e) za morska plovila:

- (i) morsko in obalno plovilo za prevoz potnikov ali tovora, za pristaniške ali pomožne dejavnosti z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂ ali
- (ii) morsko in obalno plovilo za prevoz potnikov ali tovora, za pristaniške ali pomožne dejavnosti s hibridnim motorjem ali motorjem na kombinirano gorivo, ki pridobi vsaj 25 % energije za običajno delovanje na morju in v pristaniščih iz goriv z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂ ali električnega omrežja ali katerega dosežena vrednost projektnega indeksa energijske učinkovitosti Mednarodne pomorske organizacije je za 10 % nižja od zahtev glede navedenega indeksa, ki bodo veljavne 1. aprila 2022, plovilo pa lahko za pogon uporablja goriva z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂ ali goriva iz obnovljivih virov, ali

⁽²⁰⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/1151 z dne 1. junija 2017 o dopolnitvi Uredbe (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil (UL L 175, 7.7.2017, str. 1).

⁽²¹⁾ Direktiva 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju čistih vozil za cestni prevoz v podporo nizkoemisijki mobilnosti (UL L 120, 15.5.2009, str. 5).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2019/1242 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nova težka vozila in spremembi uredb (ES) št. 595/2009 in (EU) 2018/956 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 96/53/ES (UL L 198, 25.7.2019, str. 202).

- (iii) morsko in obalno plovilo za prevoz tovora, ki se uporablja izključno za izvajanje storitev obalnega prevoza in pomorskega prevoza na kratke razdalje, ki so oblikovane tako, da omogočajo prehod tovora, ki se trenutno prevažata po kopnem, na pomorski prevoz, ter katerega neposredne (izpušne) emisije CO₂, izračunane z uporabo projektnega indeksa energijske učinkovitosti (EEDI), so 50 % manjše od povprečne referenčne vrednosti emisij CO₂, določene za težka vozila (podskupina vozil 5-LH) v skladu s členom 11 Uredbe (EU) 2019/1242.

Komisija bo pri ocenjevanju, ali se plovilo šteje za čisto vozilo, upoštevala razvoj v zadevnem sektorju, vključno s sklicevanjem na tehnična merila za pregled, na podlagi katerih se dejavnost šteje za dejavnost, ki bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, kot je določeno v ustreznem delegiranem aktu na podlagi Uredbe (EU) 2020/852;

(f) za tirna vozila:

(i) tirno vozilo z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂

(ii) ali tirno vozilo z ničelnimi neposrednimi izpušnimi emisijami CO₂ pri vožnji po tirih s potrebno infrastrukturo, ki uporablja konvencionalen motor, če taka infrastruktura ni na voljo (bimodalno);

(g) za zrakoplove:

(i) zrakoplov z ničelnimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂;

(ii) zrakoplov z bistveno boljšo okoljsko učinkovitostjo v primerjavi z zrakoplovom z enako vzletno maso, ki ustreza splošno dostopni alternativni na trgu;

(21) „soproizvodnja“ ali soproizvodnja toplote in električne energije pomeni soproizvodnjo, kot je opredeljena v členu 2, točka 30, Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾;

(22) „onesnaženo območje“ pomeni območje, na katerem je potrjena prisotnost materialov ali snovi, ki jo je povzročila človekova dejavnost, do take stopnje, da predstavlja precejšnje tveganje za zdravje ljudi ali okolje, ob upoštevanju sedanje in odobrene prihodnje rabe zemljišča, morskega dna ali rek;

(23) „predstavitveni projekt“ pomeni predstavitveni projekt, kot je opredeljen v členu 2, točka 24, Uredbe (EU) 2019/943;

(24) „digitalizacija“ pomeni uvedbo tehnologij za elektronske naprave in/ali sisteme, ki omogočajo povečanje funkcionalnosti izdelkov, razvoj spletnih storitev, posodobitev procesov ali prehod na poslovne modele, ki temeljijo na opuščanju posrednikov pri proizvodnji blaga in zagotavljanju storitev, ter imajo v končnem smislu transformativni učinek;

(25) „odstranjevanje“ pomeni odstranjevanje, kot je opredeljeno v členu 3, točka 19, Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾;

(26) „operater distribucijskega sistema“ pomeni operaterja distribucijskega sistema, kot je opredeljen v členu 2, točka 29, Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾;

(27) „daljinsko ogrevanje“ ali „daljinsko hlajenje“ pomeni daljinsko ogrevanje ali daljinsko hlajenje, kot je opredeljeno v členu 2, točka 19, Direktive 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾;

⁽²³⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

⁽²⁴⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

⁽²⁵⁾ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

⁽²⁶⁾ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

- (28) „sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja“ pomeni objekte za proizvodnjo toplote in/ali hlajenja (proizvodni obrati za ogrevanje/hlajenje), hranilnike toplote in distribucijsko omrežje (primarno omrežje (za prenos) in sekundarno omrežje cevodovodov za oskrbo potrošnikov s toploto). Sklic na daljinsko ogrevanje je treba razlagati kot sklic na sisteme daljinskega ogrevanja in/ali hlajenja, odvisno od tega, ali omrežja zagotavljajo ogrevanje ali hlajenje skupaj ali ločeno;
- (29) „ekoinovacija“ pomeni vse oblike inovativnih dejavnosti, vključno z novimi proizvodnimi procesi, novimi izdelki ali storitvami ter novimi načini upravljanja in poslovanja, s katerimi se dosežeta precejšnje izboljšanje varstva okolja in precejšnje zmanjšanje vpliva onesnaževanja na okolje ali so namenjeni temu. Za namene te opredelitve se naslednje ne šteje za inovacije:
- (a) dejavnosti, s katerimi se dosežejo manjše spremembe ali izboljšave varstva okolja;
 - (b) povečanje v proizvodnih ali storitvenih zmogljivostih z dodajanjem proizvodnih ali logističnih sistemov, ki so zelo podobni sistemom, ki so že v uporabi;
 - (c) spremembe poslovnih praks, organizacije delovnega mesta ali zunanjih odnosov, ki temeljijo na organizacijskih metodah, ki se že uporabljajo v podjetju;
 - (d) spremembe strategije upravljanja;
 - (e) združitve in pripojitve;
 - (f) prenehanje uporabe postopka;
 - (g) preprosta kapitalska zamenjava ali razširitev;
 - (h) spremembe, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev; prilagoditve, redne sezonske in druge ciklične spremembe;
 - (i) trgovanje z novimi ali močno izboljšanimi izdelki;
- (30) „ekosistem“ pomeni ekosistem, kot je opredeljen v členu 2, točka 13, Direktive (EU) 2020/852;
- (31) „energijska učinkovitost“ pomeni energijsko učinkovitost, kot je opredeljena v členu 2, točka 4, Direktive 2012/27/EU;
- (32) „shranjevanje energije“ pomeni shranjevanje energije v elektroenergetskem sistemu, kot je opredeljeno v členu 2, točka 59, Direktive (EU) 2019/944;
- (33) „objekt za shranjevanje energije“ pomeni objekt za shranjevanje energije v elektroenergetskem sistemu, kot je opredeljen v členu 2, točka 60, Direktive (EU) 2019/944;
- (34) „učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje“ pomeni učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, kot je opredeljeno v členu 2, točka 41, Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta;
- (35) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo, ki jo proizvedejo obrati, ki uporabljajo samo obnovljive vire energije, kot so opredeljeni v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2018/2001, ter delež v smislu kurilne vrednosti energije, ki jo iz obnovljivih virov energije proizvedejo mešani obrati, ki uporabljajo tudi konvencionalne vire energije. Vključuje električno energijo iz obnovljivih virov, ki se uporablja za polnjenje sistemov za shranjevanje, priključenih pri odjemalcu (nameščenih skupaj z napravo za energijo iz obnovljivih virov ali kot njen dodatek), vendar ne vključuje električne energije, proizvedene kot rezultat sistemov za shranjevanje;
- (36) „energetska infrastruktura“ ⁽²⁷⁾ pomeni vso fizično opremo ali objekt, ki je v Uniji ali povezuje Unijo z eno ali več tretjimi državami in ki spada v naslednje kategorije:

⁽²⁷⁾ Projekti, ki so zgrajeni za enega predhodno opredeljenega uporabnika ali majhno skupino predhodno opredeljenih uporabnikov in prilagojeni njihovim potrebam (namenska infrastruktura), se ne štejejo za energetska infrastruktura.

(a) za električno energijo:

- (i) prenosni in distribucijski sistemi, pri čemer „prenos“ pomeni transport električne energije na kopno in na morje na zelo visokonapetostnem in visokonapetostnem povezanem sistemu z namenom dobave električne energije končnim odjemalcem ali distributerjem, vendar ne vključuje oskrbe, „distribucija“ pa pomeni transport električne energije na kopno in na morje po visoko-, srednje- in nizkonapetostnem distribucijskem sistemu z namenom dostave odjemalcem, vendar ne vključuje oskrbe;
- (ii) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvena za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje sistemov iz točke (i), vključno s sistemi zaščite, spremljanja in nadzora na vseh ravneh napetosti in transformatorskimi postajami;
- (iii) popolnoma integrirani omrežni elementi, kot so opredeljeni v členu 2, točka 51, Direktive (EU) 2019/944;
- (iv) pametna električna omrežja, ki so sistemi in sestavni deli, ki povezujejo informacijske in komunikacijske tehnologije z operativnimi digitalnimi platformami, sistemi nadzora in tehnologijami tipal na prenosni in distribucijski ravni, katerih cilji so varnejše, učinkovitejše in bolj inteligentno omrežje za prenos in distribucijo električne energije, večja zmogljivost za vključevanje novih oblik proizvodnje, shranjevanja in porabe ter omogočanje novih poslovnih modelov in tržnih struktur;
- (v) električna omrežja na morju, kar pomeni vsako opremo ali napravo infrastrukture za prenos ali distribucijo električne energije, kot je opredeljena v točki (i), z dvojno funkcijo: povezovanje in prenos ali distribucija električne energije iz obnovljivih virov na morju s krajev proizvodnje na morju v dve ali več držav. To vključuje pametna omrežja ter vso bližnjo opremo ali naprave na morju, ki so bistvene za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje, vključno s sistemi zaščite, spremljanja in nadzora ter potrebnimi transformatorskimi postajami, če zagotavljajo tudi tehnološko interoperabilnost, med drugim združljivost vmesnikov med različnimi tehnologijami;

(b) za plin (zemeljski plin, bioplin – vključno z biometanom – in/ali plin iz obnovljivih virov nebiološkega izvora):

- (i) prenosni in distribucijski plinovodi za prenos plina, ki so del omrežja, razen visokotlačnih plinovodov, ki se uporabljajo za distribucijo zemeljskega plina višje v prodajni verigi;
- (ii) podzemni objekti za shranjevanje, povezani z visokotlačnimi plinovodi iz točke (i);
- (iii) naprave za sprejem, skladiščenje in ponovno uplinjanje ali dekomprimiranje za utekočinjeni ali stisnjeni plin;
- (iv) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvena za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje sistema ali ki omogoča dvosmerno zmogljivost, vključno s kompresorskimi postajami;
- (v) pametna plinska omrežja, tj. katera koli od naslednje opreme ali naprav, katerih cilj je omogočiti in olajšati vključevanje plinov iz obnovljivih virov in nizkoogljicnih plinov (vključno z vodikom ali plini nebiološkega izvora) v omrežje: digitalni sistemi in komponente, ki povezujejo informacijske in komunikacijske tehnologije, sisteme nadzora in tehnologije tipal za omogočanje interaktivnega in inteligentnega spremljanja, merjenja, nadzora kakovosti ter upravljanja proizvodnje, prenosa, distribucije in porabe plina v plinskem omrežju. Poleg tega lahko taka pametna omrežja vključujejo tudi opremo, ki omogoča povratni tok z distribucijske na prenosno raven, in s tem povezane potrebne nadgradnje obstoječega omrežja;

(c) za vodik ⁽²⁸⁾:

- (i) prenosni cevovodi za visokotlačni prenos vodika in distribucijski cevovodi za lokalno distribucijo vodika, ki omogočajo dostop več uporabnikom omrežja na pregleden in nediskriminatoren način;
- (ii) „objekt za shranjevanje“ kot objekt, ki se uporablja za skladiščenje vodika z visoko stopnjo čistosti, vključno z delom terminala za vodik, ki se uporablja za skladiščenje, vendar brez dela, ki se uporablja za proizvodne dejavnosti, in vključno z objekti, namenjenimi izključno operaterjem vodikovih omrežij pri opravljanju njihovih nalog. Zmogljivosti za shranjevanje vodika vključujejo podzemne objekte za shranjevanje, povezane z visokotlačnimi cevovodi za prenos ali distribucijo vodika iz točke (i);
- (iii) naprave za pošiljanje, sprejemanje, ponovno uplinjanje ali dekomprimiranje vodika ali vodika, vsebovanega v drugih kemičnih snoveh, za dovajanje vodika v omrežje bodisi za plin bodisi za vodik;
- (iv) „terminali“, kar pomeni naprave za pretvorbo tekočega vodika v plinasti vodik za dovajanje v vodikovo omrežje. Vključujejo pomožno opremo in začasno skladiščenje, potrebno za postopek pretvorbe in poznejše dovajanje v vodikovo omrežje, vendar ne vključujejo nobenega dela terminala za vodik, ki se uporablja za shranjevanje;
- (v) „povezovalni plinovod“, kar pomeni vodikovo omrežje (ali njegov del), ki prečka ali povezuje mejo med državami članicami ali med državo članico in tretjo državo do ozemlja držav članic ali teritorialnega morja te države članice;
- (vi) kakršna koli oprema ali naprava, bistvena za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje sistema za vodik ali ki omogoča dvosmerno zmogljivost, vključno s kompresorskimi postajami;

(d) za ogljikov dioksid ⁽²⁹⁾:

- (i) cevovodi, razen pridobivalnih cevovodnih omrežij, za prenos ogljikovega dioksida iz več virov, tj. industrijskih obratov (vključno z elektrarnami), ki proizvajajo ogljikov dioksid pri sežiganju ali drugih kemičnih reakcijah s fosilnimi ali nefosilnimi spojinami, ki vsebujejo ogljik, za namene trajnega geološkega shranjevanja ogljikovega dioksida v skladu s členom 3 Direktive 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁰⁾ ali za uporabo ogljikovega dioksida kot surovine ali za izboljšanje donosa bioloških procesov;
- (ii) obrati za utekočinjanje in shranjevanje ogljikovega dioksida za njegov prenos ali shranjevanje;
- (iii) infrastruktura v geološki formaciji, ki se uporablja za trajno geološko shranjevanje ogljikovega dioksida v skladu s členom 3 Direktive 2009/31/ES, ter s tem povezane površinske naprave in naprave za vbrizgavanje;
- (iv) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvena za pravilno, zanesljivo in učinkovito delovanje zadevnega sistema, vključno s sistemi zaščite, spremljanja in nadzora. To lahko vključuje namenska mobilna sredstva za prenos in shranjevanje ogljikovega dioksida, če taka mobilna sredstva ustrezajo opredeljeni čistega vozila;

⁽²⁸⁾ Vsa sredstva iz točk (i) do (vi) za vodik so lahko novogradnje, predelana sredstva za zemeljski plin, namenjena za vodik („sprememba namembnosti“), ali kombinacija obojega. Sredstva iz točk (i) do (vi) za vodik, do katerih imajo dostop tretje osebe, se štejejo za energetska infrastrukturo.

⁽²⁹⁾ Sredstva iz točk (i) do (iv) za ogljikov dioksid, do katerih imajo dostop tretje osebe, se štejejo za energetska infrastrukturo.

⁽³⁰⁾ Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

- (e) infrastruktura za prenos ali distribucijo toplotne energije v obliki pare, vroče vode ali ohlajenih tekočin od več proizvajalcev/uporabnikov na podlagi uporabe energije iz obnovljivih virov ali odvečne toplote iz industrijskih postopkov;
 - (f) projekti skupnega interesa, kot so opredeljeni v členu 2, točka 4, Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾ in členu 171 Pogodbe;
 - (g) druge kategorije infrastrukture v zvezi z infrastrukturo, ki omogoča fizično ali brezžično povezavo med proizvajalci in uporabniki za energijo iz obnovljivih ali brezogljicnih virov iz različnih dostopovnih in izhodnih točk ter do katere lahko dostopajo tretje osebe, ki niso del podjetij, ki imajo infrastrukturo v lasti ali jo upravljajo;
- (37) „energijska učinkovitost“ pomeni energetska učinkovitost stavb, kot je opredeljena v členu 2, točka 4, Direktive 2010/31/EU;
- (38) „prihranek energije“ pomeni prihranek energije, kot je opredeljen v členu 2, točka 5, Direktive 2012/27/EU;
- (39) „varstvo okolja“ pomeni vse ukrepe ali dejavnosti, namenjene zmanjšanju ali preprečevanju onesnaževanja, negativnih vplivov na okolje ali druge škode, ki jo fizičnemu okolju (vključno z zrakom, vodo in tlemi), ekosistemom ali naravnim virom povzročajo človekove dejavnosti, vključno z blažitvijo podnebnih sprememb, zmanjšanjem tveganja take škode, varovanjem ali obnovo biotske raznovrstnosti, ali zagotovitev učinkovitejše rabe naravnih virov, vključno z ukrepi za varčevanje z energijo in rabo obnovljivih virov energije ter drugimi tehnikami za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal ter za prehod na modele krožnega gospodarstva za zmanjšanje uporabe neobdelanih materialov in povečanje učinkovitosti. Zajema tudi ukrepe za okrepitev prilagoditvene sposobnosti in čim večje zmanjšanje ranljivosti za podnebne vplive;
- (40) „okoljski davek ali davku podobna dajatev“ pomeni davek ali dajatev, ki se uporablja za posebno davčno osnovo, izdelke ali storitve, ki jasno negativno vplivajo na okolje ali s katerimi se poskušajo zaračunati določene dejavnosti, blago ali storitve, da bi bili okoljski stroški lahko vključeni v njihovo ceno ali da bi se proizvajalci in potrošniki usmerili na dejavnosti, ki bolj spoštujejo okolje;
- (41) „načrt ocenjevanja“ pomeni dokument, ki zajema eno ali več shem pomoči in vsebuje vsaj naslednje minimalne vidike:
- (a) cilje, ki se ocenjujejo;
 - (b) vprašanja za oceno;
 - (c) kazalnike rezultatov;
 - (d) predvideno metodologijo za izvedbo ocenjevanja;
 - (e) zahteve za zbiranje podatkov;
 - (f) predlagani časovni okvir ocenjevanja, vključno z datumom predložitve vmesnega in končnega ocenjevalnega poročila;
 - (g) opis neodvisnega organa, ki bo izvedel ocenjevanje, ali merila, ki se bodo uporabila za izbor tega organa, ter način, na katerega se bo zagotovilo, da bo ocena javno dostopna;
- (42) „shema razširjene odgovornosti proizvajalca“ pomeni shemo razširjene odgovornosti proizvajalca, kot je opredeljena v členu 3, točka 21, Direktive 2008/98/ES;
- (43) „proizvajalec“ pomeni podjetje, ki proizvaja električno energijo za komercialne namene;
- (44) „toplogredni plin“ pomeni vsak plin, ki z absorpiranjem infrardečega sevanja prispeva k učinku tople grede, vključno z ogljikovim dioksidom, metanom, dušikovim oksidom in fluoriranimi plini, kot so fluorirani ogljikovodiki;
- (45) „soproizvodnja z visokim izkoristkom“ pomeni soproizvodnjo z visokim izkoristkom, kot je opredeljena v členu 2, točka 34, Direktive 2012/27/EU;

⁽³¹⁾ Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39).

- (46) „operater vodikovega omrežja“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti prenosa in je odgovorna za obratovanje vodikovega omrežja, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za njegov razvoj na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi vodikovimi omrežji, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmožljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po transportu vodika;
- (47) „odstopanje“ pomeni odstopanje, kot je opredeljeno v členu 2, točka 8, Uredbe (EU) 2017/2195;
- (48) „bilančni obračun“ pomeni bilančni obračun, kot je opredeljen v členu 2, točka 9, Uredbe (EU) 2017/2195;
- (49) „bilančni obračunski interval“ pomeni bilančni obračunski interval, kot je opredeljen v členu 2, točka 15, Uredbe (EU) 2019/943;
- (50) „individualna pomoč“ pomeni *ad hoc* pomoč in pomoč, ki je dodeljena na podlagi sheme pomoči in jo je treba priglasiti;
- (51) „prekinljiva shema“ pomeni ukrep za zanesljivost oskrbe z električno energijo, s katerim naj bi se zagotovila stabilna frekvenca v elektroenergetskem sistemu ali obravnavale kratkoročne težave z zanesljivostjo oskrbe, med drugim s prekinitvijo napajanja;
- (52) „mikropodjetje“ pomeni podjetje, ki izpolnjuje pogoje za mikropodjetja iz priporočila Komisije o opredelitvi mikro-, malih in srednjih podjetij ⁽³²⁾;
- (53) „sonaravna rešitev“, pomeni rešitev, ki ima navdih in podporo v naravi, ki je stroškovno učinkovita, hkrati zagotavlja okoljske, družbene in gospodarske koristi ter pomaga graditi odpornost in ki z lokalno prilagojenimi, z viri gospodarnimi in sistemskimi posegi v mesta, kopenske in morske krajine prinaša več narave ter naravnih značilnosti in procesov ter njihovo večjo raznolikost;
- (54) „ukrep za prezasedenost omrežja“ pomeni ukrep za zanesljivost oskrbe z električno energijo, s katerim naj bi se nadomestila nezadostnost omrežja za prenos ali distribucijo električne energije;
- (55) „onesnaževalo“ pomeni onesnaževalo, kot je opredeljeno v členu 2, točka 10, Direktive (EU) 2020/852;
- (56) „onesnaževalec“ pomeni onesnaževalca, kot je opredeljen v Prilogi, točka 3, Priporočila Sveta 75/436/Euratom, ESPJ, EGS ⁽³³⁾;
- (57) „onesnaževanje“ pomeni onesnaževanje, kot je opredeljeno v členu 3, točka 2, Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁴⁾;
- (58) „načelo ,onesnaževalec plača““ pomeni, da mora stroške ukrepov za boj proti onesnaževanju nositi onesnaževalec, ki povzroča onesnaževanje;
- (59) „priprava za ponovno uporabo“ pomeni pripravo za ponovno uporabo, kot je opredeljena v členu 3, točka 16, Direktive 2008/98/ES;
- (60) „infrastruktura za polnjenje“ pomeni stacionarno ali mobilno infrastrukturo za oskrbo čistih vozil ali čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve z električno energijo;
- (61) „predelava“ pomeni predelavo, kot je opredeljena v členu 3, točka 15, Direktive 2008/98/ES;
- (62) „recikliranje“ pomeni recikliranje, kot je opredeljeno v členu 3, točka 17, Direktive 2008/98/ES;
- (63) „referenčni projekt“ pomeni projekt, ki se uporablja kot primer in je reprezentativen za povprečni projekt v kategoriji upravičencev do sheme pomoči;

⁽³²⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro-, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

⁽³³⁾ Priporočilo Sveta z dne 3. marca 1975 o razporejanju stroškov in ukrepih organov oblasti za okoljske zadeve (UL L 194, 25.7.1975, str. 1).

⁽³⁴⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

- (64) „infrastruktura za oskrbo z gorivom“ pomeni stacionarno ali mobilno infrastrukturo za oskrbo z vodikom, zemeljskim plinom v plinasti (stisnjeni zemeljski plin – SZP) in tekoči obliki (utekočinjeni zemeljski plin – UZP), bioplinom in pogonskimi biogorivi, vključno z naprednimi pogonskimi biogorivi, ali sintetičnimi gorivi, proizvedenimi iz energije iz obnovljivih virov ali nizkoogljične energije;
- (65) „rehabilitacija“ pomeni ukrep okoljskega upravljanja za ponovno vzpostavitev ravni delovanja ekosistema na degradiranih območjih, katerega namen sta obnovitev in nadaljnje zagotavljanje ekosistemskih storitev, ne biotske raznovrstnosti in celovitosti določenega naravnega ali polnaravnega referenčnega ekosistema;
- (66) „sanacija“ pomeni ukrepe okoljskega upravljanja, kot je odstranjevanje ali razstrupljanje onesnaževal ali presežka hranil iz tal in vode, z namenom odstranitve virov degradacije;
- (67) „električna energija iz obnovljivih virov“ pomeni električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2018/2001;
- (68) „skupnost na področju energije iz obnovljivih virov“ pomeni skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v členu 2, točka 16, Direktive (EU) 2018/2001;
- (69) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2018/2001;
- (70) „obnovljiv vodik“ pomeni vodik, proizveden iz energije iz obnovljivih virov v skladu z metodologijami, določenimi za tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v Direktivi (EU) 2018/2001;
- (71) „tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjena uporabi v prometu“ pomeni tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjena uporabi v prometu, kot so opredeljena v členu 2, točka 36, Direktive (EU) 2018/2001;
- (72) „zadostnost virov“ pomeni raven proizvedene zmogljivosti, ki se šteje kot zadostna za izpolnitev potreb na trgovanem območju v katerem koli obdobju, na podlagi uporabe konvencionalnega statističnega kazalnika, kot ga uporabljajo organizacije, ki po presoji institucij Unije opravljajo bistveno vlogo pri vzpostavljanju enotnega trga z električno energijo, na primer Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E);
- (73) „učinkovita raba virov“ pomeni zmanjšanje količine surovin, potrebnih za enoto proizvodnje, ali nadomestitev primarnih surovin s sekundarnimi;
- (74) „obnova“ pomeni postopek za podporo okrevanju ekosistema kot način ohranjanja biotske raznovrstnosti in povečanja odpornosti ekosistema, zlasti proti podnebnim spremembam. Obnova ekosistemov vključuje ukrepe, sprejete za izboljšanje stanja ekosistema in ponovno oblikovanje ali ponovno vzpostavitev ekosistema, kadar se je stanje poslabšalo, ter izboljšanje odpornosti ekosistema proti podnebnim spremembam in njegovega prilagajanja podnebnim spremembam;
- (75) „ponovna uporaba“ pomeni ponovno uporabo, kot je opredeljena v členu 3, točka 13, Direktive 2008/98/ES, in vključuje vsak postopek, pri katerem se proizvodi ali sestavni deli, ki niso odpadki, ponovno uporabijo za namene, za katere so bili prvotno izdelani;
- (76) „malo podjetje“ pomeni podjetje, ki izpolnjuje pogoje za mala podjetja iz priporočila Komisije o opredelitvi mikro-, malih in srednjih podjetij;
- (77) „malo in srednje podjetje“ (MSP) pomeni podjetje, ki izpolnjuje pogoje iz priporočila Komisije o opredelitvi mikro-, malih in srednjih podjetij;
- (78) „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni podjetje, ki ni MSP in ima največ 499 zaposlenih, izračunano v skladu s členi 3 do 6 Priloge I k Uredbi Komisije (EU) št. 651/2014⁽³⁵⁾, ter katerega letni promet ne presega 100 milijonov EUR ali katerega letna bilanca stanja ne presega 86 milijonov EUR. Več subjektov se šteje za eno podjetje, če je izpolnjen kateri koli od pogojev iz člena 3, točka 3, Priloge I k Uredbi (EU) št. 651/2014;

⁽³⁵⁾ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1).

- (79) „pametno polnjenje“ pomeni polnjenje, pri katerem se intenzivnost električne energije, dobavljene akumulatorju, prilagodi v realnem času na podlagi informacij, prejetih prek elektronske komunikacije;
- (80) „pripravljenost na pametne sisteme“ pomeni zmogljivost stavb ali stavbnih enot, da svoje delovanje prilagodijo potrebam uporabnika, vključno z optimizacijo energijske in splošne učinkovitosti, ter da prilagodijo svoje delovanje v odziv na signale iz omrežja;
- (81) „standardne bilančne odgovornosti“ pomeni nediskriminatorne bilančne odgovornosti ne glede na tehnologijo, v okviru katerih noben proizvajalec ni izvzet iz bilančne odgovornosti, kot je določeno v členu 5 Uredbe (EU) 2019/943;
- (82) „začetek del“ pomeni prvo odločno zavezo (na primer za naročilo opreme ali začetek gradnje), po kateri naložbe ni več mogoče preklicati. Nakup zemljišč in pripravljalna dela, kot je pridobivanje dovoljenj in opravljanje predhodnih študij izvedljivosti, se ne štejejo za začetek del. Pri prevzemih „začetek del“ pomeni trenutek, ko se pridobijo sredstva, ki so neposredno povezana s kupljeno poslovno enoto;
- (83) „strateška rezerva“ pomeni mehanizem za zmogljivost, pri katerem se zmogljivost v zvezi z električno energijo, kot je proizvodnja, shranjevanje ali prilagajanje odjema, hrani zunaj trga električne energije in dispečira le v posebnih okoliščinah;
- (84) „skupni stroški lastništva“ pomeni skupne stroške pridobitve in lastništva vozila v njegovi življenjski dobi, vključno s stroški pridobitve in najema vozila, stroški goriva, stroški vzdrževanja in popravil, stroški zavarovanja, stroški financiranja in davki;
- (85) „operater prenosnega sistema“ pomeni operaterja prenosnega sistema, kot je opredeljen v členu 2, točka 35, Direktive (EU) 2019/944;
- (86) „vozilo“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (a) cestno vozilo kategorije M1, M2, N1, M3, N2, N3 ali L;
 - (b) plovilo za celinsko plovbo ali morsko in obalno plovilo za prevoz potnikov ali tovora;
 - (c) tirna vozila;
 - (d) zrakoplov;
- (87) „obdelava“ pomeni obdelavo, kot je opredeljena v členu 3, točka 14, Direktive 2008/98/ES;
- (88) „najnižja davčna stopnja Unije“ pomeni najnižjo raven obdavčitve, določeno v zakonodaji Unije; v zvezi z energenti in električno energijo to pomeni najnižjo raven obdavčitve iz Priloge I k Direktivi Sveta 2003/96/ES ⁽³⁶⁾;
- (89) „standard Unije“ pomeni:
- (a) obvezni standard Unije, ki določa stopnje, ki jih morajo posamezna podjetja doseči pri varstvu okolja, razen standardov ali ciljev, določenih na ravni Unije, ki so zavezujoči za države članice, ne pa tudi za posamezna podjetja;
 - (b) obveznost uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij, kot so opredeljene v Direktivi 2010/75/EU, in zagotavljanja, da ravni emisij ne presegajo ravni, ki bi bile dosežene z uporabo najboljše razpoložljive tehnologije; kadar so ravni emisij, povezane z najboljšo razpoložljivo tehnologijo ⁽³⁷⁾, opredeljene v izvedbenih aktih, sprejetih na podlagi Direktive 2010/75/EU ali drugih direktiv, ki se uporabljajo, se bodo za namen teh smernic uporabljale te ravni; kadar so te ravni izražene kot razpon, se bo uporabljala mejna vrednost, za katero se prvič doseže najboljša razpoložljiva tehnologija za zadevno podjetje;
- (90) „odpadek“ pomeni odpadki, kot je opredeljen v členu 3, točka 1, Direktive 2008/98/ES;
- (91) „odvečna toplota“ pomeni odvečno toploto, kot je opredeljena v členu 2, točka 9, Direktive (EU) 2018/2001.

⁽³⁶⁾ Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL L 283, 31.10.2003, str. 51).

⁽³⁷⁾ To lahko vključuje povezane ravni emisij (BAT-AEL), povezane ravni energijske učinkovitosti (BAT-AEEL) ali povezane ravni okoljske učinkovitosti (BAT-AEPL).

3. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI NA PODLAGI ČLENA 107(3), TOČKA (C), POGODBE

20. Te smernice določajo merila za združljivost ukrepov pomoči za varstvo okolja, vključno z varstvom podnebja, in energetskih ciljev, za katere velja obveznost priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe, v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe.
21. Komisija lahko na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe za združljivo z notranjim trgovom šteje državno pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti v Uniji (pozitivni pogoj), kadar taka pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi (negativni pogoj).
22. Pri ocenjevanju, ali se pomoč za varstvo okolja in energijo lahko šteje za združljivo z notranjim trgovom v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe, bo Komisija proučila naslednje vidike:
- (a) v zvezi s prvim (pozitivnim) pogojem, da pomoč pospešuje razvoj gospodarske dejavnosti:
 - (i) opredelitev gospodarske dejavnosti, ki se pospešuje z ukrepom, pozitivnih učinkov ukrepa za širšo družbo, po potrebi pa tudi njegove ustreznosti za specifične politike Unije (glej oddelek 3.1.1);
 - (ii) spodbujevalni učinek pomoči (glej oddelek 3.1.2);
 - (iii) neobstoj kršitve ustreznih določb prava Unije (glej oddelek 3.1.3);
 - (b) v zvezi z drugim (negativnim) pogojem, da pomoč nima neutemeljenega vpliva na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi:
 - (i) potrebo po posredovanju države (glej oddelek 3.2.1.1);
 - (ii) ustreznost pomoči (glej oddelek 3.2.1.2);
 - (iii) sorazmernost pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo, ki je potrebna za doseganje cilja), vključno s kumulacijo (glej oddelek 3.2.1.3);
 - (iv) preglednost pomoči (glej oddelek 3.2.1.4);
 - (v) preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov pomoči na konkurenco in trgovino (glej oddelek 3.2.2) ter
 - (vi) primerjavo pozitivnih in negativnih učinkov pomoči (glej oddelek 3.3).

3.1 Pozitivni pogoj pomoč mora pospeševati razvoj gospodarske dejavnosti

3.1.1 *Opredelitev gospodarske dejavnosti, ki se pospešuje z ukrepom, pozitivnih učinkov ukrepa za širšo družbo, po potrebi pa tudi njegova ustreznost za specifične politike Unije*

23. Države članice morajo pri priglasitvi pomoči opredeliti gospodarske dejavnosti, ki se bodo pospeševale s pomočjo, in navesti, kako se bo podpiral razvoj navedenih dejavnosti.
24. Pomoč za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih učinkov gospodarskih dejavnosti na podnebje ali okolje lahko pospešuje razvoj gospodarskih dejavnosti s povečanjem trajnosti zadevne gospodarske dejavnosti. Poleg tega se lahko s pomočjo zagotovi, da se lahko ta dejavnost v prihodnosti nadaljuje, ne da bi povzročala nesorazmerno okoljsko škodo, ter s podpiranjem ustvarjanja novih gospodarskih dejavnosti in storitev (podpiranjem razvoja tako imenovanega „zelenega gospodarstva“).
25. Države članice morajo navesti tudi, ali bo pomoč prispevala k doseganju ciljev podnebne, okoljske in energetske politike Unije, ter opisati, kako, ter, natančneje, pričakovane koristi pomoči v smislu njenega konkretnega prispevka k varstvu okolja, vključno z blažitvijo podnebnih sprememb, ali učinkovitemu delovanju notranjega trga z energijo.

3.1.2 Spodbujevalni učinek

26. Za pomoč se lahko šteje, da pospešuje gospodarsko dejavnost, samo, če ima spodbujevalni učinek. Pomoč ima spodbujevalni učinek, če upravičenca spodbudi k spremembi ravnanja ali izvajanju dodatne gospodarske dejavnosti ali okolju prijaznejše gospodarske dejavnosti, ki je brez pomoči ne bi izvajal ali bi jo izvajal v omejenem obsegu ali na drugačen način.
27. Pomoč ne sme podpirati stroškov dejavnosti, ki bi jo upravičenec do pomoči v vsakem primeru opravljal, in ne sme biti nadomestilo za običajno poslovno tveganje gospodarske dejavnosti ⁽³⁸⁾.
28. Dokazovanje spodbujevalnega učinka vključuje opredelitev dejanskega scenarija in verjetnega hipotetičnega scenarija brez pomoči ⁽³⁹⁾. Komisija bo to proučila na podlagi količinske opredelitve iz oddelka 3.2.1.3.
29. Komisija meni, da pomoč nima spodbujevalnega učinka za upravičenca, če se je delo pri projektu ali dejavnosti začelo, preden je upravičenec nacionalnim organom predložil pisno vlogo za pomoč. Kadar upravičenec začne izvajati projekt, preden predloži vlogo za pomoč, se nobena pomoč, dodeljena za ta projekt, načeloma ne bo štela za združljivo z notranjim trgov.
30. Vloga za pomoč je lahko v različnih oblikah, na primer v obliki ponudbe v okviru konkurenčnega postopka zbiranja ponudb. Vsaka vloga mora vsebovati vsaj ime prosilca, opis projekta ali dejavnosti, vključno z lokacijo projekta ali dejavnosti, in znesek pomoči, potreben za izvedbo.
31. V nekaterih izjemnih primerih ima lahko pomoč spodbujevalni učinek tudi pri projektih, ki so se začeli pred predložitvijo vloge za pomoč. Za pomoč se šteje, da ima spodbujevalni učinek, zlasti kadar:
 - (a) se pomoč dodeli samodejno v skladu z objektivnimi in nediskriminatornimi merili ter brez nadaljnega uveljavljanja diskrecijske pravice države članice, ukrep pa je bil sprejet in je začel veljati, preden se je projekt ali dejavnost, za katero je bila dodeljena pomoč, začela izvajati, razen za sheme, ki so naslednice davčnih shem, kadar je dejavnost že bila zajeta v prejšnjih shemah v obliki davčnih ugodnosti;
 - (b) nacionalni organi pred začetkom del objavijo obvestilo o nameri za določitev predlaganega ukrepa pomoči, ki ga mora Komisija potrditi v skladu s členom 108(3) Pogodbe. To obvestilo je treba objaviti na javnem spletnem mestu ali v drugem javnem mediju s podobno širokim in enostavnim dostopom ter v njem jasno navesti vrsto projektov, ki so po predlogu države članice upravičeni, in datum, po katerem namerava država članica šteti take projekte za upravičene. Predlagana upravičenost ne sme biti neutemeljeno omejena. Upravičenec mora organ, ki dodeli pomoč, pred začetkom del obvestiti, da je predlagani ukrep pomoči obravnaval kot pogoj za sprejete odločitve o naložbi. Kadar se država članica pri dokazovanju spodbujevalnega učinka opira na tako obvestilo, mora pri priglasitvi državne pomoči predložiti izvod obvestila in povezavo na spletno mesto, na katerem je bilo objavljeno, ali ustrezno dokazilo, da je obvestilo na voljo javnosti;

⁽³⁸⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 13. junija 2013, HGA in drugi/Komisija, zadeve C-630/11 P do C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, točka 104.

⁽³⁹⁾ Tak scenarij mora biti verodostojen in resničen ter se nanašati na dejavnike odločanja, ki prevladujejo v času odločitve upravičenca do pomoči glede projekta. Države članice so pozvane, naj se opirajo na uradne dokumente uprav, ocene tveganja, finančna poročila, notranje poslovne načrte, mnenja strokovnjakov in druge študije, povezane s projektom, ki se ocenjuje. Državam članicah lahko pri dokazovanju spodbujevalnega učinka pomagajo dokumenti, ki vsebujejo informacije o napovedih glede odjema in stroškov ter finančnih napovedih, dokumenti, ki so predloženi odboru za naložbe in ki podrobno opisujejo naložbene/operativne scenarije, ali dokumenti, ki so predloženi finančnim institucijam. Taki dokumenti morajo biti posodobljeni glede na potek postopka odločanja o naložbi/operaciji.

(c) pomoč za tekoče poslovanje se dodeli obstoječim obratom za okolju prijazno proizvodnjo, pri čemer „začetka del“ ni, ker ni nobene pomembne nove naložbe. V teh primerih je mogoče spodbujevalni učinek dokazati na podlagi spremembe za okolju prijazno obratovanje obrata, namesto cenejšega in okolju manj prijaznega, alternativnega obratovanja.

32. Komisija meni, da pomoč, dodeljena le za kritje stroškov prilagoditve standardom Unije, načeloma nima spodbujevalnega učinka. Splošno pravilo je, da ima lahko spodbujevalni učinek samo pomoč za preseganje standardov Unije. Če je bil ustrezni standard Unije že sprejet, vendar še ni začel veljati, pa ima lahko pomoč spodbujevalni učinek, če spodbuja izvedbo in dokončanje naložbe vsaj 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standarda, razen če je v oddelkih 4.1 do 4.13 navedeno drugače. Da se držav članic ne bi odvrnilo od določitve obveznih nacionalnih standardov, ki so strožji ali ambicioznejši od ustreznih standardov Unije, imajo lahko ukrepi pomoči spodbujevalni učinek ne glede na obstoj takih nacionalnih standardov. Enako velja za pomoč, ki se dodeli, če so bili v primeru neobstoja standardov Unije sprejeti obvezni nacionalni standardi.

3.1.3 Neobstoj kršitve ustreznih določb prava Unije

33. Če podprta dejavnost ali ukrep pomoči ali pogoji, ki veljajo zanj, vključno z načinom financiranja, če je sestavni del ukrepa, vključujejo kršitev ustreznega prava Unije, pomoči ni mogoče razglasiti za združljivo z notranjim trgov. To se lahko zgodi, na primer, kadar za pomoč veljajo določbe, v skladu s katerimi je pomoč neposredno ali posredno pogojena s poreklom izdelkov ali opreme, na primer kadar zanjo velja zahteva, da mora upravičenec kupiti domače izdelke.

3.2 **Negativni pogoj: pomoč ne sme neupravičeno spreminjati trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi**

3.2.1 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

3.2.1.1 Nujnost pomoči

34. Predlagani ukrep državne pomoči mora biti ciljno usmerjen v okoliščine, v katerih lahko zagotovi konkreten razvoj, ki ga trg sam ne more doseči, na primer z odpravljanjem nedelovanja trga v zvezi s projekti ali dejavnostmi, za katere se dodeli pomoč. Čeprav na splošno velja, da konkurenčni trgi po navadi zagotavljajo učinkovite rezultate v smislu razvoja gospodarskih dejavnosti, cen, proizvodnje in rabe virov, se lahko v primeru nedelovanja trga z javnim posredovanjem v obliki državne pomoči poveča učinkovitost delovanja trgov in s tem prispeva k razvoju gospodarske dejavnosti, kolikor trg sam ne doseže učinkovitega rezultata. Država članica bi morala opredeliti nedelovanja trga, ki preprečujejo doseganje ustrezne ravni varstva okolja ali učinkovitega notranjega trga z energijo. Glavna nedelovanja trga, povezana z varstvom okolja in energijo, ki lahko preprečijo najboljše rezultate in povzročijo neučinkovitost, so:

(a) Negativne eksternalije: pri ukrepih okoljske pomoči so te najpogostejše, nastanejo pa zaradi neustrezne cene onesnaževanja, kar pomeni, da zadevno podjetje ne nosi vseh stroškov onesnaževanja. V tem primeru podjetja, ki delujejo v lastnem interesu, nimajo zadostnih spodbud, da bi pri izbiri določene tehnologije ali odločanju o ravni proizvodnje upoštevala negativne eksternalije, ki so posledica njihove gospodarske dejavnosti. Povedano drugače, stroški, ki jih ima podjetje, ne odražajo v celoti stroškov, ki jih imajo potrošniki in širša družba. Zato podjetja običajno nimajo zadostnih spodbud za znižanje ravni onesnaževanja, ki ga povzročajo, ali za sprejetje posameznih ukrepov za varstvo okolja.

(b) Pozitivne eksternalije: ker bodo imeli del koristi poleg vlagatelja tudi drugi udeleženci na trgu, bodo podjetja morda vlagala premalo. Pozitivne eksternalije se lahko na primer pojavijo pri naložbah v ekoinovacije, stabilnost sistema, nove in inovativne tehnologije za energijo iz obnovljivih virov ter inovativne ukrepe za prilagajanje odjema ali v primeru energetske infrastrukture ali ukrepov za zanesljivost oskrbe z električno energijo, ki koristijo številnim državam članicam ali večjemu številu potrošnikov.

- (c) Asimetrične informacije: običajno se pojavijo na trgih, na katerih so razlike med informacijami, ki so na voljo eni strani trga, in informacijami, ki so na voljo drugi strani trga. Tak položaj lahko na primer nastane, kadar zunanji finančni vlagatelji nimajo informacij glede verjetnih donosov projekta in tveganj v zvezi s projektom. Nastane lahko tudi pri sodelovanju na področju čezmejne infrastrukture, kadar ima ena stran manj informacij kot druga. Čeprav tveganje ali negotovost samo po sebi ne povzroča nedelovanja trga, je težava zaradi asimetričnih informacij povezana s stopnjo takega tveganja in negotovosti. Oboje je po navadi večje pri okoljskih naložbah, pri katerih je obdobje amortizacije običajno daljše, kar krepi poudarek na kratkoročnem obdobju, ki je lahko zaradi pogojev financiranja za take naložbe, zlasti za MSP, še večji.
- (d) Neuspešno usklajevanje: to lahko prepreči razvoj projekta ali njegovo učinkovito načrtovanje zaradi različnih interesov in spodbud vlagateljev (tako imenovanih ločenih spodbud), stroškov sklepanja pogodb ali sporazumov o zavarovanju odgovornosti, negotovosti glede skupnega rezultata in učinkov omrežja, na primer neprekinjene oskrbe z električno energijo. Tako neuspešno usklajevanje se lahko na primer pojavi v razmerju med lastnikom stavbe in najemnikom glede energijsko učinkovitih rešitev. Še dodatno ga lahko poslabšajo težave pri obveščanju, zlasti kadar so povezane z asimetričnimi informacijami. Nastane lahko tudi zaradi potrebe po doseganju določene kritične mase, preden je začetek projekta tržno privlačen, kar je lahko zlasti pomembno pri (čezmejnih) infrastrukturnih projektih.
35. Samo nedelovanje trga v določenih okoliščinah pa ni zadostna utemeljitev nujnosti državne pomoči. Za obravnavo nekaterih ugotovljenih nedelovanj trga so morda že vzpostavljene druge politike in ukrepi, na primer sektorski predpisi, obvezni standardi Unije glede onesnaževanja, obveznosti glede oskrbe, mehanizmi oblikovanja cen, kot je sistem Unije za trgovanje z emisijami (EU ETS), in davki na ogljikov dioksid. Dodatni ukrepi, vključno z državno pomočjo, so lahko usmerjeni samo na preostala nedelovanja trga, tj. tista, ki se ne obravnavajo z navedenimi drugimi politikami in ukrepi. Prav tako je treba dokazati, kako državna pomoč krepi druge vzpostavljene politike in ukrepe za odpravo istih nedelovanj trga. Zato je težje dokazati, da je državna pomoč potrebna, če je v nasprotju z drugimi politikami, usmerjenimi v ista nedelovanja trga. Zato bi morala država članica opredeliti tudi vse morebitne obstoječe politike in ukrepe, ki so že ciljno usmerjeni v opredeljene regulativne pomanjkljivosti ali nedelovanja trga.
36. Komisija bo štela pomoč za nujno, če država članica dokaže, da je dejansko ciljno usmerjena v preostala nedelovanja trga ob upoštevanju vseh morebitnih drugih politik in ukrepov, že vzpostavljenih za obravnavo nekaterih opredeljenih nedelovanj trga.
37. Kadar se državna pomoč dodeli za projekte ali dejavnosti, ki so po tehnološki vsebini, stopnji tveganja in obsegu podobni tistim, že izvedenim v Uniji pod tržnimi pogoji, bo Komisija načeloma predpostavljala, da nedelovanja trga ni, ter zahtevala dodatne dokaze za potrebo po državni pomoči.
38. Da bi država članica dokazala nujnost pomoči, mora dokazati, da projekt ali – v primeru shem – referenčni projekt brez pomoči ne bi bil izveden. Komisija bo to ocenila na podlagi količinske opredelitve iz oddelka 3.2.1.3 ali specifične analize na podlagi dokazov, ki jo predloži država članica in ki dokazuje nujnost pomoči.

3.2.1.2 Ustreznost

39. Predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za doseganje predvidenega cilja pomoči, kar pomeni, da ne sme obstajati manj izkrivljajoč instrument politike in pomoči, s katerim bi bilo mogoče doseči enake rezultate.

3.2.1.2.1. Ustreznost v primerjavi z drugimi instrumenti politike

40. Državna pomoč ni edini instrument politike, ki je na voljo državam članicam za spodbujanje višje ravni varstva okolja ali zagotavljanje učinkovitega notranjega trga z energijo. Na voljo so morda drugi, ustrežnejši instrumenti, kot so tržni instrumenti ali ukrepi na strani odjema, ki vključujejo predpise, skladnost z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“⁽⁴⁰⁾, javno naročanje ali standardizacijo, ter povečanje financiranja javne infrastrukture in splošni davčni ukrepi. Tudi mehki instrumenti, kot so prostovoljni okoljski znaki in razširjanje okolju prijaznih tehnologij, imajo lahko pomembno vlogo pri doseganju višje ravni varstva okolja⁽⁴¹⁾.
41. Različni ukrepi za odpravo istega nedelovanja trga so si lahko v nasprotju. To velja v primerih, kadar je uveden učinkovit tržni mehanizem, ki je posebej namenjen reševanju težave eksternalij, kot je sistem Unije za trgovanje z emisijami. Dodaten podporni ukrep za odpravo istega nedelovanja trga bi lahko zmanjšal učinkovitost tržnega mehanizma. Zato je treba shemo pomoči, namenjeno obravnavanju preostalih nedelovanj trga, načrtovati tako, da ne ogroža učinkovitosti tržnega mehanizma.
42. S spoštovanjem načela „onesnaževalec plača“ na podlagi okoljske zakonodaje naj bi se zagotovila odprava nedelovanja trga, povezanega z negativnimi eksternalijami. Državna pomoč zato ni ustrezen instrument in je ni mogoče dodeliti, če je bilo upravičencu do pomoči na podlagi obstoječe zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje mogoče pripisati odgovornost za onesnaževanje.

3.2.1.2.2. Ustreznost v primerjavi z drugimi instrumenti pomoči

43. Državna pomoč za varstvo okolja in energijo se lahko dodeli v različnih oblikah. Država članica pa bi morala zagotoviti, da se pomoč dodeli v obliki, ki bo verjetno povzročila najmanjše izkrivljanje trgovine in konkurence.
44. V zvezi s tem mora država članica utemeljiti, zakaj so druge, morebitno manj izkrivljajoče oblike pomoči, kot so vračljiva predplačila v primerjavi z neposrednimi nepovratnimi sredstvi, davčni dobropisi v primerjavi z nižjo obdavčitvijo ali oblike pomoči, ki temeljijo na finančnih instrumentih, kot so dolžniški instrumenti v primerjavi z lastniškimi, vključno na primer s posojili z nizko obrestno mero ali subvencijami obrestne mere, državnimi jamstvi ali drugačnim financiranjem pod ugodnimi pogoji, manj ustrezne.
45. Izbira instrumenta pomoči bi morala ustrezati nedelovanju trga, ki naj bi se odpravilo z ukrepom pomoči. Kadar so dejanski prihodki negotovi, kot je to v primeru ukrepov za prihranek energije, je lahko najustrežnejši instrument vračljivo predplačilo.

⁽⁴⁰⁾ V skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ morajo države članice pri energetskih načrtih in vseh odločitvah glede politik in naložb čim bolj upoštevati alternativne ukrepe za stroškovno energetsko učinkovitost, da bi dosegle učinkovitejši odjem in ponudbo energije, zlasti s stroškovno učinkovitimi prihranki energije pri končni porabi, pobudami za prilagajanje odjema ter učinkovitejšo pretvorbo, prenosom in distribucijo energije, pri čemer bi se vseeno dosegli cilji teh odločitev. Glej Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

⁽⁴¹⁾ Drug način za omogočanje informiranih odločitev potrošnikov/uporabnikov pri nakupih in povečanje povpraševanja po okolju prijaznih izdelkih je lahko uporaba okoljskih oznak in trditve na izdelkih. Če so zanesljive okoljske oznake in verodostojne okoljske trditve dobro zasnovane ter jih ustrezni potrošniki priznavajo, razumejo, jim zaupajo in jih prepoznajo, so lahko uspešno orodje za usmerjanje in oblikovanje ravnanja (potrošnikov) tako, da sprejemajo okolju prijaznejše odločitve. Uporaba priznanega sistema označevanja/certificiranja z jasnimi merili in zunanjim preverjanjem (ki ga izvajajo tretje osebe) bo med najučinkovitejšimi načini, da podjetja potrošnikom in deležnikom pokažejo, da izpolnjujejo visoke okoljske standarde. Glede na navedeno Komisija na področje uporabe teh smernic ni vključila posebnih pravil v zvezi s pomočjo za zasnovo in proizvodnjo okolju prijaznih izdelkov.

46. Država članica mora dokazati, da sta pomoč in njena zasnova ustrezni za doseganje cilja ukrepa, v katerega je pomoč ciljno usmerjena.

3.2.1.3 Sorazmernost

47. Šteje se, da je pomoč sorazmerna, če je znesek pomoči na upravičenca omejen na najnižji znesek, potreben za izvedbo projekta ali dejavnosti, za katero se dodeli pomoč.
48. Splošno načelo je, da se pomoč šteje za omejeno na najmanjšo potrebno za izvedbo projekta ali dejavnosti, za katero se dodeli pomoč, če ustreza neto dodatnim stroškom (vrzeli v financiranju), potrebnim za izpolnitev cilja ukrepa pomoči, v primerjavi s hipotetičnim scenarijem brez pomoči. Neto dodatni stroški se določijo na podlagi razlike med gospodarskimi prihodki in stroški (vključno z naložbami in poslovanjem) projekta, za katerega se dodeli pomoč, ter prihodki in stroški alternativnega projekta, ki bi ga upravičenec do pomoči verjetno izvedel brez pomoči.
49. Podrobna ocena neto dodatnih stroškov ne bo potrebna, če se zneski pomoči določijo na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, saj ta zagotavlja zanesljivo oceno najmanjše pomoči, ki jo potrebujejo potencialni upravičenci ⁽⁴²⁾. Zato Komisija meni, da je sorazmernost pomoči zagotovljena, če so izpolnjena naslednja merila:
- (a) postopek zbiranja ponudb je konkurenčen, kar pomeni, da je odprt, jasen, pregleden in nediskriminatoren, temelji na objektivnih merilih, ki so predhodno določena v skladu s ciljem ukrepa ter zagotavljajo čim manjše tveganje strateških ponudb;
 - (b) merila se objavijo dovolj časa pred rokom za predložitev ponudb, da se omogoči učinkovita konkurenca ⁽⁴³⁾;
 - (c) proračun ali obseg, povezan s postopkom zbiranja ponudb, je zavezujoč, saj se lahko pričakuje, da vsi ponudniki ne bodo prejeli pomoči, pričakovano število ponudnikov zadostuje za zagotovitev učinkovite konkurence, zasnova postopkov zbiranja ponudb, v okviru katerih med izvajanjem sheme ni bilo prejetih dovolj ponudb, pa se popravi, da se v nadaljnjih postopkih zbiranja ponudb ali čim prej ponovno vzpostavi učinkovita konkurenca;
 - (d) naknadne prilagoditve rezultata postopka zbiranja ponudb (kot so poznejša pogajanja o rezultatih ponudb ali racioniranje) se preprečijo, saj lahko ogrozijo učinkovitost rezultata postopka.
50. Pogoji za sodelovanje, ki se uporabljajo za razvrščanje ponudb in nazadnje za dodelitev pomoči v konkurenčnem razpisnem postopku, morajo praviloma zagotoviti prispevek h glavnim ciljem ukrepa, ki je neposredno ali posredno povezan z zneskom pomoči, ki ga prosilec zahteva. To se lahko izrazi na primer kot pomoč na enoto varstva okolja ali pomoč na enoto energije ⁽⁴⁴⁾. Morda je primerno vključiti tudi druge pogoje za sodelovanje, ki niso neposredno ali posredno povezani z glavnimi cilji ukrepa. V takih primerih ti drugi pogoji ne smejo predstavljati več kot 30 % ponderjev vseh pogojev za sodelovanje. Država članica mora predložiti razloge za predlagani pristop in zagotoviti, da ustreza zastavljenim ciljem.

⁽⁴²⁾ Če pa obstaja možnost „ponudb z ničelnimi subvencijami“, bi morale države članice pojasniti, kako bo zagotovljena sorazmernost. Ponudbe z ničelnimi subvencijami se lahko pojavijo na primer, ker se bodo tržni prihodki po napovedih sčasoma povišali in/ali ker uspešni ponudniki prejmejo koncesije ali druge ugodnosti in tudi subvencioniranje cen. Izogniti bi se bilo treba spodnjim ali zgornjim mejam cen, ki ogrožajo konkurenčni postopek z izpodkopavanjem načela sorazmernosti, tudi ob ničelni vrednosti.

⁽⁴³⁾ Šest tednov je običajno dovolj. Pri posebno zapletenih ali novih postopkih bo morda potrebno daljše obdobje. V utemeljenih primerih je lahko primerno krajše obdobje, na primer pri preprostih ali rednih/ponavljajočih se postopkih.

⁽⁴⁴⁾ Pri ocenjevanju enot varstva okolja lahko države članice na primer razvijejo metodologijo, ki upošteva emisije ali drugo onesnaževanje na različnih stopnjah podprte gospodarske dejavnosti, čas izvedbe projekta ali stroške povezovanja sistemov. Pri zagotavljanju prispevka h glavnim ciljem v zvezi z zahtevanim zneskom pomoči lahko države članice na primer pretehtajo različna objektivna merila in izbirajo na podlagi zneska pomoči na enoto tehtanega povprečja objektivnih meril ali pa med omejenim obsegom ponudb z najnižjim zneskom pomoči na enoto objektivnih meril izberejo tiste z najvišjimi ocenami objektivnih meril. Parametri katerega koli od teh pristopov morajo biti umerjeni, da se zagotovi nediskriminatornost, učinkovita konkurenčnost in odražanje gospodarskega pomena postopka zbiranja ponudb.

51. Kadar se pomoč ne dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, je treba neto dodatne stroške določiti na podlagi primerjave dobičkonosnosti po dejanskem in hipotetičnem scenariju. Za določitev vrzeli v financiranju v takih primerih mora država članica za dejanski in verodostojen hipotetični scenarij predložiti količinsko opredelitev vseh glavnih stroškov in prihodkov, oceno tehtanega povprečja stroškov kapitala (WACC) upravičencev za diskontiranje prihodnjih denarnih tokov ter neto sedanjo vrednost v življenjski dobi projekta za dejanski in hipotetični scenarij. Komisija bo preverila, ali je ta hipotetični scenarij realističen ⁽⁴⁵⁾. Država članica mora predložiti razloge za predpostavke, uporabljene za vsak vidik količinske opredelitve, ter pojasniti in utemeljiti vse uporabljene metodologije. Običajne neto dodatne stroške je mogoče oceniti na podlagi razlike med neto sedanjo vrednostjo po dejanskem scenariju in neto sedanjo vrednostjo po hipotetičnem scenariju v življenjski dobi referenčnega projekta.
52. Upravičenec po hipotetičnem scenariju morda ne izvede dejavnosti ali naložbe ali posluje brez sprememb. Kadar dokazi kažejo, da je tak hipotetični scenarij najverjetnejši, se lahko približek neto dodatnih stroškov izračuna na podlagi negativne neto sedanje vrednosti projekta po dejanskem scenariju brez pomoči v življenjski dobi projekta (pri čemer se implicitno predpostavlja, da je neto sedanja vrednost hipotetičnega scenarija enaka nič) ⁽⁴⁶⁾. To lahko zlasti velja za infrastrukturne projekte.
53. V primeru individualne pomoči in shem, ki koristijo precej omejenemu številu upravičencev, je treba izračune in napovedi iz točke 51 predstaviti na ravni podrobnega poslovnega načrta projekta, v primeru shem pomoči pa na podlagi enega ali več referenčnih projektov. Če se uporablja točka 52, je podobno treba ustrezna dokazila predstaviti na ravni podrobnega poslovnega načrta projekta, v primeru shem pomoči pa na podlagi enega ali več referenčnih projektov.
54. V nekaterih okoliščinah je morda težko v celoti opredeliti koristi in stroške upravičenca ter tako količinsko opredeliti neto sedanjo vrednost po dejanskem in hipotetičnem scenariju. V takih primerih se lahko uporabijo alternativni pristopi za specifične vrste pomoči iz poglavja 4. V navedenih primerih se lahko pomoč šteje za sorazmerno, kadar njen znesek ne presega največje intenzivnosti pomoči.
55. Kadar se konkurenčni postopek zbiranja ponudb ne uporabi ter so zneski prihodnjih stroškov in prihodkov zelo negotovi, informacije pa zelo asimetrične, bo država članica morda morala uvesti take modele nadomestila, ki nadomestila ne določajo v celoti vnaprej, ampak se to deloma določi vnaprej in deloma naknadno, ali naknadno uvesti mehanizme za vračanje sredstev ali spremljanje stroškov ob ohranjanju spodbud za upravičence za čim večje zmanjšanje njihovih stroškov in učinkovitejši postopni razvoj njihove poslovne dejavnosti.

3.2.1.3.1. Kumulacija

56. Pomoč se lahko dodeli sočasno na podlagi več shem pomoči ali skupaj z *ad hoc* pomočjo ali pomočjo *de minimis* v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če skupni znesek pomoči za posamezni projekt ali dejavnost ne vodi do prekomernega nadomestila ali ne presega najvišjega dovoljenega zneska pomoči na podlagi teh smernic. Če država članica dovoli kumulacijo pomoči na podlagi enega ukrepa in pomoči na podlagi drugih ukrepov, mora za vsak ukrep navesti metodo, uporabljeno za zagotovitev izpolnjevanja pogojev iz te točke.

⁽⁴⁵⁾ Hipotetični scenarij, po katerem se kot alternativna naložba/operacija predlaga dolgoročno nadaljevanje sedanjih dejavnosti, ki niso okoljsko trajnostne, se ne bo štel za realističnega.

⁽⁴⁶⁾ Če ni alternativnega projekta, bo Komisija preverila, ali znesek pomoči presega najnižji potrebni znesek, da bi bil projekt, ki prejema pomoč, dovolj donosen, na primer z omogočanjem doseganja notranje stopnje donosa, ki ustreza merilu uspešnosti ali minimalni stopnji donosa v specifičnem sektorju ali podjetju. V ta namen se lahko uporabljajo tudi običajne stopnje donosa, ki jih zahteva upravičenec v drugih podobnih naložbenih projektih, njegovi stroški kapitala kot celota ali donosi, ki so običajni za zadevni gospodarski sektor. Vse ustrezne pričakovane stroške in koristi je treba upoštevati skozi celotno obdobje projekta.

57. Sredstva Unije, ki se upravljajo centralno in niso neposredno ali posredno pod nadzorom države članice, ne pomenijo državne pomoči. Kadar se taka sredstva Unije združijo z državno pomočjo, je treba zagotoviti, da skupni znesek javnega financiranja, dodeljen v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ne privede do prekomernega nadomestila.

3.2.1.4 Preglednost

58. Za zmanjšanje negativnih učinkov z zagotovitvijo, da imajo konkurenti dostop do ustreznih informacij o dejavnostih, ki se podpirajo, mora zadevna država članica zagotoviti, da se na spletišču Komisije za preglednost pri dodeljevanju pomoči ⁽⁴⁷⁾ ali na celovitem spletišču o državni pomoči na nacionalni ali regionalni ravni objavijo:

- (a) celotno besedilo odobrene sheme pomoči ali sklepa o dodelitvi individualne pomoči in njegovih izvedbenih določb ali povezava nanj;
- (b) informacije o vsaki individualni pomoči, ki je bila dodeljena *ad hoc* ali v okviru sheme pomoči, odobrene na podlagi teh smernic, in ki presega 100 000 EUR ⁽⁴⁸⁾.

59. Države članice morajo svoja celovita spletišča o državni pomoči, na katerih se objavijo informacije, ki se zahtevajo v skladu s tem oddelkom, organizirati tako, da omogočijo preprost dostop do informacij. Informacije morajo biti objavljene v obliki nelastniških preglednic, ki omogočajo učinkovito iskanje, izpis in prenos podatkov ter njihovo preprosto objavo na spletu, na primer v formatu CSV ali XML. Širša javnost mora imeti neomejen dostop do spletišča. Za dostop do spletišča se ne sme zahtevati predhodna registracija uporabnika.

60. Za sheme v obliki davčnih ugodnosti ali ugodnosti v zvezi z davkom podobnimi dajatvami se šteje, da so pogoji iz točke 58(b) izpolnjeni, če države članice objavijo zahtevane informacije o zneskih individualne pomoči v naslednjih razponih (v milijonih EUR):

0,1–0,5;

0,5–1;

1–2;

2–5;

5–10;

10–30;

30–60;

60–100;

100–250;

250 in več.

61. Informacije iz točke 58(b) je treba objaviti v šestih mesecih od datuma dodelitve pomoči, v primeru pomoči v obliki davčnih ugodnosti pa v enem letu od roka za oddajo davčne napovedi ⁽⁴⁹⁾. Če gre za nezakonito, vendar združljivo pomoč, morajo države članice zagotoviti, da se te informacije objavijo naknadno v šestih mesecih od datuma sklepa Komisije, s katerim je bila pomoč razglašena za združljivo. Da se omogoči izvrševanje pravil o državni pomoči v skladu s Pogodbo, morajo biti informacije na voljo najmanj deset let od datuma dodelitve pomoči.

⁽⁴⁷⁾ Javni iskalnik po podatkovni zbirki državne pomoči, na voljo na spletnem naslovu: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sl>.

⁽⁴⁸⁾ Ta zahteva se lahko opusti na podlagi ustrezno utemeljene zahteve države članice, če bi objava vseh podrobnosti ogrozila konkurenco pri naslednjih postopkih dodelitve, na primer z omogočanjem strateških ponudb.

⁽⁴⁹⁾ Če ni uradne zahteve za letno napoved, za namene vnosa kot datum dodelitve pomoči šteje 31. december leta, za katero je bila dodeljena pomoč.

62. Komisija bo na svojem spletišču objavila povezave do spletišč o državni pomoči iz točke 59.

3.2.2 *Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino*

63. V skladu s točko (c) člena 107(3) Pogodbe lahko Komisija razglasi pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij za združljivo, ampak samo, če „takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“.

64. Za uporabo tega negativnega pogoja je treba najprej oceniti izkrivljajoči učinek zadevne pomoči na trgovinske pogoje. Vsak ukrep pomoči po svoji naravi povzroča ali lahko povzroča izkrivljanje konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami, saj se z njim okrepi konkurenčni položaj upravičencev, in to tudi, če je ukrep pomoči nujen, ustrezen, sorazmeren in pregleden.

65. Pomoč za okoljske namene po svoji naravi praviloma daje prednost okolju prijaznim izdelkom in tehnologijam na račun drugih, bolj onesnažujočih, pri čemer se ta učinek pomoči načeloma ne šteje za neupravičeno izkrivljanje konkurence, saj se z njim obravnavajo nedelovanja trga, zaradi katerih je pomoč potrebna. Poleg tega podpora za podnebju prijazne izdelke in tehnologije spodbuja doseganje ciljev evropskih podnebnih pravil za leti 2030 in 2050. Zato bo Komisija v zvezi z ukrepi za varstvo okolja obravnavala zlasti izkrivljajoče učinke na konkurente, ki prav tako poslujejo okolju prijazno, tudi brez pomoči.

66. Komisija meni, da imajo ali verjetno imajo sheme, odprte širšemu krogu potencialnih upravičencev, bolj omejen izkrivljajoči učinek za konkurenco kot podpora, ciljno usmerjena zgolj na omejeno število specifičnih upravičencev, zlasti kadar obseg ukrepa pomoči vključuje vse konkurente, ki so pripravljene zagotoviti isto storitev, izdelek ali korist.

67. Državna pomoč za okoljske in energetske cilje lahko nenamerno ogrozi nagrajevanje najučinkovitejših in najbolj inovativnih proizvajalcev, ki ga zagotavlja trg, ter spodbude, ki jih zagotavlja najmanj učinkovitim za izboljšanje delovanja, prestrukturiranje ali izstop s trga. To lahko povzroči tudi neučinkovite ovire za vstop učinkovitejših ali bolj inovativnih potencialnih konkurentov. Dolgoročno lahko taka izkrivljanja ovirajo inovacije, učinkovitost in sprejemanje čistejših tehnologij. Ti izkrivljajoči učinki so lahko pomembni zlasti, kadar se pomoč dodeli projektom, ki zagotavljajo omejeno začasno korist, vendar dolgoročneje izključijo čistejšo tehnologije, vključno s tistimi, ki so potrebne za doseganje srednje- in dolgoročnih podnebnih ciljev, določenih v evropskih podnebnih pravilih. Primer tega je lahko podpora nekaterim dejavnostim, pri katerih se uporabljajo fosilna goriva ter s katerimi se zagotovi takojšnje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vendar počasnejše dolgoročno zmanjševanje emisij. Če je vse ostalo nespremenjeno, velja, da čim manjši časovni razmak med naložbo, za katero se dodeli pomoč, in ustreznim ciljnim datumom, pomeni tem večjo verjetnost, da so njenečasne koristi manjše od morebitnih dejavnikov, ki odvrtaajo od čistejših tehnologij. Zato bo Komisija pri svoji oceni upoštevala te morebitne kratkoročne in dolgoročne negativne učinke za konkurenco in trgovino.

68. Pomoč lahko izkrivlja konkurenco tudi z okrepitvijo ali ohranitvijo znatne tržne moči upravičenca. Tudi kadar pomoč znatne tržne moči ne krep neposredno, jo lahko krep posredno, z odvrtaanjem obstoječih konkurentov od širitve, spodbujanjem njihovega izstopa ali odvrtaanjem novih konkurentov od vstopa. To je treba upoštevati zlasti, kadar je ukrep podpore ciljno usmerjen na omejeno število specifičnih upravičencev ali kadar so prvotni akterji pridobili tržno moč pred liberalizacijo trga, kar občasno velja na primer za trge z energijo. To je pomembno tudi pri konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na nastajajočih trgih, kadar obstaja tveganje, da bo akter z močnim tržnim položajem uspešen z večino ponudb in bo preprečil pomembne nove vstopne.

69. Poleg izkrivljanj na proizvodnih trgih lahko pomoč vpliva tudi na trgovino in izbiro lokacije. Navedena izkrivljanja se lahko pojavijo v vseh državah članicah, bodisi ko podjetja med seboj konkurirajo na čezmejni ravni bodisi ko proučujejo različne lokacije za naložbe. Pomoč, ki je namenjena ohranjanju gospodarske dejavnosti v eni regiji ali privabljanju dejavnosti iz drugih regij na notranjem trgu, lahko povzroči selitev dejavnosti ali naložb iz ene regije v drugo brez neto vpliva na okolje. Komisija bo preverila, ali ima pomoč

očitne negativne učinke na konkurenco in trgovino. Na primer, pomoč za okoljske in energetske cilje, ki zgolj povzroči spremembo lokacije gospodarske dejavnosti brez izboljšanja obstoječe ravni varstva okolja v državah članicah, se ne bo štela za združljivo z notranjim trgovom.

70. Komisija bo ukrepe na podlagi teh smernic odobrila za največ deset let, vendar je to lahko v nekaterih primerih dodatno omejeno (glej točko 76). Če želi država članica razširiti trajanje ukrepa tako, da bo presegalo najdaljše obdobje, lahko znova priklasi ukrep. To pomeni, da bi se lahko pomoč na podlagi odobrenih ukrepov dodelila za največ deset let od datuma obvestila o sklepu Komisije o razglasitvi državne pomoči za združljivo.

3.3 Primerjava pozitivnih učinkov pomoči z negativnimi učinki na konkurenco in trgovino

71. Komisija bo nazadnje primerjala ugotovljene negativne učinke ukrepa pomoči za konkurenco in trgovinske pogoje ter pozitivne učinke načrtovane pomoči za gospodarsko dejavnost, za katero se zagotovi podpora, vključno z njenim prispevkom k varstvu okolja in ciljem energetske politike ter, natančneje, k prehodu na okoljsko trajnostne dejavnosti in doseganju pravno zavezujočih ciljev iz evropskih podnebnih pravil ter energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030.
72. Pri tem bo posebno pozornost namenila členu 3 Uredbe (EU) 2020/852, vključno z načelom, da se ne škoduje bistveno ⁽⁵⁰⁾, ali drugim primerljivim metodologijam. Poleg tega bo Komisija pri oceni negativnih učinkov za konkurenco in trgovino po potrebi upoštevala tudi negativne eksternalije dejavnosti, za katero se dodeli pomoč, kadar take eksternalije z ustvarjanjem ali povečevanjem neučinkovitosti trga negativno vplivajo na konkurenco in trgovino med državami članicami v obsegu, ki je v nasprotju s skupnimi interesi, zlasti eksternalije, ki lahko ovirajo doseganje podnebnih ciljev na podlagi prava Unije ⁽⁵¹⁾.
73. Komisija bo štela ukrep pomoči za združljivega z notranjim trgovom le, kadar pozitivni učinki presegajo negativne. Kadar se s predlaganim ukrepom pomoči primerno opredeljeno nedelovanje trga ne obravnava na ustrezen in sorazmeren način, na primer zaradi začasne narave koristi in dolgoročnih izkrivljanj, kot je navedeno v točki 67, so negativni izkrivljajoči učinki ukrepa za konkurenco praviloma večji od njegovih pozitivnih učinkov. Zato bo Komisija verjetno sklenila, da je predlagani ukrep pomoči nezdržljiv.
74. Ukrepi, ki vključujejo neposredno ali posredno podporo fosilnim gorivom, zlasti najbolj onesnažujočim, verjetno ne bodo pozitivno vplivali na okolje, pogosto pa imajo pomembne negativne vplive, saj lahko povečajo negativne okoljske eksternalije na trgu. Enako velja za ukrepe, ki vključujejo nove naložbe v zemeljski plin, razen če dokazano nimajo učinka vezanosti ⁽⁵²⁾. To bo načeloma pomenilo, da ni verjetno, da bo skupni učinek takih ukrepov pozitiven, kot je podrobneje pojasnjeno v poglavju 4.

⁽⁵⁰⁾ Za ukrepe, ki so enaki ukrepom v okviru načrtov za okrepanje in odpornost, kot jih je odobril Svet, se šteje, da je njihova skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, izpolnjena, saj je bilo to že preverjeno.

⁽⁵¹⁾ To lahko velja tudi v primeru, ko pomoč izkrivlja delovanje gospodarskih instrumentov, vzpostavljenih za internalizacijo takšnih negativnih eksternalij (na primer z vplivanjem na cenovne signale sistema Unije za trgovanje z emisijami ali podobnega instrumenta).

⁽⁵²⁾ To lahko na primer temelji na primeru na nacionalnem načrtu za razogljichenje z zavezujočimi cilji in/ali vključuje zaveze upravičenca v zvezi z izvajanjem tehnologij za razogljichenje, kot je tehnologija zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida/zajemanja in uporabe ogljikovega dioksida, ali nadomestitvijo zemeljskega plina s plinom iz obnovljivih virov ali nizkoogljicnim plinom ali zaprtjem obrata v roku, usklajenem s podnebnimi cilji Unije. Za uresničitev podnebnih ciljev do leta 2030 in leta 2050 je potrebno znatno zmanjšanje uporabe vseh fosilnih goriv, tudi zemeljskega plina. V oceni učinka, ki jo je Komisija pripravila v zvezi z načrtom za uresničitev podnebnih ciljev do leta 2030, je pojasnjeno, da bo do leta 2050 „nezmanjšana uporaba zemeljskega plina postala nezdržljiva s ciljem podnebne nevtralnosti, zaradi česar jo je treba zmanjšati za 66–71 % v primerjavi z letom 2015“ (SWD(2020) 176 final).

75. Komisija bo na splošno ugodno obravnavala značilnosti ukrepov, ki jih države članice predlagajo za olajšanje udeležbe MSP in po potrebi skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb, če pozitivni učinki zagotavljanja udeležbe in sprejemanja presega morebitne izkrivljajoče učinke.
76. Dodatni dejavniki, ki jih je treba v nekaterih primerih upoštevati za ugotavljanje skupnega učinka določenih kategorij shem pomoči, so:
- (a) zahteva za naknadno ocenjevanje, kot je opisana v poglavju 5; v takih primerih lahko Komisija omeji trajanje shem (običajno na štiri leta ali manj) z možnostjo naknadne ponovne priglasitve njihovega podaljšanja;
 - (b) kadar se ne uporabi konkurenčni postopek zbiranja ponudb, zahteva za posamično priglasitev projektov podpore določenega obsega ali z določenimi značilnostmi;
 - (c) zahteva za časovno omejitev ukrepov pomoči.

4. VRSTE POMOČI

4.1 Pomoč za zmanjšanje in odvzem emisij toplogrednih plinov, med drugim s podporo za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost

4.1.1 Utemeljitev

77. Unija je v evropskih podnebnih pravilih določila zavezujoče in ambiciozne cilje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in leta 2050. V Uredbi (EU) št. 2018/1999 je določila energetske in podnebne cilje za leto 2030. V direktivi o energetske učinkovitosti je določila zavezujoče cilje glede energijske učinkovitosti do leta 2030. Za podporo doseganju teh ciljev Unije in povezanih nacionalnih prispevkov je morda potrebna državna pomoč.

4.1.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

78. V oddelku 4.1 so določena pravila o združljivosti za ukrepe za energijo iz obnovljivih virov, vključno s pomočjo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali sintetičnih goriv, proizvedenih z uporabo energije iz obnovljivih virov. V njem so določena tudi pravila o združljivosti za ukrepe pomoči, ki vključujejo širok nabor drugih tehnologij, namenjenih zlasti zmanjšanju emisij toplogrednih plinov ⁽⁵³⁾.

4.1.2.1 Pomoč za energijo iz obnovljivih virov

79. V tem ukrepu so določena pravila o združljivosti za ukrepe za podpiranje vseh vrst energije iz obnovljivih virov.
80. Podpora za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva, bioplin (vključno z biometanom) in biomasna goriva se lahko odobri samo, če goriva, za katera se dodeli pomoč, izpolnjujejo trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov iz Direktive (EU) 2018/2001 in njenih izvedbenih ali delegiranih aktov.
81. Pomoč za proizvodnjo energije iz odpadkov se lahko šteje za združljivo s tem oddelkom, če je omejena na odpadke, ki spadajo v opredelitev obnovljivih virov energije.
82. Pomoč za proizvodnjo obnovljivega vodika ⁽⁵⁴⁾ se lahko oceni v skladu s tem oddelkom.

⁽⁵³⁾ To zajema naložbe v degradirana območja in naložbe v izgradnjo novih zmogljivosti.

⁽⁵⁴⁾ To vključuje elektrolizatorje v omrežju, ki so sklenili pogodbe o nakupu energije iz obnovljivih virov z gospodarskimi subjekti, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov in izpolnjujejo pogoje iz delegirane uredbe Komisije, sprejete na podlagi člena 27(3) Direktive (EU) 2018/2001.

4.1.2.2 Druga pomoč za zmanjšanje in odpravo emisij toplogrednih plinov in energijsko učinkovitost

83. Načeloma so upravičene vse tehnologije, ki prispevajo k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov, vključno s pomočjo za proizvodnjo nizkoogljične energije ali sintetičnih goriv, proizvedenih z uporabo nizkoogljične energije, pomočjo za energijsko učinkovitost, vključno s sproizvodnjo z visokim izkoristkom, pomočjo za zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida/zajemanje in uporabo ogljikovega dioksida, pomočjo za prilagajanje odjema in shranjevanje energije, če se s tem zmanjšujejo emisije, ter pomočjo za zmanjšanje ali preprečevanje emisij iz industrijskih procesov, vključno s predelavo surovin. Zajeta je tudi podpora za odvzem toplogrednih plinov iz okolja. Ta oddelek se ne uporablja za ukrepe, katerih glavni cilj ni zmanjšati ali odstraniti emisije toplogrednih plinov. Kadar ukrep prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in preprečevanju ali zmanjševanju onesnaževanja, ki ni onesnaževanje zaradi emisij toplogrednih plinov, se združljivost ukrepa oceni na podlagi tega oddelka ali oddelka 4.5, odvisno od tega, kateri od teh dveh ciljev je glavni.
84. Ta oddelek zajema tudi projekte namenske infrastrukture (vključno z namensko infrastrukturo za vodik, druge nizkoogljične pline ter za zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida/zajemanje in uporabo ogljika), ki ne ustreza opredelitvi energetske infrastrukture, ter projekte, ki vključujejo namensko infrastrukturo ali energetskega infrastrukturo ali obe, združene s proizvodnjo ali porabo/uporabo.
85. Ta oddelek se uporablja tudi za pomoč MSP in malim podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki so ponudniki ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti, za olajšanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije v smislu člena 2(27) Direktive 2012/27/EU, kolikor ta pomoč olajšuje naložbe za izboljšanje energijske učinkovitosti industrijskih dejavnosti.
86. Pomoč za proizvodnjo energije iz odpadkov se lahko šteje za združljivo na podlagi tega oddelka, če je omejena na odpadke za obratovanje naprav, ki spadajo v opredelitev sproizvodnje z visokim izkoristkom.
87. Pomoč za proizvodnjo nizkoogljičnega vodika se lahko oceni v skladu s tem oddelkom.
88. V skladu s tem oddelkom se lahko oceni tudi pomoč za podporo elektrifikaciji z električno energijo iz obnovljivih virov in/ali nizkoogljično električno energijo, vključno s podporo za ogrevanje in industrijske procese.

4.1.3 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.1.3.1 Nujnost pomoči

89. Točke 34 do 37 se ne uporabljajo za ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Država članica mora opredeliti ukrepe politike, ki so že vzpostavljeni za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Čeprav sistem Unije za trgovanje z emisijami ter povezane politike in ukrepi zagotavljajo internalizacijo nekaterih stroškov emisij toplogrednih plinov, se ti stroški morda še ne internalizirajo v celoti.
90. Država članica bi morala dokazati, da je za predlagane dejavnosti potrebna pomoč v skladu s točko 38 ter ob upoštevanju hipotetičnega stanja⁽⁵⁵⁾ ter ustreznih stroškov in prihodkov, vključno s stroški in prihodki, povezanimi s sistemom za trgovanje z emisijami ter povezanimi politikami in ukrepi iz točke 89. V primeru precejšnje negotovosti glede prihodnjega razvoja trga, povezane z velikim delom gospodarske upravičenosti (ki lahko obstaja na primer pri naložbah v obnovljive vire energije, pri katerih prihodki od električne energije niso povezani z vhodnimi stroški), se lahko podpora v obliki določenega zjamčenega nadomestila za omejitev izpostavljenosti negativnim scenarijem šteje za potrebno za zagotovitev izvedbe zasebnih naložb. V takih primerih so morda potrebne omejitve dobičkonosnosti in/ali vračil sredstev, povezanih z morebitnimi pozitivnimi scenariji, da se zagotovi sorazmernost.

⁽⁵⁵⁾ Hipotetični scenarij je dejavnost, ki bi jo upravičenec izvedel brez pomoči. V nekaterih primerih razogljčenja lahko to vključuje naložbe v okolju manj prijazno alternativo. Drugi primeri lahko vključujejo neizvedbo ali odlog naložbe, vendar tudi operativne odločitve, s katerimi bi se zagotovila manjša okoljska korist, kot je nadaljevanje obratovanja obstoječih obratov na kraju samem in/ali nakup energije.

91. Kadar država članica v skladu s točko 90 dokaže, da je pomoč potrebna, Komisija predpostavlja, da še naprej obstaja preostalo nedelovanje trga, ki ga je mogoče odpraviti s pomočjo za razogljčenje, razen če nima dokazov o nasprotnem.
92. Za sheme, ki trajajo več kot tri leta, bi morala potrditi, da bo posodobila svojo analizo ustreznih stroškov in prihodkov vsaj vsake tri leta, v primeru shem, ki vključujejo manj pogosto dodeljevanje, pa pred dodelitvijo pomoči, da zagotovi, da pomoč ostane nujna za vsako upravičeno kategorijo upravičenca. Kadar pomoč za posamezno kategorijo upravičenca ni več potrebna, bi bilo treba to kategorijo izključiti pred nadaljnjo dodelitvijo pomoči ⁽⁵⁶⁾.

4.1.3.2 Ustreznost

93. Oddelek 3.2.1.2 se ne uporablja za ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Če so izpolnjeni vsi drugi pogoji za združljivost, Komisija predpostavlja, da je lahko državna pomoč načeloma ustrezen ukrep za doseganje ciljev razogljčenja, saj drugi instrumenti politike praviloma ne zadostujejo za doseganje navedenih ciljev. Glede na obseg in nujnost izziva razogljčenja se lahko uporabijo različni instrumenti, vključno z neposrednimi nepovratnimi sredstvi.
94. Pomoč za olajševanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije iz točke 85 je lahko le v eni od naslednjih oblik:
- (a) posojilo ali jamstvo za ponudnika ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti na podlagi pogodbe o zagotavljanju prihranka energije;
 - (b) finančni produkt za refinanciranje zadevnega ponudnika (npr. odkup terjatev z regresom ali brez njega ali forfeitiranje).

4.1.3.3 Upravičenost

95. Predvideti je mogoče, da bodo ukrepi za razogljčenje, ki so ciljno usmerjeni v specifične dejavnosti, konkurenčne drugim dejavnostim, za katere se ne zagotavljajo subvencije, povzročili večje izkrivljanje konkurence kot ukrepi, odprti za vse konkurenčne dejavnosti. Zato bi morala država članica navesti razloge za ukrepe, ki ne vključujejo vseh konkurenčnih tehnologij in projektov, na primer vseh projektov, ki se izvajajo na trgu električne energije, ali vseh podjetij, ki proizvajajo nadomestljive izdelke in imajo tehnične zmogljivosti, da učinkovito prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov ⁽⁵⁷⁾. Ti razlogi bi morali temeljiti na objektivnih vidikih, povezanih na primer z učinkovitostjo, stroški ali drugimi ustreznimi okoljskimi. Kadar je ustrezno, lahko temeljijo na dokazih, zbranih v okviru javnega posvetovanja iz oddelka 4.1.3.4.
96. Komisija bo ocenila navedene razloge in bo na primer sklenila, da bolj omejena upravičenost ne povzroča neupravičenega izkrivljanja konkurence v naslednjih primerih:
- (a) ukrep je ciljno usmerjen v specifičen sektorski ali tehnološki cilj, določen v pravu Unije ⁽⁵⁸⁾, kot je shema za energijo iz obnovljivih virov ali energijsko učinkovitost ⁽⁵⁹⁾;
 - (b) ukrep je posebej namenjen podpori predstavitvenim projektom;
 - (c) ukrep ni namenjen samo obravnavi razogljčenja, ampak tudi kakovosti zraka ali druge vrste onesnaževanja;

⁽⁵⁶⁾ To ne bi vplivalo na upravičenost do prejemanja pomoči, ki je že bila dodeljena (na primer na podlagi desetletne pogodbe).

⁽⁵⁷⁾ Na splošno Komisija ne bo zahtevala, da so ukrepi odprti na čezmejni ravni, vendar lahko taka odprtost pomaga odpraviti pomisleke v zvezi s konkurenco.

⁽⁵⁸⁾ Na primer, če je ustrezno, za obnovljivi vodik.

⁽⁵⁹⁾ V takem primeru bi bilo treba upravičenost omejiti samo v skladu z ustreznimi opredelitvami pojmov, kadar so na voljo v sektorski zakonodaji. Na primer, shema za doseganje krovnega cilja Unije glede energije iz obnovljivih virov bi morala biti odprta za vse tehnologije, ki ustrezajo opredelitvi pojma „obnovljivi viri energije“ iz Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 8), medtem ko bi morala biti shema, namenjena doseganju podcilja Unije, odprta za vse tehnologije, ki lahko prispevajo k doseganju tega podcilja. Države članice lahko tudi dodatno omejijo področje uporabe svojih ukrepov podpore, med drugim na posamezne vrste obnovljivih virov energije, na podlagi drugih objektivnih meril, kot so merila iz točk 96(b) do (g).

- (d) država članica opredeli razloge za pričakovane, da lahko upravičeni sektorji ali inovativne tehnologije dolgoročno pomembno in stroškovno učinkovito prispevajo k varstvu okolja in temeljitemu razogljčenju;
 - (e) ukrep je potreben za zagotovitev diverzifikacije, potrebne za preprečitev poslabšanja težav, povezanih s stabilnostjo omrežja ⁽⁶⁰⁾;
 - (f) predvideti je mogoče, da bodo z bolj selektivnim pristopom doseženi nižji stroški zagotavljanja varstva okolja (npr. z nižjimi stroški integracije v sistem zaradi diverzifikacije, tudi med obnovljivimi viri, kar bi lahko vključevalo tudi prilagajanje odjema in/ali shranjevanje) in/ali manjša izkrivljanja konkurence;
 - (g) projekt je bil izbran na javnem razpisu kot del velikega integriranega čezmejnega projekta, ki ga je skupaj načrtovalo več držav članic in katerega cilj je pomembno prispevati k varstvu okolja v skupnem interesu Unije, ter uporablja inovativno tehnologijo, ki izhaja iz dejavnosti raziskav, razvoja in inovacij, ki jo izvaja upravičenec ali drug subjekt, če ta pridobi pravice do uporabe rezultatov prejšnjih raziskav, razvoja in inovacij ali je med prvimi uporabniki inovativne tehnologije v svojem sektorju.
97. Države članice morajo redno pregledovati pravila o upravičenosti in morebitna povezana pravila, da bi zagotovile veljavnost predloženih razlogov za utemeljitev bolj omejene upravičenosti med celotnim trajanjem vsake sheme, tj. da bi zagotovile, da bi bilo mogoče vse omejitve upravičenosti utemeljiti tudi, kadar bi bile razvite nove tehnologije ali pristopi ali kadar bi bilo na voljo več podatkov.

4.1.3.4 Javno posvetovanje

98. Oddelek 4.1.3.4 se uporablja od 1. julija 2023.
99. Razen v ustrezno utemeljenih izjemnih okoliščinah morajo države članice pred priglasitvijo pomoči izvesti javno posvetovanje o vplivih ukrepov, ki jih je treba priglasiti na podlagi tega oddelka, na konkurenco in o njihovi sorazmernosti. Obveznost posvetovanja se ne uporablja v zvezi s spremembami že odobrenih ukrepov, zaradi katerih se njihovo področje uporabe ali upravičenost ne spremeni oziroma zaradi katerih ne trajajo dlje kot deset let od datuma obvestila o prvotnem sklepu Komisije, v katerem je bila ugotovljena združljivost pomoči, niti v primerih iz točke 100. Za ugotavljanje utemeljenosti ukrepa ob upoštevanju meril iz teh smernic je treba opraviti naslednje javno posvetovanje ⁽⁶¹⁾:
- (a) za ukrepe, pri katerih povprečna letna pomoč, ki se dodeli, po ocenah znaša vsaj 150 milijonov EUR, javno posvetovanje, ki traja vsaj šest tednov in zajema:
 - (i) upravičenost;
 - (ii) metodo in oceno subvencije na tono preprečenih emisij ekvivalenta CO₂ ⁽⁶²⁾ (na projekt ali referenčni projekt);
 - (iii) predlagano uporabo in obseg konkurenčnih postopkov zbiranja ponudb ter vse morebitne predlagane izjeme;

⁽⁶⁰⁾ V primeru, ki vključuje regionalno podporo, bi morala država članica dokazati, da pomožne storitve in pravila o prerazporejanju omogočajo učinkovito vključevanje obnovljivih virov, shranjevanje in prilagajanje odjema, kjer je to ustrezno, ter nagrajujejo odločitve o lokaciji in tehnologiji, ki podpirajo stabilnost omrežja, v skladu z Uredbo (EU) 2019/943 in Direktivo (EU) 2019/944. Kadar država članica ugotovi lokalno težavo z zanesljivostjo oskrbe, ki je srednjeročno (npr. v 5–10 letih) ni mogoče rešiti z izboljšavami zasnovne trga ali zadostnimi okrepitevami omrežja, bi bilo treba ukrep za odpravo te težave načrtovati in oceniti na podlagi oddelka 4.8.

⁽⁶¹⁾ Države članice se lahko v zvezi s temi zahtevami zanašajo na obstoječe nacionalne posvetovalne postopke. Če posvetovanje zajema točke iz teh smernic in traja tako dolgo, kot je zahtevano, ločeno posvetovanje ni potrebno. Ločeno posvetovanje se ne sme zahtevati tudi v primerih iz točke 96(g).

⁽⁶²⁾ Ekvivalent CO₂ (CO₂ e) je merska enota, ki se uporablja za primerjavo emisij različnih toplogrednih plinov na podlagi njihovega potenciala globalnega segrevanja s pretvorbo količin drugih plinov v ekvivalentno količino ogljikovega dioksida z enakim potencialom globalnega segrevanja.

- (iv) glavne parametre za postopek dodelitve pomoči ⁽⁶³⁾, tudi za omogočanje konkurence med različnimi vrstami upravičencev ⁽⁶⁴⁾;
 - (v) glavne predpostavke, na katerih temelji količinska opredelitev, uporabljena za dokazovanje spodbujevalnega učinka, nujnosti in sorazmernosti;
 - (vi) če je mogoče podpreti nove naložbe v proizvodnjo energije ali industrijsko proizvodnjo na osnovi zemeljskega plina, predlagane zaščitne ukrepe za zagotovitev združljivosti s podnebnimi cilji Unije (glej točko 129);
- (b) za ukrepe, pri katerih povprečna letna pomoč, ki se dodeli, po ocenah znaša manj kot 150 milijonov EUR, javno posvetovanje, ki traja vsaj štiri tedne in zajema:
- (i) upravičenost;
 - (ii) predlagano uporabo in obseg konkurenčnih postopkov zbiranja ponudb ter vse morebitne predlagane izjeme;
 - (iii) če je mogoče podpreti nove naložbe v proizvodnjo energije ali industrijsko proizvodnjo na osnovi zemeljskega plina, predlagane zaščitne ukrepe za zagotovitev združljivosti s podnebnimi cilji Unije (glej točko 129).
100. Za ukrepe iz točke 99(b) ni treba izvesti javnega posvetovanja, če se uporabijo konkurenčni postopki zbiranja ponudb in ukrep ni namenjen podpori naložbam v proizvodnjo energije, proizvodnjo ali druge dejavnosti na osnovi fosilnih goriv.
101. Vprašalnike za posvetovanje je treba objaviti na javnem spletnem mestu. Države članice morajo objaviti odziv na posvetovanje, pri čemer morajo povzeti in obravnavati prejete prispevke. Pri tem bi morale pojasniti, kako se s področjem uporabe ali upravičenostjo predlaganega ukrepa čim bolj zmanjšajo morebitni negativni vplivi na konkurenco. Države članice morajo predložiti povezavo na odziv na posvetovanje v okviru priglasitve ukrepov pomoči na podlagi tega oddelka.
102. Komisija lahko v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih upošteva alternativne metode posvetovanja, če se stališča zainteresiranih strani upoštevajo pri (nadaljnem) izvajanju pomoči. V takih primerih je morda treba alternativne metode združiti s popravnimi ukrepi za čim večje zmanjšanje morebitnih izkrivljajočih učinkov ukrepa.

4.1.3.5 Sorazmernost

103. Pomoč za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov je načeloma treba dodeliti na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, kot je opisan v točkah 49 in 50, da se zagotovi doseganje ciljev ukrepa ⁽⁶⁵⁾ na sorazmeren način, ki čim bolj zmanjšuje izkrivljanje konkurence in trgovine. Proračun ali obseg, povezan s postopkom zbiranja ponudb, je zavezujoč, saj se lahko pričakuje, da vsi ponudniki ne bodo prejeli pomoči, pričakovano število ponudnikov zadostuje za zagotovitev učinkovite konkurence, zasnova postopkov zbiranja ponudb, v okviru katerih med izvajanjem sheme ni bilo prejetih dovolj ponudb, pa se popravi, da se v nadaljnjih postopkih zbiranja ponudb ali čim prej ponovno vzpostavi učinkovita konkurenca ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶³⁾ Na primer obdobje med konkurenčnim postopkom in izvedbo, pravila o nakupnih in prodajnih ponudbah, pravila o oblikovanju cen.

⁽⁶⁴⁾ Če se na primer uporabljajo pogodbe, ki trajajo različno dolgo, različne metodologije za izračun količine upravičene zmogljivosti/produkta različnih tehnologij, različne metodologije za izračun ali plačilo subvencij.

⁽⁶⁵⁾ Na primer uresničevanje ciljev države članice v zvezi z razogljčenjem.

⁽⁶⁶⁾ Taka zaveza se lahko doseže na več dopolnjujočih se načinov, vključno z ukrepi za ublažitev morebitnih omejitev na strani oskrbe, prilagoditvijo obsega, tako da bo odražal verjetno dostopnost oskrbe na določeni točki v času, in/ali spremembo drugih lastnosti zasnove postopka zbiranja ponudb (na primer meril za upravičenost do udeležbe), da bi se cilj ukrepa (na primer cilji države članice v zvezi z razogljčenjem) dosegel na sorazmeren način, ki čim bolj zmanjšuje izkrivljanje konkurence in trgovine. Države članice lahko ob zagotavljanju sorazmernosti in konkurence upoštevajo tudi legitimna pričakovanja vlagateljev.

104. Načeloma bi moral biti postopek zbiranja ponudb odprt za vse upravičence, ki izpolnjujejo pogoje, da se omogoči stroškovno učinkovito dodeljevanje pomoči in zmanjšajo izkrivljanja konkurence. Postopek zbiranja ponudb je lahko omejen na eno ali več specifičnih kategorij upravičencev, kadar se predložijo dokazi, vključno z vsemi ustreznimi dokazi, pridobljenimi v okviru javnega posvetovanja, ki kažejo na primer naslednje:
- (a) z enotnim postopkom, odprtim za vse upravičence, ki izpolnjujejo pogoje, ne bi bil zagotovljen optimalen rezultat ali pa ne bi bilo mogoče doseči ciljev ukrepa; navedena utemeljitev se lahko nanaša na merila iz točke 96;
 - (b) med pričakovanimi višinami ponudb različnih kategorij upravičencev obstajajo precejšnje razlike (na splošno to velja v primerih, kadar se pričakovane višine konkurenčnih ponudb – opredeljene na podlagi analize, ki se zahteva v skladu s točko 90 – razlikujejo za več kot 10 %); v tem primeru se lahko uporabijo ločeni konkurenčni postopki zbiranja ponudb, da med seboj konkurirajo kategorije upravičencev s podobnimi stroški.
105. Kadar se država članica za shemo, ki bo trajala več kot tri leta, zanaša na izjeme iz točke 104(b), bi bilo treba pri analizi, ki se zahteva v skladu s točko 92, proučiti tudi, ali se je mogoče še vedno zanašati na te izjeme. Zlasti mora država članica potrditi, da se bodo take sheme z leti prilagajale, da se zagotovi, da se bodo razpisi za tehnologije, za katere se pričakuje, da se bodo z njimi povezane ponudbe med seboj razhajale za največ 10 %, objavljali v okviru istega konkurenčnega postopka zbiranja ponudb. Podobno se lahko država članica odloči organizirati ločene razpise, kadar posodobljena analiza na podlagi točke 92 pokaže, da se ponudbe razlikujejo za več kot 10 %.
106. Kadar analiza, ki se zahteva v skladu s točko 90, pokaže, da lahko obstajajo precejšnje razlike med pričakovanimi višinami ponudb različnih kategorij upravičencev, bi morale države članice upoštevati tveganje prekomernega nadomestila za cenejše tehnologije. To bo pri oceni upoštevala tudi Komisija. Kadar je ustrezno, bodo morda potrebne zgornje meje za ponudbe, da se omeji najvišja ponudba posameznih ponudnikov v posebnih kategorijah. Vsako zgornjo mejo bi bilo treba utemeljiti s sklicevanjem na količinsko opredelitev za referenčne projekte iz točk 51, 52 in 53.
107. Izjeme od zahteve za dodelitev pomoči in določitev njene ravni na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb je mogoče utemeljiti, kadar se predložijo dokazi, vključno z dokazi, pridobljenimi v okviru javnega posvetovanja, o enem od naslednjega:
- (a) potencialna ponudba ali število potencialnih ponudnikov sta premajhna, da bi bilo mogoče zagotoviti konkurenco; v tem primeru mora država članica dokazati, da konkurence ni mogoče po potrebi povečati z zmanjšanjem proračuna ali olajšanjem udeležbe v postopku zbiranja ponudb (npr. z opredelitvijo dodatnih zemljišč za razvoj ali prilagoditvijo predkvalifikacijskih zahtev);
 - (b) upravičenci so majhni projekti, opredeljeni, kot sledi:
 - (i) za projekte proizvodnje ali shranjevanja električne energije – projekti z inštalirano močjo, enako 1 MW ali manj;
 - (ii) za porabo električne energije – projekti, pri katerih je najvišji odjem enak 1 MW ali manj;
 - (iii) za tehnologije za proizvodnjo toplote in plina – projekti z inštalirano močjo, enako 1 MW ali manj, ali ekvivalentni projekti;
 - (iv) za projekte v stoddstotni lasti MSP ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, z inštalirano močjo ali najvišjim odjemom 6 MW ali manj;
 - (v) za projekte, ki so v stoddstotni lasti malih in mikropodjetij ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, samo za proizvodnjo vetrne energije, z inštalirano močjo, enako 18 MW ali manj;
 - (vi) za ukrepe za energijsko učinkovitost, ki ne vključujejo proizvodnje energije, od katere imajo MSP koristi, pri čemer upravičenci prejmejo manj kot 300 000 EUR na projekt;
 - (c) posamezni projekti izpolnjujejo oba naslednja pogoja:
 - (i) projekt je bil izbran na javnem razpisu, da bi postal del velikega integriranega čezmejnega projekta, ki ga je skupaj načrtovalo več držav članic in katerega cilj je pomembno prispevati k varstvu okolja v skupnem interesu Unije;

- (ii) projekt uporablja inovativno tehnologijo, ki izhaja iz dejavnosti raziskav, razvoja in inovacij, ki jo izvaja upravičenec ali drug subjekt, če ta pridobi pravice do uporabe rezultatov prejšnje dejavnosti raziskav, razvoja in inovacij ali je med prvimi uporabniki inovativne tehnologije v svojem sektorju.
108. Države članice lahko za določitev zneska pomoči in njeno dodelitev uporabijo tudi konkurenčne sheme certifikatov ali obveznosti dobaviteljev, in sicer pod naslednjimi pogoji:
- (a) opredeljeni odjem v okviru sheme je manjši od potencialne ponudbe;
 - (b) cena odkupa ali kazen, ki se uporablja za potrošnika ali dobavitelja, ki ne kupi zahtevanega števila certifikatov (tj. cena, ki pomeni najvišji znesek, ki ga je mogoče plačati za podporo), je dovolj visoka, da spodbuja izpolnjevanje obveznosti. Vendar bi morala kazen temeljiti na količinski opredelitvi iz točk 51, 52 in 53, da ne bi previsoka kazen vodila do prekomernega nadomestila;
 - (c) kadar sheme vključujejo podporo za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, morajo države članice upoštevati informacije o že prejeti podpori iz dokumentacije o sistemu masne bilance na podlagi člena 30 Direktive (EU) 2018/2001, da preprečijo prekomerno nadomestilo.
109. Države članice lahko oblikujejo tudi sheme podpore, ki so ciljno usmerjene v razogljičenje ali energijsko učinkovitost, v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev, kot so dajatve za financiranje ciljev okoljske politike. Uporaba konkurenčnega postopka zbiranja ponudb za take sheme ni obvezna. Vendar je treba tako pomoč načeloma dodeliti enako za vsa upravičena podjetja, ki poslujejo v istem sektorju gospodarske dejavnosti in so v zvezi s cilji ukrepa pomoči v istem ali podobnem dejanskem položaju. Država članica, ki je priglasila pomoč, mora vzpostaviti mehanizem za spremljanje na letni ravni, da se preveri, ali je pomoč še potrebna. Ta oddelek ne zajema znižanja davkov ali dajatev, ki odražajo nujne stroške zagotavljanja energije ali povezanih storitev. Področje uporabe tega oddelka tako ne zajema na primer znižanja omrežnin ali plačil, s katerimi se financirajo mehanizmi za zmogljivost.
110. Kadar se zaradi znižanja davkov ali davkom podobnih dajatev znižajo ponavljajoči se stroški poslovanja, znesek pomoči ne sme presežati razlike med stroški okolju prijaznega projekta ali dejavnosti in okolju manj prijaznega hipotetičnega scenarija. Kadar bi se lahko z okolju prijaznejšim projektom ali dejavnostjo prihranili stroški ali ustvarili dodatni prihodki, je treba prihranke oziroma dodatne prihodke upoštevati pri ugotavljanju sorazmernosti pomoči.
111. Država članica mora pri načrtovanju shem pomoči upoštevati informacije o že prejeti podpori iz dokumentacije o sistemu masne bilance na podlagi člena 30 Direktive (EU) 2018/2001.
112. Kadar se v okviru ukrepov pomoči dodelijo koncesije ali druge ugodnosti, na primer pravica do uporabe zemljišča, morskega dna ali rek ali pravica do priključitve infrastrukture, morajo države članice zagotoviti, da se take koncesije podelijo na podlagi objektivnih in preglednih meril, povezanih s cilji ukrepa (glej točko 50).
113. Kadar ima pomoč obliko prednostnega posojila ponudniku ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti na podlagi pogodbe o zagotavljanju prihranka energije, bi bilo treba s posojilnimi instrumenti zagotoviti znatno stopnjo sofinanciranja komercialnih ponudnikov dolžniškega financiranja. Predvidoma to velja, če ta stopnja ni nižja od 30 % vrednosti osnovnega portfelja pogodb ponudnika o zagotavljanju prihranka energije. Odplačilo ponudnika ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti mora biti vsaj enakovredno nominalni vrednosti posojila. Kadar se pomoč dodeli v obliki jamstva, javno jamstvo ne sme presežati 80 % glavnice osnovnega posojila, kreditna institucija in država pa morata utrpeti izgube sorazmerno in pod enakimi pogoji. Zajamčeni znesek se mora zmanjševati sorazmerno, tako da jamstvo nikoli ne krije več kot 80 % neodplačanega posojila. Javno posojilo ali jamstvo za ponudnika ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti mora biti omejeno na največ 10 let.

4.1.4 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

114. Razen točke 70 se oddelka 3.2.2 in 3.3 ne uporabljata za ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.
115. Ta točka se uporablja od 1. julija 2023. Za vsak projekt ali, v primeru shem, vsak referenčni projekt je treba oceniti subvencijo na tono preprečenih emisij ekvivalenta CO₂ ter predložiti predpostavke in metodologijo za ta izračun. Kolikor je mogoče, bi bilo treba v taki oceni opredeliti neto zmanjšanje emisij iz dejavnosti ob upoštevanju nastalih ali zmanjšanih emisij v življenjskem ciklu. Poleg tega bi bilo treba proučiti kratko- in dolgoročne interakcije z vsemi drugimi ustreznimi politikami ali ukrepi, vključno s sistemom Unije za trgovanje z emisijami. Da bi bilo mogoče primerjati stroške različnih ukrepov za varstvo okolja, bi morala biti metodologija načeloma podobna za vse ukrepe, ki jih spodbuja država članica ⁽⁶⁷⁾.
116. Da bi se zagotovili pozitivni vplivi na okolje v zvezi z razogljčenjem, pomoč ne sme zgolj povzročiti selitve emisij iz enega sektorja v drugega, ampak mora zagotoviti splošno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.
117. Za preprečitev tveganja dvojnih subvencij in zagotovitev preverjanja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov je treba s pomočjo za razogljčenje industrijskih dejavnosti zmanjšati emisije, ki nastanejo neposredno pri zadevni industrijski dejavnosti. S pomočjo za izboljšanje energijske učinkovitosti industrijskih dejavnosti je treba izboljšati energijsko učinkovitost dejavnosti upravičencev.
118. Z odstopanjem od zahteve iz zadnjega stavka točke 117 je mogoče izboljšanje energijske učinkovitosti industrijskih dejavnosti podpreti s pomočjo, dodeljeno za olajšanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije.
119. Če se pomoč za olajšanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije ne dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, je treba državno pomoč načeloma dodeliti enako za vsa upravičena podjetja, ki poslujejo v istem sektorju gospodarske dejavnosti in so v zvezi s cilji ukrepa pomoči v istem ali podobnem dejanskem položaju.
120. Za preprečitev dodelitve proračuna projektom, ki se ne izvedejo, in morebitnega onemogočanja novega vstopa na trg morajo države članice dokazati, da bodo sprejeti razumni ukrepi za zagotovitev, da se bodo projekti, za katere se dodeli pomoč, dejansko izvedli, na primer določitev jasnih rokov za izvedbo projekta, preverjanje izvedljivosti projekta v okviru predkvalifikacijskega postopka za pridobitev pomoči, zahteva po zavarovanju, ki ga morajo plačati upravičenci, ali spremljanje načrtovanja in razvoja projekta. Države članice pa lahko zagotovijo večjo prožnost v zvezi s predkvalifikacijskimi zahtevami za projekte, ki jih razvijajo in so v stoddstotni lasti MSP ali skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, da zmanjšajo ovire za njihovo udeležbo ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁷⁾ Koristna referenca so načela za izračun zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, kot se uporabljajo za sklad EU za inovacije, ki so na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Kadar pa se električna energija uporablja kot vložek, je treba pri uporabljeni metodologiji upoštevati emisije iz proizvodnje te električne energije. Države članice se lahko odločijo, da bodo kot pogoj za sodelovanje pri svojih ukrepih pomoči uporabile stopnjo subvencije na tono preprečenih emisij ekvivalenta CO₂, vendar to ni obvezno.

⁽⁶⁸⁾ Kot je navedeno v točki 75, bo Komisija poleg tega na splošno ugodno obravnavala druge značilnosti, ki jih države članice predlagajo za olajšanje udeležbe MSP in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb, če pozitivni učinki zagotavljanja udeležbe in sprejemanja presežajo morebitne izkrivljalne učinke.

121. Pomoč za razogljichenje ima lahko različne oblike, med drugim obliko nepovratnih sredstev, ki se izplačajo vnaprej, in pogodb za tekoča plačila pomoči, kot so pogodbe na razliko ⁽⁶⁹⁾. Pomoč za kritje stroškov, ki so večinoma povezani s poslovanjem, namesto z naložbami, bi se morala uporabiti samo, kadar država članica dokaže, da se tako zagotovijo okolju prijaznejše odločitve o poslovanju.
122. Kadar je pomoč potrebna predvsem za kritje kratkoročnih stroškov, ki so morda spremenljivi, kot so stroški biomasnega goriva ali dovoda električne energije, in se izplača v obdobjih, daljših od enega leta, bi morale države članice potrditi, da se bodo proizvodni stroški, na katerih temelji znesek pomoči, spremljali in da bo znesek vsaj enkrat letno posodobljen.
123. Pomoč mora biti načrtovana tako, da se prepreči vsako neupravičeno izkrivljanje učinkovitega delovanja trgov ter zlasti ohranijo učinkovite spodbude za poslovanje in cenovne signale. Na primer, upravičenci bi morali biti še naprej izpostavljeni tveganju sprememb cen in tržnemu tveganju, če to ne ogroža doseganja ciljev pomoči. Zlasti se upravičencev ne bi smelo spodbujati k ponujanju produkta po ceni, nižji od njihovih mejnih stroškov, in ne smejo prejeti pomoči za proizvodnjo v obdobjih, ko je tržna vrednost navedene proizvodnje negativna ⁽⁷⁰⁾.
124. Komisija bo za ukrepe, ki vključujejo namenske infrastrukturne projekte, opravila oceno za vsak primer posebej. Pri oceni bo med drugim obravnavala velikost infrastrukture glede na zadevni trg, vpliv na verjetnost dodatnih tržnih naložb, obseg, v katerem je infrastruktura prvotno namenjena posameznemu uporabniku ali skupini uporabnikov, ter to, ali obstaja verodostojen načrt ali odločna zaveza za priključitev na širše omrežje, trajanje morebitnih odstopanj ali izjem od zakonodaje o notranjem trgu, strukturo zadevnega trga in položaj upravičencev na njem.
125. Na primer, kadar infrastruktura prvotno povezuje zgolj omejeno število uporabnikov, je mogoče izkrivljajoči učinek zmanjšati, če je del načrta za razvoj širšega omrežja Unije, na podlagi naslednjih meril:
- (a) obračunavanje za infrastrukturo bi moralo biti ločeno od vseh drugih dejavnosti, stroški dostopa in uporabe pa pregledni;
 - (b) za pomoč bi morale veljati zaveze glede odprtja infrastrukture ⁽⁷¹⁾ tretjim osebam po poštenih, razumnih in nediskriminatornih pogojih (vključno z javnimi razpisi za zahteve za priključitev pod enakimi pogoji), če to ne ogroža doseganja cilja pomoči;
 - (c) prednost, ki jo upravičenci pridobijo do razvoja širšega omrežja, je morda treba izravnati, na primer s podporo dodatni razširitvi omrežja;
 - (d) prednost, ki jo pridobijo namenski uporabniki, je morda treba omejiti in/ali deliti z drugimi akterji.
126. Da ne bi bil ogrožen cilj ukrepa ali drugi cilji Unije za varstvo okolja, se spodbude ne smejo zagotavljati za proizvodnjo energije, ki bi izpodrinila manj onesnažujoče oblike energije. Na primer, v primeru podpore soproizvodnji na osnovi obnovljivih virov ali podpore proizvodnji energije iz biomase se je treba čim bolj izogibati zagotavljanju spodbud za proizvodnjo električne energije ali toplote, če bi to pomenilo omejevanje obnovljivih virov energije, ki ne onesnažujejo zraka.

⁽⁶⁹⁾ V skladu s pogodbo na razliko ima upravičenec pravico do plačila, enakega razliki med fiksno „izvršilno“ ceno in referenčno ceno, kot je tržna cena, na enoto proizvodnje. V zadnjih letih se uporabljajo za ukrepe proizvodnje električne energije, lahko pa vključujejo tudi referenčno ceno, povezano s sistemom za trgovanje z emisijami, tj. pogodbe na razliko za ogljik. Take pogodbe na razliko za ogljik so lahko koristno orodje za uvajanje prelomnih tehnologij, ki so morda potrebne za doseganje razogljichenja industrije, na trgu. Pogodbe na razliko lahko vključujejo tudi vračila, ki jih upravičenci izplačajo davkoplačevalcem ali potrošnikom za obdobja, v katerih referenčna cena presega izvršilno ceno.

⁽⁷⁰⁾ Manjšim obratom za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov lahko koristi neposredna zaščita cen, ki zajema vse stroške obratovanja in za katero jim ni treba prodajati svoje električne energije na trgu, v skladu z izjemo iz člena 4(3) Direktive (EU) 2018/2001. Obrati bodo veljali za manjše, če je njihova zmogljivost manjša od praga, ki se uporablja, iz člena 5 Direktive (EU) 2019/943.

⁽⁷¹⁾ To se nanaša na seznam sredstev iz točke 19(36).

127. Pomoč za razogljičenje lahko povzroči neupravičeno izkrivljanje konkurence, kadar izpodrine naložbe v čistejše alternative, ki so že na voljo na trgu, ali kadar ima učinek vezanosti na določene tehnologije ter tako ovira širši razvoj trga za čistejše rešitve in njihovo uporabo. Zato bo Komisija preverila tudi, ali ukrep pomoči spodbuja ali podaljšuje porabo fosilnih goriv in energije na osnovi fosilnih goriv ⁽⁷²⁾ ter tako ovira razvoj čistejših alternativ in precej zmanjšuje splošno okoljsko korist naložbe. Države članice bi morale pojasniti, kako nameravajo preprečiti to tveganje, med drugim z zavezami uporabi predvsem goriv iz obnovljivih virov ali nizkoogljičnih goriv ali postopnemu odpravljanju virov na osnovi fosilnih goriv.
128. Komisija meni, da imajo nekateri ukrepi pomoči negativne učinke na konkurenco in trgovino, ki verjetno ne bodo izravnani. Zlasti lahko nekateri ukrepi pomoči poslabšajo nedelovanja trga in ustvarijo neučinkovitosti v škodo potrošnikov in družbe. Na primer, ukrepi, ki spodbujajo nove naložbe v proizvodnjo energije ali industrijsko proizvodnjo na osnovi najbolj onesnažujočih fosilnih goriv, kot so premog, dizel, lignit, nafta, šota in oljni skrilavec, povečujejo negativne okoljske eksternalije na trgu. Za ta goriva se ne bo štel, da kakor koli pozitivno vplivajo na okolje, saj so nezdružljiva s podnebnimi cilji Unije.
129. Podobno se lahko z ukrepi, ki spodbujajo nove naložbe v proizvodnjo energije ali industrijsko proizvodnjo na osnovi zemeljskega plina, kratkoročno zmanjšajo emisije toplogrednih plinov in drugih onesnaževal, dolgoročno pa poslabšajo negativne okoljske eksternalije v primerjavi z alternativnimi naložbami. Da bi se štel, da naložbe v zemeljski plin pozitivno vplivajo na okolje, morajo države članice pojasniti, kako bodo zagotovile, da bo naložba prispevala k doseganju podnebnega cilja Unije za leto 2030 in cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050. Zlasti morajo pojasniti, kako bodo preprečile učinek vezanosti na to opremo za proizvodnjo energije na plin ali proizvodnjo na plin. To lahko temelji na primer na nacionalnem načrtu za razogljičenje z zavezujočimi cilji in/ali vključuje zaveze upravičenca v zvezi z izvajanjem tehnologij za razogljičenje, kot je tehnologija zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida/zajemanja in uporabe ogljikovega dioksida, ali nadomestitvijo zemeljskega plina s plinom iz obnovljivih virov ali nizkoogljičnim plinom ali zaprtjem obrata v roku, skladnem s podnebnimi cilji Unije. Zaveze bi morale vključevati enega ali več verodostojnih mejnikov pri zmanjševanju emisij za doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050.
130. Proizvodnja pogonskih biogoriv iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, lahko povzroči dodatno povpraševanje po zemljiščih in širitev kmetijskih zemljišč na območja z visoko zalogo ogljika, kot so gozdovi, mokrišča in šotišča, kar povzroča dodatne emisije toplogrednih plinov. Zato Direktiva (EU) 2018/2001 omejuje količino pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, ki se lahko upoštevajo pri ciljeh za energijo iz obnovljivih virov. Komisija meni, da lahko določeni ukrepi pomoči poslabšajo posredne negativne eksternalije. Zato bo načeloma štela, da državna pomoč za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva, bioplin in biomasna goriva v količinah, ki presegajo zgornje mejne vrednosti, ki določajo njihovo upravičenost za izračun bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov v zadevni državi članici v skladu s členom 26 Direktive (EU) 2018/2001, verjetno ne bo imela pozitivnih učinkov, ki bi lahko presegali negativne učinke ukrepa.
131. Kadar se ugotovijo tveganja dodatnih izkrivljanj konkurence ali so ukrepi posebno novi ali zapleteni, lahko Komisija naloži pogoje iz točke 76.
132. Za ukrepe ali sheme individualne pomoči, ki koristijo posebno omejenemu številu upravičencev ali upravičencu, ki je prvotni akter, bi morale države članice dokazati še, da predlagani ukrep pomoči ne bo povzročil izkrivljanja konkurence, na primer s povečanjem tržne moči. Tudi kadar pomoč tržne moči ne poveča neposredno, jo lahko poveča posredno, z odvracanjem obstoječih konkurentov od širitve, s spodbujanjem njihovega izstopa ali odvracanjem novih konkurentov od vstopa. Pri oceni negativnih učinkov takih ukrepov pomoči bo Komisija svojo analizo osredotočila na predvidljivi učinek, ki ga lahko ima pomoč na konkurenco med podjetji na zadevnem proizvodnem trgu, po potrebi tudi na nabavnih in podrejenih trgih, ter na tveganje presežne zmogljivosti. Komisija bo ocenila tudi morebitne negativne učinke na trgovino, vključno s tveganjem, da bodo države članice tekmovale za subvencije, kar se lahko pojavi zlasti v zvezi z izbiro lokacije.

⁽⁷²⁾ Vključno z nizkoogljičnimi gorivi iz neobnovljivih virov in nosilci energije, ki se ne spuščajo iz izpušne cevi, ampak se proizvajajo pri ogljično intenzivnih procesih.

133. Kadar se pomoč dodeli brez konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, ukrep pa koristi posebno omejenemu številu upravičencev ali upravičencu, ki je prvotni akter, lahko Komisija zahteva, naj država članica zagotovi, da upravičenec razširja strokovno znanje, pridobljeno zaradi projekta, za katerega se dodeli pomoč, da bi se pospešilo uvajanje uspešno predstavljenih tehnologij.
134. Če so vsi drugi pogoji za združljivost izpolnjeni, bo Komisija običajno ugotovila, da je ravnovesje ukrepov za razogljičenje pozitivno (tj. pozitivni učinki presegajo izkrivljanja notranjega trga) v smislu njihovega prispevka k blažitvi podnebnih sprememb, ki je opredeljena kot okoljski cilj v Uredbi (EU) 2020/852, ter/ali njihovega prispevka k doseganju energetske in podnebne ciljev Unije, če ni očitnih znakov neupoštevanja načela, da se ne škoduje bistveno ⁽⁷³⁾. Če se zgornja predpostavka ne uporablja, bo Komisija ocenila, ali so pozitivni učinki (vključno s skladnostjo s točkami iz oddelka 4.1.4 in vsemi zavezami, povezanimi s točko 129) večji od negativnih učinkov na notranjem trgu.

4.2 Pomoč za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb

4.2.1 Utemeljitev pomoči

135. Ukrepi za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb so ciljno usmerjeni v negativne eksternalije, in sicer ustvarjajo posamezne spodbude za doseganje ciljev za prihranke energije ter zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal. Poleg splošnih nedelovanj trga, opredeljenih v poglavju 3, se lahko specifična nedelovanja trga pojavijo na področju energijske in okoljske učinkovitosti stavb. Na primer, pri prenovi stavb ukrepi za energijsko in okoljsko učinkovitost običajno ne koristijo samo lastniku stavbe, ki po navadi krije stroške prenove, ampak tudi najemniku. Zato Komisija meni, da je lahko za spodbujanje naložb za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb potrebna državna pomoč.

4.2.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

136. Pomoč se lahko dodeli za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb.
137. Taka pomoč se lahko združi s pomočjo za vse ali katerega koli od naslednjih ukrepov:
- (a) namestitev integriranih naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na kraju samem, ki proizvajajo električno energijo, toploto ali hlad;
 - (b) namestitev opreme za shranjevanje energije, proizvedene z napravami za energijo iz obnovljivih virov na kraju samem;
 - (c) izgradnja in namestitev infrastrukture za polnjenje, namenjene uporabnikom stavbe, in povezane infrastrukture, kot so vodi, če je parkirišče v stavbi ali neposredno ob njej;
 - (d) namestitev opreme za digitalizacijo okoljskega in energetskega upravljanja ter nadzora stavbe, zlasti za povečanje njene pripravljenosti na pametne sisteme, vključno s pasivnim hišnim ožičenjem ali strukturirano napeljavo kablov za podatkovna omrežja in pomožnim delom pasivnega omrežja na zemljišču, ki mu stavba pripada, vendar brez ožičenja ali kablov za podatkovna omrežja zunaj zemljišča;
 - (e) druge naložbe, ki izboljšujejo energijsko ali okoljsko učinkovitost stavbe, vključno z naložbami v zelene strehe in opremo za zbiranje deževnice.

⁽⁷³⁾ Za ukrepe, ki so enaki ukrepom v okviru načrtov za okrevanje in odpornost, kot jih je odobril Svet, se šteje, da je njihova skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, izpolnjena, saj je bilo to že preverjeno.

138. Pomoč se lahko dodeli tudi za izboljšanje energijske učinkovitosti opreme za ogrevanje ali hlajenje v stavbi. Pomoč za opremo za ogrevanje in hlajenje, ki je neposredno povezana s sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja, se bo ocenila pod pogoji, ki se uporabljajo za pomoč za daljinsko ogrevanje in hlajenje iz oddelka 4.10. Pomoč za izboljšanje energijske učinkovitosti proizvodnih procesov in opremo za proizvodnjo energije, ki se uporablja za delovanje strojev, se bo ocenila pod pogoji, ki se uporabljajo za pomoč za zmanjšanje in odvzem emisij toplogrednih plinov iz oddelka 4.1.
139. S pomočjo je treba zagotoviti:
- (a) v primeru prenove obstoječih stavb izboljšanje energijske učinkovitosti, na podlagi katerega se povpraševanje po primarni energiji zmanjša za vsaj 20 % v primerjavi s stanjem pred naložbo, ali, kadar je izboljšanje del postopne prenove, zmanjšanje povpraševanja po primarni energiji za vsaj 30 % v primerjavi s stanjem pred naložbo v petletnem obdobju,
 - (b) v primeru ukrepov za prenovo, ki se nanašajo na namestitev ali zamenjavo samo ene vrste elementov stavbe ⁽⁷⁴⁾ v smislu člena 2, točka 9, Direktive 2010/31/EU, zmanjšanje povpraševanja po primarni energiji za vsaj 10 % v primerjavi s stanjem pred naložbo, če država članica dokaže, da ima ukrep na ravni sheme splošno pomemben učinek v smislu zmanjšanja povpraševanja po primarni energiji,
 - (c) v primeru novih stavb izboljšanje energijske učinkovitosti, na podlagi katerega se povpraševanje po primarni energiji zmanjša za vsaj 10 % v primerjavi s pragom, določenim za zahteve za skoraj nič-energijske stavbe v okviru nacionalnih ukrepov za izvedbo Direktive 2010/31/EU.
140. Pomoč za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb se lahko dodeli tudi MSP in malim podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki so ponudniki ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti, za olajšanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije v smislu člena 2(27) Direktive 2012/27/EU.

4.2.3 Spodbujevalni učinek

141. Zahteve iz točk 142 in 143 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.
142. Komisija meni, da pomoč za projekte z vračilno dobo ⁽⁷⁵⁾, krajšo od pet let, načeloma nima spodbujevalnega učinka. Vendar lahko država članica predloži dokaze o tem, da je pomoč potrebna, da se spodbudi sprememba ravnanja, tudi v primeru projektov s krajšo vračilno dobo.
143. Kadar pravo Unije za podjetja določa minimalne standarde glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, se bo štelo, da ima pomoč za vse naložbe, potrebne za to, da podjetja izpolnijo navedene standarde, spodbujevalni učinek, če se pomoč dodeli, preden zahteve postanejo obvezne za zadevno podjetje ⁽⁷⁶⁾. Država članica mora zagotoviti, da upravičenci predložijo natančen načrt in časovni okvir prenove, ki dokazuje, da prenova, za katero se dodeli pomoč, zadostuje vsaj za to, da bo stavba izpolnjevala navedene minimalne standarde glede energijske učinkovitosti.

4.2.4 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.2.4.1 Ustreznost

144. Zahteva iz točke 145 se uporablja poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.2.

⁽⁷⁴⁾ Take naložbe bi bile na primer lahko namenjene zamenjavi oken ali kotlov v stavbi ali osredotočene na izolacijo sten.

⁽⁷⁵⁾ Vračilna doba je čas, potreben za vračilo stroškov naložbe (brez pomoči).

⁽⁷⁶⁾ To velja vselej, kadar se pomoč dodeli, da lahko podjetja izpolnjujejo minimalne standarde glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, preden postanejo obvezni za zadevno podjetje, ne glede na obstoj starejših standardov Unije, ki že veljajo.

145. Pomoč za olajšanje pogodbenega zagotavljanja prihranka energije ima lahko obliko posojila ali jamstva za ponudnika ukrepov za izboljšanje energijske učinkovitosti na podlagi pogodbe o zagotavljanju prihranka energije ali finančnega produkta za financiranje zadevnega ponudnika (npr. odkup terjatev z regresom ali brez njega, forfetiranje).

4.2.4.2 Sorazmernost

146. Upravičeni stroški so stroški naložbe, ki so neposredno povezani z doseganjem višje ravni energijske ali okoljske učinkovitosti.
147. Intenzivnost pomoči ne sme presegati 30 % upravičenih stroškov za ukrepe iz točke 139(a) in (c). Za ukrepe iz točke 139(b) intenzivnost pomoči ne sme presegati 25 %. Kadar se pomoč za naložbe, s katero lahko podjetja izpolnijo minimalne standarde glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, dodeli manj kot 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standardov Unije, intenzivnost pomoči ne sme presegati 20 % upravičenih stroškov za ukrepe iz točke 139(a) in (c) ali 15 % upravičenih stroškov za ukrepe iz točke 139(b).
148. Kar zadeva pomoč, dodeljeno za izboljšanje energijske učinkovitosti obstoječih stavb, se lahko intenzivnost pomoči poveča za 15 odstotnih točk, kadar se z izboljšanjem energijske učinkovitosti zagotovi zmanjšanje povpraševanja po primarni energiji za vsaj 40 %. To povečanje intenzivnosti pomoči se ne uporablja, kadar izboljšanje energijske učinkovitosti stavbe na podlagi projekta, s katerim se sicer zagotovi zmanjšanje povpraševanja po primarni energiji za 40 % ali več, ne presega ravni, določene z minimalnimi standardi glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, ki začnejo veljati v manj kot 18 mesecih.
149. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 20 odstotnih točk za pomoč, dodeljeno malim podjetjem, ali za 10 odstotnih točk za pomoč, dodeljeno srednjim podjetjem.
150. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 15 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (a), Pogodbe, ali za 5 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (c), Pogodbe.
151. Glede na specifične značilnosti ukrepa lahko država članica na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52, dokaže tudi, da je potreben višji znesek pomoči. Znesek pomoči ne sme presegati vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 51 in 52. Kadar se pomoč za naložbe, s katero lahko podjetja izpolnijo minimalne standarde glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, dodeli manj kot 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standardov Unije, najvišji znesek pomoči ne sme presegati 70 % vrzeli v financiranju.
152. Kadar se pomoč dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50, se znesek pomoči šteje za sorazmernega. Kadar se pomoč za naložbe, s katero lahko podjetja izpolnijo minimalne standarde glede energijske učinkovitosti, ki izpolnjujejo pogoje za standarde Unije, dodeli manj kot 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standardov Unije, mora država članica zagotoviti ustrezno obravnavo tveganja prekomernega nadomestila, na primer z določitvijo zgornjih meja za ponudbe.
153. Največje intenzivnosti pomoči iz točk 147 do 151 se ne uporabljajo za pomoč, dodeljeno v obliki finančnih instrumentov. Kadar se pomoč dodeli v obliki jamstva, to ne bi smelo presegati 80 % osnovnega posojila. Kadar se pomoč dodeli v obliki posojila, mora biti odplačilo lastnikov stavbe skladu za energijsko učinkovitost ali skladu za energijo iz obnovljivih virov ali drugemu finančnemu posredniku vsaj enakovredno nominalni vrednosti posojila.

4.2.4.3 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

154. Zahteve iz točk 155 do 157 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.
155. S pomočjo za naložbe v opremo, ki uporablja zemeljski plin, za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb se lahko kratkoročno zagotovi zmanjšanje povpraševanja po energiji, dolgoročno pa poslabšajo negativne okoljske eksternalije v primerjavi z alternativnimi naložbami. Poleg tega lahko pomoč za namestitev opreme, ki uporablja zemeljski plin, povzroči neupravičeno izkrivljanje konkurence, kadar izpodrine naložbe v čistejše alternative, ki so že na voljo na trgu, ali kadar ima učinek vezanosti na določene tehnologije ter tako ovira razvoj trga za čistejše tehnologije in njihovo uporabo. Pozitivni učinki ukrepov, ki povzročajo tako izpodrivanje ali imajo tak učinek vezanosti, verjetno ne presegajo njihovih negativnih učinkov za konkurenco. Komisija bo v okviru ocene proučila, ali oprema, ki uporablja zemeljski plin, nadomešča opremo za proizvodnjo energije, ki uporablja najbolj onesnažujoča fosilna goriva, kot sta nafta in premog.
156. Alternative opremi za proizvodnjo energije na osnovi fosilnih goriv, ki povzročajo onesnaževanje, kot sta nafta in premog, so že na voljo na trgu. V okviru tega se ne šteje, da ima pomoč za namestitev energijsko učinkovite opreme za proizvodnjo energije na osnovi takih goriv enake pozitivne učinke kot pomoč za namestitev čistejše opreme za proizvodnjo energije. Prvič, majhna izboljšava v smislu zmanjšanja povpraševanja po energiji ne odtehta večjih emisij ogljika, povezanih z uporabo fosilnih goriv. Drugič, dodelitev pomoči za namestitev opreme za proizvodnjo energije z uporabo trdnih ali tekočih fosilnih goriv vključuje precejšnje tveganje vezanosti na tehnologije, ki temeljijo na fosilnih gorivih, ter izpodrivanja naložb v čistejše in bolj inovativne alternative, ki so na voljo na trgu, s preusmeritvijo odjema stran od opreme za proizvodnjo energije, ki ne uporablja trdnih ali tekočih fosilnih goriv. To bi tudi preprečilo nadaljnji razvoj trga za tehnologije, ki ne temeljijo na fosilnih gorivih. Zato Komisija meni, da negativni učinki pomoči za opremo za proizvodnjo energije z uporabo trdnih ali tekočih fosilnih goriv za konkurenco verjetno ne bodo izravnani.
157. Kadar se pomoč dodeli skladu za energijsko učinkovitost ali skladu za energijo iz obnovljivih virov ali drugemu finančnemu posredniku v obliki finančnih sredstev, lastniškega kapitala, jamstva ali posojila, bo Komisija preverila, ali so vzpostavljeni pogoji za zagotovitev, da sklad za energijsko učinkovitost ali sklad za energijo iz obnovljivih virov ali drug finančni posrednik ne bo prejel neupravičene prednosti in da bo uporabljal tržno razumno naložbeno strategijo za izvajanje ukrepa pomoči za energijsko učinkovitost. Izpolnjeni morajo biti zlasti naslednji pogoji:
- (a) finančne posrednike ali upravljavce sklada je treba izbrati v odprtem, preglednem in nediskriminatornem postopku, izvedenem v skladu z zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo, ki se uporabljata;
 - (b) vzpostavljeni so pogoji za zagotovitev, da se bodo finančni posredniki, vključno s skladi za energijsko učinkovitost ali energijo iz obnovljivih virov, upravljali na komercialni podlagi in zagotavljali odločitve o financiranju, usmerjene v dobiček;
 - (c) upravljavci sklada za energijsko učinkovitost ali sklada za energijo iz obnovljivih virov ali drug finančni posrednik v največjem možnem obsegu prenese prednost na končne upravičence (lastnike stavbe ali najemnike) v obliki večjega obsega financiranja, nižjih zahtev glede zavarovanja s premoženjem, nižjih jamstvenih premij ali nižjih obrestnih mer.

4.3 Pomoč za čisto mobilnost

158. V oddelkih 4.3.1 in 4.3.2 so navedeni pogoji, pod katerimi lahko državna pomoč za nekatere naložbe za zmanjšanje ali preprečitev emisij CO₂ ali drugih onesnaževal v sektorju zračnega, cestnega, železniškega, vodnega in pomorskega prevoza na okolju prijazen način pospešuje razvoj gospodarske dejavnosti, ne da bi spreminjala trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi Unije.

159. Pomoč za naložbe v lahka in težka cestna vozila, ki uporabljajo plin (zlasti UZP, SZP in bioplin), ter v ustrezno cestno infrastrukturo za oskrbo s plinom, razen za infrastrukturo za utekočinjeni zemeljski plin, izključno za polnjenje težkih cestnih vozil, ne spada na področje uporabe teh smernic. Na podlagi trenutne stopnje razvoja trga se pričakuje, da imajo te tehnologije v primerjavi s čistejšimi in inovativnejšimi alternativami bistveno manjši potencial za prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in zmanjšanju onesnaženosti zraka, zato se pričakuje, da bodo neupravičeno izkrivljale konkurenco z izpodrivanjem naložb v take čistejše alternative in učinkom vezanosti na rešitve mobilnosti, ki niso v skladu s cilji za leti 2030 in 2050.

4.3.1 *Pomoč za nakup in najem čistih vozil in čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve ter za naknadno opremljanje vozil in mobilne opreme za spremljajoče storitve*

4.3.1.1 Utemeljitev pomoči

160. Da bi se dosegel pravno zavezujoč cilj podnebne nevtralnosti EU do leta 2050, je bil v sporočilu o evropskem zelenem dogovoru določen cilj, da se do leta 2050 emisije v prometu zmanjšajo za vsaj 90 % v primerjavi z ravnmi leta 1990. Sporočilo z naslovom Strategija za trajnostno in pametno mobilnost ⁽⁷⁷⁾ določa pot do doseganja navedenega cilja z razogljičenjem posameznih načinov prevoza in celotne prometne verige ⁽⁷⁸⁾.

161. Čeprav lahko obstoječe politike z določitvijo zavezujočih ciljev glede emisij CO₂ za nova čista vozila v proizvodilčevem voznem parku ⁽⁷⁹⁾, internalizacijo podnebnih in okoljskih eksternalij ⁽⁸⁰⁾ ali spodbujanjem povpraševanja po vozilih na podlagi javnega naročanja ⁽⁸¹⁾ zagotavljajo spodbude za uporabo čistih vozil, morda ne zadostujejo za to, da bi v celoti odpravile nedelovanja trga, ki vplivajo na zadevni sektor. Kljub obstoječim politikam so lahko nekatere tržne ovire in nedelovanja trga še naprej prisotna, vključno s cenovno dostopnostjo čistih vozil v primerjavi s konvencionalnimi vozili, omejeno razpoložljivostjo infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom in obstojem okoljskih eksternalij. Zato lahko države članice zagotovijo pomoč za odpravo navedenih preostalih nedelovanj trga in podporo razvoju sektorja čiste mobilnosti.

4.3.1.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

162. Pomoč se lahko dodeli za nakup in najem novih ali rabljenih čistih vozil ter za nakup in najem čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve.

163. Pomoč se lahko dodeli tudi za naknadno opremljanje, predelavo in prilagoditev vozil ali mobilne opreme za spremljajoče storitve v naslednjih primerih:

(a) kadar se tako omogoči, da se navedena vozila ali oprema štejejo za čista vozila oziroma čisto mobilno opremo za spremljajoče storitve, ali

(b) kadar je to potrebno za to, da lahko plovila in zrakoplovi poleg ali namesto fosilnih goriv uporabljajo biogoriva in sintetična goriva, vključno s tekočimi in plinastimi gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjenimi uporabi v prometu, ali povečajo njihov delež ali

(c) kadar je to potrebno za to, da lahko plovila uporabljajo vetrni pogon.

⁽⁷⁷⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost (COM(2020) 789 final).

⁽⁷⁸⁾ Sporočilo med drugim vključuje cilj, da bo do leta 2030 v prometu najmanj 30 milijonov brezemisijskih avtomobilov in 80 000 brezemisijskih tovornjakov ter da bodo do leta 2050 skoraj vsi avtomobili, kombinirana vozila, avtobusi in nova težka vozila brezemisijski.

⁽⁷⁹⁾ Uredba (EU) 2019/1242 in Uredba (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila ter razveljavitvi uredb (ES) št. 443/2009 in (EU) št. 510/2011 (UL L 111, 25.4.2019, str. 13).

⁽⁸⁰⁾ Na primer na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 1999/62/ES z dne 17. junija 1999 o cestnih pristojbinah za uporabo določene infrastrukture za težka tovorna vozila (UL L 187, 20.7.1999, str. 42) in sistema Unije za trgovanje z emisijami.

⁽⁸¹⁾ Na primer na podlagi Direktive 2009/33/ES.

4.3.1.3 Spodbujevalni učinek

164. Pogoji iz točk 165 do 169 se uporabljajo poleg pogojev iz oddelka 3.1.2.
165. Država članica mora predložiti verodostojen hipotetičen scenarij brez pomoči. Hipotetični scenarij ustreza naložbi z enako zmogljivostjo, življenjsko dobo in po potrebi drugimi ustreznimi tehničnimi značilnostmi kot pri okolju prijazni naložbi. Kadar se naložba nanaša na nakup ali najem čistih vozil ali čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve, se hipotetični scenarij navadno nanaša na nakup ali najem vozil ali mobilne opreme za spremljajoče storitve iste kategorije in z isto zmogljivostjo, ki po potrebi izpolnjuje vsaj standarde Unije in bi bila kupljena ali najeta brez pomoči.
166. Hipotetični scenarij lahko ustreza ohranjanju obratovanja obstoječega vozila ali mobilne opreme za spremljajoče storitve za obdobje, ki ustreza življenjski dobi okolju prijazne naložbe. V tem primeru bi bilo treba upoštevati diskontirane stroške vzdrževanja, popravil in posodobitve v navedenem obdobju.
167. V drugih primerih lahko hipotetični scenarij vključuje poznejšo zamenjavo vozila ali mobilne opreme za spremljajoče storitve. V tem primeru bi bilo treba upoštevati diskontirano vrednost vozila ali mobilne opreme za spremljajoče storitve ter izravnati razliko v zadevni ekonomski življenjski dobi opreme. Ta pristop je lahko ustrezen zlasti pri vozilih z daljšo ekonomsko življenjsko dobo, kot so plovila, železniška tirna vozila ali zrakoplovi.
168. Kadar so vozila ali mobilna oprema za spremljajoče storitve predmet sporazumov o najemu, bi bilo treba diskontirano vrednost najema čistih vozil ali čiste mobilne opreme za spremljajoče storitve primerjati z diskontirano vrednostjo najema okolju manj prijaznega vozila ali mobilne opreme za spremljajoče storitve, ki bi se uporabljala brez pomoči.
169. Kadar naložba vključuje dodajanje opreme obstoječemu vozilu ali mobilni opremi za spremljajoče storitve za izboljšanje njene okoljske učinkovitosti (npr. naknadno opremljanje s sistemi za nadzorovanje onesnaževanja), lahko upravičeni stroški zajemajo skupne stroške naložbe.

4.3.1.4 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.3.1.4.1. Ustreznost

170. Zahteve iz točke 171 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.2.
171. Pri preverjanju ustreznosti v primerjavi z drugimi instrumenti politike bi bilo treba upoštevati možnosti za vrste ukrepov, ki niso državna pomoč, za spodbujanje razvoja trga za čisto mobilnost in njihov predvideni vpliv v primerjavi z vplivom predlaganega ukrepa. Take druge vrste ukrepov lahko vključujejo uvedbo splošnih ukrepov za spodbujanje nakupa čistih vozil, kot so sheme ekoloških bonusov ali sheme za razrez ali vzpostavljanje območij z nizkimi emisijami v zadevni državi članici.

4.3.1.4.2. Sorazmernost

172. Pomoč ne sme presežati stroškov, potrebnih za pospeševanje razvoja zadevne gospodarske dejavnosti na način, s katerim se poveča raven varstva okolja (tj. s prehodom s konvencionalnih vozil na čista vozila in čisto mobilno opremo za spremljajoče storitve) v primerjavi s hipotetičnim scenarijem brez pomoči. Državna pomoč se lahko šteje za sorazmerno, kadar so izpolnjeni pogoji iz točk 173 do 181.
173. Splošno pravilo je, da je treba pomoč dodeliti na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50.

174. Če so v okviru konkurenčnega postopka zbiranja ponudb vključena druga merila kot znesek pomoči, ki ga zahteva prosilec, se uporablja točka 50. Pogoji za sodelovanje se lahko nanašajo na primer na predvidene okoljske koristi naložbe v zvezi z zmanjšanjem ekvivalenta CO₂ ali drugih onesnaževal v celotni življenjski dobi naložbe. Da bi država članica v takih primerih olajšala opredelitev okoljskih koristi, lahko zahteva, naj prosilci v svojih ponudbah navedejo predvideno raven zmanjšanja emisij na podlagi naložbe v primerjavi z ravno emisij primerljivega vozila, ki izpolnjuje standarde Unije, kadar je ustrezno. Okoljska merila, ki se uporabijo v konkurenčnem postopku zbiranja ponudb, lahko vključujejo tudi vidike življenjskega cikla, kot je vpliv ravnanja z izrabljenim izdelkom na okolje.
175. Zasnova konkurenčnega postopka zbiranja ponudb mora zagotoviti, da se ohranijo zadostne spodbude za prosilce za predložitev ponudb za projekte v zvezi z nakupom brezemisijskih vozil, ki so na splošno dražja od okolju manj prijaznih alternativ, če so ta na voljo v navedenem načinu prevoza. To vključuje zagotovitev, da ti projekti ob uporabi pogojev za sodelovanje niso v slabšem položaju v primerjavi z drugimi čistimi vozili, ki se ne štejejo za brezemisijska. Na primer, okoljska merila so lahko zasnovana kot bonusi, na podlagi katerih se lahko bolje ocenijo projekti z okoljskimi koristmi, ki presegajo koristi na podlagi zahtev za upravičenost ali primarnega cilja ukrepa. Kadar je ustrezno, bodo morda potrebne zgornje meje za ponudbe, da se omeji najvišja ponudba posameznih ponudnikov v posebnih kategorijah. Vsako zgornjo mejo bi bilo treba utemeljiti s sklicevanjem na količinsko opredelitev za referenčne projekte iz točk 51, 52 in 53.
176. Z odstopanjem od točk 173 do 175 se lahko v naslednjih primerih pomoč dodeli brez konkurenčnega postopka zbiranja ponudb:
- (a) kadar predvideno število udeležencev ne zadostuje za zagotovitev učinkovite konkurence ali preprečitev strateških ponudb;
 - (b) kadar država članica zadovoljivo utemelji, da konkurenčni postopek zbiranja ponudb, kot je opisan v točkah 49 in 50, ni ustrezen za zagotavljanje sorazmernosti pomoči ter da se z uporabo alternativnih metod iz točk 177 do 180 ne bi povečalo tveganje neupravičenega izkrivljanja konkurence⁽⁸²⁾, odvisno od značilnosti ukrepa ali zadevnih sektorjev ali načinov prevoza, ali
 - (c) kadar se dodeli za nakup ali najem vozil, predvidenih za podjetja, ki delujejo v sektorju javnega kopenskega, železniškega ali vodnega prevoza potnikov.
177. V primerih iz točke 176 se lahko pomoč šteje za sorazmerno, če ne presega 40 % upravičenih stroškov. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za brezemisijska vozila in za 10 odstotnih točk za srednja podjetja ali za 20 odstotnih točk za mala podjetja.
178. Upravičeni stroški so neto dodatni stroški naložbe. Izračunajo se kot razlika med skupnimi stroški lastništva čistega vozila, predvidenega za nakup ali najem, na eni strani in skupnimi stroški lastništva v hipotetičnem scenariju na drugi strani. Stroški, ki niso neposredno povezani z doseganjem višje ravni varstva okolja, niso upravičeni.
179. Kar zadeva naknadno opremljanje vozil ali mobilne opreme za spremljajoče storitve, so lahko upravičeni stroški v skladu s točko 169 skupni stroški naknadnega opremljanja, če po hipotetičnem scenariju vozila ali mobilna oprema za spremljajoče storitve brez naknadnega opremljanja ohrani isto ekonomsko življenjsko dobo.

⁽⁸²⁾ To je mogoče dokazati z zagotovitvijo pregledne in nediskriminatorne dodelitve pomoči ter ustreznega obveščanja potencialnih zainteresiranih strani o področju uporabe ukrepa in morebitnih pogojih pomoči.

180. Glede na specifične značilnosti ukrepa lahko država članica na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52, dokaže tudi, da je potreben višji znesek pomoči. V takem primeru mora država članica izvajati naknadno spremljanje, da preveri predpostavke o potrebni ravni pomoči, in vzpostavi mehanizem za vračanje sredstev, kot je določen v točki 55. Znesek pomoči ne sme presegati vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 51 in 52.
181. V primeru individualne pomoči je treba znesek pomoči določiti na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52. V teh primerih mora država članica izvajati naknadno spremljanje, da preveri predpostavke o potrebni ravni pomoči, in vzpostavi mehanizem za vračanje sredstev, kot je določen v točki 55.
- 4.3.1.5 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja
182. Zahteve iz točk 183 do 189 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.
183. Komisija meni, da se lahko s pomočjo za naložbe v vozila in mobilno opremo za spremljajoče storitve na zemeljski plin kratkoročno zagotovi zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal, dolgoročno pa poslabšajo negativne okoljske eksternalije v primerjavi z alternativnimi naložbami. Pomoč za nakup vozil in mobilne opreme za spremljajoče storitve na zemeljski plin povzroči neupravičeno izkrivljanje konkurence, kadar izpodrine naložbe v čistejše alternative, ki so že na voljo na trgu, ali kadar ima učinek vezanosti na določene tehnologije ter tako ovira razvoj trga za čistejše tehnologije in njihovo uporabo. Zato Komisija meni, da v navedenih primerih negativni učinki pomoči za vozila in mobilno opremo za spremljajoče storitve na zemeljski plin verjetno ne bodo izravnani.
184. Za pomoč za nakup ali najem vozil za vodni promet in mobilne opreme za spremljajoče storitve na SZP in UZP pa se lahko šteje, da nima dolgoročnih učinkov vezanosti ali ne izpodriva naložb v čistejše tehnologije, če država članica dokaže, da čistejše alternative niso splošno dostopne na trgu in se ne pričakuje, da bodo kmalu postale razpoložljive ⁽⁸³⁾.
185. Alternative vozilom na najbolj onesnažujoča fosilna goriva, kot je dizel, nafta ali utekočinjeni naftni plin (UNP), so že na voljo na trgu za uporabo v sektorjih cestnega, vodnega in železniškega prevoza. Dodelitev pomoči za navedena vozila vključuje precejšnje tveganje vezanosti na konvencionalne tehnologije in izpodrivanja naložb v čistejše alternative, ki so na voljo na trgu, s preusmeritvijo povpraševanja stran od okolju prijaznejših vozil. To bi tudi preprečilo nadaljnji razvoj trga za tehnologije, ki ne temeljijo na fosilnih gorivih. V okviru tega se šteje, da pomoč za nakup ali najem navedenih vozil, vključno z vozili naslednje generacije, ki presegajo standarde Unije, kjer je to ustrezno, nima enakih pozitivnih učinkov kot pomoč za nakup ali najem čistih vozil z nižjimi neposrednimi (izpušnimi) emisijami CO₂. Zato Komisija meni, da negativni učinki pomoči za vozila, ki uporabljajo najbolj onesnažujoča fosilna goriva, kot je dizel, nafta ali UNP, na konkurenco verjetno ne bodo izravnani.
186. Ni pričakovati, da bodo brezemisijski električni zrakoplovi ali brezemisijski zrakoplovi na vodik v kratkem dostopni na trgu. Na podlagi tega Komisija meni, da lahko negativne učinke državne pomoči za čiste zrakoplove, ki niso brezemisijski zrakoplovi, izravnajo njeni pozitivni učinki, če prispeva k uvedbi na trgu ali hitrejši uporabi novih, učinkovitejših in okolju veliko prijaznejših zrakoplovov v skladu s potjo k doseganju podnebne nevtralnosti, brez blokiranja nekaterih tehnologij in izpodrivanja naložb v čistejše alternative.

⁽⁸³⁾ Na splošno bo Komisija za tako oceno upoštevala dve- do petletno obdobje po priglasitvi ali izvedbi ukrepa pomoči, odvisno od zadevnih sektorjev in načinov prevoza. Njena ocena bo temeljila na neodvisnih tržnih študijah, ki jih predloži država članica, ali drugih ustreznih dokazih.

187. Kar zadeva zračni promet, lahko Komisija, kadar je to primerno za ublažitev posebej izkrivljajočih učinkov pomoči, tudi ob upoštevanju tržnega položaja upravičenca, ali za povečanje pozitivnih učinkov ukrepov zahteva, da upravičenec razgradi enakovredno število okolju manj prijaznih zrakoplovov, ki imajo podobno vzletno maso kot zrakoplovi, kupljeni ali najeti z državno pomočjo.
188. Komisija bo pri oceni izkrivljanja konkurence, ki ga povzroča pomoč za nakup ali najem vozil ali mobilne opreme za spremljajoče storitve, proučila, ali bi začetek uporabe novih vozil povzročil nedelovanje trga ali poslabšal že obstoječa nedelovanja, na primer presežno zmogljivost v zadevnem sektorju.
189. Za obravnavo pričakovanih večjih izkrivljajočih učinkov ukrepov, s katerimi se ciljno usmerjena podpora brez konkurenčnega zbiranja ponudb ⁽⁸⁴⁾ dodeli posameznemu upravičencu ali omejenemu številu specifičnih upravičencev, mora država članica v takih primerih ustrezno utemeljiti zasnovo ukrepa in dokazati, da se večja tveganja izkrivljanja konkurence ustrezno obravnavajo ⁽⁸⁵⁾.

4.3.2 Pomoč za vzpostavitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom

4.3.2.1 Utemeljitev pomoči

190. Da bi se omogočila obsežna uporaba čistih vozil in prehod na brezemisijsko mobilnost, je potrebno celovito omrežje infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom. Omejena razpoložljivost infrastrukture za polnjenje ali oskrbo čistih vozil z gorivom je dejansko posebno kritična ovira za njihovo uveljavljanje na trgu. Poleg tega navedena infrastruktura ni enakomerno razporejena po državah članicah. Dokler je delež čistih vozil v prometu omejen, trg sam morda ne bo mogel zagotoviti potrebne infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom.
191. Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁶⁾ vzpostavlja skupni okvir ukrepov za vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva za promet v Uniji in določa okvir skupnih ukrepov za vzpostavitev take infrastrukture. Poleg tega lahko druge politike za spodbujanje uporabe čistih vozil že zagotavljajo naložbene signale za vzpostavitev infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom. Vendar te politike same morda ne zadostujejo za odpravo vseh opredeljenih nedelovanj trga. Zato lahko države članice dodelijo pomoč za odpravo navedenih preostalih nedelovanj trga ter podporo uvedbi infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom.

4.3.2.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

192. Pomoč se lahko dodeli za izgradnjo, namestitvev, nadgradnjo ali razširitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom.
193. Projekti lahko vključujejo tudi naprave za pametno polnjenje in proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika na kraju samem, neposredno povezane z infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ter enote za shranjevanje električne energije ali obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, ki se uporablja kot gorivo za prevoz, na kraju samem. Nazivna proizvodna zmogljivost naprave za proizvodnjo električne energije ali vodika na kraju samem bi morala biti sorazmerna z nazivno izhodno močjo ali zmogljivostjo infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom, s katero je naprava povezana.

⁽⁸⁴⁾ Glej točko 66.

⁽⁸⁵⁾ To lahko vključuje zagotavljanje, da je prekomerno nadomestilo izključeno, s preverjanjem, ali pomoč presega neto dodatne stroške, kar se dokaže s primerjanjem vrzeli v financiranju v dejanskem in hipotetičnem scenariju, ter da država članica uvede mehanizem za naknadno spremljanje za preverjanje predpostavk o potrebni ravni pomoči skupaj z mehanizmom za vračanje sredstev.

⁽⁸⁶⁾ Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva (UL L 307, 28.10.2014, str. 1).

4.3.2.3 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.3.2.3.1. Nujnost pomoči

194. Država članica mora preveriti nujnost pomoči za spodbujanje vzpostavitve infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom iste kategorije, kot je infrastruktura, ki bi bila vzpostavljena z državno pomočjo ⁽⁸⁷⁾, na podlagi predhodnega odprtega javnega posvetovanja, neodvisne tržne študije ali drugih ustreznih dokazov, kot je določeno v oddelku 3.2.1.1. Zlasti mora dokazati, da se podobna infrastruktura pod komercialnimi pogoji verjetno ne bo kmalu razvila ⁽⁸⁸⁾, in po potrebi obravnavati učinek sistema za trgovanje z emisijami.
195. Pri oceni nujnosti pomoči za vzpostavitev infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom, odprte uporabnikom, ki niso upravičenec ali upravičenci do pomoči, vključno z javno infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, se lahko upošteva delež čistih vozil, ki bi jim bila taka infrastruktura namenjena, na trgu in obseg prometa v zadevni regiji ali regijah.

4.3.2.3.2. Ustreznost

196. Zahteva iz točke 197 se uporablja poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.2.
197. Pri preverjanju ustreznosti v primerjavi z drugimi instrumenti politike bi bilo treba upoštevati možnosti za nove regulativne ukrepe za spodbujanje prehoda na čisto mobilnost in njihov predvideni vpliv v primerjavi z vplivom predlaganega ukrepa.

4.3.2.3.3. Sorazmernost

198. Pomoč ne sme presegati stroškov, potrebnih za pospeševanje razvoja zadevne gospodarske dejavnosti na način, s katerim se poveša raven varstva okolja. Pomoč se lahko šteje za sorazmerno, kadar so izpolnjeni pogoji iz točk 199 do 204.
199. Pomoč je treba dodeliti na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50. Zasnova konkurenčnega postopka zbiranja ponudb mora zagotoviti, da se ohranijo zadostne spodbude za prosilce za predložitev ponudb za projekte v zvezi z infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, namenjeno zgolj oskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov ali obnovljivim vodikom. Projekti, povezani z infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ki je namenjena zgolj oskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov ali obnovljivim vodikom, pri uporabi meril za oddajo ne smejo biti v slabšem položaju v primerjavi s projekti, povezanimi z infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ki omogoča tudi oskrbo z električno energijo ali vodikom z večjo ogljično intenzivnostjo v primerjavi z električno energijo iz obnovljivih virov ali obnovljivim vodikom ali električno energijo, ki ni iz obnovljivih virov, ali vodikom, ki ni obnovljiv. Kadar je ustrezno, bodo morda potrebne zgornje meje za ponudbe, da se omeji najvišja ponudba posameznih ponudnikov v posebnih kategorijah. Vsako zgornjo mejo bi bilo treba utemeljiti s sklicevanjem na količinsko opredelitev za referenčne projekte iz točk 51, 52 in 53.
200. Z odstopanjem od točke 199 se lahko pomoč namesto na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb v naslednjih primerih dodeli na podlagi drugih metod:
- (a) kadar predvideno število udeležencev ne zadostuje za zagotovitev učinkovite konkurence ali preprečitev strateških ponudb;
 - (b) kadar konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, navedenega v točkah 49 in 50, ni mogoče organizirati;

⁽⁸⁷⁾ Na primer, običajne infrastrukture za polnjenje ali infrastrukture za polnjenje visoke moči.

⁽⁸⁸⁾ Na splošno bo Komisija za tako oceno proučila, ali bo infrastruktura za polnjenje ali oskrbo z gorivom po predvidevanjih pod komercialnimi pogoji vzpostavljena v obdobju, ki je ustrezno glede na trajanje ukrepa. Ocena bo temeljila na rezultatih predhodnega javnega posvetovanja, neodvisnih tržnih študijah, ki jih predloži država članica, ali drugih ustreznih dokazih.

- (c) kadar se pomoč dodeli za infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, predvideno izključno ali predvsem za podjetja, ki delujejo v sektorju javnega kopenskega, železniškega ali vodnega prevoza potnikov ⁽⁸⁹⁾;
- (d) kadar se pomoč dodeli za infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ki je predvidena izključno ali predvsem za upravičenca do pomoči in ni dostopna javnosti ⁽⁹⁰⁾, če zadevna država članica to ustrezno utemelji, ali
- (e) kadar se pomoč dodeli za infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, predvideno za določene vrste vozil, za katere je zadevna stopnja prodora na trg (na ustrezno vrsto vozila) v zadevni državi članici ali obseg prometa v zadevni regiji oziroma regijah zelo omejen ⁽⁹¹⁾.
201. V primerih iz točke 200 se lahko znesek pomoči določi na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52. Država članica mora izvajati naknadno spremljanje, da preveri predpostavke o potrebni ravni pomoči, in vzpostaviti mehanizem za vračanje sredstev, kot je določen v točki 55.
202. Kot alternativa za točko 201 se lahko pomoč šteje za sorazmerno, če ne presega 30 % upravičenih stroškov, kjer je infrastruktura za polnjenje ali oskrbo z gorivom namenjena zgolj oskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov ali obnovljivim vodikom, pa 40 % upravičenih stroškov. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in za 20 odstotnih točk za mala podjetja. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 15 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (a), Pogodbe, ali za 5 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (c), Pogodbe.
203. V takih primerih so upravičeni stroški vsi stroški naložbe za izgradnjo, namestitev, nadgradnjo ali razširitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom. Vključujejo lahko na primer stroške za:
- (a) infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom in povezano tehnično opremo;
- (b) namestitev ali nadgradnjo električnih ali drugih komponent, vključno z električnimi kablji in transformatorji, potrebnimi za priključitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom na omrežje ali lokalno enoto za proizvodnjo ali shranjevanje električne energije ali vodika ter za zagotovitev pripravljenosti infrastrukture za polnjenje na pametne sisteme;
- (c) nizke gradnje, prilagoditve zemljišč ali cest, namestitev in pridobivanja povezanih dovoljenj.
204. Kadar projekt vključuje proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika na kraju samem ali shranjevanje električne energije ali obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika na kraju samem, lahko upravičeni stroški vključujejo stroške naložbe proizvodnih enot ali objektov za shranjevanje.

4.3.2.4 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

205. Zahteve iz točk 206 do 216 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.

⁽⁸⁹⁾ Infrastruktura za polnjenje ali oskrbo z gorivom, predvidena predvsem za podjetja, ki delujejo v sektorju javnega kopenskega, železniškega ali vodnega prevoza potnikov, je lahko odprta na pomožni osnovi za zaposlene, zunanje pogodbene izvajalce ali dobavitelje navedenih podjetij.

⁽⁹⁰⁾ Infrastruktura za polnjenje ali oskrbo z gorivom, predvidena predvsem za upravičenca do pomoči, je lahko odprta na pomožni osnovi za zaposlene, zunanje pogodbene izvajalce ali dobavitelje upravičenca do pomoči.

⁽⁹¹⁾ Na primer, ukrep, ki je ciljno usmerjen v pomoč za naložbe v postaje za oskrbo težkih vozil z vodikom v tovornih terminalih in logističnih centrih v državi članici, v kateri je tržni delež težkih vozil na vodik manjši od 2 %.

206. Nova infrastruktura za polnjenje, ki omogoča prenos električne energije z izhodno močjo do 22 kW, mora podpirati funkcije pametnega polnjenja. To bi zagotovilo optimizacijo postopkov polnjenja in njihovo upravljanje na način, ki ne povzroča zastojev ter v celoti izkorišča razpoložljivost električne energije iz obnovljivih virov in nizke cene električne energije v sistemu.
207. Za preprečevanje podvajanja infrastrukture in uporabo sredstev, ki še niso na koncu svoje ekonomske življenjske dobe, mora država članica v primeru infrastrukture za oskrbo s sintetičnimi gorivi, vključno s tekočimi in plinastimi gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjenimi uporabi v prometu, ali pogonskimi biogorivi ⁽⁹²⁾ utemeljiti potrebo po novi infrastrukturi, pri čemer mora upoštevati tehnične lastnosti goriva, za katero je predvidena navedena infrastruktura. V primeru nadomestnih ⁽⁹³⁾ sintetičnih goriv ali pogonskih biogoriv mora upoštevati obseg, v katerem se lahko obstoječa infrastruktura uporablja za oskrbo z nadomestnimi sintetičnimi gorivi ali pogonskimi biogorivi.
208. Pomoč za izgradnjo, namestitvev, nadgradnjo ali razširitev infrastrukture za oskrbo z gorivom lahko povzroči neupravičeno izkrivljanje konkurence, kadar izpodrine naložbe v čistejše alternative, ki so že na voljo na trgu, ali kadar ima učinek vezanosti na določene tehnologije ter tako ovira razvoj trga za čistejše tehnologije in njihovo uporabo. Zato Komisija meni, da v navedenih primerih negativni učinki pomoči za infrastrukturo za oskrbo z gorivi na osnovi zemeljskega plina za konkurenco verjetno ne bodo izravnani.
209. Glede na trenutno stopnjo razvoja trga za čiste mobilne tehnologije v sektorjih vodnega prometa se lahko za pomoč za izgradnjo, namestitvev, nadgradnjo ali razširitev infrastrukture za oskrbo s SZP in UZP za vodni promet šteje, da nima dolgoročnega učinka vezanosti in ne izpodriva naložb v čistejše tehnologije, če država članica dokaže, da čistejše alternative niso splošno na voljo na trgu in se ne pričakuje, da bodo kmalu postale razpoložljive ⁽⁹⁴⁾, ter da bi se infrastruktura uporabila za spodbuditev prehoda na nizkoogljična goriva. Komisija bo pri ocenjevanju take pomoči upoštevala, ali je naložba del verodostojne poti k razogljčenju in ali pomoč prispeva k doseganju ciljev iz zakonodaje Unije o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva.
210. Na področju cestnega prometa so brezemisijška vozila že realna možnost, zlasti za lahka vozila. Kar zadeva težka vozila, se pričakuje, da bodo v bližnji prihodnosti postala bolj dostopna na trgu. Zato bo pomoč za infrastrukturo za oskrbo z UZP za težka vozila, dodeljena po letu 2025, predvidoma imela negativne učinke za konkurenco, ki jih pozitivni učinki verjetno ne bodo izravnali. Komisija bo pri ocenjevanju pomoči za infrastrukturo za oskrbo z gorivom za težka vozila upoštevala, ali pomoč prispeva k doseganju ciljev iz zakonodaje Unije o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva.
211. Alternative fosilnim gorivom so že na voljo na trgu za uporabo v sektorjih cestnega ter v nekaterih delih vodnega in železniškega prometa. V okviru tega se ne šteje, da ima pomoč za vzpostavitev infrastrukture za oskrbo z gorivi, ki se proizvajajo z uporabo fosilnih virov ali energije iz fosilnih virov, kot je vodik iz fosilnih goriv ⁽⁹⁵⁾, enake pozitivne učinke kot pomoč za vzpostavitev infrastrukture za oskrbo z nefosilnimi ali nizkoogljičnimi gorivi. Prvič, zmanjšanje emisij CO₂, doseženo v prometnem sektorju, verjetno ne odtehta nadaljevanja emisij CO₂, povezanih s proizvodnjo in uporabo fosilnih goriv, zlasti kadar se ne zajemajo in shranjujejo učinkovito. Drugič, dodelitev pomoči za infrastrukturo za oskrbo s fosilnimi gorivi, ki niso nizkoogljična, lahko pomeni tveganje za vezanost na nekatere proizvodne tehnologije in s tem izpodrivanje naložb v čistejše alternative s preusmeritvijo povpraševanja s proizvodnih postopkov, ki ne vključujejo uporabe

⁽⁹²⁾ To vključuje trajnostna letalska goriva.

⁽⁹³⁾ Nadomestna goriva pomenijo goriva, ki so funkcionalno enakovredna fosilnim gorivom, ki se trenutno uporabljajo, in popolnoma združljiva z distribucijsko infrastrukturo ter vgrajenimi stroji in motorji.

⁽⁹⁴⁾ Komisija bo za tako oceno običajno upoštevala obdobje od dveh do petih let po priglasitvi ali izvedbi ukrepa pomoči. Njena ocena bo temeljila na neodvisnih tržnih študijah, ki jih predloži država članica, ali drugih ustreznih dokazih.

⁽⁹⁵⁾ Glej sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za vodik za podnebno nevtralnno Evropo (COM(2020) 301 final, str. 3).

fosilnih virov ali energije iz fosilnih virov ali ki so nizkoogljični. To bi tudi preprečilo razvoj trga za čiste tehnologije za brezemisijsko mobilnost, ki ne temeljijo na fosilnih gorivih, ter proizvodnjo nefosilnih goriv in energije iz nefosilnih virov. Komisija zato meni, da je malo verjetno, da bi se negativni učinki pomoči za infrastrukturo za oskrbo s fosilnimi gorivi, vključno z vodikom iz fosilnih goriv, pri kateri toplogredni plini, ki nastajajo pri proizvodnji vodika, niso učinkovito zajeti, za konkurenco izravnali, če srednjeročno ne bo verodostojnega načina za oskrbo z gorivi iz obnovljivih virov ali nizkoogljičnimi gorivi in njihovo uporabo.

212. Za pomoč za infrastrukturo za oskrbo z vodikom, ki se ne uporablja izključno za oskrbo z obnovljivim ali nizkoogljičnim vodikom, se zato lahko šteje, da nima dolgoročnega učinka vezanosti ali da ne izpodriva naložb v čistejšo tehnologije, če država članica dokaže verodostojen način za postopne opustitve uporabe vodika, ki ni obnovljiv ali nizkoogljičen, za vzpostavitev infrastrukture za oskrbo z vodikom do leta 2035.
213. Brez ustreznih zaščitnih ukrepov lahko pomoč povzroči nastanek ali okrepitev tržne moči, kar lahko prepreči ali ovira učinkovito konkurenco na nastajajočih trgih ali trgih v razvoju. Zato mora država članica zagotoviti, da so v zasnovi ukrepa pomoči vključeni ustrezní zaščitni ukrepi za obravnavo navedenega tveganja. Taki zaščitni ukrepi lahko na primer vključujejo določitev največjega deleža proračuna za ukrep, ki se lahko dodeli enemu podjetju.
214. Komisija bo po potrebi ocenila, ali so vzpostavljeni zadostni zaščitni ukrepi za zagotovitev, da upravljavci infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ki na svoji infrastrukturi ponujajo ali omogočajo pogodbená plačila, ne diskriminirajo neupravičeno ponudnikov storitev mobilnosti, na primer z uporabo neupravičenih prednostnih pogojev dostopa ali z neupravičenimi razlikami v cenah. Če taki zaščitni ukrepi niso vzpostavljeni, Komisija meni, da bi ukrep lahko povzročil neupravičene negativne učinke za konkurenco na trgu storitev mobilnosti.
215. Kakršna koli koncesija tretji osebi ali druga pooblastitev tretje osebe za upravljanje infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom se dodeli na konkurenčni, pregledni in nediskriminatorni podlagi ob ustreznem upoštevanju pravil Unije o javnem naročanju, kjer je to ustrezno.
216. Kadar se pomoč dodeli za izgradnjo, namestitvev, nadgradnjo ali razširitev infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom, do katere lahko dostopajo uporabniki, ki niso upravičenec ali upravičenci do pomoči, vključno z javno dostopno infrastrukturo za polnjenje ali oskrbo z gorivom, mora biti ta infrastruktura dostopna javnosti ter uporabnikom zagotavljati nediskriminatoren dostop, med drugim v zvezi s tarifami, metodami avtentikacije in plačila ter drugimi pogoji uporabe, kjer je to ustrezno. Poleg tega mora država članica zagotoviti, da pristojbine, zaračunane uporabnikom, ki niso upravičenec ali upravičenci do pomoči, za uporabo infrastrukture za polnjenje ali oskrbo z gorivom, ustrezajo tržni ceni.

4.4 Pomoč za učinkovito rabo virov in podpora prehodu na krožno gospodarstvo

4.4.1 Utemeljitev pomoči

217. Akcijski načrt za krožno gospodarstvo ⁽⁹⁶⁾ določa v prihodnost usmerjen načrt za pospeševanje prehoda Unije na krožno gospodarstvo v okviru preobrazbene spremembe, ki jo spodbuja sporočilo o evropskem zelenem dogovoru. Akcijski načrt za krožno gospodarstvo spodbuja procese krožnega gospodarstva, trajnostno potrošnjo in proizvodnjo ter je namenjen zagotavljanju preprečevanja nastajanja odpadkov in čim daljšega ohranjanja virov v gospodarstvu Unije. Navedeni cilji so tudi predpogoj za doseganje cilja Unije za podnebno nevtralnost do leta 2050 ter čistejšega in bolj trajnostnega gospodarstva.

⁽⁹⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020) 98 final).

218. V akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo je izrecno navedena potreba, da se cilji, povezani s krožnim gospodarstvom, upoštevajo pri reviziji smernic o državni pomoči na področju okolja in energije. V okviru tega ima lahko finančna podpora v obliki državne pomoči, povezana s širokimi, jasnimi in doslednimi pravili, ključno vlogo pri podpiranju krožnosti v proizvodnih procesih v okviru širše preobrazbe industrije Unije naproti podnebni nevtralnosti in dolgoročni konkurenčnosti. Poleg tega lahko bistveno pripomore k oblikovanju dobro delujočega trga Unije za sekundarne surovine, s katerimi se bo zmanjšal pritisk na naravne vire, ustvarila trajnostna rast in delovna mesta ter okrepila odpornost.
219. V akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo je poleg tega priznan vse večji pomen bioloških virov kot ključnega prispevka h gospodarstvu EU. V skladu s strategijo EU za biogospodarstvo ⁽⁹⁷⁾ biogospodarstvo podpira cilje evropskega zelenega dogovora, saj prispeva k ogljično nevtralnemu gospodarstvu, krepi okoljsko, gospodarsko in socialno trajnostnost ter spodbuja zeleno rast. Finančna podpora v obliki državne pomoči ima lahko ključno vlogo pri podpiranju uvajanja trajnostnih praks biogospodarstva, kot je podpora trajnostno proizvedenim biološkim materialom in izdelkom, ki lahko pomagajo doseči podnebno nevtralnost in jih trg sam ne bi sprejel.

4.4.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

220. Pomoč iz tega oddelka se lahko dodeli za naslednje vrste naložb:

(a) naložbe za izboljšanje učinkovite rabe virov na podlagi katere koli od naslednjih možnosti:

- (i) neto zmanjšanja virov, ki se porabijo pri proizvodnji iste količine produkta ⁽⁹⁸⁾;
- (ii) nadomestitve primarnih surovin s sekundarnimi (ponovno uporabljenimi ali recikriranimi) ali predelanimi surovinami ali
- (iii) nadomestitve fosilnih surovin s surovinami na biološki osnovi;

(b) naložbe za zmanjšanje, preprečevanje nastajanja, pripravo za ponovno uporabo, snovno predelavo, dekontaminacijo in recikliranje odpadkov ⁽⁹⁹⁾, ki nastanejo pri upravičencu;

(c) naložbe za pripravo za ponovno uporabo, snovno predelavo, dekontaminacijo in recikliranje odpadkov, ki nastanejo pri tretjih osebah in bi se sicer odstranili ali obdelali s postopkom, ki je nižje na hierarhiji ravnanja z odpadki ⁽¹⁰⁰⁾, ali na način, pri katerem je učinkovitost rabe virov manjša, ali bi pripeljali do slabše kakovosti recikliranja;

(d) naložbe za zmanjšanje, preprečevanje nastajanja, pripravo za ponovno uporabo, snovno predelavo, dekontaminacijo, ponovno uporabo in recikliranje drugih izdelkov, materialov ali snovi ⁽¹⁰¹⁾, ki nastanejo pri upravičencu ali tretji osebi, ne veljajo nujno za odpadke in bi sicer ostali neuporabljeni, bi se odstranili ali predelali na način, pri katerem je učinkovitost rabe virov manjša, bi veljali za odpadke, če se ne bi ponovno uporabili, ali bi pripeljali do slabše kakovosti recikliranja;

⁽⁹⁷⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Trajnostno biogospodarstvo za Evropo: krepitev povezave med gospodarstvom, družbo in okoljem (COM(2018) 673 final in SWD(2018) 431).

⁽⁹⁸⁾ Viri, ki se porabijo, lahko vključujejo vse materialne vire, ki se porabijo, razen energije. Zmanjšanje se lahko ugotovi z merjenjem ali oceno porabe pred izvedbo ukrepa pomoči in po njej, vključno z vsemi morebitnimi prilagoditvami za zunanje dejavnike, ki lahko vplivajo na porabo virov.

⁽⁹⁹⁾ Glej opredelitve ponovne uporabe, predelave, priprave za ponovno uporabo, recikliranja in odpadkov v točkah 19(59), (61), (62), (75) in (90).

⁽¹⁰⁰⁾ Hierarhija ravnanja z odpadki zajema (a) preprečevanje, (b) pripravo za ponovno uporabo, (c) recikliranje, (d) drugo predelavo, na primer energetsko predelavo, in (e) odstranjevanje. Glej točko (1) člena 4 Direktive 2008/98/ES.

⁽¹⁰¹⁾ Drugi izdelki, materiali ali snovi lahko vključujejo stranske proizvode (iz člena 5 Direktive 2008/98/ES), ostanke iz kmetijstva, akvakulture, ribištva in gozdarstva, odpadno vodo, deževnico in otekaajočo vodo, minerale, rudarske odpadke, hranila, ostanke plinov iz proizvodnih procesov, odvečne izdelke, dele in materiale itd. Odvečni izdelki, deli in materiali so izdelki, deli ali materiali, ki jih imetnik ne potrebuje več ali zanj niso več uporabni, vendar so primerni za ponovno uporabo.

(e) naložbe za ločeno zbiranje ⁽¹⁰²⁾ in sortiranje odpadkov ali drugih izdelkov, materialov ali snovi za pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje.

221. Pod nekaterimi pogoji se lahko pomoč za kritje stroškov poslovanja dodeli za ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov v zvezi s specifičnimi tokovi odpadkov ali vrstami odpadkov (glej točko 247).
222. Pomoč v zvezi z izrabo preostanka toplotne energije iz proizvodnih procesov ali pomoč v zvezi z zajemanjem in uporabo ogljikovega dioksida se bo ocenila na podlagi pogojev, ki se uporabljajo za pomoč za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz oddelka 4.1.
223. Pomoč v zvezi s proizvodnjo pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina in biomasnih goriv iz odpadkov se bo ocenila na podlagi pogojev, ki se uporabljajo za pomoč za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz oddelka 4.1.
224. Pomoč za proizvodnjo energije iz odpadkov se bo ocenila na podlagi pogojev, ki se uporabljajo za pomoč za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz oddelka 4.1. Če se pomoč za proizvodnjo energije ali toplote iz odpadkov nanaša na naložbe v sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja ali za njihovo delovanje, se bo ocenila na podlagi pogojev, ki se uporabljajo za pomoč za daljinsko ogrevanje ali hlajenje iz oddelka 4.10.

4.4.3 Spodbujevalni učinek

225. Zahteve iz točk 226 do 233 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.
226. Kar zadeva zahtevo, da država članica opredeli verodostojen hipotetični scenarij, iz točke 28, bo hipotetični scenarij na splošno ustrezal naložbi z enako zmogljivostjo, življenjsko dobo in po potrebi drugimi ustreznimi tehničnimi značilnostmi kot pri okolju prijazni naložbi.
227. Poleg tega lahko vključuje ohranjanje obratovanja obstoječih naprav ali opreme za obdobje, ki ustreza življenjski dobi okolju prijazne naložbe. V tem primeru bi bilo treba upoštevati diskontirane stroške vzdrževanja, popravil in posodobitve v navedenem obdobju.
228. V nekaterih primerih lahko hipotetični scenarij vključuje poznejšo zamenjavo naprav ali opreme. V tem primeru bi bilo treba upoštevati diskontirano vrednost naprav in opreme ter izravnati razliko v zadevni ekonomski življenjski dobi naprav ali opreme.
229. Kadar je oprema predmet dogovorov o najemu, bi bilo treba diskontirano vrednost najema okolju prijazne opreme primerjati z diskontirano vrednostjo najema okolju manj prijazne opreme, ki bi se uporabljala brez pomoči.
230. Kadar naložba vključuje dodajanje naprav ali opreme obstoječim objektom, napravam ali opremi, upravičeni stroški zajemajo skupne stroške naložbe.
231. Komisija meni, da pomoč za projekte z vračilno dobo, krajšo od pet let, načeloma nima spodbujevalnega učinka. Vendar lahko država članica predloži dokaze o tem, da je pomoč potrebna, da se spodbudi sprememba ravnanja, tudi v primeru projektov s krajšo vračilno dobo.

⁽¹⁰²⁾ Glej opredelitev pojma „ločeno zbiranje“ iz člena 3, točka 11, Direktive 2008/98/ES.

232. Za pomoč za naložbe, s katero lahko podjetja zgolj dosežejo obvezne standarde Unije, ki že veljajo, se ne bo štelo, da ima spodbujevalni učinek (glej točko 32). Kot je pojasnjeno v točki 32, se za pomoč lahko šteje, da ima spodbujevalni učinek, kadar podjetju omogoči, da poviša svojo raven varstva okolja v skladu z obveznimi nacionalnimi standardi, ki so strožji od standardov Unije ali se sprejmejo, ker standardov Unije ni.

233. Štelo se bo, da ima pomoč, dodeljena za prilagajanje standardom Unije, ki so že sprejeti, vendar še ne veljajo, spodbujevalni učinek, če bo naložba izvedena in končana vsaj 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standardov Unije.

4.4.4 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.4.4.1 Nujnost pomoči

234. Zahteve iz točk 235 in 236 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.1.

235. Naložba mora presegati uveljavljene poslovne prakse, ki se na splošno izvajajo po vsej Uniji in pri vseh tehnologijah ⁽¹⁰³⁾.

236. V primeru pomoči za ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov ali drugih izdelkov, materialov ali snovi mora država članica dokazati, da je tako ločeno zbiranje in sortiranje v njej premalo razvito ⁽¹⁰⁴⁾. V primeru dodelitve pomoči za kritje stroškov poslovanja mora država članica dokazati, da je taka pomoč v prehodnem obdobju potrebna za olajšanje razvoja dejavnosti v zvezi z ločenim zbiranjem in sortiranjem odpadkov. Država članica mora upoštevati vse obveznosti podjetij v okviru shem razširjene odgovornosti proizvajalca, ki jih je morda uvedla v skladu s členom 8 Direktive 2008/98/ES.

4.4.4.2 Ustreznost

237. Zahteve iz točke 238 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.2.

238. V skladu z načelom „onesnaževalec plača“ ⁽¹⁰⁵⁾ se podjetja, v katerih nastajajo odpadki, ne bi smela razbremeniti stroškov njihove obdelave. Zato se podjetja, v katerih nastajajo odpadki, s pomočjo ne bi smela razbremeniti stroškov ali obveznosti, povezanih z obdelavo takih odpadkov, za katere so odgovorna na podlagi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje, med drugim na podlagi sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca. Poleg tega se podjetja s pomočjo ne bi smela razbremeniti stroškov, ki bi se morali obravnavati kot običajni stroški podjetja.

4.4.4.3 Sorazmernost

239. Upravičeni stroški so dodatni stroški naložbe, določeni s primerjavo skupnih stroškov naložbe pri projektu in stroškov okolju manj prijaznega projekta ali dejavnosti, ki je lahko:

- (a) primerljiva naložba, kot je opisana v točki 226, ki bi se verjetno izvedla brez pomoči in s katero se ne doseže enaka raven učinkovite rabe virov;
- (b) obdelava odpadkov s postopkom, ki je nižje v hierarhiji ravnanja z odpadki ali pri katerem je učinkovitost rabe virov manjša;

⁽¹⁰³⁾ S tehnološkega vidika bi se morala z naložbo zagotoviti večja možnost recikliranja ali višja kakovost recikliranega materiala v primerjavi z običajno prakso.

⁽¹⁰⁴⁾ Če država članica to ustrezno dokaže, se lahko upoštevajo tudi specifične okoliščine na ravni zadevne regije ali regij.

⁽¹⁰⁵⁾ Glej opredelitev iz točke 19(58).

- (c) običajni proizvodni proces v zvezi s primarno surovino ali izdelkom, če je reciklirani ali ponovno uporabljeni (sekundarni) izdelek tehnično in ekonomsko nadomestljiv s primarno surovino ali izdelkom;
- (d) kateri koli drugi hipotetični scenarij, ki temelji na utemeljenih predpostavkah.
240. Kadar bi bil izdelek, snov ali material odpadke, če se ne bi ponovno uporabil, pravne zahteve za odstranitev ali drugačno obdelavo takega izdelka, snovi ali materiala pa ni, lahko upravičeni stroški ustrezajo naložbi, potrebni za predelavo zadevnega izdelka, snovi ali materiala.
241. Intenzivnost pomoči ne sme presegati 40 % upravičenih stroškov.
242. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja in za 20 odstotnih točk za mala podjetja.
243. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 15 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (a), Pogodbe, ali za 5 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (c), Pogodbe.
244. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za ekoinovativne dejavnosti, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) ekoinovativna dejavnost mora biti nova ali bistveno izboljšana v primerjavi z najsodobnejšimi v svojem sektorju v Uniji ⁽¹⁰⁶⁾;
- (b) pričakovana okoljska korist mora biti bistveno večja od izboljšanja, ki je posledica splošnega razvoja najsodobnejših projektov v primerljivih dejavnostih ⁽¹⁰⁷⁾;
- (c) inovativna narava dejavnosti vključuje jasno stopnjo tveganja v tehnološkem, tržnem ali finančnem smislu, ki je višja od tveganja, ki se običajno povezuje s primerljivimi neinovativnimi dejavnostmi ⁽¹⁰⁸⁾.
245. Z odstopanjem od točk 241 do 244 lahko država članica na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52, dokaže tudi, da je potrebna večja intenzivnost pomoči. V takem primeru mora država članica izvajati naknadno spremljanje, da preveri predpostavke o potrebni ravni pomoči, in vzpostaviti mehanizem za vračanje sredstev, kot je določen v točki 55. Znesek pomoči ne sme presegati vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 51 in 52.
246. Kadar se pomoč dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50, se znesek pomoči šteje za sorazmernega.
247. S pomočjo se lahko krijejo stroški poslovanja, če se nanaša na ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov ali drugih izdelkov, materialov ali snovi v zvezi s specifičnimi tokovi odpadkov ali vrstami odpadkov za pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje, pri čemer morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

⁽¹⁰⁶⁾ Novost lahko država članica dokaže na primer na podlagi natančnega opisa inovacije in tržnih pogojev za njeno uvedbo ali razširjanje ter s primerjavo z najsodobnejšimi postopki ali organizacijskimi tehnikami, ki jih navadno uporabljajo druga podjetja v istem sektorju.

⁽¹⁰⁷⁾ Če je mogoče uporabljati kvantitativne parametre za primerjavo ekoinovativnih dejavnosti z običajnimi, neinovativnimi dejavnostmi, „bistveno večja“ pomeni, da bi moralo biti majhno izboljšanje, ki se pričakuje od ekoinovativnih dejavnosti v smislu manjšega okoljskega tveganja ali onesnaževanja ali izboljšane energijske učinkovitosti ali učinkovitosti rabe virov, vsaj dvakrat večje od majhnega izboljšanja, ki se pričakuje od splošnega razvoja primerljivih neinovativnih dejavnosti. Če predlagani pristop ni ustrezen za zadevni primer ali če ni možna kvantitativna primerjava, bi morala vloga za državno pomoč vsebovati podroben opis metode, ki je bila uporabljena za oceno tega merila in ki zagotavlja standard, primerljiv s standardom predlagane metode.

⁽¹⁰⁸⁾ To tveganje lahko države članice prikažejo na primer v obliki: stroškov v zvezi s prometom družbe, časa, potrebnega za razvoj, pričakovanih koristi od ekoinovativne dejavnosti v primerjavi s stroški in verjetnosti neuspeha.

- (a) pomoč je treba dodeliti na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50, ki mora biti na nediskriminatorni podlagi odprt za vse subjekte, ki izvajajo storitve ločenega zbiranja in sortiranja;
- (b) kadar je prihodnji razvoj stroškov poslovanja med trajanjem ukrepa zelo negotov, lahko konkurenčni postopek zbiranja ponudb vključuje pravila za omejitev pomoči v nekaterih ustrezno opredeljenih okoliščinah, pri čemer morajo biti navedena pravila in okoliščine opredeljena vnaprej;
- (c) vsako pomoč za naložbe, dodeljeno napravi za ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov v zvezi s specifičnimi tokovi odpadkov ali vrstami odpadkov, je treba odšteti od pomoči za tekoče poslovanje, dodeljene za isto napravo, kadar obe obliki pomoči krijeta iste upravičene stroške;
- (d) pomoč se lahko dodeli za največ pet let.

4.4.5 *Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino*

- 248. Zahteve iz točk 249 do 252 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.
- 249. Pomoč ne sme spodbujati nastajanja odpadkov ali večje uporabe virov.
- 250. Na podlagi pomoči se ne sme zgolj povečati povpraševanje po odpadkih ali drugih materialih in virih, namenjenih ponovni uporabi, recikliranju ali predelavi, ne da bi se povečalo zbiranje navedenih materialov.
- 251. Pri oceni vpliva pomoči na trg bo Komisija proučila morebitne učinke pomoči na delovanje trgov za primarne in sekundarne materiale v zvezi z zadevnimi izdelki.
- 252. Zlasti pri oceni vpliva pomoči za stroške poslovanja, ki se nanašajo na ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov ali drugih izdelkov, materialov ali snovi v zvezi s specifičnimi tokovi odpadkov ali vrstami odpadkov za pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje, na trg bo Komisija upoštevala morebitne interakcije s sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca v zadevni državi članici.

4.5 **Pomoč za preprečevanje ali zmanjšanje onesnaževanja, ki ni onesnaževanje s toplogrednimi plini**

4.5.1 *Utemeljitev pomoči*

- 253. S prizadevanji za ničelno onesnaževanje za okolje brez strupov, določenimi v sporočilu o evropskem zelenem dogovoru, bi bilo treba zagotoviti, da se do leta 2050 onesnaževanje zmanjša na ravni, ki niso več škodljive za ljudi in naravne ekosisteme ter spoštujejo meje zmogljivosti našega planeta, s čimer se ustvari okolje brez strupov, v skladu z agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 ⁽¹⁰⁹⁾ in dolgoročnimi cilji osmega okoljskega akcijskega programa ⁽¹¹⁰⁾. Unija je določila specifične cilje za zmanjšanje ravni onesnaževanja, na primer za

⁽¹⁰⁹⁾ Agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 je na voljo na spletni povezavi: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>.

⁽¹¹⁰⁾ Predlog Sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (COM(2020) 652 final).

čistejši zrak ⁽¹¹¹⁾ in za ničelno onesnaževanje vodnih teles ⁽¹¹²⁾, manj hrupa, manjšo uporabo in manjši izpust problematičnih snovi, manj onesnaževanja s plastiko in mikroplastiko ter odpadkov ⁽¹¹³⁾, ter cilje za presežna hranila in gnojila, nevarne pesticide in snovi, ki povzročajo antimikrobično odpornost ⁽¹¹⁴⁾.

254. Finančna podpora v obliki državne pomoči lahko bistveno prispeva k okoljskemu cilju zmanjšanja oblik onesnaževanja, ki ne izhajajo iz emisij toplogrednih plinov.

4.5.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

255. Pomoč za preprečevanje ali zmanjšanje onesnaževanja, ki ne izhaja iz toplogrednih plinov, se lahko dodeli za naložbe, s katerimi lahko podjetja presežejo standarde Unije za varstvo okolja, povišajo raven varstva okolja, kadar standardov Unije ni, ali dosežejo standarde Unije, ki so sprejeti, vendar še ne veljajo.
256. Kadar se pomoč dodeli v obliki prenosnih emisijskih dovoljenj ⁽¹¹⁵⁾, mora biti ukrep pomoči oblikovan tako, da dosežena raven preprečevanja ali zmanjšanja onesnaževanja presega raven na podlagi standardov Unije, obveznih za zadevna podjetja.
257. Pomoč mora biti ciljno usmerjena predvsem v preprečevanje ali zmanjševanje onesnaževanja, neposredno povezanega z dejavnostmi upravičenca.
258. S pomočjo se onesnaževanje ne sme zgolj preseliti iz enega sektorja v drugega ali iz enega okoljskega medija v drugega (na primer iz zraka v vodo). Kadar je pomoč namenjena zmanjševanju onesnaževanja, mora doseči splošno zmanjšanje onesnaževanja.
259. Oddelek 4.5 se ne uporablja za ukrepe pomoči, ki spadajo na področje uporabe oddelka 4.1. Kadar ukrep prispeva k preprečevanju ali zmanjševanju toplogrednih plinov in preprečevanju ali zmanjševanju onesnaževanja, ki ne izhaja iz emisij toplogrednih plinov, se bo združljivost ukrepa ocenila na podlagi oddelka 4.1 ali tega oddelka, odvisno od tega, kateri od teh dveh ciljev je glavni ⁽¹¹⁶⁾.

⁽¹¹¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Program „Čist zrak za Evropo“ (COM(2013) 918 final). Glej tudi Direktivo 2004/107/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o arzeniu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku (UL L 23, 26.1.2005, str. 3) in Direktivo 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo (UL L 152, 11.6.2008, str. 1) za prizemni ozon, delce, dušikove okside, nevarne težke kovine in številna druga onesnaževala. Glej tudi Direktivo (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1) za najpomembnejša čezmejna onesnaževala zraka: žveplove diokside, dušikove okside, amoniak, nemetanske hlapne organske spojine in delce.

⁽¹¹²⁾ V skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1) je treba doseči dobro ekološko stanje za vsa telesa površinske in podzemne vode, razen kadar se uporabljajo izjeme.

⁽¹¹³⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021) 400 final).

⁽¹¹⁴⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020) 381 final).

⁽¹¹⁵⁾ Prenosna emisijska dovoljenja lahko vključujejo državno pomoč, zlasti kadar države članice dodelijo dovoljenja in pravice pod njihovo tržno vrednostjo.

⁽¹¹⁶⁾ Da bi Komisija ugotovila, kateri od teh dveh ciljev je glavni, lahko od države članice zahteva, da predloži primerjavo pričakovanih rezultatov ukrepa v zvezi s preprečevanjem ali zmanjševanjem emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal na podlagi verodostojnih in podrobnih količinskih opredelitev.

4.5.3 Spodbujevalni učinek

260. Zahteve iz točk 261 in 262 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.
261. Za pomoč se šteje, da ima spodbujevalni učinek, če podjetju omogoči, da prepreči ali zmanjša onesnaževanje ob neobstoju standardov Unije ali da doseže raven preprečevanja ali zmanjšanja onesnaževanja, ki presega ravni na podlagi že veljavnih standardov Unije. Kot je pojasnjeno v točki 32, se za pomoč lahko tudi šteje, da ima spodbujevalni učinek, kadar podjetju omogoči, da prepreči ali zmanjša onesnaževanje v skladu z obveznimi nacionalnimi standardi, ki so strožji od standardov Unije ali se sprejmejo, ker standardov Unije ni.
262. Štelo se bo, da ima pomoč, dodeljena za prilagajanje standardom Unije, ki so že sprejeti, vendar še ne veljajo, spodbujevalni učinek, če bo naložba izvedena in končana vsaj 18 mesecev pred začetkom veljavnosti standardov Unije.

4.5.4 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.5.4.1 Nujnost pomoči

263. Zahteve iz točke 264 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.1.
264. Za pomoč v obliki prenosnih emisijskih dovoljenj ⁽¹¹⁷⁾ mora država članica dokazati, da so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) prodaja vseh pravic na dražbi povzroči precejšnje zvišanje proizvodnih stroškov za vsak sektor ali kategorijo posameznih upravičencev;
 - (b) precejšnjega povišanja proizvodnih stroškov se ne da prenesti na kupce, ne da bi to povzročilo znatno zmanjšanje prodaje ⁽¹¹⁸⁾;
 - (c) posamezna podjetja v sektorju nimajo možnosti, da znižajo ravni emisij, da bi se stroški certifikatov znižali na raven, sprejemljivo za ta podjetja. Dejstvo, da potrošnje ni mogoče zmanjšati, je mogoče dokazati s primerjavo ravni emisij s tistimi, ki izhajajo iz najuspešnejše tehnike v Evropskem gospodarskem prostoru. Vsako podjetje, ki doseže najučinkovitejšo tehniko, je upravičeno največ do nadomestila iz sheme prenosnih emisijskih dovoljenj, ki ustreza povišanju proizvodnih stroškov, ki ga ni mogoče prenesti na kupce. Vsako podjetje z manjšo okoljsko uspešnostjo je upravičeno do nižjega nadomestila, sorazmernega s svojo okoljsko uspešnostjo.

4.5.4.2 Sorazmernost

265. Upravičeni stroški so dodatni stroški naložbe, ki so neposredno povezani z doseganjem višje ravni varstva okolja.
266. Dodatni stroški naložbe predstavljajo razliko med stroški naložbe, za katero je bila dodeljena pomoč, in stroški naložbe v hipotetičnem scenariju, kot je opisan v točkah 226 do 230. Kadar projekt obsega zgodnje prilagajanje standardom Unije, ki še ne veljajo, bi bilo načeloma treba uporabiti hipotetični scenarij, opisan v točki 228.
267. Intenzivnost pomoči ne sme presegati 40 % upravičenih stroškov.
268. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za srednja podjetja ali za 20 odstotnih točk za mala podjetja.

⁽¹¹⁷⁾ Prenosna emisijska dovoljenja lahko vključujejo državno pomoč, zlasti kadar države članice dodelijo dovoljenja in pravice pod njihovo tržno vrednostjo.

⁽¹¹⁸⁾ Analiza se lahko opravi na podlagi ocen cenovne elastičnosti izdelkov zadevnega sektorja, poleg drugih dejavnikov, ter ocen izgube prodaje in njenega vpliva na dobičkonosnost upravičenca.

269. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 15 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (a), Pogodbe, ali za 5 odstotnih točk za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3), točka (c), Pogodbe.
270. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 10 odstotnih točk za ekoinovativne dejavnosti, če so izpolnjeni pogoji iz točke 244(a) do (c).
271. Z odstopanjem od točk 267 do 270 lahko država članica na podlagi analize vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 48, 51 in 52, dokaže tudi, da je potreben višji znesek pomoči. V takem primeru mora država članica izvajati naknadno spremljanje, da preveri predpostavke o potrebni ravni pomoči, in vzpostavi mehanizem za vračanje sredstev, kot je določen v točki 55. Znesek pomoči ne sme presežati vrzeli v financiranju, kot je določena v točkah 51 in 52.
272. Kadar se pomoč dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, izvedenega v skladu z merili iz točk 49 in 50, se znesek pomoči šteje za sorazmernega.
273. Za pomoč v obliki prenosnih emisijskih dovoljenj bo Komisija preverila tudi:
- (a) ali je dodelitev izvedena pregledno, na podlagi objektivnih meril in podatkovnih virov najvišje razpoložljive kakovosti ter
 - (b) ali skupna količina prenosnih emisijskih dovoljenj ali pravic, dodeljenih vsakemu podjetju po ceni, ki je nižja od njihove tržne vrednosti, presega njegove predvidene potrebe, kot so ocenjene glede na stanje brez sheme trgovanja.

4.5.5 *Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino*

274. Zahteve iz točk 275 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.
275. Za pomoč v obliki prenosnih emisijskih dovoljenj bo Komisija preverila tudi:
- (a) ali izbira upravičencev temelji na objektivnih in preglednih merilih, pomoč pa se načeloma dodeli enako za vse konkurente v istem sektorju, če so v podobnem dejanskem položaju;
 - (b) da metodologija dodeljevanja ne daje prednosti določenim podjetjem⁽¹¹⁹⁾ ali sektorjem, razen če to upravičuje okoljska logika same sheme ali če so taka pravila potrebna za skladnost z drugimi okoljskimi politikami;
 - (c) da novi udeleženci ne prejemajo dovoljenj ali pravic pod ugodnejšimi pogoji kot obstoječa podjetja, ki delujejo na istih trgih;
 - (d) da odobritev višjih dodelitev obstoječim napravam v primerjavi z novimi udeleženci ne ustvarja neupravičenih ovir za vstop.

4.6 **Pomoč za sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev**

4.6.1 *Utemeljitev pomoči*

276. Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030⁽¹²⁰⁾ je namenjena varstvu narave, zaustavitvi degradacije ekosistemov in zagotovitvi začetka okrevanja biotske raznovrstnosti Unije do leta 2030. Kot osnovni del sporočila o evropskem zelenem dogovoru določa ambiciozne cilje in zaveze do leta 2030 za vzpostavitev zdravih in odpornih ekosistemov.

⁽¹¹⁹⁾ Na primer novim udeležencem ali – nasprotno – obstoječim podjetjem ali napravam.

⁽¹²⁰⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020) 380 final).

277. Finančna podpora v obliki državne pomoči lahko na več načinov bistveno prispeva k okoljskemu cilju varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov, med drugim z zagotavljanjem spodbud za odpravo škode na onesnaženih območjih, rehabilitacijo degradiranih naravnih habitatov in ekosistemov ali izvajanje naložb za varstvo ekosistemov.
278. Cilj strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam ⁽¹²¹⁾ je spodbujati naložbe v sonaravne rešitve za prilagajanje ⁽¹²²⁾, saj bi njihovo obsežno izvajanje povečalo odpornost proti podnebnim spremembam in prispevalo k številnim ciljem evropskega zelenega dogovora.

4.6.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

279. Ta oddelek določa pravila o združljivosti za ukrepe pomoči za sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev.
280. Ta oddelek se ne uporablja za:
- (a) pomoč za sanacijo ali rehabilitacijo po zaprtju elektrarn ali rudarskih obratov ali obratov za pridobivanje, če je zadevna pomoč zajeta z oddelkom 4.12 ⁽¹²³⁾;
 - (b) pomoč za odpravo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče, kot so potresi, snežni in zemeljski plazovi, poplave, tornadi, orkani, vulkanski izbruhi in naravni požari naravnega izvora.
281. Pomoč iz tega oddelka se lahko dodeli za naslednje dejavnosti:
- (a) sanacijo okoljske škode, vključno s poslabšanjem kakovosti tal, površinske ali podzemne vode ali morskega okolja;
 - (b) rehabilitacijo degradiranih naravnih habitatov in ekosistemov;
 - (c) varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ali ekosistemov za podporo doseganju dobrega stanja ekosistemov ali varovanju ekosistemov, ki so že v dobrem stanju;
 - (d) izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev.
282. Ta oddelek se ne uporablja za ukrepe pomoči, ki spadajo na področje uporabe oddelka 4.1. Kadar ukrep prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov ter sanaciji okoljske škode, rehabilitaciji naravnih habitatov in ekosistemov, varovanju ali obnovi biotske raznovrstnosti ter izvajanju sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev, se bo združljivost ukrepa ocenila na podlagi oddelka 4.1 ali tega oddelka, odvisno od tega, kateri od teh dveh ciljev je glavni ⁽¹²⁴⁾.

4.6.3 Spodbujevalni učinek

283. Zahteve iz točk 284 do 287 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.

⁽¹²¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).

⁽¹²²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>

⁽¹²³⁾ Na primer, pomoč za ponovno namakanje šotišč, ki ni povezana s pomočjo za predčasno zaprtje obratov za pridobivanje šote ali pomočjo za izredne stroške v zvezi s takimi dejavnostmi, je lahko zajeta z oddelkom 4.6.

⁽¹²⁴⁾ Da bi Komisija ugotovila, kateri od teh dveh ciljev je glavni, lahko od države članice zahteva, da predloži primerjavo pričakovanih rezultatov ukrepa v zvezi s preprečevanjem ali zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov ter sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanjem ali obnovi biotske raznovrstnosti ter izvajanjem sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev, po potrebi na podlagi verodostojnih in podrobnih količinskih opredelitev.

284. Brez poseganja v Direktivo 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ali druga ustrezna pravila Unije ⁽¹²⁵⁾ se lahko za pomoč za sanacijo okoljske škode, rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov, varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev šteje, da ima spodbujevalni učinek, le, kadar subjekta ali podjetja, pri katerem je nastala okoljska škoda, ni mogoče opredeliti ali ni mogoče uveljavljati njegove pravne odgovornosti za financiranje del, potrebnih za preprečitev in odpravo okoljske škode v skladu z načelom „onesnaževalec plača“.
285. Država članica mora dokazati, da so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi, vključno s tožbo, da bi se ugotovil odgovorni subjekt ali podjetje, pri katerem je nastala okoljska škoda, in od njega zahtevalo, naj krije ustrezne stroške. Kadar subjekta ali podjetja, ki je odgovorno v skladu s pravom, ki se uporablja, ni mogoče opredeliti ali od njega ni mogoče zahtevati, naj krije stroške, se lahko dodeli pomoč za podporo vsem delom za sanacijo ali rehabilitacijo, za to pomoč pa se lahko šteje, da ima spodbujevalni učinek. Komisija lahko oceni, da podjetja ni mogoče prisiliti, da krije stroške sanacije okoljske škode, ki jo je povzročilo, kadar pravno ne obstaja več in kot njegovega pravnega ali gospodarskega naslednika ⁽¹²⁶⁾ ni mogoče obravnavati nobenega drugega podjetja ali kadar podjetje nima zadostnega finančnega jamstva, da bi nosilo stroške sanacije.
286. Pomoč, dodeljena za izvajanje izravnalnih ukrepov iz člena 6, točka 4, Direktive Sveta 92/43/EGS ⁽¹²⁷⁾, nima spodbujevalnega učinka. Obstoje spodbujevalnega učinka je mogoče ugotoviti pri pomoči za kritje dodatnih stroškov, potrebnih za povečanje obsega ali ambicioznosti navedenih ukrepov na raven, ki presega pravne obveznosti iz člena 6, točka (4), navedene direktive.
287. Za pomoč za sanacijo okoljske škode ter rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov se bo štelo, da ima spodbujevalni učinek, kadar so stroški sanacije ali rehabilitacije višji od povišanja vrednosti zemljišča (glej točko 288).

4.6.4 Sorazmernost

288. Upravičeni stroški za naložbe v sanacijo okoljske škode ali rehabilitacijo naravnih habitatov in ekosistemov so stroški, nastali zaradi sanacijskih ali rehabilitacijskih del, od katerih se odšteje znesek povišanja vrednosti zemljišča ali premoženja. Oceno povišanja vrednosti zemljišča ali premoženja zaradi sanacije ali rehabilitacije mora opraviti neodvisni kvalificirani strokovnjak.
289. Upravičeni stroški za naložbe v varovanje ali obnovo biotske raznovrstnosti ter izvajanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev so skupni stroški del, ki prispevajo k varovanju ali obnovi biotske raznovrstnosti ali izvajanju sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev.
290. Če se pomoč dodeli za izvajanje sonaravnih rešitev v stavbah, za katere obstaja energijska izkaznica, bi morale države članice dokazati, da te naložbe ne preprečujejo izvajanja ukrepov za energijsko učinkovitost, priporočenih v energijski izkaznici.
291. Intenzivnost pomoči lahko doseže do 100 % upravičenih stroškov.

⁽¹²⁵⁾ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56). Glej tudi Obvestilo Komisije – Smernice o zagotavljanju skupnega razumevanja pojma „okoljska škoda“, kot je opredeljen v členu 2 Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL C 118, 7.4.2021, str. 1).

⁽¹²⁶⁾ Glej Odločitev Komisije C(2012) 558 final z dne 17. oktobra 2012 v zadevi SA.33496 (2011/N) – Avstrija – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, točke 65–69 (UL C 14, 17.1.2013, str. 1).

⁽¹²⁷⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

4.7 Pomoč v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev

292. Oddelek 4.7 zajema pomoč na področju varstva okolja v obliki znižanja davkov ali davkom podobnih dajatev. Razdeljen je na dva pododdelka, ki ima vsak svojo utemeljitev. V oddelku 4.7.1 so obravnavani davki ali dajatve, s katerimi se sankcionira okolju škodljivo ravnanje ter katerih cilj je usmeriti podjetja in potrošnike k okolju prijaznejšim odločitvam. V skladu z oddelkom 4.7.2 se lahko države članice odločijo, da s ciljno usmerjenim znižanjem davkov ali dajatev spodbudijo podjetja, da spremenijo ali prilagodijo svoje ravnanje z vključevanjem v okolju prijaznejše projekte ali dejavnosti.

4.7.1 Pomoč v obliki znižanj okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev

4.7.1.1 Utemeljitev pomoči

293. Cilj okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev je internalizirati zunanje stroške okolju škodljivega ravnanja in tako odvracati od takega ravnanja ter določiti ceno zanj in povišati raven varstva okolja. Načeloma bi morali okoljski davki in davkom podobne dajatve odražati splošne stroške (zunanji stroški), ki jih ima družba, zato bi morala biti višina davka ali davku podobne dajatve na enoto emisij, drugih onesnaževal ali porabljenih virov enaka za vsa podjetja, katerih ravnanje škodi okolju. Čeprav lahko znižanja okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev negativno vplivajo na cilj varstva okolja, so lahko vseeno potrebna, kadar bi bili upravičenci postavljeni v tako podrejen konkurenčni položaj, da uvedba okoljskega davka ali davku podobne dajatve sploh ne bi bila izvedljiva.

294. Kadar okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev ni mogoče uveljaviti, ne da bi ogrozili gospodarske dejavnosti nekaterih podjetij, lahko ugodnejša obravnava nekaterih podjetij omogoči doseganje višje splošne ravni prispevka za okoljske davke ali davkom podobne dajatve. V skladu s tem lahko v nekaterih okoliščinah znižanja okoljskih davkov ali dajatev posredno prispevajo k višji ravni varstva okolja. Vendar pa ne smejo ogroziti splošnega cilja okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev, da bi odvracali od okolju škodljivega ravnanja in/ali povečali stroške takega ravnanja, kadar zadovoljive alternative niso na voljo.

4.7.1.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

295. Komisija bo menila, da se pomoč v obliki znižanja davkov ali dajatev lahko dodeli, če država članica dokaže, da sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- (a) znižanja so namenjena podjetjem, ki jih okoljski davki ali dajatve najbolj prizadenejo in ki brez znižanja ne bi mogla trajnostno opravljati svojih gospodarskih dejavnosti;
- (b) raven varstva okolja, dejansko dosežena z uvedbo znižanj, je višja od tiste, ki bi bila dosežena brez uvedbe teh znižanj.

296. Država članica mora Komisiji predložiti naslednje informacije, da dokaže, da sta oba pogoja iz točke 295 izpolnjena:

- (a) opis sektorjev ali kategorij upravičencev, upravičenih do znižanj;
- (b) seznam največjih upravičencev v vsakem zadevnem sektorju, njihov promet, tržni deleži, velikost davčne osnove in delež, ki bi ga okoljski davek ali dajatev predstavljala v njihovem dobičku pred davkom z znižanjem in brez njega;
- (c) opis položaja teh upravičencev s pojasnilom, zakaj ne bi mogli plačati standardne stopnje okoljskega davka ali dajatve;

- (d) pojasnilo, kako bi znižani davki ali dajatve prispevali k dejanskemu povečanju ravni varstva okolja v primerjavi z ravno varstva okolja, ki bi bila dosežena brez znižanj (npr. s primerjavo standardne stopnje, ki bi se uporabljala z znižanji ali brez njih, skupnega števila podjetij, za katera bi veljali davki ali dajatve, ali drugih kazalnikov, ki odražajo dejansko spremembo okolju škodljivega ravnanja).

4.7.1.3 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

297. Če so okoljski davki usklajeni, lahko Komisija za oceno nujnosti in sorazmernosti pomoči uporabi poenostavljen pristop. V okviru Direktive 2003/96/ES lahko Komisija uporabi poenostavljeni pristop za znižanja davkov ob upoštevanju najnižje davčne stopnje Unije iz točk 298 in 299.
298. Komisija bo pomoč v obliki znižanj usklajenih davkov štela za nujno in sorazmerno, če bodo izpolnjeni naslednji pogoji:
- (a) upravičenci plačujejo vsaj najnižjo davčno stopnjo Unije, določeno z direktivo, ki se uporablja;
 - (b) upravičenci se izberejo na podlagi objektivnih in preglednih meril;
 - (c) pomoč se načeloma dodeli enako za vsa podjetja v istem sektorju, če so v podobnem dejanskem položaju;
 - (d) država članica preveri nujnost pomoči za posredno prispevanje k višji ravni varstva okolja s predhodnim odprtim javnim posvetovanjem, pri katerem se ustrezno opišejo sektorji, upravičeni do znižanj, in predloži seznam največjih upravičencev za vsak sektor.
299. Države članice lahko pomoč dodelijo v obliki znižanja davčne stopnje, fiksnega zneska letnega nadomestila (vračila davka) ali kombinacije navedenega. Prednost pristopa z vračilom davka je, da podjetja ostanejo izpostavljeni cenovnemu signalu okoljskega davka. Znesek vračila davka bi bilo treba izračunati na podlagi preteklih podatkov, tj. ravni proizvodnje, potrošnje ali onesnaževanja, ugotovljene za podjetje v zadevnem referenčnem letu. Raven vračila davka ne sme preseči najnižjega zneska davka v Uniji, ki bi ga bilo sicer treba plačati za referenčno leto.
300. Kadar okoljski davki niso usklajeni ali upravičenci plačujejo znesek, ki je nižji od najnižje stopnje usklajenega davka Unije, dovoljene z direktivo, ki se uporablja, je potrebna poglobljena ocena nujnosti in sorazmernosti pomoči, kot je določena v oddelkih 4.7.1.3.1 do 4.7.1.3.3.

4.7.1.3.1. Nujnost

301. Zahteve iz točk 302 in 303 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.1.
302. Komisija bo štela pomoč za nujno, če bodo izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) upravičenci se izberejo na podlagi objektivnih in preglednih meril, pomoč pa se dodeli enako za vsa upravičena podjetja, ki poslujejo v istem sektorju gospodarske dejavnosti in so v zvezi s cilji ukrepa pomoči v istem ali podobnem dejanskem položaju;
 - (b) okoljski davek ali davku podobna dajatev bi brez znižanja povzročila precejšnje povišanje proizvodnih stroškov, izračunanih kot delež bruto dodane vrednosti za vsak sektor ali kategorijo upravičencev;
 - (c) precejšnjega povišanja proizvodnih stroškov ne bi bilo mogoče prenesti na stranke, ne da bi to povzročilo znatno zmanjšanje obsega prodaje.

303. Za znižanja davkov za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva mora država članica vzpostaviti mehanizem za preverjanje, ali je ukrep ob uporabi pogojev nujnosti iz oddelka 4.1.3.1 še vedno potreben, in sprejeti ustrezne ukrepe, kot je prenehanje veljavnosti izjeme ali znižanje ravni podpore.

4.7.1.3.2. Ustreznost

304. Zahteve iz točk 305 in 306 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.1.2.
305. Komisija bo sheme pomoči odobrila za največ deset let, država članica pa lahko po tem obdobju znova prikladi ukrep, če ponovno oceni ustreznost zadevnih ukrepov pomoči.
306. Kadar se dodeli pomoč v obliki vračila davka, bi bilo treba znesek vračila izračunati na podlagi preteklih podatkov, tj. ravni proizvodnje, potrošnje ali onesnaževanja, ugotovljene za podjetje v zadevnem referenčnem letu.

4.7.1.3.3. Sorazmernost

307. Oddelek 3.2.1.3 se ne uporablja za pomoč v obliki znižanj okoljskih davkov ali davkom podobnih dajatev
308. Komisija bo štela, da je pomoč sorazmerna, če bo izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:
- (a) vsak upravičenec do pomoči plača vsaj 20 % nominalnega zneska okoljskega davka ali davku podobne dajatve, ki bi se uporabljal zanj brez znižanja;
 - (b) pogoj za znižanje davka ali dajatve, ki ne sme presežati 100 % nacionalnega okoljskega davka ali davku podobne dajatve, je sklenitev sporazumov med državo članico in upravičenci ali združenji upravičencev, pri čemer se upravičenci ali združenja upravičencev zavežejo, da bodo dosegli cilje varstva okolja, ki imajo enak učinek, kot če bi upravičenci ali združenja upravičencev plačali vsaj 20 % nacionalnega davka ali dajatve. Taki sporazumi ali zaveze se lahko med drugim nanašajo na zmanjšanje porabe energije, zmanjšanje emisij in drugih onesnaževal ali katere koli druge okoljske ukrepe.
309. Taki sporazumi pa morajo izpolnjevati naslednje kumulativne pogoje:
- (a) o vsebini sporazumov se pogaja država članica, v njih pa so določeni cilji in časovni okvir za doseganje teh ciljev;
 - (b) država članica zagotavlja neodvisno in pravočasno spremljanje obveznosti iz teh sporazumov;
 - (c) sporazumi se redno revidirajo glede na tehnološke in druge spremembe ter vključujejo učinkovite kazni za neizpolnjevanje obveznosti.

4.7.2 Pomoč za varstvo okolja v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev

4.7.2.1 Utemeljitev pomoči

310. Države članice lahko obravnavajo možnost spodbujanja podjetij k izvajanju projektov ali dejavnosti, s katerimi se poveča raven varstva okolja, z znižanjem davkov ali davkom podobnih dajatev. Kadar je namen takih znižanj spodbuditi upravičence k izvajanju projektov ali dejavnosti, s katerimi se zmanjša onesnaževanje ali poraba virov, bo Komisija ocenila ukrepe glede na zahteve iz oddelka 4.7.2.

4.7.2.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

311. Ta oddelek zajema pomoč v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev za okolju prijazne projekte in dejavnosti, ki spadajo na področje uporabe oddelkov 4.2 do 4.6.
312. Kadar je znižanje davkov ali dajatev usmerjeno predvsem v cilj razogljičenja, se uporablja oddelek 4.1.
313. Ta oddelek ne zajema znižanja davkov ali dajatev, ki odražajo nujne stroške zagotavljanja energije ali povezanih storitev. Področje uporabe oddelka 4.7.2 tako ne zajema na primer znižanja omrežnin ali plačil, s katerimi se financirajo mehanizmi za zmogljivost. Ta oddelek ne zajema znižanja dajatev za porabo električne energije, s katerimi se financira cilj energetske politike.

4.7.2.3 Spodbujevalni učinek

314. Zahteve iz točk 315 in 316 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.
315. Država članica mora za vsak upravičen projekt ali referenčni projekt za kategorijo upravičencev predložiti količinsko opredelitev, kot je določena v točki 51, ali enakovredne podatke za oceno Komisije, pri čemer primerja donosnost referenčnega projekta ali dejavnosti v primeru znižanja davkov ali davkom podobnih dajatev in brez znižanja ter dokaže, da znižanje spodbuja izvedbo okolju prijaznega projekta ali dejavnosti.
316. Šteje se, da ima pomoč za projekte, ki se začnejo pred predložitvijo vloge za pomoč, spodbujevalni učinek, kadar so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) ukrep uvaja pravico do pomoči v skladu z objektivnimi in nediskriminatornimi merili ter brez nadaljnega uveljavljanja diskrecijske pravice države članice;
 - (b) ukrep je bil sprejet in je začel veljati, preden se je projekt ali dejavnost, za katero je bila dodeljena pomoč, začela izvajati, razen za sheme, ki so naslednice davčnih shem, kadar je bila dejavnost že zajeta v prejšnjih shemah v obliki davčnih ugodnosti ali ugodnosti v zvezi z davkom podobnimi dajatvami.

4.7.2.4 Sorazmernost

317. Oddelek 3.2.1.3 se ne uporablja za pomoč za varstvo okolja v obliki znižanj davkov ali davkom podobnih dajatev.
318. Pomoč ne sme presegati običajne stopnje ali zneska davka ali dajatve, ki bi se sicer uporabljal.
319. Kadar je znižanje davkov ali davkom podobnih dajatev povezano s stroški naložbe, se bo pomoč štela za sorazmerno, če ne presega intenzivnosti pomoči in najvišjih zneskov pomoči iz oddelkov 4.2 do 4.6. Kadar je treba v skladu z navedenimi oddelki izvesti konkurenčen postopek zbiranja ponudb, se ta zahteva ne uporablja za pomoč, dodeljeno v obliki znižanja davkov ali davkom podobnih dajatev.
320. Kadar se zaradi znižanja davkov ali davkom podobnih dajatev znižajo ponavljajoči se stroški poslovanja, znesek pomoči ne sme presegati razlike med stroški poslovanja pri okolju prijaznem projektu ali dejavnosti in okolju manj prijaznem hipotetičnem scenariju. Kadar bi se lahko z okolju prijaznejšim projektom ali dejavnostjo prihranili stroški ali ustvarili dodatni prihodki, je treba prihranke oziroma dodatne prihodke upoštevati pri ugotavljanju sorazmernosti pomoči.

4.7.2.5 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino

321. Zahteve iz točk 322 do 324 se uporabljajo poleg zahtev iz oddelka 3.2.2.
322. Državno pomoč je treba dodeliti enako za vsa upravičena podjetja, ki poslujejo v istem sektorju gospodarske dejavnosti in so v zvezi s cilji ukrepa pomoči v istem ali podobnem dejanskem položaju.
323. Država članica mora zagotoviti, da pomoč ostane nujna med celotnim trajanjem shem, ki trajajo več kot tri leta, in oceniti sheme vsaj vsake tri leta.
324. Če se znižanje davka ali davku podobne dajatve nanaša na projekte, ki spadajo na področje uporabe:
- (a) oddelka 4.2, se uporabljajo točke 154 do 156;
 - (b) oddelka 4.3.1, se uporabljajo točke 183 do 188;
 - (c) oddelka 4.3.2, se uporabljajo točke 206 do 216.

4.8 Pomoč za zanesljivo oskrbo z električno energijo

4.8.1 Utemeljitev pomoči

325. Zaradi nedelovanj trga in regulativnih pomanjkljivosti cenovni signali morda ne zagotavljajo učinkovitih spodbud za naložbe, kar lahko pripelje, na primer, do neustrezne mešanice, zmogljivosti, prožnosti ali lokacije virov električne energije. Poleg tega precejšnja preobrazba sektorja električne energije zaradi tehnoloških sprememb in podnebnih izzivov prinaša nove izzive pri zagotavljanju zanesljive oskrbe z električno energijo. Vse bolj povezan trg električne energije navadno omogoča izmenjavo električne energije po vsej EU, s čimer se zmanjšajo nacionalne težave v zvezi z zanesljivostjo oskrbe, vseeno pa se lahko pojavijo primeri, ko tudi na spojenih trgih v nekaterih državah članicah ali regijah zanesljivost oskrbe morda ne bo vedno zagotovljena. Zato lahko države članice obravnavajo možnost uvedbe ukrepov za zagotovitev določenih ravni zanesljivosti oskrbe z električno energijo.

4.8.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

326. Ta oddelek se nanaša na pravila o združljivosti za ukrepe pomoči, namenjene povečanju zanesljivosti oskrbe z električno energijo. To vključuje mehanizme za zmogljivost in vse druge ukrepe za obravnavanje dolgo- in kratkoročnih težav z zanesljivo oskrbo zaradi nedelovanj trga, ki preprečujejo zadostne naložbe v zmogljivost za proizvodnjo električne energije, shranjevanje ali prilagajanje odjema, medsebojne povezave ter ukrepe za prezasedenost omrežja, namenjene obravnavanju nezadostnosti prenosnih in distribucijskih omrežij za električno energijo ⁽¹²⁸⁾.
327. Taki ukrepi so lahko namenjeni tudi podpori ciljem varstva okolja, na primer z izločanjem bolj onesnažujoče zmogljivosti ali ukrepi za dajanje prednosti okolju prijaznejši zmogljivosti pri izbirnem postopku.
328. Države članice morajo pri priglasitvi opredeliti gospodarske dejavnosti, ki se bodo pospeševale s pomočjo. Pomoč za povečanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo neposredno pospešuje razvoj gospodarskih dejavnosti, povezanih s proizvodnjo električne energije, shranjevanjem in prilagajanjem odjema, vključno z novimi naložbami ter učinkovito obnovo in vzdrževanjem obstoječih sredstev. Poleg tega lahko posredno podpira najrazličnejše gospodarske dejavnosti, odvisne od električne energije kot vložka, vključno z elektrifikacijo toplote in prevoza.

⁽¹²⁸⁾ Ta oddelek ne zajema pomožnih storitev, vključno z ukrepi iz načrtov ohranitve sistema v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2017/2196, s ciljem zagotavljanja obratovalne varnosti, ki jih operaterji prenosnih sistemov ali operaterji distribucijskih sistemov naročijo z nediskriminatornim konkurenčnim razpisnim postopkom, odprtim za vse vire, ki lahko prispevajo k določeni zahtevi po obratovalni varnosti, brez sodelovanja države pri naročanju in financiranju storitve.

- 4.8.3 *Spodbujevalni učinek*
329. Uporabljajo se pravila o spodbujevalnem učinku iz točk 29, 30, 31 in 32.
- 4.8.4 *Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine*
- 4.8.4.1 *Nujnost*
330. Oddelek 3.2.1.1. se ne uporablja za ukrepe za zanesljivost oskrbe z električno energijo.
331. Naravo težave z zanesljivo oskrbo z električno energijo in vzroke zanjo ter posledično za potrebo po državni pomoči za zagotovitev zanesljive oskrbe z električno energijo je treba ustrezno analizirati in količinsko opredeliti, pri čemer bi bilo treba med drugim opredeliti, kdaj in kje se bo težava predvidoma pojavila, po potrebi ob upoštevanju standarda zanesljivosti, kot je opredeljen v členu 25 Uredbe (EU) 2019/943. Za ukrepe za prezasedenost omrežja bi morala država članica predložiti analizo (po posvetovanju s pristojnim nacionalnim regulativnim organom in ob upoštevanju njegovega mnenja), pri kateri se opredeli ter z analizo stroškov in koristi utemelji raven zanesljivosti oskrbe, ki naj bi se dosegla s predlaganim ukrepom. Za vse ukrepe za zanesljivost oskrbe bi bilo treba opisati mersko enoto za količinsko opredelitev in predložiti metodo za njen izračun, pri čemer bi bilo treba upoštevati ustrezne zahteve iz sektorske zakonodaje.
332. Kadar je ustrezno, bi morala biti opredelitev težave z zanesljivo oskrbo z električno energijo usklajena z najnovejšo razpoložljivo analizo, ki jo je ENTSO-E opravila za električno energijo v skladu z zakonodajo o notranjem trgu z energijo, zlasti:
- (a) za ukrepe, ciljno usmerjene v zadostnost virov, z evropskimi ocenami zadostnosti virov iz člena 23 Uredbe (EU) 2019/943;
 - (b) za ukrepe za prezasedenost omrežja s poročili o strukturnih prezasedenostih in drugih večjih fizičnih prezasedenostih med trgovanjskimi območji in znotraj njih iz člena 14, točka 2, Uredbe (EU) 2019/943.
333. Države članice lahko nujnost mehanizmov za zmogljivost dokažejo tudi na podlagi nacionalnih ocen zadostnosti virov, kolikor je to dovoljeno v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2019/943. Za druge ukrepe za zanesljivost oskrbe, vključno z ukrepi v zvezi s prezasedenostjo omrežja, se lahko države članice zanašajo tudi na nacionalno oceno nujnosti predlaganega posredovanja. Pristojni nacionalni regulativni organ bi moral odobriti ali pregledati nacionalne ocene iz te točke.
334. Ukrepe v zvezi s tveganjem kriz pri oskrbi z električno energijo bi bilo treba opredeliti v nacionalnih načrtih pripravljenosti na tveganja iz člena 11 Uredbe (EU) 2019/941 ⁽¹²⁹⁾.
335. Države članice, ki predlagajo uvedbo več ukrepov, ciljno usmerjenih v zanesljivo oskrbo z električno energijo, morajo jasno pojasniti, kako vzajemno delujejo pri zagotavljanju splošne stroškovne učinkovitosti združenih ukrepov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe, na primer v zvezi z mehanizmi za zmogljivost, pri čemer morajo pojasniti, kako dosegajo standard zanesljivosti iz točke 331 (vendar ga ne presejajo).
336. Opredeliti je treba regulativne pomanjkljivosti ali nedelovanja trga in vse druge težave, zaradi katerih brez ukrepov ni mogoče doseči zadostne ravni zanesljivosti oskrbe z električno energijo (po potrebi pa tudi varstva okolja).
337. Opredeliti je treba tudi obstoječe ukrepe, ki so že ciljno usmerjeni v nedelovanja trga ali regulativne pomanjkljivosti ali druge težave, opredeljene v točki 336.
338. Države članice morajo pojasniti, zakaj ni mogoče pričakovati, da bo trg zagotovil zanesljivo oskrbo z električno energijo brez državne pomoči, pri čemer morajo upoštevati reforme in izboljšave trga, ki jih načrtujejo, ter tehnološki razvoj.
339. Komisija bo v svoji oceni upoštevala naslednje elemente, ki jih predloži država članica:

⁽¹²⁹⁾ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

- (a) oceno vpliva spremenljive proizvodnje, tudi iz sosednjih sistemov;
- (b) oceno vpliva udeležbe na strani odjema in shranjevanja, vključno z opisom ukrepov za spodbujanje upravljanja na strani odjema;
- (c) oceno dejanskega ali morebitnega obstoja povezovalnih plinovodov in pomembne infrastrukture notranjega prenosnega omrežja, vključno z opisom projektov, ki se že gradijo, in načrtovanih projektov;
- (d) oceno katerega koli drugega elementa, ki bi lahko povzročil ali poslabšal težavo z zanesljivostjo oskrbe z električno energijo, kot so omejitve veleprodajnih cen ali druge regulativne pomanjkljivosti ali nedelovanja trga. Kadar je to potrebno v skladu z Uredbo (EU) 2019/943, mora Komisija pred dodelitvijo pomoči podati mnenje o načrtu za izvedbo iz člena 20(3) navedene uredbe. Pri oceni nujnosti se bosta upoštevala načrt za izvedbo in mnenje ter
- (e) vsa ustrezna vsebina iz akcijskega načrta na podlagi člena 15 Uredbe (EU) 2019/943.

4.8.4.2 Ustreznost

- 340. Oddelek 3.2.1.2. se ne uporablja za ukrepe za zanesljivost oskrbe z električno energijo.
- 341. Države članice bi morale obravnavati predvsem alternativne načine doseganja zanesljivosti oskrbe z električno energijo, zlasti učinkovitejšo zasnovo trga električne energije, na podlagi katere je mogoče zmanjšati nedelovanja trga, ki ogrožajo zanesljivost oskrbe z električno energijo. Med njimi so na primer izboljšanje delovanja bilančnega obračuna električne energije, boljše vključevanje spremenljive proizvodnje, spodbujanje in vključevanje prilagajanja odjema in shranjevanja, omogočanje učinkovitih cenovnih signalov, odpravljanje ovir za čezmejno trgovino in izboljšanje infrastrukture, vključno s povezovalnimi vodi. Pomoč se lahko opredeli kot ustrezna za ukrepe za zanesljivost oskrbe, kadar se skrbi glede zanesljivosti oskrbe kljub ustreznim in sorazmernim izvedenim ali načrtovanim izboljšavam glede zasnove trga ⁽¹³⁰⁾ in naložb v omrežna sredstva ne odpravijo.
- 342. Za ukrepe za prezasedenost omrežja bi morale države članice pojasniti tudi, kako se učinkovitost ukrepov za prerezporejanje izboljšuje v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2019/943.

4.8.4.3 Upravičenost

- 343. Ukrep pomoči bi moral biti odprt za vse upravičence ali projekte, ki so tehnično sposobni učinkovito prispevati k doseganju cilja zanesljivosti oskrbe. To vključuje proizvodnjo, shranjevanje in prilagajanje odjema ter združevanje majhnih enot teh oblik zmogljivosti v večje enote.
- 344. Šteje se, da so omejitve sodelovanja pri ukrepih za zanesljivost oskrbe, katerih namen je preprečiti, da bi navedeni ukrepi ogrozili varstvo okolja, ustrezne (glej točki 368 in 369).
- 345. Države članice so pozvane, naj pri svojih ukrepih za zanesljivost oskrbe uvedejo dodatna merila ali značilnosti za spodbujanje vključevanja bolj zelenih tehnologij (ali zmanjšanje vključevanja onesnažujočih tehnologij), potrebnih za podporo izpolnjevanju ciljev Unije glede varstva okolja. Taka dodatna merila ali značilnosti morajo biti objektivni, pregledni in nediskriminatorni v zvezi z jasno opredeljenimi cilji varstva okolja ter ne smejo povzročiti prekomernega nadomestila upravičencem.

⁽¹³⁰⁾ Ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 in Direktive (EU) 2019/944.

346. Kadar je to tehnično izvedljivo, morajo biti ukrepi za zanesljivost oskrbe z električno energijo odprti za neposredno čezmejno udeležbo ponudnikov zmogljivosti, ki se nahajajo v drugi državi članici ⁽¹³¹⁾. Države članice morajo zagotoviti, da ima tuja zmogljivost, ki lahko zagotovi tehnične lastnosti, enakovredne domačim zmogljivostim, priložnost sodelovati v istem konkurenčnem postopku kot domača zmogljivost. Države članice lahko od tuje zmogljivosti zahtevajo, da se nahaja v državi članici z neposrednim priključevanjem na omrežje države članice, ki uporablja ukrep. Po potrebi je treba upoštevati tudi ustrezna pravila iz člena 26 Uredbe (EU) 2019/943.

4.8.4.4 Javno posvetovanje

347. Oddelek 4.8.4.4 se uporablja od 1. julija 2023.

348. Razen v ustrezno utemeljenih izjemnih okoliščinah morajo države članice pred priglasitvijo pomoči izvesti javno posvetovanje o sorazmernosti ukrepov, ki jih je treba priglasiti na podlagi tega oddelka, in njihovih vplivih na konkurenco. Obveznost posvetovanja se ne uporablja v zvezi s spremembami že odobrenih ukrepov, zaradi katerih se njihovo področje uporabe ali upravičenost ne spremeni oziroma zaradi katerih ne trajajo dlje kot deset let od datuma prvotnega sklepa, niti v primerih iz točke 349. Za ugotavljanje utemeljenosti ukrepa ob upoštevanju meril iz teh smernic je treba opraviti naslednje javno posvetovanje ⁽¹³²⁾:

(a) za ukrepe, pri katerih povprečna letna pomoč, ki se dodeli, po ocenah znaša vsaj 100 milijonov EUR, javno posvetovanje, ki traja vsaj šest tednov in zajema:

- (i) upravičenost;
- (ii) predlagano uporabo in obseg konkurenčnih postopkov zbiranja ponudb ter vse morebitne predlagane izjeme;
- (iii) glavne parametre za postopek dodelitve pomoči ⁽¹³³⁾, tudi za omogočanje konkurence med različnimi vrstami upravičencev ⁽¹³⁴⁾;
- (iv) metodologijo za dodelitev stroškov ukrepa potrošnikom;
- (v) če se ne uporabi konkurenčni postopek zbiranja ponudb, predpostavke in podatke, na katerih temelji količinska opredelitev, uporabljena za dokazovanje sorazmernosti pomoči, vključno s stroški, prihodki, operativnimi predpostavkami in življenjsko dobo ter WACC, in
- (vi) če je mogoče podpreti nove naložbe v proizvodnjo energije na osnovi zemeljskega plina, predlagane zaščitne ukrepe za zagotovitev usklajenosti s podnebnimi cilji Unije;

(b) za ukrepe, pri katerih povprečna letna pomoč, ki se dodeli, po ocenah znaša manj kot 100 milijonov EUR, javno posvetovanje, ki traja vsaj štiri tedne in zajema:

- (i) upravičenost;
- (ii) predlagano uporabo in obseg konkurenčnih postopkov zbiranja ponudb ter vse morebitne predlagane izjeme;
- (iii) metodologijo za dodelitev stroškov ukrepa potrošnikom; in
- (iv) če je mogoče podpreti nove naložbe v proizvodnjo energije na osnovi zemeljskega plina, predlagane zaščitne ukrepe za zagotovitev usklajenosti s podnebnimi cilji Unije.

349. Za ukrepe iz točke 348(b) ni treba izvesti javnega posvetovanja, če se uporabijo konkurenčni postopki zbiranja ponudb in ukrep ni namenjen podpori naložbam v proizvodnjo energije na osnovi fosilnih goriv.

⁽¹³¹⁾ Tehnična izvedljivost se predpostavlja za mehanizme za zmogljivost, za katere se v skladu z Uredbo (EU) 2019/943 zahteva čezmejno sodelovanje.

⁽¹³²⁾ Države članice se lahko v zvezi s temi zahtevami zanašajo na obstoječe nacionalne posvetovalne postopke. Če posvetovanje zajema točke, navedene tukaj, ločeno posvetovanje ni potrebno.

⁽¹³³⁾ Na primer obdobje med konkurenčnim postopkom in izvedbo, pravila o nakupnih in prodajnih ponudbah, pravila o oblikovanju cen.

⁽¹³⁴⁾ Če se na primer uporabljajo pogodbe, ki trajajo različno dolgo, različne metodologije za izračun količine upravičene zmogljivosti/produkta različnih tehnologij, različne metodologije za izračun ali plačilo subvencij.

350. Vprašalnike za posvetovanje je treba objaviti na javnem spletnem mestu. Države članice morajo objaviti odziv na posvetovanje, pri čemer morajo povzeti in obravnavati prejete odgovore. Pri tem bi morale pojasniti, kako se s področjem uporabe/upravičenostjo predlaganega ukrepa čim bolj zmanjšajo morebitni vplivi na konkurenco. Države članice morajo predložiti povezavo na odziv na posvetovanje v okviru priglasitve ukrepov pomoči na podlagi tega oddelka.
351. Komisija lahko v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih upošteva alternativne metode posvetovanja, če se stališča zainteresiranih strani upoštevajo pri (nadaljnem) izvajanju pomoči. V takih primerih je treba morda združiti posvetovanje s popravnimi ukrepi za čim večje zmanjšanje morebitnih izkrivljajočih učinkov ukrepa.

4.8.4.5 Sorazmernost

352. Pravila iz točk 353, 354, 355, 356 in 357 se uporabljajo poleg pravil iz točk 49, 50, 51, 52, 53 in 55.
353. Odjem pri ukrepih za zanesljivost oskrbe bi bilo treba določiti na podlagi standarda zanesljivosti ali analize stroškov in koristi iz točke 331 ter analize virov, potrebnih za zagotovitev ustrezne ravni zanesljivosti oskrbe, iz točk 332, 333 in 334. Analiza, ki se uporabi za določitev ravni odjema, ob določitvi ne sme biti stara več kot 12 mesecev.
354. Obdobje med dodelitvijo pomoči in roka za izvedbo projektov bi moralo omogočiti učinkovito konkurenco med različnimi upravičenimi projekti.
355. Izjeme od zahteve za dodelitev pomoči in določitev njene ravni na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb je mogoče utemeljiti le:
- (a) kadar se predložijo dokazi, vključno z dokazi, pridobljenimi v okviru javnega posvetovanja, da je potencialna udeležba v takem postopku zbiranja ponudb verjetno premajhna, da bi se zagotovila konkurenca, ali
 - (b) samo za ukrepe za prezasedenost omrežja, kadar država članica predloži analizo (po posvetovanju s pristojnim nacionalnim regulativnim organom in ob upoštevanju njegovega mnenja) na podlagi dokazov, po potrebi tudi dokazov, pridobljenih v okviru javnega posvetovanja, ki kažejo, da bi bil razpis manj stroškovno učinkovit, na primer zaradi strateških ponudb ali izkrivljanja trga.
356. V obdobju izvajanja bi bilo treba upravičencem do ukrepov za zanesljivost oskrbe zagotoviti učinkovite spodbude za prispevanje k zanesljivosti oskrbe. Te spodbude bi se morale na splošno nanašati na vrednost nezadostnega napajanja ⁽¹³⁵⁾. Na primer, kadar upravičenec ni na voljo, bi se mu morala naložiti kazen v zvezi z vrednostjo nezadostnega napajanja. Razen za ukrepe za prezasedenost omrežja bi morala ta kazen na splošno izhajati iz cen v bilančnem obračunu električne energije, da bi se preprečilo izkrivljanje delovanja trga.
357. Države članice lahko uporabijo tudi konkurenčne sheme certifikatov / obveznosti dobaviteljev, in sicer pod naslednjimi pogoji:
- (a) opredeljeno povpraševanje v okviru sheme je manjše od potencialne ponudbe ter
 - (b) cena odkupa/kazen, ki se uporablja za potrošnika/dobavitelja, ki ne kupi zahtevanega števila certifikatov (tj. cena, ki pomeni najvišji znesek, ki se plača upravičencem), je določena na ravni, ki preprečuje prekomerno nadomestilo upravičencem.

4.8.5 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

358. Razen točke 70 se oddelek 3.2.2 ne uporablja za ukrepe za zanesljivost oskrbe z električno energijo.

⁽¹³⁵⁾ Kot je določena v členu 11 Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta.

359. Pomoč mora biti načrtovana tako, da se ohranijo učinkovito delovanje trgov, učinkovite spodbude za poslovanje in cenovni signali.
360. Spodbude se ne smejo zagotavljati za proizvodnjo energije, ki bi izpodrinila manj onesnažujoče oblike energije.
361. Zahtevi iz točk 359 in 360 bosta običajno izpolnjeni, kadar ukrep vključuje plačila za zmogljivost (EUR na megavat (MW)) in ne za proizvedeno električno energijo (EUR/MWh). V primeru plačil na MWh je potrebna dodatna previdnost, da se preprečijo negativni učinki na trg in izpodrivanje manj onesnažujočih virov za proizvodnjo.
362. Ukrepi za zanesljivost oskrbe morajo izpolnjevati vse pogoje za zasnovo iz člena 22 Uredbe (EU) 2019/943 ⁽¹³⁶⁾, ki se uporabljajo.
363. Da bi se preprečilo izkrivljanje oblikovanja tržnih cen v zvezi s strateškimi rezervami in vsemi drugimi ukrepi za zadostnost virov, vključno s prekinljivimi shemami, pri katerih se zmogljivost hrani zunaj trga, se uporabljajo naslednje dodatne kumulativne zahteve:
- (a) viri iz ukrepa se dispečirajo samo, če bi lahko operaterji prenosnih sistemov izčrpali svoje izravnalne vire za vzpostavitev ravnotežja med povpraševanjem in ponudbo ⁽¹³⁷⁾;
 - (b) v bilančnem obračunskem intervalu, ko se dispečirajo viri iz ukrepa, se odstopanja na trgu poravnajo vsaj pri vrednosti nezadostnega napajanja ali pri vrednosti, ki je višja od tehnične omejitve cen ⁽¹³⁸⁾ znotraj dneva, kar koli od tega je višje;
 - (c) proizvedena energija iz ukrepa po dispečiranju se pripiše bilančno odgovornim akterjem prek mehanizma za bilančni obračun;
 - (d) viri ne prejmejo plačila od veleprodajnega trga električne energije ali izravnalnih trgov;
 - (e) viri iz ukrepa so izločeni iz trgov z energijo vsaj v času trajanja pogodbenega obdobja.
364. Za ukrepe za prezasedenost omrežja, pri katerih se viri hranijo zunaj trga, ti viri ne morejo prejeti plačila od veleprodajnega trga električne energije ali izravnalnih trgov in jih je treba izločiti iz trgov z energijo vsaj v času trajanja pogodbenega obdobja.
365. Za mehanizme za zmogljivost, ki niso strateške rezerve, morajo države članice za ukrep zagotoviti, da:
- (a) s svojo zasnovo zagotavlja, da se cena, plačana za razpoložljivost, samodejno približa ničli, kadar se pričakuje, da bo raven zagotovljene zmogljivosti zadostna za kritje potreb po zmogljivosti;
 - (b) se sodelujočim virom plača samo za njihovo razpoložljivost in zagotovi, da plačilo ne vpliva na odločitve ponudnika zmogljivosti, ali naj proizvede električno energijo ali ne; in
 - (c) zagotavlja, da so obveznosti glede zmogljivosti prenosljive med upravičenimi ponudniki zmogljivosti.
366. Ukrepi za zanesljivost oskrbe z električno energijo ne bi smeli:
- (a) ustvarjati neupravičenih izkrivljanj trga ali omejevati trgovanja med območji;

⁽¹³⁶⁾ Za ukrepe, vključene v načrt pripravljenosti na tveganja iz Uredbe (EU) 2019/941, glej tudi člen 12(1) navedene uredbe.

⁽¹³⁷⁾ Navedena zahteva ne posega v aktivacijo virov pred dejanskim dispečiranjem, da bi se spoštovale omejitve spreminjanja moči in operativne zahteve virov. Proizvedena energija iz strateške rezerve med aktivacijo se ne sme pripisati bilančnim skupinam prek veleprodajnih trgov in ne sme spremeniti njihovih odstopanj.

⁽¹³⁸⁾ Iz člena 10(1) Uredbe (EU) 2019/943.

- (b) zmanjšati spodbud za naložbe v zmogljivost medsebojnih povezav, na primer z zmanjšanjem prihodkov od prezasedenosti za obstoječe ali nove povezovalne vode;
 - (c) ogroziti spajanja trgov, vključno s trgi znotraj dneva in izravnalnimi trgi;
 - (d) ogroziti odločitve o naložbah v zvezi z zmogljivostjo, sprejetih pred ukrepom.
367. Da bi se preprečila ogrožanje spodbud za prilagajanje odjema in poslabšanje nedelovanj trga, zaradi katerih so potrebni ukrepi za zanesljivost oskrbe, ter da bi se zagotovil čim bolj omejen obseg posredovanja za zanesljivost oskrbe, bi morali stroške ukrepa za zanesljivost oskrbe kriti udeleženci na trgu, ki prispevajo k potrebi po ukrepu. To je mogoče doseči na primer z dodelitvijo stroškov ukrepa za zanesljivost oskrbe potrošnikom električne energije v obdobjih konične obremenitve ali z dodelitvijo stroškov ukrepa za prezasedenost omrežja potrošnikom v regiji, ki se ob dispečiranju zmogljivosti v okviru ukrepa spopada s pomanjkanjem. Taka dodelitev stroškov morda ni potrebna, kadar država članica predloži analizo na podlagi dokazov, vključno z dokazi, pridobljenimi v okviru javnega posvetovanja, ki kaže, da bi taka dodelitev stroškov ogrozila stroškovno učinkovitost ukrepa ali povzročila resno izkrivljanje konkurence, ki bi očitno ogrozilo morebitne koristi take dodelitve stroškov.
368. Komisija meni, da imajo nekateri ukrepi pomoči negativne učinke na konkurenco in trgovino, ki verjetno ne bodo izravnani. Zlasti lahko nekateri ukrepi pomoči poslabšajo nedelovanja trga in ustvarijo neučinkovitosti v škodo potrošnika in družbe. Zaradi ukrepov, vključno z ukrepi za prezasedenost omrežja in prekinljivimi shemami, pri katerih se ne upošteva mejna vrednost emisij, ki se uporablja za mehanizme za zmogljivost iz člena 22 Uredbe (EU) 2019/943, in ki lahko spodbujajo nove naložbe v energijo na osnovi najbolj onesnažujočih fosilnih goriv, kot so premog, dizel, lignit, nafta, šota in oljni skrilavec, se na primer povečajo negativne okoljske eksternalije na trgu.
369. Z ukrepi, ki spodbujajo nove naložbe v proizvodnjo energije na osnovi zemeljskega plina, se lahko sicer podpre zanesljivost oskrbe z električno energijo, vendar se dolgoročno poslabšajo negativne okoljske eksternalije v primerjavi z alternativnimi naložbami v tehnologije brez emisij. Da bi lahko Komisija pri testu tehtanja preverila, ali je mogoče negativne učinke takih ukrepov izravnati s pozitivnimi, bi morale države članice pojasniti, kako bodo zagotovile, da taka naložba prispeva k doseganju podnebnega cilja EU do leta 2030 in cilja podnebne nevtralnosti EU do leta 2050. Zlasti morajo države članice pojasniti, kako bodo preprečile vezanost na tako proizvodnjo energije na osnovi plina. To lahko vključuje na primer zaveze upravičenca v zvezi z izvajanjem tehnologij za razogljichenje, kot je tehnologija zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida/zajemanja in uporabe ogljikovega dioksida, ali nadomestitevijo zemeljskega plina s plinom iz obnovljivih virov ali nizkoogljicnim plinom ali zaprtjem obrata v roku, skladnem s podnebnimi cilji Unije.
370. Za ukrepe ali sheme individualne pomoči, ki koristijo le zelo omejenemu številu upravičencev ali obstoječemu upravičencu, bi morale države članice dokazati še, da predlagani ukrep pomoči ne bo povzročil večje tržne moči.

4.9 Pomoč za energetska infrastrukturo

4.9.1 Utemeljitev pomoči

371. Za izpolnitev podnebnih ciljev Unije bodo potrebne precejšnje naložbe in nadgradnja energetske infrastrukture. Sodobna energetska infrastruktura je ključna za integriran trg z energijo, ki izpolnjuje podnebne cilje in hkrati zagotavlja zanesljivost oskrbe v Uniji. Ustrezna energetska infrastruktura je nujen element učinkovitega trga z energijo. Z izboljšanjem energetske infrastrukture se izboljšajo stabilnost sistema, zadostnost virov, vključevanje različnih virov energije in oskrba z energijo v slabo razvitih omrežjih.
372. Kadar udeleženci na trgu ne morejo zagotoviti potrebne infrastrukture, je lahko državna pomoč potrebna za odpravljanje nedelovanja trga in izpolnjevanje precejšnjih infrastrukturnih potreb Unije. Nedelovanje trga, ki se lahko pojavi na področju energetske infrastrukture, je povezano s težavami z usklajevanjem. Različni interesi vlagateljev ter negotovost glede rezultata sodelovanja in učinkov omrežja lahko preprečijo razvoj projekta ali njegovo učinkovito zasnovo. Hkrati lahko energetska infrastruktura ustvarja znatne pozitivne eksternalije, pri čemer se lahko stroški in koristi infrastrukture pojavljajo asimetrično med različnimi udeleženci na trgu in državami članicami. Zato Komisija meni, da lahko pomoč za energetska infrastrukturo koristi notranjemu trgu,

saj pripomore k odpravljanju teh nedelovanj trga. To še zlasti velja za infrastrukturne projekte s čezmejnimi vplivom, na primer projekte skupnega interesa, kot so opredeljeni v členu 2, točka 4, Uredbe (ES) št. 347/2013.

373. V skladu z obvestilom o pojmu pomoči ⁽¹³⁹⁾ za podporo energetske infrastrukture v okviru pravnega monopola ne veljajo pravila o državni pomoči. V energetske sektorju je to pomembno zlasti za države članice, v katerih je za izgradnjo in upravljanje določene infrastrukture pravno pristojen izključno operater prenosnega sistema ali operater distribucijskega sistema.
374. Komisija meni, da pravni monopol, ki izključuje izkrivljanje konkurence, obstaja, kadar so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) izgradnja in upravljanje infrastrukture sta predmet pravnega monopola, vzpostavljenega v skladu s pravom Unije. To velja, kadar je operater prenosnega/distribucijskega sistema pravno edini subjekt, ki ima pravico izvesti določeno vrsto naložb ali dejavnosti, in noben drug subjekt ne more upravljati alternativnega omrežja ⁽¹⁴⁰⁾;
 - (b) pravni monopolist ne izključuje le konkurence na trgu, ampak tudi konkurenco za trg, ker izključuje kakršno koli možno konkurenco, da bi postal izključni operater zadevne infrastrukture;
 - (c) storitev ne konkurira drugim storitvam;
 - (d) če je operater energetske infrastrukture dejaven na drugem (geografskem ali proizvodnem) trgu, ki je odprt za konkurenco, je navzkrižno subvencioniranje izključeno; to pomeni, da se uporabljajo ločeni računi, stroški in prihodki so razporejeni na primeren način, javnih finančnih sredstev, zagotovljenih za opravljanje storitve, ki je predmet pravnega monopola, pa ni mogoče uporabiti za druge dejavnosti. Kar zadeva elektroenergetsko in plinsko infrastrukturo, bo ta zahteva najverjetneje izpolnjena, saj morajo vertikalno integrirani subjekti v skladu s členom 56 Direktive (EU) 2019/944 ter členom 31 Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta uporabljati ločene račune za vsako od svojih dejavnosti.
375. Podobno Komisija meni, da državna pomoč ni vključena v naložbe, kadar se energetska infrastruktura upravlja v okviru „naravnega monopola“, za katerega se šteje, da obstaja, kadar so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) infrastruktura nima neposredne konkurence, kar velja, kadar energetske infrastrukture ni mogoče gospodarno podvojiti in zato ni drugih operaterjev, razen operaterja prenosnega/distribucijskega sistema;
 - (b) alternativno financiranje omrežne infrastrukture poleg financiranja omrežja je v sektorju in zadevni državi članici zanemarljivo;
 - (c) infrastruktura ni oblikovana tako, da daje selektivno prednost posameznemu podjetju ali sektorju, ampak koristi družbi na splošno.
 - (d) Države članice morajo zagotoviti tudi, da se financiranje, zagotovljeno za izgradnjo in/ali upravljanje infrastrukture energetskega omrežja, ne more uporabiti za navzkrižno subvencioniranje ali posredno subvencioniranje drugih gospodarskih dejavnosti. Za elektroenergetsko in plinsko infrastrukturo glej točko 374.

⁽¹³⁹⁾ Glej Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 262, 19.7.2016, str. 1). Ker je pojem državne pomoči objektivni pravni koncept, ki je neposredno opredeljen v Pogodbi (sodba Sodišča z dne 22. decembra 2008, *British Aggregates/Komisija*, zadeva C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, točka 111), mnenja iz točk 373 do 375 ne posegajo v razlago pojma državne pomoči s strani sodišč Unije (sodba Sodišča z dne 21. julija 2011, *Alcoa Trasformazioni/Komisija*, zadeva C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, točka 125); primarna referenca za razlago Pogodbe je vedno sodna praksa sodišč Unije.

⁽¹⁴⁰⁾ Pravni monopol obstaja, kadar je določena storitev z zakonom ali regulativnimi ukrepi rezervirana za izključnega ponudnika na določenem geografskem območju (tudi znotraj ene države članice), pri čemer imajo vsi drugi operaterji jasno prepoved zagotavljanja take storitve (tudi za zadovoljitev preostalega povpraševanja nekaterih skupin strank). Vendar pa zgolj dejstvo, da je zagotavljanje javnih storitev zaupano posameznemu podjetju, še ne pomeni, da to podjetje uživa pravni monopol.

4.9.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

376. Ta oddelek 4.9 se uporablja za pomoč za naložbe za izgradnjo ali nadgradnjo energetske infrastrukture, kot je opredeljena v točki 19(36) ⁽¹⁴¹⁾. Upravičene naložbe lahko vključujejo digitalizacijo, pametnejšo energetsko infrastrukturo, npr. da se omogoči vključevanje energije iz obnovljivih virov ali nizkoogljične energije, ter nadgradnje za odpornost na podnebne spremembe. Na splošno bi morali stroške poslovanja kriti uporabniki omrežja, zato pomoč za te stroške na splošno ne bi smela biti potrebna. V izjemnih okoliščinah, kadar država članica dokaže, da stroškov poslovanja ni mogoče pokriti s plačili uporabnikov omrežja, in kadar pomoč za tekoče poslovanje ni povezana z nepovratnimi stroški, ampak povzroča spremembo ravnanja, ki omogoča doseganje ciljev glede zanesljivosti oskrbe ali varstva okolja, se lahko pomoč za tekoče poslovanje za infrastrukturo šteje za združljivo. Če projekt ni izključen iz nadzora državnih pomoči (glej točki 374 in 375), ga bo Komisija ocenila, kot je navedeno v tem oddelku.
377. Do 31. decembra 2023 se bo ta oddelek 4.9 uporabljal tudi za objekte za shranjevanje energije, priključene na daljnovode ali distribucijske vode (samostojno shranjevanje električne energije ⁽¹⁴²⁾), ne glede na ravni napetosti ⁽¹⁴³⁾.

4.9.3 Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine

4.9.3.1 Nujnost in ustreznost

378. Oddelka 3.2.1.1 in 3.2.1.2 se ne uporabljata za pomoč za energetska infrastrukturo.
379. Energetska infrastruktura se običajno financira s tarifami za odjemalce. Pri številnih kategorijah infrastrukture se za navedene tarife uporabljajo predpisi, da se zagotovi potrebna raven naložb in hkrati ohranijo pravice odjemalcev, poleg tega zagotavljajo, da so stroški izraženi, in so določene brez vmešavanja države.
380. Z dodelitvijo državne pomoči se lahko odpravijo nedelovanja trga, ki jih ni mogoče v celoti odpraviti z obveznimi tarifami za odjemalce. Zato se za dokazovanje potrebe po državni pomoči uporabljajo naslednja načela:
- (a) Komisija meni, da so pri projektih skupnega interesa, kot so opredeljeni v členu 2, točka 4, Uredbe (EU) št. 347/2013 in za katere se v celoti uporablja zakonodaja o notranjem trgu z energijo, nedelovanja trga v smislu težav z usklajevanjem taka, da financiranje na podlagi tarif morda ne bo zadostovalo, zato se lahko dodeli državna pomoč;
 - (b) pri projektih skupnega interesa, delno ali v celoti izvzetih iz zakonodaje o notranjem trgu z energijo, in drugih kategorijah infrastrukture bo Komisija za vsak primer posebej ocenila potrebo po državni pomoči. Pri svoji oceni bo upoštevala naslednje dejavnike: (i) v kakšnem obsegu nedelovanje trga povzroča nezadostno zagotavljanje potrebne infrastrukture; (ii) v kakšnem obsegu je infrastruktura dostopna tretjim osebam in je predmet tarifne ureditve ter (iii) v kakšnem obsegu projekt prispeva k zanesljivosti oskrbe z energijo v Uniji ali k ciljem Unije glede podnebne nevtralnosti. Za infrastrukturo med Unijo in tretjo državo se lahko za oceno združljivosti s pravili notranjega trga ⁽¹⁴⁴⁾ upoštevajo tudi drugi dejavniki, če projekt ni na seznamu projektov skupnega interesa.
 - (c) Za objekte za shranjevanje električne energije lahko Komisija zahteva, da država članica dokaže specifično nedelovanje trga pri razvoju objektov za zagotavljanje podobnih storitev.

⁽¹⁴¹⁾ Ta oddelek se ne uporablja za projekte, ki vključujejo namensko infrastrukturo in/ali drugo energetsko infrastrukturo, združeno z dejavnostmi proizvodnje in/ali porabe.

⁽¹⁴²⁾ Ki se razlikujejo od objektov za shranjevanje, priključenih pri odjemalcu.

⁽¹⁴³⁾ Podpora shranjevanju energije se lahko po potrebi oceni tudi na podlagi oddelkov 4.1, 4.2, 4.3 in 4.8. Skladiščna sredstva, ki so v skladu z veljavno zakonodajo o TEN-E izbrana kot projekti skupnega interesa, so v tem oddelku opredeljena kot energetska infrastruktura, podpora pa bi se ocenila na podlagi oddelka 4.9. V oddelku 4.9 je zajeta tudi podpora skladiščnim sredstvom, ki so „v lasti ali pod nadzorom“ operaterjev prenosnih sistemov ali operaterjev distribucijskih sistemov v skladu s členoma 54 in/ali 36 Direktive (EU) 2019/944.

⁽¹⁴⁴⁾ Komisija bo zlasti proučila, ali je raven regulativne usklajenosti v sodelujoči tretji državi ali tretjih državah visoka in ali podpirajo splošne cilje politike Unije, predvsem ker zagotavljajo dobro delujoč notranji trg z energijo; zanesljivost oskrbe z energijo na podlagi sodelovanja in solidarnosti; energetski sistem na poti proti razogljičenju v skladu s Pariškim sporazumom in podnebnimi cilji Unije ter preprečitev selitve virov CO₂.

4.9.3.2 Sorazmernost pomoči

381. Sorazmernost bo ocenjena na podlagi načela vrzeli v financiranju, kot je določeno v točkah 48, 51 in 52. Za pomoč za infrastrukturo se za hipotetični scenarij šteje stanje, v katerem se projekt ne bi izvedel, kot je pojasnjeno v točki 52. Mehanizme za spremljanje in vračanje sredstev je morda treba uvesti v primeru tveganja nepričakovanega dobička, na primer kadar se znesek pomoči približa najvišjemu dovoljenemu znesku, ob tem pa ohraniti spodbude za upravičence, da sčasoma čim bolj znižajo svoje stroške in učinkoviteje razvijejo svoje poslovanje.

4.9.4 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

382. Oddelek 3.2.2 se ne uporablja za energetska infrastrukturo. Komisija bo pri analizi vpliva državne pomoči za energetska infrastrukturo na konkurenco uporabila naslednji pristop:

- (a) ob upoštevanju obstoječih zahtev v okviru zakonodaje o notranjem trgu z energijo, ki so namenjene krepitvi konkurence, bo Komisija običajno štela, da pomoč za energetska infrastrukturo, za katero se uporablja celotna ureditev notranjega trga, nima neupravičenih izkrivljajočih učinkov ⁽¹⁴⁵⁾.
- (b) Pri infrastrukturnih projektih, delno ali v celoti izvzetih iz zakonodaje o notranjem trgu z energijo, bo Komisija za vsak primer posebej ocenila morebitna izkrivljanja konkurence, pri čemer bo upoštevala zlasti raven dostopa tretjih oseb do infrastrukture, za katero se dodeli pomoč, dostop do alternativne infrastrukture, izrivanje zasebnih naložb in konkurenčni položaj upravičenca ali upravičencev. Pri infrastrukturi, v celoti izvzeti iz zakonodaje o notranjem trgu z energijo, se šteje, da so negativni izkrivljajoči učinki na konkurenco še posebej resni.
- (c) Komisija poleg pristopa, opisanega v točkah (a) in (b), za naložbe v infrastrukturo za zemeljski plin meni, da morajo države članice dokazati naslednje pozitivne učinke, ki lahko izravnajo negativne učinke na konkurenco: (i) ali je infrastruktura pripravljena za uporabo vodika in povečuje uporabo plinov iz obnovljivih virov, ali navesti razloge, zakaj projekta ni mogoče načrtovati za zagotovitev pripravljenosti za uporabo vodika, in opisati, kako projekt nima učinka vezanosti na uporabo zemeljskega plina, ter (ii) navesti, kako naložba prispeva k doseganju podnebne cilja Unije do leta 2030 in cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050.
- (d) Komisija bo pri podpori za objekte za shranjevanje električne energije, pa tudi za drugo infrastrukturo skupnega interesa in infrastrukturo projektov skupnega interesa, za katero ne velja zakonodaja o notranjem trgu, zlasti ocenila tveganja izkrivljanja konkurence, ki se lahko pojavijo na trgih povezanih storitev in na drugih trgih z energijo.

4.10 Pomoč za daljinsko ogrevanje in hlajenje

4.10.1 Utemeljitev pomoči

383. Izgradnja ali nadgradnja sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja lahko s povečanjem energijske učinkovitosti in trajnostnosti podprtega sistema pozitivno prispeva k varstvu okolja. V skladu s sektorsko zakonodajo o spodbujanju energije iz obnovljivih virov (Direktivo (EU) 2018/2001) se izrecno zahteva, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe za razvoj infrastrukture za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje za spodbujanje ogrevanja in hlajenja na osnovi obnovljivih virov energije ⁽¹⁴⁶⁾.

⁽¹⁴⁵⁾ Za infrastrukturo med državo članico in eno ali več tretjimi državami; – za del na ozemlju Unije bodo morali biti projekti v skladu z direktivama 2009/73/ES in (EU) 2019/944; – v sodelujoči tretji državi ali tretjih državah bodo morali imeti projekti visoko raven regulativne usklajenosti in podpirati splošne cilje politike Unije, zlasti za zagotovitev dobro delujočega notranjega trga z energijo, zanesljivosti oskrbe z energijo na podlagi sodelovanja in solidarnosti ter energetskega sistema na poti proti razogljičenju v skladu s Pariškim sporazumom in podnebnimi cilji Unije; ter zlasti preprečitev selitve virov CO₂.

⁽¹⁴⁶⁾ Člen 20 Direktive (EU) 2018/2001 določa, da države članice „po potrebi sprejmejo ukrepe za razvoj infrastrukture za daljinsko ogrevanje in hlajenje, ki se bo prilagajala razvoju energije za ogrevanje in hlajenje v velikih obratih na biomaso, s sončno energijo, energijo okolice in geotermalno energijo kot tudi energije za ogrevanje in hlajenje z odvečno toploto in odvečnim hladom“.

384. Vendar lahko okoljske eksternalije, povezane z delovanjem daljinskega ogrevanja in hlajenja, povzročijo neučinkovite in premajhne naložbe v izgradnjo ali nadgradnjo sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja. Državna pomoč lahko prispeva k odpravljanju tega nedelovanja trga s spodbujanjem dodatnih učinkovitih naložb ali podporo izrednim stroškom poslovanja zaradi potrebe po spodbujanju okoljskega namena sistemov daljinskega ogrevanja.

4.10.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

385. Za podporo, omejeno na distribucijska omrežja za daljinsko ogrevanje, se lahko v nekaterih primerih šteje, da ne spada na področje nadzora državnih pomoči, ker je infrastrukturni ukrep, ki ne vpliva na konkurenco in trgovino. To bi veljalo zlasti, kadar se omrežja za daljinsko ogrevanje upravljajo enako kot druga energetska infrastruktura, tj. z ločitvijo od proizvodnje toplote, dostopom tretjih oseb in reguliranimi tarifami.
386. Kadar se distribucijska omrežja za daljinsko ogrevanje v takšnih okoliščinah upravljajo v okviru naravnega ali pravnega monopola ali obeh, se uporabljajo pogoji iz točk 374 in 375 ⁽¹⁴⁷⁾.
387. Če projekt ni izključen iz nadzora državnih pomoči (glej točko 385 ⁽¹⁴⁸⁾), ga bo Komisija ocenila, kot je navedeno v tem oddelku.
388. Ta oddelek se uporablja za pomoč za izgradnjo, nadgradnjo ali upravljanje obratov za proizvodnjo in shranjevanje energije za ogrevanje ali hlajenje ali distribucijskega omrežja ali obojega.
389. Taki ukrepi pomoči po navadi zajemajo izgradnjo, nadgradnjo in upravljanje proizvodne enote za uporabo energije iz obnovljivih virov ⁽¹⁴⁹⁾, odvečne toplote ali sproizvodnje z visokim izkoristkom, vključno z rešitvami za shranjevanje toplote, ali nadgradnjo distribucijskega omrežja za zmanjšanje izgub in povečanje učinkovitosti, med drugim s pametnimi in digitalnimi rešitvami ⁽¹⁵⁰⁾. Pomoč za proizvodnjo energije na osnovi odpadkov se lahko šteje za združljivo na podlagi tega oddelka, če je omejena bodisi na odpadke, ki ustrezajo opredelitvi obnovljivih virov energije, bodisi na odpadke za obratovanje naprav, ki ustrezajo opredelitvi sproizvodnje z visokim izkoristkom.
390. Kadar se dodeli pomoč za nadgradnjo sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki v tej fazi ne dosega standarda za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje ⁽¹⁵¹⁾, se mora država članica zavezati, da bo zagotovila, da bo upravičenec do pomoči začel delo za doseganje navedenega standarda v treh letih po nadgradnji.

4.10.3 Nujnost in ustreznost

391. Oddelka 3.2.1.1 in 3.2.1.2 se ne uporabljata za pomoč za daljinsko ogrevanje ali hlajenje. Komisija meni, da lahko državna pomoč prispeva k odpravljanju nedelovanj trga s spodbujanjem stroškov naložb, potrebnih za izdelavo, razširitev ali nadgradnjo učinkovitih sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja.

⁽¹⁴⁷⁾ Za zagotovitev, da se distribucijsko omrežje resnično upravlja kot objekt, dostopen uporabnikom, v skladu s sporočilom o naložbenem načrtu za trajnostno Evropo (glej oddelek 4.3.3 sporočila Komisije „Naložbeni načrt za trajnostno Evropo – Naložbeni načrt za evropski zeleni dogovor“ z dne 14. januarja 2020 (COM(2020) 21 final)), bi običajno – po analogiji s pravili notranjega trga za energetski sektor, zlasti za plin ali električno energijo – morala biti vzpostavljena specifična pravila (o obveznem dostopu tretjih oseb, ločevanju in reguliranih tarifah), ki presegajo zgolj „ločeno računovodstvo“.

⁽¹⁴⁸⁾ Medtem ko v primerih naravnega ali pravnega monopola ali obeh podpora distribucijski infrastrukturi za daljinsko ogrevanje ne spada na področje uporabe pravil o državni pomoči (pod specifičnimi pogoji), bi se navedena pravila še naprej uporabljala za vsako podporo dejavnosti proizvodnje za daljinsko ogrevanje.

⁽¹⁴⁹⁾ Količina energije, zajete s toplotnimi črpalkami, ki se šteje za obnovljivo, se izračuna v skladu s Prilogo VII k Direktivi 2018/2001/EU. Poleg tega se lahko za električno energijo, kadar se uporablja, šteje, da je popolnoma pridobljena iz obnovljivih virov po analogiji z metodami, ki se uporabljajo za obravnavanje električne energije kot popolnoma pridobljene iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo 2018/2001/EU in delegirano zakonodajo, ali drugimi enakovrednimi metodami, ki zagotavljajo, da vsa dejansko uporabljena električna energija izvira iz obnovljivih virov, če se preprečita dvojno štetje obnovljive energije in prekomerno nadomestilo. Podpora novim naložbam ali nadgradnji in upravljanju se vsekakor ne sme nanašati na naprave za sosežig na goriva, ki niso energija iz obnovljivih virov ali odvečna toplota.

⁽¹⁵⁰⁾ Zajeta je lahko tudi oprema za ogrevanje in hlajenje, vključno s shranjevanjem toplote, v prostorih stranke iz točke 138, če je povezana s sistemi daljinskega ogrevanja ali hlajenja.

⁽¹⁵¹⁾ Glej člen 2, točka 41, Direktive 2012/27/EU.

392. Na splošno bi morali stroške poslovanja kriti potrošniki toplote, zato pomoč za te stroške na splošno ne bi smela biti potrebna. Kadar država članica dokaže, da stroškov poslovanja ni mogoče prenesti na potrošnike toplote brez ogrožanja varstva okolja, se lahko pomoč za tekoče poslovanje, namenjena za proizvodnjo toplote, šteje za združljivo, če neto dodatni stroški poslovanja (v primerjavi s hipotetičnim scenarijem) prispevajo k uresničevanju okoljskih koristi (kot je zmanjšanje CO₂ in drugega onesnaževanja v primerjavi z alternativnimi rešitvami ogrevanja ⁽¹⁵²⁾). To bi na primer veljalo, če bi obstajali dokazi, da bi gospodinjski potrošniki toplote (ali drugi subjekti, ki ne opravljajo gospodarskih dejavnosti) brez pomoči za tekoče poslovanje ⁽¹⁵³⁾ prešli na bolj onesnažujoče vire toplote ali da bi bila brez podpore ogrožena dolgoročna sposobnost preživetja sistema daljinskega ogrevanja v korist bolj onesnažujočih rešitev ogrevanja. Za pomoč za tekoče poslovanje za naprave za proizvodnjo toplotne energije za daljinsko ogrevanje se uporabljata točki 122 in 126.
393. Tudi državna pomoč za učinkovite sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki kot gorivo uporabljajo odpadke, lahko pozitivno prispeva k varstvu okolja, če ne zaobide načela hierarhije ravnanja z odpadki ⁽¹⁵⁴⁾.

4.10.4 Sorazmernost ukrepa pomoči

394. Sorazmernost bo ocenjena na podlagi načela vrzeli v financiranju, kot je določeno v točkah 48, 51 in 52.
395. Za izgradnjo, nadgradnjo in upravljanje distribucijskih omrežij bi hipotetični scenarij pomenil stanje, v katerem se projekt ne bi izvedel, kot je določeno v točki 52.

4.10.5 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino ter test tehtanja

396. Oddelek 3.2.2 se ne uporablja za pomoč za daljinsko ogrevanje ali hlajenje. Komisija meni, da ima podpora za nadgradnjo, izgradnjo ali upravljanje sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki uporabljajo najbolj onesnažujoča fosilna goriva, kot so premog, lignit, nafta in dizel, negativne posledice za konkurenco in trgovino, ki verjetno ne bodo izravnane, razen če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) pomoč je omejena na naložbe v distribucijsko omrežje;
 - (b) distribucijsko omrežje že omogoča prenos energije za ogrevanje ali hlajenje, proizvedene iz obnovljivih virov energije, odvečne toplote ali ogljično nevtralnih virov;
 - (c) pomoč ne povzroči večje proizvodnje energije iz najbolj onesnažujočih fosilnih goriv (npr. s priključitvijo dodatnih strank) ⁽¹⁵⁵⁾;
 - (d) določen je jasen časovni okvir, ki vključuje odločne zaveze prehodu stran od najbolj onesnažujočih fosilnih goriv v skladu s podnebnim ciljem Unije do leta 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ⁽¹⁵⁶⁾.

⁽¹⁵²⁾ V zvezi s tem države članice zlasti dokažejo, da so v podprtih sistemih daljinskega ogrevanja vzpostavljeni potrebni ukrepi za povečanje učinkovitosti, zmanjšanje emisij CO₂ in drugih virov onesnaževanja ter izgub v omrežju.

⁽¹⁵³⁾ Potrošniki toplote, ki so podjetja, ki opravljajo gospodarske dejavnosti, morajo v vsakem primeru plačati celoten delež stroškov ogrevanja, ki je vsaj enak njihovem najcenejšemu alternativnemu viru ogrevanja, da se prepreči izkrivljanje konkurence na drugih trgih.

⁽¹⁵⁴⁾ Hierarhija ravnanja z odpadki vključuje (a) preprečevanje nastajanja, (b) pripravo za ponovno uporabo, (c) recikliranje, (d) drugo predelavo, na primer energetska predelavo, in (e) odstranjevanje. Glej člen 4, točka 1, Direktive 2008/98/ES.

⁽¹⁵⁵⁾ Države članice morajo dokazati, da so bili sprejeti ukrepi za dodajanje trajnostnih virov ogrevanja sistemu za izpolnjevanje potreb dodatnih strank.

⁽¹⁵⁶⁾ Države članice bi morale na primer predložiti dokaze, da so zadevni sistemi daljinskega ogrevanja del nacionalnih ali lokalnih načrtov za razogljičenje ali celovitih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtov v skladu s Prilogo I k Uredbi (EU) 2018/1999 o potrebi po gradnji nove infrastrukture za daljinsko ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov za doseganje cilja Unije iz člena 3(1) Direktive (EU) 2018/2001, ter se zavezati prehodu stran od fosilnih goriv s prizadevanji za uresničenje vmesnih in končnih ciljev za podnebno nevtralnost do leta 2050.

397. Kar zadeva izgradnjo, nadgradnjo ali upravljanje naprav za proizvodnjo toplotne energije za daljinsko ogrevanje, se lahko z ukrepi, ki spodbujajo nove naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije ali njihovo delovanje na osnovi zemeljskega plina, kratkoročno zmanjšajo emisije toplogrednih plinov, dolgoročno pa poslabšajo negativne okoljske eksternalije v primerjavi z alternativnimi naložbami ali hipotetičnimi scenariji. Da bi se štelo, da navedene naložbe, ki temeljijo na zemeljskem plinu, ali delovanje na osnovi zemeljskega plina pozitivno vplivajo na okolje, morajo države članice pojasniti, kako bodo zagotovile, da bo pomoč prispevala k doseganju podnebne cilja Unije do leta 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter zlasti, kako bodo preprečile učinek vezanosti na proizvodnjo energije na plin in kako pomoč ne bo izpodrinila naložb v čistejše alternative, ki so že na voljo na trgu, ter tako ovirala razvoja čistejših tehnologij in njihove uporabe. To lahko vključuje na primer zaveze upravičenca v zvezi z izvajanjem zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida/zajemanja in uporabe ogljikovega dioksida ali nadomestitvijo zemeljskega plina s plinom iz obnovljivih virov ali nizkoogljicnim plinom ali zaprtjem obrata v roku, skladnem s podnebnimi cilji Unije.
398. Komisija bo pri analizi vpliva državne pomoči za sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja na konkurenco opravila oceno, pri kateri bo primerjala koristi projekta v zvezi z energijsko učinkovitostjo in trajnostnostjo ⁽¹⁵⁷⁾ ter negativne učinke za konkurenco in zlasti morebiten negativen vpliv na alternativne tehnologije ali ponudnike storitev ter omrežij za daljinsko ogrevanje in hlajenje. V okviru tega bo upoštevala, ali je sistem daljinskega ogrevanja odprt za tretje osebe ali bi lahko bil odprt zanje ⁽¹⁵⁸⁾ in ali so možne trajnostne alternativne rešitve za ogrevanje ⁽¹⁵⁹⁾.

4.11 Pomoč v obliki znižanj dajatev za električno energijo za energetsko intenzivne uporabnike

4.11.1 Utemeljitev pomoči

399. Preobrazba gospodarstva Unije v skladu s sporočilom o evropskem zelenem dogovoru se delno financira z dajatvami na porabo električne energije. Za uresničitev zelenega dogovora morajo države članice določiti ambiciozne politike razogljichenja, da bi do leta 2030 bistveno zmanjšale emisije toplogrednih plinov v Uniji, do leta 2050 pa dosegle podnebno nevtralnost. V tem smislu je verjetno, da bodo države članice še naprej financirale take politike z dajatvami, zato je mogoče, da se bodo navedene dajatve povišale. Financiranje podpore razogljichenju na podlagi dajatev samo po sebi ni ciljno usmerjeno v negativno eksternalijo. Navedene dajatve zato v teh smernicah ne pomenijo okoljskih dajatev, oddelek 4.7.1 pa se ne uporablja zanje.
400. Za nekatere gospodarske sektorje, ki so še posebej izpostavljeni mednarodni trgovini in so pri ustvarjanju vrednosti večinoma odvisni od električne energije, lahko obveznost plačila celotnega zneska dajatev na porabo električne energije, s katerimi se financirajo cilji energetske in okoljske politike, poveča tveganje selitve dejavnosti v teh sektorjih iz Unije na lokacije, kjer ni okoljskih predpisov ali so ti manj ambiciozni. Poleg tega se zaradi takih dajatev povišajo stroški električne energije v primerjavi s stroški neposrednih emisij, ki izhajajo iz uporabe drugih virov energije, zato lahko odvrčajo od elektrifikacije proizvodnih procesov, ki je osrednjega pomena za uspešno razogljichenje gospodarstva Unije. Da bi države članice zmanjšale navedena tveganja in škodljive vplive na okolje, lahko odobrijo znižanja takih dajatev za podjetja, ki poslujejo v zadevnih gospodarskih sektorjih.
401. V tem oddelku so določena merila, ki jih bo Komisija uporabila pri oceni razvoja gospodarske dejavnosti, spodbujevalnega učinka, nujnosti, ustreznosti in sorazmernosti znižanj dajatev za električno energijo za nekatere energetsko intenzivne uporabnike ter njihovega vpliva na konkurenco. Merila združljivosti iz poglavja 3 se uporabljajo le, če ni posebnih pravil v oddelku 4.11.

⁽¹⁵⁷⁾ Glede na njegov prispevek k blažitvi podnebnih sprememb, ki je opredeljena kot okoljski cilj v Uredbi (EU) 2020/852, če ni očitnih znakov nespoštovanja načela, da se ne škoduje bistveno.

⁽¹⁵⁸⁾ Glej tudi člen 24 Direktive (EU) 2018/2001.

⁽¹⁵⁹⁾ Glej člen 18(5) in člen 24 Direktive (EU) 2018/2001.

402. Komisija je uporabila ustrezne ukrepe za opredelitev sektorjev, ki so še posebej izpostavljeni tveganjem iz točke 400, in uvedla zahteve glede sorazmernosti ob upoštevanju dejstva, da lahko prevelika znižanja dajatev ali odobritev znižanj dajatev prevelikemu številu potrošnikov električne energije ogrozi splošno financiranje podpore energiji iz obnovljivih virov ter povzroči posebno velika izkrivljanja konkurence in trgovine.

4.11.2 *Področje uporabe: dajatve, v zvezi s katerimi se lahko odobrijo znižanja*

403. Države članice lahko odobrijo znižanja dajatev za porabo električne energije, s katerimi financirajo cilje energetske in okoljske politike. To vključuje dajatve, s katerimi se financira podpora obnovljivim virom ali sproizvodnji toplote in električne energije, ter dajatve, s katerimi se financirajo socialne tarife in cene energije v odročnih regijah. Oddelek 4.11 ne zajema dajatev, ki odražajo del stroškov zagotavljanja električne energije zadevnim upravičencem. Tako ne zajema, na primer, oprostitve plačila omrežnin ali plačil, s katerimi se financirajo mehanizmi za zmogljivost. Prav tako ne zajema dajatev za porabo drugih oblik energije, zlasti zemeljskega plina.

404. Odločitve podjetij o lokaciji in s tem povezani škodljivi vplivi na okolje so odvisni od splošnega skupnega finančnega učinka dajatev, za katere se lahko odobrijo znižanja. Zato morajo države članice za uvedbo ukrepa, ki ga je treba oceniti na podlagi tega oddelka, vključiti vsa taka znižanja v eno shemo, pri pripravi pa Komisiji sporočiti kumulativni učinek vseh upravičenih dajatev in vseh predlaganih znižanj. Če se država članica pozneje odloči uvesti dodatna znižanja dajatev, zajetih v tem oddelku, bo morala prijaviti spremembo obstoječe sheme.

4.11.3 *Čim večje zmanjšanje izkrivljanja konkurence in trgovine*

4.11.3.1 *Upravičenost*

405. Za dajatve iz oddelka 4.11.2 je tveganje na sektorski ravni, da se dejavnosti preselijo iz Evropske unije na lokacije, kjer okoljskih predpisov ni ali so manj ambiciozni, večinoma odvisno od elektrointenzivnosti zadevnega sektorja in njegove odprtosti za mednarodno trgovino. Zato se lahko pomoč dodeli le podjetjem iz:

- (a) sektorjev, v katerih je tveganje precejšnje ter za katere zmnožek trgovinske intenzivnosti in elektrointenzivnosti na ravni Unije dosega vsaj 2 % ter katerih trgovinska intenzivnost in elektrointenzivnost na ravni Unije znašata vsaj 5 % za vsak kazalnik, ter
- (b) sektorjev, v katerih obstaja tveganje ter za katere zmnožek trgovinske intenzivnosti in elektrointenzivnosti na ravni Unije dosega vsaj 0,6 % ter katerih trgovinska intenzivnost in elektrointenzivnost na ravni Unije znašata vsaj 4 % oziroma 5 %.

Sektorji, ki izpolnjujejo ta merila za upravičenost, so navedeni v Prilogi I.

406. Tudi sektor ali podsektor ⁽¹⁶⁰⁾, ki ni vključen v Prilogo I, se bo štel za upravičenega, če bo izpolnjeval merila upravičenosti iz točke 405 in če bodo države članice to dokazale s podatki, reprezentativnimi za sektor ali podsektor na ravni Unije ⁽¹⁶¹⁾, ki jih bo preveril neodvisni strokovnjak in bodo temeljili na obdobju vsaj treh zaporednih let z začetkom ne prej kot leta 2013.

407. Če država članica odobri podporo samo določeni podskupini upravičencev, ki izpolnjujejo pogoje, ali upravičencem, ki izpolnjujejo pogoje in spadajo v isto kategorijo iz točke 405(a) ali (b), odobri različne ravni znižanja, mora dokazati, da je navedeno odločitev sprejela na podlagi objektivnih, nediskriminatornih in preglednih meril ter da se pomoč načeloma dodeli enako za vse upravičence, ki izpolnjujejo pogoje, v istem sektorju, če so v podobnem dejanskem položaju.

⁽¹⁶⁰⁾ V opredelitvi statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti (klasifikacija „NACE Rev. 2“) do ravni razčlenitve, ki ni višja od osmih števil (raven „PRODCOM“).

⁽¹⁶¹⁾ Na primer, podatki, ki zajemajo precejšnji odstotni delež bruto dodane vrednosti zadevnega sektorja ali podsektorja na ravni EU.

4.11.3.2 Sorazmernost ukrepa pomoči

408. Komisija bo štela pomoč za sorazmerno, če upravičenci iz točke 405(a) in (b) plačajo vsaj 15 % oziroma 25 % stroškov, nastalih zaradi dajatev za električno energijo, ki jih država članica vključi v svojo shemo. Komisija meni še, da je pomoč sorazmerna, če dajatev zaradi takih znižanj ne znaša manj kot 0,5 EUR/MWh.
409. Lastni prispevki na podlagi točke 408 pa lahko presegajo to, kar lahko krijejo posebno izpostavljena podjetja. Zato lahko država članica namesto tega omeji dodatne stroške, nastale zaradi dajatev za električno energijo, na 0,5 % bruto dodane vrednosti podjetij v sektorjih iz točke 405(a) in na 1 % bruto dodane vrednosti podjetij v sektorjih iz točke 405(b). Komisija meni še, da je pomoč sorazmerna, če dajatev zaradi takih znižanj ne znaša manj kot 0,5 EUR/MWh.
410. Komisija bo štela pomoč za sorazmerno, če se uporaba višjih intenzivnosti pomoči iz točk 408 in 409 razširi na podjetja iz sektorjev iz točke 405(b), pod pogojem, da zadevna podjetja zmanjšajo ogljični odtis svoje porabe električne energije. V ta namen bodo upravičenci pokrili vsaj 50 % svoje porabe električne energije z brezogljničnimi viri, pri čemer bodo od tega deleža vsaj 10 % pokrili s terminskim instrumentom, kot je pogodba o nakupu električne energije, ali vsaj 5 % s proizvodnjo na kraju samem ali blizu njega.
411. Za namene točke 409 bruto dodana vrednost podjetja pomeni bruto dodano vrednost v stroških faktorjev, tj. bruto dodana vrednost v tržnih cenah, znižana za posredne davke in povišana za subvencije. Bruto dodana vrednost v stroških faktorjev se lahko izračuna kot prihodki od prometa plus kapitalizirana proizvodnja plus drugi prihodki iz poslovanja, plus ali minus spremembe zalog, minus nabava blaga in storitev ⁽¹⁶²⁾, minus drugi davki na proizvode, ki so povezani s prometom, a niso odbitni, minus druge dajatve in davki, povezani s proizvodnjo. Druga možnost za izračun bruto dodane vrednosti v stroških faktorjev je, da se bruto poslovnemu presežku prištejejo stroški osebja. Prihodki in odhodki, ki so v računovodskih izkazih podjetja prikazani kot finančni ali izredni, so izključeni iz dodane vrednosti. Dodana vrednost v stroških faktorjev se izračunava na bruto ravni, ker se prilagoditve vrednosti (kot je amortizacija) ne odštejejo ⁽¹⁶³⁾.
412. Za namene točke 411 se uporabi aritmetična sredina za zadnja tri leta, za katera so na voljo podatki o bruto dodani vrednosti.

4.11.3.3 Oblika državne pomoči

413. Države članice lahko pomoč dodelijo v obliki znižanja dajatev, fiksnega zneska letnega nadomestila (vračila) ali kombinacije navedenega ⁽¹⁶⁴⁾. Kadar se pomoč dodeli v obliki znižanja dajatev, mora biti vzpostavljen mehanizem za naknadno spremljanje, s katerim se zagotovi, da bodo morebitna preplačila pomoči vrnjena pred 1. julijem naslednjega leta. Kadar se pomoč dodeli v obliki vračila, ga je treba izračunati na podlagi ugotovljenih ravni porabe električne energije in po potrebi bruto dodane vrednosti v obdobju, v katerem so se uporabljale upravičene dajatve.

⁽¹⁶²⁾ „Blago in storitve“ ne vključujejo stroškov osebja.

⁽¹⁶³⁾ Oznaka 12 15 0 v pravnem okviru, določenem z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 58/97 z dne 20. decembra 1996 o strukturi statistiki podjetij (UL L 14, 17.1.1997, str. 1).

⁽¹⁶⁴⁾ Prednost uporabe fiksnih letnih nadomestil (vračila) je, da se podjetja, ki jim je bila dodeljena pomoč, srečujejo z enakim povišanjem mejnih stroškov električne energije (tj. z enakim povišanjem stroškov električne energije za vsako dodatno porabljeno MWh), s čimer se omeji morebitna izkrivljanja konkurence v sektorju.

4.11.3.4 Energetski pregledi in sistemi upravljanja

414. Za pomoč, dodeljeno na podlagi oddelka 4.11, se mora država članica zavezati, da bo preverila, ali upravičenec izpolnjuje obveznosti izvajanja energetskega pregleda v smislu člena 8 Direktive 2012/27/EU. Izvesti ga je mogoče kot samostojni energetski pregled ali v okviru potrjenega sistema upravljanja z energijo ali sistema okoljskega upravljanja, kot je določeno v členu 8 direktive o energetski učinkovitosti.
415. Država članica se mora zavezati tudi, da bo spremljala, ali so upravičenci, ki morajo izvesti energetski pregled v skladu s členom 8(4) Direktive 2012/27/EU, naredili vsaj eno od navedenega:
- (a) izvedli priporočila iz revizijskega poročila, če čas vračila zadevnih naložb ne presega treh let in so stroški njihovih naložb sorazmerni;
 - (b) zmanjšali ogljični odtis svoje porabe električne energije, tako da je vsaj 30 % njihove porabe električne energije krite iz brezogljicnih virov;
 - (c) vložili večji delež v višini vsaj 50 % zneska pomoči v projekte, ki vodijo do precejšnjega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov naprave; kjer je ustrezno, bi morala naložba voditi do zmanjšanj na raven precej pod referenčno vrednostjo, ki se uporablja za brezplačno dodelitev v sistemu EU za trgovanje z emisijami.

4.11.3.5 Prehodna pravila

416. Da bi se preprečile spremembe bremena dajatev, ki povzročajo motnje, za posamezna podjetja, ki ne izpolnjujejo pogojev za upravičenost iz oddelka 4.11, lahko države članice za taka podjetja določijo prehodni načrt. Prehodni načrt bo omejen na podjetja, ki izpolnjujejo naslednji kumulativni merili:
- (a) vsaj v enem od zadnjih dveh let pred prilagoditvijo iz točke 468(a) so prejela pomoč v obliki znižanih dajatev v okviru nacionalne sheme pomoči, razglašene za združljivo na podlagi oddelka 3.7.2 Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 ⁽¹⁶⁵⁾;
 - (b) ob dodelitvi pomoči iz točke 416(a) so izpolnjevala merila za upravičenost iz oddelka 3.7.2 Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020.
417. Tak prehodni načrt vključuje postopno in popolno prilagoditev pogojem na podlagi uporabe meril upravičenosti in sorazmernosti iz oddelka 4.11, ki mora biti opravljena do leta 2028 v skladu z naslednjim časovnim načrtom:
- (a) kar zadeva dajatve, ki veljajo za obdobje do leta 2026, zadevna podjetja plačajo vsaj 35 % stroškov, nastalih zaradi dajatev za električno energijo, ki jih država članica vključi v svojo shemo, ali znesek, enakovreden 1,5 % njihove bruto dodane vrednosti.
 - (b) kar zadeva dajatve, ki veljajo do leta 2027, zadevna podjetja plačajo vsaj 55 % stroškov, nastalih zaradi dajatev za električno energijo, ki jih država članica vključi v svojo shemo, ali znesek, enakovreden 2,5 % njihove bruto dodane vrednosti;
 - (c) kar zadeva dajatve, ki veljajo do leta 2028, zadevna podjetja plačajo vsaj 80 % stroškov, nastalih zaradi dajatev za električno energijo, ki jih država članica vključi v svojo shemo, ali znesek, enakovreden 3,5 % njihove bruto dodane vrednosti;
418. Prehodni načrt lahko dopušča uporabo intenzivnosti pomoči iz točke 417(a) za celotno prehodno obdobje, če zadevna podjetja zmanjšajo ogljični odtis svoje porabe električne energije. V ta namen bodo upravičenci pokrili vsaj 50 % svoje porabe električne energije z brezogljicnimi viri, pri čemer bodo od tega deleža vsaj 10 % pokrili s terminskim instrumentom, kot je pogodba o nakupu električne energije, ali vsaj 5 % s proizvodnjo na kraju samem ali blizu njega.

⁽¹⁶⁵⁾ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014).

419. Komisija meni, da se nepriglašena pomoč, dodeljena v obliki nižjih dajatev za električno energijo za energetske intenzivne uporabnike v obdobju pred objavo teh smernic, lahko razglasi za združljivo z notranjim trgom pod naslednjimi kumulativnimi pogoji:

- (a) pomoč je bila potrebna za razvoj gospodarskih dejavnosti, ki jih izvajajo upravičenci, in
- (b) preprečilo se je čezmerno izkrivljanje konkurence.

4.12 Pomoč za zaprtje elektrarn, ki uporabljajo premog, šoto ali oljni skrilavec, in rudarskih obratov v zvezi s pridobivanjem premoga, šote ali oljnega skrilavca

420. Odmik od proizvodnje električne energije na osnovi premoga, šote in oljnega skrilavca je ena najpomembnejših gonilnih sil za razogljičenje v elektroenergetskem sektorju Unije. Oddelka 4.12.1 in 4.12.2 določata pravila o združljivosti, ki se uporabljajo za dve vrsti ukrepov, ki jih države članice lahko sprejmejo za podporo zaprtju elektrarn, ki sežigajo premog (vključno s črnim premogom in lignitom), šoto ali oljni skrilavec, ter rudarskih obratov za ta goriva (skupaj imenovanih „dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca“).

421. Oddelka 4.12.1 in 4.12.2 določata merila, ki jih bo Komisija uporabila pri oceni spodbujevalnega učinka, nujnosti, ustreznosti, sorazmernosti ter učinkov za konkurenco in trgovino. Merila združljivosti v poglavju 3 se uporabljajo le za merila, za katera ni posebnih pravil v oddelkih 4.12.1 in 4.12.2.

422. Pospeševanje energetskega prehoda v državah članicah z zelo nizkim prihodkom na prebivalca je poseben izziv. Da bi države članice med postopnim odpravljanjem najbolj onesnažujočih virov energije podprle zeleni prehod v najbolj prizadetih regijah, bodo morale morda združiti postopno odpravljanje dejavnosti premoga, šote ali oljnega skrilavca s sočasnim vlaganjem v okolju prijaznejšo proizvodnjo, na primer v zemeljski plin. Komisija lahko do 31. decembra 2023 svojo oceno takih naložb v državah članicah, katerih BDP na prebivalca po tržnih cenah v EUR znaša 35 % povprečja Unije leta 2019 ali manj, izjemoma utemelji na merilih, ki odstopajo od teh smernic. Projekti, zajeti s to točko, morajo:

- (a) vključevati hkratno zaprtje elektrarn na premog, šoto ali oljni skrilavec z vsaj enako zmogljivostjo, kot jo ima nova proizvodnja, ki jo zajema naložba, najpozneje do leta 2026;
- (b) zadevati države članice, ki nimajo vzpostavljenega mehanizma zmogljivosti in se zavežejo, da bodo izvedle potrebne tržne reforme, da bo v prihodnje mogoče zagotoviti zanesljivost oskrbe z električno energijo brez uporabe posameznih podpornih ukrepov, ter
- (c) biti del verodostojne in ambiciozne strategije za razogljičenje, vključno s preprečevanjem nasedlih naložb, v skladu s cilji za leti 2030 in 2050 (glej točko 129).

4.12.1 Pomoč za predčasno zaprtje donosnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca

4.12.1.1 Utemeljitev pomoči

423. Odmik od dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca večinoma spodbujajo predpisi, tržne sile, kot so učinki cen ogljika, in konkurenca obnovljivih virov z nizkimi mejnimi stroški.

424. Države članice se lahko odločijo pospešiti ta prehod, ki ga spodbuja trg, s prepovedjo proizvodnje energije iz teh goriv od določenega datuma. Ta prepoved lahko pripelje do razmer, v katerih je treba donosne dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca zapreti pred koncem njihove ekonomske življenjske dobe, kar povzroči izpad dobička. Države članice morda želijo odobriti nadomestilo zunaj sodnih postopkov, da se zagotovita pravna varnost in predvidljivost ter se tako olajša zeleni prehod.

4.12.1.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

425. Ta oddelek določa pravila o združljivosti za ukrepe, sprejete za pospešitev zapiranja donosnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca ter zagotovitev nadomestila zadevnim podjetjem. Tako nadomestilo se po navadi izračuna na podlagi izpadlega dobička, ki ga imajo podjetja zaradi predčasnega zaprtja. Zajema lahko tudi dodatne stroške podjetij, na primer v zvezi z dodatnimi socialnimi in okoljskimi stroški, če so ti stroški neposredno posledica predčasnega zaprtja donosnih dejavnosti. Dodatni stroški ne morejo vključevati stroškov, ki bi nastali tudi v hipotetičnem scenariju.
426. Ukrepi, zajeti v tem oddelku, lahko pospešijo razvoj določenih gospodarskih dejavnosti ali območij. Omogočijo lahko na primer razvoj drugih dejavnosti proizvodnje električne energije v skladu z zelenim dogovorom, da se izravna zmanjšanje zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, ki ga je povzročilo predčasno zaprtje. Brez ukrepa ta razvoj morda ne bi potekal v enaki meri. Poleg tega lahko predvidljivost in pravna varnost, ki ju prinašajo taki ukrepi, pomagata olajšati odrejeno zaprtje dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca.

4.12.1.3 Spodbujevalni učinek

427. Ukrep mora spodbuditi spremembo ekonomskega ravnanja upravljavcev, ki zaprejo dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca pred koncem njihove ekonomske življenjske dobe. Da bi Komisija ugotovila, ali jo spodbuja, bo primerjala dejanski scenarij (tj. učinke ukrepa) s hipotetičnim scenarijem (tj. brez ukrepa). Ukrep ne bi smel privedi do izogibanja pravilom, ki se uporabljajo za ukrepe za zanesljivost oskrbe.

4.12.1.4 Nujnost in ustreznost

428. Komisija meni, da potreba po ukrepu obstaja, če lahko država članica dokaže, da je ukrep ciljno usmerjen v stanje, v katerem lahko doseže bistveno izboljšanje, ki ga trg sam ne more doseči. Na primer z omogočanjem postopnega opuščanja zmogljivosti za proizvodnjo električne energije iz premoga, šote in oljnega skrilavca ter s tem prispevanjem k razvoju gospodarske dejavnosti proizvodnje električne energije iz alternativnih virov, ki se brez ukrepa ne bi izvajala v enakem obsegu. V tem okviru lahko Komisija tudi prouči, ali bi trg sam brez ukrepa dosegel podobno zmanjšanje emisij CO₂ in ali ukrep pomembno prispeva k zagotavljanju pravne varnosti in predvidljivosti, ki ju brez ukrepa ne bi bilo, s čimer se olajša zeleni prehod.
429. Poleg tega bi morala država članica dokazati, da je ukrep ustrezen instrument politike za doseganje predvidenega cilja, kar pomeni, da ne sme obstajati manj izkrivljajoč instrument politike in pomoči, s katerim bi se lahko dosegli enaki rezultati. Na primer, če je ukrep dobro ciljno usmerjen, da prispeva k razvoju proizvodnje električne energije iz alternativnih virov, pri čemer hkrati blaži vpliv na delovanje trga električne energije in zaposlovanje, ter zagotavlja predvidljivost zaprtja, pri čemer hkrati prispeva k ciljem zmanjšanja emisij CO₂.

4.12.1.5 Sorazmernost

430. Načeloma je treba pomoč dodeliti s konkurenčnim postopkom zbiranja ponudb, ki temelji na jasnih, preglednih in nediskriminatornih merilih v skladu z oddelkom 3.2.1.3 ⁽¹⁶⁶⁾. Ta zahteva se ne uporablja, kadar država članica dokaže, da postopek zbiranja ponudb iz objektivnih razlogov verjetno ne bo konkurenčen. To lahko velja na primer, kadar je število potencialnih udeležencev omejeno, če vzrok za to niso diskriminatorna merila za upravičenost.

⁽¹⁶⁶⁾ Zahteva glede 30 % iz točke 50 ne velja za postopke zbiranja ponudb iz oddelka 4.12. Države članice lahko razmislijo o uporabi dodatnih meril, kot so druge okoljske koristi, ki jih je treba doseči.

431. Če se pomoč dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, bo Komisija domnevala, da je pomoč sorazmerna in omejena na najmanjšo potrebno.
432. Če ni konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, bo Komisija ocenila sorazmernost za vsak primer posebej, da bi preverila, ali je nadomestilo omejeno na najmanjši potrebni znesek. V okviru tega bo podrobno analizirala predpostavke, ki jih je država članica uporabila za določitev izpada dobička in dodatnih stroškov, na podlagi katerih je bilo izračunano nadomestilo za predčasno zaprtje, v ta namen pa bo primerjala pričakovano donosnost po dejanskem in hipotetičnem scenariju. Hipotetični scenarij bi moral temeljiti na ustrezno utemeljenih predpostavkah in realističnem razvoju trga ter odražati napovedane prihodke in stroške vsakega zadevnega subjekta, ob tem pa upoštevati morebitne neposredne funkcionalne povezave med subjekti.
433. Kadar se dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca zaprejo več kot tri leta po dodelitvi nadomestila, mora država članica uvesti mehanizem za posodobitev izračuna nadomestila na podlagi najnovejših predpostavk, razen če lahko pojasni, zakaj uporaba takega mehanizma zaradi izjemnih okoliščin v zadevnem primeru ni utemeljena.

4.12.1.6 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino

434. Država članica mora ugotoviti in količinsko opredeliti predvidene okoljske koristi ukrepa, po možnosti v zvezi s pomočjo na tono preprečenih emisij ekvivalenta CO₂. Poleg tega bo Komisija pozitivno obravnavala ukrepe, ki vključujejo prostovoljen izbris pravic do emisije CO₂ na nacionalni ravni.
435. Pomembno je zagotoviti, da se s strukturo ukrepa vsako izkrivljanje konkurence na trgu omeji na najmanjše možno. Če se pomoč dodeli na podlagi konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, odprtega vsem upravljavcem dejavnosti premoga, šote ali oljnega skrilavca na nediskriminatorni podlagi, bo Komisija domnevala, da so izkrivljajoči učinki pomoči na konkurenco in trgovino omejeni. Če se konkurenčni postopek zbiranja ponudb ne uporabi, bo Komisija ocenila učinke pomoči na konkurenco in trgovino na podlagi zasnove ukrepa in njegovega učinka na zadevni trg.

4.12.2 Pomoč za izredne stroške v zvezi z zaprtjem nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca

4.12.2.1 Utemeljitev pomoči

436. Zaprtje nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote ali oljnega skrilavca lahko povzroči precejšnje družbene in okoljske stroške na ravni elektrarn in rudarskih obratov. Države članice se lahko odločijo kriti take izredne stroške, da zmanjšajo družbene in regionalne posledice zaprtja.

4.12.2.2 Področje uporabe in podprte dejavnosti

437. Ta oddelek določa pravila o združljivosti za ukrepe, sprejete za kritje izrednih stroškov, nastalih zaradi zaprtja nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote ali oljnega skrilavca.
438. Ukrepi iz tega oddelka lahko olajšajo družbeni, okoljski in varnostni prehod zadevnega območja.
439. Ta oddelek se uporablja, če ukrep ni zajet v sklepu Sveta z dne 10. decembra 2010 o državnih pomočeh za lažje zaprtje nekonkurenčnih premogovnikov ⁽¹⁶⁷⁾.

⁽¹⁶⁷⁾ Sklep Sveta z dne 10. decembra 2010 o državnih pomočeh za lažje zaprtje nekonkurenčnih premogovnikov (UL L 336, 21.12.2010, str. 24).

4.12.2.3 Nujnost in ustreznost

440. Komisija bo pomoč za kritje takih izrednih stroškov štele za nujno in ustrezno, če lahko pomaga zmanjšati vpliv zaprtja nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca na družbo in okolje v regiji in zadevni državi članici.

4.12.2.4 Spodbujevalni učinek in sorazmernost

441. Državna pomoč za izredne stroške se lahko uporablja samo za kritje stroškov, nastalih zaradi zaprtja nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca.
442. Kategorije zajetih upravičenih stroškov so opredeljene v Prilogi II. Stroški, ki nastanejo zaradi neskladnosti z okoljskimi predpisi, in stroški, povezani s sedanjo proizvodnjo, niso upravičeni.
443. Brez poseganja v Direktivo 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁸⁾ ali druga ustrezna pravila Unije ⁽¹⁶⁹⁾ se lahko šteje, da ima pomoč za kritje izrednih okoljskih stroškov spodbujevalni učinek le, kadar subjekta ali podjetja, pri katerem je nastala okoljska škoda, ni mogoče opredeliti ali ni mogoče uveljavljati njegove pravne odgovornosti za financiranje del, potrebnih za preprečitev in odpravo okoljske škode v skladu z načelom „onesnaževalec plača“.
444. Država članica mora dokazati, da so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi, vključno s tožbo, da bi se ugotovil odgovorni subjekt ali podjetje, pri katerem je nastala okoljska škoda, in od njega zahtevalo, naj krije ustrezne stroške. Kadar subjekta ali podjetja, ki je odgovorno v skladu s pravom, ki se uporablja, ni mogoče opredeliti ali od njega ni mogoče zahtevati, naj krije stroške, se lahko dodeli pomoč za podporo vsem delom za sanacijo ali rehabilitacijo, za to pomoč pa se lahko šteje, da ima spodbujevalni učinek. Komisija lahko oceni, da podjetja ni mogoče prisiliti, da krije stroške sanacije okoljske škode, ki jo je povzročilo, kadar pravno ne obstaja več in kot njegovega pravnega ali gospodarskega naslednika ⁽¹⁷⁰⁾ ni mogoče obravnavati nobenega drugega podjetja ali kadar podjetje nima zadostnega finančnega jamstva, da bi nosilo stroške sanacije.
445. Znesek pomoči mora biti omejen na kritje izrednih stroškov upravičenca in ne sme presehati dejanskih nastalih stroškov. Komisija bo od držav članic zahtevala, naj jasno in ločeno opredelijo znesek pomoči za vsako kategorijo upravičenih stroškov, kot so navedeni v Prilogi II. Kadar država članica krije take stroške na podlagi ocen, preden jih upravičenec dejansko ima, mora opraviti naknadno preverjanje nastalih stroškov na podlagi podrobnih izkazov, ki jih upravičenec predloži organu, ki dodeli pomoč, vključno z računi ali potrdili, ki dokazujejo nastale izredne stroške, in ustrezno prilagoditi dodeljene zneske.

4.12.2.5 Preprečevanje neupravičenih negativnih učinkov za konkurenco in trgovino

446. Če je pomoč omejena na kritje izrednih stroškov upravičenca, Komisija meni, da ima omejene izkrivljajoče učinke na konkurenco in trgovino.

⁽¹⁶⁸⁾ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

⁽¹⁶⁹⁾ Glej tudi Obvestilo Komisije z naslovom Smernice o zagotavljanju skupnega razumevanja pojma „okoljska škoda“, kot je opredeljen v členu 2 Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode 2021/C 118/01 (UL C 118, 7.4.2021, str. 1).

⁽¹⁷⁰⁾ Glej Odločitev Komisije C(2012) 558 final z dne 17. oktobra 2012 v zadevi SA.33496 (2011/N) – Avstrija – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, točke 65–69 (UL C 14, 17.1.2013, str. 1).

447. Upravičenec bi moral prejeta pomoč za izredne stroške prikazati v izkazih poslovnega izida kot postavko prihodkov, ločeno od prometa. Kadar upravičenec po zaprtju ustreznih dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca še naprej trguje ali posluje, mora za navedene dejavnosti uporabljati natančne in ločene račune. Dodeljeno pomoč je treba upravljati tako, da je ni mogoče prenesti na druge gospodarske dejavnosti istega podjetja.

4.1.3 Pomoč za študije ali svetovalne storitve v zvezi s podnebjem, varstvom okolja in energijo

4.1.3.1 Področje uporabe in podprte dejavnosti

448. Ta oddelek se uporablja za pomoč za študije ali svetovalne storitve, ki so neposredno povezane s projekti ali dejavnostmi, zajetimi v teh smernicah, v zvezi s podnebjem, varstvom okolja in energijo. Pomoč se lahko dodeli ne glede na to, ali študiji ali posvetovalni storitvi sledi naložba, zajeta v teh smernicah.

449. Študija ali svetovalna storitev ne sme biti stalna ali redna dejavnost niti se ne sme nanašati na običajne stroške poslovanja podjetja.

4.1.3.2 Spodbujevalni učinek

450. Zahteva iz točke 451 se uporablja poleg zahtev iz oddelka 3.1.2.

451. Za pomoč za energetske preglede, zahtevane v skladu z Direktivo 2012/27/EU, se lahko šteje, da ima spodbujevalni učinek, le, če se energetski pregled izvede poleg obveznega energetskega pregleda iz navedene direktive.

4.1.3.3 Sorazmernost

452. Upravičeni stroški so strošku študije ali svetovalnih storitev v zvezi s projekti ali dejavnostmi, zajetimi v teh smernicah. Kadar se samo del študije ali svetovalnih storitev nanaša na naložbe, zajete v teh smernicah, so upravičeni stroški stroški delov študije ali svetovalnih storitev, ki se nanašajo na navedene naložbe.

453. Intenzivnost pomoči ne sme presegati 60 % upravičenih stroškov.

454. Intenzivnost pomoči se lahko poveča za 20 odstotnih točk za študije ali svetovalne storitve, izvedene v imenu malih podjetij, in za 10 odstotnih točk za študije ali svetovalne storitve, izvedene v imenu srednjih podjetij.

5. OCENJEVANJE

455. Da bi Komisija dodatno zagotovila omejevanje izkrivljanja konkurence in trgovine, lahko zahteva naknadno ocenjevanje shem pomoči, ki jih je treba priglasiti. Ocenjevanja bi bilo treba opraviti za sheme, pri katerih je lahko izkrivljanje konkurence in trgovine še posebej veliko, tj. za sheme, pri katerih obstaja tveganje znatnega omejevanja ali izkrivljanja konkurence, če se njihovo izvajanje ne pregleda pravočasno.

456. Naknadno ocenjevanje se bo zahtevalo za sheme, ki imajo velik proračun ali vsebujejo nove značilnosti, ali če so predvidene pomembne tržne, tehnološke ali regulativne spremembe. V vsakem primeru se bo naknadno ocenjevanje zahtevalo za sheme, pri katerih proračun državne pomoči ali obračunani odhodki presegajo 150 milijonov EUR v katerem koli zadevnem letu oziroma 750 milijonov EUR v celotnem obdobju trajanja sheme. Celotno obdobje trajanja sheme predstavlja skupno obdobje trajanja sheme in vseh njenih predhodnic, ki vključujejo podoben cilj in geografsko območje, in sicer od 1. januarja 2022. Glede na cilje ocenjevanja ter da se državam članicam in manjšim projektom pomoči ne naloži nesorazmerno veliko breme, se zahteva za naknadno ocenjevanje uporablja samo za sheme pomoči, katerih skupno trajanje presega tri leta, in sicer od 1. januarja 2022.

457. Zahteva po naknadnem ocenjevanju se lahko opusti v zvezi s shemami pomoči, ki so neposredne naslednice sheme, ki pokriva podoben cilj in geografsko območje, za katero je bilo opravljeno ocenjevanje ter je bilo v skladu z načrtom ocenjevanja, ki ga je odobrila Komisija, pripravljeno končno ocenjevalno poročilo, ki ni vsebovalo negativnih ugotovitev. Vse sheme, pri katerih končno ocenjevalno poročilo ni v skladu z odobrenim načrtom ocenjevanja, je treba začasno prekiniti s takojšnjim učinkom.
458. Naknadno ocenjevanje bi moralo biti usmerjeno v preverjanje, ali so bile dosežene predpostavke in pogoji, ki so podlaga za združljivost sheme, zlasti potreba po nujnosti in učinkovitosti ukrepa pomoči glede na njegove splošne in posebne cilje, ter bi moralo zagotoviti navedbe o vplivu sheme na konkurenco in trgovino.
459. Država članica mora priglasiti osnutek načrta ocenjevanja, ki bo sestavni del ocene sheme, ki jo opravi Komisija, kot sledi:
- (a) skupaj s shemo pomoči, če njen proračun državne pomoči presega 150 milijonov EUR v katerem koli zadevnem letu ali 750 milijonov EUR v celotnem obdobju trajanja sheme pomoči ali
 - (b) v 30 delovnih dneh po pomembni spremembi, s katero se je proračun sheme povečal na več kot 150 milijonov EUR v katerem koli zadevnem letu ali 750 milijonov EUR v celotnem obdobju trajanja sheme, ali
 - (c) za sheme, ki ne spadajo pod točko (a) in (b), v 30 delovnih dneh po tem, ko so bili na uradnih računih evidentirani odhodki, ki presegajo 150 milijonov EUR v prejšnjem letu.
460. Osnutek načrta ocenjevanja mora biti v skladu s skupnimi metodološkimi načeli, ki jih je določila Komisija ⁽¹⁷¹⁾. Načrt ocenjevanja, ki ga je odobrila Komisija, je treba objaviti.
461. Naknadno ocenjevanje mora na podlagi načrta ocenjevanja opraviti strokovnjak, neodvisen od organa, ki dodeljuje pomoč. Vsaka ocena mora vključevati vsaj eno vmesno poročilo in eno končno ocenjevalno poročilo. Obe poročili je treba objaviti.
462. V primeru shem pomoči, izvzetih s področja uporabe uredbe o skupinskih izjemah izključno zaradi velikega proračuna, bo Komisija njihovo združljivost ocenila le na podlagi načrta ocenjevanja.
463. Končno ocenjevalno poročilo je treba Komisiji predložiti pravočasno, da ta lahko oceni morebitno podaljšanje sheme pomoči, in najpozneje devet mesecev pred njenim iztekom. Navedeni rok se lahko skrajša za sheme, ki sprožijo zahtevo za ocenjevanje v zadnjih dveh letih izvajanja. Natančen obseg in načini posameznega ocenjevanja bodo določeni v sklepu, s katerim se shema pomoči odobri. Za vsak poznejši ukrep pomoči s podobnim ciljem je treba pojasniti, kako so bili upoštevani rezultati ocene.

6. POROČANJE IN SPREMLJANJE

464. V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2015/1589 ⁽¹⁷²⁾ in Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹⁷³⁾ morajo države članice Komisiji predložiti letna poročila.

⁽¹⁷¹⁾ Delovni dokument služb Komisije – Skupna metodologija za ocenjevanje državne pomoči z dne 28. maja 2014 (SWD(2014) 179 final).

⁽¹⁷²⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

⁽¹⁷³⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

465. Države članice morajo voditi podrobno evidenco v zvezi z vsemi ukrepi pomoči. Take evidence morajo vsebovati vse informacije, ki so potrebne, da se ugotovi, ali so pogoji glede upravičenih stroškov in največjih intenzivnosti pomoči izpolnjeni. Te evidence je treba hraniti 10 let od datuma dodelitve pomoči in na zahtevo predložiti Komisiji.

7. UPORABA

466. Komisija bo uporabljala te smernice za oceno združljivosti vseh pomoči, ki jih je treba priglasiti, za podnebje, varstvo okolja in energijo, dodeljenih ali predvidenih za dodelitev od 27. januarja 2022. Nezakonita pomoč bo ocenjena v skladu s pravili, ki se uporabljajo na datum dodelitve pomoči.
467. Te smernice bodo nadomestile Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 ⁽¹⁷⁴⁾.
468. Komisija predlaga naslednje ustrezne ukrepe za države članice v skladu s členom 108(1) Pogodbe:
- (a) države članice po potrebi spremenijo obstoječe sheme pomoči za varstvo okolja in energijo, da jih najpozneje do 31. decembra 2023 uskladijo s temi smernicami;
 - (b) države članice dajo izrecno brezpogojno soglasje k predlaganim ustreznim ukrepom iz točke 468(a) v dveh mesecih od datuma objave teh smernic v *Uradnem listu Evropske unije*. Če Komisija ne bo prejela nobenega odgovora, bo domnevala, da se zadevna država članica ne strinja s predlaganimi ukrepi.

8. REVIZIJA

469. Komisija namerava izvesti oceno teh smernic po 31. decembru 2027, da bi proučila njihovo uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodano vrednost.
470. Komisija se lahko kadar koli odloči pregledati ali spremeniti te smernice, če bi bilo to potrebno zaradi politike konkurence ali zaradi upoštevanja drugih politik Unije in mednarodnih obveznosti ali zaradi katerega koli drugega utemeljenega razloga.

⁽¹⁷⁴⁾ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014, str. 1).

PRILOGA I

Seznam upravičenih sektorjev v skladu z oddelkom 4.11

Sektorji, v katerih je tveganje znatno, iz oddelka 4.11.3.1

Oznaka NACE	Poimenovanje
0510	Pridobivanje črnega premoga
0620	Pridobivanje zemeljskega plina
0710	Pridobivanje železove rude
0729	Pridobivanje rud drugih neželeznih kovin
0811	Pridobivanje kamna
0891	Pridobivanje mineralov za kemikalije in gnojila
0893	Pridobivanje soli
0899	Pridobivanje drugih rudnin in kamnin
1020	Predelava in konzerviranje rib, rakov in mehkužcev
1031	Predelava in konzerviranje krompirja
1032	Proizvodnja sadnih in zelenjavnih sokov
1039	Druga predelava in konzerviranje sadja in zelenjave
1041	Proizvodnja olja in maščob
1062	Proizvodnja škroba in škrobnih izdelkov
1081	Proizvodnja sladkorja
1086	Proizvodnja homogeniziranih in dietetičnih živil
1104	Proizvodnja aromatiziranih vin iz grozdja
1106	Proizvodnja slada
1310	Priprava in predenje tekstilnih vlaken
1320	Tkanje tekstilij
1330	Dodelava tekstilij
1391	Proizvodnja pletenih in kvačkanih materialov
1393	Proizvodnja preprog
1394	Proizvodnja vrvi, vrvic in mrež
1395	Proizvodnja netkanih tekstilij in izdelkov iz njih, razen oblačil
1396	Proizvodnja tehničnega in industrijskega tekstila
1411	Proizvodnja usnjenih oblačil
1431	Proizvodnja nogavic
1511	Strojenje in dodelava usnja in krzna
1610	Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa
1621	Proizvodnja furnirja in plošč na osnovi lesa
1622	Proizvodnja sestavljenega parketa
1629	Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja

Oznaka NACE	Poimenovanje
1711	Proizvodnja vlaknin
1712	Proizvodnja papirja in kartona
1722	Proizvodnja gospodinjskih, higienskih in toaletnih potrebščin iz papirja
1724	Proizvodnja tapet
1920	Proizvodnja naftnih derivatov
2011	Proizvodnja tehničnih plinov
2012	Proizvodnja barvil in pigmentov
2013	Proizvodnja drugih anorganskih osnovnih kemikalij
2014	Proizvodnja drugih organskih osnovnih kemikalij
2015	Proizvodnja gnojil in dušikovih spojin
2016	Proizvodnja plastičnih mas v primarni obliki
2017	Proizvodnja sintetičnega kavčuka v primarni obliki
2059	Proizvodnja drugih kemičnih izdelkov
2060	Proizvodnja umetnih vlaken
2110	Proizvodnja farmacevtskih surovin
2211	Proizvodnja in obnavljanje gumijastih plaščev in zračnic za vozila
2219	Proizvodnja drugih izdelkov iz gume
2221	Proizvodnja plošč, folij, cevi in profilov iz plastičnih mas
2222	Proizvodnja embalaže iz plastičnih mas
2229	Proizvodnja drugih izdelkov iz plastičnih mas
2311	Proizvodnja ravnega stekla
2312	Oblikovanje in obdelava ravnega stekla
2313	Proizvodnja votlega stekla
2314	Proizvodnja steklenih vlaken
2319	Proizvodnja in oblikovanje drugih vrst stekla ter tehničnih steklenih izdelkov
2320	Proizvodnja ognjevzdržne keramike
2331	Proizvodnja keramičnih ploščic in oblog
2342	Proizvodnja sanitarne keramike
2343	Proizvodnja izolatorjev in izolacijskih elementov iz keramike
2344	Proizvodnja druge tehnične keramike
2349	Proizvodnja drugih keramičnih izdelkov
2351	Proizvodnja cementa
2391	Proizvodnja brusilnih sredstev
2399	Proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov
2410	Proizvodnja surovega železa, jekla, ferozlitin
2420	Proizvodnja jeklenih cevi, votlih profilov in fittingov
2431	Hladno vlečenje profilov
2432	Hladno valjanje traku
2434	Hladno vlečenje žice

Oznaka NACE	Poimenovanje
2442	Proizvodnja aluminija
2443	Proizvodnja svinca, cinka in kositra
2444	Proizvodnja bakra
2445	Proizvodnja drugih neželeznih kovin
2446	Proizvodnja jedrskega goriva
2451	Litje železa
2550	Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija
2561	Površinska obdelava in prekrivanje kovin
2571	Proizvodnja rezil in jedilnega pribora
2593	Proizvodnja izdelkov iz žice, verig in vzmeti
2594	Proizvodnja vijačnega materiala, vezi
2611	Proizvodnja elektronskih komponent
2720	Proizvodnja baterij in akumulatorjev
2731	Proizvodnja kablov iz optičnih vlaken
2732	Proizvodnja drugih električnih kablov in žic
2790	Proizvodnja drugih električnih naprav
2815	Proizvodnja ležajev, zobnikov in elementov za mehanski prenos energije
3091	Proizvodnja motornih koles
3099	Proizvodnja vprežnih in drugih vozil

Sektorji, v katerih je tveganje, iz oddelka 4.11.3.1

Oznaka NACE	Poimenovanje
1011	Proizvodnja mesa, razen perutninskega
1012	Proizvodnja perutninskega mesa
1042	Proizvodnja margarine in podobnih jedilnih maščob
1051	Mlekarstvo in sirarstvo
1061	Mlinarstvo
1072	Proizvodnja prepečenca in piškotov; proizvodnja trajnega peciva in slaščic
1073	Proizvodnja testenin
1082	Proizvodnja kakava, čokolade in sladkornih izdelkov
1085	Proizvodnja pripravljenih jedi in obrokov
1089	Proizvodnja drugih prehrabnih izdelkov, drugje nerazvrščenih
1091	Proizvodnja krmi
1092	Proizvodnja hrane za hišne živali
1107	Proizvodnja brezalkoholnih pijač, mineralnih in drugih stekleničenih vod
1723	Proizvodnja pisarniških potrebščin iz papirja

Oznaka NACE	Poimenovanje
1729	Proizvodnja drugih izdelkov iz papirja in kartona
2051	Proizvodnja razstreliv
2052	Proizvodnja sredstev za lepljenje
2332	Proizvodnja strešnikov, opeke in drugih gradbenih izdelkov iz žgane gline
2352	Proizvodnja apna in mavca
2365	Proizvodnja izdelkov iz vlaknatega cementa
2452	Litje jekla
2453	Litje lahkih kovin
2591	Proizvodnja jeklenih bobnov, sodov in podobnih posod
2592	Proizvodnja lahke kovinske embalaže
2932	Proizvodnja drugih delov in opreme za motorna vozila

PRILOGA 2

Opredelitev stroškov iz oddelka 4.12.2

1. Stroški podjetij, ki so zaprla ali zapirajo dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca

Izključno naslednje kategorije stroškov in le, če so nastali zaradi zapiranja dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca:

- (a) stroški plačevanja dajatev za socialno varstvo, ki izhajajo iz upokojevanja delavcev, preden dosežejo zakonsko določeno upokojitveno starost;
- (b) drugi izredni stroški za delavce, ki so izgubili ali izgubijo zaposlitev;
- (c) plačevanje pokojnin in nadomestil zunaj zakonsko določenega sistema delavcem, ki so izgubili ali izgubijo zaposlitev, in delavcem, ki so bili upravičeni do takih izplačil pred zaprtjem;
- (d) stroški, ki so jih podjetja krila za ponovno prilagajanje delavcev, da bi jim pomagala najti nove zaposlitve zunaj industrije premoga, šote in oljnega skrilavca, zlasti stroški usposabljanja;
- (e) oskrba z brezplačnim premogom, šoto in oljnim skrilavcem tistih delavcev, ki so izgubili ali izgubijo zaposlitev, in delavcev, ki so bili upravičeni do take oskrbe pred zaprtjem, ali plačilo ekvivalentnega zneska;
- (f) preostali stroški, nastali zaradi upravnih, pravnih ali davčnih določb, ki veljajo za industrijo premoga, šote in oljnega skrilavca;
- (g) dodatna podzemna dela za varnost, ki so posledica zapiranja dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca;
- (h) škoda, nastala z rudarjenjem, če so jo povzročile dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca, ki so bile zaprte ali se zapirajo;
- (i) primerno upravičeni stroški, povezani z oživiljanjem nekdanjih elektrarn in rudarskih dejavnosti, vključno s:
 - preostalimi stroški, nastalimi s prispevki ustanovam, odgovornim za oskrbo z vodo in odstranjevanje odpadne vode,
 - drugimi preostalimi stroški, nastalimi zaradi oskrbe z vodo in odstranjevanja odpadne vode;
- (j) preostali stroški za kritje zdravstvenega zavarovanja nekdanjim delavcem;
- (k) stroški prekinitve ali spreminjanja veljavnih pogodb (za vrednost, ki ne presega šest mesecev proizvodnje);
- (l) izredna notranja amortizacija, če je nastala zaradi zapiranja dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca;
- (m) stroški sanacije površine.

Povečanje vrednosti zemljišča se mora odšteti od upravičenih stroškov za kategorije stroškov iz točk (g), (h), (i) in (m).

2. Stroški več podjetij

Izključno naslednje kategorije stroškov:

- (a) povečanje prispevkov zunaj zakonsko določenega sistema za kritje stroškov socialne varnosti, ki je posledica zmanjšane števila vlagateljev po zaprtju dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca;
 - (b) izdatki za oskrbo z vodo in odstranjevanje odpadne vode, nastali zaradi zaprtja dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca;
 - (c) povečanje prispevkov ustanovam, ki so odgovorne za oskrbo z vodo in odstranjevanje odpadne vode, če je povečanje nastalo zaradi zmanjšanja proizvodnje, za katero se plačujejo dajatve, po zaprtju dejavnosti premoga, šote in oljnega skrilavca.
-

POPRAVKI

Popravek Direktive (EU) 2015/719 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremembi Direktive Sveta 96/53/ES o določitvi največjih dovoljenih mer določenih cestnih vozil v Skupnosti v notranjem in mednarodnem prometu in največjih dovoljenih tež v mednarodnem prometu

(Uradni list Evropske unije L 115 z dne 6. maja 2015)

Stran 4, člen 1, prvi odstavek:

- besedilo:* „Direktiva 96/53/ES se spremeni:
1. točka (a) člena 1(1) se nadomesti z naslednjim:
 - „(a) mere motornih vozil kategorij M₂ in M₃ in njihovih priklopnih vozil kategorije 0 ter motornih vozil kategorij N₂ in N₃ in njihovih priklopnih vozil kategorij O₃ in O₄, kakor so opredeljene v Prilogi II k Direktivi 2007/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta (“);“
- se glasi:* „Direktiva 96/53/ES se spremeni:
1. točka (a) člena 1(1) se nadomesti z naslednjim:
 - „(a) mere motornih vozil kategorij M₂ in M₃ in njihovih priklopnih vozil kategorije O ter motornih vozil kategorij N₂ in N₃ in njihovih priklopnih vozil kategorij O₃ in O₄, kakor so opredeljene v Prilogi II k Direktivi 2007/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta (“);“.

Stran 9, člen 1(9), točki (c) in (d):

- besedilo:* „(c) točka 2.2.2(c) se nadomesti z naslednjim:
- „(c) dvoosno motorno vozilo s triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,7 metra (45 čevljev): 42 ton“;
 - (d) v točki 2.2.2 se doda naslednja točka:
 - „(d) triosno motorno vozilo z dvo- ali triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,7 metra (45 čevljev): 44 ton“;
- se glasi:* „(c) točka 2.2.2(c) se nadomesti z naslednjim:
- „(c) triosno motorno vozilo z dvo- ali triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,7 metra (45 čevljev): 44 ton“;
 - (d) v točki 2.2.2 se doda naslednja točka:
 - „(d) dvoosno motorno vozilo s triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,7 metra (45 čevljev): 42 ton“;
-

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)

ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije
Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL